

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

Tredie Række No. 24.

Beretning

om

Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene

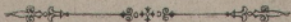
i Norge

i Aaret 1883.

Udgiven af

Direktøren for det civile Medicinalvæsen.

(UN RESUMÉ EN FRANÇAIS SE TROUVE PAGE IV).

CHRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1886.

Pris: Kr. 1.00.

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.
Tredie Række No. 24.

Beretning

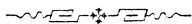
om

Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene
i Norge 1883.

Udgiven

af

Direktøren for det civile Medicinalvæsen.

CHRISTIANIA.

TRYKT I DET STEENSKE BOGTRYKKERI.

1886.

Indhold.

(Table des matières).

	Pag.
A. Almindelig Oversigt over Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene i Riget 1883 (Rapport général sur l'état sanitaire et médical en Norvège pendant l'année 1883)	V
B. Beretning for de enkelte civile Overøvrighedsdistrikter. (Rapports spéciaux pour les différentes préfectures.)	
I. Christiania By	1
II. Akershus Amt	17
III. Smaalenenes —	26
IV. Buskeruds —	35
V. Jarlsberg og Laurviks —	44
VI. Hedemarkens —	53
VII. Christians —	64
VIII. Bratsbergs —	75
IX. Nedenæs —	85
X. Lister og Mandals —	94
XI. Stavanger —	104
XII. Søndre Bergenhus —	115
XIII. Bergens By	125
XIV. Nordre Bergenhus Amt	136
XV. Romsdals —	146
XVI. Søndre Trondhjems —	156
XVII. Nordre —	172
XVIII. Nordlands —	183
XIX. Tromsø —	197
XX. Finmarkens —	207
C. Oversigt over Husdyrenes vigtigste Sygdomme m. V. i 1883. (Compte rendu des maladies principales des animaux domestiques etc. pendant l'année 1883.)	218
D. Bilag (Des appendices).	
1 og 2. Regler og Veiledning for Bylægerne i Christiania ved epidemiske Sygdomme. (Uddrag af «Beretning om Folkemængden og Sundhedstilstanden i Christiania i Aaret 1883.»)	237
3. Om Levesæt og Livsvilkår i Ullensakers Distrikt. (Uddrag af Distriktslæge N. W. Thoresens Medicinalberetning)	241

En 1883 l'état sanitaire du royaume a été, en général, assez satisfaisant. Parmi les maladies prédominantes de l'année il faut citer la *pneumonie*, dont la fréquence a été un peu plus grande, qu'elle n'a été pendant l'année précédente dans les diocèses de Christiania, de Bergen et de Tromsø, tandis qu'elle est diminuée dans les autres diocèses. La scarlatine a gagné du terrain dans les préfectures sudest, notamment dans la ville de Christiania. La diphthérie s'est repandue plus fortement dans tous les diocèses à l'exception de celui de Christiania comme de Hamar; les cas connus ont été les plus nombreux pendant les vingt années dernières. Les oreillons ont aussi été plus fréquents que d'habitude. La *fièvre typhoïde* a été assez rare, et les cas connus sont moins nombreux que pendant toutes les années après 1852 à l'exception de celle de 1881. Le typhus, quoique en général peu fréquent, a continué son cours épidémique dans les préfectures de Tromsø et de Finmarken. La fièvre puerpérale a été un peu plus fréquente, l'erysipèle et la coqueluche moins fréquente que dans l'année précédente. Les maladies catarrhales ont été plus nombreuses, les affections gastriques aiguës moins fréquentes que dans l'année précédente. Le chiffre total des cas connus de maladies aiguës épidémiques ¹⁾ a été de 125.014.

En 1883 la mortalité calculée d'après la population moyenne présumée de l'année c'est à dire 1 914 000 individus, a été 17.15 sur 1000 (les morts-nés y compris de 18.1). Le nombre des décès a été de 32834, celui des morts-nés de 1832. Le nombre des naissances (59 498) a dépassé de 26 664 le nombre des décès.

Parmi les 16 432 décès, dont les médecins ont indiqué la cause ²⁾, le plus grand nombre dérive des maladies suivantes: la phthisie et les tubercules pulmonaires (2 664), la pneumonie (1 383) la diphthérie (1 201) la méningite cérébrale et les convulsions de l'enfance (1 180), les maladies cancéreuses (959) la scarlatine (819), la décrépitude (786), la bronchite aiguë (620), la diarrhée et le choléra simple (540), l'hydropisie et la maladie de Bright (527), les maladies organiques du cœur (487), le croup (440), l'apoplexie cérébrale (432), la bronchite chronique (347), la péritonite (275), la débilité congénitale (249), la coqueluche (247), la fièvre typhoïde (228).

Le nombre total des décès parmi les lépreux (Spedalske) a été de 133.

816 ont péri par suite d'accidents malheureux, 134 par suicide, 18 par homicide.

Le nombre des hôpitaux ordinaires a été de 49; dans 42 de ces hôpitaux il a été traité 9536 malades, dont 7637 sont sortis et 887 sont décédés, ce qui constitue une mortalité de 10.6 sur 100. Dans 11 maisons d'aliénés il a été traité 1953 individus.

L'administration médicale du pays s'est trouvée divisée en 151 districts civils. Le nombre total des médecins autorisés a été de 603. La vaccination a été pratiquée sur 41 912 individus, soit par médecins, soit par des aides-vaccinateurs, dont le nombre a été de 616. Il y a 764 sages-femmes d'examinées. Le nombre des pharmacies a été de 83.

¹⁾ Voir le tableau no. IX page XX et le tableau no. X page XXIV.

²⁾ Voir le tableau no. XLVII page LXXIV et le tableau LVI page XCIV.

A. Almindelig Beretning

om Sundheds- og Medicinalforholdene i Riget for Aaret 1883.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Section médicale (1), superficie (2), population (3), nombre des médecins (4), des dentistes (5), des sages-femmes (6), des aides vaccinateurs (7), des pharmacies (8).

Tabel 1.		1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske □ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal					
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatører.	Apotheker.	
I.	1 Christiania By	0.129	¹⁾ 124 155	116	22	45	-	10	
II.	Akershus Amt:	40.53	97 550	29	-	33	30	2	
	2. Aker	8.49	28 838	10	-	8	9	1	
	3. Ullensaker	15.94	34 156	8	-	10	10	-	
	4. Høland	9.70	14 850	2	-	8	8	-	
	5. Follo	6.448	19 706	9	-	7	3	1	
III.	Smaalenenes Amt:	32.30	107 804	33	1	37	26	6	
	6. Eidsberg	10.795	23 412	5	-	9	7	-	
	7. Moss	6.186	19 445	7	-	8	6	1	
	8. Sarpsborg	5.500	41 293	10	1	11	7	3	
	9. Hvaløerne	9.806	13 862	2	-	5	6	-	
	10. Fredrikshald	0.058	9 792	9	-	4	-	2	
IV.	Buskeruds Amt:	114.02	102 186	30	2	43	19	5	
	11. Drammen	4.69	31 370	8	2	14	2	3	
	12. Ringerike	13.18	14 367	6	-	5	4	1	
	13. Modum	17.57	25 384	8	-	10	4	-	
	14. Næs	22.36	8 407	1	-	4	3	-	
	15. Aal	20.01	5 880	1	-	2	2	-	
	16. Sandsvær	10.01	11 766	4	-	5	1	1	
	17. Rollag	25.30	5 012	2	-	3	3	-	
V.	Jarlsb. og Laurviks Amt:	17.70	87 506	24	1	34	16	8	
	18. Tønsberg	6.047	40 794	10	1	15	9	3	
	19. Hof	6.469	18 336	6	-	7	3	2	
	20. Laurvik	5.169	28 366	8	-	12	4	3	

¹⁾ Ifølge Tælling d. 31te December 1883.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Tabel 1 (Forts.).	1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske □ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal				
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatører.	Apotheker.
VI.	Hedemarkens Amt:	204.14	120 618	29	2	40	40	4
	21. Solør og Odalen.....	26.48	34.469	8	-	9	8	1
	22. Hedemarken.....	29.28	41.055	10	2	11	8	1
	23. Søndre Østerdalen.....	23.27	18.925	5	-	6	6	1
	24. Trysil.....	31.50	5.227	1	-	3	5	-
	25. Rendalen.....	44.40	9.673	3	-	5	6	-
	26. Tønset.....	56.58	10.458	2	-	6	7	1
VII.	Christians Amt:	196.31	115 814	26	-	39	37	2
	27. Hadeland og Land.....	22.46	24 150	7	-	6	6	-
	28. Søndre Valders.....	19.12	10.961	2	-	4	5	-
	29. Nordre —.....	22.52	7.855	2	-	4	4	-
	30. Toten.....	11.10	23.921	6	-	9	7	1
	31. Faaberg.....	17.61	16.844	4	-	5	4	1
	32. Ringebu.....	27.50	13.649	2	-	4	4	-
	33. Lom.....	43.20	10.799	2	-	3	4	-
	34. Lesje.....	32.78	7 635	1	-	4	3	-
VIII.	Bratsbergs Amt:	115.86	83 171	26	2	38	33	5
	35. Skien.....	8.26	24.487	9	2	13	5	4
	36. Kragerø.....	12.85	19.666	7	-	6	5	1
	37. Holden.....	8.18	11.274	3	-	5	5	-
	38. Sauland.....	12.30	7.190	2	-	4	4	-
	39. Hviteseid.....	17.54	8.704	2	-	3	6	-
	40. Laardal.....	34.40	8.217	2	-	5	5	-
	41. Tinn.....	22.28	3.633	1	-	2	3	-
IX.	Nedenæs Amt:	71.65	71 987	20	2	29	20	6
	42. Østre Nedenæs.....	6.85	27.902	6	-	7	5	2
	43. Vestre Nedenæs.....	8.757	30.018	11	2	16	7	4
	44. Aamli.....	15.27	5.401	1	-	3	3	-
	45. Evje.....	8.84	4.046	1	-	1	3	-
	46. Sætersdalen.....	32.22	4.620	1	-	2	2	-
X.	Lister og Mandals Amt:	56.79	76 549	22	2	24	26	5
	47. Christianssand.....	0.13	11.766	10	2	5	-	2
	48. Oddernæs.....	8.991	20.732	4	-	5	6	1
	49. Undal.....	15.202	12.939	1	-	5	7	-
	50. Lyngdal.....	6.598	6.909	1	-	2	5	-
	51. Vanse.....	2.104	9.149	3	-	3	3	1
	53. Flekkefjord.....	23.758	15.054	3	-	4	5	1
XI.	Stavanger Amt:	70.39	110 965	19	2	42	34	6
	53. Sogndal.....	6.199	5.930	1	-	2	3	-
	54. Ekersund.....	10.175	12.966	1	-	3	3	1
	55. Sandnæs.....	15.241	14.386	2	-	5	4	-

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Tabel I (Forts.).		1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske □ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal					
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.	Apotheker.	
	56. Stavanger	1.628	28 354	8	2	12	5	2	
	57. Finnø	11.778	12 393	1	-	6	6	-	
	58. Sand	18.92	11 233	1	-	4	5	-	
	59. Karmøen	3.38	14 706	3	-	6	4	1	
	60. Haugesund ¹⁾	4.86	14 122	2	1	4	4	1	
XII.	Søndre Bergenhus Amt:	118.81	114 560	17	-	50	58	1	
	Sveens Herred	-	-	-	-	1	2	-	
	61. Indre Søndhordland	8.45	9 369	1	-	4	3	-	
	62. Ytre —	4.51	9 572	1	-	7	7	-	
	63. Tysnæs	7.89	8 502	2	-	5	6	-	
	64. Indre Hardanger	42.24	10 164	2	-	7	7	-	
	65. Ytre —	6.42	7 211	2	-	4	2	-	
	66. Voss	15.87	9 420	2	-	4	4	1	
	67. Søndre Midthordland	7.29	11 191	1	-	6	7	-	
	68. Nordre —	3.60	14 153	2	-	3	3	-	
	69. Indre Nordhordland	12.66	16 954	3	-	4	8	-	
	70. Ytre —	7.98	14 899	1	-	5	9	-	
XIII.	71. Bergens By	0.07	38 573	29	6	24	-	5	
XIV.	Nordre Bergenhus Amt:	143.90	86 208	13	-	44	41	1	
	72. Lærdal	28.90	7 066	1	-	4	5	1	
	73. Lyster	13.20	5 723	1	-	2	2	-	
	74. Indre Sogn	8.20	5 354	1	-	2	3	-	
	75. Midtre —	14.80	7 626	1	-	4	6	-	
	76. Ytre —	12.70	8 751	1	-	5	1	-	
	77. Ytre Søndfjord	6.20	8 868	1	-	5	2	-	
	78. Indre —	19.26	11 504	1	-	5	7	-	
	79. Kinn	6.94	8 363	1	-	3	3	-	
	80. Ytre Nordfjord	4.64	6 356	2	-	3	3	-	
	81. Nordfjordeidet	5.34	4 580	1	-	3	2	-	
	82. Gloppen	9.00	4 817	1	-	3	2	-	
	83. Indviken	13.82	7 200	1	-	5	5	-	
XV.	Romsdals Amt:	114.70	117 220	23	3	66	54	3	
	84. Vestre Søndmøre	6.70	10 718	1	-	7	6	-	
	85. Indre —	9.60	7 353	1	-	3	3	-	
	86. Østre —	17.20	6 404	1	-	6	6	-	
	87. Ørskog	6.90	9 983	1	-	4	5	-	
	88. Nordre Søndmøre	2.20	13 726	4	1	9	6	1	
	89. Ytre Romsdal	6.50	12 974	3	-	7	6	1	
	90. Indre —	17.80	11 045	1	-	4	4	-	
	91. Søndre Nordmøre	5.71	20 055	6	2	11	7	1	
	92. Sundalen	15.80	6 295	2	-	4	4	-	
	93. Surendalen	17.75	9 235	2	-	4	3	-	
	94. Nordre Nordmøre	8.45	9 432	1	-	7	4	-	

¹⁾ Hvoraf Sveens Herred 1.84 □ Mil med 3 125 Indbyggere i søndre Bergenhus Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Tabel 1 (Forts.).	1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske □ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal				
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.	Apotheker.
XVI.	Søndre Trondhjems Amt:	143.75	116 804	43	2	49	31	6
	95. Trondhjem	0.20	22 152	21	2	15	-	4
	96. Strinden	5.99	13 356	5	-	5	5	-
	97. Selbu	19.60	5 633	1	-	2	-	-
	98. Røros ¹⁾	17.93	5 190	2	-	2	3	1
	99. Guldal	23.35	14 552	2	-	5	6	-
	100. Opdal ²⁾	22.20	5 706	1	-	2	1	-
	101. Orkedal	14.40	15 617	3	-	7	5	1
	102. Hiteren	7.30	8 421	1	-	2	2	-
	103. Hevne	9.00	4 799	1	-	2	2	-
	104. Ytre Fosen	7.70	8 768	3	-	2	2	-
	105. Indre —	6.30	7 009	2	-	3	2	-
	106. Nordre —	11.40	6 471	1	-	2	3	-
XVII.	Nordre Trondhjems Amt:	178.50	82 272	20	-	36	43	3
	107. Stjørdal	15.40	11 539	2	-	4	4	-
	108. Frosten	4.60	7 969	2	-	4	4	-
	109. Levanger	15.40	13 328	5	-	4	6	1
	110. Inderøen	17.40	13 864	2	-	5	8	-
	111. Stenkjær	11.60	9 462	3	-	5	5	1
	112. Grong	78.90	6 475	1	-	5	6	-
	113. Namsos	13.10	6 179	3	-	2	2	1
	114. Fosnæs	9.20	5 019	1	-	2	3	-
	115. Ytre Namdal	12.80	8 436	1	-	5	5	-
XVIII.	Nordlands Amt:	297.60	104 151	20	-	49	50	2
	116. Brønnø	18.80	9 884	1	-	5	5	-
	117. Alstahang	9.80	9 896	1	-	5	3	-
	118. Vefsen	55.44	6 992	2	-	3	3	1
	119. Ranen	39.70	12 152	2	-	5	4	-
	120. Lurø	18.20	6 953	1	-	3	4	-
	121. Gildeskaal	14.50	4 142	1	-	2	3	-
	122. Bodø	4.20	4 831	1	-	2	2	1
	123. Folden	17.80	3 335	1	-	1	1	-
	124. Skjærstad	31.20	5 957	1	-	2	2	-
	125. Stegen	11.70	5 504	1	-	3	2	-
	126. Lødingen	22.20	4 036	1	-	3	3	-
	127. Ofoten	23.80	4 105	1	-	2	2	-
	128. Buksnæs	2.26	5 459	1	-	2	2	-
	129. Flakstad	3.10	2 408	1	-	3	4	-
	130. Østlofoten	4.94	4 729	2	-	2	3	-
	131. Hadsel	7.40	7 307	1	-	3	2	-
	132. Sortland	12.50	6 461	1	-	3	5	-
XIX.	Tromsø Amt:	206.17	54 019	14	1	24	33	1
	133. Trondenes	13.018	9 207	2	-	3	5	-
	134. Ibestad	12.370	6 572	1	-	2	2	-

¹⁾ Hvoraf ca. 0.03 n. □ Mil med 238 Indb. i Hedemarkens Amt. ²⁾ Hvoraf 1.50 n. □ Mil med 573 Indb. i Hedemarkens Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Tabel I (Forts.).		1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske ☐ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal.					
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.	Apotheker.	
	135. Tranø	8.922	3 876	1	-	1	3	-	-
	136. Lenvik	14.522	6 116	2	-	5	5	-	-
	137. Maalselven	45 824	3 980	1	-	3	3	-	-
	138. Balsfjorden	12 753	3 802	1	-	2	2	-	-
	139. Tromsø	11.379	8 870	3	1	3	3	1	-
	140. Lyngen	28 977	4 653	1	-	2	3	-	-
	141. Karlsø	10.793	2 167	1	-	1	2	-	-
	142. Skjærvø	47.548	4 776	1	-	2	5	-	-
XX.	Finmarkens Amt:	371.54	24 075	10	-	18	25	2	-
	143. Alten	95.0	5 254	1	-	2	3	-	-
	144. Loppen	9.2	1 425	1	-	2	3	-	-
	145. Hammerfest	26.6	3 622	2	-	2	-	1	-
	146. Maasø	4.2 ¹⁾	1 322	1	-	1	5	-	-
	147. Kistrand	128.9	2 569	1	-	3	3	-	-
	148. Tanen	30.6	2 393	1	-	2	4	-	-
	149. Vardø	17.7	2 063	1	-	2	2	2 ²⁾	-
	150. Vadsø	20.1	3 798	1	-	3	2	1	-
	151. Sydvaranger	39.1	1 629	1	-	1	3	-	-
	Riget	2 494.23	1 806 900	563	49	764	616	83	-

¹⁾ Antagelig 15.1 n. ☐ Mil. ²⁾ Filialafdeling af Apotheket i Vadsø under egen Bestyrer.

Tabel II (se næste Side) viser Lægedistrikters, Lægers, Apothekers og Jordemødres Fordeling paa hvert Amt.

Sundhedstilstanden i Riget var i det Hele taget ret god. De katarhalske Sygdomme vare som sædvanligt de hyppigst behandlede og optraadte almindeligere end i de nærmest foregaaende Aar; derefter komme de gastriske Tilfælde (dog sjældnere end i det foregaaende Aar), dernæst Lungebetændelse, Skarlagensfeber, diphtherisk Svælgbetændelse, den sidste med særlig stor Udbredning i Tromsø Stift, og Kighoste. Mæslinger forekom saagodtsom ikke.

Antallet af Angrebne af epidemiske Sygdomme udgjør 65.3 pro mille. De største Forholdstal er i Byerne Christiania og Bergen, dernæst i Smaalenenes, Jarlsberg og Laurviks, søndre Trondhjems, Lister og Mandals, Buskeruds og Bratsbergs Amter, hvor Antallet af Angrebne af epidemiske Sygdomme i større og mindre Grad overstiger Gjennemsnittallet for hele Riget. Sjældnest ere de epidemiske Sygdomme optraadte i de bergenhusiske Amter, Christians og Akershus Amter. Der kjendes ialt 125 014 Angrebne af de forskjellige epidemiske Sygdomme og for 124 137 kjendes deres Optraeden i Aarets forskjellige Maaneder. De fleste Tilfælde ere anmeldte i Januar, hvorefter Antallet synker for hver Maaned indtil September for derpaa atter at stige indtil Aarets Udgang. I de 2 sidste Maaneder var Antallet næsten lige.

Tabel III viser Antallet af epidemiske Sygdomme i Norge i 1867—1883.

Tabel IV viser Antallet af behandlede epidemiske Sygdomstilfælde paa 1000

**Lægedistrikters, Lægers, Apothekers, Jordemødres Fordeling
i Amterne.**

Les sections médicales, les médecins, les pharmacies, les sages — femmes par préfectures.

Tabel II. Amt.	Antal Læge- distrikter	1 Læge		1 Apothek paa Antal Ind- byggere.	1 Jorde- moder paa Antal Bar- selkvinder 1883.
		paa Antal Ind- byggere ¹⁾ .	paa norske □ Mil.		
Christiania By	1	1070	0.001	12415	101
Christiania By og Akershus Amt ..	5	1529	0.28	18475	95
Akershus	4	3364	1.40	48775	87
Smaalenene	5	3267	0.98	17967	101
Buskerud	7	3406	3.80	20437	76
Jarlsberg og Laurvik	3	3646	0.74	10938	89
Hedemarken	6	4159	7.04	30154	93
Christians	8	4454	7.55	57907	86
Bratsberg	7	3199	4.46	16634	70
Nedenæs	5	3599	3.60	11998	84
Lister og Mandal	6	3479	2.58	15309	101
Stavanger	8	5840	3.70	18494	91
Søndre Bergenhus	10	6738	6.99	114560	78
Søndre Bergenhus Amt og Bergen	11	3329	2.58	25522	73
Bergens By	1	1330	0.02	7715	63
Nordre Bergenhus	12	6631	11.07	86208	58
Romsdal	11	5097	4.99	39073	57
Søndre Trondhjem	12	2716	3.34	19467	71
Nordre Trondhjem	9	4114	8.92	27224	61
Nordland	17	5208	14.88	52075	84
Tromsø	10	3858	14.73	54019	85
Finmarken	9	2407	37.15	12037	56
Riget	151	3209	4.43	21770	79

¹⁾ Efter Middelbefolkningen i 1883.

Indvaanere i Riget og dets Overøvrighedsdistrikter (Amter) siden Aaret 1874 og for Tiaaret 1871—1880.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde efter «Tabeller over Folke-
mængdens Bevægelse i 1883», udgivne af det statistiske Centralbureau 32 834
eller 17.15 pro mille af den beregnede tilstedeværende Befolkning ved Aarets
Midte. Antallet af Døde er i Størrelse det fjerde i Rækken i dette Aarhundrede
og overgaaes kun af Dødsfaldene i 1882: 35 325, i 1876: 34 356 og 1875: 33 964.

Dødeligheden, 17.15 pro mille, er naar undtages 1882 med 18.5 pro
mille, større end Dødeligheden i Aarene efter 1876 og større end Middel-
dødeligheden i Femaaret 1876—1880, men lidt mindre end Middeldødeligheden
i de to foregaaende Femaar.

Epidemiske Sygdomme i Norge.

Chiffre total des cas (2) et des décès (3) des maladies épidémiques en Norvège.

Tabel III. 1	2	3	4
Aar. (Année).	Antal anmeldte Tilfælde.	Antal anmeldte Dødsfald.	Antal Angrebne af 1000 Indv. (Nombre de cas par 1000 habitants).
1883	125 014	5 927	65.3
1882	143 351	7 596	75.0
1881	122 219	5 831	63.9
1880	109 324	5 066	57.3
1879	91 715	4 222	48.5
1878	96 839	4 649	51.9
1877	91 226	4 988	49.6
1876	98 745	6 257	54.0
1875	98 253	5 506	54.4
1874	99 097	4 908	55.4
1873	89 938	4 228	50.8
1872	81 395	4 182	46.3
1871	76 586	4 421	43.8
1870	72 438	3 718	41.7
1869	70 301	3 759	40.6
1868	80 095	4 579	46.4
1867	74 812	3 632	43.6

Sammenlignes Dødeligheden i Stifterne med Gjennemsnitsdødeligheden for Riget, er den i Tromsø Stift næsten 3 pro mille større, i Trondhjems Stift næsten 2 pro mille og i Christianssands Stift lidt over 1 pro mille større end Rigets, medens den i Hamars Stift er over 2 og i Christiania Stift over 1 pro mille lavere end Rigets. Forskjellen i Bergens Stift er mindre.

Sammenlignes Dødeligheden i Overøvrighedsdistrikterne (Amterne) med Gjennemsnitsdødeligheden for Riget have Finmarkens og Tromsø Amter den største Dødelighed (over 4 pro mille større), dernæst kommer søndre Trondhjems Amt (mellem 3—4 pro mille større), Lister og Mandals og Stavanger Amter (hver 2—3 pro mille større), saa Nordlands Amt og Bergens By (1—2 pro mille større). Christiania By og Romsdals Amt har kun ubetydeligt Overskud. I de øvrige Amter er Dødeligheden mindre end Rigets, og gunstigst er Forholdet i Christians, Hedemarkens og Akershus Amter, hvor Dødeligheden er mellem 2—3 pro mille mindre end Rigets.

I Forhold til Aaret forud er Dødeligheden gjennemsnitlig for hele Riget falden med over 1 pro mille. I Byerne er Dødeligheden falden betydeligere end i Landdistriktet (3.3 og 0.9 pro mille). I Stifterne er det stærkeste Fald i Bergens og Christiania Stift (omkring 2 pro mille); i de øvrige Stifter undtagen Christianssands, hvor der er en ubetydelig Stigning, er Forholdet lavere end Aaret forud. I Amterne er Dødeligheden i Christianssands Stifts Amter stegen lidt, mest i Stavanger, hvor det dog kun er 1 pro mille større end i det fore, gaaende Aar. Forøvrigt er Dødeligheden i samtlige Amter mindre end Aaret forud—stærkest er den aftagen i Bergens By (over 4 pro mille mindre), dernæst i søndre Bergenhus, Christiania By og nordre Trondhjems Amt (over 3 pro mille mindre).

Antal Angrebne af epidemiske Sygdomme af 1000 Indvaanere.

Nombre des cas des maladies épidémiques par 1000 habitants.

Tabel IV. Riget og Overøvrighedsdistrikter (Royaume et préfectures)		1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.	Tiaaret 1871—1880 ¹⁾ .
Riget		65.6	75.0	63.9	57.3	48.5	51.9	49.6	54.0	54.4	55.4	50.56
1. Christiania By		179.0	203.8	185.5	170.3	147.0	137.5	155.2	166.4	182.8	167.2	150.7
2. Akershus Amt		36.2	44.8	39.2	35.5	31.3	32.5	41.3	46.2	39.7	43.2	40.7
3. Smaalønes —		90.0	95.1	68.3	67.2	64.9	68.6	73.6	76.7	87.0	73.5	60.9
4. Buskeruds —		73.0	77.3	68.9	65.2	57.6	67.3	75.3	68.9	68.9	68.3	65.2
5. Jarlsb. og Laurviks —		81.9	86.4	87.5	76.1	55.7	54.8	47.7	69.5	67.6	69.6	62.1
6. Hedemarkens —		47.8	56.6	44.6	38.7	32.7	40.9	40.1	52.2	41.3	50.1	38.2
7. Christians —		30.0	41.8	29.0	24.1	27.0	37.4	29.9	28.3	26.6	37.7	29.0
8. Bratsbergs —		71.8	72.3	84.8	83.2	65.1	60.3	49.5	80.1	78.7	61.0	62.6
9. Nedenæs —		63.2	67.4	60.0	70.7	53.8	73.2	63.9	71.7	63.2	58.2	61.8
10. Lister og Mandals —		76.7	80.0	70.2	83.6	46.4	51.2	48.2	59.3	55.8	58.0	56.5
11. Stavanger —		51.6	62.1	54.3	46.9	51.5	45.7	42.3	50.9	58.6	67.3	55.1
12. Søndre Bergenhus —		20.5	26.4	21.2	16.4	17.6	15.8	24.0	18.5	15.8	13.4	17.5
13. Bergens By		132.6	172.9	138.8	118.1	116.4	143.6	126.8	162.8	158.8	117.5	132.1
14. Nordre Bergenhus Amt		27.6	39.4	21.4	21.3	19.2	28.5	34.2	19.1	20.7	28.6	22.0
15. Romsdals —		54.0	61.5	41.1	31.5	30.0	34.6	28.9	31.1	37.7	38.8	31.0
16. Søndre Trondhjems —		79.6	91.8	90.8	59.3	53.1	51.8	52.3	48.2	48.3	57.3	52.4
17. Nordre —		37.1	55.6	34.6	27.9	27.8	36.8	30.5	26.9	31.8	34.1	20.6
18. Nordlands —		42.7	47.6	42.8	39.7	27.6	26.1	19.1	26.7	26.2	37.3	27.4
19. Tromsø —		69.8	72.9	60.0	52.8	34.6	33.1	29.6	33.1	29.2	40.9	31.3
20. Finmarkens —		62.8	86.4	80.1	54.8	56.8	65.4	46.1	34.3	53.1	78.7	55.0

¹⁾ Fraregnet simpel Feber, som alene er opgivet for 1871—75.

Dødeligheden i 1883 i Forhold til Folkemængden og tidligere Dødelighed.

Les décès (3) et la mortalité en 1883 par rapport à la population moyenne (2) et comparée avec celle des années précédentes (4).

Tabel V. 1		2	3	4									
Riget og Overøvrighedsdistrikter. (Royaume et préfectures).		Beregnet Befolkning ved Aarets Midte i 1883.	Antal Døde i 1883.	Døde af 1000 Levende. (Décès par 1000 habitants).									
				1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	Femaaret 1876—80.	Femaaret 1871—75.	Femaaret 1866—70.
Riget		1 914 000	32 834	17.15	18.5	16.95	16.01	15.13	15.86	17.84	16.56	17.45	17.41
Landdistrikter		1 496 600	25 295	16.9	17.8	16.29	15.05	14.27	14.88	16.36	15.73	-	-
Byer		417 400	7 539	18.1	21.4	19.35	19.61	18.43	19.45	20.00	19.99	-	-
I.	Christiania Stift.....	535 500	8 532	15.9	17.9	16.99	16.57	15.59	15.72	18.23	17.41	18.36	19.16
II.	Hamars —	228 000	3 276	14.4	15.5	14.79	13.83	13.49	14.16	15.46	14.34	14.83	14.97
III.	Christianssands —	361 500	6 602	18.3	17.8	18.93	18.65	17.13	17.51	17.80	18.41	18.68	18.88
IV.	Bergens —	302 000	4 960	16.4	18.6	15.98	15.03	14.52	16.34	16.94	16.16	17.05	15.66
V.	Trondhjems —	279 300	5 309	19.0	20.7	15.93	14.41	13.72	15.33	16.68	15.40	16.49	15.25
VI.	Tromsø —	207 700	4 155	20.0	21.0	18.65	16.09	15.23	13.46	15.11	15.99	18.12	19.51
1.	Christiania By.....	125 200	2 166	17.6	20.8	19.52	21.79	19.14	19.09	20.69	20.78	22.17	22.36
2.	Akershus Amt.....	98 300	1 464	14.9	17.3	16.43	14.97	13.92	14.05	18.65	16.72	17.73	18.52
3.	Smaalønenes —	115 300	1 824	15.8	17.5	15.14	14.29	14.83	15.33	16.91	16.46	19.00	18.50
4.	Buskeruds —	102 900	1 632	15.9	16.4	15.87	15.90	14.46	15.37	19.34	16.70	16.66	18.88
5.	Jarlsb. og Laurviks —	93 800	1 446	15.4	16.7	17.72	15.42	15.26	14.48	15.77	16.59	16.85	18.74
6.	Hedemarkens —	120 000	1 684	14.0	15.6	15.70	13.95	13.30	13.23	15.37	14.37	14.95	15.76
7.	Christians —	108 000	1 592	14.7	15.4	13.76	13.70	13.89	15.14	15.55	14.41	14.74	14.18
8.	Bratsbergs —	87 000	1 465	16.9	16.9	18.24	16.17	16.08	15.66	17.54	16.77	17.41	19.98
9.	Nedenæs —	80 300	1 355	16.9	16.1	17.64	19.51	15.51	18.51	17.47	18.74	18.83	20.79
10.	Lister og Mandals —	77 100	1 525	19.8	20.1	20.82	22.15	17.76	19.40	18.92	20.21	20.59	20.15
11.	Stavanger —	117 100	2 257	19.3	18.1	19.06	17.60	18.58	16.98	17.57	18.23	18.20	15.16
12.	Søndre Bergenhus —	121 100	1 975	16.3	19.8	16.19	15.79	14.68	16.04	17.23	16.44	17.31	15.92
13.	Bergens By	44 900	832	18.5	23.1	20.81	19.04	19.52	20.64	21.88	21.37	24.41	21.06
14.	Nordre Bergenhus Amt.....	87 300	1 348	15.4	15.0	14.56	13.83	12.84	15.20	14.93	14.48	15.43	14.80
15.	Romsdals —	125 700	1 199	17.5	19.0	14.16	12.49	12.27	14.79	15.67	14.17	15.31	15.01
16.	Søndre Trondhjems —	120 800	2 525	20.9	22.0	18.23	15.87	14.65	15.60	18.46	16.40	17.60	16.31
17.	Nordre —	81 500	1 390	17.1	20.3	13.84	13.55	13.92	15.19	15.20	15.04	15.30	14.10
18.	Nordlands —	118 600	2 227	18.8	19.7	18.25	15.14	14.05	13.31	14.43	14.97	17.69	16.96
19.	Tromsø —	61 400	1 323	21.5	22.0	16.60	14.58	14.57	15.94	15.37	15.30	16.68	19.41
20.	Finmarkens —	27 700	605	21.8	24.3	24.98	23.41	21.68	22.55	17.42	21.39	23.15	30.77

¹⁾ Beregnet efter Middeltallet af den ifølge Tælling den 31te December 1882 og 31te December 1883 hjemmehørende Folkemængde (123 290).

Dødeligheden i Rigets Land- og Bydistrikter.

La mortalité dans la campagne et dans les villes par diocèses et dans préfectures.

Tabel VI.		Rigets Landdistrikter.			Rigets Byer (amtsvis).		
Overøvrighedsdistrikter.		Beregnet Befolkning ved Aarets Midte i 1883.	Antal Døde i 1883.	Døde pro mille.	Beregnet Befolkning ved Aarets Midte i 1883.	Antal Døde i 1883.	Døde pro mille.
Riget		1 496 600	25 295	16.90	417 400	7 539	18.06
I.	Christiania Stift .	320 800	4 865	15.2	214 700	3 667	17.1
II.	Hamars — ..	220 900	3 173	14.4	7 100	103	14.5
III.	Christianssands — ..	273 800	4 917	18.0	87 700	1 685	19.2
IV.	Bergens — ..	249 800	4 018	16.1	52 200	942	18.0
V.	Trondhjems — ..	239 900	4 522	18.8	39 400	787	19.9
VI.	Tromsø — ..	191 400	3 800	19.8	16 300	355	21.8
1.	Christiania By	-	-	-	125 200	2 166 ¹⁾	17.6
2.	Akershus Amt	94 600	1 418	15.2	3 700	46	12.4
3.	Smaalenenes —	83 700	1 329	15.9	31 600	495	15.7
4.	Buskeruds —	76 100	1 158	15.2	26 800	474	17.7
5.	Jarlsb. og Laury. —	66 400	960	14.5	27 400	486	17.7
6.	Hedemarkens —	115 800	1 624	14.0	4 200	60	14.3
7.	Christians —	105 100	1 549	14.7	2 900	43	14.8
8.	Bratsbergs —	67 400	1 169	17.3	19 600	296	15.1
9.	Nedenæs —	66 800	1 165	17.4	13 500	190	14.1
10.	Lister og Mandals —	57 500	1 112	19.3	19 600	413	21.1
11.	Stavanger —	82 100	1 471	17.9	35 000	786	22.5
12.	Søndre Bergenhus —	121 100	1 975	16.3	-	-	-
13.	Bergens By	-	-	-	44 900	832	18.5
14.	Nordre Bergenhus Amt	86 700	1 344	15.5	600	4	6.7
15.	Romsdals —	107 400	1 892	17.6	18 300	307	16.8
16.	Søndre Trondhjems —	97 100	1 997	20.6	23 700	528	22.3
17.	Nordre —	77 400	1 332	17.2	4 100	58	14.1
18.	Nordlands —	115 500	2 163	18.7	3 100	64	20.6
19.	Tromsø —	54 900	1 204	21.9	6 500	119	18.3
20.	Finmarkens —	21 000	433	20.6	6 700	172	25.7

¹⁾ Cfr. Anmærkningen ved foregaaende Tabel.

Dødeligheden i Byerne i 1883.

La mortalité dans les villes en 1883.

Amt.	Tabel VII. Byer.	Tilstede- værende Folke- mængde 31te Decbr. 1875.	Antal Døde i 1883.	Døde af 1000 Levende.				
				1883.	1882.	1881.	1880.	1879.
I.	Christiania By ¹⁾ ..	123 290	2 166	17.6	20.8	19.5	21.0	18.4
II.	Drøbak	2 047	33	11.2	18.6	19.5	18.1	10.3
	Hvitsten	156	2	12.2	19.2	38.4	6.4	6.4
	Hølen	266	3	11.3	7.5	7.5	11.0	7.5
	Son	748	8	10.7	12.0	18.8	16.0	14.7
III.	Moss	5 117	114	22.3	26.6	20.9	22.1	20.1
	Sarpsborg	3 272	36	11.0	18.3	16.2	11.3	16.2
	Fredrikstad	9 616	142	14.7	21.4	17.3	14.6	14.7
	Fredrikshald	9 792	203	20.7	23.7	17.7	17.6	18.4
IV.	Drammen	18 643	355	19.0	18.9	18.3	20.6	16.6
	Holmsbo	433	9	20.8	13.9	32.3	9.2	25.4
	Hønefos	1 149	29	25.2	25.2	8.7	14.8	19.2
	Kongsberg	4 357	81	18.5	17.8	19.5	21.6	15.4
V.	Svelvik	1 614	28	17.3	19.8	18.6	21.4	15.5
	Holmestrand	2 147	46	21.4	21.9	19.1	21.9	21.9
	Horten	5 302	92	17.3	16.9	17.9	17.7	17.0
	Aasgaardstrand ...	488	16	32.8	20.5	16.4	12.5	20.5
	Tønsberg	5 066	84	16.6	16.9	22.5	13.8	16.8
	Sandefjord	2 307	40	17.3	17.3	21.2	16.0	13.0
	Laurvik	7 737	180	23.3	22.3	28.4	18.9	17.7
VI.	Kongsvinger	1 152	11	9.6	25.2	25.2	19.1	23.4
	Hamar	2 335	49	21.0	24.0	25.5	22.3	12.4
VII.	Gjøvik	1 051	12	11.4	20.0	13.3	8.6	13.3
	Lillehammer	1 551	31	20.0	18.7	18.7	10.3	12.3
VIII.	Brevik	2 252	33	14.6	20.9	15.1	16.9	18.7
	Porsgrund	3 453	54	15.6	22.9	16.8	21.1	16.2
	Skien	5 362	120	22.4	18.6	18.6	24.2	15.3
	Stathelle	427	6	14.2	11.7	32.8	16.4	9.4
	Langesund	1 084	17	15.7	22.1	14.7	18.4	28.6
	Kragerø	4 669	66	14.1	16.1	17.9	20.3	13.3

¹⁾ Beregnet Befolkning ved Aarets Midte efter Sundhedskommissionens Tællinger den 31te December 1882 og 1883.

Dødeligheden i Byerne 1883.

Amt.	Tabel VII (Forts.). Byer.	Tilstede- værende Folke- mængde 31te Decbr. 1875.	Antal Døde i 1883.	Døde af 1000 Levende.				
				1883.	1882.	1881.	1880.	1879.
IX.	Østerrisør	2 390	36	15.1	17.6	17.1	18.4	18.4
	Tvedestrand	1 364	20	14.7	22.8	16.9	17.6	5.1
	Arendal	4 132	54	13.1	17.4	20.9	18.9	16.7
	Grimstad	2 552	54	21.2	23.1	27.4	22.4	14.1
	Lillesand	1 325	26	19.2	16.7	18.8	18.9	18.0
X.	Christianssand	11 766	258	21.9	25.4	20.4	31.0	24.4
	Mandal	3 885	73	18.8	19.6	20.8	23.7	19.0
	Farsund	1 419	41	28.9	24.0	31.0	19.7	16.2
	Flekkefjord	1 651	41	24.8	33.9	27.1	26.0	18.7
XI.	Sogndal	490	15	30.6	12.2	24.5	26.5	12.2
	Ekersund	2 408	57	23.7	22.4	17.4	23.7	25.3
	Sandnæs	1 468	39	26.6	23.2	25.6	16.3	23.1
	Stavanger	19 004	550	28.9	28.8	25.6	26.5	28.8
	Kopervik	817	28	34.3	24.5	26.9	20.8	17.1
	Skudesnæshavn	1 224	19	15.5	15.5	14.7	17.2	8.2
	Haugesund	4 102	78	19.0	21.2	19.2	21.4	18.8
XIII.	Bergens By	38 573	832	21.6	26.4	23.4	21.6	21.8
XIV.	Florø	503	4	7.9	21.9	23.8	17.9	11.3
XV.	Aalesund	5 603	106	18.9	21.1	14.4	13.0	12.1
	Molde	1 672	41	24.5	38.3	30.5	30.5	24.5
	Christianssund	8 251	160	19.4	23.5	24.2	19.3	16.7
XVI.	Trondhjem	22 152	528	23.8	30.7	24.8	21.0	20.6
XVII.	Levanger	955	13	13.6	26.2	11.5	24.1	15.7
	Stenkjær	1 427	20	13.2	31.5	20.3	13.3	10.5
	Namsos	1 592	25	15.7	27.0	24.5	18.9	17.7
XVIII.	Mosjøen	774	15	19.4	41.3	29.7	25.8	19.4
	Bodø	1 519	49	32.3	39.1	48.7	18.3	30.3
XIX.	Tromsø	5 409	119	22.0	26.8	16.3	18.5	22.6
XX.	Hammerfest	2 101	56	26.7	19.0	23.3	29.9	20.0
	Vardø	1 326	53	40.0	34.7	51.3	34.7	25.0
	Vadsø	1 764	63	35.7	33.4	24.9	20.4	28.9

I Tabel V gives en Oversigt over de Dødes Antal i 1883 og Dødeligheden i dette og en Del tidligere Aar samt i Femaarene 1866—1870, 1871—1875 og 1876—1880.

Tabel VI giver en Oversigt over Dødeligheden i Rigets Land- og By-distrikter med Fordeling paa Stifter og Amter.

Tabel VII giver en Oversigt over Dødeligheden i Byerne, ved hvilken Beregning Folkemængden den 31te December 1875 er lagt til Grund, saa de meddelte Forholdstal stille sig ugunstigere end det virkelige Forhold.

Tabel VIII viser Døde i Forhold til levende Født fra 1859—1883 samt for Femaarene 1876—1880 og 1871—1875.

Om **Veirliget** er der ikke for heromhandlede Aar offentliggjort nogen Oversigt.

I Tabel IX gives en Oversigt over samtlige af Lægerne opgivne Tilfælde af **epidemiske Sygdomme og Dødsfald** af disse med Fordeling paa Rigets Stifter og Amter.

I Tabel X sees Antallet af behandlede Tilfælde af **epidemiske Sygdomme** i Riget, Tiden for deres Optræden, de Syges Køn og Ader, de enkelte Sygdommes Procentforhold til samtlige behandlede epidemiske Sygdomme og Dødsprocenten af de Behandlede for hver Sygdom.

Tabel XI viser Hyppigheden af de forskellige i Riget behandlede epidemiske Sygdomme i Forhold (pCt.) til Summen af samtlige epidemiske Sygdomme i Aaret for de sidste 10 Aar.

Tabel XII giver en Oversigt over de i Byerne behandlede epidemiske Sygdomme med Angivelse af Procentforholdet til alle i Riget behandlede Tilfælde af samme Sygdom. I Slutningen af denne almindelige Beretning er indtaget Tabeller over de af Lægerne behandlede epidemiske Sygdommes Fordeling for hver Maaned inden de enkelte Lægedistrikter med særlig Anførsel af By- og Landdistrikt, forsaavidt der foreligger saadanne Opgaver.

Exanthematisk Typhus, **Flekfeber** (Typhus exanthematicus), var mindre udbredt end Aaret forud og optraadte foruden med nogle enkeltstaaende Tilfælde i Byerne Christiania, Bergen og Christianssund kun som mindre Lokalepidemier i Faabergs Distrikt (Christians Amt), i Lødingens Distrikt (Nordlands Amt), i Skjærvø Distrikt (Tromsø Amt) og i Loppen og Hammerfests Distrikter (Finmarkens Amt). I de to sidstnævnte Amter og maaske ogsaa i Skjærvø stode Tilfældene i Sammenhæng med dens Optræden Aaret forud. Sygdommens tidligere Hyppighed sees af Tabel XIII.

Typhoidfeber (Febris typhoidea, Ileotyphus) forekom sjældnere end Aaret forud og optraadte ikke med nogen større epidemisk Udbredning.

Tabellerne XIV og XV viser Sygdommens tidligere Udbredning og Angrebne af 1000 i Riget, dets Stifter og Amter.

Tabel XVI viser Antallet af Angrebne og Døde af Typhoidfeber i de Lægedistrikter i Amterne, hvor den optraadte hyppigst.

Epidemisk Cerebrospinalmeningit (Meningitis cerebrospinalis epidemica). Sygdommens Optræden i de enkelte Amter siden 1875 sees af Tabel XVII; før 1874 har den i flere Aar ikke været omtalt i Lægernes Medicinalberetninger.

Barselfeber (Febris puerperalis) iagttoges hyppigere end i det foregaaende Aar. Antallet af Angrebne blandt 100 Fødende har i de sidste 10 Aar været:

i 1883	0.9	i 1878	0.9
- 1882	0.7	- 1877	1.1
- 1881	0.9	- 1876	1.3
- 1880	0.9	- 1875	1.3
- 1879	1.0	- 1874	1.4

Døde i Forhold til
Nombre des décès par 1000

Tabel VIII.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.	1873.	1872.	1871.
Riget	552	595	556	518	470	511	537	594	603	591	563	558	579
Landdistrikt	560	594	544	514	464	509	538	586	595	576	554	546	572
Byer	525	597	561	533	489	516	534	605	632	649	597	609	605
Overøvrighedsdistrikt:													
Christiania By	491	584	540	532	468	460	515	592	648	623	632	580	530
Akershus Amt	515	616	588	541	457	510	599	650	678	628	630	606	586
Smaalenenes —	492	546	471	463	438	474	508	625	765	698	548	494	550
Buskeruds —	502	508	507	527	438	495	626	560	545	574	571	537	523
Jarlsb. og Laurviks Amt	487	521	564	477	461	455	536	743	614	613	549	516	612
Hedemarkens —	459	514	533	479	431	450	501	498	532	540	480	448	491
Christians —	478	516	498	477	479	586	545	484	505	577	548	477	501
Bratsbergs —	559	546	620	573	516	527	567	599	584	557	594	591	588
Nedenæs —	564	521	569	618	474	558	510	767	639	582	632	587	611
Lister og Mandals —	634	652	657	763	557	670	585	753	721	755	737	750	694
Stavanger —	598	559	596	535	556	526	533	604	594	602	478	611	697
Søndre Bergenhus —	515	613	531	496	448	535	546	599	702	523	533	541	598
Bergen By	558	630	644	548	579	564	574	745	745	601	720	707	739
Nordre Bergenhus Amt	538	528	528	499	437	581	527	531	540	636	548	450	514
Romsdals —	600	667	494	445	407	518	534	525	590	535	515	506	534
Søndre Trondhjems —	741	807	660	563	506	550	617	577	563	645	633	723	638
Nordre Trondhjems —	632	786	527	503	490	538	544	632	587	585	621	641	630
Nordlands —	552	569	566	439	415	382	419	538	543	516	496	611	559
Tromsø —	656	707	539	457	427	444	445	477	508	493	455	447	488
Finmarkens —	650	689	651	612	558	589	442	542	699	589	483	521	665

Tabel XVIII giver en Oversigt over Angrebne og Dødsfald af Barselfeber samt Dødsfald paa Barselseng med Fordeling paa Rigets Stifter. I Riget døde 4,7 pro mille, i Landdistrikterne døde 4,9 pro mille, i Byerne 4.0 pro mille af samtlige Barselkvinder.

Af Tabel XIX sees Dødeligheden paa Barselseng inden Amterne.

Barselfeber optraadte i 1883 hyppigst i Trondhjems Stift, sjældnere i Christianssands Stift. Blandt samtlige af Lægerne opgivne 205 Dødsfald paa Barselseng udgjorde de kjendte Dødsfald af Barselfeber 145 eller 70,7 pCt. Efter de foreliggende Opgaver døde i Riget 2,4 pro mille af samtlige Barselkvinder af Barselfeber, i Landdistrikterne 2,3 pro mille, i Byerne 2,7 pro mille.

Efter Presternes Opgaver døde 284 Kvinder paa Barselseng (deraf 15 i 1882, men jordfæstede i 1883) eller 4,7 blandt 1000 Fødende.

1000 levende Fødte.

enfants nés vivants.

1870.	1869.	1868.	1867.	1866.	1865.	1864.	1863.	1862.	1861.	1860.	1859.	Femaaret.	
												1876—80.	1871—75.
558	597	614	618	532	520	559	576	623	636	516	490	523	579
547	598	601	605	517	509	554	572	619	621	500	467	521	569
601	594	671	673	600	575	583	600	640	708	601	616	531	619
626	530	734	761	698	537	550	628	704	823	645	730	509	597
644	659	729	703	543	508	570	564	584	608	534	475	563	626
531	620	675	649	548	484	618	559	590	563	518	493	499	603
638	601	666	731	506	511	588	659	651	574	477	445	528	548
625	701	654	778	481	473	583	546	586	579	507	479	516	582
562	511	658	555	425	447	482	502	565	493	426	346	472	493
530	504	532	557	442	469	511	472	636	561	387	358	512	520
537	689	691	854	653	566	609	602	616	659	508	710	551	584
590	640	788	727	635	548	641	635	625	774	646	610	572	614
605	698	702	686	655	557	672	620	588	724	555	608	657	732
548	539	497	519	472	470	542	510	508	588	406	461	545	596
467	546	497	540	494	489	592	626	540	661	475	516	521	579
706	652	639	729	568	646	749	776	696	905	692	733	595	701
538	579	465	534	465	468	549	530	560	576	578	470	513	531
475	544	556	457	567	566	508	644	543	656	524	423	483	536
673	611	632	556	552	733	521	521	602	661	706	544	561	634
613	595	473	479	577	570	505	483	604	781	546	446	540	614
501	664	619	539	478	440	454	637	767	691	489	433	435	543
460	670	661	577	470	473	543	650	767	678	452	440	449	477
739	780	915	787	447	643	681	810	783	492	575	478	551	596

Af 283 Døde paa Barselseng vare:

2 mellem 15—20 Aar.

103 — 20—30 —

128 — 30—40 —

50 — 40—50 —

I de enkelte Maaneder indtraf følgende Antal Dødsfald:

i Januar	25	i Juli	14
- Februar	18	- August	16
- Marts	34	- September	24
- April	22	- Oktober	23
- Mai	20	- November	39
- Juni	20	- December	28

Samtlige af Lægerne anmeldte epidemiske

Les maladies épidémiques dans les

Tabel IX. Overøvrighedsdistrikter.	Samtlige epidemiske Sygdomme.		Angrebne af epide- miske Syg- domme af 1000 Indv.	Exanthema- tisk Typhus.		Typhoid- feber.		Cerebro- spinal- Meningit.	
	Angr.	Dødsf.		Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.
Riget	125014	5927	65.3	134	16	1958	228	48	16
Landdistrikt	55345	3903	37.9	92	15	1368	157	35	11
Byer	69669	2024	166.9	42	1	590	71	13	5
I. Christiania. Stift	51191	1725	95.5	3	2	535	52	4	3
II. Hamars —	8971	400	39.3	8	-	134	22	2	-
III. Christianssands —	23281	961	64.4	-	-	299	52	9	7
IV. Bergens —	14307	803	47.3	9	-	419	43	4	2
V. Trondhjems —	16173	1208	57.9	3	-	298	37	11	4
VI. Tromsø —	11091	830	53.4	111	14	273	22	18	-
1. Christiania By	22055	667	179.0	1	-	119	8	-	-
2. Akershus Amt ..	3559	221	36.2	-	-	82	16	-	-
3. Smaalenenes — ..	10382	339	90.0	-	-	159	8	-	-
4. Buskeruds — ..	7510	259	73.0	2	2	106	15	3	2
5. Jarlsb. og Laurv. — ..	7685	239	81.9	-	-	69	5	1	1
6. Hedemarkens — ..	5735	231	47.8	-	-	76	14	-	-
7. Christians — ..	3236	169	30.0	8	-	58	8	2	-
8. Bratsbergs — ..	6246	216	71.8	-	-	36	5	-	-
9. Nedenæs — ..	5076	187	63.2	-	-	55	6	-	-
10. Lister og Mandals — ..	5912	203	76.7	-	-	43	3	1	1
11. Stavanger — ..	6047	355	51.6	-	-	165	38	8	6
12. Søndre Bergenhus — ..	2485	186	20.5	-	-	246	24	2	2
13. Bergens By	6152	223	132.6	9	-	75	6	2	-
14. Nordre Bergenhus Amt	2414	244	27.6	-	-	58	9	-	-
15. Romsdals —	6790	379	54.0	3	-	94	10	-	-
16. Søndre Trondhjems —	9610	694	79.6	-	-	104	16	5	2
17. Nordre —	3029	285	37.1	-	-	140	15	6	2
18. Nordlands —	5066	511	42.7	29	4	125	15	17	-
19. Tromsø —	4284	217	69.8	17	5	134	4	-	-
20. Finmarkens —	1741	102	62.8	65	5	14	3	1	-

Sygdomme fordelte paa Stifter og Amter.

diocèses et dans les préfectures.

Barsel-feber.		Børne-kopper.	Vand-kopper.	Skarlagens-feber.		Røde Hunde.	Mæslinger.		Rosen.		Kighoste.		Diphtherisk Svælgbetændelse.	
Angr.	Dødsf.	Angr.	Angr.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.
528	145	6	1634	8162	818	220	322	10	1651	58	4929	247	5401	1201
388	105	-	397	5999	653	117	262	9	903	31	2232	139	4074	1014
140	40	6	1237	2163	165	103	60	1	748	27	2697	108	1327	187
153	40	6	758	1902	142	87	69	2	588	24	2090	88	876	175
61	15	-	93	717	63	46	21	3	159	6	773	46	144	21
65	23	-	325	600	43	32	79	2	315	4	1091	71	878	207
64	27	-	224	2156	201	19	118	1	220	7	137	10	715	129
120	19	-	183	2125	288	30	18	2	232	12	400	18	698	224
65	21	-	51	662	81	6	17	-	137	5	438	14	2090	445
35	13	4	374	1015	70	-	10	1	116	12	353	28	67	21
23	6	-	36	425	46	13	18	-	80	-	69	2	100	23
22	9	2	94	260	13	33	29	-	157	3	479	11	566	114
26	5	-	134	69	3	8	5	1	134	5	765	23	83	11
47	7	-	120	133	10	33	7	-	101	4	424	24	60	6
43	8	-	61	688	60	15	4	-	87	5	318	11	80	9
18	7	-	32	29	3	31	17	3	72	1	455	35	64	12
12	7	-	75	38	1	6	7	-	103	1	157	2	103	29
10	2	-	28	256	14	6	49	1	65	-	385	19	77	22
10	3	-	107	37	2	5	17	-	63	1	215	31	180	50
33	11	-	115	269	26	15	6	1	84	2	334	19	518	106
17	6	-	17	801	61	6	118	1	57	-	34	3	141	26
11	8	-	161	267	38	4	-	-	94	3	17	3	66	13
24	6	-	31	684	70	9	-	-	45	3	9	1	279	56
43	10	-	29	1113	140	11	4	-	82	4	125	3	282	48
60	14	-	159	1137	154	12	13	1	127	7	312	15	273	109
29	2	-	10	279	26	7	1	1	47	2	40	3	372	101
41	16	-	15	426	64	2	16	-	54	2	106	3	1076	293
19	3	-	29	183	15	4	1	-	49	1	190	2	790	110
5	2	-	7	53	2	-	-	-	34	2	142	9	224	42

Samtlige af Lægerne anmeldte epidemiske
Les maladies épidémiques dans les

Tabel IX (Forts.).			Strubehoste.		Kusma.	Akut Bronchit og andre katarrhalske Tilfælde.		Lunge- betændelse.	
Overøvrighedsdistrikter.			Angr.	Dødsf.	Angr.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.
Riget			667	440	3786	60591	643	9792	1383
Landdistrikt			364	229	777	21549	276	6615	956
Byer			303	211	3009	39042	367	3177	427
I. Christiania	Stift		162	105	1988	23798	285	3035	437
II. Hamars	—		30	16	255	3696	44	1158	117
III. Christianssands	—		117	60	1303	11893	156	1539	240
IV. Bergens	—		89	67	109	6147	73	1248	170
V. Trondhjems	—		135	107	25	6713	57	2123	336
VI. Tromsø	—		134	85	106	4344	28	689	83
1. Christiania By			44	34	1224	12811	140	644	107
2. Akershus	Amt	...	15	11	62	1576	25	344	64
3. Smaalenenes	—	...	36	21	285	5599	36	862	94
4. Buskeruds	—	...	34	22	134	3730	52	549	75
5. Jarlsb. og Laurv.	—	...	33	17	283	4082	32	636	97
6. Hedemarkens	—	...	22	14	152	2405	20	628	65
7. Christians	—	...	8	2	103	1291	24	530	52
8. Bratsbergs	—	...	31	12	630	3134	31	507	98
9. Nedenæs	—	...	7	5	343	2512	45	362	49
10. Lister og Mandals	—	...	21	11	317	3373	41	248	42
11. Stavangers	—	...	58	32	13	2874	39	422	51
12. Søndre Bergenhus	—	...	18	10	6	437	12	227	32
13. Bergens By			30	30	14	3745	39	283	58
14. Nordre Bergenhus	Amt	...	25	15	3	635	13	301	47
15. Romsdals	—	...	21	16	95	2586	19	972	99
16. Søndre Trondhjems	—	...	117	93	11	4475	30	1073	183
17. Nordre	—	...	13	10	5	982	17	515	87
18. Nordlands	—	...	39	25	100	1683	16	338	58
19. Tromsø	—	...	62	40	2	1869	5	268	19
20. Finmarkens	—	...	33	20	4	792	7	83	6

Sygdomme fordelte paa Stifter og Amter.

liocèses et dans les préfectures.

Pleurit.		Gigtfeber.		Koldfeber.	Akut Diarrhoe og Cholera nostras.		Blodgang.		Skjørbug.	
Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.
2169	106	2724	49	111	19638	540	441	23	102	4
1551	86	1478	29	58	6589	167	402	23	95	3
618	20	1246	20	53	13049	373	39	-	7	1
456	27	927	10	41	9672	333	22	-	19	-
260	18	265	5	3	1046	20	80	3	20	1
406	14	475	10	61	3739	68	19	2	36	2
379	17	430	11	1	1808	44	8	1	3	-
345	20	430	10	3	2014	63	259	11	8	-
323	10	197	3	2	1359	12	53	6	16	1
2	2	373	5	6	4851	226	6	-	-	-
107	7	107	1	6	493	20	1	-	2	-
109	5	171	3	16	1488	22	4	-	11	-
133	8	147	1	3	1428	34	11	-	6	-
105	5	129	-	10	1412	31	-	-	-	-
173	8	151	3	3	753	13	61	1	15	-
87	10	114	2	-	293	7	19	2	5	1
121	4	73	1	7	1171	23	9	1	26	1
97	3	96	3	20	699	18	4	-	5	-
85	2	148	4	11	1028	11	2	-	1	1
103	5	158	2	23	841	16	4	1	4	-
93	3	97	3	1	165	3	1	-	1	-
98	-	171	5	-	1104	20	-	-	1	-
70	9	93	3	-	144	12	4	-	-	-
223	10	156	2	2	750	16	196	2	3	-
173	9	212	4	-	1323	49	20	8	4	-
67	6	131	4	1	336	7	46	2	2	-
168	7	107	1	-	695	4	22	2	7	1
119	1	60	2	2	475	7	8	3	3	-
36	2	30	-	-	189	1	23	1	6	-

De af Lægerne behandlede Tilfælde af epidemiske Sygdomme efter Tid, Kjøen og Alder.

Le nombre des cas des maladies épidémiques traitées par mois, par sexe et par âge.

Tabel X. Sygdom.	Hele Aaret.				Kjøn og Alder (par sexe et âge).				Tiden er opgivet for.
					1		2		
	Behand- lede.	Procentfor- holdet til samtlige be- handlede epidemiske Sygdomme.	Deraf Døde.	Procent Døde af Behandlede.	Børn (under 15 Aar).		Voxne (over 15 Aar).		
					Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	
Typhus exanthematicus	132	0.1	14	10.6	24	25	36	27	132
Febris typhoidea	1943	1.6	213	11.0	236	261	721	692	1938
Meningitis cerebrospinalis epidemica	48	0.04	16	33.3	14	10	11	13	48
Febris puerperalis	512	0.4	129	25.2	-	-	-	512	506
Variolæ	6	0.005	-	-	2	2	1	1	6
Varicellæ	1634	1.3	-	-	704	790	52	45	1630
Scarlatina	8110	6.5	766	9.4	3658	3598	265	406	8108
Rubeolæ	220	0.2	-	-	80	107	4	10	220
Morbilli	316	0.3	4	1.3	113	156	21	25	315
Erysipelas	1648	1.3	55	3.3	98	118	532	821	1640
Tussis convulsiva	4885	3.9	203	4.2	2344	2359	97	73	4861
Diphtheritis faucium	5278	4.2	1078	20.4	1656	1857	770	895	5276
Angina membranacea (Croup)	626	0.5	399	63.7	325	273	4	8	619
Parotitis	3786	3.0	-	-	1383	1252	635	502	3775
Catarrhus, Bronchitis acuta	60552	48.6	604	1.0	12671	12460	16783	16680	60295
Angina									
Pneumonia	9787	7.8	1278	13.2	1801	1447	3525	2612	9674
Pleuritis	2163	1.7	100	4.6	238	190	1027	682	2149
Rheumatismus articulorum acutus	2723	2.2	48	1.7	248	242	1070	1128	2720
Febris intermittens	111	0.09	-	-	3	1	86	21	110
Diarrhoea acuta, Cholera nostras	19616	15.8	518	2.6	5363	4930	4733	4411	19597
Dysenteria	440	0.4	22	5.0	61	64	232	69	434
Scorbutus	102	0.08	4	4.0	2	9	50	29	84
Tilsammen	124538		5451						124137

Tabel X (Forts).												
Sygd.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Typhus exanthematicus	18	26	18	5	8	12	3	5	-	1	24	12
Febris typhoidea	297	157	177	134	133	137	105	148	150	162	177	161
Meningitis cerebrospinalis epidemica	6	7	3	5	2	2	-	2	-	17	3	1
Febris puerperalis	51	51	41	48	31	39	30	40	38	47	50	40
Variolæ	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	2	-
Varicellæ	172	205	140	132	167	98	57	54	93	102	167	243
Scarlatina	1229	951	863	795	641	749	539	368	369	563	567	474
Rubeolæ	30	24	23	12	7	24	9	10	12	11	24	34
Morbilli	43	38	27	69	54	42	19	9	2	6	2	4
Erysipelas	154	170	149	130	130	143	105	104	126	151	133	145
Tussis convulsiva	504	500	503	353	398	393	486	343	286	312	401	382
Diphtheritis faucium	613	458	420	385	339	303	299	398	413	475	553	620
Angina membranacea (Croup)	84	68	82	44	41	39	24	25	29	43	76	64
Parotitis	517	616	633	528	457	239	122	72	62	120	201	208
Catarrhus, Bronchitis acuta	7841	7324	6758	5939	4879	3808	2730	2439	2929	4303	5682	5663
Angina	1069	1069	1170	1332	1228	718	396	277	286	544	705	880
Pneumonia	233	205	201	224	214	187	171	133	138	150	150	143
Pleuritis	353	266	290	298	261	199	156	130	121	132	247	267
Rheumatismus articulorum acutus	10	5	6	11	10	15	12	13	10	2	7	9
Febris intermittens	1376	1246	1173	1128	1215	1551	3157	3026	1717	1384	1399	1225
Diarrhoea acuta, Cholera nostras	25	29	28	17	16	17	197	22	29	11	24	19
Dysenteria	7	8	9	10	12	13	9	3	4	3	2	4
Scorbutus												
Tilsammen	14632	13423	12714	11599	10243	8730	8626	7621	6814	8543	10594	10598

De af Lægerne behandlede Tilfælde af de forskellige epidemiske Sygdomme i Procentforhold til
Summen af samtlige epidemiske Sygdomme i Aaret.

Les maladies épidémiques spéciales par rapport au nombre total des maladies épidémiques traitées dans les années 1871—1883.

Tabel XI.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.	1873.	1872.	1871.
Exanthematisk Typhus . . .	0.1	0.4	0.1	0.04	0.09	0.09	0.1	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	-
Typhoidfeber	1.6	1.7	1.6	2.6	2.4	3.1	2.9	3.1	3.6	4.0	4.2	5.1	5.1
Simpel Feber	-	-	-	-	-	-	-	-	4.3	3.9	4.2	5.0	4.8
Cerebrospinal-Meningit . . .	0.04	0.03	0.03	0.03	0.04	0.05	0.2	0.4	0.1	-	-	-	-
Barselfeber	0.4	0.3	0.4	0.5	0.6	0.5	0.7	0.8	0.7	0.8	0.6	0.7	0.8
Børnekopper	0.005	0.3	0.07	0.2	0.003	0.03	-	0.2	0.4	0.2	0.1	0.4	1.4
Vandkopper	1.3	1.1	1.2	1.3	1.4	1.4	1.4	1.1	1.2	1.4	1.1	1.2	1.8
Skarlagensfeber	6.5	6.0	4.7	4.1	4.7	5.0	8.7	13.1	5.4	1.8	3.2	6.5	12.8
Røde Hunde	0.2	0.1	1.7	1.9	0.3	0.09	0.2	0.1	0.1	0.3	0.4	0.6	0.7
Mæslinger	0.3	11.8	11.7	0.4	1.3	3.8	4.3	2.1	1.3	10.6	13.3	0.2	0.8
Rosen	1.3	1.2	1.6	1.7	2.0	1.6	1.9	2.2	2.6	3.0	1.9	1.7	2.2
Kighoste	3.9	4.6	5.2	6.6	2.1	5.2	5.3	2.7	2.8	4.0	5.4	6.7	0.7
Diphtherisk Svælgbetænd. . .	4.2	2.5	1.3	0.9	1.0	0.7	0.9	1.7	1.6	1.5	1.0	1.4	1.7
Strubehoste	0.5	0.5	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.4	0.3	0.5	0.4	0.4	0.4
Kusma	3.0	1.3	0.7	0.3	0.3	0.2	0.5	0.4	0.8	2.8	1.9	1.2	0.6
Akut Bronchit	48.6	40.4	42.6	45.1	50.8	46.5	44.2	42.1	42.7	38.4	36.2	37.1	37.4
Andre katarrh. Tilfælde. }													
Lungebetændelse	7.8	6.9	8.7	8.4	8.4	7.1	8.6	9.8	10.5	8.8	6.5	7.8	9.1
Pleurit	1.7	1.4	1.6	1.7	1.8	1.7	1.9	1.8	1.6	1.5	1.1	1.2	1.2
Gigtfeber	2.2	1.6	2.1	2.2	2.6	1.9	2.4	2.6	2.6	2.3	2.1	2.4	2.8
Koldfeber	0.09	0.09	0.08	0.09	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Diarrhoe (akut)	15.8	17.3	13.8	20.6	19.3	19.8	14.9	14.5	15.9	13.4	14.8	18.8	14.7
Cholera nostras													
Cholera asiatica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.2	-	-
Blodgang	0.4	0.4	0.4	0.8	0.3	0.4	0.2	0.3	0.3	0.5	0.6	0.8	0.7
Skjørbug	0.08	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.2	0.2	0.3	0.1	0.2	0.1	0.1
Sum af de af Lægerne be- handlede epidemiske Sygd.	124538	142528	121572	108856	91257	96265	90523	98164	97705	98267	88811	79930	75845

Liste over de i Byerne behandlede epidemiske Sygdomme i Aaret 1883.

Les maladies épidémiques dans les villes en 1883.

Tabel XII.	Behandlede	Procent- forhold til de i hele Riget be- handlede Tilfælde af samme Syg- dom.	Deraf Døde.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Exanthematisk Typhus	42	31.8	1	4	11	11	1	-	5	-	5	1	1	2	1
Typhoidfeber	590	30.4	71	70	27	45	22	30	41	40	77	63	64	67	44
Cerebrospinal-Meningit	13	27.0	5	-	2	1	4	1	1	1	2	-	-	1	-
Simpel Feber	1237	-	-	149	131	91	106	116	105	93	67	68	117	102	92
Barselfeber	140	27.3	40	15	11	10	10	6	7	7	10	12	16	20	16
Børnekopper	6	100.0	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	2	-
Vandkopper	1237	75.7	-	147	161	112	100	121	71	31	26	68	75	126	199
Skarlagensfeber	2163	26.7	165	202	162	225	175	134	153	121	111	117	228	286	249
Røde Hunde	103	46.8	-	14	9	5	-	2	5	-	1	4	14	18	31
Mæslinger	60	18.9	1	12	4	1	10	9	9	7	4	-	3	1	-
Rosen	748	45.3	27	75	83	70	54	59	61	44	44	63	65	69	61
Septichæmi, Pyæmi	14	-	27	-	1	-	1	-	2	-	2	-	3	1	4
Kighoste	2697	55.2	108	295	253	293	173	188	211	256	167	167	147	268	279
Diphtherisk Svælgbetændelse	1327	25.1	187	157	126	105	124	111	78	84	75	82	104	114	167
Strubehoste	303	48.4	211	47	38	50	17	21	20	10	5	5	23	34	33
Kusma	3009	79.4	-	437	549	537	450	373	183	69	37	26	66	136	146
Akut Bronchit	39042	64.4	367	5182	4785	4422	3667	2824	2348	1432	1433	1972	3002	4007	3968
Andre katarrh. Tilfælde															
Lungebetændelse	3177	32.8	427	317	341	387	408	329	249	139	97	114	207	270	319
Pleurit	618	28.5	20	61	54	53	77	57	54	41	41	47	50	43	40
Gigtfeber	1246	45.8	20	170	117	155	123	101	88	52	56	52	61	139	132
Koldfeber	53	47.7	-	3	3	4	4	4	10	5	8	3	1	6	2
Akut Diarrhoe	13049	66.5	373	824	704	671	683	751	946	2252	2201	1222	1011	949	835
Cholera nostras															
Blodgang	39	9.0	-	3	4	-	1	1	2	8	4	4	3	5	4
Skjørbug	7	6.8	1	2	-	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	70920	56.9	2051	8186	7576	7249	6211	5239	4653	4692	4473	4090	5263	6666	6922
Syphilis	1272	-	34	128	117	97	142	113	86	102	112	76	121	93	85
Gonorrhoe og Urethrit	2584	-	-	201	205	201	207	227	193	182	223	250	265	224	206

Exanthematisk Typhus i Aarene 1872—1883.

Le Typhus dans les années 1872—1883.

Tabel XIII. Aar.	Ialt kjendte		Be- handlede.	Deraf Døde.	Døde af 100 Be- handlede.
	Angrebne.	Døde.			
1883	134	16	132	14	10.6
1882	524	98	523	37	7.2
1881	151	25	151	35	16.6
1880	45	3	45	3	6.7
1879	81	12	79	10	12.7
1878	89	11	89	11	12.4
1877	131	10	118	9	7.6
1876	119	16	111	8	7.2
1875	194	28	188	22	11.7
1874	290	37	284	31	10.9
1873	315	31	315	9	9.8
1872	394	42	393	10	10.4
Tiaaret 1872—1881	1809	215	1773	191	10.8

Typhoidfeber i Aarene 1872—1883.

La fièvre typhoïde dans les années 1872—1883.

Tabel XIV. Aar.	Ialt kjendte		Be- handlede.	Deraf Døde.	Døde af 100 Be- handlede.
	Angrebne.	Døde.			
1883	1958	228	1943	213	11.0
1882	2390	249	2383	242	10.3
1881	1944	208	1927	191	9.9
1880	2881	308	2837	289	10.2
1879	2173	245	2144	226	10.5
1878	3024	306	2992	274	9.2
1877	2604	265	2600	257	9.9
1876	3094	332	3069	307	10.0
1875	3581	418	3513	390	11.1
1874	3911	422	3889	400	10.3
1873	3742	400	3706	364	9.8
1872	4161	416	4118	375	9.1
Tiaaret 1872—1881	31115	3320	30795	3073	9.9

Tiden for Dødsfald i Barselseng er meddelt for 64, nemlig:

i 1ste Døgn	21	i 8de Døgn	2
- 2det —	3	- 9de —	2
- 3die —	-	- 10de —	4
- 4de —	7	- 11te —	3
- 5te —	4	- 12te —	2
- 6te —	2	- 13de —	-
- 7de —	2	- 14de —	2
tils. i 1ste Uge: 39		tils. i 2den Uge: 15	

i 3die Uge 6, i 4de Uge 3, efter 4de Uge 1.

Antal Angrebne af Typhoidfeber af 1000 Indvaanere.

Nombre des cas de la fièvre typhoïde par 1000 habitants.

Tabel XV. Overøvrighedsdistrikt.			1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.
Riget			1.02	1.25	1.02	1.51	1.15	1.62	1.41	1.69
I.	Christiania	Stift	1.0	1.39	0.94	1.49	0.91	2.08	1.04	1.74
II.	Hamars	—	0.6	0.58	0.83	0.91	0.79	1.07	0.60	1.24
III.	Christianssands	—	0.8	0.86	0.75	0.88	0.83	1.30	1.29	1.03
IV.	Bergens	—	1.4	1.47	1.11	1.31	1.50	2.26	2.65	2.99
V.	Trondhjems	—	1.1	1.24	0.92	1.72	1.42	1.31	2.06	1.51
VI.	Tromsø	—	1.3	1.97	1.93	2.87	1.87	1.23	0.82	1.67
1. Christiania			1.0	2.87	0.97	2.85	0.83	1.31	0.68	1.38
2.	Akershus	Amt	0.8	0.79	0.57	0.86	0.61	0.47	0.58	0.99
3.	Smaalenenes	—	1.4	1.00	1.01	1.42	0.68	1.08	1.51	2.42
4.	Buskeruds	—	1.0	1.16	1.39	1.28	1.12	5.68	1.69	2.35
5.	Jarlsb. og Laurviks	—	0.7	0.84	0.6	1.78	1.40	1.62	0.65	1.50
6. Hedemarkens			0.6	0.60	1.01	1.15	0.92	1.54	0.52	1.62
7.	Christians	—	0.5	0.55	0.62	0.66	0.66	0.66	0.69	0.84
8.	Bratsbergs	—	0.4	0.18	0.45	0.62	0.57	0.73	0.60	0.60
9.	Nedenæs	—	0.7	0.76	0.5	0.49	1.01	1.80	1.97	1.25
10.	Lister og Mandals	—	0.6	0.94	1.46	1.48	0.88	1.66	1.38	1.33
11. Stavanger			1.4	1.39	0.67	0.93	0.86	1.15	1.27	0.99
12.	Søndre Bergenhus	—	2.0	1.75	1.09	1.62	2.01	2.54	3.57	3.55
13.	Bergens By	—	1.7	1.77	1.39	1.09	1.22	2.95	4.09	4.99
14.	Nordre Bergenhus	Amt	0.7	1.39	1.09	1.22	1.29	1.46	1.42	2.02
15.	Romsdals	—	0.7	1.67	1.0	1.20	1.13	1.67	1.59	1.93
16. Søndre Trondhjems			0.9	1.08	0.85	2.09	1.74	1.44	3.22	1.53
17.	Nordre	—	1.7	1.40	0.89	1.49	1.07	1.22	0.72	1.02
18.	Nordlands	—	1.1	1.75	1.65	3.24	2.38	1.27	0.64	1.37
19.	Tromsø	—	2.2	2.91	2.82	2.36	1.14	1.04	0.68	2.26
20.	Finmarkens	—	0.5	0.84	1.18	2.42	1.31	1.54	1.90	1.66

Lægerne have opført 205 Dødsfald og for 202 af disse angivet den nærmere Dødsårsag, der vil sees af Tabel XX, der tillige viser Dødsårsagen for de efter obstetriciske Operationer døde Barselkvinder.

Af Lægerne opgives 12 Døde uforløste, hvis Alder og Dødsårsag sees af Tabel XXI.

Af **Børnekopper** (Variolæ) kjendes kun 6 Tilfælde, hvoraf 4 optraadte i Christiania By og 2 i Sarpsborg By.

Skarlagensfeber (Scarlatina) antog i Christiania By efter længere Tids mere sporadisk Optræden, især mod Aarets Slutning, epidemisk Udbredning og forekom hyppigere end i de nærmest foregaaende Aar i Akershus, Smaalenenes og Jarlsberg og Laurviks Amter; i Hedemarkens Amt udbredte de i den sydlige Del af Amtet Aaret forud begyndte Lokalepidemier sig videre nordover, og i Nedenæs

**Oversigt over Typhoidfeberens hyppigste Forekomst i de
forskjellige Egne.**

Liste des districts civils, où la fièvre typhoïde a été prédominante.

Amt.	Tabel XVI. Lægedistrikt.	An- grebne.	Døde.	Amt.	Lægedistrikt.	An- grebne.	Døde.
I.	Christiania By..	119	8	XII.	Søndre Bergenhus Amt.....	246	24
II.	Akershus Amt...	82	16		Nordre Midthordland	77	4
	Aker	36	8		Voss	73	7
	Follo	26	4		Ytre Nordhordland ..	37	2
					Indre — ..	33	6
III.	Smaalenenes Amt	159	8	XIII.	Bergens By	75	6
	Sarpsborg.....	135	6				
	Moss	17	1	XIV.	Nordre Bergenhus Amt.....	58	9
IV.	Buskeruds Amt..	106	15		Ytre Sogn	22	3
	Drammen	64	13		Indre Søndfjord	10	1
	Ringerike.....	17	1		Indviken.....	10	1
	Sandsvær	16	4	XV.	Romsdals Amt...	94	10
V.	Jarlsberg og Laur- viks Amt.....	69	5		Søndre Nordmøre...	29	1
	Hof	35	2		Østre Søndmøre	25	2
	Laurvik	25	2		Indre —	10	1
					Ytre Romsdal	10	-
VI.	Hedemarkens Amt	76	14	XVI.	Søndre Trond- hjems Amt.....	104	16
	Hedemarken	58	10		Trondhjem	39	7
	Solør og Odalen....	10	2		Strinden	23	-
					Selbu	13	1
VII.	Christians Amt..	58	8	XVII.	Nordre Trond- hjems Amt	140	15
	Toten	26	3		Levanger	57	6
	Hadeland og Land ..	18	1		Ytre Namdal	24	-
VIII.	Bratsbergs Amt..	36	5		Namsos	20	5
	Kragerø	16	2		Inderøen	15	2
	Skien	15	1	XVIII.	Nordlands Amt..	125	15
IX.	Nedenæs Amt...	55	6		Blandt Lofotfiskerne.	24	1
	Østre Nedenæs	28	2		Hadsel	22	1
	Vestre Nedenæs....	27	4		Sortland	22	4
					Alstahaug	17	2
					Bukanæs	14	2
X.	Lister og Mandals Amt.....	43	3		Ranen	13	2
	Oddernæs.....	22	-	XIX.	Tromsø Amt	134	4
	Vanse	11	-		Tromsø	51	1
					Lyngen	35	1
XI.	Stavanger Amt..	165	38		Balsfjorden	17	-
	Karmøen	50	9		Ibestad	15	-
	Finnø	39	12	XX.	Finmarkens Amt.	14	3
	Stavanger	33	10		Hammerfest.....	10	1
	Haugesund	29	5		Vardø	3	1

Cerebrospinal-Meningitens Optræden inden Amterne.

La fièvre cérébro-spinale dans les préfectures.

Tabel XVII.		1883.		1882.		1881.		1880.		1879.		1878.		1877.		1876.		1875.	
		Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.
1.	Christiania By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
2.	Akershus Amt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
3.	Smaalenenes —	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Buskeruds —	3	2	-	-	1	-	1	1	3	1	2	2	-	-	-	-	-	-
5.	Jarlsb. og Laurv. —	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
6.	Hedemarkens —	-	-	-	-	2	1	6	4	2	-	-	-	1	1	6	4	10	4
7.	Christians —	2	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	4	-	-	-
8.	Bratsbergs —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Nedenæs —	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Lister og Mandals —	1	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Stavanger —	8	6	6	5	1	-	4	1	-	-	1	1	-	-	8	7	-	-
12.	Søndre Bergenhus —	2	2	1	-	5	1	-	-	6	2	4	3	-	-	-	-	-	-
13.	Bergens By	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	2	2	-	-
14.	Nordre Bergenhus Amt	-	-	9	2	4	3	6	4	10	4	7	4	7	1	-	-	-	-
15.	Romsdals —	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	7	4	-	-	3	2	-	-
16.	Søndre Trondhjems —	5	2	5	2	1	1	3	1	1	1	6	4	44	22	110	29	103	33
17.	Nordre —	6	2	5	1	3	2	11	3	6	4	15	3	71	22	161	42	-	-
18.	Nordlands —	17	-	6	1	11	4	6	2	4	4	12	7	31	14	105	35	-	-
19.	Tromsø —	-	-	2	-	1	-	-	-	1	1	3	2	-	-	19	8	7	5
20.	Finmarkens —	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen		48	16	41	17	33	15	38	17	34	18	58	31	158	64	418	128	128	49
Døde af 100 Angrebne		33.3		41.5		45.5		44.7		52.9		53.4		40.5		29.0		48.3	

Amt spredte Sygdommen sig væsentlig fra Byerne efterhaanden over hele Amtet undtagen Sætersdalen. Forøvrigt var det sønden- og østenfjeldske Norge kun lidet hjemsøgt af den. Dens epidemiske Optræden fra Aaret forud i det vesten- og nordenfjeldske Norge vedvarede for enkelte Amters (søndre Bergenhus, Bergen, nordre Trondhjem og Nordland) dog med mærkbar Tilbagegang, medens den i andre (Romsdal og søndre Trondhjem) optraadte med omtrent samme Hyppighed som Aaret forud og i et enkelt (søndre Bergenhus) endog tiltog temmelig stærkt. Sygdommen udgjør 6,5 pCt. af samtlige behandlede epidemiske Sygdomme. Tabel XXII giver en Oversigt over dens Hyppighed ved Angivelse af Antal Angrebne af 1000 Indvaanere.

Røde Hunde (Rubeolæ) forekom ikke hyppig.

Af **Mæslinger** (Morbilli) forekom en Del spredte Tilfælde efter de foregaaende Aars Epidemier.

Rosen (Erysipelas) var ikke meget hyppig.

Paa Barselseng og af Barselfeber døde Kvinder.
Décès pendant les couches et par fièvre puerpérale dans les diocèses.

Tabel XVIII.	1883.						Af 1000 Barselkvinder døde								
	Antal Barsel- kvinder.	Efter Preste- listerne døde paa Barsel- seng.	Af Lægerne opgivne				1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	Femaaret 1876—80.	Femaaret 1871—75.	Femaaret 1866—70.
			Tilfælde af Bar- selfeber.	An- grebne af Bar- selfeber af 100 Fø- dende.	Døds- fald af Barsel- feber.	Procent Døde af Barsel- feber.									
Riget	60510	284	528	0.9	145	27.5	4.7	4.4	5.6	5.5	5.3	5.3	5.7	6.8	6.2
Landdistrikter	45883	225	388	0.8	105	27.1	4.9								
Byer	14627	59	140	0.9	40	28.6	4.0								
Christiania Stift	17472	68	153	0.9	40	26.1	3.9	4.0	5.6	4.6	4.6	4.8	4.8	5.9	5.4
Hamars —	7077	22	61	0.9	15	24.6	3.1	4.3	4.7	4.3	3.7	3.7	3.8	5.4	4.3
Christianssands —	11380	47	65	0.6	23	35.4	4.1	4.0	6.1	6.2	6.8	5.2	6.2	6.7	7.1
Bergens —	9455	51	64	0.7	27	42.2	5.4	4.2	6.4	5.9	5.3	6.5	6.6	8.2	6.2
Trondhjems —	7956	45	120	1.5	29	15.9	5.7	3.9	3.0	5.6	3.8	5.0	5.5	6.3	6.6
Tromsø —	7170	51	65	0.9	21	32.3	7.1	6.7	7.4	6.7	7.9	7.0	8.4	5.8	8.8

Dødsfald paa Barselseng.

Décès pendant les couches dans les préfectures.

Tabel XIX. Overøvrighedsdistrikt.	Antal Barsel- kvinder i 1883.	Antal døde Barsel- kvinder i 1883.	Af 1000 Barselkvinder døde		
			1883.	1882.	1881.
1. Christiania By	4 540	17	3.7	2.2	4.0
2. Akershus Amt	2 879	19	6.6	5.4	6.7
3. Smaalenenes —	3 750	11	2.9	3.8	5.6
4. Buskeruds —	3 289	9	2.7	3.8	6.0
5. Jarlsb. og Laurviks —	3 014	12	4.0	5.0	6.9
6. Hedemarkens —	3 723	11	3.0	4.3	5.8
7. Christians —	3 354	11	3.3	4.2	3.5
8. Bratsbergs —	2 670	13	4.9	3.3	5.7
9. Nedenæs —	2 432	4	1.6	2.8	8.6
10. Lister og Mandals —	2 435	6	2.5	5.8	8.5
11. Stavanger —	3 843	24	6.2	4.0	3.1
12. Søndre Bergenhus —	3 918	19	4.8	4.3	9.2
13. Bergens By	1 520	15	9.9	5.5	7.0
14. Nordre Bergenhus Amt	2 568	9	3.5	3.6	4.0
15. Romsdals —	3 747	23	6.1	3.9	3.3
16. Søndre Trondhjems —	3 457	19	5.5	4.2	3.8
17. Nordre —	2 201	11	5.0	2.7	1.3
18. Nordlands —	4 113	26	6.3	5.5	5.5
19. Tromsø —	2 048	9	4.4	5.8	9.5
20. Finmarkens —	1 009	16	15.9	13.3	10.3

Af **Kighoste** (Tussis convulsiva) anmeldtes i det Hele et mindre Antal Tilfælde end Aaret forud, men Sygdommen forekom overalt med større og mindre Udbredning inden de forskjellige Amter, sjældnest, som det synes, i de bergenshuske Amter og Bergens By.

Diphtherisk Svælgbetændelse (Diphtheritis faucium). Med Undtagelse af Smaalenenes Amt, hvor Sygdommen i flere Aar efter hverandre har haft epidemisk Optræden, er den forøvrigt i det sønden- og østenfjeldske Norge ikke optraadt med nogen særdeles Hyppighed eller i nogen større Udbredning. I det vestenfjeldske er den fra Stavanger Amt opover til og med de trondhjemske Amter optraadt inden enkelte Distrikter meget hyppig, medens andre Distrikter ere gaaede temmelig fri, og først i de nordligste Egne (Tromsø Stift) har den naaet en betydeligere epidemisk Udbredning.

Tabel XXIII giver en Oversigt over de Distrikter, hvor Sygdommen optraadte hyppigst.

Strubehoste (Angina membranacea, Croup) er optraadt med mere end sædvanlig Hyppighed, dog noget sjældnere end i det foregaaende Aar.

Kusma (Parotitis) har især været udbredt i de sønden- og østenfjeldske Amter.

Akute katarrhalske Tilfælde (Catarrhus, Febris catarrhalis, Bronchitis acuta, Laryngitis, Pneumonia catarrhalis, Angina) udgjorde 47,8 pCt. af de behand-

Dødsaaarsager for Barselkvinder. Døde efter obstetriciske Operationer.

Causes des décès pendant les couches, décès après des opérations obstétricales.

Tabel XX. Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i		Dødsfald efter følgende Operationer							Deraf af Lægerne opgivne Døde uforløste.
		Landdistriktet.	Byerne.	Tangforløsning.	Vending.	Perforation.	Kephalotripsis.	Embryotomi.	Partus præmaturus artificialis.	Efter-byrdoperation.	
Barselseber	145	105	40	7	1	1	-	-	2	2	-
Livmoderblødning	17	10	7	-	4	-	1	-	-	-	5
Besværlig Fødsel	16	16	-	3	1	2	-	1	-	-	5
Livmoderbristning	9	8	1	1	4	2	-	-	-	-	1
Barselkrampe	7	3	4	2	-	-	-	-	-	-	1
Abort	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonit	2	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Hjertefeil	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Nephrit	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svindot	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ikke nærmere angivet Dødsaaarsag	2	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tilsammen	206	150	56	15	10	6	1	2	2	2	12

Paa Barselseng uforløst døde Kvinder.

Femmes mortes pendant les couches sans être délivrées.

Tabel XXI. Amt.	Lægedistrikt.	Antal Døde uforløste.	Alder.					Dødsaaarsag.			
			15—20 Aar.	20—30 Aar.	30—40 Aar.	40—50 Aar.	Uopgivet.	Livmoderblødning.	Besværlig Fødsel.	Livmoderbristning.	Barselkrampe.
Christiania By	Follo.	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Akershus Amt		1	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Christians —	Hadeland og Land	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Bratsbergs —	Holden.	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1
Nedenæs —	Øsrre Nedenæs.	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Lister og Mandals Amt	Lyngdal.	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Stavanger —	Haugesund.	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Søndre Bergenhus —	Tysnæs.	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Nordre —	Indviken.	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Søndre Trondhjems —	Nordre Fosen.	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Finmarkens —	Sydvaranger.	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Tilsammen		12	1	2	3	5	1	5	5	1	1

Antal Angrebne af Skarlagensfeber af 1000 Indvaanere.

Nombre des cas de la scarlatina par 1000 habitants.

Tabel XXII.			1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.
Riget			4.26	4.56	3.09	2.38	2.31	2.67	4.40	7.14	2.95
I.	Christiania	Stift	3.6	0.77	0.66	0.69	1.09	1.62	5.42	11.52	4.83
II.	Hamars	—	3.1	1.87	1.37	0.32	0.63	4.27	7.50	10.36	0.47
III.	Christianssands	—	1.6	1.65	3.97	4.33	4.84	2.60	2.80	9.83	4.29
VI.	Bergens	—	7.1	10.78	4.01	1.74	1.93	1.85	5.90	3.72	2.53
V.	Trondhjems	—	7.6	9.47	4.14	3.17	3.06	4.22	2.44	1.05	1.43
VI.	Tromsø	—	3.2	6.71	7.11	5.56	2.42	2.54	1.33	0.42	1.42
1.	Christiania By	...	8.2	2.36	2.14	1.41	2.21	1.53	2.66	14.24	13.54
2.	Akershus	Amt	4.3	0.27	0.42	0.35	0.32	0.99	5.50	12.80	3.85
3.	Smaalenes	—	2.3	0.36	0.25	0.65	1.26	4.08	6.42	11.15	5.28
4.	Buskeruds	—	0.7	0.05	0.14	0.27	0.19	0.64	8.87	11.10	2.05
5.	Jarlsb. og Laurv.	—	1.4	0.24	0.05	0.70	1.41	0.54	2.55	8.22	1.61
6.	Hedemarkens	—	5.7	3.57	2.00	0.42	0.48	1.09	6.22	14.74	0.71
7.	Christians	—	0.3	-	0.68	0.22	0.79	7.64	8.84	5.80	0.21
8.	Bratsbergs	—	0.4	0.44	0.52	0.71	3.90	5.30	6.54	13.37	3.52
9.	Nedenæs	—	3.2	1.17	0.24	3.46	1.56	1.72	3.15	15.42	9.00
10.	Lister og Mandals	—	0.5	1.10	3.06	7.64	4.79	0.09	0.83	10.80	6.30
11.	Stavanger	—	2.3	3.20	9.62	5.44	7.77	2.84	1.09	7.29	0.33
12.	Søndre Bergenh.	—	6.7	13.03	5.89	2.60	3.30	2.15	5.45	2.53	4.29
13.	Bergens By		5.9	19.45	9.01	2.49	2.75	0.55	3.97	15.45	0.53
14.	Nordre Bergenh.	Amt	7.8	4.93	1.35	1.13	0.64	3.05	8.32	0.94	0.58
15.	Romsdals	—	8.9	9.13	3.11	3.60	1.75	2.81	3.50	2.70	7.17
16.	Søndre Trondhj.	—	9.4	8.84	4.62	2.50	2.58	3.04	2.85	0.83	0.92
17.	Nordre	—	3.4	8.48	2.61	1.63	4.03	5.65	1.31	0.22	0.69
18.	Nordlands	—	3.6	8.86	9.2	6.25	1.37	0.69	0.24	0.74	2.08
19.	Tromsø	—	3.0	4.68	4.77	4.73	4.35	6.04	3.55	-	0.15
20.	Finmarkens	—	1.9	2.08	3.36	4.51	2.63	2.66	1.67	-	1.42

lede epidemiske Sygdomme. Tabel XXIV giver Oplysning om disse Sygdommes Hyppighed og Forhold til samtlige epidemiske Sygdomme for Aarene 1865—1883. Af de opgivne 643 Dødsfald forårsagedes 608 ved akut Bronchit, 23 ved katarhalsk Lungebetændelse, 12 ved Laryngit.

Lungebetændelse (Pneumonia crouposa) forekom fremdeles temmelig hyppig især i Trondhjems Stift, dernæst i Christiania Stift. Antallet af Dødsfald er imidlertid betydelig lavere end Aaret forud. Dødsprocenten af de Behandlede udgjorde 13,3 pCt. (Aaret forud 15,2). Sygdommens Udbredning i Forhold til 1000 Indvaanere af Middelfolkemængden sees af Tabel XXV.

Akute gastriske Sygdomme (Diarrhoea acuta, Cholera nostras) ere optraadte sjældnere end Aaret forud. Det opgivne Antal Tilfælde udgjør 15,7 pCt. af samtlige behandlede epidemiske Sygdomme (Aaret forud 17,3 pCt). Ligesaa er Dødsfaldenes Antal adskillig lavere end i 1882.

**Oversigt over diphtherisk Svælgbetændelses hyppigste Forekomst
i de forskellige Egne.**

Liste des districts civils, où la diphthérie a été prédominante.

Tabel XXIII.							
Amt.	Lægedistrikt.	An- grebne.	Døde.	Amt.	Lægedistrikt.	An- grebne.	Døde.
I.	Christiania By...	67	21	XII.	Søndre Bergenhus Amt.....	141	26
II.	Akershus Amt...	100	23		Indre Nordhordland .. ¹⁾ Epidemi	48	11
	Follo	43	7		Tysnæs	42	3
	Aker	25	8		Søndre Midthordland		
	Høland	23	4	XIII.	Bergens By	66	13
III.	Smaalenenes Amt	566	114	XIV.	Nordre Bergenhus Amt.....	279	56
	Sarpsborg	232	42		Ytre Nordfjord	166	23
	Moss	127	7		Kinn	80	17
	Fredrikshald	105	22				
IV.	Buskeruds Amt..	83	11	XV.	Romsdals Amt...	282	48
	Sandsvær	38	4		Nordre Søndmøre....	150	5
	Modum	20	6		Vestre Søndmøre....	66	22
V.	Jarlsberg og Laurviks Amt	60	6	XVI.	Søndre Trondhjemms Amt.....	273	109
	Tønsberg	31	1		Nordre Fosen	51	2
	Laurvik	23	5		Røros	64	40
					Orkedal	45	23
VI.	Hedemarkens Amt	80	9	XVII.	Nordre Trondhjemms Amt.....	372	101
	Tønset	30	3		Levanger	101	4
	Trysil	16	-		Ytre Namdal	87	18
VII.	Christians Amt..	64	12		Stjørdalen	66	40
	Faaberg	26	7		Inderøen	53	8
	Toten	15	1	XVIII.	Nordlands Amt..	1076	293
XIII.	Bratsbergs Amt..	103	29		Lurø	194	48
	Skien	55	14		Hadsel	167	65
	Holden	34	9		Alstahaug	158	39
					Øslofoten	109	26
IX.	Nedenæs Amt....	77	22		Under Lofotfisket ...	107	3
	Vestre Nedenæs ...	55	14		Ranen	78	23
	Østre —	22	8	XIX.	Tromsø Amt	790	110
					Tromsø	147	7
X.	Lister og Mandals Amt.....	180	50		Lenvik	113	24
	Flekkefjord	177	50		Lyngen	108	16
					Trondenæs	94	5
					Maalselven	86	19
XI.	Stavanger Amt..	518	106	XX.	Finmarkens Amt	224	42
	Stavanger	366	51		Alten	79	11
	Sandnæs	55	18		Vardø	42	7
	Finno	33	16		Hammerfest.....	29	7

¹⁾ Opgave over Antal Behandlede foreligger ikke.

Katarrhalske Sygdomme i Norge.

Maladies catarrhales en Norvège.

Tabel XXIV.	Katarrhalske Sygdomme.		
Aar.	Anmeldte Tilfælde.	Procentforhold til samtlige behandlede Til- fælde af epidemisk Sygdom.	Ialt Døde.
1883.....	60 591	47.8	643
1882.....	57 591	40.4	880
1881.....	51 789	42.3	665
1880.....	49 206	45.0	682
1879.....	46 434	50.8	626
1878.....	44 820	46.5	691
1877.....	40 076	44.2	610
1876.....	41 388	42.1	630
1875.....	41 791	42.7	631
1874.....	37 803	38.4	622
1873.....	32 346	36.1	438
1872.....	29 773	37.1	395
1871.....	28 452	37.4	381
1870.....	26 313	36.4	390
1869.....	26 421	37.8	386
1868.....	21 351	26.7	328
1867.....	26 061	34.8	373
1866.....	20 373	-	272
1865.....	18 678	-	314

Af **Blodgang** (Dysenteria) forekom nogle smaa Lokalepidemier i Hedemarkens Amt og en større paa en Exerцерplads i Romsdals Amt, men uden Dødsfald paa dette Sted; forøvrigt forekom spredte Tilfælde.

Veneriske Sygdomme. Om de paa Rigets Sygehuse behandlede Tilfælde af Syphilis henvises til Tabel LII i Slutningen af den almindelige Beretning. Paa Rigshospitalets Hudsygeafdeling udgjorde den gennemsnitlige Behandlingstid af Syphilis i 1883: 80.9 Dage, i 1882: 70.9 Dage, i 1881: 73.4 Dage, i 1880: 79.8 Dage. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Syphilis sees af Tabel XXVI, der tillige viser Sygdommens Form, samt Fordeling paa Amter og endvidere de udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Gonorrhoe (Urethrit).

Paa Sygehusene indkomne Tilfælde af Gonorrhoe (Urethrit) sees af Tabel XXVII.

Spedalskhed (Elephantiasis Græcorum). Overlægen for den spedalske Sygdom har afgivet følgende Beretning om Spedalskhedens Bevægelse i Riget.

Tabel XXVIII viser Bevægelsen af samtlige Spedalske i Riget i og udenfor Stiftelserne.

Tabel XXIX giver en Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i 1883 i Stiftelserne.

Tabel XXX viser Fordelingen af de Spedalske udenfor Stiftelserne i de forskellige Amter.

Antal Angrebne af Lungebetændelse af 1000 Indvaanere.

Nombre des cas de la pneumonie par 1000 habitants.

Tabel XXV.			1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.
Riget			5.12	5.2	5.62	4.88	4.14	3.72	4.31	5.33	5.75
I.	Christiania	Stift	5.7	5.62	6.69	4.77	5.89	4.42	4.34	5.27	7.17
II.	Hamars	—	5.1	5.61	6.27	6.76	5.69	4.42	4.87	4.61	7.30
III.	Christianssands	—	4.0	4.38	7.15	6.38	3.91	3.46	3.82	6.50	6.45
VI.	Bergens	—	4.1	3.91	4.04	3.92	2.21	2.47	3.80	4.00	4.85
V.	Trondhjems	—	7.6	8.16	4.77	4.16	2.95	4.02	5.56	6.30	4.26
VI.	Tromsø	—	3.3	2.91	2.88	2.61	2.65	2.95	3.48	4.80	2.20
1.	Christiania By		5.2	4.85	7.41	5.43	6.55	4.90	4.81	6.33	7.11
2.	Akershus	Amt	3.5	4.16	5.23	4.27	4.77	3.04	3.20	4.08	5.17
3.	Smaalenenes	—	7.5	5.79	5.11	4.26	6.66	4.55	5.66	5.32	8.84
4.	Buskeruds	—	5.3	6.27	6.18	3.75	6.25	4.63	4.78	4.02	5.2
5.	Jarlsb. og Laurviks	—	6.8	7.23	9.86	5.82	4.98	4.99	3.30	5.09	8.6
6.	Hedemarkens	—	5.2	6.13	7.77	7.72	5.19	4.31	5.23	5.25	7.99
7.	Christians	—	4.9	5.41	4.62	5.72	6.22	4.55	4.48	3.94	6.58
8.	Bratsbergs	—	5.7	7.66	10.1	5.93	5.43	4.39	3.66	6.8	7.4
9.	Nedenæs	—	4.5	3.94	7.79	7.69	4.09	4.22	3.60	5.9	6.7
10.	Lister og Mandals	—	3.2	2.75	6.25	7.14	4.27	3.08	2.67	3.95	5.4
11.	Stavanger	—	3.6	3.41	5.15	5.38	2.42	2.51	4.09	8.31	6.23
12.	Søndre Bergenhus	—	1.9	1.80	3.01	2.12	1.55	5.37	1.99	2.14	3.3
13.	Bergens By		6.3	4.95	6.88	8.57	4.51	3.65	5.00	8.00	15.7
14.	Nordre Bergenhus	—	3.4	4.34	3.38	4.14	1.63	2.36	2.52	3.05	2.77
15.	Romsdals	—	7.7	8.63	3.93	2.85	2.11	4.12	6.09	6.2	4.28
16.	Søndre Trondhjems	—	8.9	7.46	6.24	5.72	3.51	3.77	5.94	7.1	4.3
17.	Nordre	—	6.3	8.07	4.19	3.60	3.33	4.48	6.26	5.8	4.7
18.	Nordlands	—	2.8	2.38	2.90	2.55	2.21	2.33	2.77	4.5	1.9
19.	Tromsø	—	4.4	3.38	2.05	1.86	2.27	2.76	4.89	6.0	3.27
20.	Finmarkens	—	3.0	4.53	4.58	4.55	4.99	5.97	2.97	3.4	3.1

I Tabel XXXI gives en Oversigt over de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme.**

Svindstot (Tuberculosis pulmonum, Phthisis) er opgivet som Dødsårsag hos 2 664 eller 16,2 pCt. af samtlige opgivne Dødsårsager.

Tabel XXXII giver en Oversigt for hele Riget over Forhold i pCt. af Dødsfald af Svindstot til samtlige kjendte Dødsårsager, til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme og udviser Dødeligheden af denne Sygdom pro mille af Befolkningen siden Aaret 1872.

Tabel XXXIII viser Dødsfald af Svindstot i de enkelte Stifter og Amter for Aarene 1881—1883 i Forhold (pCt.) til samtlige kjendte Dødsårsager og til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme samt i Forhold (pro mille) til Folke­mængden i de tilsvarende Dele af Riget i de nævnte Aar.

Tabel XXXIV viser for hvert af Aarene 1877—83 og særskilt for Land

Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Syphilis og Gonorrhoe i 1883.

Cas de syphilis et de gonorrhée traités en dehors des hôpitaux.

Tabel XXVI. Riget og Amter.			Syphilis.								Gonorrhoe.						
			Tilsammen Behandlede.	Antal Dødsfald.	Kjøn og Alder.				Sygdomsform.				Tilsammen Behandlede.	Kjøn og Alder.			
					Børn.		Voxne.		primær. (Ul- cera venerea.)	kon- stitutionel.	hereditær.	uopgivet.		Børn.		Voxne.	
					Md.	Kv.	Md.	Kv.						Md.	Kv.	Md.	Kv.
Riget			1468	18	72	63	951	355	419	650	92	307	2991	4	5	2755	225
1.	Christiania By.....	Amt	416	-	17	12	346	41	246	151	19	-	1101	-	3	1058	40
2.	Akershus	31	2	3	3	12	13	3	26	2	-	43	-	-	40	3	
3.	Smaalenenes	55	2	3	2	39	10	28	10	-	17	122	-	-	114	8	
4.	Buskeruds	49	4	7	3	27	11	13	29	7	-	130	-	-	112	18	
5.	Jarlsberg og Laurviks	82	2	7	8	42	25	5	30	7	40	158	1	-	141	16	
6.	Hedemarkens	47	1	-	1	31	15	9	37	1	-	60	-	-	53	7	
7.	Christians	23	-	-	3	12	8	5	17	1	-	19	-	-	15	4	
8.	Bratsbergs	50	-	7	5	22	16	8	16	10	16	75	1	-	69	5	
9.	Nedenæs	50	2	5	3	32	10	2	41	7	-	102	-	-	91	11	
10.	Lister og Mandals	73	1	3	6	46	18	24	33	7	9	77	-	-	68	9	
11.	Stavanger	60	1	6	3	38	12	14	41	3	2	44	-	-	41	3	
12.	Søndre Bergenhus	12	-	1	2	4	5	2	8	2	-	16	-	-	11	5	
13.	Bergens By	122	-	-	-	88	34	-	-	-	122	243	-	-	214	29	
14.	Nordre Bergenhus Amt...	2	-	-	-	1	1	1	1	-	-	6	-	-	5	1	
15.	Romsdals	65	-	-	3	19	24	3	10	-	52	189	1	1	168	18	
16.	Søndre Trondhjems	166	3	8	5	83	66	40	118	7	1	166	-	1	153	12	
17.	Nordre	20	-	-	2	5	13	-	19	1	-	21	-	-	19	2	
18.	Nordlands	81	-	4	2	54	21	9	31	6	35	222	1	-	208	13	
19.	Tromsø	37	-	-	-	30	7	2	22	-	13	116	-	-	99	17	
20.	Finnmarkens	27	-	1	-	20	5	5	10	12	-	81	-	-	76	4	

Indkomne Tilfælde af Gonorrhoe (Urethrit) paa Sygehusene.

Cas nouveaux de gonorrhée dans les hôpitaux.

Tabel XXVII.	Tilsammen behandlede Tilfælde.	Voxne.		Fordeling paa Amterne.																
		Mænd.	Kvinder.	Christiania By.	Smaalene.	Buskerud.	Jarlsberg og Laurvik.	Hedemarken.	Christians.	Bratsberg.	Nedenæs.	Lister og Mandal.	Stavanger.	Bergens By.	Romsdal.	Søndre Trondhjem.	Nordre Trondhjem.	Nordland.	Tromsø.	Finnmarken.
Gonorrhoe	329	119	210	185	7	8	7	3	2	8	9	3	4	32	3	13	1	24	12	8

og By Dødsfald af Svindsot i Procentforhold til samtlige, kjendte Dødsaaarsager og til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme.

Af **Kræft** (Cancer, Fungus, Epithelioma, Sarcoma) er opgivet 959 Dødsfald

Tabel XXXV giver en Oversigt over kjendte Dødsfald af Kræft i Amterne med Oplysning om Kræftens Sæde, Alder og Køn for de af de forskjellige Kræfterformer Døde, forsaavidt saadan Opgave er meddelt.

Sindssygdом (Insania). Over de paa Sygehusene behandlede Tilfælde af Sindssygdом giver Tabellen i Slutningen af den almindelige Beretning en Oversigt. Af Sindssygdом er opgivet 37 Dødsfald i Landdistriktet, 24 i Byerne, tilsammen 61 Dødsfald, hvoraf 20 i Christiania, 8 i Hamars, 7 i Christianssands, 19 i Bergens, 7 i Trondhjems Stift.

Paa Rigets 11 Sindssygeasyler indkom i Aarets Løb 707. Antallet af Udgaæde var 680, hvoraf 74 Døde. Tilbageliggende ved Aarets Udgang var 1273. Det samlede Antal Forpleiningsdage for de Sindssyge paa samtlige Asyler udgjorde 465 821 Dage. Det daglige Middeltal paa samtlige Asyler var 1 276.2 Syge. De paa Sindssygeasylerne ialt indtrufne 74 Dødsfald ere, forsaavidt Opgaver ere meddelte, henførte under de nærmere kjendte Dødsaaarsager og opførte i Tabellen over kjendte Dødsaaarsager i det Amt, hvori Asylet er beliggende. Nærmere Redegjørelse for Sindssygeasylernes Virksomhed findes i Norges officielle Statistik ny Række C. No. 5 b, udgiven i Aaret 1884.

Tabellerne XXXVI og XXXVII giver en Oversigt over Antallet af de for Amtskommunernes Regning forpleiede Sindssyge i de forskjellige Lægedistrikter samt over Amtskommunernes Udgifter til de Sindssyges Forpleining og Medicinalvæsenet forøvrigt.

Tabel XXXVIII giver en Oversigt over de af Lægerne udførte vigtigere **chirurgiske Operationer** med deres Fordeling paa eller udenfor Sygehus i de forskjellige Añter.

Anmærkninger til Liste over chirurgiske Operationer med Angivelse af Indikation og Udfald, forsaavidt disse ere meddelte. Det bemærkes, at der som oftest kun foreligger Opgave over Operationernes Antal og ikke over opererede Personer.

Amputation af Overarmen (Amputatio brachii). Indikation: Vulnera dilacerata 3, Fractura comminuta 1, uopgivet 1, alle med heldigt Udfald.

Amputation af Underarmen (Amputatio antibrachii). Indikation paa Sygehus: Vulnera sclopetaria 2 (en med heldigt, en med dødeligt Udfald), Vulnera dilacerata 2, Arthroace manus 1, Fractura comminuta 1, alle heldigt

Tabel over Bevægelsen af samtlige Spedalske i Riget i og udenfor Stiftelserne ¹⁾.

Tableau des lépreux en Norvège pendant les années de 1856—1883.

Tabel XXVIII. Aar.	Samlet Antal vedAarets Be- gyndelse.	Til- komne.	Afgang			Antal tilbage		Samlet Antal.
			døde.	udflyt- tede.	helbre- dede.	i Stif- telserne.	i Distrik- terne.	
1856.....	-	-	-	-	-	2636	235	2873
—57.....	2873	242	293	16	2	2376	427	2804
—58.....	2804	234	225	4	2	2331	475	2807
—59.....	2807	250	213	8	7	2305	523	2829
1860.....	2829	227	253	9	2	2252	539	2792
—61.....	2792	243	238	14	4	2069	711	2779
—62.....	2779	202	212	12	4	2055	698	2753
—63.....	2753	190	195	6	4	1990	749	2738
—64.....	2738	213	202	9	1	1959	781	2739
—65.....	2739	202	205	9	5	1951	772	2722
—66.....	2722	220	213	10	3	1922	795	2716
—67.....	2716	187	192	7	5	1911	787	2699
—68.....	2699	216	211	7	6	1901	788	2691
—69.....	2691	171	200	16	8	1849	787	2638
1870.....	2638	161	230	13	3	1787	764	2553
—71.....	2553	157	238	16	3	1704	747	2453
—72.....	2453	128	205	9	5	1652	708	2362
—73.....	2362	124	177	18	8	1610	672	2283
—74.....	2283	143	183	10	5	1584	643	2228
—75.....	2228	136	203	14	5	1518	623	2142
—76.....	2142	120	187	6	2	1453	613	2067
—77.....	2067	105	165	7	3	1366	629	1997
—78.....	1997	109	139	10	9	1328	618	1948
—79.....	1948	76	162	11	4	1241	602	1847
1880.....	1847	59	150	7	7	1121	617	1742
—81.....	1742	41	162	6	6	1005	600	1609
—82.....	1609	31	136	7	14	925	553	1483
—83.....	1483	4	133	3	4	816	537	1347

¹⁾ Denne Tabel svarer aldrig fra det ene Aar til det andet; der er desuden ikke endnu fuldstændigt Opgjør over de i Distrikterne værende Spedalske, da der er paabegyndt Opgjør af hvormange Mænd og hvormange Kvinder.

Udfald; udenfor Sygehus: Vulnera dilacerata 3, Arthrocace manus 1 (alle med heldigt Udfald).

Amputation af Laaret (Amputatio femoris). Indikation paa Sygehus: Arthrocace genu 5, Fractura cruris complicata 2, Ulcera cruris 2, Vulnus dilaceratum 1, Epithelioma genu 1, Gangræna 1, alle med heldigt Udfald; Gonitis suppurativa 1, Synovitis chronica 1, Necrosis tibiæ et fibulæ 1, alle med dødeligt Udfald; Caries 1 tilbageliggende; udenfor Sygehus: Fractura complicata cruris 4, Arthrocace genu 1, alle med heldigt Udfald.

Til- og Afgang af Spedalske i
Tableau des lépreux dans

Tabel XXIX. Stiftelser.	Tilbageiggende ved Udgangen af 1882.			Indkomne i 1883.		
	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.
Pleiestiftelse No. 1	78	101	179	10	8	18
St. Jørgens Hospital	31	31	62	3	5	8
Lungegaardshospitalet	30	42	72	6	6	12
Reknæs Pleiestiftelse	36	33	69	8	5	13
Reitgjærdets —	85	87	172	18	11	29
Tilsammen	260	294	554	45	35	80

¹⁾ 1 Mand i Bedring.

Fordeling af Spedalske udenfor Stiftelserne.

Tableau des lépreux dans les campagnes en 1883.

Tabel XXX. Amterne.	Antal Spedalske ved Udgangen af 1882.	Tilkomne i 1883.	Afgang		Antal Spedalske ved Udgangen af 1883.
			i 1883.	deraf Døde.	
Akershus Amt	1	-	-	-	1
Smaalenenes —	1	-	-	-	1
Hedemarkens —	5	-	-	-	5
Christians —	6	-	-	-	6
Lister og Mandals —	5	-	1	1	4
Stavanger —	81	-	8	6	73
Søndre Bergenhus —	158	4	10	3	152
Bergens By	22	1	-	-	23
Nordre Bergenhus Amt	179	10	25	8	164
Romsdals —	126	13	18	4	121
Søndre Trondhjems —	76	9	18	10	67
Nordre —	77	5	14	5	68
Nordlands —	120	10	19	10	111
Tromsø —	23	3	6	3	20
Tilsammen	880	55	119	50	816

¹⁾ Ved en Feil er i forrige Aarsberetning opgivet 1 Spedalsk i Jarlsberg og Laurviks Amt istedenfor i Smaalenenes.

1883 i samtlige Stiftelser.

les hospices en 1883.

Afgang.									Tilbageiggende ved Udgangen af 1883.		
ved Helbredelse.			ved Død.			ved Hjemsendelse eller ved Overflyttelse til anden Stiftelse.					
Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.
-	-	-	11	12	23	4	3	7	73	94	167
-	-	-	3	4	7	-	-	-	31	32	63
1	2	3	1	5	6	1) 3	-	3	31	41	72
-	-	-	6	2	8	2	1	3	36	35	71
-	-	-	18	11	29	6	1	7	79	86	165
1	2	3	39	34	73	15	5	20	250	288	538

Amputation af Læggen (Amputatio cruris). Indikation paa Sygehus: Arthrocace pedis 15, Fractura complicata cruris 2, Pernio 2, Sarcoma 2, Ulcera 2, Phlegmone 1, Paralysis cum defiguratione pedis 1, Tumor pedis 1, Luxatio pedis 1, Necrosis 1, alle med heldigt Udfald; Caries 2 (en tilbageiggende, en med dødeligt Udfald), Tumor erectilis 1 med dødeligt Udfald, Vulnus dilaceratum 1 tilbageiggende; udenfor Sygehus: Fractura complicata cruris 2 (en heldigt, en dødeligt Udfald), Vulnus dilaceratum 1, Arthrocace pedis 1, Ulcus cruris 1, alle med heldigt Udfald.

Amputation af Mellemfoden (Amputatio tarsi). Indikation paa Sygehus: Pernio 2, Arthrocace 1, alle med heldigt Udfald.

Pirogoff's Operation. Indikation paa Sygehus: Arthrocace 3 (to heldigt Udfald, en udgik i Bedring), Pernio 1 med heldigt Udfald.

Exartikulation af Overarmen (Exarticulatio humeri) udførtes ved Vulnus dilaceratum cum gangræna med heldigt Udfald.

Exartikulation af Haanden (Exarticulatio manus) udførtes saavel paa som udenfor Sygehus ved Vulnura med heldigt Udfald.

Exartikulation af Foden (Exarticulatio pedis) ved Vulnus sclopetarium med heldigt Udfald.

Resektioner (Resectio). Indikation paa Sygehus: Resectio maxillæ superioris ved Sarcoma 1 (heldigt Udfald), Necrosis phosphorica 1 (udgik i Bedring), Tumor maxillæ 1 (dødeligt Udfald ved Blødning); Resectio maxillæ inferioris ved Tumor maxillæ 2 (heldigt Udfald), Necrosis phosphorica 2 (en heldigt Udfald, en tilbageiggende); Resectio costarum ved Empyema 3 (to helbredede, en død); Resectio humeri ved Arthrocace 2 (heldigt Udfald), Resectio cubiti ved Arthrocace 6 (tre tilbageiggende, to i Bedring); Resectio radii ved Caries 1 (med heldigt Udfald); Resectio manus 2 ved Arthrocace (en med heldigt Udfald, en udgik i Bedring), Resectio digiti indicis ved Luxatio 1 med heldigt Udfald; Resectio coxæ 10 (fire med heldigt Udfald, en udgik i Bedring, fem tilbageiggende ved Aarets Udgang); Resectio genu ved Arthrocace 7 (tre med heldigt Udfald, fire tilbageiggende), ved Gangræna 1 med heldigt Udfald, Resectio pedis 1 ved Arthrocace med heldigt Udfald.

Trepanation ved Fractura cranii 2, begge med dødeligt Udfald.

Liste over behandlede, væsentlig chroniske Sygdomme.

Liste des cas traités des maladies chroniques.

Tabel XXXI.	Ialt opgivne		Behandlede, for hvilke er opgivet Alder og Kjø.				Fordeling paa Stifterne.											
							1		2		3		4		5		6	
	Tilfælde.	Dødsfald ¹⁾ .	Børn.		Voxne.		Chri- stiania.		Hamar.		Christians- sand.		Bergen.		Trond- hjem.		Tromsø.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Chronisk Rheumatisme	6172	5	44	47	3456	2414	2289	-	794	3	1080	1	318	-	866	1	825	-
Fnat	1663	-	367	368	274	241	424	-	136	-	711	-	140	-	124	-	128	-
Skurv	102	-	41	33	12	12	29	-	12	-	29	-	8	-	9	-	15	-
Kjertelsyge	4136	56	1482	1678	320	471	1557	22	429	6	1161	21	232	3	477	3	280	1
Rachit	1270	60	707	512	7	6	498	36	217	8	276	9	79	4	119	2	81	1
Simpel Meningit	441	342	132	101	82	77	161	132	53	40	69	53	61	52	69	48	28	17
Tuberkuløs Meningit	560	539	255	228	34	28	170	167	50	49	165	160	57	54	79	76	39	33
Svindstot	5875	2664	182	248	2232	2677	2086	1016	490	212	1587	671	494	290	892	350	326	125
Kræft	1486	²⁾ 959	3	5	627	686	463	342	238	146	270	156	178	119	225	126	112	70
Vatersot og Morbus Brightii	1678	³⁾ 527	93	86	763	678	601	197	237	80	337	114	139	48	220	52	144	35
Blegsot og Anæmi	15942	18	585	1709	953	12328	6656	10	1648	1	2691	2	1239	3	1890	2	1818	-
Menstruationsuordener	2910	-	-	5	-	2905	1034	-	278	-	610	-	195	-	426	-	367	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	23709	121	657	873	9930	11493	7643	25	2605	15	4496	24	1739	27	3432	15	3794	15
Ormesygdomme	1883	-	704	812	147	189	706	-	284	-	472	-	105	-	181	-	135	-
Drankersygdomme	184	15	1	-	166	12	85	6	33	2	32	5	6	2	20	-	8	-
Struma	221	1	3	18	19	181	104	-	91	-	11	-	-	-	14	1	1	-

¹⁾ Dødsfaldenes Antal opgivet efter Dødslisterne. ²⁾ Cancer 945, Sarkom 14. ³⁾ Vatersot 155, Morbus Brightii 372.

Dødelighed af Svindsot.

Mortalité par phthisie par 1000 habitants et relativement aux toutes causes de décès.

Tabel XXXII. Aar.	Forhold af Dødsfald af Svindsot til		Dødeligheden pro mille af Middelfolke- mængden i Aaret.
	samlige opgivne Dødsårsager i pCt.	til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme i pCt.	
1883	16.2	25.4	1.4
1882	14.7	25.3	1.4
1881	15.8	24.4	1.4
1880	16.9	25.2	1.4
1879	17.0	24.2	1.3
1878	15.9	23.7	1.2
1877	16.1	24.7	1.2
1876	14.2	23.9	1.2
1875	14.4	23.2	1.1
1874	14.5	22.9	1.1
1873	15.2	23.0	¹⁾ 1.1
1872	14.9	23.1	¹⁾ 1.0

¹⁾ Beregnet efter Befolkningen den 31te December 1873 og 1872.

Borttagelse af Kræft i andre Organer end Brystkjærtelen og Læbekræft. Fra Sygehus er Kræftens Sæde opgivet saaledes: Cancer faciei 4, Sarcoma maxillæ 3, Cancer linguæ 10, Cancer oris 3, Cancer gl. axillæ 3, Cancer penis 3, Cancer recti 5, Cancer uteri 3, Sarcoma femoris 1, Cancer pedis 3; udenfor Sygehus: Cancer faciei 15, Cancer linguæ 8, Cancer vulvæ 2.

Borttagelse af Svluster. Paa Sygehus er Svlustens Art angivet i de færreste Tilfælde. Der er anført: Tumores glandularum 24, Lipoma 8, Atheroma og Tumores cystici 7, Fibroma 2; udenfor Sygehus er Svlustens Art angivet saaledes: Atheroma og Tumores cystici 68, Lipoma 42, Fibroma 23, Tumores glandularum 8, Angioma 9, Ranula 4, Epulis 4, Ganglion 3.

Thoracocentese ved Empyem (Incisio empyematis). Paa Sygehus i 4 Tilfælde med heldigt Udfald, 4 udgik i Bedring, 5 Tilfælde endte dødeligt; udenfor Sygehus i 8 Tilfælde med heldigt og 4 med dødeligt Udfald.

Gastrotomi udførtes for Strictura oesophagi med dødeligt Udfald af Pneumonia catarrhalis.

Ovariometri. Paa Sygehus i 7 Tilfælde med heldigt, i 3 med dødeligt Udfald; udenfor Sygehus i 9 Tilfælde med heldigt, i 4 med dødeligt Udfald.

Laparotomi ved Ileus udenfor Sygehus havde dødeligt Udfald.

Laparotomi med Exstirpation af Uterus. Paa Sygehus i et Tilfælde med heldigt, i to med dødeligt Udfald; udenfor Sygehus i 3 Tilfælde med heldigt, i to med dødeligt Udfald.

Incisio Abscessus perinephritici udenfor Sygehus i 2 Tilfælde med heldigt, i 1 med dødeligt Udfald.

Incisio Abscessus parametritici udenfor Sygehus, alle med heldigt Udfald.

Borttagelse af Polypper. Udenfor Sygehus er Polypens Sæde angivet saaledes: I Næsen 100, i Øret 8, i Endetarmen 3.

Underbinding af Arterier (Ligatura arteriarum). Paa Sygehus: Arteria brachialis 2 ved Vulnera med heldigt Resultat; Art. femoralis 1, dødeligt

Dødsfald af Svindsot i de forskjellige
Mortalité par la phthisie dans les diocèses et dans

Tabel XXXIII.		1883.			
		Opgivne Dødsfald			
		med anført Døds- aarsag.	af Svindsot.	af epidemiske Syg- domme.	af ikke epidemiske Syg- domme.
Riget		16 432	2 664	5 927	10 505
Deraf i Landdistrikter		9 941	1 444	3 903	6 038
— Byer		6 491	1 220	2 024	4 467
I.	Christiania Stift	5 637	1 016	1 725	3 912
II.	Hamars —	1 520	212	400	1 120
III.	Christianssands —	3 181	671	961	2 220
IV.	Bergens —	2 119	290	803	1 316
V.	Trondhjems —	2 577	350	1 208	1 369
VI.	Tromsø —	1 398	125	830	568
1.	Christiania By	2 025	398	667	1 358
2.	Akershus Amt	746	128	221	525
3.	Smaalenenes —	1 005	160	339	666
4.	Buskeruds —	1 084	184	259	825
5.	Jarlsberg og Laurviks —	777	146	239	538
6.	Hedemarkens —	806	120	231	575
7.	Christians —	714	92	169	545
8.	Bratsbergs —	818	154	216	602
9.	Nedenæs —	658	145	187	471
10.	Lister og Mandals —	739	155	203	536
11.	Stavanger —	966	217	355	611
12.	Søndre Bergenhus —	460	76	186	274
13.	Bergens By	795	130	223	572
14.	Nordre Bergenhus Amt	561	47	244	317
15.	Romsdals —	787	97	379	408
16.	Søndre Trondhjems —	1 515	221	694	821
17.	Nordre —	578	69	285	293
18.	Nordlands —	876	78	511	365
19.	Tromsø —	337	36	217	120
20.	Finmarkens —	185	11	102	83

Udfald. Udenfor Sygehus er opgivet: Arteria radialis 7, Arteria femoralis 3, Arteria tibialis antica 2, Arteria tibialis postica 2.

Reposition af Luxationer (Repositio luxationum). Udenfor Sygehus: Luxatio maxillæ inferioris 7, Luxatio humeri 113, Luxatio cubiti 33, Luxatio radii 6, Luxatio ulnæ 2, Luxatio manus 2, Luxatio pollicis 5, Luxatio digiti 7, Luxatio femoris 2, Luxatio patellæ 3, Luxatio genu 1, Luxatio pedis 1.

Stifter og Amter for Aarene 1881—1883.

les préfectures pendant les années de 1881—1883.

Forhold af Dødsfald af Svindsot						Dødeligheden af Svindsot pro Mille af Befolkningen.		
til samtlige opgivne Døds- aarsager i pCt.			til Dødsfald af ikke epi- demiske Sygdomme i pCt.					
1883.	1882.	1881.	1883.	1882.	1881.	1883.	1882.	1881.
16.21	14.7	15.8	25.4	25.3	24.6	1.4	1.4	1.4
14.5	13.6	15.1	23.9	24.0	23.1	1.0	0.9	0.9
18.8	16.2	16.8	27.3	26.7	26.7	2.9	3.0	2.9
18.4	15.6	16.9	28.0	25.0	25.6	1.9	1.9	1.9
13.9	12.0	13.6	18.9	19.5	19.8	0.9	0.9	0.9
21.1	23.2	21.2	30.2	33.6	31.5	1.9	2.0	2.0
13.7	12.3	14.3	22.0	22.8	22.5	1.0	1.0	1.0
13.6	11.1	12.2	25.6	21.7	20.4	1.3	1.1	0.9
8.9	6.9	7.8	22.0	20.3	16.0	0.6	0.5	0.5
19.6	15.6	18.4	29.3	27.2	28.9	3.2	3.2	3.5
17.2	16.0	16.5	24.4	23.4	23.2	1.3	1.3	1.3
15.9	13.0	15.9	24.0	22.3	22.7	1.4	1.3	1.2
17.0	15.5	16.4	22.3	22.9	22.1	1.8	1.7	1.7
18.8	19.2	15.2	27.1	27.3	24.7	1.6	1.6	1.4
14.9	12.0	14.6	20.9	19.3	23.2	1.0	0.9	1.0
12.9	12.0	12.2	16.9	17.8	15.9	0.9	0.8	0.7
18.8	20.7	19.4	25.6	28.8	27.2	1.8	1.9	2.1
22.0	24.2	21.0	30.6	32.2	30.1	1.8	2.1	1.8
21.0	24.4	23.4	28.9	35.3	34.0	2.0	2.3	2.1
22.5	23.6	21.4	35.5	38.3	35.4	1.9	1.8	1.9
16.5	12.2	15.9	27.7	25.3	28.0	0.6	0.7	0.7
16.3	15.6	14.2	21.8	25.0	21.4	2.9	3.4	2.9
8.4	9.3	11.7	14.8	16.1	15.9	0.5	0.6	0.7
12.3	9.6	11.2	23.8	22.0	19.2	0.8	0.7	0.5
14.6	11.8	11.8	26.9	22.7	19.7	1.8	1.6	1.3
11.9	9.6	16.9	23.5	21.3	25.3	0.8	0.8	0.9
8.9	7.8	7.8	21.4	21.6	15.8	0.7	0.6	0.6
10.7	4.9	7.4	30.0	19.4	16.5	0.6	0.4	0.3
5.9	8.0	8.4	13.3	17.1	17.4	0.4	0.5	0.6

Tracheotomi (Tracheotomia). Paa Sygehus: Diphtheritis laryngis 5, (tre med heldigt, to med dødeligt Udfald), Angina membranacea 1 (heldigt Udfald), Stenosis laryngis 1 (dødeligt Udfald af Diphtheritis), Phlegmone colli 1 (dødeligt Udfald). Udenfor Sygehus: Angina membranacea 11 (sex dødeligt, fem heldigt Udfald), Diphtheritis laryngis 2 (en dødeligt, en heldigt Udfald), Corpus alienum laryngis 2 (begge dødeligt Udfald), Tumor laryngis 1 (heldigt Udfald).

Procentforhold af Dødsfald af Svindsot til samtlige opgivne Dødsårsager i Aaarene 1877—83.

Mortalité par phthisie relativement aux toutes causes de décès dans les années 1877—83.

Tabel XXXIV A.		Byerne. (Les villes).							Landdistriktet. (Les campagnes).						
Overøvrighedsdistrikter.		1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.
Riget		18.8	16.2	16.8	18.1	18.6	16.9	17.8	14.5	13.6	15.1	16.0	15.8	15.0	15.1
1.	Christiania By	19.6	15.6	18.4	17.4	18.7	17.3	18.1	-	-	-	-	-	-	-
2.	Akershus Amt	18.7	7.4	30.8	22.6	7.7	5.5	?	17.1	10.5	16.8	16.2	19.5	14.8	?
3.	Smaalenenes —	16.4	11.6	12.9	16.4	15.7	15.6	?	15.6	14.4	19.1	16.9	18.1	21.5	?
4.	Buskeruds —	15.2	15.3	13.4	19.8	14.5	11.9	15.7	18.1	15.6	18.3	20.3	15.6	16.6	13.1
5.	Jarlsberg og Laurviks —	18.7	21.9	15.2	22.7	16.6	17.6	23.8	19.1	16.5	15.3	21.9	14.1	13.4	18.8
6.	Hedemarkens —	17.0	18.2	13.1	10.9	17.9	2.4	?	14.8	11.5	14.7	17.1	16.1	13.2	?
7.	Christians —	22.4	10.5	10.5	22.7	14.8	6.5	16.1	12.2	12.1	12.3	7.1	9.9	10.0	9.8
8.	Bratsbergs —	19.9	20.0	19.1	17.9	17.7	19.9	13.3	18.3	21.1	19.6	18.7	18.3	21.2	19.1
9.	Nedenæs —	19.8	15.9	18.8	19.1	26.1	20.1	16.5	22.6	27.6	22.0	22.4	22.4	19.2	27.3
10.	Lister og Mandals —	20.3	22.6	23.0	19.5	24.4	24.3	25.0	21.7	26.8	23.8	26.2	28.6	32.3	29.8
11.	Stavanger — ...	24.5	24.0	29.0	20.4	19.5	23.2	?	19.8	22.9	16.2	20.0	24.4	24.1	?
12.	Søndre Bergenhus —	-	-	-	-	-	-	-	16.5	12.2	15.9	16.2	14.5	12.8	11.6
13.	Bergens By	16.3	15.6	14.2	14.1	18.8	16.1	13.7	-	-	-	-	-	-	-
14.	Nordre Bergenhus Amt	-	-	-	-	16.7	14.3	-	8.5	9.4	12.0	12.7	10.8	7.8	5.5
15.	Romsdals —	21.6	16.3	11.7	20.0	19.3	10.1	?	9.5	6.6	11.2	9.3	8.5	10.2	-
16.	Søndre Trondhjems —	19.4	12.2	11.9	19.9	19.7	16.4	15.9	12.4	11.6	11.8	15.3	13.9	18.9	17.5
17.	Nordre —	19.4	12.5	18.3	22.9	28.0	18.0	24.0	11.4	9.2	16.6	17.0	14.0	11.7	10.8
18.	Nordlands —	15.3	7.6	7.1	15.1	14.3	14.3	13.0	8.4	7.8	7.9	9.7	9.7	10.0	10.5
19.	Tromsø —	11.1	4.9	10.4	8.6	20.0	17.7	?	10.5	4.8	6.3	9.4	12.0	8.4	?
20.	Finmarkens —	4.4	7.3	8.5	14.3	7.0	10.6	11.1	7.6	8.6	8.3	6.3	12.3	6.3	8.5

Procentforhold af Dødsfald af Svindsot til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme i Aarene 1877—83.

Mortalité par phthisie relativement aux toutes causes de décès non épidémiques.

Tabel XXXIV B.		Byerne. (Les villes).							Landdistriktet. (Les campagnes).						
Overøvrighedsdistrikter.		1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.
Riget		27.3	26.7	26.7	27.7	27.1	25.5	25.7	23.9	24.0	23.1	23.4	22.1	20.0	24.1
1. Christiania By		29.3	27.2	28.9	28.8	28.5	25.2	26.3	-	-	-	-	-	-	-
2. Akershus Amt	Amt	30.0	16.3	40.1	26.9	11.1	5.9	?	24.2	23.9	32.7	23.4	26.6	19.6	?
3. Smaalenenes —	—	25.3	20.2	18.7	23.1	21.1	25.6	?	23.2	23.8	27.1	23.7	26.4	32.2	?
4. Buskeruds —	—	21.0	22.9	18.0	27.2	20.0	18.9	23.4	23.1	22.9	24.7	26.2	20.1	22.1	21.5
5. Jarlsberg og Laurviks —	—	25.8	29.2	25.0	30.6	22.1	24.7	33.5	28.8	25.0	24.3	30.7	20.9	21.1	28.7
6. Hedemarkens —	—	21.6	29.3	28.6	18.1	29.1	10.0	?	20.8	18.5	22.9	25.0	22.2	20.1	?
7. Christians —	—	28.2	15.4	17.4	31.2	19.0	9.5	20.8	16.0	17.9	15.9	9.9	14.1	16.1	16.2
8. Bratsbergs —	—	27.6	25.4	28.0	26.1	25.1	28.9	18.6	22.1	30.7	26.7	25.7	22.9	27.3	28.2
9. Nedenæs —	—	27.0	28.5	28.7	32.3	32.6	27.9	23.1	31.9	36.5	30.7	34.1	31.0	29.0	37.2
10. Lister og Mandals —	—	26.1	33.2	31.8	32.3	32.7	30.6	32.2	32.2	37.8	36.5	39.3	34.6	42.8	40.3
11. Stavanger —	—	37.7	38.1	53.5	34.4	36.8	39.2	?	32.4	38.6	24.9	33.7	36.3	33.2	?
12. Søndre Bergenhus —	—	-	-	-	-	-	-	-	27.7	25.3	28.0	25.2	21.4	19.7	19.3
13. Bergens By		21.8	25.0	21.4	20.2	24.4	22.1	18.7	-	-	-	-	-	-	-
14. Nordre Bergenhus Amt	Amt	-	-	-	-	25.0	33.3	-	14.9	16.2	15.9	18.1	14.6	12.5	10.1
15. Romsdals —	—	33.9	33.6	24.7	27.7	27.5	20.3	?	19.6	15.8	16.8	24.8	10.8	16.7	?
16. Søndre Trondhjems —	—	28.0	22.3	19.3	28.0	27.5	23.4	25.5	25.6	23.1	19.9	20.6	18.6	26.7	27.2
17. Nordre —	—	28.0	26.5	31.4	33.3	36.8	30.0	31.6	23.1	20.6	24.4	23.7	21.8	19.8	16.5
18. Nordlands —	—	20.5	22.7	16.7	22.7	19.2	20.0	25.0	21.5	21.5	15.5	16.5	14.4	14.6	15.6
19. Tromsø —	—	23.3	18.2	18.9	14.3	35.2	29.8	?	34.0	19.8	15.4	16.3	23.3	16.8	-
20. Finmarkens —	—	9.3	18.0	21.2	22.6	11.5	19.2	19.4	17.5	16.6	15.3	14.0	23.7	12.2	14.3

Liste over Dødsfald af

Décès causés par les mala-

Tabel XXXV. Kræftens Sæde. (Cancer et Sarcom).	Tilsammen.	Kjøn.			Alder.																							
		Mandkjøn.	Kvindkjøn.	Uopgivet.	1-5	5-10	10-15	15-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90													
					Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.									
					M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.								
Cancer:																												
Hoved:																												
Ansigtet	10	2	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	1	2	-	1	-	-	-	-	-			
Øiet	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Øienhulen	3	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-			
Kjæven	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Overkjæven	7	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Underkjæven	5	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2			
Munden	5	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-			
Tungen	15	5	8	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	2	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-			
Læben	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-			
Underlæben	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-			
Glandula parotis	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
— submaxillaris	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-			
Hals:																												
Halsen	15	5	5	5	-	-	-	-	-	1	3	-	-	1	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-			
Svelget	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Spiserøret	20	9	8	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	2	4	2	2	1	-	-	-	-	-	-			
Halskjærtel	2	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Brystet:																												
Brystkjærtel	42	1	41	-	-	-	-	-	-	-	1	6	13	1	9	6	-	2	-	-	-	-	-	-	-			
Axelhulen	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Mediastinum	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Lungen	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Lungesækken	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Underlivet:																												
Underlivet	52	15	31	6	1	-	-	-	-	-	2	5	7	6	4	11	1	6	1	1	-	-	-	-	-			
Mavesækken	421	235	163	23	-	-	-	-	-	-	12	6	29	21	58	49	85	64	41	15	6	4	-	-	-			
— og Lever	8	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-			
Lever	66	36	22	8	-	-	-	-	-	-	2	1	6	1	9	8	10	5	9	6	-	1	-	-	-			
Intestina	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Duodenum	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-			
Peritonæum	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Omentet	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-			
Bækkenet	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Nyrerne	4	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Endetarmen	19	7	11	1	-	-	-	-	1	-	1	1	1	4	3	2	2	1	-	1	-	-	-	-	-			
Blæren	7	4	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-			
Penis	2	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Scrotum	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Prostata	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Testiklerne	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Ydre kvindelige Kjønsgorganer	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-			

Liste over Dødsfald af

Kræftens Sæde.	Tilsammen i Riget.	Kjøn.			Alder.																						
		Mandkjøn.	Kvindkjøn.	Uopgivet.	1—5		5—10		10—15		15—20		20—30		30—40		40—50		50—60		60—70		70—80		80—90		
					Aar.		Aar.		Aar.		Aar.		Aar.		Aar.		Aar.		Aar.		Aar.		Aar.		Aar.		
					M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.
Livmoderen	63	-	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	12	-	22	-	13	-	6	-	-	-		
Æggestokkene	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	5	-	3	-	1	-	-	-	-	-		
Lyskekjærtlerne ...	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-		
Extremiteterne:																											
Armen	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Laaret	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-		
Knæet	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
Læggen	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-		
Huden	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Nervesystemet..	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Bensystemet:																											
Overarmen	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
Brystbenet	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Hvirvelsoilen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
Summa	831	368	406	57	1	1	-	-	1	-	-	2	6	17	12	39	53	91	119	132	127	67	51	9	14		
Uopgivet for	114	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Samtlige Dødsfald af Cancer	945	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Sarcoma:																											
Overkjæven	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Halsen	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
Skulderbladet	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Bækkenbenet	4	2	2	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Laarbenet	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-		
Knæet	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Summa	11	6	5	-	-	-	-	1	-	1	-	2	1	-	-	3	1	-	1	-	-	1	-	-	-		
Uopgivet for	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Samtlige Dødsfald af Sarcom	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

Laryngofissio ved Tumor laryngis endte dødelig ved Diphtheritis.

Operation for indeklæmt Brok (Herniotomia). Paa Sygehus 11 (sex med heldigt, fem med dødeligt Udfald; udenfor Sygehus 15 (tretten med heldigt, to med dødeligt Udfald).

Lithotomi. Paa Sygehus i 2 Tilfælde med dødeligt Udfald; udenfor Sygehus: 2 med heldigt Udfald.

Urethrotomia externa. Paa Sygehus i to Tilfælde med heldigt, i et med dødeligt Udfald; udenfor Sygehus: 3 med heldigt Udfald.

Kræft i Aaret 1883.

90—100 Aar.		Opgiven Alder for		Fordeling paa Amter.																					
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		16	17	18	19	20	
																		Romsdal.	Nordmøre.						
M.	K.	M.	K.	Christiania By.	Akershus.	Smaalene.	Busterud.	Jarlsberg og Laurvik.	Hedemarken.	Christians.	Bratsberg.	Nedenæs.	Lister og Mandal.	Stavanger.	Søndre Bergenhus.	Bergens By.	Nordre Bergenhus.	Søndmøre.	Romsdal.	Søndre Trondhjem.	Nordre Trondhjem.	Nordland.	Tromsø.	Finmarken.	
-	1	-	-	55	11	6	4	4	3	3	11	1	1	-	5	-	2	-	1	1	5	3	2	-	-
-	-	-	-	10	1	-	-	2	3	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
1	3	359	387	88	49	30	79	49	71	55	51	29	23	31	24	32	41	13	17	51	38	37	14	9	
-	-	-	-	-	2	2	30	-	8	14	3	14	5	2	-	4	3	-	-	10	5	4	7	1	-
-	-	-	-	-	90	51	60	79	57	85	58	65	34	25	31	28	35	41	13	27	56	42	44	15	9
-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	2	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-
-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	6	5	3	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-

Urethrotomia interna udførtes i 3 Tilfælde, alle med heldigt Udfald.

Operation for Atresia ani 1 Gang, heldigt Udfald.

Af obstetriciske Operationer opgives udførte 959, hvis Art og Fordeling paa Stifterne sees af Tabel XXXIX.

Tabel XL viser Operationernes Udfald for Mødre og Børn.

Tabel XLI giver Oplysning om de ved Kunsthjelp forløste Tvillinger og Trillinger.

Af Tabel XLII sees Udfaldet af udførte obstetriciske Operationer efter de forskellige Indikationer.

Antallet af Sindssyge forpleiede for Amtskommunernes

Nombre des aliénés entretenus, aux frais des communes

Amt.	Tabel XXXVI. Lægedistrikt.	Sindssyge		Amt.	Lægedistrikt.	Sindssyge	
		ialt.	deraf paa Asyl.			ialt.	deraf paa Asyl.
II.	Akershus Amt ¹⁾	119	47		Holden	39	
	Aker	26			Sauland	18	
	Ullensaker	33			Hviteseid	34	
	Høland	10			Laardal	37	
	Follo	10			Tinn	9	
III.	Smaalenenes Amt ..	182	36	IX.	Nedenæs Amt	115	53
	Eidsberg	48			Østre Nedenæs	36	
	Moss	28			Vestre —	47	
	Sarpsborg	72			Aamli	7	
	Hvaløerne	34			Evje	16	
					Sætersdalen	9	
IV.	Buskeruds Amt	161	42	X.	Lister og Mandals Amt	162	54
	Drammen	20			Oddernæs	35	
	Ringerike	35			Undal	40	
	Modum	51			Lyngdal	22	
	Næs	15			Vanse	28	
	Aal	13			Flekkøfjord	37	
	Sandsvær	20		XI.	Stavanger Amt ⁴⁾ ...	126	41
	Rollag	7			Sogndal	13	
V.	Jarlsberg og Laurviks Amt ²⁾	142	43		Ekersund	19	
	Tønsberg	67			Sandnæs	23	
	Hof	37			Stavanger	4	
	Laurvik	36			Finnø	18	
VI.	Hedemarkens Amt ..	168	42		Sand	15	
	Solør og Odalen	78			Karnøen	21	
	Hedemarken	37			Haugesund	10	
	Søndre Østerdalen ..	24		XII.	Søndre Bergenhus Amt	201	49
	Trysil	5			Sveens Herred	6	
	Rendalen	10			Indre Søndhordland ..	13	
	Tønset	14			Ytre —	14	
VII.	Christians Amt ³⁾ ...	189	59		Tysnæs	24	
	Hadeland og Land ...	41			Indre Hardanger	17	
	Søndre Valdres	20			Ytre —	15	
	Nordre —	12			Voss	25	
	Toten	28			Søndre Midthordland ..	10	
	Faaberg	41			Nordre —	20	
	Ringebu	32			Indre Nordhordland ..	32	
	Lom	15			Ytre —	25	
	Lesje	13		XIV.	Nordre Bergenhus Amt	88	28
VIII.	Bratsbergs Amt	208	58		Lærdal	4	
	Skien	38			Lyster	2	
	Kragerø	33					

¹⁾ Hjemstavn kun opgivet for 79 den ³⁰/₄ privat forpleiede Sindssyge. ²⁾ Hjemstavn opgivet for 140. ³⁾ Hjemstavn opgivet for 202 i 1882—83 forpleiede; deraf udgik i 1882 : 9. ⁴⁾ Hjemstavn opgivet for 123.

Regning i Regnskabsaaret 1883—1884 i Lægedistrikterne.

départementales, par districts civils médicaux.

Amt.	Tabel XXXVI (Forts). Lægedistrikt.	Sindssyge		Amt.	Lægedistrikt.	Sindssyge	
		ialt.	deraf paa Asyl.			ialt.	deraf paa Asyl.
XV.	Indre Sogn	8	52	XVIII.	Grong	12	79
	Midtre —	7			Namsos	5	
	Ytre —	10			Fosnæs	4	
	Ytre Søndfjord	7			Ytre Namdal	12	
	Indre —	13			Nordlands Amt	148	
	Kinn	9			Brønnø	14	
	Ytre Nordfjord	5			Alstahaug	10	
	Nordfjordeidet	8			Vefsen	11	
	Gloppen	5			Ranen	36	
	Indviken	10			Lurø	5	
	Romsdals Amt	185			Gildeskaal	8	
	Vestre Søndmøre	12			Bodø	2	
	Indre —	14			Folden	11	
	Østre —	9			Skjærstad	9	
XVI.	Ørskog	17	67	XIX.	Stegen	5	33
	Nordre Søndmøre	17			Lødingen	5	
	Ytre Romsdal	8			Ofoten	6	
	Indre —	33			Buksnæs	3	
	Søndre Nordmøre	24			Flakstad	4	
	Sundalen	11			Østlofoten	2	
	Surendalen	19			Hadsel	8	
	Nordre Nordmøre	21			Sortland	9	
	Søndre Trondhjems Amt	201			Tromsø Amt	60	
	Strinden	35			Trondenes	18	
	Selbu	6			Ibestad	2	
	Røros	13			Tranø	3	
	Guldal	40			Lenvik	2	
	Opdal	15			Maalselven	5	
XVII.	Orkedal	33	46	XX.	Balsfjorden	1	16
	Hiteren	17			Tromsø	4	
	Hevne	5			Lyngen	14	
	Ytre Fosen	13			Karlø	1	
	Indre —	6			Skjærvø	10	
	Nordre —	18			Finmarkens Amt	44	
	Nordre Trondhjems Amt	161			Alten	12	
	Stjørdal	27			Loppen	3	
	Frosten	21			Hammerfest	3	
	Levanger	16			Maasø	3	
	Inderøen	40			Kistrand	7	
	Stenkjær	24			Tanen	7	
					Vadsø	7	
					Sydvaranger	1	

Tabel XLIII viser Forholdet i Procent mellem det samlede Antal Barselkvinder og det samlede Antal obstetriciske Operationer i 1869—1883.

Antallet af **Født** og **Døde** vil sees af Tabel XLIV, der er et Uddrag af de af det statistiske Centralbureau udgivne Opgaver over Folkemængdens Bevægelse.

D*

**Antallet af Sindssyge forpleiede for Amtskommunernes Regning
og Medicinalvæ-**

**Nombre des aliénés entretenus aux frais des communes départementales. Déboursements
médicale**

Tabel XXXVII.	I 1883—84 for Amtskom- munernes Regning for- pleiede Sindssyge.		Amtskommunernes syges Forpleining i	
	Ialt.	Deraf paa Asyl.	Ialt.	
			Kr.	Øre.
Rigets Landdistrikter	2660	845	508 344	70
Akershus Amt	119	47	36 017	70
Smaalenenes —	182	36	43 149	23
Buskeruds —	161	42	29 226	11
Jarlsberg og Laurviks —	142	43	32 091	20
Hedemarkens —	168	42	¹⁾ 37 100	-
Christians —	189	59	39 852	59
Bratsbergs —	208	58	-	-
Nedenæs —	115	53	¹⁾ 34 900	-
Lister og Mandals —	162	54	30 853	83
Stavanger —	126	41	30 066	23
Søndre Bergenhus —	201	49	34 155	20
Nordre — —	88	28	18 576	-
Romsdals —	185	52	30 457	74
Søndre Trondhjems —	201	67	¹⁾ 32 000	-
Nordre — —	161	46	23 148	96
Nordlands —	³⁾ 148	79	32 702	71
Tromsø —	60	33	16 475	20
Finmarkens —	44	16	7 572	00

¹⁾ Opført paa Budgettet for det kommende Aar. ²⁾ Heri medregnet Udgifterne til ^{30/6} 1884. ⁴⁾ Medicinalfondenes Udgifter, af hvilke der gives Amterne Bidrag til de Sindsforskjellige Fiskerier tilgode, udgjorde, naar Beholdningerne fratrækkes, for Nordlands Amt Brændevinsafgiftskasses Regnskab udviser en Udgift af Kr. 4 623.¹⁵ og Amtskommune-

Antallet af Fødte og Døde m. v. fordelte paa Rigets By- og Landdistrikter sees af Tabel XLV.

Antallet af Fødte (Dødfødte fraregnede) udgjorde 59 498; for det hele Rige bliver der et Overskud af 26 664 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 55.2.

Antal Døde i Riget og dets Stifter i Tiaaret 1874—1883 sees af Tabel XLVI.

I Lægernes Dødslisters opgives **Dødsaaarsagen** for 16 432 eller 50 pCt. af samtlige i 1883 indtrufne Dødsfald og 51.5 pCt. af de ved Sygdom indtrufne Dødsfald (31 866).

For Byerne er opgivet Dødsaaarsag i 6 491 Tilfælde eller 86.1 pCt. af

og Amtskommunernes omtrentlige Udgifter til disses Forpleining senet i det Hele.

approximatifs des mêmes communes pour l'entretien de ces aliénés et pour l'administration en général.

Udgifter til Sinds- 1883 eller 1883—1884.		Amtskommunernes Udgifter til Medicinalvæ- senet forevrigt i 1883 eller 1883—1884.			Beregnet Middel- befolkning i Landdistrik- terne 1883.
Gjennemsnitlig for hver Sindssyg.		Ialt.		Gjennemsnitlig for hvert Individ af Befolkningen i Amter- nes Landdistrikter.	
Kr.	Øre.	Kr.	Øre.	Øre.	
-	-	-	-	-	1 496 600
302	67	14 883	54	15.1	98 300
237	08	16 117	82	14.0	115 300
181	53	10 417	90	10.1	102 900
225	99	5 689	59	6.1	93 800
220	83	¹⁾ 15 021	-	12.5	120 000
210	86	19 345	47	17.9	108 000
-	-	²⁾ 59 263	19	-	87 000
303	48	5 246	84	6 5	80 300
190	46	7 109	26	9.2	77 100
238	26	9 740	95	8.3	117 100
169	93	19 650	86	16.2	121 100
211	09	15 252	-	17.5	87 300
164	64	17 876	18	14.2	125 700
159	20	¹⁾ 15 300	-	12.7	120 800
143	78	¹⁾ 16 048	-	19.7	81 500
220	96	⁴⁾ -	-	-	118 600
-	-	⁴⁾ -	-	-	61 400
172	09	⁴⁾ -	-	-	27 700

Sindssyge. I Repartitionsplakaten for 1884—1885 opført: Kr. 65 300. ³⁾ fra ³⁰/₄ 1883 til syges Forpleining, og hvis Udgifter ogsaa komme Byerne og fremmede Fiskere under de Kr. 114 221.⁹⁰, for Tromsø Kr. 34 018.⁰⁷ og for Finmarkens Amt Kr. 45 232.⁸⁷. Finmarkens regnskab Kr. 347.⁵⁰ til Medicinalvæsenet.

samtlige i Byerne indtrufne Dødsfald og 88.2 pCt. af de ved Sygdom indtrufne Dødsfald (7 354).

For Landdistrikterne er opgivet Dødsårsag i 9 941 Tilfælde eller 39.3 pCt. af samtlige i Landdistrikterne indtrufne Dødsfald og 40.5 pCt. af de i Landdistrikterne ved Sygdom indtrufne Dødsfald (24 512).

De af Lægerne opgivne Dødsårsagers Forhold (i pCt.) til samtlige indtrufne Dødsårsager i de enkelte Lægedistrikter sees af Tabel XLVII.

De af Lægerne opførte Dødsårsager ere sammenstillede i Tabellerne LVI, LVII og LVIII hvoraf den første viser Dødsårsagerne i Amterne, den anden de Dødes Køn og Alder, og den tredie giver Oplysning om Dødsårsagerne i Byerne.

Chirurgiske Ope-

Opérations chirur-

Tabel XXXVIII. Operationer.	Hele Riget.																
	Tilsammen.	Paa Sygehus.	Udenfor Sygehus.	1		2		3		4		5		6		7	
				Christiania By.		Akershus.		Smaalene.		Buskerud.		Jarlsberg og Laurvik.		Hedemarken.		Christians.	
				Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.
Amputation af Overarmen .	5	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - Underarmen .	12	8	4	1	-	-	-	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-
— - Laaret	22	17	5	5	-	-	-	1	2	1	-	1	-	-	2	-	-
— - Læggen	40	34	6	12	-	-	-	5	-	1	-	4	1	-	-	-	1
— - Mellemfoden .	3	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Pirogoffs Operation	4	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Exarticulation af Overarmen	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - Haanden .	4	1	3	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-
— - Foden	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Amputation eller Exarticulation af Fingre eller Tæer	178	49	129	12	1	3	16	3	12	8	11	-	14	-	9	-	9
Resektioner	52	44	8	39	5	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Trepanation af Hjerneskalen	2	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osteotomi	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Borttagelse af Brystkjertelen	47	14	33	4	14	-	-	1	2	1	2	1	-	-	3	-	1
— - Læbekraft . .	115	27	88	6	7	-	3	1	3	-	4	2	7	-	11	1	4
— - Kraft i andre Organer	88	47	41	29	5	-	2	5	3	1	7	-	1	-	4	-	1
— - andre Svulster	373	64	309	40	59	1	5	2	9	-	15	-	27	2	21	1	30
— - Tonsillerne . .	104	4	100	1	26	-	2	-	8	-	4	-	18	-	10	-	4
— - Uvula	7	-	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - indgroede Negle	62	4	58	1	2	-	4	-	7	1	1	-	9	1	10	-	-
Thoracocentese ved Empyem (Incision)	38	17	21	9	4	-	2	-	2	2	3	-	1	-	2	-	-
Paracentese af Brystet	57	13	44	7	1	-	3	-	6	-	7	-	2	-	-	-	6
— - Underlivet . .	67	16	51	8	8	-	3	-	-	-	1	-	9	-	10	-	8
Gastrotomi	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ovariometri	23	10	13	10	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Punktion af Ovarialcyste . .	16	2	14	2	2	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Laparotomi ved Ileus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— med Exstirpation af Uterus	8	3	5	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Incisio abcessus perinephritici	3	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— — perityphlitici	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — parametritici	3	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operat. for Livmoderpolyper	20	2	18	1	9	-	-	-	1	-	-	-	4	-	1	-	-
— - Polyper i andre Organer	133	5	128	3	71	-	6	-	4	-	7	-	6	-	6	-	4
Underbinding af Arterier . .	24	3	21	-	1	-	-	1	1	-	2	1	-	-	2	-	4
Operation for Struma	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - Nævi, Teleangiectasier . .	21	-	21	-	5	-	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-
— - Hæmorrhoider	26	2	24	-	18	-	-	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-

Tabel XXXVIII (Forts.).	Hele Riget.																
	Tilsammen.	Paa Sygehus.	Udenfor Sygehus.	1		2		3		4		5		6		7	
				Christiania By.		Akershus.		Smaalene		Busterud.		Jarlsberg og Laurvik.		Hede- marken.		Christians.	
				Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.
Neurotomi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nervetrækning	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tenotomi	17	7	10	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Operation for Hygroma	19	1	18	-	1	-	-	-	-	3	-	1	-	5	-	-	1
Punktion og Carbolinjek- tion i Led (Hueter)	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Punktion af Knæet	15	7	8	5	4	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-
Operation for Ledmus og Synovitis chronica	5	3	2	2	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
Forceret Ledbevægelse	5	3	2	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Reposition af Luxationer	225	10	215	7	6	-	16	-	13	1	19	-	16	-	25	-	32
Plastiske Operationer	9	6	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Operation for Hæmund	28	9	19	5	2	-	-	1	4	-	1	-	1	1	1	-	3
— spaltet Gane	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trepanation af Proc. mas- toideus	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-
Perforation af Membrana tympani	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laryngofissio	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tracheotomi	28	8	20	4	6	-	-	-	1	-	2	-	1	-	-	-	1
Operation for Vandbrok	186	19	167	9	6	1	-	-	9	1	14	1	9	-	13	-	16
— Varicocele	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Borttagelse af Testiklerne	14	8	6	6	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1
Herniotomi	26	11	15	6	2	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	-	1
Reposition af indeklemt Brok	99	7	92	5	-	-	4	-	2	-	10	-	23	-	8	-	3
Punktion af Blæren	4	3	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Lithotomi	5	3	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lithotripsi	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operation for Ectopia vesicæ	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Phimosis	13	1	12	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	-	3
— — — Paraphimosis	16	3	13	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	5	-	1
— — — Epispadia	5	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — — Strictura urethræ	5	1	4	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Urethrotomia externa	6	3	3	1	2	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— interna	3	1	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operation for Ruptura perinæi	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Imperforatio hy- minis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Vaginismus	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Atresia ani	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Fissura ani	14	2	12	2	6	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-
— Fistula ani	13	3	10	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1

Tabel XXXVIII (Forts.).	Hele Riget.																
	Tilsammen.	Paa Sygehus.	Udenfor Sygehus.														
				1		2		3		4		5		6		7	
				Christiania By.	Akershus.	Smaalene	Buskerud.	Jarlsberg og Laurvik.	Hede-markens.	Christians.							
Operationer.				Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.		
Operation for Strictura ani Necrotomi, Udskrabning ved Caries	128	92	36	70	3	4	4	-	-	2	4	-	7	1	-	3	
Øiensygdomme:																	
Borttagelse af Øieæblet . . .	54	20	34	13	9	-	-	1	3	-	-	-	1	-	3	2	
Extractio cataractæ	52	12	40	7	4	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	
— linearis (Graefe)	34	23	11	19	8	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	
— — (Liebreich)	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Discisio cataractæ	29	12	17	12	7	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Iridectomia	69	17	52	16	10	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	1	
Iridotomia	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Operation for Prolapsus iridis	14	7	7	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Peritomi	17	2	15	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Punctio corneæ	7	2	5	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	
— retinae	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Saemisch Operation	23	3	20	3	-	-	2	-	4	-	-	-	1	-	1	-	
Sclerotomia	37	12	25	12	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Scarificatio	3	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Operation for Staphylom . . .	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— Pterygium	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	
— Skjelen, Teno- tomi	25	5	20	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— Ptoxis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— Chalazion	20	-	20	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	
— Entropium	9	5	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
— Ectropium	15	4	11	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Canthotomi, Canthoplastik . .	10	4	6	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Operation for Sygdom i Taa- reveiene	294	6	288	5	13	-	4	-	19	-	13	1	11	-	22	16	
— Sygdom i Øienhulen	4	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	
— Svalst i Øie- laagene	26	6	20	6	-	-	1	-	1	-	-	-	5	-	2	1	
Borttagelse af fremmede Le- gemer	4	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tilsammen	771	151	620	132	62	-	7	1	35	-	16	1	21	-	32	28	
Chirurgiske Operationer . . .	2480	637	1843	365	310	9	71	27	101	27	137	10	177	7	143	3	
Chirurgiske- og Øienopera- tioner tilsammen	3251	788	2463	497	372	9	78	28	136	27	153	11	198	7	175	3	

rationer i 1883.

Fordeling paa Anterne paa og udenfor Sygehus.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Bratsberg.	Nedenes.	Lister og Mandal.	Stavanger.	Søndre Bergenhus.	Bergens By.	Nordre Bergenhus.	Romsdal.	Søndre Trondhjem.	Nordre Trondhjem.	Nordland.	Tronsø.	Finnmarken.
Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	5	8	2	-	1	-	3	1	-
1	-	2	1	-	1	9	1	4	-	-	1	-
-	-	-	1	-	4	18	-	15	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-
-	-	-	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	11	1	21	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	1	-	5	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	7	-	2	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	9	-	15	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	1	-	6	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	3	-	8	-	3	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	4	-	3	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	5	-	3	-	-	-	-
3	-	5	-	2	-	70	1	-	-	1	13	1
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	3	-	2	-	4	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	5	2	10	8	6	1	16	139	1	4	1	2
4	63	1	77	61	59	59	21	90	25	36	16	3
6	68	3	87	65	18	60	21	229	26	40	17	5

Af Lægerne udførte obste-
Opérations obstétricales faites

Tabel XXXIX.		Samlet Antal Barsel- kvinder.	Samlet Antal Operationer.	Forhold i pCt.	Tang- forløsning.
Riget		60 510	¹⁾ 959	1.6	670
Christiania	Stift	17 472	334	2.0	230
Hamars	—	7 077	87	1.2	54
Christianssands	—	11 380	239	2.1	174
Bergens	—	9 455	127	1.3	97
Trondhjems	—	7 956	97	1.2	74
Tromsø	—	7 170	65	0.9	41

¹⁾ Paa 946 Fødende, idet ved 7 Tvillingfødsler begge Tvillinger og ved 1 Trilling-

Obstetriciske Operationers Udfald for Mødre og Børn.

Résultat des opérations obstétricales pour les mères et pour les enfants.

Tabel XL.	Samlet Antal Opera- tioner.	Mødre ¹⁾ .				Børn.			
		Antal, for hvilke Udfald er opgivet.	Deraf døde ²⁾	For- hold i pCt. i 1883.	For- hold i pCt. i 1882.	Antal, for hvilke Udfald er opgivet.	Deraf vare død- fødte.	For- hold i pCt. i 1883.	For- hold i pCt. i 1882.
Tangforløsning	670	658	15	2.3	2.8	662	78	11.8	15.0
Vending	104	102	10	9.8	11.1	103	61	59.2	52.1
Udtrækning ved Bæk- kenendefødsel . . .	30	28	-	-	2.8	30	11	36.7	29.3
Perforation	25	25	6	24.0	17.9	-	-	-	-
Kephalotripsi	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Embryotomi	11	11	2	-	-	-	-	-	-
Partus præmaturus artificialis	7	7	2	-	-	7	2	-	-
Accouchement forcé	1	1	-	-	-	(1)	(1)	-	-
— paa ufor- løst død Kvinde . .	1	-	-	-	-	1	1	-	-
Efterbyrdsoperatio- ner	108	105	2	1.9	3.4	-	-	-	-

¹⁾ Hvor begge Tvillinger ere forløste ved Kunsthjelp, er Udfaldet for den Fødende opført ved den paa 2den Tvilling udførte Operation (se Tabel XLI). ²⁾ Dødsarsa-
gerne ville sees af Tabel XX (Side XXXIV)

tricske Operationer i 1883.

par les médecins en 1883.

Vending.	Udtrækning ved Bækken- endefødsel.	Perforation.	Kephalotripsi.	Embryotomi.	Partus præmaturus artificialis.	Accouche- ment forcé.	Efter- byrdsopera- tioner.
104	30	25	1	11	7	2	109
40	16	7	1	1	2	-	47
14	2	5	-	1	-	-	11
23	4	1	-	6	-	1	30
11	5	3	-	1	1	1	8
11	-	4	-	-	3	-	5
5	3	5	-	2	1	-	8

fødsel 2den og 3die Trilling forløstes ved Kunsthjelp (se Tabel XLI).

Tvilling- og Trillingfødsler med kunstig Forløsning.

Jumeaux (et 3-jumeaux), nés après des opérations obstétricales.

Tabel XLI. Operation ¹⁾ .	Mødre.		1ste Tvilling		2den Tvilling.	
	lev.	døde.	lev.	dødf.	lev.	dødf.
1. Tvillingfødsel:						
Tang paa begge Tvillinger.....	2	-	2	-	1	1
Tang paa 1ste, Vending af 2den Tvilling.....	2	1	2	1	2	1
Vending af 1ste, Tang paa 2den Tvilling.....	1	-	1	-	-	1
Udtrækning af 1ste, Vending af 2den Tvilling.....	1	-	1	-	-	1
Tilsammen	6	1	6	1	3	4
	7		7		7	
2. Trillingfødsel:						
Tang paa 2den, Vending af 3die Trilling ²⁾	1	-	1	-	1	-

¹⁾ Udfaldet er medtaget i de foregaaende Tabeller. Desuden opgives et af Børnene forløst ved Kunsthjelp ved 12 Tvillingfødsler, nemlig i 7 ved Tang: 5 Gange 1ste Tvilling (alle levende), 2 Gange 2den Tvilling (1 levende, 1 dødf), Mødrene ilive: i 4 ved Vending: 1 Gang 1ste Tvilling, 3 Gange 2den Tvilling (alle Mødre og Børn ilive) samt 1 2den Tvilling ved Embryotomi, Moderen ilive.

²⁾ 1ste fødtes levende ved Naturens Hjelp

Udfald af obstetriciske Operationer efter de forskellige
Indikationer.

Résultat des accouchements a) par forceps, b) par version, c) par extraction, d) des accouchements prématurés artificiels, e) des accouchements forcés, f) par perforation, g) par kephalotripsie, h) par embryotomie — d'après les indications différentes.

Tabel XLII. Indikation.	Ialt udførte For- retninger.	Mødre.		Børn.	
		Antal ilive.	Døde.	Antal levende fødte.	Dødfødte.
A. Tangforløsning:					
Utilstrækkelige eller smertefulde og krampagtige Veer	1) 533	520	5	493	37
Bækkensneverhed	52	48	4	36	15
Barselkrampe	20	17	3	13	7
Blødning og Placenta prævia	9	9	-	6	2
Fremfald af Navlesnoren	9	9	-	3	6
Ueftergivelige ydre Fødselsdele ...	6	5	1	5	1
Ansigtspfødsel	6	6	-	3	3
Stort, hydrocephalisk Fosterhoved .	6	6	-	5	1
Fare for Føstrets Liv	5	5	-	5	-
Afkraftelse	4	4	-	3	1
Issefødsel med Panden fortil	4	4	-	3	1
Skjævt Isseleie	3	3	-	2	1
Ueftergivelig Modermund	2	2	-	2	-
Vatersot, Albuminuri	1	1	-	1	-
Livmoderbristning	1	-	1	-	1
Sidstkommende Hoved	1	1	-	-	1
Haand ved Siden af Hoved	1	1	-	1	-
Arme opslaaede i Nakken	1	1	-	1	-
Hydropisk Foster	1	-	1	-	1
Uopgiven Indikation	2) 5	1	-	2	-
B. Vending:					
Tverleie	3) 63	60	2	25	38
Placenta prævia og Blødning	13	9	4	5	8
Bækkensneverhed	8	8	-	3	5
Utilstrækkelige Veer	5	5	-	3	1
Fremfald af Navlesnoren	4	4	-	1	3
Livmoderbristning	3	-	3	-	3
2den Tvilling	2	2	-	2	-
Barselkrampe	1	-	1	-	1
Ansigtisleie	1	1	-	1	-
Uopgiven Indikation	4	3	-	2	1

¹⁾ 2 Gange af begge Tvillinger, altsaa ialt 531 Fødende; hos 2 af disse forløstes anden Tvilling og hos 1 tredje Trilling ved Vending, hvor Udfaldet for Moderen er opført.

²⁾ Ved 1 Tvillingfødsel forløstes 2den Tvilling ved Vending, hvor Udfaldet for Moderen er opført. ³⁾ En Gang af 1ste Tvilling, 2den Tvilling forløst ved Tang, hvor Udfaldet for Moderen er opført.

Tabel XLII (Forts.). Indikation.	Ialt udførte For- retninger.	Mødre.		Børn.	
		Antal ilive.	Døde.	Antal levende fødte.	Dødfødte.
C. Udtrækning ved Bækken- endefødsel:					
Utilstrækkelige Veer	14	13	-	10	4
Bækkenendeleie	4) 10	9	-	8	2
Bækkensneverhed	3	3	-	1	2
Forsømt Tverleie med Selvudvikling	1	1	-	-	1
Fremfald af Navlesnoren	1	1	-	-	1
Opslaaede Arme	1	1	-	-	1
D. Partus præmaturus arti- ficialis:					
Bækkensneverhed	5	4	1	4	1
Placenta prævia, Blødning	1	1	-	1	-
Barselkrampe, 6te Maaned.	1	-	1	-	(1)
E. Accouchement forcé:					
Afreven, fremfalden Navlesnor, ma- cereret Foster	1	1	-	-	(1)
Uforløst død Kvinde.	1	-	(1)	-	1
F. Perforation:					
Bækkensneverhed	15	11	4	-	-
Barselkrampe.	1	1	-	-	-
Svulst i Livmoderen	1	-	1	-	-
— - Æggestokken	1	1	-	-	-
Ossøs Bækkensvulst	1	-	1	-	-
Afkræftelse	1	1	-	-	-
Blødning, hydrocephalisk Foster .	1	1	-	-	-
Hydrocephalisk Foster	1	1	-	-	-
Stort Fosterhoved	1	1	-	-	-
Issefødsel med Panden fortil	1	1	-	-	-
Skjævt Isseleie	1	1	-	-	-
G. Kephalotripsi:					
	1	-	1	-	-
H. Embryotomi:					
Forsømt Tverleie	8	6	2	-	-
Isseleie, fremfalden Arm og Navlesnor	1	1	-	-	-
— , fremfalden Navlesnor	1	1	-	-	-
Bækkensneverhed	1	1	-	-	-

⁴⁾ En Gang af 1ste Tvilling, 2den Tvilling forløst ved Vending, hvor Udfaldet for Moderen er opført.

Forhold i pCt. mellem det samlede Antal Barselkvinder og det samlede Antal obstetriciske Operationer i 1869—1883.

Nombre des opérations obstétricales par diocèses par 100 couches dans les années de 1869—1883.

Tabel XLIII.		1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.	1873.	¹⁾ 1872.	1871.	1870.	1869.
Riget.....		1.6	1.6	1.5	1.4	1.4	1.5	1.3	1.5	1.3	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2	1.05
Christiania	Stift	2.0	2.0	1.6	1.4	1.9	1.6	1.6	1.7	1.4	1.4	1.7	1.5	1.3	1.3	1.3
Hamars	—	1.2	1.1	1.2	1.1	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8	0.6	0.9	0.7
Christianssands	—	2.1	2.1	2.0	1.7	1.6	2.0	1.6	2.1	1.8	1.9	1.4	1.2	1.3	1.5	1.2
Bergens	—	1.3	1.3	1.4	1.5	1.4	1.6	1.7	1.7	1.3	1.3	1.4	1.2	1.3	1.2	1.2
Trondhjems	—	1.2	1.5	1.2	1.2	1.2	1.4	1.1	1.1	1.3	1.0	1.2	1.0	1.3	1.1	1.0
Tromsø	—	0.9	0.6	0.8	0.8	0.7	1.1	0.9	0.7	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.6

¹⁾ Da der i Medicinalberetningen for 1872 mangler Opgave over Antallet af Barselkvinder hidsættes følgende Tabel:

Antal Barselkvinder i 1872:

Riget		53 732
Christiania	Stift	14 689
Hamars	—	6 949
Christiandssands	—	10 209
Bergens	—	8 675
Trondhjems	—	7 296
Tromsø	—	5 914

Fødte og Døde i 1883.
Naissances et décès dans le royaume.

Tabel XLIV.		Fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
			ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	Selv- mord.	Drab.
Riget		59498 ¹⁾	32834	5741	393	284	²⁾ 1832	816	134	18
I. Christiania	Stift	17178	8532	1723	131	68	502	198	44	4
II. Hamars	—	6983	3276	527	38	22	198	53	29	1
III. Christianssands	—	11201	6602	1171	87	47	344	148	14	5
IV. Bergens	—	9244	4960	869	59	51	340	162	8	4
V. Trondhjems	—	7851	5309	660	48	45	226	120	24	3
VI. Tromsø	—	7041	4155	791	30	51	222	135	15	1
1. Christiania By		4414	2166	596	32	17	187	32	13	1
2. Akershus	Amt	2842	1464	209	20	19	78	41	11	-
3. Smaalenenes	—	3704	1824	338	33	11	88	54	7	1
4. Buskeruds	—	3251	1632	309	21	9	74	38	7	1
5. Jarlsb. og Laurv.	—	2967	1446	271	25	12	75	33	6	1
6. Hedemarkens	—	3670	1684	239	18	11	101	33	17	1
7. Christians	—	3313	1592	288	20	11	97	20	12	-
8. Bratsbergs	—	2620	1465	265	25	13	82	25	3	1
9. Nedenæs	—	2404	1355	261	24	4	62	34	2	2
10. Lister og Mandals	—	2404	1525	284	14	6	74	36	3	-
11. Stavanger	—	3773	2257	361	24	24	126	53	6	2
12. Søndre Bergenhus	—	3837	1975	381	25	19	136	65	6	1
13. Bergens By		1489	832	185	9	15	54	13	1	1
14. Nordre Bergenhus Amt		2504	1348	190	15	9	100	57	1	2
15. Romsdals	—	3666	2199	288	26	23	131	69	6	1
16. Søndre Trondhjems	—	3400	2525	317	15	19	105	45	8	1
17. Nordre	—	2199	1390	168	17	11	40	33	10	1
18. Nordlands	—	4034	2227	376	13	26	129	82	11	1
19. Tromsø	—	2016	1323	247	12	9	65	20	1	-
20. Finmarkens	—	991	605	168	5	16	28	33	3	-

¹⁾ Af Personer bosatte i Norge døde ialt 33 067, idet der nemlig foruden det i Tabellen opførte Antal var 270 Nordmænd, som døde i Udlandet, medens 37 Udlændinge døde i Norge. ²⁾ Antallet af virkelige Dødfødte var kun 1552, idet det i Tabellen angivne Tal 1832 omfatter 97, som havde været født med Liv, og 183 Aborter.

De hyppigste Dødsaaarsager sees af Tabel XLIX.

Tabel LIX viser samtlige vigtigere af Lægerne opgivne Dødsaaarsager i Aarene 1853—1883.

Af retsmedicinske Forretninger udførtes 253, hvoraf 106 Syns- og

Antal Fødte og Døde i Land-
Nombre des naissances et des décès dans

Tabel XLV.				Landdistrikter.					
Overøvrighedsdistrikt.				Fødte.	Døde				Død- fødte.
					ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Barsel- seng.	
Riget				45148	25295	4028	295	225	1359
I.	Christiania	Stift		9614	4865	800	71	46	256
II.	Hamars	—		6745	3173	505	37	22	196
III.	Christianssands	—		8316	4917	819	70	37	247
IV.	Bergens	—		7511	4018	672	48	34	278
V.	Trondhjems	—		6551	4522	514	40	40	186
VI.	Tromsø	—		6411	3800	718	29	46	196
1. Christiania By				-	-	-	-	-	-
2. Akershus Amt				2725	1418	203	20	19	77
3. Smaalenenes —				2618	1329	242	22	11	71
4. Buskeruds —				2357	1158	207	15	6	56
5. Jarlsb. og Laurviks —				1914	960	148	14	10	52
6. Hedemarkens —				3510	1624	223	17	11	99
7. Christians —				3235	1549	282	20	11	97
8. Bratsbergs —				2028	1169	195	18	7	64
9. Nedenæs —				2013	1165	226	22	4	50
10. Lister og Mandals —				1782	1112	204	10	6	51
11. Stavanger —				2493	1471	194	20	20	82
12. Søndre Bergenhus —				3837	1975	381	25	19	136
13. Bergens By				-	-	-	-	-	-
14. Nordre Bergenhus Amt				2480	1344	190	15	9	100
15. Romsdals —				3051	1892	241	20	17	106
16. Søndre Trondhjems —				2654	1997	215	11	18	84
17. Nordre —				2040	1332	159	17	11	38
18. Nordlands —				3886	2163	365	13	26	124
19. Tromsø —				1816	1204	227	11	8	55
20. Finmarkens —				709	433	126	5	12	17

og Bydistrikterne i 1883.

les villes et dans la campagne.

			Bydistrikter.								
Omkomne			Fødte.	Døde				Død-fødte.	Omkomne		
ved ulykke- lige Hæn- delser.	Selv- mord.	Drab.		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Barsel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	Selv- mord.	Drab.
667	103	13	14350	7539	1713	98	59	473	149	31	5
117	25	3	7564	3667	923	60	22	246	81	19	1
53	28	1	238	103	22	1	-	2	-	1	-
125	11	3	2885	1685	352	17	10	97	23	3	2
143	7	3	1733	942	197	11	17	62	19	1	1
109	20	2	1300	787	146	8	5	40	11	4	1
120	12	1	630	355	73	1	5	26	15	3	-
-	-	-	4414	2166	596	32	17	187	32	13	1
38	11	-	117	46	6	-	-	1	3	-	-
38	5	1	1086	495	96	11	-	17	16	2	-
17	5	1	894	474	102	6	3	18	21	2	-
24	4	1	1053	486	123	11	2	23	9	2	-
33	17	1	160	60	16	1	-	2	-	-	-
20	11	-	78	43	6	-	-	-	-	1	-
23	3	1	592	296	70	7	6	18	2	-	-
29	2	2	391	190	35	2	-	12	5	-	-
30	1	-	622	413	80	4	-	23	6	2	-
43	5	-	1280	786	167	4	4	44	10	1	2
65	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1489	832	185	9	15	54	13	1	1
57	1	2	24	4	-	-	-	-	-	-	-
59	6	-	615	307	47	6	6	25	10	-	1
38	4	1	746	528	102	4	1	21	7	4	-
33	10	1	159	58	9	-	-	2	-	-	-
77	11	1	148	64	11	-	-	5	5	-	-
19	-	-	200	119	20	1	1	10	1	1	-
24	1	-	282	172	42	-	4	11	9	2	-

Antal Dødsfald i Riget

Nombre des décès dans le

Tabel XLVI.		1883.	1882.	1881.	1880.
Riget		32 834	35 325	32 427	30 550
Landdistrikter		25 295	26 639	24 503	22 726
Byer		7 539	8 686	7 924	7 824
Christiania	Stift ..	8 532	9 531	9 007	8 715
Hamars	—	3 276	3 587	3 464	3 294
Christianssands	—	6 602	6 433	6 839	6 726
Bergens	—	4 960	5 615	4 800	4 497
Trondhjems	—	5 309	5 834	4 513	4 084
Tromsø	—	4 155	4 325	3 804	3 234

Obduktionsforretninger over Døde, 132 Undersøgelser og Erklæringer over Levende samt 15 Erklæringer i anden Anledning.

Tabel XLVIII viser disse Forretningers Gjenstand med Fordeling paa Stifter og de enkelte Amter.

De **Vaccineredes** Antal udgjorde ifølge Embedslægerens Indberetninger 41 912 eller 71 pCt. af Middeltallet af levende Fødte i Treaaret 1881—1883; i 1882 var Antallet af Vaccinerede 50 574 eller 85.9 pCt. af Middeltallet af levende Fødte i Treaaret 1880—1882, i 1881 og 1880 vare Tallene henholdsvis 36 280 eller 61.1 pCt. og 67 055 eller 113 pCt. af Middeltallet af levende Fødte i Treaaret 1879—1881 og 1878—1880.

Procentforholdet af de i 1883 Vaccinerede til Middeltallet af de i Treaaret 1881—1883 levende Fødte vil for Riget og dets Stifter sees af Tabel L.

Af **Sygehuse** haves 47 faste, nemlig Rigshospitalet i Christiania, der er klinisk Undervisningsanstalt, Diakonissesyggehuset i Christiania, 5 Sygehuse for Spedalske, 5 militære Sygehuse, 19 Amtssygehuse og 15 andre kommunale Sygehuse. Desuden findes i Amterne i Tromsø Stift St. Vincents Sygehus i Hammerfest (den katholske Missions Sygehus) og flere mindre Sygehuse eller Sygestuer, der i Regelen kun benyttes under Fisketiden. Ved Rigets Strafanstalter er indrettet særskilte Sygeafdelinger, og ved forskellige Fattighuse og Grubeværker forefindes Sygelokaler.

Antallet af **Sindssygeasyler** er 11, nemlig 3 Statsasyler, 6 kommunale og 2 private Asyler.

I Tabel LIV gives en Oversigt over Antallet af de paa **Sygehusene** behandlede **Syge**, Behandlingens Udfald, Behandlingstid og Medikamentudgift.

I Tabel LV gives en Oversigt over de paa Sygehusene til Behandling indkomne **Grupper af Sygdomstilfælde**.

Riget var delt i 151 **Lægedistrikter**.

Medicinalpersonalet. 17 examinerede Læger udgik fra Universitetet. Ifølge Fortegnelsen for 1883 var Antallet af autoriserede Læger 603 (i 1882 605), hvoraf 345 eller 57 pCt. vare bosatte i Byerne, 258 i Landdistriktet, paa ubekjendt Sted eller i Udlandet. 235 vare bosatte i Christiania Stift, 57 i Hamars, 89 i Christianssands, 66 i Bergens, 74 i Trondhjems, 43 i Tromsø Stift og 23 i Udlandet (deraf 17 i Nordamerika); for 16 savnes Opgave om

i Aarene 1874—1883.

royaume en 1874—1883.

1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.
28 616	29 582	31 354	34 356	33 964	32 452
21 422	22 216	24 465	26 762	26 357	25 328
7 194	7 366	6 889	7 594	7 607	7 124
8 103	8 021	9 137	10 436	10 036	9 568
3 225	3 381	3 682	3 556	3 724	3 860
6 126	6 184	6 201	7 239	6 905	6 381
4 292	4 770	4 889	5 149	5 466	4 794
3 868	4 275	4 602	4 615	4 404	4 587
3 002	2 951	2 843	3 361	3 429	3 262

Opholdssted. 9 vare ansatte som Professorer, 1 Universitetsstipendiat, 1 Direktør for det civile Medicinalvæsen, 1 Fuldmægtig i Justitsdepartementets Medicinalafdeling, 4 Stadsfysici, 1 Stadslæge, 143 Distriktslæger, 1 Berglæge, 2 Fængselslæger, 1 Politilæge, 18 Fattiglæger i Byerne, 3 Direktører for Sindssygeasyler, 1 Direktør for Rigshospitalet, 1 Overlæge for den spedalske Sygdom, desuden 5 Læger ved Stiftelser for Spedalske, 35 Læger ved Sygehuse, Fødselsstiftelser og Sindssygeasyler (foruden disse vare ansatte 37 Læger, som indehavde anden Stilling), 1 Generalchirurg, 6 Brigadelæger, 34 Korpslæger, 15 Kompagnichirurger, 7 Marinelæger, 1 Assistent ved Rigshospitalets pathologisk-anatomiske Laboratorium, 1 Prosektor ved Universitetet og 1 Konservator ved den zootomiske Samling; 308 opføres uden fast Ansættelse. 2 indehavde civilt Embede udenfor Lægestanden.

Antallet af **Apotheker** var 83, hvoraf 39 med reelt, 43 med personligt Privilegium og 1 privilegeret Rigshospitalet som saadant; 1 i Christianssund og 1 i Vardø ere Filialafdelinger, henholdsvis af Apothekerne i Christianssund og Vadsø. 31 Apotheker laa i Christiania Stift, 6 i Hamars, 22 i Christianssands, 8 i Bergens, 11 i Trondhjems, 5 i Tromsø Stifter. Under Fisketiden er aabnet Medicinudsalg i Lofoten (Nordlands Amt).

Tabel LI giver en Oversigt over Landets Apothekervæsen. I 1883 underkastede 17 sig pharmaceutisk Examen.

Af **Tandlæger** var der efter Fortegnelsen over Læger, Tandlæger og Dyr-læger i 1883 61, hvoraf 29 i Christiania Stift, 1 i Hamars, 8 i Christianssands, 7 i Bergens, 3 i Trondhjems, 1 i Tromsø Stifter; for 12 er Bopæl uopgivet. I 1883 underkastede 11 sig Tandlægeexamen.

Af **Jordemødre** udexamineredes 42, hvoraf 32 ved Skolen i Christiania og 10 ved Skolen i Bergen. Efter Embedslægernes Beretninger var der 764 Jordemødre, dels ansatte i offentlig Stilling, dels privat praktiserende, nemlig 192 i Christiania Stift, 79 i Hamars, 133 i Christianssands, 147 i Bergens, 122 i Trondhjems, 91 i Tromsø Stifter.

Hjælpevaccinatørernes Antal udgjorde efter Embedslægernes Beretninger 616, hvoraf 91 i Christiania Stift, 77 i Hamars, 113 i Christianssands, 125 i Bergens, 102 i Trondhjems, 108 i Tromsø Stifter.

Procentforhold mellem de af Lægerne opgivne ved kjendte Sygdomme
(Bydistrikt og Landdistrikt) samt

Décès totaux et décès causés par les maladies connues

Amt.	Tabel XLVII. Lægedistrikt.	Dødsfald			Amt	Lægedistrikt.	Dødsfald		
		ialt.	anmeldte af Læger.	pCt.			ialt.	anmeldte af Læger.	pCt.
I.	Christiania By	2166	2025	93.5		Ringebu	182	46	25.3
II.	Akershus Amt	1464	746	51.0		Søndre Valders	151	34	22.5
	Bydistrikt	46	16	34.8	VIII.	Bratsbergs Amt	1465	818	55.8
	Land —	1418	730	51.4		Bydistrikt	296	276	93.2
	Høland	219	129	58.9		Land —	1169	542	56.4
	Aker	489	271	55.4		Kragerø	333	271	81.4
	Ullensaker	445	233	52.4		Skien	462	295	63.9
	Follo	311	113	36.3		Tinn	62	31	50.0
III.	Smaalenenes Amt	1824	1005	55.1		Laardal	137	62	45.3
	Bydistrikt	495	390	78.8		Sauland	121	46	38.0
	Land —	1329	615	46.2		Hvitesøid	153	55	35.9
	Hvaløerne	268	207	77.2		Holden	197	58	29.4
	Fredrikshald	203	120	59.1	IX.	Nedenæs Amt	1355	658	48.5
	Sarpsborg	710	380	50.4		Bydistrikt	190	172	90.5
	Moss	306	151	49.3		Land —	1165	486	41.7
	Eidsberg	337	147	43.6		Vestre Nedenæs	571	336	58.8
IV.	Buskeruds Amt	1632	1084	66.4		Aamli	96	49	51.0
	Bydistrikt	474	422	88.9		Østre Nedenæs	530	242	45.7
	Land —	1158	662	57.2		Erje	56	14	25.0
	Drammen	551	506	91.8		Sætersdalen	102	17	16.7
	Modum	366	275	75.1	X.	Lister og Mandals Amt	1525	739	48.5
	Sandsvør	199	110	55.3		Bydistrikt	413	375	90.8
	Ringerike	225	107	47.6		Land —	1112	364	32.7
	Aal	107	36	33.6		Christianssand	258	247	95.7
	Rollag	80	25	31.2		Vanse	147	94	63.9
	Næs	104	25	24.0		Oddernæs	368	172	46.7
V.	Jarlsberg og Laur- viks Amt	1446	777	53.7		Flekkefjord	325	140	43.1
	Bydistrikt	486	410	84.3		Lyngdal	161	41	25.5
	Land —	960	367	38.0		Undal	266	45	16.9
	Laurvik	490	284	58.0	XI.	Stavanger Amt	2257	966	42.8
	Tønsberg	629	340	54.1		Bydistrikt	786	547	69.6
	Hof	327	153	46.8		Land —	1471	419	28.5
VI.	Hedemarkens Amt	1684	806	47.9		Stavanger	708	388	54.8
	Bydistrikt	60	47	78.3		Karmøen	287	154	53.7
	Land —	1624	759	46.4		Sogndal	146	66	45.2
	Trysil	52	43	82.7		Haugesund	208	90	43.3
	Rendalen	124	75	60.5		Finne	222	78	35.2
	Hedemarken	591	296	50.1		Sand	184	59	32.1
	Søndre Østerdalen	290	145	50.0		Sandnæs	258	73	28.8
	Solør og Odalen	448	181	40.4		Ekersund	244	58	23.8
	Tønset	164	62	37.8	XII.	Søndre Bergenh. Amt	1975	460	23.3
VII.	Christians Amt	1592	714	44.8		Voss	143	75	52.4
	Bydistrikt	43	(49)	(114.0)		Ytre Hardanger	102	44	43.1
	Land —	1549	665	42.9		Indre Søndhordland	156	50	32.0
	Nordre Valders	137	120	87.6		Indre Hardanger	143	44	30.8
	Hadeland og Land	317	184	58.0		Tysnæs	203	47	23.2
	Toten	290	133	45.9		Ytre Søndhordland	172	39	22.7
	Faaberg	274	119	43.4		Søndre Midthordland	206	44	21.4
	Lom	149	53	35.6		Indre Nordhordland	243	42	17.3
	Lesje	92	25	27.2		Ytre —	280	41	14.6
						Nordre Midthordland	272	29	10.7

foraarsagede Dødsfald og de ialt indtrufne Dødsfald inden Amter i de enkelte Lægedistrikter.

dans les préfectures et dans les districts civils médicaux.

Amt.	Lægedistrikt.	Dødsfald			Amt.	Lægedistrikt.	Dødsfald		
		ialt.	anmeldte af Læger.	pCt.			ialt.	anmeldte af Læger.	pCt.
XIII.	Bergens By	832	795	95.5		Stenkjær	155	78	50.0
XIV.	Nordre Bergenhus Amt	1348	561	41.5		Stjørdalen	231	108	46.8
	Bydistrikt	4	(5)	(125.0)		Fosnæs	77	35	45.5
	Land —	1344	556	41.4		Levanger	196	87	44.4
	Indviken	629	90	69.8		Inderøen	217	83	38.2
	Nordfjordeidet	74	50	67.6		Ytre Namdal	170	60	35.0
	Ytre Sogn	134	81	60.4		Frosten	124	31	25.0
	Indre —	71	37	52.1	XVIII.	Nordlands Amt	2227	876	39.3
	Gloppen	61	29	47.5		Bydistrikt	64	59	92.2
	Lærdal	79	32	40.6		Land —	2163	817	37.7
	Ytre Søndfjord	131	49	37.4		Vefsen	127	111	87.4
	Midtre Sogn	88	32	36.4		Ofoten	69	47	68.1
	Lyster	54	19	35.2		Alstahaug	193	110	57.0
	Kinn	182	50	27.5		Bødø	94	53	56.4
	Indre Søndfjord	176	48	27.3		Hadsel	198	97	49.0
	Ytre Nordfjord	169	44	26.0		Østlofoten	144	70	48.6
XV.	Romsdals Amt	2110	787	35.8		Lurø	167	73	43.7
	Bydistrikt	307	185	60.3		Buksnæs	172	59	34.3
	Land —	1892	602	31.8		Ranen	207	70	33.8
	Sundalen	91	66	72.5		Lødingen	131	43	32.8
	Indre Søndmøre	129	56	43.4		Stegen	90	29	30.2
	Østre —	103	41	39.8		Folden	33	9	27.3
	Vestre —	202	78	38.6		Gildeskaal	82	22	26.8
	Surendalen	161	61	37.9		Flakstad	59	11	18.6
	Ytre Romsdal	262	97	37.3		Skjærstad	117	15	12.8
	Søndre Nordmøre	463	168	36.3		Sortland	122	15	12.3
	Ørskog	154	48	31.8		Brønnø	222	24	10.8
	Nordre Nordmøre	207	64	30.9	XIX.	Tromsø Amt	1323	337	25.5
	Nordre Søndmøre	259	79	30.5		Bydistrikt	419	90	75.6
	Indre Romsdal	168	28	16.6		Land —	1204	247	20.5
XVI.	Søndre Trondhjems Amt	2525	1515	60.0		Tromsø	200	100	50.0
	Bydistrikt	528	501	94.9		Tranø	67	31	46.3
	Land —	1997	1014	50.8		Lenvik	166	60	36.1
	Røros	114	(162)	(42.1)		Maalselven	85	30	35.3
	Trondhjem	528	501	94.9		Karlø	65	18	27.7
	Opdal	101	83	82.2		Lyngen	115	25	21.7
	Indre Fosen	117	79	67.5		Skjærvø	117	19	16.2
	Ytre —	179	106	59.2		Trondenes	244	37	15.2
	Nordre —	164	91	55.5		Balsfjorden	122	11	9.0
	Orkedal	376	193	51.1		Ibestad	142	6	4.2
	Hiteren	176	84	47.7	XX.	Finmarkens Amt	605	185	30.6
	Høyne	117	45	38.5		Bydistrikt	172	91	52.3
	Selbu	82	28	34.1		Land —	433	94	21.7
	Guldal	272	71	26.1		Vardø	70	47	52.9
	Strinden	299	72	24.1		Maasø	60	29	48.8
XVII.	Nordre Trondhjems Amt	1390	578	41.6		Loppen	30	12	40.0
	Bydistrikt	58	36	62.1		Hammerfest	106	37	34.9
	Land —	1332	542	40.7		Vadsø	111	33	29.7
	Namsos	98	66	67.3		Tanen	44	9	20.5
						Alten	107	19	17.8
						Sydvaranger	38	6	15.8
						Kistrand	39	3	7.7

Oversigt over de i 1883 udførte
Liste des actes

Tabel XLVIII.				Samtlige anmeldte retsmedicinske Forretninger.	Undersøgelse af Døde										
					Selvmord.	Mord, Mishandling.	Ulykkestilfælde.						Dødsfald ved Sygdom.	Dødsfald paa Barselseng.	
							Ydre Beskadigelse.	Forbrænding.	Forfrysning.	Drukning.	Kvælning.	Forgiftning.			
Riget				253	¹⁾ 6	²⁾ 6	³⁾ 6	2	1	12	⁴⁾ 7	⁵⁾ 4	⁶⁾ 17	⁷⁾ 1	
I.	Christiania	Stift	81	2	1	1	-	-	6	3	2	11	-		
II.	Hamars	—	29	-	-	1	-	-	-	3	-	1	1		
III.	Christianssands	—	61	-	3	2	-	-	2	-	-	4	-		
IV.	Bergens	—	37	1	2	2	-	-	2	-	1	1	-		
V.	Trondhjems	—	21	3	-	2	-	-	1	1	-	-	-		
VI.	Tromsø	—	24	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-		
1.	Christiania By		22	2	-	-	-	-	4	2	2	7	-		
2.	Akershus	Amt	6	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-		
3.	Smaalenenes	—	10	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-		
4.	Buskeruds	—	31	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-		
5.	Jarlsb. og Laurviks	—	12	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-		
6.	Hedemarkens	—	12	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-		
7.	Christians	—	17	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1		
8.	Bratsbergs	—	17	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-		
9.	Nedenæs	—	16	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-		
10.	Lister og Mandals	—	6	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-		
11.	Stavangers	—	22	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-		
12.	Søndre Bergenhus	—	8	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-		
13.	Bergens By		14	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-		
14.	Nordre Bergenhus	Amt	15	-	2	-	2	-	-	-	1	-	-		
15.	Romsdals	—	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
16.	Søndre Trondhjems	—	10	3	-	1	-	-	1	1	-	-	-		
17.	Nordre	—	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
18.	Nordlands	—	14	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-		
19.	Tromsø	—	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
20.	Finmarkens	—	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-		

¹⁾ Hængning 4, Revolverskud 1, Arsenik 1. ²⁾ Mord 2 (et Knivstik), Drab 1, Fractura overkjørt 3 (hos en Ruptur af Tarm med Peritonit). ⁴⁾ Ved Hængning 2 (en mellem to Stakit ved Kuldamp 1, uopgivet for 1. ⁵⁾ Ved Karbolsyre 2, Terpentin 1, mulig ved Chloroform 1. sygdom 3, Betændelse i Tyktarmen 1, Blødning 3 (to fra Genitalia), Pyæmi 1; uopgivet 2. ⁹⁾ Om fosterfordrivende Midler 4, Fødemidler 2 (Kornvarer, Klipfisk), Kvaksalveri 1, brændte uopgivne.

retsmedicinske Forretninger.

médicaux forenses.

betræffende					Undersøgelse af Levende til Bestemmelse af								
Nyfødte og spæde Børns Dødsmaade.					forudgaaet Fødsel.	Svangerskab.	Voldtægt eller anden Løssagtighedsforbrydelse.	Mishandling og anden Beskadigelse.	legemlig Helbredsforfatning iøvrigt.	Sindstilstand og Tilregnelighed.	Potents.	Børns Udvikling.	Erklæringer, i anden eller uopgiven Anledning.
Fødsel i Dølgmaal og formentlig Fosterdød.	Døde i Sengen hos Moderen.	Dødsfald ved Sygdom.	Uopgiven Aarsag.	Uopgiven eller ukjendt Dødsarsag.									
30	4	⁸⁾ 2	2	6	20	6	7	22	33	40	2	2	⁹⁾ 15
7	1	1	-	5	3	1	2	5	6	19	1	2	2
2	1	-	-	-	3	1	-	8	3	4	-	-	1
7	1	1	-	-	6	1	1	6	11	8	1	-	7
5	-	-	-	-	5	2	2	3	2	5	-	-	4
3	-	-	-	-	1	-	1	-	6	2	-	-	1
6	1	-	2	1	2	1	1	-	5	2	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	1	2	-
1	1	1	-	-	1	1	2	5	5	11	-	-	2
-	-	-	-	5	-	-	-	-	1	2	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	5	-	3	-	-	1
2	1	-	-	-	2	1	-	3	3	1	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	2	5	4	1	-	3
1	-	-	-	-	-	1	-	3	4	2	-	-	1
2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
4	-	1	-	-	6	-	-	1	1	2	-	-	3
2	-	-	-	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-
2	-	-	-	-	2	-	1	2	1	-	-	-	4
1	-	-	-	-	1	2	1	-	-	5	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	1	-	5	-	-	-	1
1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
5	-	-	-	1	-	2	1	-	2	-	-	-	-
1	1	-	2	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-

cranii 2, Hjernebetændelse efter Læsion 1. ³⁾ Fractura cranii 3 (to ved Fald udover Fjeld) stænger), ved aspireret Maveindhold under Brækning 1, Kjødbid i Struben 1, ved Sne 1, mulig ³⁾ Hjerneslag 2, Hjernebetændelse 1, Lungeslag 2, Lungebetændelse 1, Hjertesygdom 1, Nyre- ⁷⁾ Død uforløst (Tvillingsvangerskab). ⁸⁾ Hjernebetændelse 1, Gulsot og Lungebetændelse 1 Ben 1, om Asphyxi som Dødsarsag 1 samt i Anledning af Barnefødsel i Dølgmaal 1 Gang; 5

De hyppigste Dødsaaarsager.

Causes des décès les plus fréquentes.

Tabel XLIX. Dødsaaarsag.	Sum.	Deraf i		Procentforhold til samtlige opgivne Dødsaaarsager		
		Byerne.	Landdistrikterne	i Riget	i Byerne.	i Landdistrikterne
Svindstot	2664	1220	1444	16.2	18.8	14.5
Lungebetændelse	1383	427	956	8.4	6.6	9.6
Diphtherisk Svælgbetændelse	1201	187	1014	7.3	2.9	10.2
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit, Børnekrampe	1180	608	572	7.2	9.4	5.8
Kræft (Cancer, Sarcoma)	959	307	652	5.8	4.7	6.6
Skarlagensfeber	818	165	653	5.0	2.5	6.6
Alderdomssvaghed	786	258	528	4.8	4.0	5.3
Akut Bronchit, katarrhalsk Lungebetændelse, Laryngit	643	360	283	3.9	5.5	2.8
Akut Diarrhoe og Cholera nostras	540	373	167	3.3	5.7	1.8
Vatersot og Morbus Brightii	527	202	325	3.2	3.1	3.3
Organisk Hjertesygdom	488	229	259	3.0	3.5	2.6
Strubehoste	440	211	229	2.7	3.3	2.3
Hjerneslag	432	202	230	2.6	3.1	2.3
Chronisk Bronchit	347	131	216	2.1	2.0	2.2
Peritonit	275	87	188	1.7	1.3	1.9
Medfødt Svaghed	249	176	73	1.5	2.7	0.7
Kighoste	247	108	139	1.5	1.7	1.4
Typhoidfeber	228	71	157	1.4	1.1	1.6
Organisk Underlivssygdom	160	55	105	1.0	0.8	1.1
— Hjernesygdom	129	54	75	0.8	0.8	0.8
Chronisk Gastrit	121	16	105	0.7	0.2	1.1
Andre Dødsaaarsager	2615	1044	1571	15.9	16.1	15.8
Samtlige opgivne Dødsaaarsager	16432	6491	9941			

Vaccinerede i Riget.

Vaccination dans le royaume.

Tabel L.		Middeltal af levende Født i Treaaret 1881—1883.	Antal vaccinerede i 1883.	Forhold i pCt.
Riget		59072	41912	71.0
Christiania	Stift	17115	12404	72.5
Hamars	—	6884	5394	78.4
Christianssands	—	11252	6549	58.7
Bergens	—	9222	6873	74.5
Trondhjems	—	7721	6067	78.6
Tromsø	—	6877	4625	67.2

Apotheker og Personale.
Des pharmacies et de leur personnel.

	Tabel LI.	Privilegium		Personalet.					
	Amt.	reelt.	personligt.	Apotheker.	Autoriseret Provisor.	Examineret Pharmaceut.	Uexamineret Pharmaceut.	Discipel.	
I.	Christiania By:								
	Elephantapotheket . . .	1	-	1	-	5	-	1	
	Svaneapotheket	1	-	1	-	2	2	-	
	Løveapotheket	-	1	-	1	2	3	-	
	Rigshospitalets Apothek	-	1	1	1	6	-	-	
	Hjortapotheket	-	1	1	1	3	-	-	
	Nordstjernen	-	1	1	-	4	-	-	
	Falkapotheket	-	1	1	-	1	1	1	
	Hygiea	-	1	1	-	2	-	-	
	Oslo Apothek	-	1	1	-	1	2	-	
	Ørnen	-	1	1	-	3	-	-	
II.	Akershus Amt:								
	Drøbak	1	-	1	-	-	-	1	
	Lillestrømmen	-	1	1	-	1	-	-	
III.	Smaalenenes Amt:								
	Moss	1	-	1	-	1	-	1	
	Fredrikstad:								
	Vestsidens Apothek . .	1	-	1	-	1	-	1	
	Østsidens (Svane) . . .	-	1	1	-	1	1	-	
	Sarpsborg	-	1	-	1	1	-	1	
	Fredrikshald:								
	Svaneapotheket	1	-	1	-	1	1	-	
	Bien	-	1	1	-	1	-	1	
IV.	Buskeruds Amt:								
	Drammen:								
	Bragernæs	1	-	1	-	1	1	-	
	Strømsø	-	1	-	1	1	1	-	
	Ørnen	-	1	1	-	-	1	1	
	Kongsberg	1	-	1	1	-	1	1	
	Hønefos	1	-	1	-	1	-	1	
V.	Jarlsberg og Laurviks Amt:								
	Svelvik	-	1	1	-	-	1	-	
	Holmestrand	1	-	1	-	-	1	1	
	Horten	-	1	-	1	-	2	-	
	Tønsberg:								
	Løveapotheket	1	-	1	1	1	-	1	
	Svaneapotheket	-	1	1	-	1	-	2	
	Sandefjord	-	1	-	1	1	-	-	
	Laurvik: Ørnen	1	-	1	-	1	1	1	
	Svanen	-	1	1	1	-	1	1	
VI.	Hedemarkens Amt:								
	Kongsvinger	1	-	1	-	-	1	1	
	Hamar	-	1	-	1	-	1	1	
	Elverum	-	1	1	-	1	-	1	
	Tønset	-	1	1	-	1	1	-	

Apotheker og Personale.

	Tabel LI (Forts.). Amt.	Privilegium		Personalet.					
		reelt.	personligt.	Apotheker.	Autoriseret Provisor.	Examineret Pharmaceut.	Uexamineret Pharmaceut.	Discipel.	
VII.	Christians Amt:								
	Gjøvik.....	-	1	1	-	1	-	1	
	Lillehammer	1	-	1	-	1	-	1	
VIII.	Bratsbergs Amt:								
	Skien:								
	Skiens Apothek.....	1	-	1	-	2	-	1	
	— nye —	-	1	1	-	2	-	-	
	Porsgrund	1	-	1	-	-	1	-	
	Brevik	1	-	1	-	1	-	1	
	Kragerø.....	1	-	1	-	1	-	1	
IX.	Nedenæs Amt:								
	Østerrisør	1	-	1	-	1	1	1	
	Tvedestrand	-	1	1	-	1	-	1	
	Arendal:								
	Løveapotheket.....	1	-	1	-	2	1	1	
	Svaneapotheket	-	1	1	-	1	1	-	
	Grimstad	1	-	1	-	1	-	1	
	Lillesand.....	-	1	-	1	-	-	1	
X.	Lister og Mandals Amt:								
	Cristianssand:								
	Løveapotheket.....	1	-	-	1	2	-	-	
	Svaneapotheket	1	-	1	-	2	-	-	
	Mandal	1	-	1	-	-	-	2	
	Farsund	-	1	1	-	-	-	1	
	Flekkefjord.....	1	-	-	1	-	-	-	
XI.	Stavanger Amt:								
	Ekersund	-	1	-	1	-	-	1	
	Sandnæs	1	-	1	-	-	-	-	
	Stavanger:								
	Hygiea	1	-	1	-	2	-	2	
	Svaneapotheket	-	1	1	1	2	-	1	
	Kopervik	-	1	1	-	-	-	-	
	Haugesund	-	1	1	-	2	-	1	
XII.	Søndre Bergenhus Amt:								
	Vossevangen	-	1	1	-	1	-	-	
XIII.	Bergens By:								
	Løveapotheket	1	-	1	1	1	1	1	
	Svaneapotheket	1	-	-	1	2	-	2	
	Elefantapotheket	-	1	1	-	3	-	-	
	Hjortapotheket	-	1	1	-	2	1	-	
	Nordstjernen	-	1	1	-	1	1	1	
XIV.	Nordre Bergenhus Amt:								
	Lærdalsøren	-	1	1	-	1	-	-	

Apotheker og Personale.

	Tabel LI (Forts.). Amt.	Privilegium		Personalet.				
		reel.	personligt.	Apotheker.	Autoriseret Provisor.	Examineret Pharmaceut.	Uexamineret Pharmaceut.	Discipel.
XV.	Romsdals Amt:							
	Aalesund.	1	-	1	-	2	-	-
	Molde.	1	-	1	-	1	-	1
	Christianssund ¹⁾	1	-	1	1	1	-	3
XVI.	Søndre Trondhjems Amt:							
	Orkedalsøren.	-	1	1	-	-	-	1
	Trondhjem:							
	Løveapotheket.	1	-	1	1	2	-	2
	Svaneapotheket.	1	-	1	-	3	-	2
	Hjortapotheket.	-	1	-	1	2	-	2
	Ørnen.	-	1	1	-	1	-	1
	Røros.	1	-	1	-	1	1	1
XVII.	Nordre Trondhjems Amt:							
	Levanger.	1	-	1	-	1	-	2
	Stenkjær.	1	-	1	-	1	-	2
	Namsos.	-	1	-	1	-	1	1
XVIII.	Nordlands Amt:							
	Mosjøen.	-	1	1	-	1	-	1
	Bodø.	1	-	1	-	1	-	2
XIX.	Tromsø Amt:							
	Tromsø.	1	-	1	-	1	-	1
XX.	Finmarkens Amt:							
	Hammerfest.	-	1	1	-	1	-	1
	Vadsø ²⁾	-	1	1	-	1	-	2
	Tilsammen	39	44	70	21	100	32	68

¹⁾ Desuden Filialafdeling i Bydelen Nordlandet.²⁾ Apothekeren er forpligtet at drive et af examineret Pharmaceut bestyret Filial-apothek i Vadsø, hvor der tillige er 1 Discipel.

Sundhedsforskrifter approberedes for følgende Herreder:

Skedsmo (Akershus Amt) 9de Marts

Vestre Slidre (Christians Amt) —

Bjørnør (søndre Trondhjems Amt) —

Utvær og Evindvik (nordre Bergenhus Amt) . 24de September

Beitstaden (nordre Trondhjems Amt) 13de December.

Syphilis paa Syge- La syphilis dans

Tabel LII.	Tilbageiggende fra det forrige Aar.			Indkomne.			Tilsammen Behandlede.			helbredede.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Rigshospitalets Hudsygeafdeling	54	24	30	164	84	80	218	108	110	159	76	83
— andre Afdelinger....	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Fødselsstiftelsens Børneafdeling.....	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Christiania Bys Sygehus	17	1	16	86	1	85	103	2	101	82	-	82
Diakonissehuset.....	1	1	-	4	2	2	5	3	2	-	-	-
Christiania Garnisons Sygehus..	2	2	-	6	6	-	8	8	-	7	7	-
Moss Bys — ..	1	-	1	1	-	1	2	-	2	2	-	2
Smaaløenes Amds — ..	4	2	2	17	9	8	21	11	10	20	11	9
Fredrikstad Bys — ..	-	-	-	2	-	2	2	-	2	2	-	2
Buskeruds Amds ¹⁾ — ..	3	-	3	6	2	4	9	2	7	8	2	6
Drammen Bys — ..	3	1	2	11	5	6	14	6	8	14	6	8
Jarlsberg og Laurviks Amt og Tøns- berg Bys Sygehus..	6	3	3	20	11	9	26	14	12	16	8	8
Carl Johans Værns — ..	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-
Hedemarkens Amds — ..	12	4	8	20	8	12	32	12	20	26	9	17
Christians ²⁾ — ..	16	5	11	14	6	8	30	11	19	19	7	12
Bratsbergs — ..	1	-	1	8	4	4	9	4	5	6	2	4
Arendals Bys — ..	5	3	2	21	9	12	26	12	14	21	7	14
Christianssands — ..	-	-	-	12	2	10	12	2	10	10	2	8
— Garnisons — ..	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-
Lister og Mandals Amds ³⁾ — ..	3	-	3	5	3	2	8	3	5	4	3	1
Stavanger — ..	4	3	1	16	7	9	20	10	10	16	8	8
— Bys — ..	7	2	5	21	11	10	28	13	15	17	7	10
Bergens — ..	19	4	15	77	37	40	96	41	55	68	29	39
Romsdals Amds — ..	5	1	4	15	5	10	20	6	14	18	5	13
Trondhjems Bys — ..	19	7	12	90	37	53	109	44	65	89	32	57
Nordre Trondhjems Amds Sygehus i Skogn	6	-	6	19	5	14	25	5	20	20	4	16
Nordre Trondhjems Amds Sygehus i Namdalen	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Nordlands Amds Sygehus i Alstahaug	1	-	1	22	11	11	23	11	12	20	11	9
— — — Bodø	7	2	5	11	4	7	18	6	12	13	3	10
— — — Buksnæs ..	-	-	-	23	10	13	23	10	13	22	9	13
Tromsø — — — Tromsø ..	5	1	4	1	1	-	6	2	4	6	2	4
Finmarkens — — — Altens ..	-	-	-	(8)	(1)	(7)	(8)	(1)	(7)	-	-	-
— — — Hammer- fest.....	2	-	2	9	6	3	11	6	5	10	5	5
— — — Vardø	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-
— — — Vadso	-	-	-	2	1	1	2	1	1	2	1	1
Tilsammen	203	66	137	709	292	417	912	358	554	700	259	441
Fiskesygehus i Kabelvaag.....	-	-	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-
— — — Henningsvær.....	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-
— — — Hasvik	-	-	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-
— — — Maaso.....	-	-	-	2	-	2	2	-	2	-	-	-
Tilsammen	-	-	-	7	5	2	7	5	2	5	5	-
Summa ⁴⁾	203	66	137	716	297	419	919	363	556	705	264	441

¹⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende 8, 3 Mænd og 5 Kvinder. ²⁾ Efter forrige Aars-
4 Kvinder. ⁴⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende 208, 68 Mænd og 140 Kvinder.

husene i 1883.
les hôpitaux.

Udgaaede.						Døde.			Tilbage- liggende ved Aarets Slutning.			Sygdomsform for indkomne Tilfælde.				Antallet af For- pleinings- dage.	Middeltal af For- pleinings- dage. for hver Udskreven.
i Bedring.			uhelbredede.									primær.	kon- stitutio- nel.	heredi- tær.	uop- givet.		
Fils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.						
5	1	4	5	4	1	8	4	4	41	23	18	14	135	15	-	14318	80.9
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-
6	1	5	1	-	1	2	-	2	12	1	11	42	43	1	-	4027	44.3
1	-	1	-	-	-	-	-	-	4	3	1	-	-	-	4	526	(526.0)
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	433	54.2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	174	87.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	16	1	-	2399	119.9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	93	46.5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	5	-	-	1150	147.5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	9	-	-	629	44.9
1	1	-	2	1	1	1	1	-	6	3	3	-	18	2	-	1711	85.5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16	-
1	1	-	-	-	-	1	1	-	4	1	3	-	19	1	-	2108	75.3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	4	7	-	13	1	-	3163	166.3
-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	1	1	-	7	1	-	801	114.4
2	2	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	6	15	-	-	1611	70.0
-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	1	3	9	-	-	674	61.3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	168	(168.0)
-	-	-	-	-	-	1	-	1	3	-	3	3	2	-	-	1239	247.8
1	-	1	-	-	-	1	1	-	2	1	1	1	15	-	-	1207	67.1
3	1	2	-	-	-	2	1	1	6	4	2	1	19	1	-	2152	97.8
5	4	1	6	1	5	-	-	-	17	7	10	4	70	3	-	5588	70.7
1	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	15	-	-	979	48.9
3	3	-	-	-	-	1	-	1	16	9	7	5	85	-	-	5950	64.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	4	-	19	-	-	1623	81.1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	13	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	1	21	-	-	1156	57.8
-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3	2	1	10	-	-	1207	92.3
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	20	3	-	1058	46.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	156	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6	-	-	458	41.6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	26	26.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	117	58.5
31	16	15	15	7	8	21	11	10	145	65	80	91	582	30	6	57633	75.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	75	37.5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	21	21.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	61	30.5
2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	191	95.5
2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	3	348	-
33	16	17	15	7	8	21	11	10	145	65	80	91	586	30	9	57981	74.8

iste tilbageliggende 15, 4 Mænd og 11 Kvinder. *) Efter forrige Aarsliste tilbageliggende 4.

Tabel over Tilfælde af Sindssyg-

Mouvements des aliénés dans

Tabel LIII.	Tilbageliggende fra det forrige Aar.			Indkomne.			Tilsammen Behandlede.			helbredede.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Rigshospitalets Afdelinger.....	-	-	-	2	-	2	2	-	2	-	-	-
Christiania Bys Sygehus ¹⁾	3	1	2	9	5	4	12	6	6	2	1	1
Diakonissehuset.....	1	-	1	13	3	10	14	3	11	4	-	4
Akers Kommunes Sygehus ²⁾	2	-	2	3	-	3	5	-	5	1	-	1
Moss Bys —.....	-	-	-	6	3	3	6	3	3	1	1	-
Smaalenenes Amts —.....	-	-	-	2	1	1	2	1	1	1	-	1
Fredrikstad Bys —.....	-	-	-	3	2	1	3	2	1	-	-	-
Fredrikshalds Bys —.....	-	-	-	2	1	1	2	1	1	2	1	1
Drammens —.....	1	-	1	3	2	1	4	2	2	-	-	1
Jarlsberg og Laurviks Amt og Tøns- berg Bys Sygehus.....	-	-	-	2	-	2	2	-	2	-	-	-
Carl Johans Værns —.....	-	-	-	3	2	1	3	2	1	1	1	-
Hedemarkens Amts —.....	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Hamars kommunale —.....	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Christians Amts —.....	2	-	2	7	2	5	9	2	7	2	-	2
Bratsbergs —.....	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Østerrisør Bys —.....	-	-	-	3	-	3	3	-	3	1	-	1
Christianssands Bys —.....	-	-	-	2	-	2	2	-	2	-	-	-
Stavanger Amts —.....	-	-	-	2	1	1	2	1	1	-	-	-
Stavanger Bys —.....	1	-	1	2	1	1	3	1	2	1	1	-
Bergens —.....	-	-	-	10	4	6	10	4	6	2	1	1
Aalesund —.....	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Trondhjems —.....	-	-	-	6	2	4	6	2	4	1	1	-
Nordre Trondhjems Amts Sygehus i Skogn.....	1	1	-	6	3	3	7	4	3	2	2	-
Nordre Trondhjems Amts Sygehus i Namdalen.....	-	-	-	4	2	2	4	2	2	-	-	-
Nordlands Amts Sygeh i Alstahaug..	-	-	-	6	2	4	6	2	4	-	-	-
Tromsø — — — Tromsø.....	-	-	-	12	9	3	12	9	3	5	5	-
Finmarkens — — — Alten.....	-	-	-	(1)	(1)	-	(1)	(1)	-	-	-	-
— — — Vardø.....	-	-	-	2	1	1	2	1	1	-	-	-
— — — Vadso.....	-	-	-	2	1	1	2	1	1	1	-	1
Tilsammen.....	11	2	9	116	49	67	127	51	76	28	14	14
Fiskesygehus i Hasvik.....	-	-	-	2	-	2	2	-	2	-	-	-
— — — Skjærvø.....	(1)	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa ³⁾	11	2	9	118	49	69	129	51	78	28	14	14

¹⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageliggende 2, 1 Mand og 1 Kvinde. ²⁾ Efter forrige Kvinder.

dom, behandlede paa Sygehus i 1883.

les hôpitaux en 1883.

Udgaaede						Døde.			Tilbageiggende ved Aarets Slutning.			Sygdomsform hos de Indkomne.				
i Bedring.			uhelbredede.									Melan- choli.	Mani.	De- mentia.	Idio- tismus.	Uopg- givet.
Fils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.					
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
1	1	-	6	4	2	1	-	1	2	-	2	4	3	1	-	1
3	-	3	6	3	3	1	-	1	-	-	-	10	1	2	-	-
2	-	2	-	-	-	1	-	1	1	-	1	3	-	-	-	-
2	2	-	2	-	2	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
-	-	-	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	2	5	2	3	-	-	-	-	-	-	2	3	2	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-
1	1	-	6	2	4	-	-	-	1	-	1	9	-	1	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
1	1	-	3	-	3	-	-	-	1	-	1	6	-	-	-	-
1	-	1	2	2	-	1	-	1	1	-	1	5	1	-	-	-
1	-	1	2	1	1	1	1	-	-	-	-	2	1	-	1	-
4	1	3	1	-	1	-	-	-	1	1	-	6	-	-	-	-
1	1	-	5	2	3	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	12
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	-	-	-	-
1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
22	7	15	60	26	34	8	1	7	9	3	6	57	18	9	5	27
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	7	15	62	26	36	8	1	7	9	3	6	57	18	9	5	29

Aarsliste ingen tilbageiggende. ³⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende 9, 2 Mænd og 7

Aarsliste ingen tilbageiggende. ³⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende 9, 2 Mænd og 7

Antallet af de paa Sygehusene

(Mouvements des malades dans

Tabel LIV.	Tilbageiggende fra det forrige Aar.			Indkomne.			Tilsammen Behandlede.			helbredede.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Rigshospitalets medicinske Afdeling	73	26	47	706	382	324	779	408	371	313	149	164
— chirurgiske —	79	40	39	828	507	321	907	547	360	494	315	179
— Hudsygeafdeling	81	39	42	289	159	130	370	198	172	275	144	131
Børnehospitalet ¹⁾	6	3	3	29	10	19	35	13	22	23	6	17
Rigshospitalets Afdelinger ²⁾	239	108	131	1852	1058	794	2091	1166	925	1105	614	491
Christiania Bys Sygehus Afdeling A	102	88	14	452	370	82	554	458	96	222	174	48
— — — B	68	2	66	627	15	612	695	17	678	419	14	405
Grønlands — — — — —	34	18	16	101	56	45	135	74	61	29	16	13
Christiania Bys Sygehus ialt	204	108	96	1180	441	739	1384	549	735	670	204	466
Diakonissehuset.	30	4	26	158	33	125	188	37	151	68	14	54
Christiania Garnisons Sygehus	13	13	-	208	208	-	221	221	-	195	195	-
Akers Kommunes — — — — —	26	13	13	132	61	71	158	74	84	74	41	33
Moss Bys — — — — —	6	3	3	59	36	23	65	39	26	41	26	15
Smaalenenes Amts — — — — —	14	9	5	130	72	58	144	81	63	91	48	43
Fredrikstad Bys — — — — —	7	4	3	54	33	21	61	37	24	39	23	16
— Garnisons — — — — —	-	-	-	226	226	-	226	226	-	215	215	-
Fredrikshalds Bys — — — — —	9	6	3	206	100	106	215	106	109	170	81	89
Fredrikstens Garnisons — — — — —	1	1	-	51	51	-	52	52	-	47	47	-
Buskeruds Amts — — — — — ³⁾	6	2	4	29	18	11	35	20	15	25	14	11
Drammens Bys — — — — — ⁴⁾	13	5	8	141	75	66	154	80	74	89	40	49
Jarlsberg og Laurviks Amtssygehus i Tønsberg	29	21	8	130	74	56	159	95	64	84	44	40
Carl-Johansværns Sygehus	2	2	-	97	93	4	99	95	4	82	80	2
Hedemarkens Amts — — — — —	26	11	15	73	39	34	99	50	49	55	26	29
Hamars kommunale — — — — —	1	1	-	37	26	11	38	27	11	22	16	6
Christians Amts — — — — — ⁵⁾	26	11	15	56	28	28	82	39	43	50	27	23
Bratsbergs — — — — —	27	14	13	182	141	41	209	155	54	140	112	28
Østerrisør Bys — — — — —	2	2	-	11	6	5	13	8	5	6	5	1
Arendals — — — — —	21	10	11	116	78	38	137	88	49	89	53	36
Christianssands — — — — —	9	4	5	86	38	48	95	42	58	61	28	33
Christianssands Garnisons — — — — —	3	3	-	128	128	-	131	131	-	129	129	-
Lister og Mandals Amts — — — — — ⁶⁾	12	4	8	24	13	11	36	17	19	19	10	9
Stavanger — — — — —	21	12	9	134	76	58	155	88	67	76	47	29
— Bys — — — — — ⁷⁾	30	14	16	153	69	84	183	83	100	111	48	63
Bergens — — — — — ⁸⁾	110	52	58	765	384	381	875	436	439	611	291	320
Aalesunds — — — — —	-	-	-	12	5	7	12	5	7	6	2	4
Romsdals Amts — — — — —	14	8	6	150	77	73	164	85	79	106	52	54
Trondhjems Bys — — — — —	90	52	38	516	255	261	606	307	299	444	218	226
Nordre Trondhjems Amts Sygehus i Skogn	24	12	12	184	96	88	208	108	100	153	78	75
Nordre Trondhjems Amts Sygehus i Namdalen	14	8	6	145	75	70	159	83	76	97	46	51

¹⁾ Fra 1/7 fraskilt Rigshospitalet og tillagt Fødselsstiftelsen som dennes Børneafdeling
liste tilbageiggende 11, 5 Mænd og 6 Kvinder. ⁴⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende 13

⁶⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende 13, 4 Mænd og 9 Kvinder. ⁷⁾ Efter forrige Aarsliste
Mænd og 59 Kvinder.

behandlede Syge i 1883.

les hôpitaux en 1883).

Udgaaede						Døde.			Tilbage- liggende ved Aarets Slutning.			Mortali- tets- procent tll samtlige Ud- gaaede.	Dagligt Middel- belæg.	Antal af Forplei- ningsdage for hver Ud- skreven.	Udgift til Medicin for hver Syg i Døgn. Øre.	Antallet af For- pleinings- dage.
i Bedring.			Uhelbredede.													
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.					
192	107	85	71	40	31	112	68	44	91	44	47	16.3	80.3	42.5	15.2	29316
210	121	89	81	41	40	36	23	13	86	47	39	4.4	90.3	40.2	7.1	32970
11	5	6	18	13	5	11	6	5	55	30	25	3.5	58.1	67.4	9.8	21218
4	2	2	-	-	-	4	3	1	4	2	2	12.9	4.6	54.2	4.6	1676
417	235	182	170	94	76	163	100	63	236	123	113	8.8	233.4	45.9	10.5	85180
94	71	23	53	45	8	98	90	8	87	78	9	21.0	91.8	71.7	6.5	33516
79	1	78	40	-	40	102	-	102	55	2	53	15.9	68.1	38.8	4.1	24846
28	13	15	15	11	4	31	14	17	32	20	12	30.4	37.9	135.5	3.5	13827
201	85	116	108	56	52	231	104	127	174	100	74	19.1	197.8	59.7	5.1	72189
44	4	40	14	4	10	32	6	26	30	9	21	20.3	37.0	85.5	10.3	13516
6	6	-	10	10	-	3	3	-	7	7	-	1.4	11.5	19.6	16.1	4198
24	9	15	12	7	5	24	9	15	24	8	16	18.0	23.3	63.5	7.4	8515
9	6	3	3	1	2	5	2	3	7	4	3	8.6	7.0	43.8	9.3	2542
17	10	7	6	3	3	11	10	1	19	10	9	8.8	21.4	62.4	10.1	7805
3	2	1	5	3	2	10	7	3	4	2	2	17.5	6.9	44.0	8.6	2507
-	-	-	10	10	-	-	-	-	1	1	-	-	3.4	55.1	9.2	1239
3	3	-	3	3	-	23	13	10	16	6	10	11.6	14.8	26.5	9.8	5365
-	-	-	-	-	-	1	1	-	4	4	-	2.1	1.4	10.5	7.4	506
1	1	-	3	2	1	2	2	-	4	1	3	6.5	8.2	97.1	?	3009
24	16	8	6	5	1	21	9	12	14	10	4	15.0	14.9	35.2	12.9	5422
27	20	7	11	7	4	18	14	4	19	10	9	12.8	28.1	73.3	12.7	10265
3	2	1	9	8	1	-	-	-	5	5	-	-	4.5	17.6	?	1647
20	10	10	2	-	2	8	6	2	14	8	6	9.4	19.5	82.1	15.9	7136
7	5	2	1	1	-	4	2	2	4	3	1	11.8	3.5	37.3	11.3	1268
5	1	4	7	2	5	4	1	3	16	8	8	6.1	18.1	100.1	14.8	6608
22	10	12	8	4	4	14	11	3	25	18	7	7.6	30.1	59.8	10.7	11000
3	1	2	1	-	1	1	1	-	2	1	1	9.1	1.6	52.2	-	574
22	15	7	1	1	-	8	6	2	17	13	4	6.2	16.0	44.8	19.1	5833
5	3	2	4	-	4	17	6	11	8	5	3	19.5	9.3	39.8	12.2	3400
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	3.3	9.5	5.0	1221
3	3	-	-	-	-	1	-	1	13	4	9	4.3	13.7	218.0	18.5	5014
30	15	15	21	11	10	22	12	10	6	3	3	14.8	18.3	44.8	21.4	6668
12	4	8	6	1	5	20	11	9	34	19	15	13.5	29.8	73.1	10.0	10890
57	34	23	41	18	23	66	46	20	100	47	53	8.5	104.8	49.3	11.3	38242
2	1	1	2	1	1	2	1	1	-	-	-	16.6	0.7	18.2	-	238
22	14	8	8	5	3	14	8	6	14	6	8	9.3	15.5	37.7	20.2	5650
32	12	20	29	17	12	52	33	19	49	27	22	9.3	64.4	42.2	16.6	23511
17	11	6	3	3	-	15	6	9	20	10	10	7.9	23.8	46.3	15.2	8701
32	20	12	10	6	4	11	7	4	9	4	5	7.3	12.9	31.5	8.9	4722

²⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageliggende 240, 109 Mænd og 131 Kvinder. ³⁾ Efter forrige Aars-
4 Mænd og 9 Kvinder. ⁴⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageliggende 26, 10 Mænd og 16 Kvinder.
tilbageliggende 30, 13 Mænd og 17 Kvinder. ⁵⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageliggende 110, 51

Antallet af de paa Sygehusene

Tabel LIV (Forts.).	Tilbageiggende fra det forrige Aar.			Indkomne.			Tilsammen Behandlede.			helbredede.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Nordlands Amts Sygehus i Alstahaug	11	7	4	186	88	98	197	95	102	97	50	47
— — — - Bodø	31	20	11	169	118	51	200	138	62	130	91	39
— — — - Buksnæs.	11	3	8	217	158	59	228	161	67	166	122	44
Tromsø — — — - Tromsø .	28	12	16	168	96	72	196	108	88	119	63	56
Finmarkens — — — - Alten ...	-	-	-	(26)	(14)	(12)	(26)	(14)	(12)	(2)	(2)	-
— — — - Hammer- fest	15	8	7	154	106	48	169	114	55	131	87	44
St. Vincents Hospital — —	4	2	2	8	3	5	12	5	7	3	2	1
Finmarkens Amtssygehus i Vardø ⁹⁾ .	6	5	1	68	52	16	74	57	17	44	37	7
— — — - Vadsø ¹⁰⁾ .	2	2	-	51	36	15	53	38	15	32	25	7
Tilsammen ¹¹⁾	1137	576	561	8446	4770	3676	9583	5346	4237	5892	3351	2541
Fiskesygehus i Kabelvaag (Østlofoten)	-	-	-	157	155	2	157	155	2	113	112	1
— - Henningsvær —	-	-	-	90	90	-	90	90	-	65	65	-
— - Skraaven —	-	-	-	25	25	-	25	25	-	20	20	-
— - Skjærvø (Skjærvø)....	(2)	(1)	(1)	(15)	-	-	(17)	-	-	-	-	-
— - Hasvik (Loppen)	2	2	-	30	24	6	32	26	6	25	23	2
— - Maasø (Maasø)	1	-	1	47	34	13	48	34	14	25	21	4
— - Gamvik (Tanen)	-	-	-	6	6	-	6	6	-	3	3	-
Tilsammen	3	2	1	355	334	21	358	336	22	251	244	7
Summa	1140	578	562	8801	5104	3697	9941	5682	4259	6143	3595	2548

⁹⁾ Efter forrige Aarsliste ingen tilbageiggende. ¹⁰⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende

behandlede Syge i 1883.

Udgaaede.						Døde.			Tilbage- liggende ved Aarets Slutning.			Mortali- tets- procent til samtlige Ud- gaaede.	Dagligt Middel- belæg.	Antal af Forplei- ningsdage for hver Ud- skreven.	Udgift til Medicin for hver Syg i Døgnet. Øre.	Antallet af For- plei- nings- dage.
i Bedring.			uhelbredede.													
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.					
47	20	27	30	14	16	9	6	3	14	5	9	4.0	19.5	38.9	15.3	7126
21	14	7	3	-	3	24	17	7	2	16	6	13.5	22.8	46.7	13.0	8315
21	17	4	6	2	4	16	11	5	19	9	10	7.6	27.8	48.6	26.0	10151
22	14	8	12	5	7	20	13	7	23	13	10	11.6	24.5	51.7	13.3	8946
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.1	-	47.3	412
11	10	1	2	2	-	18	9	9	7	6	1	11.1	11.5	25.9	33.0	4191
4	3	1	1	-	1	2	-	2	2	-	2	20.0	3.0	108.7	-	1087
10	7	3	3	1	2	11	8	3	6	4	2	16.2	5.3	26.2	25.4	1942
7	5	2	1	1	-	7	3	4	6	4	2	14.9	5.4	41.9	14.4	1971
1213	648	565	572	308	264	910	504	406	996	535	461	10.6	1119.8	47.6	-	408722
25	25	-	9	8	1	10	10	-	-	-	-	6.4	6.9	16.0	11.6	2510
21	21	-	2	2	-	2	2	-	-	-	-	2.2	4.0	16.3	45.3	1471
3	3	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	4.0	1.0	15.3	27.9	383
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	2	2	2	-	2	1	1	-	-	-	-	3.1	1.8	17.5	20.3	559
14	7	7	1	-	1	6	5	1	2	1	1	13.0	4.0	31.6	14.4	1452
2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	0.2	25.7	-	77
69	60	9	16	12	4	20	19	1	2	1	1					6452
1282	708	574	588	320	268	930	523	407	998	536	462					414936

3. 3 Mænd. ¹¹⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageblivende 1128. 569 Mænd og 559 Kvinder.

3, 3 Mænd. ¹¹⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageliggende 1128, 569 Mænd og 559 Kvinder.

Paa Sygehusene til Behandling indkomne

Maladies dans les

Tabel LV. Sygdomsgrupper.	Sum.	Fordeling paa Sygehusene.							
		Rigshospitalets Afdelinger				Christiania Bys.	Diakonissehuset.	Christiania Garnisons.	Akers Kommunes.
		medicinske.	chirurgiske	for Hudsyg-	Børnehosp.				
Exanthematisk Typhus	39	1	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	306	68	-	-	-	3	-	-	-
Akute Udslagssygdomme	179	5	-	-	-	3	-	3	-
Strubehoste, diphtherisk Svælgbetændelse	234	2	2	-	-	-	-	1	1
Akut Bronchit, Katarrh, Kighoste	320	19	-	1	1	7	4	26	4
Lungebetændelse	271	64	-	-	2	47	2	7	-
Brystbetændelse	115	18	-	-	1	15	-	9	2
Svindst	299	27	-	-	-	144	12	2	7
Andre chroniske Sygdomme i Lungerne ..	156	35	4	-	-	32	4	-	10
Hjertesygdomme	107	24	-	-	-	31	5	1	3
Diarrhoe, Cholera nostras og Blodgang ..	126	4	-	-	-	9	-	3	-
Andre akute Sygd. i Fordøielsesorganerne ..	184	19	-	-	-	3	5	13	2
Chroniske	293	48	9	-	-	19	3	2	7
Leverysygdomme, Gulsot	22	7	-	-	-	5	1	2	1
Nyresygdomme	157	50	-	-	-	39	3	3	2
Vatersot	21	5	-	-	-	-	-	-	1
Sygdom i Urinveiene	67	11	8	2	-	2	3	-	1
Gigtfeber	167	43	1	-	2	18	4	5	7
Chronisk Rheumatisme	147	13	-	-	-	22	3	2	3
Barselfeber	11	-	-	-	-	6	-	-	-
Anden Barselsygdom	50	15	1	-	-	24	-	-	2
Livmoder- og Æggestoksygdomme	140	8	14	-	-	29	16	-	6
Andre organiske Underlivssygdomme	28	7	2	-	-	5	2	-	-
Septichæmi, Pyæmi	8	-	-	-	-	-	1	-	1
Blod- og Ernæringsygdomme	128	18	1	-	4	24	1	2	-
Tuberkuløse Betænd., Miliartuberkulose ..	34	13	8	-	-	2	2	-	1
Hjernebetændelse, Hydrocephalus	32	4	-	-	-	2	-	1	-
Hjerneslag, Lamhed	123	16	3	-	-	28	3	2	4
Organiske Sygd. i Hjerne og Rygmarv ..	68	27	-	-	-	22	2	-	1
Epilepsi	35	3	-	-	-	11	1	-	1
Andre Nervesygdomme	210	63	10	1	1	33	12	9	3
Sindssygdomme	121	2	-	-	-	9	13	-	3
Drankersygdomme	60	25	-	-	-	3	-	-	-
Kræft	189	3	56	-	-	21	11	-	1
Andre Svulster	127	4	62	3	-	3	2	2	1
Spedalskhed	7	-	-	3	-	-	-	-	-
Hudsygdom	191	-	-	34	5	12	4	6	4
Syphilis	727	1	1	164	1	86	4	6	-
Gonorrhoe	359	-	-	28	-	132	-	11	-
Epididymit, Exkorationer, Verrucæ	116	-	1	33	-	38	-	2	-
Chirurg. Sygd. i Urinveiene og Kjænsorg ..	108	1	29	1	-	15	3	1	-
Benbrud, Luxationer	280	-	78	-	-	46	2	4	6
Læsioner, Forbrænding, Forfrysning	643	-	55	-	-	31	2	15	8
Chirurgiske Sygdomme i Aaresystemet ..	17	2	2	-	-	1	-	1	1
Phlegmone, Absces, Ulcera	505	2	52	2	-	65	5	5	14
Brok	35	-	14	-	-	-	1	-	-
Ben- og Ledsygdomme	445	2	154	-	1	39	10	5	11
Øiensygdomme	345	-	197	-	2	19	-	4	4
Øresygdomme	30	2	5	-	-	2	-	9	4
Medfødt Svaghed	9	-	-	1	-	4	-	-	1
Dannelsesfeil, Deformiteter	44	-	27	-	-	2	1	-	-
Alderdomssvaghed	28	1	-	-	-	16	2	-	1
Forskjellige andre Sygdomme	271	17	18	1	2	14	4	44	-
Friske, indlagte med Syge	193	7	14	15	7	37	5	-	3

Grupper af Sygdomstilfælde i 1883.

hospitaux en 1883.

Fordeling paa Sygehusene.

Fordeling paa Sygehusene.																	
Moss Bys.	Smaalenes Amts.	Fredrikstads Bys.	Fredrikstads Garnisons.	Fredrikshalds Bys.	Fredrikstens Garnisons.	Drammens Bys.	Buskeruds Amts.	Jarlsb. og Laurviks Amts og Tønsberg Bys.	Carl-Johansverns.	Hedemarkens Amts.	Hamars Bys.	Christians Amts.	Bratsbergs Amts.	Østerrisør Bys.	Arendals Bys.	Christianssands Bys.	Christianssands Garnisons.
1	11	1	1	1	1	19	1	1	1	12	3	1	1	1	8	1	1
4	1	1	1	35	3	2	2	1	2	1	2	1	1	1	1	3	13
4	2	9	52	71	8	2	3	10	4	2	3	1	3	1	7	7	32
1	6	2	4	16	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	3	4
2	1	1	3	4	2	2	1	4	2	1	1	1	3	1	6	1	1
4	3	1	1	6	1	1	1	1	3	2	1	1	2	1	1	23	1
1	4	2	29	11	12	2	2	3	13	4	2	2	1	1	1	2	1
1	4	1	25	1	1	2	1	4	3	1	2	3	2	1	3	1	2
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
1	3	2	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	3	1	1	1	1
1	1	2	8	5	1	2	2	2	8	2	1	1	6	4	2	2	2
2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	5	3	1	1	1	2	2	4	1	1	2	1	3	2	2	1	1
1	6	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1
1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
1	3	1	1	3	1	3	1	2	2	3	1	2	4	2	2	1	1
1	3	1	1	2	1	1	1	3	5	5	1	3	1	1	2	2	3
6	2	3	2	8	1	3	1	2	3	1	1	7	1	3	1	2	1
3	7	3	1	1	1	2	1	9	1	1	1	1	1	1	2	1	1
2	3	1	1	1	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	3	2	2	1	1	7	3	9	1	2	2	2	8	1	6	1	1
2	17	4	2	1	1	11	6	20	1	20	14	8	8	21	12	1	1
1	1	1	1	1	1	8	1	3	4	3	1	2	8	9	2	1	1
1	3	1	1	1	1	3	2	2	1	1	1	1	8	1	1	1	1
3	5	2	1	2	1	14	3	3	2	1	1	1	3	3	7	5	1
6	13	1	26	7	6	10	2	14	16	3	2	2	5	13	6	17	1
1	5	3	28	11	2	14	1	9	10	2	4	13	1	1	6	13	1
2	1	1	1	1	4	7	1	1	1	1	1	1	10	1	1	1	1
2	3	2	2	6	1	1	1	7	1	1	4	2	11	3	2	9	1
1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	2	1	1	3	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1
2	4	1	2	11	1	2	1	2	1	1	1	1	55	5	2	5	1
													3	1	2		

Paa Sygehusene til Behandling indkomne

Tabel LV (Forts.). Sygdomsgrupper.	Fordeling paa Sygehusene.								
	Lister og Mandals Amts.	Stavanger Amts.	Stavanger Bys.	Bergens Bys.	Aalesunds Bys.	Romsdals Amts.	Trondhjems Bys.	Nordre Trondhjems Amts.	
								Skogn.	Namdalen.
Exanthematisk Typhus	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	-	8	17	55	-	2	30	8	4
Andre akute Udslagssygdomme	-	-	1	55	1	4	32	-	1
Strubehoste, diphtherisk Svælgbetændelse	-	15	4	24	-	11	12	11	-
Akut Bronchit, Katarrh, Kighoste	-	-	8	16	1	2	18	3	3
Lungebetændelse	-	-	3	20	-	3	15	1	1
Brystbetændelse	1	2	-	14	-	2	8	-	-
Svindst	-	2	3	24	-	2	12	5	5
Andre chroniske Lungesygdomme	1	1	1	4	-	3	4	4	-
Hjertesygdomme	-	-	2	7	-	-	4	4	3
Diarrhoe, Cholera nostras og Blødgang	-	-	-	3	-	1	5	8	5
Andre akute Sygd. i Fordøielsesorganerne	-	2	2	7	-	7	17	1	2
Chroniske —	-	11	6	26	-	7	6	6	14
Leverysygdomme, Gulsot	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Nyresygdomme	-	-	-	13	-	1	6	2	4
Vatersot	-	-	2	-	-	1	1	1	2
Sygdomme i Urinveiene	-	2	-	4	-	3	4	-	-
Gigtfeber	-	2	1	27	-	1	-	3	3
Chronisk Rheumatisme	1	-	2	9	-	3	26	6	1
Barsel-feber	-	-	1	1	-	-	2	-	-
Anden Barselsygd.	-	-	2	1	-	-	1	-	-
Livmoder- og Æggestoksygdomme	-	-	-	13	1	4	1	3	4
Andre organiske Underlivssygdomme	-	2	-	1	-	-	3	-	1
Septichæmi, Pyæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ernæringssygdomme	2	-	2	13	-	5	7	6	3
Tuberkulose Betænd., Miliartuberkulose	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Hjernebetændelse, Hydrocephalus	-	1	4	6	-	-	1	1	-
Hjerneslag, Lamhed	-	2	1	7	-	2	6	3	2
Organiske Sygd. i Hjerne og Rygmarv	1	-	-	1	-	1	3	-	-
Epilepsi	-	-	-	2	-	1	3	-	2
Andre Nervesygdomme	-	-	3	25	1	6	15	7	17
Sindssygdomme	-	2	2	10	1	-	6	6	4
Drankersygdomme	-	-	-	3	-	-	7	-	-
Kræft	-	5	2	10	-	7	3	15	5
Andre Svulster	-	3	2	8	-	1	1	5	1
Spedalskhed	-	-	-	1	-	-	1	-	1
Hudsygdomme	-	4	5	30	-	4	8	5	6
Syphilis	5	16	21	77	-	15	90	19	1
Gonorrhoe, Urethrit	1	3	1	31	1	3	61	1	-
Epididymit, Exkorationer, Verruæ	-	-	1	4	-	2	12	-	-
Chirurg. Sygd. i Urinveiene og Kjønssorg.	-	3	1	6	-	7	1	11	1
Benbrud og Luxationer	1	-	2	36	1	1	10	2	3
Andre Læsioner	2	20	7	30	1	4	19	10	7
Chirurgiske Sygdomme i Aaresystemet	-	1	1	1	1	-	-	-	-
Phlegmone, Absces, Ulcera	1	7	12	35	1	14	17	16	8
Brok	-	-	2	3	-	-	-	3	1
Ben- og Ledsygdomme	7	14	5	28	-	13	10	7	11
Øiensygdomme	1	-	3	10	1	3	12	-	7
Øresygdomme	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Medfødt Svaghed	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Dannelsesfeil, Deformiteter	-	-	-	3	-	1	1	-	-
Alderdomssvaghed	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Forskjellige andre Sygdomme	-	4	8	14	1	2	9	-	4
Friske, indlagte med Syge	-	2	9	33	-	1	5	-	8

Grupper af Sygdomstilfælde i 1883.

Fordeling paa Sygehusene.									Sum for Amts-, Garnisons- og Bysygehuse.	Fordeling paa Fiskesygehuse.						Sum for Fiskesygehuse.
Nordlands Amts.			Tromsø Amts.	Finmarkens Amts.						Kabelvaag.	Henningsvær.	Skraaen.	Hasvik.	Maasø.	Gamvik.	
Alstahaug.	Bodø.	Buksnæs.		Alten.	Hammerfest.	St. Vincents Hospital.	Vardø.	Vadsø.								
-	-	-	-	-	29	-	-	-	39	-	-	-	-	-	-	-
2	2	11	17	-	5	-	1	-	296	1	6	1	1	-	1	10
1	3	-	-	-	1	-	4	-	178	1	-	-	-	-	-	1
1	-	1	1	3	11	-	5	7	193	35	4	1	1	-	-	41
-	2	3	6	-	3	-	2	2	286	22	8	-	2	2	-	34
1	7	8	11	-	9	-	4	2	234	10	14	10	2	-	1	37
4	-	7	7	-	3	-	1	-	102	3	2	1	2	4	1	13
7	6	-	1	1	1	-	1	-	298	-	-	-	-	1	-	1
4	3	7	7	-	1	-	3	3	154	1	1	-	-	-	-	2
3	4	1	-	-	1	-	-	1	106	1	-	-	-	-	-	1
1	7	5	-	-	-	-	-	1	112	7	7	-	-	-	-	14
1	3	2	2	1	9	-	6	1	166	7	2	3	2	3	1	18
11	10	26	11	2	-	-	1	5	286	1	-	-	2	4	-	7
2	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	1	-	-	-	-	1
6	1	3	3	1	5	-	1	-	154	1	2	-	-	-	-	3
-	3	3	1	-	1	-	-	-	20	-	1	-	-	-	-	1
-	3	2	2	-	-	-	-	-	61	1	-	-	3	2	-	6
1	6	4	5	-	1	-	5	-	159	3	-	1	2	2	-	8
2	2	2	2	-	2	-	1	-	134	-	11	-	-	2	-	13
-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-
1	-	3	8	-	2	-	2	1	138	-	-	-	-	2	-	2
1	-	-	-	-	-	-	-	1	28	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
5	4	2	3	-	2	-	2	2	126	1	-	-	-	1	-	2
1	-	-	1	-	2	1	1	-	34	-	-	-	-	-	-	1
1	1	1	1	-	2	-	-	-	30	2	-	-	-	-	-	2
1	1	2	1	-	2	-	3	2	118	4	-	-	1	-	-	5
-	1	1	-	1	1	-	1	-	66	1	-	-	-	1	-	2
1	2	2	-	-	-	-	-	1	35	-	-	-	-	-	-	-
18	1	7	7	-	4	-	-	5	296	5	5	1	-	2	1	14
6	-	-	12	1	-	-	2	2	117	-	-	-	2	2	-	4
7	-	3	-	-	1	-	-	-	59	1	-	-	-	-	-	1
-	4	1	5	-	2	1	2	1	188	-	-	-	-	1	-	1
3	5	5	4	-	-	-	-	-	126	1	-	-	-	-	-	1
1	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
9	1	4	2	-	3	-	1	-	190	-	-	-	-	1	-	1
22	11	23	1	8	9	-	1	2	720	2	1	-	2	2	-	7
7	8	6	11	1	4	-	2	-	356	2	-	-	-	1	-	3
-	2	2	1	-	2	-	-	-	109	3	3	1	-	-	-	7
-	3	-	-	2	-	-	-	-	106	1	-	-	1	-	-	2
3	9	4	4	-	3	-	3	2	276	1	1	-	1	1	-	4
9	16	7	3	-	8	1	2	2	418	12	5	1	1	5	1	25
-	-	3	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	-	-
19	22	26	5	2	10	-	3	2	468	19	8	2	2	6	-	37
-	-	1	1	-	1	-	1	-	34	-	-	-	-	1	-	1
13	7	14	10	-	3	5	1	2	442	3	-	-	-	-	-	3
7	4	5	4	-	5	-	3	1	335	3	4	2	1	-	-	10
-	1	-	-	-	-	-	-	-	28	2	-	-	-	-	-	2
-	-	-	1	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
-	-	3	-	-	-	-	-	-	44	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	-	-	-	-	-
3	2	7	1	1	6	-	2	-	263	-	4	1	2	1	-	8
1	2	4	2	2	-	-	1	3	193	-	-	-	-	-	-	-

Kjendte Døds-

(Causes de décès.)

Tabel LVI. Dødsaaarsag. (Causes de décès.)	Sum.	Christiania Stift.							Hamars Stift.		Chri-	
		Christiania By.		Akershus Amt.		Smaalenes Amt.		Buskeruds Amt.	Jarlsberg og Laurviks Amt.	Hedemarkens Amt.	Christians Amt.	Bratsbergs Amt.
		Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopp. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Abortus (vide puerperium)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abcessus hepatis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	15	2	1	-	-	-	-	3	-	1	1	3
Amaurosis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anæmia	9	-	1	-	1	-	-	1	1	2	-	1
— perniciosa	9	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Aneurysma	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina membranacea	440	21	13	9	2	11	7	3	14	8	8	6
Anus præternaturalis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Apoplexia cerebri	432	17	21	16	15	21	12	-	16	22	13	16
— pulmonum	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Arthritis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— deformans	4	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Arthrocace	77	11	2	-	1	-	-	-	1	4	1	5
Asthma	26	-	-	2	-	2	2	-	3	1	2	-
Asphyxia	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atelectasis pulmonum	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atrophia infantum	86	-	2	1	2	1	1	-	3	1	2	2
— muscilor. progressiva	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bronchitis acuta	608	64	53	15	10	20	12	4	27	23	16	16
— chronica	347	21	28	17	20	10	13	-	21	15	4	7
Cancer	945	32	58	27	24	32	25	3	37	41	27	30
Carbunculus, Furunculosis	5	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Carditis, Endo, Peri	19	1	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Caries, Necrosis	46	4	2	-	2	2	1	-	1	1	1	3
Cholera nostras	100	9	10	4	4	4	1	-	11	5	3	-
Combustio	31	2	2	2	-	-	-	-	3	-	1	1
Commotio, Compressio cerebri	12	-	1	-	1	-	-	-	1	1	2	-
Contusio	26	1	1	1	-	1	-	-	1	-	1	-
Convulsiones infantum	299	35	27	-	1	26	18	1	21	12	12	2
Corpus alienum laryngis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — pharyngis	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Cystitis	67	4	3	2	-	-	-	-	6	-	5	3
Debilitas congenita	249	29	42	3	2	4	5	-	13	18	4	8
— senilis	786	14	39	25	21	33	31	-	38	55	15	20
Diabetes	38	-	1	2	-	1	3	-	4	1	1	2
Diarrhoea acuta	440	105	102	4	8	7	9	1	8	10	19	9
— chronica	19	3	12	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Diphtheritis	1201	6	15	9	14	50	50	14	8	3	1	5
Dysenteria	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1
Dystokia (vide puerperium)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclampsia — —	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elephantiasis Græcorum	82	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Embolia, Thrombosis	30	-	1	-	-	1	3	-	-	-	2	-

Kjendte Døds-

Tabel LVI (Forts.).	Sum.	Christiania Stift.										Hamars Stift.				Chri-		
		Christiania By.		Akershus Amt.		Smaalønes Amt.			Buskeruds Amt.		Jarlsberg og Laurviks Amt.		Hedemarkens Amt.		Christians Amt.		Bratsbergs Amt.	
		Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Dødsaaarsag. Causes de décès.		5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Emphysema pulmonum	9	1	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Empyema	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Encephalitis	88	-	-	3	2	5	2	8	3	1	1	2	1	1	-	1	1	1
Enteritis, Gastro-	32	1	-	2	-	1	1	-	-	1	-	2	1	-	-	1	1	-
Epilepsia	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ergotismus	58	6	6	-	-	3	-	-	1	4	3	1	4	1	1	-	-	1
Erysipelas	Febris puerperalis (vide puerper.)	49	3	2	-	1	2	1	-	1	-	-	1	2	2	-	1	-
— rheumatica	228	5	3	2	14	4	3	1	5	10	3	2	8	6	3	5	4	1
— typhoidea	16	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
— typhosa exanthematica	Fistula stercorea	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fistula stercorea	Fractura ossium	62	10	-	3	1	1	1	5	1	1	-	3	1	1	3	1	-
Fractura ossium	Gangræna	77	2	2	4	1	3	1	-	2	8	1	-	3	2	-	2	-
Gangræna	— pulmonum	8	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	Gastritis acuta	26	-	-	5	-	3	-	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Gastritis acuta	— chronica	121	-	-	1	5	6	-	6	3	1	3	5	-	4	6	3	4
— chronica	Hæmophilia	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmophilia	Hæmorrhagia	15	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	3	-	1	-
Hæmorrhagia	— pulmonum	25	1	-	-	-	1	-	1	1	1	-	4	1	-	1	-	-
— pulmonum	— umbilicalis	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— umbilicalis	— uteri (non puerper)	14	-	1	-	1	-	-	-	2	-	-	-	4	-	1	-	-
— uteri (non puerper)	— ventriculi	24	-	-	-	-	1	2	-	-	1	-	3	4	-	1	3	-
— ventriculi	— viarum urinifer.	2	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— viarum urinifer.	Hepatitis	12	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hepatitis	Hernia	63	-	3	-	2	-	2	-	2	2	6	2	2	-	5	-	1
Hernia	Herpes Zoster	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Herpes Zoster	Hydrocephalus	32	4	-	-	1	-	-	1	2	-	-	2	-	3	-	1	-
Hydrocephalus	Hydrops	155	-	-	4	-	4	11	-	9	8	1	1	5	4	3	10	2
Hydrops	Hydrothorax	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
Hydrothorax	Hysteria	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hysteria	Icterus	21	-	2	-	-	2	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Icterus	Insania	61	1	3	2	1	2	2	6	2	1	-	2	3	2	1	-	-
Insania	Intoxicatio	13	1	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Intoxicatio	Insolatio	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Insolatio	Ischuria	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ischuria	Laryngitis	12	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-
Laryngitis	Leucæmia	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leucæmia	Lupus	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lupus	Meningitis simplex	342	33	24	3	9	10	11	1	11	13	9	8	6	14	15	5	11
Meningitis simplex	— tuberculosa	539	30	22	7	4	10	18	3	17	10	20	26	12	16	13	8	19
— tuberculosa	— cerebro-spinalis epi-	16	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
— cerebro-spinalis epi-	demica	38	-	-	-	1	1	1	-	6	-	1	3	4	-	1	1	-
demica	— spinalis, Myelitis	10	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2	-	-
— spinalis, Myelitis	Morbilli																	

Kjendte Døds-

[illegible]

Kjendte Døds-

Tabel LVI (Forts.)		Christiania Stift.										Hamars Stift.				Chri-		
Dødsaaarsag. Causes de décès.	Sum.	Christiania By.		Akershus Amt		Smaalenenes Amt.			Busters Amt.		Jærlsberg og Laurviks Amt.		Hedemarkens Amt.		Christians Amt.		Bratsbergs Amt.	
		Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Rachitis.....	60	12	14	-	-	1	-	-	4	4	1	-	2	2	2	2	-	-
Rheumatismus chronicus	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
Ruptura uteri (vide puerperium) .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarcoma, Osteo.....	14	2	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	1	-	-	-
Scarlatina (vide puerperium) . . .	817	45	25	25	21	8	5	-	-	3	5	5	37	23	1	2	-	1
Scorbutus	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Scrophulosis	56	2	2	1	2	3	-	1	2	3	4	2	1	1	1	3	2	3
Stenosis laryngis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Strictura oesophagi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— recti	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Struma	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	47	5	12	1	1	2	-	-	2	2	3	-	1	-	-	-	-	-
Tabes dorsalis	5	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tetanus (vide puerperium)	21	3	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Tuberculosis miliaris acuta	15	4	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum (v. puerp.)	2663	190	208	54	74	60	97	3	71	113	79	67	49	71	29	63	69	85
— organor. aliorum	77	7	9	-	-	1	4	-	4	9	1	3	2	1	1	3	1	1
Tumor orbitæ	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
— retropharyngealis	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Tumor uteri	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tussis convulsiva	247	12	16	1	1	1	9	1	8	15	12	12	5	6	18	17	2	-
Typhlitis, Peri.....	4	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus cruris	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— intestini	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventriculi	19	2	3	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	-	2
Uræmia	24	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	4	1	1	-
Vitia organica abdominis	160	6	12	7	8	1	6	-	2	5	2	7	7	3	4	6	5	-
— — cerebri	129	11	17	8	6	5	3	-	4	2	4	1	4	4	2	1	4	1
— — conformationis.	15	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
— — cordis (v. puerp.)	487	36	46	18	13	15	21	-	16	23	16	12	12	10	17	22	10	22
— — hepatis	32	1	-	1	4	-	-	-	1	5	-	-	1	2	2	-	-	-
— — medullæ spinalis	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — ventriculi et canalis intestin. .	32	-	1	8	3	2	-	-	-	1	-	-	-	3	1	4	-	-
Vulnera	27	1	1	-	-	2	-	-	1	-	2	-	-	-	-	1	2	-
Causa alia	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	16432	954	1071	376	370	461	491	53	527	557	396	381	413	393	347	367	408	41

aarsager i 1883.

stianssands Stift.						Bergens Stift.						Trondhjems Stift.						Tromsø Stift.					
Nedenæs Amt.		Lister og Mandal Amt.		Stavanger Amt.		Søndre Bergenhus Amt.		Bergens By.		Nordre Bergenhus Amt.		Romsdals Amt.		Søndre Trondhjems Amt.		Nordre Trondhjems Amt.		Nordlands Amt.		Tromsø Amt.		Finnmarkens Amt.	
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
1	3	2	-	3	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
6	8	1	1	12	14	-	31	30	24	14	40	30	16	16	54	53	86	58	10	16	10	33	31
-	-	1	3	3	2	3	4	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	2	1	2	1	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	2	1	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1	3	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2
60	84	70	85	95	122	-	35	41	62	68	25	22	21	16	30	30	84	134	3	36	33	30	48
4	3	1	1	3	-	-	-	-	-	-	1	3	2	-	3	-	3	2	-	1	-	1	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	12	12	19	9	10	-	2	1	1	2	1	-	3	-	-	-	6	9	-	1	2	1	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	3	-	-	1	1	-	-	-
1	1	2	-	1	-	-	1	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	1
4	2	6	5	5	10	-	6	8	1	3	3	1	-	1	1	-	2	-	4	2	1	6	1
5	3	2	1	2	-	-	2	1	-	1	2	-	2	2	1	6	8	-	4	-	8	1	-
2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3	-	-
13	13	12	8	6	10	1	4	2	10	22	10	3	1	1	5	3	14	13	-	4	8	5	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	3	1	2	-	-	-	3	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	1	-	-	1	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-
329	329	357	382	467	485	14	232	228	409	386	333	228	160	143	273	211	722	751	42	325	253	437	439
173	164	89	96	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kjendte Døds-

(Causes de

Dødsaaarsag. (Causes de décès).	Sum.	De vigtigste Døds- aarsagers Forhold til samtlige opgivne Døds- aarsager i pCt.	Fordeling paa Kjøen (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
			Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Abortus (vide puerperium) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abscessus hepatis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	15	-	14	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Amaurosis	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anæmia	9	-	2	7	-	1	-	-	-	-	1	-	-
— perniciosa	9	-	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Aneurysma	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina membranacea	440	2.7	225	211	4	30	21	142	140	41	37	5	4
Anus præternaturalis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Apoplexia cerebri	432	2.6	230	202	-	1	-	-	-	-	-	-	1
— pulmonum	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthritis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— deformans	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthroace	77	-	52	25	-	1	-	2	-	-	2	13	3
Asthma	26	-	19	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Asphyxia	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Atelectasis pulmonum	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Atrophia infantum	86	-	48	38	-	45	36	3	2	-	-	-	-
— muscutorum pro- gressiva	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bronchitis acuta	608	3.7	322	279	7	166	138	88	85	5	7	7	1
— chronica	347	2.1	154	192	1	2	2	3	5	2	-	2	-
Cancer	945	5.7	460	481	4	-	1	-	2	-	-	-	1
Carbunculus, Furunculosis . .	5	-	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Carditis, Endo-, Peri-	19	-	8	11	-	-	-	-	-	1	1	1	-
Caries, Necrosis	46	-	32	14	-	2	-	1	-	1	-	5	-
Cholera nostras	100	0.6	57	43	-	32	28	17	12	2	-	-	-
Combustio	31	-	14	17	-	-	2	11	4	-	1	-	-
Commotio cerebri	12	-	7	5	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Contusio	26	-	19	7	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Convulsiones infantum	299	1.8	183	115	1	147	88	35	27	1	-	-	-
Corpus alien. laryngis	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
— — pharyngis	2	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Cystitis	67	-	55	12	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Debilitas congenita	249	1.5	117	132	-	109	130	8	2	-	-	-	-
— senilis	786	4.8	346 ¹⁾	440	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diabetes	38	-	23	15	-	-	-	1	-	-	-	2	1
Diarrhoea acuta	440	2.7	229	209	2	162	145	38	28	2	5	-	-
— chronica	19	-	3	16	-	-	7	1	2	1	-	-	-
Diphtheritis	1201	7.3	555	622	24	55	55	290	299	120	153	34	50
Dysenteria	23	-	12	10	1	-	-	-	3	2	1	1	-
Dystokia (vide puerperium) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclampsia	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclamps. part. (vide puerp.) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ 2 Kvinder over 100 Aar.

aarsager i 1883.

décès en 1883).

Fordeling paa Alder (par âge).																Alder er opgivet for		
15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.			90—100 Aar.	
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	1	-	1	-	3	-	4	-	2	1	3	-	-	-	-	-	15
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	8
-	-	-	-	1	1	1	1	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	9
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	424
1	1	3	1	5	3	18	6	29	30	82	65	67	59	24	31	-	5	432
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	4
12	4	6	9	8	3	3	1	3	1	2	2	1	-	-	-	-	-	76
-	-	1	2	3	-	1	-	4	3	5	1	4	1	1	-	-	-	26
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	86
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
3	2	2	5	4	1	3	4	4	3	11	14	18	14	10	4	-	1	600
1	-	1	2	5	-	1	5	24	21	44	56	46	71	19	24	2	2	340
1	1	3	8	23	14	57	70	114	150	168	149	74	63	13	15	-	3	930
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	5
-	2	4	1	-	1	-	2	-	2	1	1	1	1	-	-	-	-	19
4	-	6	4	2	1	1	3	3	2	2	1	2	1	2	2	-	-	45
-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	4	1	-	-	-	-	-	-	100
-	-	-	2	-	1	2	5	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	31
-	1	1	-	-	2	-	-	-	1	2	1	-	2	-	-	-	-	12
1	-	2	2	4	1	4	-	1	3	2	-	1	1	-	-	-	-	26
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	298
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
1	1	-	1	4	-	5	2	8	-	16	3	14	3	6	-	-	-	66
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	249
-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	23	2	116	140	161	241	31	52	771
1	2	3	2	3	2	2	3	3	3	5	1	2	-	1	1	-	-	38
-	1	-	-	2	1	1	3	5	6	8	3	6	9	4	6	-	1	436
-	1	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-	19
23	31	15	13	9	7	3	2	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1162
2	1	-	-	2	1	1	-	1	-	-	-	3	1	-	3	-	-	22
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kjendte Døds-

Dødsårsag. (Causes de décès).	Sum.	De vigtigste Døds- årsagers Forhold til samtlige opgivne Døds- årsager i pCt.	Fordeling paa Køn (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
			Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Elephantiasis Græcorum..	82	-	36	46	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Embolia, Thrombosis.....	30	-	10	20	-	-	-	1	-	-	-	1	2
Emphysema pulmonum ..	5	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Empyema	9	-	4	5	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Encephalitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enteritis, Gastro.....	88	-	47	41	-	17	12	8	9	-	4	1	2
Epilepsia	32	-	19	13	-	-	1	-	-	-	-	3	1
Ergotismus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erysipelas	58	-	33	24	1	12	9	1	3	1	1	2	-
Febris puerperalis (vide puer- perium)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— rheumatica	49	-	28	21	-	-	-	2	-	2	2	2	5
— typhoidea	228	1.4	114	113	1	1	-	4	5	7	9	6	12
— typhosa exanthem..	16	-	5	11	-	-	-	2	-	-	-	2	1
Fistula stercorea	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fractura ossium	62	-	47	15	-	-	-	7	1	5	-	4	-
Gangræna	77	-	34	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	8	-	3	5	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Gastritis acuta	26	-	18	8	-	3	1	7	1	1	1	1	-
— chronica	121	0.7	76	42	3	1	-	-	-	-	-	1	-
Hæmophilia	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia	15	-	12	3	-	2	-	-	-	-	-	-	1
— pulmonum	25	-	15	10	-	-	-	1	-	-	-	1	-
— umbilicalis	2	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-
— uteri (non pu- erperalis)	14	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventriculi	24	-	14	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— viarum uri- niferarum	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hepatitis	12	-	7	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hernia	63	-	23	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Herpes Zoster	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalus	32	-	21	11	-	12	5	4	4	2	-	2	1
Hydrops	155	0.9	74	81	-	-	-	2	-	1	1	-	2
Hydrothorax	4	-	3	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Hysteria	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Icterus	21	-	9	12	-	4	5	-	-	-	1	-	-
Insania	61	-	37	24	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Intoxicatio	13	-	10	3	-	1	-	3	1	-	-	-	-
Insolatio	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ischuria	11	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laryngitis	12	-	7	5	-	1	-	4	1	2	1	-	1
Leucæmia	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lupus	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Mania puerperalis (vide puerp.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meningitis simplex	342	2.0	179	161	2	31	20	52	46	23	14	18	16

aarsager i 1883.

Fordeling paa Alder (par åge).																		Alder er opgivet for
15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.		
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	
1	2	9	6	4	10	6	7	5	3	3	7	2	7	-	2	-	-	74
1	1	3	3	-	6	-	4	1	1	-	2	2	1	-	-	-	-	29
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	1	-	-	5
-	1	-	1	1	1	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
1	-	4	2	2	1	7	2	2	4	3	4	2	-	-	-	-	-	87
1	-	3	4	2	4	3	1	6	-	1	2	-	-	-	-	-	-	32
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	1	1	-	3	1	5	3	3	2	2	2	1	1	2	1	-	-	57
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	5	7	6	5	3	-	-	2	3	-	2	-	-	-	-	-	49
13	18	45	29	12	16	7	9	8	11	4	3	3	-	1	-	-	-	223
1	1	-	2	-	-	1	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	15
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
2	-	3	2	3	1	6	-	4	1	9	3	2	2	2	5	-	-	62
-	-	-	-	-	3	2	2	2	4	9	5	10	13	11	13	-	3	77
-	1	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
-	-	-	-	1	-	1	2	2	-	1	1	1	2	-	-	-	-	26
1	-	1	2	3	3	9	5	18	12	24	12	14	5	4	3	-	-	118
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
2	-	-	1	3	-	1	-	-	-	1	-	2	1	1	-	-	-	15
-	1	5	2	3	1	1	-	2	3	2	1	-	2	-	-	-	-	25
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	6	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	14
1	-	-	2	2	-	3	2	1	1	1	3	4	1	-	1	-	-	22
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2
1	-	-	1	1	1	1	2	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-	12
1	-	-	1	1	2	1	5	6	11	8	12	4	5	2	2	-	-	61
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
3	-	3	2	5	4	6	10	14	21	20	17	14	17	5	7	1	-	155
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
1	-	-	1	-	-	1	1	1	1	-	-	2	2	-	1	-	-	21
1	2	3	3	7	2	7	6	7	3	5	3	5	4	1	-	-	-	61
-	1	2	-	-	-	2	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	13
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	3	-	4	-	-	-	10
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	19	17	23	10	11	6	5	7	4	1	1	1	1	-	-	-	-	336

Kjendte Døds-

Tabel LVII (Forts.).		De vigtigste Døds- aarsagers Forhold til samtlige opgivne Døds- aarsager i pCt.	Fordeling paa Kjøn (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
Dødsaarsag. (Causes de décès).	Sum.		Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Meningitis tuberculosa...	539	3.3	276	259	4	37	44	109	111	66	56	30	20
— cerebrospinalis	16	-	10	6	-	-	-	3	1	2	2	-	-
— epidemica	38	-	23	15	-	1	-	-	2	1	-	-	-
— spinal. Myelitis													
Morbilli	10	-	3	7	-	3	2	-	3	-	1	-	-
Morbus Addisoni	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Basedowi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ovarii	14	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— Werlhofii	4	-	2	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-
— viar. uriniferar.	14	-	10	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metritis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis, M. Br. (v. puerp.)	371	2.2	200	168	3	-	2	8	7	7	3	5	13
Obstructio alvi, Ileus	113	0.7	74	39	-	6	-	1	-	1	-	1	-
Oedema, Spasmus glottidis	7	-	6	1	-	4	1	2	-	-	-	-	-
— pulmonum	32	-	14	18	-	-	2	-	-	-	-	1	-
Orchitis	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Osteomyelitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Otorrhoea, Otitis	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Panophthalmitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis	37	-	25	12	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— generalis	11	-	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— labio-glosso-phar.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis (vide puerper.)	273	1.6	118	153	2	4	4	5	8	7	10	1	6
Phlebitis	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Phlegmone, Abscessus	61	-	37	24	-	4	-	1	1	2	1	-	-
Pleuritis	106	0.6	60	44	2	1	2	4	3	10	4	2	1
Pneumonia catarrhalis	23	-	13	10	-	7	6	6	4	-	-	-	-
— crouposa	1383	8.4	776	580	27	58	58	72	68	17	16	16	5
— chronica	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumothorax	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psoriasis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Purpura	5	-	3	2	-	-	-	-	2	-	-	1	-
Pustula maligna	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmia	89	-	62	27	-	2	2	2	2	1	2	4	-
In puerperio:													
Abortus	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dystokia	16	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclampsia parturientium	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Febris puerperalis	145	0.8	-	145	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia uteri	17	-	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruptura uteri	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-

aarsager i 1883.

Fordeling paa Alder (par åge).																Alder er opgivet for		
15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.			90—100 Aar.	
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.		Mandkj.	Kvindekj.
13	12	11	8	5	6	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	531	
2	3	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	
2	1	4	4	2	1	3	-	4	2	4	3	2	1	-	-	-	37	
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	-	1	-	6	-	1	-	3	-	2	-	-	-	-	-	14	
-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
-	-	-	-	1	-	1	-	1	1	5	1	1	2	1	-	-	14	
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
6	9	20	26	24	19	36	19	43	27	38	26	11	14	1	2	-	366	
2	2	1	3	5	2	11	9	11	6	21	9	11	6	3	2	-	113	
-	-	1	-	1	-	4	3	3	2	2	6	2	5	-	-	-	7	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	-	1	-	-	3	-	4	4	9	5	3	1	3	1	-	35	
-	-	-	-	4	-	1	-	2	-	2	1	1	-	-	-	-	11	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	
10	10	17	27	16	23	15	13	13	19	17	18	5	7	6	2	-	263	
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	
2	-	7	-	3	5	5	2	6	2	3	2	3	-	1	-	-	58	
3	5	14	7	9	5	3	7	6	3	4	4	4	2	-	-	-	108	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	
15	11	40	23	61	45	82	61	138	76	145	119	97	75	28	19	-	1347	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
6	2	8	6	5	3	12	3	8	3	9	3	2	-	2	-	-	87	
-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	
-	-	-	5	-	5	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	
-	-	-	3	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	
-	-	-	61	-	63	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	145	
-	1	-	6	-	6	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	-	-	-	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	

Kjendte Døds-

Tabel LVII (Forts.). Dødsaaarsag. (Causes de décès).	Sum.	De vigtigste Døds- aarsagers Forhold til samtlige opgivne Døds- aarsager i pCt.	Fordeling paa Kjøen (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
			Mandkj.	Kvindkj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.
Scarlatina	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis pulmonum	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vit. org. cordis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
In puerperio, Causa ignota	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	60	-	31	29	-	13	14	17	14	-	1	-	-
Rheumatismus chronicus	5	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruptura uteri (vide puerper.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarcoma (Osteo-)	14	-	9	5	-	-	-	1	-	-	1	1	-
Scarlatina (vide puerper.)	817	5.0	453	354	10	35	36	260	193	124	101	23	17
Scorbutus	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scrophulosis	56	-	28	27	1	3	4	11	9	6	4	3	4
Stenosis laryngis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strictura oesophagi	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— recti	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Struma	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	47	-	25	22	-	14	13	2	1	-	-	-	1
Tabes dorsalis	5	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus (vide puerperium)	21	-	13	8	-	4	1	-	-	1	-	-	2
Tuberculosis miliaris acuta	15	-	5	10	-	-	-	-	-	-	1	-	-
— pulmon. (vide puerperium)	2663	16.2	1163	1494	6	24	15	30	37	35	44	37	70
— org. alior.	77	-	38	39	-	3	2	7	5	-	4	2	5
Tumor orbitæ	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
— retropharyngealis	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tussis convulsiva	247	1.5	109	137	1	48	50	54	70	6	16	-	-
Typhlitis, Peri-	4	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus cruris	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— intestini	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventriculi	19	-	7	12	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Uræmia	24	-	15	9	-	-	1	-	-	1	-	1	1
Vit. org. abdominis	160	0.9	68	92	-	1	-	2	1	2	1	1	1
— cerebri	129	0.8	77	52	-	-	2	1	-	1	1	3	5
— conformationis	15	-	8	7	-	8	7	-	-	-	-	-	-
— cordis (v. puerp.)	487	3.0	228	259	-	2	-	1	1	5	4	6	6
— hepatis	32	-	16	16	-	-	-	1	-	-	1	-	-
— medullæ spinalis	5	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventr. et canalis intestinalis	32	-	17	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vulnera	27	-	22	5	-	-	-	1	-	1	-	3	1
Causa alia	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Sum	16432	-	8191	8134	107	1127	987	1341	1229	522	519	259	268.

aarsager i 1883.

Fordeling paa Alder (par åge).																	Alder er opgivet for	
15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.		
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.		Kvindekj.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59
-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	4
1	-	3	2	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	1	-	-	-	14
2	3	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	800
-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
2	3	2	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	55
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	3	-	2	1	1	1	2	4	-	1	-	-	-	-	-	46
-	-	-	-	-	1	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	5
-	1	-	2	-	2	3	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	20
2	3	2	4	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
112	170	358	392	230	324	127	189	110	138	66	82	25	22	1	1	-	-	2639
5	3	9	7	5	3	3	1	1	3	2	6	-	-	1	-	-	-	77
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	244
-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
-	1	2	4	1	3	1	-	-	1	1	-	-	2	1	-	-	-	18
-	-	1	3	1	3	1	-	2	-	3	1	5	-	-	-	-	-	24
2	1	1	5	2	10	8	13	16	21	20	23	13	11	-	4	-	-	159
5	3	9	5	7	3	8	8	17	16	19	6	5	3	-	-	-	-	127
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
13	18	23	21	19	20	24	27	32	40	51	51	46	51	5	15	1	-	482
-	-	-	1	-	1	2	-	6	4	5	5	2	3	-	1	-	-	32
-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	5
-	-	-	-	1	2	1	1	5	3	6	7	3	2	1	-	-	-	32
4	2	3	1	2	1	4	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	26
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
308	363	702	787	559	704	558	583	744	703	926	777	686	650	330	413	35	69	16149

Kjendte Dødsårsager

(Causes de décès dans

Tabel LVIII.		Tilsammen.	Forhold i Procent til samtlige i Byerne opgivne Dødsårsager.																							
Dødsårsag. (Causes de décès).	I			II		III			IV			V				VI	VII	VIII								
	Christiania.			Dreobak.	Son, Hølen og Hvidsten.	Moss.	Sarpsborg.	Fredrikstad.	Fredrikshald.	Drammen.	Holmsbo.	Hønefos.	Kongsberg.	Svelvik.	Holmestrand.	Horten.	Aasgaardstrand.	Tonsberg.	Sandefjord.	Laurvik.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.	Skien.	Porsgrund.
Abortus (vide puerp.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abscessus hepatis . . .	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Alcoholismus	8	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anæmia	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— perniciosa	7	-	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Aneurysma	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina membrana- cea	211	3.3	-	34	1	-	3	1	7	-	7	-	6	2	-	2	1	-	1	5	-	1	-	-	3	1
Apoplexia cerebri . . .	202	3.1	-	38	-	-	2	-	4	8	14	-	-	6	2	5	7	-	1	4	-	1	1	1	6	4
— pulmonum	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthritis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
— deformans	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthrocace	33	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	1	-	-	-	-	-
Asthma	10	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Asphyxia	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Atelectasis pulmo- num	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atrophia infantum . . .	49	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Bronchitis acuta . . .	337	5.2	-	117	-	1	3	-	12	3	21	-	1	5	3	2	8	-	1	1	4	-	-	1	2	6
— chronica	131	2.0	-	49	-	-	3	1	3	1	13	-	-	-	-	2	1	-	1	1	-	1	-	-	-	1
Cancer	300	4.6	-	90	4	-	4	2	7	8	25	-	1	6	2	1	6	-	4	1	8	-	3	-	1	6
Carbunculus, Furun- culosis	4	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carditis, Endo-Peri- carditis	8	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Caries, Necrosis . . .	18	-	-	6	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Cholera nostras . . .	58	-	-	19	-	-	1	-	-	1	14	-	-	2	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	2
Combustio	17	-	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Commotio et com- pressio cerebri . . .	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Contusio	10	-	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Convulsiones infant. Cystitis	203 23	3.1 -	-	62 7	- -	- -	3 -	1 -	6 -	1 -	17 1	- 1	1 -	2 -	- -	1 1	1 -	- 2	2 -	3 -	- -	- -	- -	2 -	2 -	8 -
Debilitas congenita — senilis	176 258	2.7 4.0	-	71 53	- -	- -	1 4	2 1	3 6	- 8	14 16	- 3	- -	3 2	- 2	- 6	5 -	1 3	- 4	6 -	2 -	1 1	3 -	- -	2 9	4 3
Diabetes	11	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	2	-
Diarrhoea acuta . . .	315	4.0	-	207	-	1	-	1	12	1	14	-	-	1	3	1	-	2	1	7	1	2	-	-	2	-
— chronica	18	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Diphtherit. faucium .	187	2.0	-	21	-	-	-	-	12	22	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	4	4	5
Dysenteria	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclampsia (v. puerp.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elephant. Græcorum .	47	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Embolia, Thrombosis .	16	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kjendte Dødsårsaker

Tabel LVIII.(Forts.)			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Dødsaaarsag. (Causes de décès).	Tilsammen.	Forhold i Procent til samtlige Byer angivne Dødsaaarsager.	Christiania.	Drobak. Son, Holen og Hvidsten.	Moss. Sarpsborg.	Fredrikstad. Fredrikshald.	Drammen. Holmsbo. Hønefos. Kongsberg.	Svelvik. Holmestrand. Horten. Aasgaardstrand. Tonsberg. Sandefjord.	Laurvik. Kongsvinger. Hamar. Gjøvik. Lillehammer.	Skien. Porsgrund. Brevik.
Emphysema pulm.	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Empyema	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Encephalitis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enteritis, Gastro-	32	-	-	-	-	-	5	1	2	1
Epilepsia	12	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Erysipelas	27	-	12	-	-	1	1	-	1	-
Febris puerperalis (vide puerperium)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— rheumatica	20	-	5	-	1	1	-	-	-	-
— typhoidea	71	-	8	1	1	4	7	4	1	2
— typh. exanth.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fractura ossium	28	-	10	-	-	1	2	1	1	-
Gangraena	29	-	4	-	-	4	3	1	-	1
— pulmonum	6	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Gastritis acuta	4	-	-	-	-	-	2	-	-	-
— chronica	16	-	-	-	1	-	2	-	2	-
Hæmophilia	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
— pulmonum	13	-	1	-	-	1	1	-	2	-
— umbilicalis	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— uteri (vide puerperium)	3	-	1	-	-	-	-	-	1	-
— ventriculi	4	-	-	-	-	-	-	-	1	1
— viar. urini- ferarum	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Hepatitis	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Hernia	17	-	3	-	-	1	-	1	1	-
Herpes Zoster	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalus	12	-	4	-	1	-	2	-	-	1
Hydrops	33	-	-	-	-	1	1	-	1	1
Hydrothorax	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hysteria	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Icterus	10	-	2	-	1	1	1	-	1	-
Insania	24	-	4	-	1	-	2	-	-	-
Intoxicatio	6	-	2	-	-	-	1	-	-	-
Ischuria	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laryngitis	7	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Meningitis	151	2.3	57	-	1	2	11	-	2	1
— tuberculosa	254	3.9	52	-	6	5	6	2	1	3
— cerebro-spinalis epid. — spinalis, Myelitis	5	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Morbilli	11	-	-	-	-	1	1	1	1	-
	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-

i Byerne i 1883.

[illegible]

Kjendte Dødsårsager

Tabel LVIII (Forts.)		Tilsammen.		Forhold i Procent til samtlige i Byerne og i Dødsårsager.																							
Dødsårsag. (Causes de décès).						I		II		III			IV			V				VI	VII	VIII					
						Christiania.	Drøbak.	Son. Hølen og Hvidsten.	Moss.	Sarpsborg.	Fredrikstad.	Fredrikshald.	Drammen.	Holmsbo.	Hønefoss.	Kongsberg.	Svelvik.	Holmestrand.	Horten.	Aasgaardstrand.	Tønsberg.	Sandefjord.	Laurvik.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.
Morb. Addisoni . . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ovarii	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— viar. urinifer. . .	6	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metritis, Endo- Peri-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephrit., M. Br. (v. p.)	168	2.6	61	1	-	6	3	5	6	7	-	-	1	1	2	3	-	2	-	4	-	2	1	-	3	-	-
Obstructio alvi, Ileus	33	-	-	8	-	-	-	-	3	2	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-
Oedema glottidis . .	6	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum . . .	13	-	-	4	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osteomyelitis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Otorrhoea, Otitis . .	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Panophthalmitis . . .	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis	8	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— generalis	9	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	87	-	-	29	-	-	-	-	1	2	-	-	1	-	-	2	-	1	-	4	1	1	-	1	3	1	-
Phlebitis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Phlegmone, Abscess.	32	-	-	4	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pleuritis	20	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Pneumonia catarrh.	23	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— crouposa	427	6.6	107	2	-	5	5	15	6	13	-	-	5	6	1	6	-	5	3	17	-	5	-	-	11	3	2
Pneumothorax	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psoitis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Purpura	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmia	27	-	-	4	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-
In puerperio:																											
Abortus	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclampsia	4	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Febris puerperal. . .	40	-	-	13	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-
Hæmorrhag. uteri . .	7	-	-	5	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis, Morb. Br.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruptura uteri	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	35	-	-	26	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rheumatismus chr.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruptura uteri v. puerp.																											
Sarcoma, Osteo- . . .	7	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scarlatina	165	2.5	70	-	-	1	-	3	6	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Scorbutus	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scrophulosis	29	-	-	4	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Stenosis laryngis . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Stricture recti	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	34	-	-	17	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-

Kjendte Dødsårsaker

Tabel LVIII(Forts.)			Til sammen.		Forhold i Procent til samtlige i Byerne opgivne Dødsaauger.																						
Dødsaaarsag. (Causes de décès).		I					II		III		IV		V			VI		VII		VIII							
		Christiania.					Drobak. Son, Hølen og Hvidsten.	Moss.	Sarpsborg.	Fredrikstad.	Fredrikshald.	Drammen.	Holmsbo.	Hønetos.	Kongsberg.	Svelvik.	Holmestrand.	Horten.	Aasgaardstrand.	Tonsberg.	Sandefjord.	Laurvik.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.	Skien.
Tabes dorsalis	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tetanus vide puerpe- rium	11	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tubercul. mil. acut . .	14	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— pulmonum	1220	18.8	398	2	1	14	5	26	19	52	4	8	-	11	15	2	8	9	31	1	7	3	8	25	10	-	
— organ. alior.. . . .	34	-	16	-	-	1	-	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-	
Tumor orbitæ	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— uteri	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tussis convulsiva . .	108	1.7	28	-	-	2	-	-	4	3	-	2	-	-	-	-	4	-	12	-	-	-	-	-	-	-	
Typhlitis, Peri-. . . .	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ulcus cruris	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— intestini	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— ventriculi	9	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Uræmia	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
Vitia org. abdominis .	55	-	18	-	-	-	-	1	2	1	-	1	-	-	3	-	1	1	-	-	-	-	2	2	1	-	
— — cerebri	54	-	28	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	2	1	-	1	-	1	2	-	-	-	-	1	-	
— — conforma- tionis	9	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
— — cordis	229	3.5	82	-	1	3	1	6	6	7	1	-	3	2	-	5	-	5	1	6	2	1	-	1	5	-	
— — hepatis	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	6	2	-	-	-	-	-	-	
— — medullæ spinalis	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— — ventriculi et canal. intestin.	4	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vulnera	11	-	2	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
Causa alia	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sum	6491	-	2025	10	6	72	27	171	120	329	5	19	69	20	40	86	3	66	29	166	10	37	13	36	108	61	2

i Byerne i 1883.

Fordeling paa Byerne.																																		
		IX				X		XI				XIII	XIV	XV		XVI	XVII		XVIII	XIX	XX													
Stathelle.	Langesund.	Kragerø.	Østerrisør.	Tvedestrand.	Arendal.	Grimstad.	Lillesand.	Christianssand.	Mandal.	Farsund.	Flekkefjord.	Sogndal.	Ekersund.	Sandnes.	Stavanger.	Skudeneshavn.	Kopervik.	Haugesund.	Bergen.	Florø.	Aalesund.	Molde.	Christianssund.	Trondhjem.	Levanger.	Stenkjær.	Namsos.	Mosjøen.	Bodø.	Tromsø.	Hammerfest.	Vardø.	Vadsø.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	1	12	8	4	10	6	6	45	13	8	10	3	13	8	91	3	7	9	130	-	1	8	4	28	97	2	3	2	2	7	10	-	2
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	2	-	6	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
-	-	-	2	-	1	1	-	1	1	3	-	-	2	1	3	-	-	-	4	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	1	1	2	2	5	3	-	4	1	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	2	15	4	-	-	-	1	-	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	32	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-	3	-	2	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	15	62	30	19	53	53	17	247	60	31	37	14	43	26	377	15	24	48	795	5	41	45	99	501	6	14	16	23	36	90	31	32	28	

Liste over samtlige vigtigere af Lægerne

(Causes de décès dans les

Tabel LIX.	1853—1883	Forhold til samtlige Døds- årsager i pCt.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.
Alcoholismus	712	0.22	15	17	25	15	23
Angina membranacea	6266	1.93	440	487	229	200	165
Apoplexia cerebri	8244	2.54	432	417	486	394	369
Atrophia infantum	2323	0.72	86	110	118	80	89
Bronchitis acuta, Catarrhus. . .	11140	3.44	631	855	646	651	599
— chronica	6028	1.86	347	329	361	351	318
Cancer et Sarcoma	13338	4.11	959	892	887	801	794
(Sarcoma)	(74)	(0.02)	(14)	(8)	(13)	(11)	(8)
Cholera asiatica	2676	0.83	-	-	-	-	-
Convulsiones infantum	6688	2.06	299	338	316	349	294
Debilitas congenita	4697	1.45	249	315	216	266	256
— senilis	17046	5.26	786	818	967	917	1009
Diabetes	555	0.17	38	34	51	30	32
Diarrhoea et Cholera nostras . .	10064	3.10	540	736	512	759	580
Diphtheritis faucium	9869	3.04	1201	893	320	136	89
Dysenteria	1703	0.53	23	46	47	41	28
Dystokia	767	0.24	16	24	25	29	29
Elephantiasis ¹⁾	4830	1.49	82	120	127	139	164
Enteritis, Gastro	2931	0.90	88	167	103	201	174
Epilepsia	626	0.19	32	27	35	32	33
Erysipelas	1189	0.37	58	49	51	68	53
Febris puerperalis	4122	1.27	145	98	141	147	191
— typhoidea	3798	-	228	249	208	308	245
— typhosa exanthematica . .	269	4.27	16	38	25	3	12
— typhoid. et typhos. exant.	9774	-	-	-	-	-	-
Gastritis et Gastritis acuta . .	822	0.25	26	20	28	28	38
— chronica ²⁾	2063	0.64	121	102	117	129	130
Hernia	1483	0.46	63	70	57	75	52
Hydrocephalus	485	0.15	32	30	17	27	17
Hydrops	7209	2.22	155	131	193	173	187
Insania, Paralysis general. et	-	-	-	-	-	-	-
Mania puerperalis	1755	0.54	61	69	58	61	79
(Mania puerperalis)	(52)	(0.02)	-	(2)	(1)	(1)	(2)
Meningitis	9454	2.92	342	350	360	337	343
— tuberculosa	7573	2.34	539	619	559	491	513
— cerebro-spin. epid. . .	562	0.17	16	17	15	17	18
Morbilli	4546	1.40	10	679	314	3	22
Nephritis, Morbus Brightii . .	4275	1.32	372	349	277	275	253
Obstructio alvi, Ileus	1901	0.59	113	121	147	129	116
Peritonitis	4733	1.46	275	240	237	211	226
Pleuritis	1683	0.52	106	81	92	107	95
Pneumonia	28172	8.60	1383	1638	1684	1501	1222
Scarlatina	17821	5.50	818	1231	1028	620	679
Scrophulosis	1738	0.54	56	56	67	69	58
Struma	1321	0.41	47	54	54	65	67
Syphilis	31	0.01	1	2	-	-	4
Tuberculosis pulmonum	47702	14.71	2664	2649	2595	2607	2431
Tussis convulsiva	6344	1.96	247	311	421	375	126
Variolæ	1359	0.42	-	52	14	24	-
Vitia organica abdominis . .	3950	1.22	160	160	135	151	164
— — cerebri	1766	0.54	129	81	100	110	120
— — cordis	6799	2.10	488	435	408	406	354
Tilsammen	295202	-	14935	16606	14873	13908	12860
Causæ mortis aliæ	29048	8.96	1497	1449	1483	1483	1408
Summa	324250	-	16432	18055	16356	15391	14268
I pCt. af samtlige Dødsfald	-	-	50.0	51.1	50.4	50.4	49.9
— — — ved Sygdom forårsagede Dødsfald	-	-	51.5	52.8	52.3	52.4	51.5

¹⁾ Ifølge Overlægens Beretning kjendtes ialt i Aarene 1853—1884 5681 Dødsfald

opgivne Dødsaarsager i Aarene 1853—1883.

années de 1853—1883.

1878.	1877.	1876.	1875.	1874.	1873.	1872.	1871.	1870.	1869.	1868.	1853—1867.
30	30	41	53	50	27	20	29	24	21	25	267
108	149	234	234	274	214	170	178	144	170	169	2701
376	388	357	379	367	327	335	300	294	286	291	2446
142	110	139	125	129	113	102	109	95	100	86	590
675	596	632	618	628	425	396	383	377	362	294	2372
329	318	299	323	294	284	280	254	226	191	220	1304
712	689	625	624	568	610	477	477	471	438	335	2979
(10)	(7)	-	-	-	-	(3)	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	2666
321	293	324	344	254	242	257	253	240	259	320	1985
237	196	207	201	188	200	179	166	249	451	424	697
844	847	852	879	701	728	652	687	660	692	486	4521
25	31	21	31	23	21	27	18	26	18	17	112
697	347	424	566	462	374	525	265	431	249	566	2031
85	152	290	253	197	75	76	101	87	168	169	5577
22	9	14	18	37	61	33	37	44	33	91	1119
30	23	30	24	43	42	33	38	22	34	23	302
137	163	151	164	135	81	120	149	114	107	155	2722
119	98	128	89	122	130	112	95	101	75	103	1026
25	28	29	32	21	24	33	29	31	26	27	162
44	53	54	72	82	53	35	33	41	33	24	386
160	193	225	183	245	166	129	160	144	111	115	1569
306	265	332	418	422	400	417	446	471	544	770	7543
11	10	16	28	37	31	42					
22	54	29	20	62	27	24	21	16	24	30	353
121	121	125	156	127	167	113	130	79	82	71	172
66	73	50	78	40	65	48	65	55	54	59	513
28	30	19	56	25	25	28	23	-	25	28	95
183	205	184	202	237	265	232	255	281	246	294	3786
83	69	61	64	61	63	90	84	70	42	63	677
(2)	(1)	(1)	(2)	(2)	(3)	(1)	(2)	(1)	(2)	(3)	(26)
392	376	405	371	358	333	366	372	401	412	423	3513
486	409	441	342	434	296	250	261	251	182	144	1356
31	64	129	54	12	11	5	2	17	20	12	122
97	101	28	35	465	512	-	17	66	20	373	1804
244	224	198	181	185	150	177	160	140	133	151	806
103	88	86	86	85	71	70	87	60	68	61	410
204	223	220	217	226	180	164	158	184	164	159	1445
85	88	104	98	79	76	62	58	54	59	42	397
1083	1142	1569	1838	1338	883	849	1066	1024	1113	958	7881
819	1428	1927	772	290	438	965	1425	612	510	435	3824
60	89	78	94	93	72	80	74	71	42	82	597
64	58	61	70	62	65	67	60	55	44	41	387
1	-	3	1	1	-	-	-	-	1	1	16
2237	2291	2182	2096	1969	1901	1778	1846	1544	1651	1627	13634
342	300	154	172	208	387	355	26	111	282	370	2157
2	-	19	39	27	20	36	122	21	24	99	860
149	174	138	145	143	166	127	150	149	95	133	1611
80	68	67	80	69	74	62	65	68	52	61	480
383	366	391	352	344	288	251	259	237	179	190	1468
12800	13029	14092	13257	12219	11173	10649	10993	9858	9892	10617	93441
1296	1235	1299	1299	1303	1332	1226	1078	984	931	1002	8743
14096	14264	15391	14556	13522	12505	11875	12071	10842	10823	11619	102184
47.5	45.3	44.5	42.9	41.6	41.9	40.3	40.8	38.5	36.6	36.6	
49.4	46.9	46.2	44.5	43.5	43.9	41.9	42.4	40.2	38.4	38.4	

af Spedalskhed. 2) Fra 1863.

H*

De af Lægerne behandlede Tilfælde af epidemiske Sygdomme fordelt paa Lægedistrikter og Maaneder.

(Cas des maladies épidémiques par districts civils médicaux et par mois).

De i følgende Tabeller optagne romerske Tal betegne de enkelte Amter, saaledes som paa Indholdsfortegnelsen (Side III) anført.

De af Lægerne meddelte Opgaver over Tilfældenes Fordeling paa Lægedistrikter og Maaneder omfatte ikke alle behandlede Tilfælde.

Forsaavidt der haves Opgaver, ere de behandlede Tilfælde i nedenstaaende Tabeller ogsaa fordelte paa By- og Landdistrikt, under hvilket sidste der dog i enkelte Tilfælde er indbefattet de (mindre) Byer i vedkommende Landdistrikt, hvorfra saadanne Maanedsopgaver savnes.

a. Exanthematisk Typhus (*Typhus exanthematicus*).

Tabel LX.		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
I.	Christiania	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
VII.	Faaberg: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3
XIII.	Bergen	-	-	-	-	-	2	2	4	-	-	-	1
XV.	Søndre Nordmøre: Christianssund By	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Gildeskaal	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Lødingen	-	-	-	4	8	4	1	-	-	-	11	-
XIX.	Skjærvø	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8
XX.	Loppen	12	15	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hammerfest: Hammerfest By	4	11	11	1	-	2	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vadsø By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

b. Typhoidfeber (*Heotyphus*).

I.	Christiania	6	1	6	4	4	11	9	19	22	19	12	6
II.	Aker	4	1	3	-	1	-	-	-	2	4	8	7
	Ullensaker	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
	Høland	8	-	2	-	-	2	-	-	-	2	-	-
	Follo: Son By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	3	-
	Landdistrikt	3	1	5	1	1	1	-	1	-	1	1	1
III.	Eidsberg	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
	Moss: Moss By	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	3	1	-	1	3	-	-	-	-	1	1	-
	Sarpsborg: Sarpsborg By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Fredrikstad	4	-	-	-	1	3	2	5	10	11	7	8
	Landdistrikt	8	4	12	1	2	-	7	4	7	9	7	21
	Fredrikshald	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-

b. Typhoidfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IV.	Drammen:												
	Drammens By	8	2	11	1	5	2	2	6	-	2	4	1
	Landdistrikt	4	5	-	-	1	4	1	1	1	3	-	-
	Ringerike: Landdistr.	2	2	1	2	-	-	-	3	4	1	1	-
	Modum	-	-	1	2	-	-	-	1	1	-	-	2
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	-	-	4	1	1	1	1	2	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	2
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Aasgaardstrand By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Horten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-
	Hof:												
	Holmestrand By	-	-	-	-	-	-	3	8	2	2	6	1
	Svelvik	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	2	-	-	1	-	2	-	1	2	2
	Laurvik:												
	Laurvik By	-	1	-	1	-	-	-	9	5	-	-	1
	Sandefjord	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	1	-	2	3	-	-	-
VI.	Solør og Odalen	1	1	-	1	-	1	1	2	-	-	1	2
	Hedemarken:												
	Hamar By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	5	7	16	7	8	8	2	3	-
	Søndre Østerdalen	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-
	Rendalen	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-
	Tønset	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
VII.	Hadeland og Land ...	1	3	2	3	1	-	-	-	3	1	2	2
	Toten:												
	Gjøvik By	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	7	1	-	-	-	2	4	-	2	1	2	4
	Faaberg:												
	Lillehammer By	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-
	Ringeby	-	1	-	3	3	1	-	-	-	-	-	-
	Lom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	Lesje	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
VIII.	Skien:												
	Porsgrund By	-	-	-	2	-	1	5	2	1	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1
	Kragerø:												
	Langesund By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
	Kragerø	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	4	-	-	2	3	-	1	-	-	-	-	-
	Holden	1	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Tvedestrand	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	6	2	2	-	1	1	1	1	2	1	8	-
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Grimstad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	Landdistrikt	4	-	3	1	-	2	1	2	2	2	1	4

b. Typhoidfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
X.	Christianssand	-	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	-	-	-	-	-	1	4	-	1	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	4	4	1	8	3
	Undal	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-
	Vanse:												
	Farsund By	-	-	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Flekkefjord	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
XI.	Ekersund: Landdistr. .	4	1	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-
	Sandnæs: Landdistrikt	-	-	1	3	-	-	-	-	-	1	-	-
	Stavanger:												
	Stavanger By	8	4	1	1	-	2	2	2	2	1	3	-
	Landdistrikt	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-
	Finne	-	6	15	10	1	3	3	-	-	-	-	-
	Karmøen:												
	Skudesnæsavn By .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	Kopervik	15	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	4	3	5	5	2	1	-	-	1	7	-	2
	Haugesund:												
	Haugesund By	1	-	2	-	-	-	-	-	1	3	-	1
	Landdistrikt	8	1	1	1	-	-	-	-	-	2	3	-
XII.	Sveens Herred	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-
	Indre Søndhordland .	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Indre Hardanger	-	-	1	-	-	3	2	1	-	-	-	-
	Ytre —	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Voss	30	14	12	8	1	1	-	1	-	3	1	2
	Søndre Midthordland .	4	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	10	2	1	3	17	6	4	11	3	4	6	10
	Indre Nordhordland .	6	-	4	3	-	-	-	-	6	7	4	3
	Ytre —	6	4	5	4	2	3	3	3	4	3	-	-
XIII.	Bergen	10	3	8	4	2	6	7	6	4	5	18	2
XIV.	Indre Sogn	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
	Midtre —	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
	Ytre —	-	14	1	-	-	-	4	1	2	-	-	-
	Indre Søndfjord	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Kinn:												
	Florø By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
	Gloppen	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
	Indviken	3	1	3	1	1	-	-	-	-	1	-	-
XV.	Vestre Søndmøre	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre —	-	-	-	-	-	-	1	6	-	-	-	3
	Østre —	11	5	1	-	-	-	-	-	-	3	-	5
	Ørskog	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Ytre Romsdal	2	2	-	-	-	-	-	-	3	1	-	2
	Indre —	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-

b. Typhoidfeber (Forts).

[illegible]

b Typhoidfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XX.	Alten	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hammerfest: By	-	-	-	-	-	-	1	1	3	5	-	-
	Varde: —	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

c. Epidemisk Cerebrospinalmeningit (*Meningitis cerebrospinalis*).

IV.	Ringerike: Landdistr.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
V.	Laurvik: Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
VII.	Toten: Landdistrikt ..	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
X.	Oddernæs: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
XI.	Sandnæs: Landdistrikt	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Stavanger:												
	Stavanger By	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XII.	Voss	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
XIII.	Bergens By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
XVI.	Trondhjem	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Opdal	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Fosen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
XVII.	Levanger: Landdistr.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Namsos:												
	Namsos By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Namdal	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Ranen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-
XX.	Varde: By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

d. Barselfeber (*Febris puerperalis*).

I.	Christiania By	2	3	2	3	2	2	1	3	4	3	4	6
II.	Aker	1	2	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-
	Ullensaker	1	-	3	-	1	-	1	-	1	-	1	-
	Høland	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Follo:												
	Drøbak By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
III.	Eidsberg	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Moss: By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

d. Barsefeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).													
Distrikt.		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
IX.	Østre Nedenæs: Land.	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1
	Vestre — :												
	Arendal By		-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Evje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
X.	Sætersdalen	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Christianssand	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI.	Lyngdal	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
	Flekkefjord:												
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Sogndal:												
	Sogndal By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Ekersund: Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandnæs:												
XII.	Sandnæs By	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	1	-	-	-	1	1	-	2
	Stavanger By	-	-	-	1	-	1	1	-	-	2	1	1
	Finne	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Karmøen: Landdistrikt	1	1	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-
	Haugesund: —	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Indre Søndhordland ..	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIII.	Tysnæs	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Hardanger	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-
	Voss	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Midthordland ..	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
	Nordre —	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
	Indre Nordhordland ..	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
	Bergens By	-	1	-	1	1	1	-	-	-	2	4	1
XIV.	Lærdal	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Sogn	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Midtre —	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Ytre Søndfjord	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre —	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Kinn:												
	Flørø By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
	Ytre Nordfjord	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
XV.	Nordfjordeidet	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gloppen	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	Indviken	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-
	Vestre Søndmøre	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	Indre —	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Østre —	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Ørskog	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

e. Børnekopper (*Variolæ*).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktobr.	November.	December.
Distrikt.													
I.	Christiania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-
III.	Sarpsborg By	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-

f. Vandkopper (*Varicellæ*).

I.	Christiania	38	20	15	33	52	34	5	3	8	24	49	93
II.	Aker	-	3	-	-	-	-	-	4	-	-	-	1
	Ullensaker	-	-	-	-	-	-	1	4	2	3	2	-
	Høland	-	-	2	2	-	2	-	2	-	-	-	-
	Follo	-	-	-	-	2	-	1	1	-	-	3	1
III.	Moss:												
	Moss By	-	-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	6	2	-	-	-	-	2	-	-	-	4	2
	Fredrikstad —	1	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	-	-	-	2	6	6	7
	Fredrikshald	3	1	5	2	-	1	2	-	-	2	10	12
IV.	Drammen:												
	Drammens By	12	46	34	3	7	1	2	1	-	-	5	1
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	Ringerike: Landdistr. .	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Modum	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3
	Aal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	3	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	3
	Horten —	1	-	2	-	5	-	3	-	-	6	10	12
	Landdistrikt	-	1	3	1	7	2	-	-	-	-	1	-
	Hof:												
	Holmestrand By	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	7	4
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-
	Laurvik:												
	Laurvik By	-	1	1	1	3	3	-	-	3	5	10	9
	Sandefjord —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Hedemarken:												
	Hamar By	3	1	-	-	1	1	-	4	7	2	2	6
	Landdistrikt	7	3	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Østerdalen	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Trysil	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
	Rendalen	-	4	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
VII.	Hadeland og Land ...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Søndre Valdres	-	-	1	7	2	-	-	-	-	-	1	-

f. Vandkopper (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VIII.	Nordre Valders	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toten: Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Faaberg: —	-	-	-	-	-	-	4	3	7	2	-	-
	Ringebu	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Skien:												
	Skien By	1	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
	Porsgrund —	1	5	-	3	-	-	5	-	-	1	-	-
	Brevik —	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	1	-	-	-	5	1	-
	Kragerø:												
	Langesund By	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kragerø —	5	2	7	1	3	-	-	-	2	-	-	6
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	5
	Hviteseid	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisor By	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tvedestrand —	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	-	-	1	2	6	-	-	-	-	-	-	-
	Grimstad —	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Landdistrikt	2	2	-	2	1	-	1	-	-	-	1	-	
X.	Christianssand	-	2	-	-	-	1	-	6	25	9	10	12
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3
	Landdistrikt	-	3	-	-	-	1	3	2	4	-	2	1
	Lyngdal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Landdistrikt	-	-	-	-	2	7	-	-	-	-	-	-	
XI.	Sogndal:												
	Sogndal By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	1
	Ekersund: By	1	-	1	-	1	1	-	-	-	1	-	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Stavanger:												
	Stavanger By	17	13	15	9	5	6	2	1	-	3	2	2
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Sand	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Karmøen: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
	Haugesund:												
	Haugesund By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	4
Landdistrikt	-	1	2	1	1	-	-	-	1	-	-	3	
XII.	Nordre Midthordland .	-	-	1	-	5	3	1	1	2	-	-	-
XIII.	Bergens By	29	36	20	8	9	12	2	6	10	10	13	6

f. Vandkopper (*Varicellæ*).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts	April	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XIV.	Lyster	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-
	Indre Sogn	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre	-	-	-	-	4	-	5	-	-	-	-	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	5
	Gloppen	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
	Indviken	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-
XV.	Ørskog	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	-	-	-	8	-	2	-	-	-	-	-	-
	Trondhjem	11	14	10	28	14	5	4	1	8	10	9	19
	Strinden	-	1	3	-	1	-	-	-	-	-	-	2
	Røros	-	1	1	1	-	3	-	-	-	2	-	-
	Guldal	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
XVII.	Hevne	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	Levanger: Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Inderøen	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Stenkjær: Landdistrikt	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	3	-
	Fosnæs	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Vefsen:												
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-
	Gildeskaal	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Bødø:												
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
	Ofoten	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Buksnæs	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sortland	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Tranø	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tromsø:												
	Tromsø By	13	2	-	-	2	2	1	-	1	1	1	1
	Landdistrikt	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XX.	Karlø	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hammerfest: By	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2

g. Skarlagensfeber. (*Scarlatina*).

I.	Christiania	29	38	52	29	54	104	66	60	84	160	191	148
II.	Aker	-	-	-	-	2	3	2	6	18	31	49	15
	Ullensaker	18	10	20	25	11	14	5	-	2	-	5	8
	Høland	-	2	2	4	1	-	24	6	11	5	19	21

55 Skarlagensfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tvedestrand	6	3	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-
	Landdistrikt	10	9	11	11	12	8	12	5	3	2	5	10
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	11	2	9	14	6	3	-	2	3	3	10	1
	Landdistrikt	9	3	5	5	13	7	3	1	4	5	5	11
	Aamli	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
X.	Evje	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-
	Christianssand	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-
	Oddernæs: Landdistr..	3	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
	Undal	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyngdal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	1	3	1	12	-
XI.	Sogndal:												
	Sogndal By	-	-	18	20	4	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	3	9	42	44	20	8	7	6	11	1	4
	Ekersund: By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Stavanger: By	-	-	1	2	1	-	-	-	-	2	-	2
	Finnø	-	6	11	5	4	2	-	-	-	-	-	-
	Sand	-	-	-	1	9	-	-	-	-	-	-	-
	Karmøy:												
	Kopervik By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Haugesund: By	-	3	1	-	-	-	1	-	-	3	-	4
XII.	Indre Søndhordland...	9	-	8	-	1	-	-	-	7	13	17	9
	Ytre —	2	-	-	8	2	1	8	4	4	2	-	-
	Tysnæs	6	2	8	4	-	2	-	-	-	-	-	-
	Indre Hardanger	2	32	26	15	10	32	7	-	-	-	-	-
	Ytre —	9	14	17	10	8	6	5	2	1	-	-	-
	Voss	3	2	-	2	1	1	-	1	2	1	-	-
	Søndre Midthordland ..	41	22	7	-	-	2	5	10	5	2	-	4
	Nordre —	35	41	20	21	7	8	11	-	7	3	8	4
	Indre Nordhordland...	27	54	20	16	14	7	8	8	5	3	3	-
	Ytre —	7	6	11	8	-	-	-	-	4	-	6	4
XIII.	Bergen	115	50	26	34	17	11	2	-	-	1	5	6
XIV.	Lærdal	35	6	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyster	4	1	2	3	3	7	-	-	-	-	-	-
	Midtre Sogn	8	4	19	6	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	24	22	20	12	8	15	3	4	-	-	-	-
	Ytre Søndfjord	17	8	24	-	28	15	20	7	2	-	-	-
	Indre —	-	16	5	1	10	21	8	5	11	2	-	-
	Kinn: Landdistrikt ..	9	8	2	3	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Nordfjord	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	-	-	-	-	8	5	5	12	4
	Gloppen	1	-	-	11	-	-	8	-	-	6	3	-
	Indviken	8	31	46	8	14	14	20	15	-	2	-	14

g. Skarlagensfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XV.	Vestre Søndmøre	.	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Indre —	1	-	-	-	-	-	16	3	-	-	-	-
	Østre —	82	11	2	5	-	2	16	-	1	4	4	7
	Ørskog	4	2	-	-	10	-	-	-	-	-	3	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	2	14	34	32	12	11	19	9	8	7	3	4
	Landdistrikt	4	-	13	6	10	9	13	6	2	4	3	4
	Ytre Romsdal	11	11	-	25	10	11	5	3	16	13	13	8
	Indre —	-	-	-	3	4	-	-	5	4	-	-	-
	Nordre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	1	23	19	12	8	-	-	-	-	1	6	2
	Landdistrikt	66	47	10	19	14	8	12	13	6	46	-	-
	Sundal	21	-	-	7	2	-	-	-	-	5	19	-
	Suredal	3	3	-	-	8	5	-	-	2	5	-	3
	Nordre Nordmøre	57	29	3	15	16	16	12	2	5	10	6	-
XVI.	Trondhjem	19	13	16	8	6	8	7	10	2	12	20	13
	Strinden	26	18	13	2	2	-	6	4	-	-	-	-
	Selbu	11	10	6	6	4	-	-	-	-	-	-	-
	Røros	30	12	17	23	33	45	21	2	7	-	-	-
	Opdal	-	101	59	30	3	-	10	6	-	13	-	3
	Orkedal	88	68	42	28	30	26	9	5	9	-	-	-
	Hiteren	6	7	-	3	-	-	-	-	-	4	1	-
	Hevne	39	35	10	17	9	6	-	-	2	-	-	-
	Ytre Fosen	-	-	2	-	1	2	2	1	-	-	1	2
XVII.	Stjerdalen	8	1	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-
	Frosten	12	11	9	12	3	10	5	2	1	-	-	8
	Levanger: Landdistrikt	22	12	1	2	4	21	6	4	-	-	-	-
	Inderøen	11	18	17	14	7	7	2	9	8	2	-	2
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	2	-	-	-	2	1	-	2	2	3
	Namsos: Landdistrikt.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Ytre Namdal	5	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Brønnø	8	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Alstahaug	21	8	10	6	5	5	18	14	2	-	-	20
	Vefsen:												
	Mosjøen By	-	-	-	-	7	3	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ranen	31	5	3	7	-	-	-	-	-	14	-	-
	Lurø	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gildeskaal	20	11	43	15	4	7	11	-	-	-	-	-
	Bodø: Landdistrikt ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Skjærstad	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	2	1
	Stegen	-	-	6	-	-	4	3	2	-	6	6	-
	Buksnæs	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
	Flakstad	-	-	-	7	5	1	1	2	-	-	-	-
XIX.	Østlofoten	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Hadsel	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
	Sortland	-	-	-	-	-	-	-	-	17	11	9	5
XIX.	Trondenes	-	-	-	-	-	1	3	1	2	2	-	-
	Tranø	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lenvik	-	-	-	4	17	44	13	11	5	1	-	-

g. Skarlagensfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XX.	Maalselven	-	-	-	-	-	-	12	6	1	11	-	1
	Tromsø:												
	Tromsø By	4	2	-	-	-	1	2	1	4	6	7	1
	Landdistrikt	-	1	1	-	-	-	-	-	-	6	-	-
	Alten	-	5	15	19	7	-	-	-	-	-	-	-
	Hammerfest: By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1
	Sydvaranger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-

h. Røde Hunde (*Rubeolæ*).

II.	Ullensaker	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-
	Follo:												
	Drobak By	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	3
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-
III.	Eidsberg	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	2
	Sarpsborg:												
	Fredrikstad By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	17
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
IV.	Drammen:												
	Drammens By	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ringerike: Landdistr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
V.	Tønsberg:												
	Horten By	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	2	-
	Landdistrikt	1	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Laurvik:												
	Laurvik By	6	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandefjord —	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	6	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
VI.	Søndre Østerdalen ...	5	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.	Nordre Valders	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Faaberg: Landdistrikt ..	3	4	8	7	3	4	-	-	-	-	-	-
	Ringebu	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
VIII.	Skien:												
	Porsgrund By	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Brevik —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Holden	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
IX.	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
X.	Christianssand	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Oddernæs: Landdistr.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Flekkefjord: —	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-

h. Røde Hunde (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XI.	Ekersund: By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
	Sandnæs: Landdistr. .	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	-
	Stavanger: By	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-
	Haugesund: —	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
XII.	Nordre Midthordland	-	-	1	1	-	2	-	1	1	-	-	-
XIII.	Bergens By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-
XIV.	Nordfjordeidet	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-
XV.	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By..	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Røros	-	3	-	2	-	-	2	3	-	-	-	-
XVII.	Namsos: By	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-
XVIII.	Bodø:												
	Bodø By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Lenvik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Tromsø: By	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-

i. Mæslinger (Morbilli).

I.	Christiania	2	1	1	-	1	3	-	2	-	-	-	-
II.	Aker	-	-	-	5	-	-	1	-	-	-	-	-
	Follo	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III.	Eidsberg	6	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Moss: Landdistrikt ...	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Fredrikshald	-	-	-	-	-	-	5	-	-	2	-	-
IV.	Drammen: By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Modum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Sandsvær:												
	Kongberg By	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.	Tønsberg:												
	Horten By	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Laurvik:												
	Laurvik By	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI.	Solør og Odalen: Landd.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Tønset	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

i. Mæslinger (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VII.	Hadeland og Land ...	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Valders	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VIII.	Skien:												
	Skien By	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Kragerø: Landdistrikt	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	1	5	14	2	2	1	1	-	-	-	-	-
	Evje	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sætersdalen	-	-	3	-	-	-	4	-	-	-	-	-
X.	Christianssand	-	-	-	9	2	2	2	1	-	-	-	-
	Oddernæs: Landdistr.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
XI.	Stavanger: By	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
	Haugesund:												
	Haugesund By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII.	Indre Søndhordland...	-	-	2	30	37	31	-	-	-	-	-	-
	Tysnæs	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Midthordland	-	-	-	-	-	-	2	1	2	3	-	-
XV.	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Romsdal	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Strinden	-	-	-	2	-	-	2	3	-	-	-	-
	Røros	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
XVIII.	Vefsen:												
	Mosjøen By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Lødingen	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Østlofoten	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Hadsel	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sortland	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Fisket	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Tromsø: By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

j. Rosen (*Erysipelas*).

I.	Christiania	11	16	8	10	7	13	8	2	7	18	10	6
II.	Aker	4	-	-	1	1	-	-	3	1	-	2	4
	Ullensaker	3	4	-	4	3	2	5	1	3	3	2	5

j. Rosen (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
III.	Høland	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1	-
	Follo:												
	Son By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	3	4	2	2	2	1	-	-	1	3	1	3
	Eidsberg	-	1	-	2	-	1	-	1	3	1	2	1
	Moss:												
	Moss By	1	-	1	-	4	2	1	3	1	1	1	-
	Landdistrikt	-	1	1	2	2	-	-	3	-	2	2	1
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	-	1	1	1	1	-	-	-	2	-	1	-
	Fredrikstad	3	1	2	1	4	5	4	2	3	2	3	2
	Landdistrikt	4	7	2	7	6	5	2	1	3	2	3	4
	Hvaløerne	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Fredrikshald	2	3	3	2	3	1	1	2	3	3	2	3
IV.	Drammen:												
	Drammens By	7	11	7	1	5	7	2	4	6	4	5	3
	Landdistrikt	2	1	1	-	1	-	-	-	2	-	-	1
	Ringerike:												
	Hønefos By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	2	-	1	1	-	-	1	3	1	2
	Modum	-	5	4	3	-	1	1	2	-	3	2	3
	Næs	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-
	Aal	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	-	3	-	-	2	2	-	-	1	-	1	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	1	2	-	-	1	-	-	1
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	2	1	-	-	-	2	-	1	-	1	1	1
	Horten	-	-	1	3	-	2	-	1	1	1	-	-
	Landdistrikt	5	1	3	2	1	2	2	1	1	1	-	2
	Hof:												
	Holmestrand By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Svelvik	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
	Landdistrikt	1	1	1	-	1	-	3	-	1	3	1	2
	Laurvik:												
	Laurvik By	4	5	2	1	2	3	2	2	3	3	4	6
	Sandefjord	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
	Landdistrikt	2	1	1	1	1	1	-	1	5	1	-	1
	Hedemarken:												
	Hamar By	1	-	-	-	1	1	1	1	2	3	-	1
	Landdistrikt	2	4	1	3	3	4	4	3	2	7	2	4
	Søndre Østerdalen	1	-	-	1	2	1	-	-	-	1	1	-
	Trysil	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
	Rendalen	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-
	Tønset	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1
VII.	Hadeland og Land ...	1	1	2	1	4	1	2	4	2	1	2	3
	Søndre Valdres	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	1	1	2	-	1	-	-	-	1	-	1	-

j. Rosen (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VIII.	Toten:												
	Gjøvik By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	3	3	3	1	1	1	-	3	1	2
	Faaberg:												
	Lillehammer By ..	-	-	-	1	1	1	1	-	1	1	-	-
	Landdistrikt	1	-	1	-	1	-	-	1	1	2	-	1
	Ringeby	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
	Lesje	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Skien:												
	Skien By	-	-	1	1	1	2	-	1	1	4	-	3
IX.	Porsgrund	1	6	4	1	1	1	2	2	-	-	3	4
	Brevik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	1	1	1	4	1	1	-	-	1	1	5	1
	Kragerø:												
	Langesund By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1
	Kragerø	-	1	-	1	1	1	1	1	-	2	2	1
	Landdistrikt	-	1	-	3	-	-	-	1	2	1	-	1
	Holden	-	1	-	2	-	1	-	-	-	1	1	-
	Sauland	-	-	2	-	2	-	-	-	1	1	-	3
	Hviteseid	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-
X.	Laardal	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	3	3	1	1	-	1	-	3	2
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	3	-	3	-	1	1	2	2	1	1	1	2
	Grimstad	-	2	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	3	2	4	-	1	2	2	2	2	1	1	2
	Aamli	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Evje	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
XI.	Christianssand	1	4	1	1	2	-	2	4	-	4	3	6
	Oddernæs:												
	Mandal By	1	2	1	2	-	1	-	-	-	-	2	1
	Landdistrikt	1	2	-	1	1	-	2	2	3	1	1	1
	Undal	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Lyngdal	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Vanse:												
	Farsund	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
	Flekkefjord: By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
XI.	Sogndal: By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ekersund:												
	Ekersund By	1	-	-	-	-	-	1	1	2	1	1	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	1	1	1	-	1	-	1
	Stavanger:												
	Stavanger By	-	-	-	5	4	3	2	3	7	5	4	3
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
XI.	Sand	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

j. Rosen. (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Karmøen:												
	Skudsnæshavn By	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	-
	Kopervik	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	3	-	1	4	3	-	-	3	2	-	1
	Haugesund:												
	Haugesund By	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
XII.	Sveens Herred	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Indre Søndhordland	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1
	Ytre —	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-
	Indre Hardanger	3	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Ytre —	3	1	1	-	-	3	3	3	3	3	-	1
	Voss	2	-	1	-	1	-	1	1	1	-	-	-
	Søndre Midthordland	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	2
	Nordre —	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
	Indre Nordhordland	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1
	Ytre —	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XIII.	Bergens By	12	13	7	5	5	8	9	5	6	5	11	8
XIV.	Lærdal	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyster	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Sogn	-	-	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-
	Midtre —	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	1
	Ytre —	-	1	-	-	1	-	-	1	-	1	1	-
	Ytre Søndfjord	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Indre —	-	1	1	1	1	-	-	-	1	2	-	2
	Ytre Nordfjord	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordfjordeidet	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Gloppen	-	1	-	-	1	1	-	-	1	-	2	3
	Indviken	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
XV.	Vestre Søndmøre	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Indre —	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
	Østre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Ørskog	-	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	-	-	1	3	2	-	-	2	-	1	1	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	2	1	1	-	-	1	-	-	1	-
	Indre Romsdal	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By	1	1	5	3	-	-	2	6	-	2	2	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Sundal	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	2
	Surendal	1	2	3	1	-	-	-	-	1	1	-	2
	Nordre Nordmøre	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem	12	9	14	7	2	2	-	-	-	1	-	-
	Strinden	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Røros	1	1	2	2	1	2	-	1	2	1	1	2
	Guldal	5	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-
	Opdal	-	-	1	-	-	1	-	1	2	-	1	1

j. Rosen (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Orkedal	2	4	3	2	2	4	2	-	1	4	-	-
	Ytre Fosen	4	-	2	-	-	-	2	1	1	-	2	-
	Indre —	1	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XVII.	Stjørdalen	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	Frosten	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Levanger:												
	Levanger By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	2	2	2	1	1	3	-	1	-	1	1	1
	Inderøen	1	-	2	2	-	-	-	-	-	1	-	-
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	1	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-
	Namsos:												
	Namsos By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
XVIII.	Fosnæs	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Ytre Namdal	-	1	-	-	-	-	1	2	1	1	1	-
	Brønnø	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Alstahaug	-	-	-	-	-	-	2	1	-	1	1	1
	Ranen	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-
	Lurø	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-
	Gildeskaal	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	2	-
	Bodø:												
	Bodø By	-	-	-	1	1	-	1	-	1	-	1	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Skjærstad	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
	Stegen	1	-	-	-	1	1	1	-	-	2	-	-
	Lødingen	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-
	Ofoten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
	Flakstad	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-
	Østlofoten	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
	Hadsel	1	-	-	1	1	-	-	-	1	2	1	-
	Fisket	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenes	-	-	-	1	-	-	2	2	2	2	-	-
	Ibestad	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
	Lenvik	-	-	-	-	-	2	1	-	1	2	-	1
	Maalselven	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Balsfjorden	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
	Tromsø: By	3	-	3	2	-	2	2	3	2	1	-	1
	Lyngen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Karlø	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
XX.	Loppen	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
	Hammerfest: By	1	-	1	-	4	2	2	-	-	-	-	1
	Maasø	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-
	Kistrand	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tanen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Vardø: By	2	1	-	1	4	-	-	1	2	-	-	-
	Vadsø:												
	Vadsø By	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

k. Kighoste (*Tussis convulsiva*).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
I.	Christiania	85	43	28	18	20	8	9	11	13	25	38	55
II.	Aker	12	11	8	4	5	3	-	3	-	3	2	7
	Ullensaker	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Høland	-	-	-	-	2	3	2	-	-	-	-	2
	Follo	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
III.	Eidsberg	2	5	4	1	1	-	5	-	3	7	-	-
	Moss	-	-	-	-	-	3	-	-	7	8	18	12
	Moss By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	11
	Landdistrikt	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	11	15
	Fredrikstad	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	7	5	11	8	7	6	4	2	3	2	1	2
	Fredrikshald	23	35	54	53	34	12	28	16	-	25	4	-
IV.	Drammen:												
	Drammens By	3	6	11	17	51	76	84	60	37	26	20	7
	Landdistrikt	1	-	-	-	1	5	5	11	3	4	3	-
	Ringerike:												
	Hønefoss By	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	10	7	18	22	14	3	1	2	2	-	1	-
	Modum	1	8	5	7	5	12	29	9	5	7	1	-
	Næs	3	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandsvør:												
	Kongsberg By	14	31	39	14	4	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	10	8	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Rollag	4	-	2	1	3	1	-	-	-	-	-	-
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	6	8	15	12	13	12	14	2	2	1	-	-
	Horten	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	3	4	-	1	1	1	2	1	-	4	2	-
	Hof:												
	Holmestrand By ...	3	4	1	-	-	1	-	-	-	-	3	-
	Landdistrikt	4	21	16	6	6	9	15	6	2	-	-	-
	Laurvik:												
	Laurvik By	17	19	48	23	19	25	31	13	6	-	-	1
	Landdistrikt	-	3	2	-	-	-	-	3	1	-	-	-
VI.	Hedemarken:												
	Hamar By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	24	19	14	2	7	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Østerdalen ..	22	10	3	11	-	-	-	-	-	-	-	-
	Trysil	-	-	-	-	1	3	5	4	3	3	1	2
	Rendalen	7	11	18	21	11	7	8	5	2	-	1	1
	Tønset	1	4	4	2	43	24	4	4	-	1	3	1
VII.	Hadeland og Land ..	2	14	25	20	27	14	42	25	32	35	11	7
	Nordre Valders	2	2	3	4	4	1	-	-	-	-	-	-
	Toten: Landdistrikt ..	9	1	3	4	1	3	2	-	-	-	-	-
	Faaberg:												
	Lillehammer By	7	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	30	28	16	-	-	-	3	-	-	-	-	-

k. Kighoste (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VIII.	Ringeby	3	3	-	-	-	5	9	5	11	3	10	3
	Lom	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	3
	Skien:												
	Skien By	1	15	9	10	8	5	9	3	-	-	-	-
	Porsgrund	-	3	1	-	-	2	3	3	-	-	-	-
	Brevik	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-
	Landdistrikt	9	2	4	-	6	6	5	1	2	-	-	-
	Kragerø:												
	Langesund By	-	-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-
	Sauland	-	4	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Tinn	6	8	13	7	1	-	-	-	-	-	-	-	
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3
	Landdistrikt	1	-	2	1	1	6	4	8	3	9	7	13
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	6	2	4	4	-	3	5	8	3	5	3	4
	Grimstad	-	-	-	-	-	2	3	12	21	17	19	10
	Lillesand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
	Landdistrikt	-	1	3	1	5	12	12	23	18	20	19	18
	Aamli	-	-	-	-	-	2	14	15	6	6	5	4
	Sætersdalen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
X.	Christianssand	-	-	-	-	1	6	1	2	8	-	7	5
	Oddernæs:												
	Mandal By	7	4	1	2	1	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	-	-	2	4	-	2	5
	Undal	-	1	-	-	9	3	1	-	1	-	-	-
	Lyngdal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-
	Vanse:												
	Farsund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	2	-	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Flekkefjord:												
Flekkefjord By	-	-	-	-	-	15	54	23	4	1	-	-	
Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	1	
XI.	Sogndal: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	3	-	5	-	-
	Ekersund: By	-	-	-	-	-	-	-	4	3	2	-	4
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Epid.	4	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-
	Stavanger:												
	Stavanger By	85	25	27	8	12	9	2	3	8	- 9	14	10
	Landdistrikt	7	6	7	4	2	-	-	-	-	-	-	-
	Sand	-	22	3	6	1	-	-	-	7	1	2	-
	Karmøy:												
Skudsnæshavn By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Landdistrikt	-	-	-	3	-	-	5	3	-	-	-	-	
Haugesund:													
Haugesund By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Landdistrikt	-	-	-	-	-	5	5	-	-	-	-	-	
XII.	Indre Søndhordland	2	6	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-
	Indre Hardanger	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

k. Kighoste (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Ytre Hardanger	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Voss	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Nordhordland	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
XIII.	Bergens By	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	5	8
XIV.	Indre Sogn	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
XV.	Vestre Søndmøre	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-
	Indre —	-	1	-	24	12	12	6	6	2	4	1	1
	Nordre —	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
	Aalesund By	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By	14	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Nordmøre	4	1	2	7	10	5	-	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem	16	42	45	11	22	29	10	4	12	6	4	2
	Strinden	-	1	7	-	-	-	1	-	-	1	-	-
	Røros	-	-	6	6	10	23	16	8	6	9	9	2
	Guldal	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
XVII.	Stjørdalen	10	7	3	3	2	3	1	-	-	-	-	-
	Frosten	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Inderøen	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Namsos: Landdistrikt	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Namdal	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Brønnø	3	-	-	-	-	1	6	6	5	1	-	2
	Alstahaug	-	-	-	-	-	-	6	1	4	1	5	5
	Buksnæs	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-
	Østlofoten	-	-	-	-	-	-	5	5	2	-	-	-
	Hadsel	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19	18	4
	Fisket	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Lenvik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
	Tromsø: By	-	-	-	-	-	-	-	-	5	11	54	115
XX.	Varde: By	-	-	-	-	-	-	-	-	20	13	13	3
	Vadsø:												
	Vadsø By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	50	22
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-
	Sydvaranger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-

l. Diphtherisk Svælgbetændelse (*Diphtheritis faucium*).

I.	Christiania	5	-	1	9	-	2	10	6	11	12	6	5
II.	Aker	-	-	4	-	-	-	5	-	7	9	-	-
	Ullensaker	4	-	-	1	-	1	1	1	1	-	-	-
	Høland	-	-	3	1	-	11	2	2	3	-	1	-
	Follo	-	-	-	1	-	5	1	1	-	1	15	17

1. Diphtherisk Svælgbetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
III.	Eidsberg.....	4	2	2	15	1	1	2	4	2	-	1	6
	Moss:												
	Moss By.....	18	14	10	4	5	-	5	1	4	8	5	6
	Landdistrikt.....	3	4	4	-	4	3	2	-	1	17	9	-
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By.....	-	-	1	2	2	-	-	1	-	2	-	-
	Fredrikstad.....	5	-	3	7	5	1	3	4	2	8	16	27
	Landdistrikt.....	11	4	13	15	2	5	4	7	1	21	23	37
	Hvaløerne.....	18	9	2	7	4	1	-	1	2	2	3	13
IV.	Fredrikshald.....	7	-	5	1	7	11	10	7	8	15	11	23
	Drammen: By.....	2	1	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-
	Ringerike:												
	Hønefos By.....	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1
	Landdistrikt.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Modum.....	-	-	-	-	-	-	-	-	5	6	4	5
	Aal.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By.....	-	-	-	-	-	-	3	1	1	8	8	4
V.	Landdistrikt.....	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	9	-
	Rollag.....	6	1	3	-	-	1	-	-	-	1	-	-
	Tønsberg:												
	Tønsberg By.....	-	-	-	2	-	1	2	-	1	-	-	2
	Horten.....	2	1	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-
	Landdistrikt.....	3	2	1	1	1	3	3	1	-	1	-	-
	Hof:												
	Holmestrand By....	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-
VI.	Laurvik:												
	Laurvik By.....	-	1	1	1	-	2	1	2	-	1	1	-
	Sandefjord.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	4	-
	Landdistrikt.....	1	-	-	-	1	-	3	1	-	-	1	-
	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By....	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	3	2	-	3	-	-	2	-	-	-	-	1
	Hedemarken: Landd.	-	-	-	-	3	-	1	2	1	-	-	-
	Søndre Østerdalen....	2	6	1	-	-	1	-	-	-	2	1	-
VII.	Trysil.....	2	-	1	2	-	1	2	1	1	1	3	2
	Tønset.....	2	10	3	6	5	2	-	1	-	1	-	-
	Hadeland og Land...	-	1	1	3	1	-	-	-	-	2	1	5
	Nordre Valders.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Toten:												
	Gjøvik By.....	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	-	-	-	5	-	-	1	2	1	-	-	3
	Faaberg:												
	Lillehammer By....	-	1	1	3	2	1	2	-	-	-	-	-
VIII.	Landdistrikt.....	8	4	-	1	-	2	1	-	-	-	-	-
	Lom.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Lesje.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
	Skien:												
	Skien By.....	2	-	-	6	4	1	-	-	1	5	2	6
	Porsgrund By.....	1	-	-	-	-	-	1	5	-	1	-	-
	Brevik.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	-	-	2	1	-	4	4	1	2	-	-	5

1. Diphtherisk Svælgbetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IX.	Kragerø:												
	Langesund By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3
	Landdistrikt	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Holden	3	1	6	-	2	4	-	14	3	-	-	1
	Sauland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
	Hviteseid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Tinn	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	1	-	1	1	1	2	-	3	1	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	3	-	-	6	-	-	2
X.	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	1	-	-	1	-	3	-	2	-	-	3	-
	Lillesand	-	1	1	-	-	1	-	4	-	-	1	-
	Landdistrikt	1	8	1	-	8	7	3	1	1	-	3	4
	Christianssand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	4
	Landdistrikt	6	-	-	-	43	7	2	49	8	7	24	21
XI.	Sogndal: Landdistrikt.	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
	Ekersund: —	4	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	2
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	3	-	-	-	3	-	1	3	1	3	-
	Landdistrikt	4	1	2	-	8	7	-	1	-	8	-	3
	Stavanger:												
	Stavanger By	22	31	42	47	43	25	17	18	28	15	20	40
	Landdistrikt	-	1	-	-	1	4	8	1	-	3	-	-
	Finne	-	-	-	-	5	2	-	-	11	4	1	2
	Sand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10
XII.	Karmøy:												
	Skudsnæshavn By ..	-	1	-	3	3	-	2	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	1	-	4	-	1	1	-	-	-	6
	Haugesund:												
	Haugesund By	-	-	1	4	-	2	-	-	-	-	-	2
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Indre Søndhordland ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Ytre —	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	5
	Tysnæs	9	-	1	-	-	-	12	-	2	4	10	10
	Indre Hardanger	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-
XIII.	Ytre —	2	3	-	1	3	2	1	-	-	-	-	-
	Voss	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Midthordland ..	6	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	1
	Nordre —	1	-	3	5	-	1	1	5	4	16	1	5
	Ytre Nordhordland ...	2	-	2	-	-	-	3	-	-	1	-	-
	Bergens By	9	4	3	5	6	2	6	-	2	1	14	14
	Lyster	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Indre Sogn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
	Indre Søndfjord	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Søndfjord	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-

1. Diphtherisk Svælgbetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Distrikt.												
	Kinn:												
	Florø By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
	Landdistrikt	13	10	6	5	4	7	9	4	7	7	1	4
	Ytre Nordfjord	53	22	16	6	-	6	7	14	19	11	9	3
	Nordfjordeidet.	-	-	3	1	3	-	2	3	5	1	2	-
	Gloppen	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
XV.	Vestre Søndmøre.....	5	1	-	-	-	-	11	4	23	2	11	9
	Indre —	-	4	-	-	-	1	2	3	1	1	-	-
	Ørskog	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	44	10	14	18	17	7	-	3	4	2	4	4
	Landdistrikt	5	-	-	8	2	-	1	4	2	1	-	-
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	1	7	3	5	2	-	2	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	3	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-
	Indre Romsdal	-	-	-	4	4	3	-	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre.												
	Christianssund By ..	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sundal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
	Surendal	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem	8	2	1	4	-	1	-	4	5	3	2	-
	Strinden	2	2	-	-	-	-	-	1	-	-	6	1
	Selbu	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	3	4
	Røros	11	7	6	7	5	4	5	3	-	1	1	1
	Guldal	1	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	2
	Opdal	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Orkedal	12	3	8	3	2	1	3	1	1	2	-	-
	Hiteren	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	7	6
	Ytre Fosen	-	-	-	5	1	2	1	1	-	3	3	2
	Nordre —	1	4	3	2	1	5	1	-	3	6	10	4
XVII.	Stjørdalen	7	3	2	1	3	2	3	3	2	9	10	12
	Frosten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-
	Levanger:												
	Levanger By	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Landdistrikt	48	17	16	2	2	2	5	2	-	-	2	-
	Inderøen	12	8	-	-	1	4	1	10	1	6	7	1
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	1	5	4	-	3	-	-	1	3	-	2	8
	Grong	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
	Namsos: Landdistrikt.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Fosnæs	-	-	3	1	-	-	-	-	9	-	-	-
	Ytre Namdal	1	1	-	1	10	16	8	14	8	9	8	11
XVIII.	Brønnø	4	-	4	-	2	-	7	2	1	5	-	-
	Alstahaug	11	10	35	15	12	5	5	8	10	11	18	5
	Vefsen:												
	Mosjøen By	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1	-
	Ranen	4	-	16	-	3	3	11	9	7	6	12	7
	Lurø	38	16	14	11	8	7	12	10	20	22	15	21
	Bødø: Landdistrikt ..	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
	Folden	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Skjærstad	-	-	-	-	-	-	-	2	12	11	9	8

1. Diphtherisk Svælgbetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Stegen	-	1	-	1	8	1	-	2	2	5	-	-
	Lødingen	3	-	-	19	3	-	2	10	-	2	4	6
	Ofoten	5	5	7	1	-	-	-	-	3	1	10	5
	Buksnæs	1	1	7	-	-	-	-	1	14	3	-	1
	Flakstad	-	1	3	-	-	1	-	-	2	4	-	-
	Østlofoten	11	19	4	5	6	3	-	4	14	11	24	8
	Hadsel	12	27	15	9	16	8	5	14	19	20	10	12
	Sortland	3	2	6	1	1	2	-	-	-	2	-	5
	Fisket	20	43	31	13	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenes	3	7	2	11	3	7	17	14	5	3	13	9
	Ibestad	22	6	1	3	1	-	1	1	8	5	4	3
	Tranø	5	3	-	6	9	5	5	1	4	8	5	15
	Lenvik	8	3	-	-	4	17	7	28	5	14	16	11
	Maalselven	1	5	10	10	2	4	10	25	16	-	-	3
	Balsfjorden	-	3	-	7	1	5	-	6	1	3	22	24
	Tromsø:												
	Tromsø By	21	16	16	6	8	6	16	8	1	14	8	20
	Landdistrikt	-	3	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-
	Lyngen	9	26	21	1	-	-	-	5	10	13	16	2
	Karlsø	-	-	-	5	3	1	-	-	3	-	6	1
	Skjærvø	-	-	-	-	-	8	-	-	-	2	11	9
XX.	Alten	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	26	19
	Loppen	2	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	12
	Hammerfest:												
	Hammerfest By	1	5	1	1	3	3	1	4	1	-	4	3
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Maasø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
	Kistrand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Tanen	-	-	-	-	-	-	4	-	5	-	-	2
	Varde: By	5	13	8	9	5	2	-	-	-	-	-	-
	Vadsø:												
	Vadsø By	-	2	-	-	-	1	1	1	-	5	1	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	1	3	2	-	-
	Sydvaranger	-	-	-	-	-	-	-	5	1	4	4	-

m. Strubehoste (*Angina membranacea*, *Croup*).

I.	Christiania By	5	4	6	3	8	1	-	-	-	4	4	9
II.	Aker	-	-	2	-	-	-	-	1	1	-	-	1
	Ullensaker	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Høland	-	1	-	1	-	1	-	-	2	-	-	-
	Follo:												
	Drøbak By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Son	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
III.	Eidsberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
	Moss: By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Fredrikstad —	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	3	1
	Landdistrikt	1	4	-	1	-	1	-	1	-	1	-	2

m. Strubehoste (Forts.).

Distrikt.		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
IV.	Hvaløerne	-	-	-	2	3	2	2	1	-	-	-	-
	Fredrikshald	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
	Drammen:												
	Drammens By	3	2	2	-	-	-	1	-	-	-	2	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ringerike:												
	Hønefoss By	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	2	1
V.	Landdistrikt	-	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	6
	Modum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-
	Tønsberg:												
	Horten By	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI.	Hof: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Laurvik:												
	Laurvik By	1	2	2	1	1	1	1	2	-	-	2	2
	Sandefjord —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	1	2	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	Solør og Odalen: Landd.	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Hedemarken: —	-	1	5	2	1	-	1	1	-	2	3	1
VII.	Rendalen	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tønset.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hadeland og Land ...	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Toten: Landdistrikt...	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Faaberg:												
	Lillehammer By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Skien:												
VIII.	Skien By	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Porsgrund —	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Brevik —	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Kragerø:												
	Langesund By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Kragerø	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IX.	Landdistrikt	1	-	-	-	2	1	-	-	1	1	1	-
	Holden	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Østre Nedenæs: Land.	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Vestre — : —	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Aamli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Christianssand	-	2	1	-	1	1	-	-	3	2	1	-
	Oddernæs:												
X.	Mandal By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-
	Flekkefjord: Landdistr.	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1
	Ekersund: By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

m. Strubehoste (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Stavanger:												
	Stavanger By	10	5	5	4	2	4	1	-	1	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
	Karmøy:												
	Kopervik By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	2	1	-	1	1	-	-	-	1	2	1
	Haugesund: Landdistr.	1	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-
XII.	Indre Søndhordland...	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Voss	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Nordre Midthordland ..	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	8	3
XIII.	Bergens By	-	5	3	-	1	2	-	1	-	3	10	5
XIV.	Indre Sogn	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	2	-
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Kinn: Landdistrikt ..	3	-	-	-	-	-	-	1	6	-	1	1
	Nordfjordeidet	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gloppen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
XV.	Vestre Søndmøre	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	Indre —	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Aalesund By	2	1	-	-	-	3	-	1	-	1	-	-
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem	3	2	7	5	4	1	-	1	-	1	3	2
	Strinden	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-
	Røros	2	-	2	1	-	1	2	2	-	1	2	1
	Guldal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Orkedal	5	4	2	3	4	2	2	1	-	2	1	-
	Hiteren	-	-	-	3	-	-	-	4	-	3	2	-
	Ytre Fosen	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1
XVII.	Stjørdal	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Frosten	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Levanger: Landdistr..	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Inderøen	-	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	3
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Alstahaug	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-
	Vefsen:												
	Mosjøen By	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
	Ranen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Bodø: By	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
	Folden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Stegen	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-
	Buksnæs	4	-	-	1	-	2	1	-	-	-	1	-
	Fisket	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

m. Strubehoste (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XIX.	Trondenaes	4	1	1	-	1	1	1	-	3	3	4	3
	Tranø	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Balsfjorden	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tromsø: By	11	7	3	1	1	2	1	-	-	3	1	3
	Skjærvø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
XX.	Alten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Hammerfest: By	-	1	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-
	Maasø	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	2	-
	Tanen	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Varde: By	3	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vadsø:												
	Vadsø By	-	3	-	2	-	2	1	-	1	-	1	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-

n. Kusma (*Parotitis*).

I.	Christiania	236	348	327	157	95	31	7	2	4	7	1	9
II.	Aker	4	16	9	4	5	3	-	-	-	-	1	-
	Ullensaker	5	1	1	1	-	-	-	-	-	3	2	1
	Follo	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III.	Moss:												
	Moss By	10	5	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	1	1	6	-	1	-	1	-	-	-	1	-
	Fredrikstad	8	1	1	5	3	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	2	2	-	-	1	1	1	1	-	1	-	-
IV.	Hvaløerne	-	2	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
	Fredrikshald	78	50	30	20	5	10	2	4	2	3	3	8
	Drammen:												
	Drammen By	1	2	2	3	2	1	2	-	1	1	3	4
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ringerike: Landdistr..	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
	Modum	-	-	-	-	3	-	2	3	2	1	3	4
V.	Sandsvær:												
	Kongsberg By	1	4	16	37	17	8	2	1	-	1	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
	Tønsberg:												
	Tønsberg By	15	1	4	2	1	-	2	-	-	-	-	-
	Horten	-	1	3	1	-	-	-	-	1	8	24	34
	Landdistrikt	3	2	5	4	6	-	-	-	1	-	-	-
	Hof:												
	Holmestrand By ...	-	-	-	1	3	-	-	3	3	18	30	12
	Landdistrikt	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-
	Laurvik:												
	Laurvik By	19	6	3	-	7	-	-	-	-	-	-	-
	Sandefjord	11	4	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	17	5	3	3	5	1	1	-	-	-	-	-

n. Kusma (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By.....	3	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	4	4	-	3	2	-	-	-	-	-	2
	Hedemarken:												
	Hamar By.....	-	9	19	16	6	8	-	2	-	-	-	-
	Landdistrikt	5	14	7	5	4	3	-	-	-	-	2	-
	Søndre Østerdalen.....	1	4	-	3	-	-	1	-	1	-	-	1
	Rendalen	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1
VII.	Nordre Valders	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toten: Landdistrikt...	-	-	-	1	1	-	1	-	-	2	-	-
	Faaberg:												
	Lillehammer By....	-	3	2	17	27	3	4	2	-	-	3	5
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	3	1	5	-	7	11
	Lom	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VIII.	Skien:												
	Skien By.....	3	-	2	19	39	12	6	2	2	2	4	1
	Porsgrund	6	-	14	13	5	2	-	-	-	1	-	-
	Brevik	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	2	8	8	8	2	2	1	1	1	3
	Kragerø:												
	Kragerø By.....	12	22	79	75	54	23	13	4	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	5	1	7	15	3	5	-	-	3	-	-
	Holden	-	-	-	1	-	1	-	3	-	-	-	5
	Sauland	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-
	Hviteeid	24	9	3	3	6	3	3	5	6	4	4	6
	Laardal	-	-	-	-	-	-	-	1	8	11	9	6
	Tinn	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By.....	-	-	-	3	4	-	2	-	4	3	8	3
	Tvedestrand	-	-	1	-	-	-	-	2	5	9	25	8
	Landdistrikt	1	-	2	5	3	16	9	12	2	10	21	3
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By.....	1	2	4	5	6	35	12	6	4	15	17	23
	Grimstad —	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	2
	Lillesand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	7	2	8	4	3	-	3	4
	Aamli	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	2	3
	Evje	-	-	-	-	2	1	2	1	-	-	-	-
X.	Christianssand	13	24	23	42	59	31	5	1	-	1	1	1
	Oddernæs:												
	Mandal By.....	-	3	10	5	3	3	5	1	2	-	-	3
	Landdistrikt	2	5	4	10	6	4	2	1	1	-	-	-
	Vanse:												
	Farsund By.....	-	-	1	8	22	9	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-
	Flekkefjord: By	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
XI.	Ekersund: By.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandnæs: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Stavanger: By	-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	2	1
	Karmøen: Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Haugesund: —	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-

n. Kusma (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XII.	Indre Hardanger	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Midthordland	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
XIII.	Bergens By	-	2	-	3	6	-	3	-	-	-	-	-
XIV.	Lærdal	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Lyster	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XV.	Indre Søndmøre	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	16	24	11	14	-	1	1	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	7	-	5	1	-	1	1	-	-	-	1	-
	Indre Romsdal	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Nordmøre	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1
	Strinden	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
	Røros	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
XVII.	Inderøen	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
	Stenkjær: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Namsos: —	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Vefsen:												
	Mosjøen By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	30
	Landdistrikt	-	2	-	2	2	2	2	1	1	6	7	7
	Ranen	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Bødø: By	-	-	8	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Flakstad	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Østlofoten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
	Fisket	-	4	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenæs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Ibestad	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
XX.	Loppen	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-
	Vadsø: By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-

o. Akut Bronchit, Katarrh etc. (*Bronchitis acuta, Catarrhus, Angina*).

I.	Christiania ¹⁾	1782	1567	1339	1093	941	708	401	347	617	1042	1482	1485
II.	Aker	76	58	47	58	37	40	31	30	34	30	25	24
	Ullensaker	72	80	75	79	54	44	34	43	45	59	75	68
	Høland	10	9	31	19	9	12	4	5	4	5	6	10
	Follo:												
	Drøbak By	3	5	6	8	6	-	3	1	10	10	6	1
	Son	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	-
	Landdistrikt	13	14	17	15	16	6	5	1	6	21	11	15

¹⁾ Heri medregnet katarhalsk Lungebetændelse

26	17	20	18	22	9	7	6	8	22	39	22
----	----	----	----	----	---	---	---	---	----	----	----

o. Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
III.	Eidsberg.....	30	43	32	37	23	15	20	17	13	17	31	37
	Moss:												
	Moss By	71	85	57	50	26	21	18	23	32	30	56	47
	Landdistrikt	20	19	14	22	15	11	6	8	4	6	13	20
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	36	33	32	30	33	16	13	10	13	18	18	26
	Fredrikstad	142	171	163	162	165	77	72	53	51	94	83	94
	Landdistrikt	122	138	167	183	104	55	26	32	50	67	100	145
	Hvaløerne	5	8	9	5	5	-	1	2	3	5	2	1
	Fredrikshald	222	230	165	142	104	79	69	81	97	160	260	161
IV.	Drammen:												
	Drammens By	264	205	233	206	129	121	68	95	99	155	212	204
	Landdistrikt	17	21	16	25	11	15	6	8	11	10	10	15
	Ringerike:												
	Hønefos By	10	4	9	11	2	4	1	1	-	7	5	13
	Landdistrikt	19	29	21	30	17	14	8	13	7	12	19	11
	Modum	87	78	88	70	69	33	32	32	28	62	65	55
	Næs	3	-	3	2	3	3	3	2	1	2	3	2
	Aal	5	1	4	8	3	4	1	-	4	4	-	3
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	49	49	76	42	46	27	17	19	16	22	51	42
	Landdistrikt	4	4	10	8	3	2	2	2	1	2	-	6
	Rollag	2	5	-	4	5	2	3	-	1	1	-	7
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	108	47	87	74	62	45	44	23	30	57	73	53
	Horten	210	135	116	105	81	46	20	33	42	93	76	104
	Landdistrikt	94	80	84	74	61	63	52	22	34	42	48	48
	Hof:												
	Holmestrand By	15	9	10	14	3	4	11	3	7	11	12	39
	Svelvik	3	8	13	8	2	5	3	4	2	3	4	8
	Landdistrikt	38	33	28	28	28	25	8	26	9	13	21	25
	Laurvik:												
	Laurvik By	71	75	89	46	27	39	42	47	47	63	65	63
	Sandefjord	14	7	14	7	5	14	13	7	3	8	12	13
	Landdistrikt	57	62	44	40	29	19	12	10	4	8	11	22
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	11	15	15	9	12	11	2	3	8	9	20	24
	Landdistrikt	60	46	60	44	21	15	22	17	16	31	44	50
	Hedemarken:												
	Hamar By	49	32	37	58	15	16	16	15	18	29	49	21
	Landdistrikt	85	80	73	69	65	42	44	21	39	50	46	56
	Søndre Østerdalen	37	25	35	23	18	16	15	14	11	26	27	13
	Trysil	10	8	4	9	18	-	5	1	3	2	5	7
	Rendalen	37	19	21	8	15	5	7	5	11	5	7	9
	Tønset	26	30	22	28	40	38	18	18	8	7	15	19
	Indset Annex	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1
VII.	Hadeland og Land ...	55	28	44	28	36	25	8	14	20	42	64	54
	Søndre Valdres	10	2	2	1	2	3	2	4	1	2	3	1
	Nordre —	15	11	13	12	11	4	4	2	7	5	11	9
	Toten:												
	Gjøvik By	11	10	6	7	2	3	5	3	1	1	1	4
	Landdistrikt	34	21	15	26	24	16	15	13	21	18	13	29

o. Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VIII.	Faaberg:												
	Lillehammer By . . .	38	17	7	9	8	9	7	11	8	9	11	6
	Landdistrikt	15	17	18	17	11	12	6	4	10	12	13	12
	Ringeby	14	3	8	7	3	4	2	5	6	6	1	1
	Lom	8	10	9	9	7	5	8	2	5	3	7	4
	Lesje	4	3	-	1	3	1	2	1	-	-	1	1
	Skien:												
	Skien By	84	54	59	48	67	23	20	21	21	32	26	72
	Porsgrund -	67	39	43	26	33	36	35	28	24	20	31	46
	Brevik	10	8	18	13	12	4	15	2	4	5	4	6
IX.	Landdistrikt	49	41	28	24	27	29	18	24	12	16	17	26
	Kragerø:												
	Langesund By	7	12	15	2	8	4	4	1	6	5	9	9
	Kragerø	57	52	62	46	31	31	20	20	24	43	82	60
	Stathelle	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	73	71	95	64	142	60	84	51	31	54	41	57
	Holden	8	2	5	11	12	2	1	3	2	3	4	5
	Sauland	4	4	4	2	5	6	2	2	1	4	5	10
	Hviteiseid	13	15	15	16	10	11	5	3	3	3	9	12
	Laardal	8	7	6	3	7	8	4	3	3	3	6	8
X.	Tinn	6	2	2	3	5	4	6	4	2	-	-	6
	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	17	38	14	14	9	3	5	4	-	3	3	12
	Tvedestrand -	5	8	12	9	5	3	2	1	1	3	3	3
	Landdistrikt	84	63	99	80	65	39	35	16	11	23	47	55
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	71	55	126	107	51	37	18	25	28	38	53	56
	Grimstad -	21	27	33	28	18	16	11	14	9	12	14	21
	Lillesand -	4	11	23	17	5	2	2	-	2	7	6	5
	Landdistrikt	46	52	62	97	77	48	30	12	19	28	29	35
XI.	Aamli	8	4	7	10	16	5	3	10	1	2	3	8
	Evje	-	6	3	12	10	11	2	3	1	2	3	7
	Sætersdalen	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Christianssand	157	182	223	238	178	187	93	82	93	117	203	143
	Oddernæs:												
	Mandal By	32	21	44	26	13	14	14	3	17	24	43	29
	Landdistrikt	60	77	69	92	81	93	50	28	35	40	75	52
	Undal	9	5	6	13	6	4	9	6	4	5	3	3
	Lyngdal	-	1	-	2	-	1	1	2	2	1	4	-
	Vanse:												
X.	Farsund By	4	12	14	9	8	17	2	4	2	2	4	8
	Landdistrikt	4	13	11	8	7	10	3	4	1	1	6	8
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	13	13	10	18	11	5	5	5	3	11	7	16
	Landdistrikt	5	6	10	7	11	6	1	2	4	5	8	9
	Sogndal:												
	Sogndal By	2	-	2	4	2	-	2	-	-	-	-	5
	Landdistrikt	7	3	12	11	6	5	4	3	5	1	6	8
	Ekersund: By	11	15	10	8	8	13	5	3	1	6	2	5
	Sandnæs:												
XI.	Sandnæs By	9	8	5	-	2	11	1	2	-	2	1	-
	Landdistrikt	22	13	13	18	4	4	6	1	3	2	12	8

o. Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Stavanger:												
	Stavanger By	270	277	229	214	159	183	86	55	88	119	144	191
	Landdistrikt	1	-	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-
	Sand	7	4	7	-	-	-	8	12	1	2	5	7
	Karmøen:												
	Skudsnæshavn By ..	9	3	5	4	3	5	3	3	3	3	1	9
	Kopervik	1	2	1	2	1	-	-	1	-	1	-	2
	Landdistrikt	37	22	15	16	12	8	6	12	17	18	33	16
	Haugesund: By	25	33	18	17	15	16	13	10	4	6	25	14
XII.	Sveens Herred	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Indre Søndhordland...	10	6	4	5	2	3	4	6	4	1	16	5
	Tysnæs	2	3	4	-	-	-	-	4	1	2	-	-
	Indre Hardanger	32	25	42	23	33	17	3	14	8	17	13	10
	Ytre —	7	8	7	7	5	2	3	6	4	-	-	3
	Voss	2	1	2	4	-	1	-	-	-	-	3	3
	Søndre Midthordland ..	1	2	6	-	2	2	1	1	-	-	-	4
	Nordre —	-	-	1	-	2	-	1	1	-	-	-	-
	Indre Nordhordland ..	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-
	Ytre —	1	1	1	3	-	-	-	5	-	-	1	3
XIII.	Bergens By	645	655	388	311	219	164	139	159	235	261	320	248
XIV.	Lærdal	11	5	5	3	6	10	7	3	4	5	5	1
	Lyster	7	10	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-
	Indre Sogn	1	2	2	2	4	3	3	1	2	1	2	-
	Midtre —	6	1	1	3	2	3	2	-	2	2	2	3
	Ytre —	3	5	12	1	2	1	1	-	-	8	-	1
	Ytre Søndfjord	1	1	5	7	2	2	1	1	7	3	1	4
	Indre —	4	2	4	7	2	1	5	4	2	-	7	2
	Kinn:												
	Flørø By	2	3	-	-	-	-	-	-	-	1	4	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Nordfjord	5	6	2	-	-	5	3	1	2	8	6	3
	Nordfjordeidet	9	10	9	14	18	6	3	3	5	6	8	11
	Gloppen	23	5	12	10	9	6	6	4	3	6	12	16
	Indviken	13	17	13	16	12	10	8	2	2	9	8	14
XV.	Vestre Søndmøre	10	2	8	3	1	3	3	5	4	3	7	7
	Indre —	9	5	9	6	9	5	4	6	4	3	5	12
	Østre —	-	-	-	1	3	1	-	-	-	1	-	-
	Ørskog	3	4	2	1	1	1	-	1	3	2	2	1
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	96	105	70	78	54	72	56	33	40	39	57	50
	Landdistrikt	44	50	45	31	49	34	36	23	21	23	30	32
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	50	48	26	16	26	26	16	7	7	22	28	29
	Landdistrikt	19	15	14	14	17	18	4	8	4	3	12	9
	Indre Romsdal	9	4	5	5	15	8	4	-	-	-	1	5
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	72	54	52	60	47	31	17	12	18	35	70	54
	Landdistrikt	8	6	3	2	8	2	6	4	3	-	-	4
	Sundal	10	13	11	13	6	7	-	5	3	4	4	3
	Surendal	5	3	7	5	7	1	3	1	1	1	-	1
	Nordre Nordmøre	14	10	4	7	9	4	5	6	3	3	8	7

o. Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XVI.	Trondhjem	322	355	408	213	175	153	101	114	195	275	324	305
	Strinden	16	16	15	28	13	13	6	1	13	8	9	8
	Selbu	6	4	4	6	6	4	2	7	1	1	2	8
	Røros	70	41	44	56	71	45	32	33	21	26	36	60
	Guldal	30	18	16	27	20	13	7	4	5	6	9	10
	Opdal	9	5	2	6	4	2	7	-	4	3	4	1
	Orkedal	38	23	24	15	17	6	6	6	9	12	10	19
	Hevne	5	1	1	4	2	1	2	1	1	-	-	1
	Ytre Fosen	22	15	17	19	14	16	17	16	13	4	3	13
	Indre —	20	15	10	14	8	8	2	9	10	11	9	6
	Nordre —	6	3	1	3	10	11	7	1	4	-	1	5
XVII.	Stjørdalen	10	9	4	3	8	-	-	-	-	7	5	6
	Frosten	12	8	10	4	9	1	1	1	3	-	-	-
	Levanger:												
	Levanger By	6	5	3	2	3	4	-	-	-	4	2	3
	Landdistrikt	33	24	12	17	25	19	15	3	5	5	7	2
	Inderøen	12	8	6	5	6	14	9	6	10	15	12	18
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	5	4	6	8	7	2	4	6	2	4	7	1
	Landdistrikt	11	22	24	12	14	12	14	12	12	5	7	10
	Grong	6	10	9	8	8	8	6	4	1	4	5	2
	Namsos:												
	Namsos By	5	-	-	3	5	-	-	-	-	3	1	3
	Landdistrikt	11	16	15	13	17	13	8	10	9	7	18	8
XVIII.	Fosnæs	6	2	6	7	12	4	4	10	1	2	1	2
	Ytre Namdal	5	1	2	3	10	6	3	4	2	7	7	5
	Brønnø	3	-	1	-	-	2	-	1	-	3	1	-
	Alstahaug	1	2	1	2	1	1	3	-	-	-	1	3
	Vefsen:												
	Møsjoen By	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	5	10	8	5	8	1	3	2	12	5	11	12
	Ranen	24	1	5	7	14	13	9	5	5	9	6	4
	Lurø	2	11	10	6	4	2	2	3	3	1	3	3
	Gildeskaal	2	-	2	3	3	-	1	-	-	-	2	2
	Bodø:												
	Bodø By	19	14	5	10	8	13	6	9	11	16	18	25
	Landdistrikt	5	2	3	3	-	-	-	3	1	2	3	3
XIX.	Folden	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-
	Skjærstad	-	-	-	-	-	3	3	3	3	3	3	6
	Stegen	11	3	9	4	8	10	4	5	4	3	6	4
	Lødingen	5	2	-	3	-	-	4	-	-	3	-	1
	Ofoten	18	18	1	8	10	-	-	-	2	12	12	16
	Buksnæs	18	2	4	4	10	5	6	8	5	9	5	2
	Flakstad	7	13	3	4	5	2	4	5	3	3	5	9
	Østlofoten	8	6	25	5	7	1	6	3	7	8	9	3
	Hadsel	21	21	1	17	13	9	13	11	9	8	8	9
	Sortland	13	7	9	10	1	3	3	-	-	-	-	-
	Fisket	130	273	134	56	-	-	-	-	-	-	-	-
	Trondenes	3	2	2	-	-	1	15	12	13	18	14	13
	Ibestad	-	2	5	2	5	6	2	10	6	9	9	6
	Tranø	5	6	5	12	4	10	7	8	4	5	14	5
	Lenvik	62	108	55	36	35	25	31	33	28	37	56	55
	Maalselven	3	7	11	12	3	7	4	2	4	3	5	9

o. Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XX.	Balsfjorden	1	2	-	-	-	2	1	-	-	3	27	27
	Tromsø :												
	Tromsø By	72	70	39	60	55	69	67	47	60	123	114	111
	Landdistrikt	2	5	1	-	4	2	1	1	-	-	-	-
	Lyngen	1	1	2	1	2	-	-	-	-	2	1	3
	Karlsø	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2
	Skjærvø	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Alten	6	-	2	-	-	-	-	-	1	2	-	1
	Loppen	2	4	5	17	7	1	7	1	3	6	3	-
	Hammerfest :												
	Hammerfest By	13	32	32	38	14	6	15	23	17	23	26	23
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Maasø	3	-	2	11	1	3	8	16	2	6	17	11
	Kistrand	1	5	1	3	4	7	-	-	-	2	-	2
	Tanen	3	3	1	1	-	-	-	-	3	3	3	-
	Vardø :												
	Vardø By	22	15	14	36	27	19	19	9	4	6	8	9
	Landdistrikt	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-
	Vadsø :												
	Vadsø By	11	7	14	27	9	12	9	3	5	7	2	1
	Landdistrikt	12	1	2	9	2	-	4	3	1	2	3	1
	Sydvaranger	1	1	-	2	1	1	1	1	-	1	-	-

p. Lungebetændelse (*Pneumonia*).

I.	Christiania	61	27	55	79	58	38	39	21	37	71	73	85
II.	Aker	11	14	26	19	18	7	6	2	5	11	7	5
	Ullensaker	15	16	11	19	10	10	6	8	4	13	20	13
	Høland	4	-	4	1	-	2	-	1	2	3	1	-
	Follo :												
	Drøbak By	1	-	-	1	-	-	1	1	1	1	1	2
III.	Landdistrikt	7	-	4	5	3	3	-	-	1	11	4	2
	Eidsberg	9	10	9	21	12	7	3	3	3	4	7	19
	Moss :												
	Moss By	7	8	11	7	3	5	6	4	1	2	25	12
	Landdistrikt	7	4	9	10	8	2	2	-	-	7	8	10
	Sarpsborg :												
	Sarpsborg By	5	8	6	8	8	2	3	4	6	2	5	5
	Fredrikstad	4	9	18	24	24	9	2	2	3	4	4	6
	Landdistrikt	36	31	37	68	62	28	8	7	6	13	13	18
	Hvaløerne	3	3	2	6	1	1	2	-	1	1	1	-
IV.	Fredrikshald	9	10	10	11	17	3	2	1	1	3	5	6
	Drammen :												
	Drammens By	9	11	10	7	6	13	2	2	1	4	20	34
	Landdistrikt	2	3	2	6	3	2	-	1	2	2	-	5
	Ringerike :												
	Hønefoss By	1	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	4	4	2	2	3	2	3	1	1	8	13	11
	Modum	22	10	28	15	25	7	1	4	6	9	5	12
	Næs	1	2	2	4	-	-	-	1	3	9	9	20
	Aal	1	-	-	1	12	6	5	2	2	4	10	7

p. Lungebetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts	April	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
V.	Sandsvær:												
	Kongsberg By	2	2	13	4	1	2	3	2	1	4	6	5
	Landdistrikt	2	3	2	2	4	3	-	-	-	1	-	1
	Rollag	2	-	3	7	-	-	2	1	-	-	-	-
	Tønsberg:												
	Tønsberg By ..	4	4	6	9	10	7	4	2	2	12	1	2
	Aasgaardstrand - ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Horten - ..	-	3	6	8	3	2	3	-	3	2	5	3
	Landdistrikt	24	8	24	29	26	13	9	3	5	13	13	19
	Hof:												
	Holmestrand By	1	2	3	1	5	2	1	-	1	-	-	-
	Svelvik - ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	6	4	14	9	7	8	2	3	-	3	3	5
	Laurvik:												
	Laurvik By	24	19	22	16	11	12	5	3	8	9	8	16
VI.	Sandeffjord -	1	3	4	4	-	1	-	-	-	4	3	2
	Landdistrikt	11	17	9	12	8	4	1	2	6	5	2	8
	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	-	-	8	-	1	2	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	6	7	14	19	10	3	4	4	3	10	7	11
	Hedemarken:												
	Hamar By ..	4	3	6	8	5	3	3	-	-	2	6	5
	Landdistrikt	28	20	18	26	26	8	9	3	6	11	13	12
	Søndre Østerdalen ..	20	15	15	25	18	7	5	6	5	16	8	14
	Trysil	1	5	1	4	7	1	1	-	4	4	4	-
	Rendalen	9	6	8	7	3	4	1	3	1	2	5	1
	Tønset	10	10	3	4	12	5	2	3	1	-	2	2
	Indset Annex	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Hadeland og Land ...	17	23	21	29	20	14	3	8	4	9	15	19
VII.	Søndre Valdres	-	2	-	3	3	1	-	1	-	-	-	2
	Nordre -	4	2	5	6	5	2	3	1	1	2	-	6
	Toten:												
	Gjøvik By	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
	Landdistrikt	10	10	12	9	13	4	2	5	3	8	13	13
	Faaberg:												
	Lillehammer By	2	2	1	-	1	2	1	1	1	-	-	-
	Landdistrikt	9	11	4	6	11	4	3	4	1	3	2	4
	Ringeby	1	2	6	5	5	-	2	-	1	2	1	-
	Lom	5	3	7	12	15	8	-	3	2	2	3	2
	Lesje	4	2	3	5	7	4	-	1	1	-	-	1
	Skien:												
	Skien By	14	10	10	12	6	2	3	2	2	6	6	9
	Porsgrund -	5	3	3	2	1	2	1	3	-	1	5	1
VIII.	Brevik -	4	1	2	1	2	1	1	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	19	13	12	12	16	2	2	4	1	3	3	12
	Kragerø:												
	Langesund By	2	1	-	1	1	1	1	-	-	1	-	1
	Kragerø -	1	2	3	-	1	1	-	1	1	-	2	2
	Landdistrikt	9	3	6	10	18	12	10	8	1	1	6	2
	Holden	-	1	2	12	3	-	-	-	-	-	2	2
	Sauland	1	4	3	8	5	-	1	-	2	1	3	2

p. Lungebetændelse (Forts.)

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IX.	Hviteseid	10	6	7	11	12	10	3	1	1	2	2	1
	Laardal	3	5	4	4	6	1	1	-	1	-	5	3
	Tinn	4	1	1	6	1	-	2	-	-	-	-	-
	Østre Nedenæs:												
	Østerriser By	1	2	1	6	2	1	-	-	-	-	3	6
	Tvedestrand	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	2	1
	Landdistrikt	8	11	26	17	25	3	4	1	2	4	7	4
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	-	1	3	5	-	2	-	1	-	1	1	2
	Grimstad	3	2	8	9	-	2	1	-	2	-	3	5
	Lillesand	-	-	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	10	10	25	23	26	9	4	4	3	5	11	13
	Aamli	-	-	-	-	2	1	1	2	-	1	-	-
	Evje	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sætersdalen	1	-	2	1	-	1	1	-	-	1	1	-
X.	Christianssand	9	13	10	17	17	13	-	4	4	7	8	9
	Oddernæs:												
	Mandal By	1	2	2	2	1	-	1	-	1	3	-	1
	Landdistrikt	5	10	7	10	12	8	1	4	2	3	4	5
	Undal	-	-	2	1	-	1	1	-	1	1	-	-
	Lyngdal	-	-	1	2	1	2	1	-	1	-	-	2
	Vanse:												
	Farsund By	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	3	-	1	1	1	1	-	-	-	-
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	1	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-
XI.	Landdistrikt	-	3	1	-	3	-	1	1	1	-	1	1
	Sogndal:												
	Sogndal By	1	-	3	2	1	-	-	-	-	-	-	3
	Landdistrikt	-	2	3	4	3	5	-	-	1	-	-	1
	Ekersund: By	1	-	2	1	-	-	-	-	-	2	1	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	3	2	7	2	-	-	1	2	2	3
	Stavanger:												
	Stavanger By	11	21	16	23	12	22	5	3	1	2	12	12
	Landdistrikt	-	2	4	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Finne	-	2	5	-	-	-	-	-	2	-	1	2
	Sand	1	2	2	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Karmøyen:												
	Skudesnæshavn By ..	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
	Kopervik	-	2	1	2	-	1	1	-	-	-	1	1
	Landdistrikt	7	18	12	11	5	6	4	4	1	2	14	7
	Haugesund:												
	Haugesund By	3	8	8	10	10	8	5	3	-	1	5	4
XII.	Landdistrikt	3	3	6	-	2	1	2	-	1	1	-	-
	Sveens Herred	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
	Indre Søndhordland ..	1	1	2	-	2	-	-	1	-	1	3	2
	Ytre —	6	2	2	2	-	-	2	-	2	1	-	1
	Tysnæs	-	-	2	3	-	-	-	-	1	-	3	-
	Indre Hardanger	1	1	1	6	7	2	2	-	-	-	10	1
	Ytre —	2	-	4	-	1	1	1	3	1	-	1	1

p. Lungebetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Voss	3	1	7	-	8	-	3	-	1	1	6	10
	Søndre Midthordland ..	-	2	3	4	3	2	1	-	-	-	3	2
	Nordre — ..	-	2	3	1	6	1	-	-	-	-	2	-
	Indre Nordhordland ..	4	-	-	2	-	-	1	2	2	6	5	4
	Ytre — ..	5	8	7	3	2	1	3	1	1	1	2	2
XIII.	Bergens By	39	31	45	39	33	18	13	8	13	16	12	16
XIV.	Lærdal	3	4	3	7	1	4	1	1	-	2	3	1
	Lyster	3	1	3	2	2	2	-	-	-	-	-	1
	Indre Sogn	-	-	1	4	3	-	-	1	1	1	1	2
	Midtre —	2	1	-	1	-	1	-	-	1	3	3	-
	Ytre —	-	3	5	12	4	-	-	-	-	-	-	1
	Ytre Søndfjord	1	-	1	2	-	2	9	-	-	1	1	-
	Indre —	2	3	3	4	2	3	1	-	-	1	1	2
	Kinn:												
	Flørø By	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	5	5	5	4	-	3	-	-	-	-	-	1
	Ytre Nordfjord	8	7	-	-	-	2	3	1	-	1	1	-
	Nordfjordeidet	3	-	-	6	6	1	-	-	-	3	2	-
	Gloppen	1	4	6	13	8	7	3	2	2	2	3	6
	Indviken	7	3	3	4	9	2	2	1	-	1	4	4
XV.	Vestre Søndmøre	2	4	1	2	2	5	2	-	1	2	-	7
	Indre —	2	-	4	3	5	1	2	-	-	1	4	9
	Østre —	3	-	3	2	4	1	1	-	-	-	2	1
	Ørskog	2	4	3	2	3	2	-	-	1	-	2	4
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	21	33	14	19	21	29	11	3	6	10	11	23
	Landdistrikt	8	29	7	10	11	18	8	3	8	7	13	15
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	2	6	-	1	-	1	-	-	-	1	1	4
	Landdistrikt	8	8	11	6	12	6	2	1	1	2	6	8
	Indre Romsdal	3	10	7	6	9	2	2	1	-	2	3	3
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	20	38	17	21	16	3	3	5	2	10	10	9
	Landdistrikt	15	10	5	3	3	2	3	-	1	-	2	6
	Sundal	8	7	7	10	1	8	2	1	1	-	1	-
	Surendal	21	10	15	16	11	2	3	-	-	1	3	8
	Nordre Nordmøre	13	12	13	7	9	1	1	-	1	1	-	2
XVI.	Trondhjem	20	36	39	32	27	16	9	8	10	13	18	23
	Strinden	13	8	6	15	11	2	2	3	3	3	3	6
	Selbu	1	1	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-
	Røros	17	3	2	19	15	12	6	4	2	4	3	5
	Guldal	9	16	22	37	35	37	5	-	2	3	3	-
	Opdal	13	11	11	8	5	2	3	4	1	5	3	2
	Orkedal	21	14	9	6	11	9	5	3	5	3	2	8
	Hiteren	11	7	6	2	4	6	4	-	-	-	2	5
	Hevne	6	13	14	11	8	2	-	-	-	2	2	-
	Ytre Fosen	8	7	7	17	22	3	2	3	-	-	-	2
	Indre —	7	4	2	3	6	2	-	-	-	3	5	1
	Nordre —	10	9	5	10	10	6	5	3	1	1	3	7
XVII.	Stjørdal	11	13	13	8	14	6	3	-	1	2	4	2
	Frosten	4	3	2	1	7	-	1	1	2	-	-	1
	Levanger:												
	Levanger By	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	10	7	10	8	5	4	-	2	1	2	2	3

p. Lungebetændelse (Forts.)

Tabel LX.		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Inderøen.....	3	2	2	1	11	5	3	-	2	3	6	9
	Stenkjær:												
	Stenkjær By.....	-	2	4	4	4	4	1	-	-	1	1	1
	Landdistrikt.....	11	18	12	15	11	6	1	7	-	2	4	8
	Grong.....	5	5	6	1	7	5	-	-	2	-	-	-
	Namsos:												
	Namsos By.....	3	-	-	3	3	-	-	-	1	-	-	4
	Landdistrikt.....	5	8	15	11	7	1	2	2	1	1	2	5
	Fosnæs.....	9	4	3	7	2	2	-	-	-	2	-	-
	Ytre Namdal.....	14	6	4	8	9	9	1	-	1	1	1	2
XVIII.	Brønnø.....	9	2	1	4	6	-	-	-	-	1	-	2
	Alstahaug.....	1	-	2	1	6	-	1	1	1	2	2	2
	Vefsen: Landdistrikt.....	1	-	1	-	1	-	1	-	-	2	1	1
	Ranen.....	1	1	-	3	3	-	6	1	1	2	-	2
	Lurø.....	1	1	1	1	2	2	-	-	1	1	-	-
	Gildeskaal.....	-	1	1	1	1	2	-	-	-	-	4	8
	Bodø:												
	Bodø By.....	2	1	1	-	2	3	2	-	-	1	1	2
	Landdistrikt.....	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Folden.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1
	Skjærstad.....	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	1
	Stegen.....	2	1	2	2	1	1	2	-	-	-	-	3
	Lødingen.....	2	3	-	1	2	2	1	-	-	-	2	1
	Ofoten.....	4	3	1	10	5	-	-	-	-	-	-	1
	Buksnæs.....	-	2	2	1	3	6	1	1	2	2	3	3
	Flakstad.....	2	-	-	1	1	4	-	1	2	-	3	5
	Østlofoten.....	1	3	-	1	1	1	-	1	1	-	-	-
	Hadsel.....	4	5	2	1	1	1	1	-	1	1	1	1
	Sortland.....	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Fisket.....	9	39	13	9	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenes.....	7	4	3	5	5	4	2	3	1	10	7	12
	Ibestad.....	3	1	1	-	2	2	1	-	-	5	2	6
	Trane.....	1	1	-	1	5	-	2	1	1	2	7	4
	Lenvik.....	3	7	11	1	3	2	3	3	3	2	4	5
	Maalselven.....	1	4	4	4	1	1	1	-	-	4	2	2
	Balsfjorden.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4
	Tromsø:												
	Tromsø By.....	1	5	5	4	6	9	5	5	4	6	2	6
	Landdistrikt.....	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1
	Lyngen.....	1	-	1	-	2	-	-	-	1	3	3	3
	Skjærvø.....	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
XX.	Alten.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	2	3
	Loppen.....	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hammerfest: By.....	-	3	4	3	5	4	1	4	2	1	2	-
	Maase.....	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Kistrand.....	-	1	-	-	1	3	1	1	-	-	-	-
	Tanen.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Varde:												
	Varde By.....	4	2	-	2	3	-	1	-	-	1	-	-
	Landdistrikt.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vadsø:												
	Vadsø By.....	-	-	1	1	-	1	2	1	-	2	1	-
	Landdistrikt.....	2	-	-	1	-	-	-	1	3	-	1	1
	Sydvaranger.....	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-

q. Brystbetændelse (*Pleuritis*).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
II.	Aker	4	6	5	5	-	4	1	1	2	1	1	3
	Ullensaker	3	4	4	3	2	3	5	-	2	6	8	3
	Høland	4	1	1	-	1	2	-	2	-	1	1	2
	Follo:												
	Drøbak By	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	2	1	-	2	3	1	-	1	-	1
III.	Eidsberg	6	3	5	5	3	1	3	2	1	2	3	-
	Moss:												
	Moss By	2	2	-	1	-	1	-	1	3	1	-	-
	Landdistrikt	2	4	1	-	-	-	-	-	-	2	1	1
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	1
	Fredrikstad	2	-	2	1	-	-	1	-	1	1	-	-
	Landdistrikt	3	3	4	5	5	4	2	2	2	2	5	1
	Hvaløerne	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
IV.	Drammen:												
	Drammens By	-	2	5	4	6	7	2	2	4	4	7	4
	Landdistrikt	1	-	3	-	-	1	-	1	-	-	2	-
	Ringerike:												
	Hønefos By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	1	6	-	1	1	2	1	-	1	-
	Modum	5	3	5	3	4	1	1	1	2	-	-	3
	Næs	1	2	-	1	-	2	-	-	-	-	1	1
	Aal	1	-	1	-	2	1	1	1	-	2	2	1
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-	1	-
	Rollag	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	-	2	1	2	-	-	-	1	-	2	-	-
	Aasgaardstrand	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Horten	-	3	2	7	-	-	1	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	9	5	3	2	5	4	2	-	2	6	1	1
	Hof:												
	Holmestrand By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Landdistrikt	-	-	3	-	2	-	-	1	1	-	1	-
	Laurvik:												
	Laurvik By	-	1	1	1	1	2	4	2	1	1	1	-
	Sandeffjord	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	1	1	-	1	-	3	3	1	-	1	-
IV.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	10	5	4	4	2	1	3	9	2	1	4	5
	Hedemarken:												
	Hamar By	1	3	-	-	-	-	-	1	2	-	1	1
	Landdistrikt	7	7	7	5	4	5	2	-	4	6	5	3
	Søndre Østerdalen	1	1	1	1	2	2	-	1	-	1	2	-
	Trysil	-	1	-	1	1	2	3	1	1	1	-	-
	Rendalen	-	3	1	1	1	1	2	1	-	1	1	-
	Tønset	-	2	-	3	3	4	3	-	-	-	4	1

q. Brystbetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VII.	Hadeland og Land ...	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1	2	5
	Søndre Valders	1	1	2	1	-	1	-	-	1	1	1	-
	Nordre —	-	-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-
	Toten:												
	Gjøvik By	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	1	6	1	1	-	1	1	-	-	-	2	-
	Faaberg:												
	Lillehammer By....	3	2	3	1	-	1	-	-	-	-	1	1
	Landdistrikt	3	2	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-
	Ringeby	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lom	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	-
	Lesje	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
VIII.	Skien:												
	Skien By	1	-	1	-	-	1	-	-	1	2	-	-
	Porsgrund -	3	1	1	1	-	-	1	2	3	3	-	1
	Brevik	1	2	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-
	Landdistrikt	1	1	1	1	2	-	-	1	1	1	-	1
	Kragerø:												
	Langesund By	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
	Kragerø	2	1	1	2	-	-	1	-	1	-	1	1
	Landdistrikt	2	-	1	2	5	2	1	1	-	2	-	-
	Holden	1	-	2	2	-	1	-	-	1	1	-	1
	Sauland	1	1	2	1	2	4	1	2	-	-	3	-
	Hviteseid	-	2	2	1	2	1	-	1	1	-	-	1
	Laardal	2	2	1	-	-	-	1	-	1	-	1	1
	Tinn	-	1	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	1	-	-	4	1	1	-	-	-	2	1
	Tvedestrand -	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	4	5	5	6	1	-	6	-	1	4	3	5
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	-
	Grimstad -	1	-	-	-	-	1	2	-	1	-	1	2
	Landdistrikt	4	1	-	2	4	3	1	1	2	3	2	1
	Aamli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
	Evje	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	1
X.	Sætersdalen	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Christianssand	1	1	5	5	1	1	2	1	-	1	2	5
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	2	2	1	-	-	-	2	1	1	-
	Landdistrikt	-	1	4	5	1	1	1	1	2	-	2	2
	Undal	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1
	Lyngdal	-	-	1	-	-	-	1	2	-	-	-	1
	Vause:												
	Farsund By	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
	Landdistrikt	2	1	-	-	1	1	1	-	-	1	1	-
XI.	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By....	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	1	-	1	-	-	1	2	1	-	-
	Sogndal: Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	1	1	-	1	-	-
	Ekersund:												
	Ekersund By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

q. Brystbetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	2	1	1	1	6	2	5	3	4	1	2
	Stavanger: By	-	-	-	5	4	-	-	-	-	-	-	1
	Finnø	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
	Sand	-	-	-	1	1	2	-	-	-	3	-	1
	Karmøyen:												
	Skudsnæshavn By ..	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Kopervik	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	1	-	-	1	1	2	1	1	2
	Haugesund:												
	Haugesund By	1	3	-	3	4	2	1	-	1	1	1	1
	Landdistrikt	2	1	1	1	-	-	1	2	-	-	1	2
XII.	Indre Søndhordland...	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-
	Ytre —	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-
	Tysnæs	-	-	-	1	1	3	4	1	1	2	-	-
	Indre Hardanger	2	-	1	-	3	4	3	2	1	2	2	-
	Ytre —	1	4	2	1	5	2	5	-	-	-	-	-
	Voss	1	1	2	3	-	2	3	-	3	-	1	1
	Søndre Midthordland ..	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
	Nordre —	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Indre Nordhordland...	2	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	1
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-
XIII.	Bergens By	12	11	14	15	6	7	6	7	5	4	5	6
XIV.	Lærdal	2	-	-	-	2	-	-	1	-	1	1	1
	Lyster	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
	Indre Sogn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Midtre —	-	2	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-
	Ytre —	-	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	Ytre Søndfjord	-	3	1	2	-	-	1	-	1	1	-	-
	Indre —	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Kinn:												
	Florø By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Nordfjord	1	-	1	-	-	1	1	1	-	-	-	1
	Nordfjordeidet	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Gloppen	2	1	2	3	1	1	3	1	-	-	-	2
	Indviken	1	-	1	1	-	-	1	-	2	-	1	1
XV.	Vestre Søndmøre	1	2	-	-	1	1	-	2	1	2	2	-
	Indre —	2	-	-	-	2	3	5	-	1	-	1	-
	Østre —	1	-	-	1	4	2	1	5	1	-	-	1
	Ørskog	3	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	6	2	1	10	3	-	4	3	3	4	2	2
	Landdistrikt	3	1	-	2	4	-	3	2	3	4	2	4
	Ytre Romsdal	1	-	-	2	2	2	-	2	-	1	2	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	3	4	2	3	4	5	1	3	5	6	3	2
	Landdistrikt	2	1	2	1	2	-	3	-	2	-	-	2
	Sundal	4	3	1	2	3	1	1	2	1	1	1	2
	Surendal	3	1	2	1	-	-	-	-	-	1	-	1
	Nordre Nordmøre	-	1	-	1	1	-	1	-	1	-	-	1

q. Brystbetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XVI.	Trondhjem	3	2	6	2	6	4	6	7	5	6	8	5
	Strinden	2	1	2	3	2	3	2	-	-	1	-	1
	Selbu	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Røros	2	1	-	-	3	1	-	-	1	-	-	-
	Guldal	5	1	6	6	2	2	-	-	4	-	-	-
	Opdal	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Orkedal	3	9	7	2	5	1	2	2	2	1	-	2
	Hevne	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	2	1	1	-	1	2	-	2	2	-	-	-
	Indre —	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Nordre —	-	1	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-
XVII.	Stjørdalen	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	1	-
	Frosten	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	Levanger:												
	Levanger By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	2	-	1	-	1	-	1	-	1	1
	Inderøen	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	1
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	1	4	-	2	4	4	-	1	1	-	-	-
	Grong	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Namsos: Landdistrikt	1	2	1	-	-	1	-	1	3	1	1	-
XVIII.	Fosnæs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	Ytre Namdal	-	-	-	-	-	1	3	2	2	1	1	-
	Brønnø	1	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
	Alstahaug	1	-	2	-	3	2	1	1	-	1	3	1
	Vefsen: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
	Ranen	1	-	-	2	3	2	1	-	-	1	1	1
	Lurø	-	-	1	1	1	-	1	-	-	-	1	-
	Gildeskaal	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Bodø: By	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	Skjærstad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
	Stegen	1	1	2	1	1	2	-	-	1	-	-	-
XIX.	Lødingen	-	1	-	4	1	3	2	1	1	1	1	-
	Ofoten	3	1	1	-	-	-	1	1	1	1	-	-
	Buksnæs	4	2	-	-	4	6	1	3	2	1	2	2
	Flakstad	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1
	Østlofoten	-	-	-	-	6	-	-	-	-	1	1	-
	Hadsel	1	-	-	-	3	1	1	-	3	-	-	2
	Sortland	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Fisket	6	11	14	6	-	-	-	-	-	-	-	-
	Trondenes	1	-	-	-	2	-	1	4	3	1	-	2
	Ibestad	2	1	1	-	-	-	1	3	-	2	1	2
	Tranø	4	-	-	-	1	2	2	-	1	-	-	-
	Lenvik	2	-	-	1	2	-	1	-	1	-	2	1
XIX.	Maalselven	-	1	1	1	-	2	1	1	1	-	2	2
	Balsfjorden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Tromsø:												
	Tromsø By	4	4	1	4	12	6	6	-	1	1	1	1
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyngen	-	-	-	1	-	3	-	-	-	4	1	3
	Karlsø	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-
XIX.	Skjærvø	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-

q. Brystbetændelse (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XX.	Hammerfest: By	1	-	-	3	3	2	-	1	-	-	-	-
	Maase	-	-	1	-	1	2	1	-	1	-	-	-
	Kistrand	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Tanen	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Vardø: By	6	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
	Vadsø: By	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-

r. Gigtfeber (*Rheumatismus articularum acutus*).

I.	Christiania By	58	38	60	24	21	23	20	16	13	15	45	40
II.	Aker	3	6	-	4	2	1	2	3	-	2	1	4
	Ullensaker	1	2	2	3	5	3	5	1	4	2	2	6
	Høland	1	3	2	-	2	1	2	2	2	-	1	3
	Follo:												
	Drøbak By	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	3	2	2	2	5	-	1	-	1	1	1	-
III.	Eidsberg	4	4	2	3	2	5	1	4	-	-	3	3
	Moss:												
	Moss By	3	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2	1
	Landdistrikt	4	3	3	5	2	-	4	1	2	1	1	3
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	2	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	1
	Fredrikstad	-	3	1	1	2	1	2	-	-	2	2	4
	Landdistrikt	3	2	2	4	2	2	3	4	2	-	4	3
	Hvaløerne	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Fredrikshald	3	2	3	4	1	4	4	3	-	5	11	6
IV.	Drammen:												
	Drammens By	3	5	7	8	4	3	3	5	2	2	7	1
	Landdistrikt	1	2	1	1	4	1	1	2	1	-	2	-
	Ringerike:												
	Hønefoss By	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	-	1	1	2	1	1	2	2	3	1
	Modum	6	3	3	2	3	4	3	1	-	-	3	1
	Næs	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Aal	3	1	-	2	1	2	2	-	2	1	-	1
	Sandsvør:												
	Kongsberg By	3	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	4
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Rollag	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	1	2	1	1	1	1	2	-	-	2	5	3
	Horten	-	-	2	2	-	-	3	-	1	1	-	-
	Landdistrikt	6	6	3	4	2	1	3	1	-	1	5	6
	Hof:												
	Holmestrand By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Svelvik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	3	-	1	2	3	-	-	-	-	-	-	2
	Laurvik:												
	Laurvik By	5	-	4	3	-	1	-	3	5	4	3	5
	Sandefjord	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	1	-
	Landdistrikt	3	1	3	-	-	-	1	2	-	-	1	2

r. Gigtfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Landdistrikt	7	6	3	5	1	5	-	1	4	1	2	3
	Hedemarken:												
	Hamar By	1	-	-	1	1	3	-	-	-	1	-	1
	Landdistrikt	8	6	3	6	17	6	9	-	2	-	4	2
	Søndre Østerdalen ..	4	3	-	1	1	-	2	-	1	-	1	1
	Trysil	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Rendalen	-	-	2	1	1	-	1	-	-	1	1	-
VII.	Tønset	1	-	-	1	2	4	-	-	1	1	-	-
	Hadeland og Land ...	6	7	4	2	4	-	1	1	2	3	3	2
	Søndre Valders	2	1	-	3	-	1	1	1	1	-	1	1
	Nordre —	-	-	2	3	2	1	2	1	3	-	1	2
	Toten: Landdistrikt ..	2	1	2	3	4	2	2	1	1	1	-	1
	Faaberg: —	-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-
	Ringeby	1	2	1	-	1	-	-	1	1	-	1	2
	Lom	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1
	Lesje	1	-	-	-	2	1	4	-	-	-	2	-
VIII.	Skien:												
	Skien By	-	1	1	1	-	-	-	1	-	-	3	-
	Porsgrund By	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-
	Brevik	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	2	2	2	2	2	-	1	-	2	-	2
	Kragerø:												
	Langesund By	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Kragerø	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2
	Landdistrikt	1	-	-	-	1	1	-	2	-	-	2	-
	Holden	2	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Sauland	1	-	-	2	-	-	-	-	1	2	1	1
	Hviteiseid	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	-	-
IX.	Laardal	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tinn	2	-	-	2	1	-	-	-	-	-	1	-
	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Tvedestrand	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	2	3	3	3	3	1	2	-	-	2	3	4
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	1	1	3	-	-	-	2	2	3	-	1	2
	Grimstad	1	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1
X.	Lillesand	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	5	2	2	3	5	2	3	1	4	2	6	1
	Aamli	-	1	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-
	Evje	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Christianssand	7	3	9	9	7	7	2	2	6	5	7	10
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	1	3	1	2	-	-	1	-	-	1	1
	Landdistrikt	3	-	6	2	1	3	-	1	2	4	4	3
	Undal	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyngdal	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-
	Vanse:												
	Farsund By	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-

r. Gigtfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XI.	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	3	1	4	1	3	1	-	1	1	2	1	4
	Landdistrikt	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
	Sogndal:												
	Sogndal By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ekersund: By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	2	2	-	-	-	1	1	-	1	-	1	1
	Stavanger:												
	Stavanger By	6	-	10	11	5	9	3	2	3	2	5	10
	Landdistrikt	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Finne	1	-	-	1	-	2	-	-	-	1	-	-
	Sand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
	Karmøy:												
	Koppervik By	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
	Landdistrikt	2	3	2	1	2	3	2	2	-	1	2	3
	Haugesund:												
	Haugesund By	5	4	4	6	1	3	-	3	1	1	1	1
	Landdistrikt	1	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
XII.	Sveens Herred	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Indre Søndhordland ..	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-
	Ytre —	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tysnæs	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Hardanger	-	-	2	2	1	2	1	-	-	-	-	-
	Ytre —	-	-	2	2	2	2	4	3	-	-	2	-
	Voss	2	3	2	3	6	2	5	4	2	-	2	4
	Søndre Midthordland ..	-	1	2	3	1	1	1	-	-	-	1	-
	Nordre —	-	-	-	2	-	1	1	1	-	-	1	-
	Indre Nordhordland ..	-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	1	1
	Ytre —	-	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
XIII.	Bergens By	24	23	16	20	25	13	5	2	1	7	22	13
XIV.	Lærdal	1	-	1	4	1	-	-	-	-	2	-	-
	Lyster	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1
	Indre Sogn	2	-	-	-	2	2	1	-	-	-	-	1
	Midtre —	2	-	-	1	-	2	1	1	-	-	-	-
	Ytre —	3	-	3	1	-	1	-	-	-	1	3	-
	Ytre Søndfjord	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1
	Indre —	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-
	Kinn:												
	Florø By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Nordfjord	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	1	-
XV.	Nordfjordeidet	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gloppen	-	2	-	1	1	1	1	2	-	1	1	4
	Indviken	4	3	4	1	1	2	-	1	1	-	2	1
	Vestre Søndmøre	1	-	2	2	-	-	-	2	-	1	-	1
	Indre —	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
	Østre —	-	-	1	1	1	-	1	-	-	-	-	1
	Ørskog	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	2

r. Gigtfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XVI.	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	-	-	4	7	1	2	-	1	3	1	4	-
	Landdistrikt	-	1	-	4	6	1	3	-	-	1	3	3
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2
	Indre Romsdal	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	9	6	3	6	6	1	1	3	1	-	4	2
	Landdistrikt	-	1	1	-	-	1	-	1	-	2	1	2
	Sundal	-	4	3	1	1	2	1	-	-	1	2	-
	Surendal	-	2	2	2	2	-	1	2	-	-	-	-
	Nordre Nordmøre	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Trondhjem	13	14	12	15	14	9	3	7	5	1	4	9
XVII.	Strinden	-	1	3	4	-	1	1	-	-	-	-	1
	Røros	1	1	1	4	3	1	-	1	2	1	3	2
	Guldal	2	-	-	1	4	3	2	-	2	-	2	-
	Opdal	1	-	-	-	1	1	2	1	-	-	-	-
	Orkedal	7	3	4	6	6	1	3	1	3	1	1	3
	Hiteren	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Hevne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Ytre Fosen	-	2	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-
	Indre —	-	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Stjørdalen	1	1	4	2	1	1	-	1	1	-	1	-
XVIII.	Frosten	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
	Levanger:												
	Levanger By	1	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-
	Landdistrikt	5	2	2	5	4	-	1	1	-	1	2	4
	Inderøen	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Stenkjær: Landdistrikt	-	5	3	5	4	7	1	1	-	3	3	2
	Grong	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1
	Namsos: Landdistrikt.	1	-	1	2	1	2	-	2	1	1	3	2
	Fosnæs	2	1	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-
	Ytre Namdal	1	-	1	2	1	4	-	1	-	4	-	2
XIX.	Brønnø	1	1	1	1	-	1	-	1	1	-	-	-
	Alstahaug	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-
	Vefsen: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	2
	Ranen	1	1	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-
	Lurø	-	1	1	2	-	1	-	-	-	-	-	1
	Gildeskaal	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Bodø: By	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Stegen	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Lødingen	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Ofoten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
	Buksnæs	1	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Flakstad	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
	Østlofoten	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	1
	Hadsel	3	-	1	-	-	1	1	-	-	1	-	1
	Sortland	1	-	1	-	-	-	-	4	-	-	-	-
	Fisket	14	18	8	2	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenes	-	-	-	-	2	-	1	1	2	1	2	2
	Ibestad	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1

r. Gigtfeber. (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XX.	Tranø	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Lenvik	10	1	1	1	-	2	2	-	-	2	-	-
	Maalselven	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-
	Balsfjorden	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tromsø: By	4	2	1	1	1	-	-	2	2	1	2	6
	Alten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Hammerfest: By	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	3	1
	Maasø	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kistrand	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vardø: By	2	1	1	2	4	-	-	1	-	1	-	-
XX.	Vadsø: By	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Sydvaranger	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-

s. Koldfeber (*Febris intermittens*).

I.	Christiania	2	-	-	1	-	-	-	2	-	-	1	-
II.	Aker	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ullensaker	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Follo:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
III.	Son By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Sarpsborg:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Fredrikstad By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
IV.	Landdistrikt	3	-	-	2	-	2	2	1	-	-	-	-
	Fredrikshald	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	1
	Drammen: Landdistr..	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
V.	Modum	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Tønsberg:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Horten By	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	1	-	2	2	-	-	-	1
	Hof:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Holmestrand By ...	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
VI.	Laurvik:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Laurvik By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Solør og Odalen:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.	Kongsvinger By ...	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Trysil	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Rendalen	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
VIII.	Skien: Landdistrikt ..	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Kragerø:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kragerø By	-	-	1	-	-	1	-	1	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
IX.	Østre Nedenæs:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tvedestrand By ...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	1	-	-	1	3	-	-	-	-	1	-	-

s. Koldfeber (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
X.	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
	Grimstad	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	-	1	1	-	-	-	4	-	-	-
	Christianssand	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Lyngdal	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Flekkefjord: Landdistr.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
XI.	Ekersund: By	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
	Stavanger: By	-	1	1	3	2	3	-	-	-	1	2	-
	Karmøen:												
	Skudsnæshavn By ..	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kopervik	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2
XII.	Haugesund: By	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
XV.	Nordre Midthordland	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund: By ..	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
XX.	Nordre Nordmøre.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
XX.	Ytre Namdal	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XX.	Tromsø: By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1

t. Diarrhoe og Cholera nostras (*Diarhoea acuta et Cholera nostras*).

I.	Christiania	262	233	208	227	236	460	1068	929	421	329	265	213
II.	Aker	6	6	1	5	4	6	36	46	25	10	9	9
	Ullensaker	15	14	14	11	8	17	21	37	19	19	17	12
	Høland	5	3	4	3	5	2	6	8	4	4	1	1
	Follo:												
	Drøbak By	4	-	-	-	-	-	1	13	1	-	2	-
	Son	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	2	-
	Landdistrikt	10	-	-	2	1	4	-	14	4	1	8	6
III.	Eidsberg	8	3	1	9	7	14	13	9	6	2	1	4
	Moss:												
	Moss By	16	7	9	7	12	14	61	63	22	22	23	19
	Landdistrikt	-	6	4	3	5	9	15	17	7	3	2	-
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	1	3	1	4	6	11	7	8	10	6	3	5
	Fredrikstad	18	5	9	11	12	31	37	70	56	27	29	22
	Landdistrikt	12	14	17	16	12	17	34	54	28	19	18	11
	Hvaløerne	-	-	1	-	-	2	4	2	1	-	-	-
	Fredrikshald	15	14	17	28	24	10	63	71	56	31	38	44

f. Akut Diarrhoe og Cholera nostras (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IV.	Drammen:												
	Drammens By	41	44	42	41	52	77	153	129	55	55	45	40
	Landdistrikt	5	6	4	5	7	5	3	11	2	1	5	5
	Ringerike:												
	Hønefos By	5	-	1	2	2	2	13	-	-	2	2	1
	Landdistrikt	6	4	4	-	3	3	17	17	5	3	1	5
	Modum	19	19	14	16	19	32	41	41	35	12	16	17
	Næs	-	-	-	1	2	1	1	-	1	-	1	-
	Aal	1	1	3	1	1	2	1	1	-	1	2	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	15	10	9	6	12	13	34	22	13	14	16	10
	Landdistrikt	1	-	-	1	1	1	1	2	-	-	1	-
	Rollag	-	-	2	1	-	1	1	1	-	-	-	3
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	12	13	1	7	13	17	40	43	11	11	10	15
	Horten	34	27	33	23	26	32	23	38	31	26	23	38
	Landdistrikt	21	10	10	22	13	26	26	54	16	16	16	23
	Hof:												
	Holmestrand By	-	2	-	4	2	5	9	11	11	2	13	5
	Svelvik	3	3	5	2	4	3	3	2	3	1	1	5
	Landdistrikt	5	1	2	1	3	8	15	12	8	1	4	6
	Laurvik:												
	Laurvik By	9	10	11	15	14	26	66	65	26	45	15	12
	Sandefjord	3	2	2	1	3	6	4	5	-	1	-	3
	Landdistrikt	10	8	11	9	10	12	8	7	8	5	7	6
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	6	3	2	5	6	-	1	7	5	8	2	10
	Landdistrikt	14	11	12	10	11	5	11	18	8	7	8	13
	Hedemarken:												
	Hamar By	14	12	10	4	9	8	26	16	12	10	9	8
	Landdistrikt	14	18	14	12	18	24	43	27	11	14	10	10
	Søndre Østerdalen	13	7	4	10	5	7	7	22	5	3	15	7
	Trysil	-	1	1	-	-	2	3	-	-	-	-	-
	Rendalen	10	5	5	3	7	5	10	2	8	5	7	2
	Tønset	5	2	5	2	5	2	5	1	2	2	2	1
	Indset	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.	Hadeland og Land ...	12	14	13	6	11	12	10	5	2	4	8	10
	Søndre Valders	-	-	-	-	1	2	2	1	1	-	-	-
	Nordre —	3	4	4	2	3	2	8	-	1	-	2	3
	Toten:												
	Gjøvik By	2	2	1	2	-	1	3	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	4	2	1	4	3	4	6	10	7	3	-	4
	Faaberg:												
	Lillehammer By	-	-	-	-	-	-	6	2	4	-	7	-
	Landdistrikt	2	1	-	3	7	5	3	9	7	1	2	-
	Ringebu	-	-	3	-	-	-	1	2	2	4	-	1
	Lom	-	3	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1
	Lesje	-	-	-	-	-	-	-	4	2	-	-	-
VIII.	Skien:												
	Skien By	7	6	2	6	9	7	39	29	10	12	16	16
	Porsgrund	8	5	5	8	9	14	24	22	13	15	18	11
	Brevik	6	-	1	-	2	1	4	5	1	2	-	2
	Landdistrikt	9	3	3	6	4	5	13	18	7	3	9	11

t. Akut Diarrhoe og Cholera nostras (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IX.	Kragerø:												
	Langesund By	4	1	-	1	1	6	8	8	6	4	-	3
	Stathelle	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Kragerø	14	15	18	14	21	23	37	41	22	16	16	16
	Landdistrikt	27	13	16	17	29	25	48	39	26	22	22	18
	Holden	2	1	8	2	4	8	15	10	3	3	4	3
	Sauland	-	1	1	4	2	3	9	1	-	-	5	-
	Hviteseid	2	3	5	2	4	5	9	3	2	1	2	2
	Laardal	-	-	1	-	-	-	6	2	2	-	-	-
	Tinn	-	-	1	1	-	-	-	3	-	-	-	1
	Østre Nedenæs:												
	Østerriser By	2	-	3	3	3	2	10	12	6	7	5	8
	Tvedestrand	-	1	-	2	3	1	1	-	1	-	-	1
	Landdistrikt	12	10	27	14	21	15	25	14	8	16	17	7
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	15	14	13	7	13	17	18	29	27	18	10	13
	Grimstad	3	3	1	4	5	5	5	3	-	4	8	4
	Lillesand	2	2	-	7	4	1	5	4	2	3	-	-
	Landdistrikt	21	13	15	12	10	6	18	7	5	6	10	7
	Aamli	-	2	2	8	2	2	5	4	2	1	3	4
	Evje	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-
X.	Christianssand	40	46	39	40	44	42	74	80	46	33	48	42
	Oddernæs:												
	Mandal By	5	4	7	3	8	-	9	3	9	-	5	7
	Landdistrikt	18	18	20	23	31	24	44	29	27	16	24	19
	Undal	1	1	1	1	-	-	3	2	1	-	6	-
	Lyngdal	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Vanse:												
	Farsund By	-	-	-	1	-	1	8	4	8	5	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	1	-	4	-	5	-	-
	Flekkefjord:												
XI.	Flekkefjord By	3	2	4	5	-	-	-	2	1	5	1	1
	Landdistrikt	-	3	-	2	-	4	1	1	-	-	2	3
	Sogndal:												
	Sogndal By	6	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	6	4	2	-	-	7	-	-	-	3	-
	Ekersund: By	-	5	2	2	2	4	6	7	4	2	1	1
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	4	2	1	-	-	-	-	2	-	-	2	-
	Landdistrikt	2	2	-	3	2	1	5	2	5	2	5	2
	Stavanger:												
	Stavanger By	40	21	27	15	27	33	82	63	44	42	31	42
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Sand	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-
	Karmøy:												
	Skudsnæshavn By	2	1	5	4	1	2	2	6	5	8	1	4
	Kopervik	1	1	1	-	-	-	1	-	1	1	2	-
	Landdistrikt	24	10	8	9	10	6	14	19	11	11	16	13
	Haugesund:												
	Haugesund By	-	2	3	1	-	-	15	10	2	3	2	5
	Landdistrikt	1	-	1	1	-	1	4	2	1	1	1	4

t. Akut Diarrhoe og Cholera nostras (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XVII.	Sveens Herred	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Indre Søndhordland...	2	2	-	-	2	6	3	-	-	1	3	1
	Tysnæs	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Indre Hardanger	3	4	-	2	-	-	5	9	5	-	-	-
	Ytre —	-	4	-	10	2	4	11	2	2	-	5	9
	Voss	3	1	2	-	4	1	5	5	2	-	1	-
	Søndre Midthordland ..	-	-	-	1	-	-	-	2	1	1	1	-
	Nordre —	-	-	-	-	-	5	3	3	2	-	2	1
	Indre Nordhordland ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
	Ytre —	1	-	-	1	1	2	1	-	4	2	1	1
XVIII.	Bergens By	101	96	69	70	64	48	127	155	109	84	102	79
XIV.	Lærdal	1	-	1	-	1	-	3	1	1	-	-	-
	Lyster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Indre Sogn	3	-	1	1	1	1	1	5	1	-	2	1
	Midtre —	-	2	1	2	1	-	1	-	-	-	-	-
	Ytre —	2	-	-	-	1	-	1	3	-	-	1	1
	Ytre Søndfjord	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1
	Indre —	1	-	-	2	1	1	2	2	-	1	2	-
	Kinn:												
	Flørø By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
	Ytre Nordfjord	5	1	-	-	-	-	4	1	2	-	-	1
	Nordfjordeidet	1	2	1	-	-	6	7	2	-	3	2	-
	Gloppen	-	-	-	1	2	-	4	-	2	-	1	-
XV.	Indviken	-	-	3	-	2	4	3	4	1	1	1	2
	Vestre Søndmøre	-	1	-	-	1	2	-	1	3	-	2	-
	Indre —	3	3	-	3	1	4	2	11	4	4	4	5
	Østre —	1	-	-	2	1	-	2	1	2	2	-	1
	Ørskog	4	2	-	2	1	1	1	1	1	4	3	2
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	18	13	8	10	19	16	20	18	31	40	25	11
	Landdistrikt	4	6	1	5	10	4	7	1	12	12	8	8
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	2	2	3	-	2	1	5	9	7	3	1	1
	Landdistrikt	2	3	2	-	4	2	9	6	4	-	4	8
	Indre Romsdal	-	-	-	-	1	3	1	-	5	1	1	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	16	19	24	18	5	20	8	14	19	10	12	8
	Landdistrikt	8	-	-	-	-	-	14	4	1	-	-	-
	Sundal	5	10	3	2	2	3	3	3	3	1	5	8
	Surendal	1	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-
	Nordre Nordmøre	-	1	1	-	3	-	2	1	1	-	2	-
XVI.	Trondhjem	40	25	56	46	57	49	97	144	73	60	100	80
	Strinden	1	4	1	5	1	2	3	4	2	3	-	1
	Selbu	1	-	-	-	-	-	4	2	1	-	-	1
	Røros	19	24	17	18	18	19	55	17	5	7	18	14
	Guldal	2	2	1	4	2	1	4	9	2	1	3	-
	Opdal	9	5	3	2	2	2	10	4	2	5	1	-
	Orkedal	5	1	5	3	2	6	1	6	4	3	4	-
	Hiteren	-	-	-	2	-	4	3	2	1	-	-	-
	Hevne	1	-	2	-	1	-	1	1	1	-	-	-
	Ytre Fosen	3	3	4	4	4	5	7	6	3	-	3	3
	Indre —	9	2	-	-	2	-	-	1	-	3	-	-
	Nordre —	7	-	-	2	2	1	4	4	4	2	-	2

t. Akut Diarrhoe og Cholera nostras (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XVII.	Stjørdalen	3	7	4	1	-	1	-	2	3	3	3	4
	Frosten	2	-	3	4	3	1	1	4	-	-	-	-
	Levanger:												
	Levanger By	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	6	1	8	2	-	7	8	5	5	1	6	1
	Inderøen	4	-	1	1	5	4	7	1	3	3	-	6
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	2	3	2	-	-	1	4	2	1	5	2	3
	Landdistrikt	5	4	4	5	-	2	5	1	4	1	1	4
	Grong	4	-	-	1	1	-	1	1	2	-	1	1
	Namsos:												
	Namsos By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	4
	Landdistrikt	3	2	-	6	5	3	10	12	3	3	11	2
	Fosnæs	2	3	2	1	7	4	4	2	6	2	2	1
	Ytre Namdal	-	-	-	2	3	-	2	1	1	4	5	1
XVIII.	Brønnø	5	-	-	-	-	3	3	4	3	1	-	4
	Alstahaug	5	2	-	3	3	2	4	2	2	4	2	2
	Vefsen: Landdistrikt ..	4	2	2	2	7	6	5	5	1	2	2	1
	Ranen	1	2	2	3	3	2	8	4	1	3	4	1
	Lurø	2	-	8	2	2	2	-	1	2	1	-	1
	Gildeskaal	-	3	1	-	-	-	1	-	-	-	1	3
	Bodø: By	-	2	2	1	-	2	4	12	11	2	6	4
	Folden	-	-	2	-	-	3	2	1	-	-	-	-
	Skjærstad	-	-	-	-	-	2	3	3	3	2	-	1
	Stegen	5	-	2	3	4	-	-	-	-	1	-	-
	Lødingen	2	-	-	1	2	-	3	2	-	2	-	1
	Ofoten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
	Buksnæs	3	3	3	1	1	7	2	3	1	2	-	2
	Flakstad	2	-	1	3	3	1	1	-	2	-	2	3
	Østlofoten	1	2	1	2	3	3	3	8	1	9	4	3
	Hadsel	4	-	-	1	-	-	10	6	-	4	-	-
	Sortland	-	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
	Fisket	33	150	120	20	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenes	-	2	-	2	1	1	4	8	9	9	9	44
	Ibestad	2	-	1	2	2	-	-	7	7	3	4	1
	Tranø	5	1	1	2	3	4	1	6	2	5	4	-
	Lenvik	10	15	6	13	11	10	17	7	7	8	14	13
	Maalselven	1	1	-	-	-	1	1	-	1	3	1	-
	Balsfjorden	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
	Tromsø:												
	Tromsø By	10	17	6	13	18	18	17	17	16	31	22	9
	Landdistrikt	3	-	1	2	1	-	1	-	-	-	-	-
	Lyngen	3	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-
	Karlsø	-	-	3	-	1	1	1	2	-	-	1	2
XX.	Alten	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	6	2
	Loppen	-	1	2	3	2	1	-	1	2	1	1	-
	Hammerfest:												
	Hammerfest By	4	1	7	9	5	4	7	3	4	-	2	1
	Landdistrikt	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-
	Maasø	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Kistrand	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	2	2

t. Akut Diarrhoe og Cholera nostras (Forts.).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Tanen	2	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
	Vadø: By	7	6	-	14	8	10	11	-	4	-	-	2
	Vadø:												
	Vadø By	-	1	1	4	7	3	1	3	1	1	1	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-
	Sydvaranger	-	-	-	-	-	1	-	-	4	1	-	-

u. Blodgang (*Dysenteria*).

[illegible]

u. Blodgang (Forts).

Tabel LX (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XV.	Vestre Søndmøre	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
	Ytre Romsdal	-	1	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
	Indre —	-	-	-	-	-	164	-	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By	-	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-
	Sundal	-	-	-	-	-	9	1	2	3	-	-	-
	Nordre Nordmøre	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
	Strinden	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-
	Røros	-	-	-	-	-	6	2	-	-	-	-	-
	Guldal	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hevne	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVII.	Frosten	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Levanger: Landdistrikt	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	6	-
	Inderøen	-	-	2	-	-	-	2	1	-	-	-	-
	Stenkjær: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	4	7	1	2	-	-
	Namsos: Landdistrikt	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Fosnæs	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Namdal	1	1	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-
XVIII.	Lurø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Gildeskaal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Bodø: By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Stegen	-	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Buksnæs	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Flakstad	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1
	Hadsel	1	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-
	Fisket	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Balsfjorden	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
	Lyngen	-	1	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-
XX.	Tanen	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Vardø: By	3	3	2	-	1	1	1	-	2	1	5	2

v. Skjørbug (*Scorbutus*).

II.	Ullensaker	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
III.	Moss: Landdistrikt	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	1	-	2	-	2	-	-	-
IV.	Modum	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Sandsvær: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
VI.	Hedemarken: Landd.	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1
	Rendalen	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-

v. Skjørbug (Forts.)

[illegible]

Liste des tableaux.

Tableau.	Page.
I. Section médicale, superficie, population, nombre des médecins, des dentistes, des sages-femmes, des aides-vaccinateurs, des pharmacies	V
II. Les sections médicales, les médecins, les pharmacies, les sages-femmes par préfectures	X
III. Chiffre total des décès et des maladies épidémiques en Norvège	XI
IV. Nombre des cas des maladies épidémiques par 1000 habitants dans les années de 1874—1883	XII
V. Les décès et la mortalité en 1883 par rapport à la population et comparée avec celle des années précédentes	XIII
VI. La mortalité dans les villes et dans les campagnes par diocèses et par préfectures	XIV
VII. La mortalité dans les villes en 1883	XV
VIII. Nombre des décès par 1000 enfants nés vivants	XVIII
IX. Les maladies épidémiques dans les diocèses et dans les préfectures	XX
X. Nombre des cas des maladies épidémiques traitées par mois, par sexe et par âge	XXIV
XI. Les maladies épidémiques spéciales par rapport au nombre total des maladies épidémiques traitées dans les années 1871—1883 ..	XXVI
XII. Les maladies épidémiques dans les villes en 1883	XXVII
XIII. Le typhus dans les années de 1872—1883	XXVIII
XIV. La fièvre typhoïde dans les années de 1872—1883	XXVIII
XV. Nombre des cas de fièvre typhoïde par 1000 habitants	XXIX
XVI. Liste des districts civils, où la fièvre typhoïde a été prédominante	XXX
XVII. La fièvre cérébrospinale dans les préfectures	XXXI
XVIII. Décès pendant les couches et par la fièvre puerpérale dans les diocèses	XXXII
XIX. Décès pendant les couches dans les préfectures	XXXIII
XX. Causes de décès pendant les couches, décès après des opérations obstétricales	XXXIV
XXI. Femmes mortes pendant les couches sans être délivrées	XXXIV
XXII. Nombre des cas de la scarlatine par 1000 habitants	XXXV
XXIII. Liste des districts civils, où la diphtérie a été prédominante ..	XXXVI
XXIV. Maladies catarrhales	XXXVII
XXV. Nombre des cas de la pneumonie par 1000 habitants	XXXVIII
XXVI. Cas de syphilis et de gonorrhée traités en dehors des hôpitaux	XXXIX
XXVII. Cas nouveaux de gonorrhée dans les hôpitaux	XL
XXVIII. Tableau des lépreux pendant les années de 1856—1883	XLI
XXIX. Les lépreux dans les hospices	XLII

Tableau.	Page.
XXX. Tableau des lépreux dans les campagnes en 1883	XLII
XXXI. Liste des cas traités des maladies chroniques	XLIV
XXXII. Mortalité par la phthisie par 1000 habitants et relativement aux autres causes de décès	XLV
XXXIII. Mortalité par la phthisie dans les diocèses et dans les préfectures dans les années de 1881—1883	XLVI.
XXXIV. Mortalité par la phthisie dans les années 1877—83 relativement aux toutes causes de décès et aux toutes causes de décès non épidémiques	XLVIII
XXXV. Décès causés par les maladies cancéreuses en 1883	L
XXXVI. Nombre des aliénés, entretenus aux frais des communes départementales, par districts civils médicaux	LIV
XXXVII. Nombre des aliénés entretenus aux frais des communes départementales. Déboursments approximatifs des mêmes communes pour l'entretien de ces aliénés et pour l'administration médicale en général	LVI
XXXVIII. Opérations chirurgicales en 1883	LVIII
XXXIX. Opérations obstétricales faites par les médecins en 1883	LXIV
XL. Résultat des opérations obstétricales pour les mères et pour les enfants	LXIV
XLI. Jumeaux, nés après des opérations obstétricales sur tous les deux	LXV
XLII. Résultat des accouchements: a) par forceps, b) par versio, c) par extraction, d) résultat d'accouchements prématurés artificiels pour les mères et pour les enfants, e) des perforations et f) des embryotomies — d'après les indications différentes	LXVI
XLIII. Nombre des opérations obstétricales par diocèses par 100 couches dans les années de 1869—1883	LXVIII
XLIV. Naissances et décès dans le royaume ...	LXIX
XLV. Nombre des naissances et des décès dans les villes et dans les campagnes	LXX
XLVI. Nombre des décès dans le royaume dans les années de 1874—1883	LXII
XLVII. Décès totaux et décès causés par les maladies connues dans les préfectures et dans les districts civils médicaux	LXXIV
XLVIII. Liste des actes médicaux forenses	LXXVI
XLIX. Causes des décès les plus fréquentes	LXXVIII
L. Vaccination dans le royaume	LXXVIII
LI. Des pharmacies et de leur personnel	LXXIX
LII. La syphilis dans les hôpitaux en 1883	LXXXII
LIII. Mouvements des aliénés dans les hôpitaux en 1883	LXXXIV
LIV. Mouvements des malades dans les hôpitaux en 1883	LXXXVI
LV. Maladies dans les hôpitaux en 1883	XC
LVI. Causes de décès en 1883 par préfectures	XCIV
LVII. Causes de décès en 1883 par sexe et par âge	CII
LVIII. Causes de décès dans les villes en 1883	CX
LIX. Causes de décès dans les années de 1853—1883	CXVIII
LX. Cas des maladies épidémiques par districts civils médicaux et par mois	CXX

B. Beretninger

for de enkelte civile Overøvrighedsdistrikter.

I. Christiania By

med et Fladeindhold af 1 658 $\frac{1}{2}$ Hektarer havde den 31te December 1882 122 424 Indbyggere, hvilken Befolkning ved Sundhedskommissionens foranstaltede Tælling den 31te December 1883 viste sig at være stegen til 124 155 Indbyggere.

Sundhedstilstanden var i det Hele tilfredsstillende. Af epidemiske Sygdomme vare de katarrhalske som sædvanlig de hyppigste. Skarlagensfeber var temmelig almindelig, ligesaa Kusma; Lungebetændelse noget hyppigere end Aaret forud; hvorimod de gastriske Sygdomme og især Kighoste vare stærkt aftagne. Typhoidfeber optraadte sjeldnere end i det foregaaende Aar.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde efter de af det statistiske Centralbureau udgivne «Tabeller over Folkemængdens Bevægelse» 2 166 eller 17.6 pro mille af Byens kirkelige Middelbefolkning i Aaret (123 290), beregnet efter Sundhedskommissionens Tællinger ved hvert Aars Udgang.

Dødeligheden i Byens 12 Menigheder.

Menigheder.	Folkemængde den 31te Decbr. 1883.	Antal Døde i 1883.	Dødeligheds- forhold pro mille ¹⁾ .
Vor Frelzers	8 672	107	12.34
Jakobs	10 133	180	17.76
Trefoldigheds	23 526	322	13.69
Johannes	8 452	124	14.67
Gamle Akers	9 695	143	14.75
Paulus	13 434	208	15.48
Grønlands	12 922	255	19.73
Oslo	9 580	159	16.60
Kampens	8 874	207	23.33
Petrus	6 111	172	28.15
Sagenes	6 337	117	18.46
Uranienborgs	6 419	84	13.09
Samtlige Menigheder	124 155	2 078	16.74

¹⁾ Dødeligheden er beregnet efter den talte Folkemængde den 31te December 1883.

Til Sundhedskommissionen er indkommen Opgave over 2 078 Dødsfald, for de fleste med angiven Dødsårsag.

Disse Dødsfalds Fordeling paa de forskjellige Menigheder vil sees af foranstaaende Tabel, hvor Dødelighedsforholdene i Menighederne ere beregnede efter den fundne Folkemængde ved Aarets Udgang.

Af disse 2 078 Dødsfald indtraf i:

Januar	178	Juli	190
Februar	150	August	197
Marts	188	September	149
April	185	Oktober	161
Mai	159	November	188
Juni	149	December	184

Til Oversigt over de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende Tabel (Side 3), der er udarbejdet efter de til Sundhedskommissionen fra Byens Læger og Sygehusene indsendte maanedlige Lister.

For **exanthematisk Typhus** indlagdes i Sandaker Lazaret i August Maaned en 18 Aar gammel Gut. Smittekilden kunde ikke paavises.

Af **Typhoidfeber** anmeldtes ialt 119 Tilfælde og 8 Dødsfald. Af de Angrebne vare 39 voxne Mænd og 19 Gutter, 45 voxne Kvinder og 16 Pigeboern. 64 Tilfælde eller ca. 54 pCt. bleve indlagte til Behandling i Sygehus (63 i Rigshospitalet, 1 i Ankerløkkens Lazaret). Saavidt vides havde 5 af de Angrebne erhvervet Sygdommen udenfor Christiania. Imellem de øvrige Sygdomstilfælde kunde der ikke paavises nogen Sammenhæng. Blot i nogle faa Huse indtraf flere end et Tilfælde. Sygdommen var spredt udover den hele By og forekom hele Aaret igjennem.

Af **Barselfeber** anmeldtes 35 Tilfælde, hvoraf 13 endte dødeligt. Desuden døde 8 Barselkvinder af andre Sygdomme paa Barselseng. Blandt det samlede Antal Barselkvinder (4 549 ifølge de foreløbige Opgaver) udgjorde Dødeligheden 4.6 pro mille (2.8 af Barselfeber, 1.8 af andre Sygdomme). En Jordemoder havde 5 Tilfælde i sin Praktik, 2 andre 3 hver, dog med længere Mellemrum; de øvrige 24 Tilfælde vare fordelte paa 16 Jordemødre.

Børnekopper. For denne Sygdom indlagdes i Lazaret i Oktober en Fyrbøder, der paa Dampskib var bleven smittet under en Reise fra Bordeaux. Fra ham smittedes Sygepleiersken paa Lazarettet. I Slutningen af November indlagdes ligeledes en 5 Aar gammel Gut og en 7 Aar gammel Pige i Lazarettet. Tjenestepigen i Børnenes Hjem havde kort iforveien lidt af et ubetydeligt Udslet, som var bleven antaget for Vandkopper og havde 14 Dage før Udslettets Udbrud havt Besøg af sin Moder fra Drammen. Moderen var gift med en nylig hjemkommen Sømand. Distriktslægen i Drammen, hvem man tilskrev herom, kunde imidlertid ikke finde noget Holdepunkt for Smitteundersøgelsen. Begge Børn vare uvaccinerede; de overstode Sygdommen med langvarig Reconvalescents.

Skarlagensfeber optraadte mere udbredt end i de nærmest foregaaende Aar, især tiltagende i Hyppighed i Aarets sidste Halvdel; i November anmeldtes 191 Tilfælde. Forholdet mellem de paa Lazaret og i Privathusene behandlede Tilfælde, Dødelighedsprocent etc. vil sees af nedenstaaende Tabel (Side 4).

Af de 70 Døde vare 8 under 1 Aar, 41 mellem 1—5 Aar, 18 mellem 5—10 Aar, 2 mellem 10—15 Aar og 1 mellem 25—30 Aar.

Sygdommen angreb 12 voxne Mænd, 498 Gutter, 23 voxne Kvinder og 481 Pigeboern (for 1 er Kjøn og Alder ikke opgivet). Da der om Høsten optraadte mange Skarlagensfebertilfælde blandt Eleverne i enkelte Klasser af Tøiens Skole, bleve en Del Værelser i samme desinficerede. For saavidt muligt at hindre Sygdommens Udbredning ved Smitte i Skolerne anmodedes Overlærerne ved de offent-

Epidemiske Sygdomme i Christiania i 1883.

	Hele Aaret.		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behand- lede.	Døde.												
Exanthematisk Typhus	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Typhoidfeber	119	8	6	1	6	4	4	11	9	19	22	19	12	6
Barselfeber	35	13	2	3	2	3	2	2	1	3	4	3	4	6
Børnekopper	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Vandkopper	374	-	38	20	15	33	52	34	5	3	8	24	49	93
Skarlagenfeber	1015	70	29	38	52	29	54	104	66	60	84	160	191	148
Mæslinger	10	1	2	1	1	-	1	3	-	2	-	-	-	-
Rosen	116	12	11	16	8	10	7	13	8	2	7	18	10	6
Kighoste	353	28	85	43	28	18	20	8	9	11	13	25	38	55
Diphtherisk Svælgbetændelse	67	21	5	-	1	9	-	2	10	6	11	12	6	5
Strubehoste	44	34	5	4	6	3	8	1	-	-	-	4	4	9
Kusma	1224	-	236	348	327	157	95	31	7	2	4	7	1	9
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit	10107	117	1470	1298	1104	860	747	539	272	253	440	787	1142	1195
Katarrhalsk og follikulær Angina...	2488	-	286	252	215	215	172	160	122	88	169	240	301	268
Lungebetændelse	644	107	61	27	55	79	58	38	39	21	37	71	73	85
Katarrhalsk Lungebetændelse	216	23	26	17	20	18	22	9	7	6	8	22	39	22
Gigtfeber	373	5	58	38	60	24	21	23	20	16	13	15	45	40
Koldfeber	6	-	2	-	-	1	-	-	-	2	-	-	1	-
*Diarrhoe (akut) } Cholera nostras }	4851	226	262	233	208	227	236	460	1068	929	421	329	265	213
Blodgang	6	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Tilsammen	22053	665	2584	2339	2108	1690	1499	1438	1646	1427	1241	1738	2183	2160

Skarlagensfeber i Christiania.

Aar.	Ialt.			Behandlede i Privathuse.			Behandlede i Lazaret.			Procent- forhold mellem Angrebne og paa Lazarettet Behand- lede.
	An- grebne.	Døde.	Døde. af 100 An- grebne.	An- grebne.	Døde.	Døde af 100 An- grebne.	An- grebne.	Døde.	Døde af 100 An- grebne.	
1879 ...	243	30	12.3	126	13	10.3	117	17	14.5	48.1
1880 ...	167	16	9.6	76	10	13.1	91	6	6.6	54.5
1881 ...	257	20	7.8	78	12	15.4	179	8	4.5	69.7
1882 ...	308	18	5.8	113	11	9.7	195	7	3.6	63.3
1883 ...	1015	70	6.9	370	23	6.2	645	47	7.3	63.5

Dødsaaarsager i de 5 første Leveaar.

	Antal Dødsfald.						Af 100 Dødsfald skyldtes.					
	Under 1 Aar.		2det og 3die Aar.		4de og 5te Aar.		Under 1 Aar.		2det og 3die Aar.		4de og 5te Aar.	
	Ægte.	Uægte.	Ægte.	Uægte.	Ægte.	Uægte.	Ægte.	Uægte.	Ægte.	Uægte.	Ægte.	Uægte.
Af Sygdomme i Tarmkanalen (Di- arrhoe, Cholera nostras, Gastro- enteritis acuta & chron.)	65	131	2	28	-	1	52.00	30.68	16.67	14.21	-	1.27
- Sygdomme i Aandedrætsorga- nerne (Bronchit, kroupes og ka- tarrhalsk Lungebetændelse, Tæ- ring)	15	95	2	60	2	14	12.00	22.25	16.67	30.46	22.22	17.72
- medfødt Svaghed	15	60	-	1	-	-	12.00	14.05	-	0.51	-	-
- Kramper	15	44	-	6	-	1	12.00	10.30	-	3.05	-	1.27
- Syphilis	7	6	-	1	-	-	5.60	1.41	-	0.51	-	-
- Kighoste, Strubeoste, Diphthe- rit, Børnekopper, Skarlagens- feber, Mæslinger	1	22	3	56	5	36	0.80	5.15	25.00	28.43	55.56	45.56
- Rachit og Scrophulose	2	10	1	13	2	-	1.60	2.34	8.33	6.60	22.22	-
- andre Sygdomme	2	56	4	32	-	27	1.60	13.11	33.33	16.24	-	34.18
- ukjendt Dødsaaarsag	3	3	-	-	-	-	2.40	2.70	-	-	-	-
Tilsammen	125	427	12	197	9	79						

lige Almueskoler om jevnlig at forhøre sig, om der skulde ligge Skarlagensfeber-syge under Behandling i Børnenes Hjem, og isaafald strax underrette vedkommende Bylæge. Den i 1878 ansatte Epidemilæge vedblev i Aaret sin Virksomhed.

Af **Mæslinger** anmeldtes kun enkelte Tilfælde (10); 5 af disse Tilfælde havde med Sikkerhed erhvervet Sygdommen udenfor Christiania.

Kighoste var betydelig aftaget. Der anmeldtes kun 353 Tilfælde med 28 Dødsfald mod 1 543 Tilfælde og 89 Dødsfald Aaret forud.

Af **diphtherisk Svælgbetændelse** anmeldtes 67 Tilfælde, hvoraf de fleste forekom enkeltvis spredt udover hele Byen. 21 døde. Af de Angrebne vare 52 Børn under 15 Aar, hvoraf 19 døde, og 15 Voxne, hvoraf 2 døde.

Liste over væsentlig chroniske Sygdomme.

	Tilfælde.	Døds- fald ¹⁾ .	Børn.		Voxne.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.
Chronisk Rheumatisme	192	-	1	-	106	76
Fnat	61	-	16	11	19	15
Skurv	3	-	-	-	-	1
Kjertelsyge	233	4	61	67	11	29
Rachit	66	26	37	25	-	-
Simpel Meningit	57	57	26	20	7	4
Tuberkuløs Meningit	52	52	26	19	4	3
Svindstot	392	398	13	13	139	181
Kræft	42	²⁾ 95	1	-	10	22
Vatersot og Morbus Brightii	82	61	3	4	41	20
Blegsot og Anæmi	1258	5	34	90	83	955
Menstruationsuordner	242	-	-	-	-	242
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dys- pepsi	1148	1	33	66	395	564
Ormesygdomme	99	-	31	37	16	9
Drankersygdomme	36	3	1	-	30	2

¹⁾ Efter de til Sundhedskommissionen indsendte Dødsanmeldelser. ²⁾ Cancer 90, Sarcoma 5.

De **katarrhalske Sygdomme** optraadte noget mindre hyppigt og mindre dødeligt end i det foregaaende Aar; dog forekom follikulær og katarrhalsk Angina noget hyppigere.

Af **Lungebetændelse** behandledes 644 Tilfælde med 107 Dødsfald; i 1882 anmeldtes 593 Tilfælde og 112 Dødsfald og i 1881: 892 Tilfælde og 151 Dødsfald.

Akut Diarrhoe og Cholera nostras forekom meget sjældnere end Aaret forud (4 851 Tilfælde mod 6 329 Tilfælde i 1882).

Veneriske Sygdomme. Efter de til Sundhedskommissionen indsendte Opgaver fra Læger og fra Sygehusene kom af veneriske Syge hver Maaned under Behandling følgende Antal Tilfælde: (se Side 6).

Ved den tvungne Visitation af de prostituerede, paa Bordel boende Kvinder, der visiteredes 2 Gange ugentlig, udførtes i det Hele 2 373 Visitationer. De paa Bordel boende Prostitueredes Antal var ved Aarets Begyndelse 32. I Aarets Løb tilkom 3 nye, der dog tidligere havde været Bordelpiger; der fragik 13; deres hele Antal var i December, iberegnet ogsaa dem, der af forskellige Grunde midlertidig ikke boede paa Bordel, 22. Der mødte hver Gang mellem 17 og 29 Kvinder. Det hele Antal Visitationsdage var 103. Ved de foretagne 2 373 Visitationer fandtes 21 Sygdomstilfælde, der fordrede Indlæggelse i Sygehus. Antallet af Sygdomstilfælde var saaledes 0,88 pCt. af samtlige Visitationer.

Den tvungne Visitation af de privatboende, prostituerede Kvinder foretoges dels 2, dels 1 Gang ugentlig. Det hele Antal af denne Klasse var ved Aarets Begyndelse 117 og ved Aarets Udgang 65. Det hele Antal Visitationer var 3 943. Der fandtes 127 Sygdomstilfælde, hvilket er 3,2 pCt. af samtlige Visi-

Obstetriciske Operationer (udenfor Fødselsstiftelsen).

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning.			Perforation.	Efterbyrdsoperation.
	Mødre.		Børn.		Mødre.		Børn.		Mødre.	Børn.		Mødre.	Mødre.
	lev.	døde.	lev.	dødf.	lev.	døde.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.
Utilstrækkelige Veer, langsom Fødsel .	52	1) 2	50	4	1	-	-	1	8	5	3	-	-
Krampagtige Veer, Livmoderhalsen om Fostrets Hals	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	1	-	1	-	2	-	1	1	2) 2	-	2	4	-
Tverleie	-	-	-	-	7	3) 1	1	7	-	-	-	-	-
Stort Fosterhoved	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forliggende Moderkage	1	-	1	-	4	-	3	1	-	-	-	-	-
Arm opslaaet i Nakken	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfalden Navlesnor	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
Tilsammen	59	2	57	4	14	1	5	10	11	5	6	4	21
	61		61		15		15			11			

1) Dødsaaarsag: Pyæmi 1, Barselfeber 1. 2) I det ene Tilfælde med forliggende Smaadele. 3) Dødsaaarsag: Blødning, 1 Time efter Fødslen.

Liste over de af Lægerne meddelte

Dødsaaarsag.	Sum.	Deraf ere:		i 1ste Maaned.		i 2den og 3die Maaned.		i 4de, 5te og 6te Maaned.		i 2det Halvaar.		i 2det og 3die Aar.	
		M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
Abortus (v. puerperium) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abscessus hepatis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anæmia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— perniciosa	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aneurysma aortæ	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina membranacea	34	21	13	-	-	-	-	-	-	1	-	9	11
Apoplexia cerebri	38	17	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthritis deformans	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthrocace	13	11	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Atelectasis pulmonum	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atrophia infantum	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Bronchitis acuta	117	64	53	2	1	13	9	16	9	13	14	15	12
— chronica	49	21	28	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Cancer	90	32	58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carditis, Endo-, Peri-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Caries, Necrosis, Periostitis .	6	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Cholera nostras	19	9	10	-	1	1	2	2	2	2	3	3	1
Combustio	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Commotio	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Contusio	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Convulsiones infantum	62	35	27	10	8	4	5	10	7	9	3	2	3
Cystitis	7	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Debilitas congenita	71	29	42	20	31	8	6	-	3	-	2	1	-
— senilis ¹⁾	53	14	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diabetes	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoea acuta	207	105	102	6	7	25	19	34	26	26	33	13	11
— chronica	15	3	12	-	1	-	1	-	4	-	-	-	1
Diphtheritis	21	6	15	-	-	-	-	-	1	-	2	4	2
Eclampsia partur. (v. puerp.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elephantiasis Græcorum . . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Embolia, Thrombosis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Emphysema	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Empyema	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Epilepsia	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erysipelas	12	6	6	-	-	1	-	3	1	1	-	-	1

¹⁾ 1 Kvinde over 100 Aar.

Dødsaaarsager i Christiania i 1883.

i 4de og 5te Aar.		mellem 5-10 Aar.		mellem 10-15 Aar.		mellem 15-20 Aar.		mellem 20-30 Aar.		mellem 30-40 Aar.		mellem 40-50 Aar.		mellem 50-60 Aar.		mellem 60-70 Aar.		mellem 70-80 Aar.		mellem 80-90 Aar.		mellem 90-100 Aar.	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	1	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	1	2	3	7	8	2	8	2	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	5	-	2	1	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	3	-	2	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	2	5	7	9	5	9	4	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	5	12	13	15	10	21	2	7	-	-	-	1
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	9	15	3	19	-	4	-
-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	2	-	-
-	8	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-

(Forts.). Dødsaaarsag.	Sum.	Deraf ere:		i 1ste Maaned.		i 2den og 3die Maaned.		i 4de, 5te og 6te Maaned.		i 2det Halvaar.		i 2det og 3die Aar.	
		M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
Febris puerperalis (vide puerperium)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— rheumatica	5	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— typhoidea	8	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fractura	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Furunculosis, Carbunculus	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gangræna	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia pulmonum . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— umbilicalis	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri (vide puerp.) . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— viar. uriniferar.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hernia	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalus	4	4	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Icterus	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Intoxicatio	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meningitis simplex	57	33	24	-	1	1	-	2	-	8	2	8	8
— tuberculosa	52	30	22	-	-	1	-	-	1	8	3	5	5
Metritis, Peri-, Para- . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Morbilli	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Morbus Brightii, Nephritis	61	26	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— ovarii	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— viarum uriniferar.	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Obstructio alvi, Ileus	8	6	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Oedema glottidis	3	2	1	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-
— pulmonum	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osteomyelitis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Otitis	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Panophthalmia	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— generalis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	29	5	24	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
Phlebitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Phlegmone, Abscessus	4	2	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Pleuritis	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumonia catarrhalis . . .	23	13	10	-	-	1	-	2	1	4	5	4	4
— crouposa	107	54	53	-	-	4	-	3	-	5	2	5	4
Pyæmia	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	26	12	14	-	-	-	-	-	1	4	7	8	4

[illegible]

(Forts.). Dødsaaarsag	Sum.	Deraf ere:		i 1ste Maaned.		i 2den og 3die Maaned.		i 4de, 5te og 6te Maaned.		i 2det Halvaar.		i 2det og 3die Aar.	
		M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
Puerperium :													
Abortus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclampsia	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Febris puerperalis	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia uteri	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarcoma	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scarlatina	70	45	25	-	-	-	-	-	-	7	2	9	8
Scrophulosis	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Stricture S romani	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	17	5	12	1	2	3	-	-	4	-	3	-	1
Tabes dorsalis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus, Trismus	4	3	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis miliaris acuta	14	4	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— organ. alior.	15	7	8	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-
— pulmonum	398	190	208	-	-	-	-	-	-	4	2	8	6
— laryngis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tumor uteri	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tussis convulsiva	28	12	16	-	-	-	1	3	-	1	5	6	7
Typhlitis, Perityphlitis	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus cruris	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventriculi	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— intestinalis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitia org. abdominis	18	6	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— — cerebri	28	11	17	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
— — conformationis	3	1	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
— — cordis ²⁾	82	36	46	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
— — hepatis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — medullæ spinalis	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — ventriculi et ca- nalis intestin.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vulnera	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjendte Dødsfald af Syg- dom tilsammen	2025	954	1071	44	58	64	46	77	63	98	92	108	95
Mors accidentalis	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Submersio	11	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suicidium	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suspensio	8	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Causa mortis ignota ²⁾	25	15	11	2	2	-	1	-	-	-	1	3	-
Tilsammen ²⁾	2078	993	1085	46	60	64	47	77	63	98	93	111	95

²⁾ For 3 Kvinder — Vitia org. cordis 1, Causa ignota 2 — er Alder ikke opgivet.

i 4de og 5te Aar.		mellem 5-10 Aar.		mellem 10-15 Aar.		mellem 15-20 Aar.		mellem 20-30 Aar.		mellem 30-40 Aar.		mellem 40-50 Aar.		mellem 50-60 Aar.		mellem 60-70 Aar		mellem 70-80 Aar.		mellem 80-90 Aar.		mellem 90-100 Aar.	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
16	7	12	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	1	3	2	4	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	2	1	1	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
3	4	9	3	2	13	14	15	57	54	36	46	22	29	20	22	10	10	5	4	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	4	1	1	2	2	-	3	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	1	-	-	4	3	-	1	1	3	7	1	1	2	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	-	-	-	3	3	4	2	2	4	7	4	3	7	8	9	5	15	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46	43	50	31	17	22	34	34	81	100	73	89	60	82	68	81	76	98	47	97	11	33	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
-	1	3	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	2	-	3	1	1	1	-	-	1	-
48	44	53	31	18	22	34	34	85	101	78	92	64	82	75	81	82	99	48	99	11	33	1	5

Paa Fødselsstiftelsen var Sundhedstilstanden god. Der indkom 321 Fødende, hvoraf 9 udgik uden at føde, idet Fødsel endnu ikke var begyndt. De Fødendes Antal vare 311, hvoraf 178 første Gang fødende, 133 havde født før. Af Fødslerne var 310 enkelte Fødsler og 1 Tvillingfødsel. Af de enkelte Fødsler vare:

193 1ste Issefødsel (hvoraf 1 med Panden fortill).	4 1ste Sædefødsel.
99 2den Issefødsel (hvoraf 2 med Panden fortill).	3 2den —
3 ubekjendt Issefødsel.	4 1ste enkelt Fødsel.
1 1ste Ansigtsfødsel.	2 1ste dobbelt —
	1 2den dobbelt —

Ved Tvillingfødslen fødtes 1ste Tvilling i 1ste Isseleie, 2den Tvilling i 1ste Sædefødsel.

Paa Stiftelsen døde 4 Kvinder: 1 af Blødning $1\frac{1}{2}$ Time efter Forløsningen (der var hos hende central forliggende Moderkage), 1 af Barselkrampe 6 Dage efter Fødslen, 1 af akut Miliærtuberkulose Dagen efter Forløsningen; 1 Kvinde døde, før Fødsel var begyndt, af Blødning fra forliggende Moderkage.

Af Børnene vare 19 dødfødte, 5 døde i 1ste Døgn, og 1 Barn døde efter 1ste Døgn.

Fra den i Forbindelse med Fødselsstiftelsen værende Jordemoderskole ude-		examineredes 32 Elever (22 med Charakteren Meget godt og 10 Godt), hvoraf fra:	
Christiania	1	Lister og Mandals Amt	2
Akershus Amt	1	Stavanger —	2
Smaalønes Amt	3	Romsdals —	2
Buskeruds —	3	Søndre Trondhjems —	4
Jarlsberg og Laurviks Amt	4	Nordre — —	2
Hedemarkens —	2	Nordlands —	3
Christians —	1	Tromsø —	1
Bratsbergs —	1		

Af obstetriciske Operationer udførtes ialt 121. Heraf foretoges paa Fødselsstiftelsen 9: 4 Tangforløsninger, 3 Gange indicerede ved langsom Fødsel og 1 Gang ved Barselkrampe, alle med heldigt Udfald for Mødre og Børn. 2 Vendinger ved forliggende Efterbyrd; en af Mødrene forblev ilive, den anden døde af Blødning; begge Børn dødfødte. 1 Partus præmaturus artificialis ved Bækkensneverhed; Moder og Barn ilive. 2 Gange Udtagning af Efterbyrden ved Blødning, Mødrene ilive. — Udenfor Fødselsstiftelsen er af Læger udført de paa foranstaaende Tabel (Side 7) med Angivelse af Indikationer og Udfald anførte 112 obstetriciske Operationer.

Antallet af Fødte og Døde var ifølge Opgaver fra det statistiske Centralbureau over Folkemængdens Bevægelse i Aaret 1883:

Distrikt.	Fødte.	Døde				Død-fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾	paa Barsel-seng.		ved ulykke-Hændelser.	ved Selv-mord.	ved Drab.
Christiania Stadsfysikat	4414	2166	596	32	17	187	32	13	1

¹⁾ Efter Anmeldelser fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

Overskuddet af Fødte over Døde udgjorde saaledes 2 248 og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 49.1.

Til Oplysning om **Dødsaaarsagerne** er indtaget foranstaaende Tabel (Side 8), sammendragen af de til Sundhedskommissionen fra Lægerne indsendte Dødsanmeldelser.

I foranstaaende Tabel (Side 4) gives desuden Oplysning om de vigtigste Dødsaaarsager i de 5 første Leveaar.

De hyppigst opgivne Dødsaaarsager have været:

Svindstot 398, Diarrhoe og Cholera nostras 226, Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen 171, akut Bronchit 117, Lungebetændelse 107, Kræft 90, organisk Hjertesygdom 82, medfødt Svaghed 71, Skarlagensfeber 70, Morbus Brightii 61, chronisk Bronchit 49, Hjerneslag 38.

Fattigsygepleien. Af Bylægerne er i de 7 Distrikter, hvori Byen er inddelt, ialt behandlet 6 103 fattige Syge, 1 008 Gutter, 1 198 Piger, 1 280 voxne Mænd, 2 617 voxne Kvinder; af disse bleve 43 Gutter, 162 Piger, 230 Mænd og 296 Kvinder indlagte i Sygehuse efter foregaaende Behandling i Hjemmet. Desuden indlagdes 61 Gutter, 63 Piger, 250 Mænd og 241 Kvinder paa Sygehus uden foregaaende Behandling i Hjemmet. Af de i Hjemmet behandlede Syge døde 75 Gutter, 71 Piger, 65 Mænd og 93 Kvinder, hvilket giver en Dødsprocent af 4.98.

I **Sundhedskommissionen** afholdtes 34 Møder; 796 Sager ere blevne journaliserede. Der indkom 109 Bygningsanmeldelser; 110 Anmeldelser om sanitære Misligheder ere af Bylægerne oversendte til Sundhedskommissionens Behandling. Ved Sundhedskommissionens dyrlægekyndige Assistent bleve beslaglagte eller negtede Salg 90 Faar, 57 Kjør, 12 Svin, 5 Kalve og 4 Heste. Grunden til Beslaglæggelsen var i 18 Tilfælde Kalvningsfeber, i 7 Trommesyge, i 6 Blodpis, i 4 Bughindebetændelse, i 3 Pyæmi; Miltbrand og Tuberkulose forekom med 2 Tilfælde. Kontrollen med Renlighedsforholdene udførtes som i tidligere Aar ved Hjælp af 4 Assisterter og 7 Bylæger. Den 5te Assistent har været optaget af Tilsyn med Desinfektion efter epidemiske smitsomme Sygdomme.

I Beretning om Folkemængde og Sundhedstilstand i Christiania i 1883, udgiven efter Foranstaltning af Sundhedskommissionen, findes en udførligere Redegjørelse for Sundhedskommissionens Forhandlinger og de af samme fattede Instruxer og Reglementer (se Bilag).

Den **offentlige Vaccination** udførtes af Stadsfysikus med Bistand af Bylægerne. Ialt vaccineredes 1 709 Børn. Desuden foretoges Revaccination væsentlig af Voxne. Til indenbys Læger uddeltes omtrent 80, og til udenbys Læger og Hjelpevaccinatorer sendtes 378 Rør med Vaccinelymphe. Jordemodereleverne ere som sædvanligt underviste i Vaccinationens Udførelse.

Af **retsmedicinske Forretninger** udførtes i 1883 20 legale Sektioner.

Sygehuse. I Byen var 5 Sygehuse, nemlig Røgshospitalet, Fødselstiftelsen med Børnehospitalet, Christiania Bys Sygehus med Filialer, Christiania Garnisonssygehus, Diakonissehuset. Desuden havde Byen 4 faste Lazaretter og et Kvarantænelazaret.

Akershus Strafanstalt¹⁾. Det samlede Antal Fanger var 442, det gennemsnitlige daglige Fangebelæg 206. Sundhedstilstanden var tilfredsstillende. Tilfælde af Sindssygdom forekom hos 2 Fanger. Den ene af disse, overliggende fra forrige Aar, døde af tilstødende Bronchit, den anden, der ogsaa i nærværende Budgetaar var indlagt paa Gaustad, udskreves derfra efter Benaadning. 3 Dødsfald indtraf: et af Bronchit, et af Kræft i Underlivet, et af Morbus Brightii. Paa Sygestuerne behandlede 25 Fanger for betydeligere Sygdomstilfælde. Sygedagenes Antal (Sygekost) var 1 206 eller gennemsnitlig 48.3 for hver Syg; det daglige Antal Sygmeldte udgjorde 3.3. Antal Syge af det samlede Fangeantal var 6.2 pCt. Udenfor Sygestuerne er der forekommet 108 lettere Sygdomstilfælde, 26.6 pCt.

¹⁾ Beretningen for disse Strafanstalter gjælder Budgetaaret for $\frac{1}{7}$ 1882 til $\frac{3}{10}$ 1883; ved Aaret forstaaes derfor i det følgende Budgetaaret.

af det samlede Fangeantal. Fuldstændig eller delvis Arbeidsfrihed har for disse lettere Tilfældes Skyld været tilstaaet Fanger i 244 Dage. Udgifterne ved Sygebehandlingen udgjorde Kr. 2 039.30, hvori er medregnet Kr. 513.83 for den Sindsyges Forpleining paa Gandstad Asyl. Medicinudgiften udgjorde Kr. 881.55. De hyppigst forekommende Sygdomme vare: Katarrh, Rheumatisme, Bronchit, Diarrhoe, Kardialgi og Dyspepsi. 198 Fanger veledes den 30te Juni og havde en Gjennemsnitsvegt af kg. 68.8. Af disse havde 117 eller 59.9 pCt. tiltaget i Vegt (med tilsammen kg. 430.7), 57 eller 28.9 pCt. aftaget i Vegt (med kg. 163.9), og 24 eller 12 pCt. viste ingen Forandring i Forholdet.

Strafanstalten for Kvinder i Christiania. Det samlede Antal Fanger var 352 og det gjennemsnitlige daglige Fangebelæg 251.14. Sundhedstilstanden var tilfredsstillende. For betydeligere Sygdomstilfælde behandledes paa Sygestuerne 61 Kvinder. Intet Dødsfald indtraf i Aaret. Sygedagenes Antal (Sygekost) var 1 733 eller 28.4 gjennemsnitlig for hver Syg. Antal Syge af det samlede Fangeantal var 17.3 pCt., det daglige Gjennemsnitsantal af Syge var 4.7. Udenfor Sygestuerne behandledes 254 eller 75.0 pCt. af det samlede Fangeantal. Fuldstændig eller delvis Arbeidsfrihed har været tilstaaet Fanger for lettere Sygdomstilfælde i tilsammen 557 Dage. Udgifterne ved Sygepleien udgjorde Kr. 1 150.02, heri medregnet Kr. 365 til Sygevogterskerne. Medicinudgiften udgjorde Kr. 661.61. De hyppigst forekommende Sygdomme vare: Katarrh, Bronchit, Diarrhoe, Kardialgi, Blodmangel, Blegsot. Af de veiede 255 Fanger havde 101 eller 39.6 pCt. tiltaget i Vegt med tilsammen 360 kg., 116 eller 45.5 pCt. aftaget i Vegt med tilsammen 375 kg., medens hos 38 Fanger eller 14.9 pCt. ingen Forandring i Vegt var indtraadt.

Bodsfængslet. Det samlede Antal Fanger udgjorde 442, det daglige Gjennemsnitstal var 211.65. 1 Tilfælde af Kusma indtraf. 2 Tilfælde af sygelig Forstemning endte med Helbredelse. Paa Sygeafdelingen behandledes 27 Fanger for alvorligere Sygdomstilfælde, hvoraf en Fange døde af Tæring, en af Blødning fra Urinorganerne. Sygedagenes Antal var 257 eller 9.5 paa hver Syg. Antal Syge af det samlede Fangeantal var 6.11 pCt.; det daglige Gjennemsnitsantal af Syge var 0.7. Udenfor Sygeafdelingen ere behandlede 304 lettere Sygdomstilfælde, 68.8 pCt. af det samlede Fangeantal. Fuldstændig eller delvis Arbeidsfrihed har været tilstaaet i 49 Dage for disse lettere Sygdomstilfælde. Sygekost har været tilstaaet i 1 145 Dage. Udgifterne ved Sygebehandlingen¹⁾ udgjorde Kr. 666.37, hvoraf til Medicin Kr. 533.50. De hyppigst forekommende Sygdomme vare: Kardialgi, Diarrhoe, Katarrh og Blodmangel. Inden de forskellige Aldersklasser har efternævnte Procenttal af Fanger vundet eller tabt i Vegt eller havt uforandret Vegt.

Vegttabel for Bodsfængslet i 1883.

Alder.	Vundet i Vegt pCt.	Tabt i Vegt pCt.	Uforandret Vegt pCt.
18—25 Aar	44.94	48.10	6.96
25—35 —	56.92	43.08	-
over 35 —	29.41	52.94	17.65

Af Betjeningen kom i Bodsfængslet 42, i Akershus Strafanstalt 12 og i Strafanstalten i Christiania for Kvinder 15 under Behandling.

I **Arbeidsanstalten**, i hvilken det daglige Middeltal af Lemmer var 207, 165 Mænd og 42 Kvinder, var det daglige Middeltal af Sygmeldte og for Arbeide

¹⁾ Beløbet er beregnet efter Regninger for kun 3 Kvartaler.

helt eller delvis fritagne 8 Mænd og 2.5 Kvinder. Sygedagenes Antal var tilsammen 3 782, hvoraf for Mænd 2 931 og for Kvinder 851. 1 Dødsfald af Hjertefeil med Lungeødem indtraf i Aarets Løb. Til Sygehusbehandling oversendtes 4 til Rigshospitalet, 21 til Byens Sygehus, 1 til Lazaret og 1 til Sindssygeasyl. Indlæggelserne foretoges 6 Gange for Lungebetændelse, 4 Gange for Syphilis, 3 Gange for Nyresygdom, 1 Gang til Lazarettet for Ansigtsgrosen. De hyppigste Sygdomme vare: Diarrhoe 46, Lumbago 34, akut Katarrh, Bronchit og Angina 19, Brok 12, Kardialgi 11, chronisk Rheumatisme 9. Udgifterne ved Sygepleien beløb sig til Kr. 987.29.

I Christiania aabnedes i Slutningen af Aaret en ny **Badeanstalt** for Karbad, Dampbad, romerske Bad samt med en speciel Afdeling for hydrotherapeutisk Behandling. I Christiania Vadske- og Badeanstalt toges ca. 33 000 Karbad og 400 Styrtebad.

Af **Mineralvandfabrikker** for medicinske Vande findes 5, hvoraf en blev oprettet i 1883.

Om Byens 10 **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Medicinalpersonalet. Ifølge den officielle Fortegnelse over Læger (1883) vare 116 Læger bosatte i Christiania. Distriktslægen i Aker bor ligeledes i Christiania. Tandlægenes Antal var 22, Jordemødrenes 45, hvoraf 10 antages ikke at praktisere.

II. Akershus Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonalet.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger ¹⁾ .	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet.....		40.58	97 550	29	33	30
1. Aker.....		8.48	28 838	²⁾ 10	8	9
	Aker.....	3.60	12 077	3	4	5
	Asker.....	0.80	3 670	2	1	1
	Bærum.....	1.45	5 735	2	1	1
	Nittedal.....	1.51	2 480	1	1	1
	Skedsmo.....	1.12	4 876	1	1	1
2. Ullensaker.....		15.94	34 156	8	10	10
	Ullensaker.....	1.88	6 255	3	1	1
	Sørum.....	0.80	2 712	-	1	1
	Gjerdrum.....	0.66	1 743	-	1	1
	Nannestad.....	2.47	4 119	1	1	1

¹⁾ Ved Distriktslægens Bopæl er her ligesom for de øvrige Amter Herredet udhævet med spærrede Typer. ²⁾ Distriktslægen bor i Christiania.

(Forts.).	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb., 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinaterer.
Lægedistrikt.						
	Næs	4.74	8 516	1	2	2
	Eidsvold	2.63	7 460	2	2	2
	Hurdalen	2.08	2 193	1	1	1
	Feiring	0.68	1 158	-	1	1
3. Høland		9.70	14 850	2	8	8
	Høland	5.30	6 000	1	3	3
	Urskog	2.76	4 553	1	2	2
	Fet	1.74	4 317	-	3	2
4. Follo		6.448	19 706	9	7	3
	Drøbak, Kjøbstad	0.006	2 047	4	1	-
	Hølen, Ladested	-	266	-	1	-
	Son --	-	748	1	-	-
	Hvitsten --	-	156	-	-	-
	Vestby	1.056	3 078	-	-	-
	Kraakstad	1.180	3 110	1	1	1
	Enebak	1.990	3 930	1	1	-
	Aas	0.829	2 733	2	1	-
	Fron	0.659	1 893	-	1	1
	Næsodden	0.728	1 745	-	1	1

Sundhedstilstanden var tilfredsstillende. Af epidemiske Sygdomme havde kun Skarlagensfeber nogen betydeligere Udbredning.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1 464 eller 14.9 pro mille af den beregnede Middelbefolkning (98 300.)

Typhoidfeber forekom i Akers Distrikt væsentlig i Lillestrømmen (20 Tilfælde) og i Bærums Herred (7 Tilfælde), i Hølands Distrikt i Fet Herred (12 Tilfælde). I Enebak, Follo Distrikt, bragtes Sygdommen ved en Rekonvalescent, der mod Lægens Villie var flyttet til sit Hjem, til dennes Familie og ved Vaagekonen for denne Familie til hendes Børn. I et Tilfælde havde den Syge, der kom sig, paadraget sig Smitten i Christiania; hun smittede sin Pleierske, der døde. I Son, Follo Distrikt, optraadte Sygdommen i Begyndelsen af Oktober samtidig i flere Huse, hvor der tidligere ikke havde været Typhoidfeber, ligesom denne i de foregaaende 4 Aar heller ikke havde vist sig paa Stedet. Den nærmeste Aarsag til dens Optraeden antages at være Forurensning af Drikkevandet, som fra de angrebne Huse var hentet i en Bæk, der gaar gennem en Del af Byen og kommer fra drænerede og gjødslede Marker, ligesom den ogsaa har Til sig fra Priveterne paa Stedet. Markerne vare i Oktober Maaned ved rigelig Nedbør blevne opblødte. Sygdommen forekom kun i den Del af Byen, hvor Vandet fra Bækken benyttedes, og standsede efter Ophør med at bruge Bækkevandet og ved foretagen Rensning og Desinfektion af Binger etc. 3 senere optrædende Tilfælde i Januar det følgende Aar syntes at skyldes Smitte fra en Arbejder, der uden at søge Lægen i længere Tid havde gaaet hanglesyg med, som det senere viste sig, tydelige Symptomer af en mild Typhoidfeber (Møller).

Skarlagensfeber. Om en Epidemi i Lommedalen i Bærums Herred, Akers Distrikt, (68 Tilfælde) har Cand. med. Axel Johannessen givet nærmere Meddelelse i en Afhandling i nordisk medicinsk Archiv Bind XVI. Forøvrigt viste

den sig spredt i de nær Christiania liggende Herreder, ofte foraarsaget ved Smitte fra denne. I Ullensakers Distrikt «forekom den i Eidsvolds Herred hist og her uden at gribe om sig, saa det syntes, som om det rigtige Tidspunkt endnu ikke var inde for Smittestoffets Udvikling og Evne til at kunne bringe en Epidemi istand. Her paa Landet kan man ikke skyde sig ind under de præventive Forholdsregler, da disse i nævneværdig Grad ikke ere udførte, eftersom jeg ligeoverfor denne Sygdom hos Landbefolkningen har anseet dem for Blændverk og ikke overholdelige. Jeg tilholder naturligvis de angrebne Familier at afholde sig fra al unødig Omgang med andre og befaler dem at gjøre opmærksom paa, at deres Hus er angrebet af smitsom Sygdom og saaledes ikke bør søges, og jeg forbyder Børn fra smittede Familier at gaa paa Skolen, men hermed har jeg ladet det bero» (N. W. Thoresen). I Ullensakers Herred vare Tilfældene mildt forløbende og skyldtes væsentligst Smitte fra Christiania. I Næs Herred optraadte Sygdommen med stærk Udbredning i Aarets første Halvdel, meget hyppig ledsaget af Nyrebetændelse. Til Hølands Distrikt, hvor den optraadte i Urskogs og Hølands Herreder, bragtes Smitten fra Eidskogen — Solør og Odalens Distrikt i Hedemarkens Amt — først til Sitskogens Annex til Høland og en Skolekreds i Urskog, hvorfra den senere udbredte sig over Herredet. Fra Enebak Herred — Follo Distrikt — hvor Sygdommen forekom paa flere Pladse langs Enebakstranden, ved Øieren og ved Jølsen Tændstikfabrik, omtales den at have været af ondartet Natur, ledsaget af Svælgdiphtherit og Nyrebetændelse. Den forekom desuden spredt i flere andre af Distriktets Herreder, saaledes i Aas, Kraakstad og Fron.

Kighoste var betydelig aftaget og forekom væsentligst i Akers Distrikt, hvor den i Asker Herred om Vaaren forekom paa Gaardene langs Høiderne, om Høsten langs Søkanten.

Diphtherisk Svælgbetændelse optraadte sjældnere end Aaret forud, som enkelte mindre Lokalepidemier i Aker og Skedsmo Herreder og med spredte Tilfælde i Ullensaker; i Hølands Distrikt forekom Tilfældene i Hølands og Urskog Herreder og i Follo Distrikt væsentligst i Kraakstad Herred.

Kusma optraadte i Akers Distrikt epidemisk ved Asker Seminarium blandt Eleverne og Lærernes Børn. Hos flere optraadte Kusma og Angina samtidig (A. Johannessen). I Nitedal — Akers Distrikt — forekom Kusma ligeledes epidemisk og angreb i overveiende Grad Voxne, hos voxne Mænd ofte med samtidig Lidelse af Testiklerne (Quisling).

Lungebetændelse optraadte i Høland og Follo sjældnere end Aaret forud, i de øvrige Distrikter omtrent med samme Udbredning, i enkelte Herreder dog noget hyppigere og mere dødelig end sædvanlig, saaledes i Asker og Bærum.

Veneriske Sygdomme. Foruden de paa Tabellen (Side 23) anførte omtales 4, lidende af Syphilis, fra Akers Distrikt at være indlagte paa Sygehus i Christiania.

Svindst. For hele Amtet udgjør Dødsprocenten af Svindst 17,2 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 24,4 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsårsagen af Svindst i Forhold til de nævnte Dødsårsager henholdsvis 18,7 pCt. og 30,0 pCt. og for Landdistrikterne henholdsvis 17,1 pCt. og 24,2 pCt. (Se Tabel Side 23).

Om Amtets Sindsyge se den almindelige Beretning.

Mærkelige Tilfælde. En voxen Gut tog Ryggetag med en anden paa en smudsig og tilsolet Plads. Den først nævnte faldt og luxerede sin Underarm saa voldsomt, at nedre Ende af Overarmen trængte gennem Hudbedækningen og Klæderne og fandtes aldeles bedækket med Smuds og Urenlighed. Daglige Udskyllinger med Karbolvand og rigelig Anvendelse af Jodoform frembragte fuldstændig bevægeligt Led. Tilhelingen skede per primam med Undtagelse af Midtpartiet af det store Saar.

I Akershus Amt anmeldte

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	82	16	82	17	2	11	2	2	5	-	3	4
Barselsefeber	23	6	23	3	5	5	-	2	-	1	1	1
Vandkopper	36	-	36	-	3	2	2	2	2	2	11	2
Skarlagensfeber	425	46	425	27	17	28	50	14	34	37	24	31
Røde Hunde	13	-	13	-	-	-	-	-	2	-	4	2
Mæslinger	18	-	18	7	5	-	5	-	-	1	-	-
Rosen	80	-	80	11	8	4	9	6	3	5	4	5
Kighoste	69	2	69	12	11	8	4	7	7	2	3	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	100	23	98	4	-	7	3	-	17	9	4	11
Strubehoste	15	11	14	1	1	3	2	-	1	-	1	3
Kusma	62	-	62	9	19	14	5	5	3	-	-	-
Akut Katarrh	1576	25	1548	174	166	176	179	122	102	77	80	99
Bronchit og Angina	344	64	343	38	30	45	45	31	22	13	12	13
Lungebetændelse	107	7	106	14	11	12	9	3	11	9	5	4
Pleurit	107	1	104	10	13	6	10	14	5	10	6	7
Gigtfeber	6	-	5	1	1	-	-	-	-	-	-	1
Koldfeber	493	20	483	40	23	19	21	18	29	71	118	53
Diarrhoe (akut)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Cholera nostras	2	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Blodgang												
Skjørbug												
Tilsammen	3559	221	3512	368	315	340	346	226	244	237	276	238

En 12 Aars Gut faldt ned af en sky Hest og fik Brud af Hjerneskalen paa høire Side med en Aabning i Issebenet af 3 cm. Længde og 3.5 cm. Bredde. Hjernen prolaberede med et Parti af omtrent et Ægs Størrelse; der var Bevidstløshed efterfulgt af venstresidig fuldstændig Lamhed. Ved energisk Anvendelse af Jodoform paa det gangrænerede Hjerneparti og skrupuløs Renlighed gik Symptomerne efterhaanden tilbage, saa Guttten for Tiden er fuldstændig helbredet med alle sine Aands- og Legemsevner i fuld Orden. Blot det store gabende Hul i Issebenet fortæller om den alvorlige Tilstand.

En 2 Aar gammel Gut faldt ned fra Kjøkkenbænken paa en ituslaaet Kop. Stykker trængte gennem Underlivets Bedækninger og frembragte et 4—5 cm. bredt, gabende Saar, hvorigjennem flere Tarmslynger faldt frem. Ved Vadsugning med Karbolvand, Paastrøning af Jodoform paa Tarmen og Igjensyen frembragtes i 3 Dage Helbredelse (A. Johannessen).

Obstetriciske Operationer. Der udførtes ialt 37 Operationer af Læger, deraf 13 i Akers, 13 i Ullensakers, 2 i Hølands og 9 i Follo Distrikter. (Se Tabellen Side 24).

epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.							
					1		2		3		4	
			Tilfælde.	Dødstald.	Aker.		Ullensaker.		Høland.		Follo.	
					Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
14	13	9	82	16	36	8	5	1	15	3	26	4
.	5	-	23	6	7	1	8	3	2	-	6	2
3	5	2	36	-	8	-	12	-	8	-	8	-
38	74	51	425	46	126	13	118	8	95	11	86	14
1	1	3	13	-	-	-	3	-	-	-	10	-
-	-	-	18	-	6	-	-	-	-	-	12	-
6	7	12	80	-	16	-	6	-	35	-	23	-
4	2	9	69	2	58	2	1	-	9	-	1	-
10	16	17	100	23	25	8	9	4	23	4	43	7
1	-	1	15	11	5	4	1	1	5	4	4	2
3	3	1	62	-	42	-	14	-	-	-	6	-
129	126	118	1576	25	518	13	728	6	124	2	206	4
39	33	22	344	64	132	31	145	26	18	2	49	5
9	10	9	107	7	33	1	43	3	15	3	16	-
5	5	13	107	1	31	-	36	1	19	-	21	-
-	1	1	6	-	2	-	2	-	-	-	2	-
34	29	28	493	20	163	13	204	4	46	-	80	3
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-
296	330	296	3559	221	1209	94	1337	57	414	29	599	41

Døde paa Barselseng. Efter Presternes Opgaver døde 19. Lægerne have anført Dødsårsag for 10, hvoraf 6 døde af Barselseber, 1 af Barselkrampe, 1 af Afkræftelse nogle Dage efter udført Tangforløsning, 1 af Abort med Eftersygdom. 1 Kone døde uforløst; hun havde født 11 Gange før og var 2 Gange forløst med Tang; hun var svagelig og medtaget af langvarig Sygdom; Tangforløsning lykkedes ikke paa Grund af Hovedets Stand, og Perforation kunde ikke udføres paa Grund af Konens mislige Tilstand.

Antal af **Fødte og Døde** vil sees af Tabel Side 25.

For det hele Amt bliver der et Overskud af 1378 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 51,5.

De hyppigst opgivne **Dødsårsager** sees af Tabel Side 25.

Liste over væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.							
								1		2		3		4	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Md.	Kv.	Md.	Kv.	Aker.		Ullensaker.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.						Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	424	-	6	5	247	158	20	155	-	135	-	84	-	50	-
Fnat	96	-	26	30	21	18	8	1	-	76	-	16	-	3	-
Skurv	8	-	5	3	-	-	2	-	-	-	-	3	-	5	-
Kjertelsyge	215	3	81	94	11	29	17	73	-	78	2	35	-	29	1
Rachit	79	-	41	38	-	-	10	21	-	18	-	32	-	8	-
Simpel Meningit	24	12	4	7	5	6	10	4	4	10	4	4	2	6	2
Tuberkuløs Meningit	12	11	6	4	2	-	8	7	7	2	2	1	-	2	2
Svindst	251	128	11	16	97	127	19	88	45	76	45	29	16	58	22
Kræft	88	51	1	-	45	42	19	39	14	23	21	8	7	18	9
Vatersot og Morbus Brightii	83	¹⁾ 23	3	6	37	37	19	25	7	22	8	17	5	19	3
Blegsot og Anæmi	1060	1	26	138	63	796	20	296	-	607	-	69	-	88	1
Menstruationsuordener	191	-	-	2	-	189	17	60	-	80	-	23	-	28	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1419	6	41	52	698	623	20	471	-	658	5	46	1	244	-
Ormesygdomme	175	-	79	71	9	16	15	36	-	86	-	29	-	24	-
Drankersygdomme	10	-	-	-	10	-	6	-	-	5	-	1	-	4	-
Struma	38	-	1	2	5	30	8	12	-	24	-	2	-	-	-

¹⁾ Vatersot 4, Morbus Brightii 19.

Veneriske Sygdomme.

Sygdom.	Antal anmeldte Tilfælde.	Antal Dødsfald.	Antal anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
				1		2		3	4
				Aker.		Ullensaker.		Høland.	Follo.
				Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	
Syphilis.	31	2	13	6	6	2	6	13	
Gonorrhoe	43	-	17	13	10	-	4	16	

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Aker.....	271	45	94	177
Ullensaker.....	233	45	57	176
Høland.....	129	16	29	100
Follo.....	113	22	41	72
Bydistrikt.....	16	3	6	10
Landdistrikt.....	96	19	35	62
Akershus Amt.....	746	128	221	525
Bydistrikt.....	16	3	6	10
Landdistrikt.....	730	125	215	515

Veirliget. Aarets første Maaneder udmærkede sig ved stærk Kulde, Vaar- og Sommermaanederne med rigelig Nedbør, der enkelte Steder — Enebak — gav Anledning til betydelige Oversvømmelser. Høsten var temmelig rigelig, men paa Grund af den vanskelige Bjergning af mindre god Kvalitet.

Levemaade og hygieeniske Forhold. Distriktslæge Thoresens Bemærkninger fra Ullensakers Distrikt ere indtagne som Bilag.

Fattigvæsenet. I Enebak Herred er af Fattigvæsenet indkjøbt en Gaard til Forpleining af de Fattige, og Foretagendet synes at have virket heldigt paa Fattigbudgettet, væsentlig fordi de fleste nødig ville paa den offentlige Fattiggaard og saaledes ikke saa hurtig paakræve Fattigvæsenets Hjælp.

Badeindretninger. Grefsen Bad var i Virksomhed fra 1ste Juni til 31te August og besøgt af 268 Badegjæster. De med mest Nytte behandlede Sygdomme vare almindelig nervøs Svækkelse, Disposition til Forkjølelse, rheumatiske og arthritiske Lidelser, Hypochondri, Hysteri. Som Hjælpemidler anvendes kunstige og naturlige Mineralvande, Sygegymnastik og Elektricitet. — Eidsvold Bad var i Virksomhed fra 1ste Juni til 31te August. Det samlede Antal Badegjæster var 68, af hvilke 44 gennemgik Badekur. De fleste af de Badende led af chlorotiske og anæmiske Tilstande. — Drøbak Badeanstalt benyttedes meget om Sommeren af tilreisende Fremmede.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning.				Efterbyrdsoperation.	
	Mødre.		Børn.		Mødre.		Børn.		Mødre.		Børn.		Mødre.	
	lev.	døde.	lev.	dødf.	lev.	døde.	lev.	dødf.	lev.	døde.	lev.	dødf.	lev.	døde.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	22	¹⁾ 1	22	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Bækkensneverhed	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ansigtspfødsel	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Tverleie og fremfalden Navlesnor	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Sædeleie	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Sammenvoxning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Tilsammen	25	1	25	1	3	-	1	2	2	-	2	-	6	-
	26		26		3		3		2		2		6	

¹⁾ 23 Aar gl. Afkræftelse.

Apotheker. I Lillestrømmen i Skedsmo traadte det ifølge kgl. Res. af 3 Juni 1882 oprettede Apothek i Virksomhed i April dette Aar. Om dette Apothek og Apothekeket i Drøbak se den almindelige Beretning.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Fødte.	Døde.				Død-fødte.	Omkomne.	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾ .	paa Bar-sel-seng.		ved ulykke-lige Hæn-delser.	ved Selv-mord.
Aker	904	489	88	-	8	27	8	5
Ullensaker	961	445	54	-	5	32	15	4
Høland	428	219	29	-	1	10	7	-
Follo	549	311	38	-	5	9	11	2
Bydistrikt	117	46	6	-	-	1	3	-
Landdistrikt	432	265	32	-	5	8	8	2
Akershus Amt.	2842	1464	209	-	19	78	41	11
Deraf i Byer	117	46	6	-	-	1	3	-
— Landdistrikt	2725	1418	203	-	19	77	38	11

¹⁾ Efter Anmeldelser fra Læger og Jordemødre i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land-distrikterne.
Svindstot	128	3	125
Lungebetændelse	64	2	62
Kræft	51	4	47
Skarlagensfeber	46	-	46
Alderdomssvaghed	46	-	46
Chronisk Bronchit.	37	-	37
Organisk Hjertesygdom.	31	1	30
Hjerneslag	31	-	31
Akut Bronchit.	25	1	24
Diphtherisk Svælgbetændelse	23	-	23
Vatersot og Morbus Brightii	23	1	22

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Sundhedskommissionsmøder, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske Forret- ninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	12	1 425	26	2 442	6
Aker	5	605	1	804	5
Ullensaker	2	407	18	788	1
Høland	2	198	1	403	-
Follo	3	215	6	447	

III. Smaalenenes Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		32.281	107 804	33	1	37	26
1. Eidsberg		10.795	23 412	5	-	9	7
	Rødenæs	2.85	2 366	1	-	2	2
	Rakkestad	3.283	5 940	1	-	2	1
	Eidsberg	1.797	5 535	2	-	2	1
	Trygstad	1.56	4 337	1	-	1	1
	Askim	0.530	2 430	-	-	1	1
	Skibtevdt	0.795	2 804	-	-	1	1
2. Moss		6.186	19 445	7	-	8	6
	Moss, Kjøbstad	0.911	5 117	5	-	3	-
	Moss Landsogn	0.444	808	-	-	-	1
	Spydeberg	1.089	2 610	1	-	1	1
	Haabøl	1.126	2 372	-	-	1	1
	Vaaler	1.953	2 747	-	-	1	1
	Raade	0.892	3 029	-	-	1	1
	Rygge	0.671	2 762	1	-	1	1
3. Sarpsborg		5.479	41 293	10	1	11	7
	Sarpsborg, Kjøbstad	0.092	3 272	4	-	2	-
	Fredrikstad	0.085	9 616	6	1	3	-
	Tune	1.392	7 037	-	-	1	1
	Varteig	0.544	1 353	-	-	1	1

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
	Skjeberg	1.518	4 523	-	-	1	1
	Borge	0.607	4 066	-	-	1	1
	Onsø	0.950	5 063	-	-	2	2
	Glemminge	0.381	6 363	-	-	-	1
4. Hvaløerne		9.806	13 862	¹⁾ 2	-	5	6
	Hvaløerne	0.667	2 476	-	-	1	2
	Berg ²⁾	2.008	3 772	-	-	²⁾ 1	1
	Id	2.997	3 593	1	-	1	1
	Aremark	4.129	4 021	-	-	2	2
5. Fredrikshalds Stadslægedistrikt	Fredrikshald, Kjøbstad	0.015	9 792	9	-	4	-

¹⁾ Distriktslægen bor i Fredrikshald. ²⁾ Jordemoderen bor i Fredrikshald.

Sundhedstilstanden var mindre tilfredsstillende. Flere epidemiske Sygdomme — diphtherisk Svælgbetændelse, Skarlagensfeber, Lungebetændelse, Kusma — have havt ikke liden Udbredning.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1824 eller 15,8 pro mille af den beregnede Middelbefolkning (115 300).

Typhoidfeber forekom i Eidsberg og Moss Distrikter kun med spredte og faa Tilfælde. I Sarpsborg Distrikt vare Tilfældene fordelte paa dets Byer og Herreder saaledes: Fredrikstad By 51 Tilfælde (syv i østre og fire i vestre Fredrikstad), 45 i Glemminge, 16 i Onsø, 7 i Tune, 6 i Skjeberg, 5 i Borge og 2 i Sarpsborg By; for 4 Tilfælde er Herredet ikke anført. Sygdommen forekom ikke i Hvaløernes Distrikt; i Fredrikshald kun 4 Tilfælde.

Af **Børnekopper** kjendes 2 Tilfælde hos 2 Børn i Sarpsborg By.

Skarlagensfeber forekom kun enkeltvis i Eidsberg; for 5 Tilfælde kunde Smittekilden føres tilbage til Christiania. I Moss Distrikt holdt Sygdommen sig hele Aaret igjennem saavel i Byen som i Landdistrikterne og optraadte meget mildt. I Sarpsborg Distrikt forekom den kun lidet, mest i Fredrikstad og nærliggende Landdistrikter. I Fredrikshald forefaldt de fleste Tilfælde i 1ste Halvaar, i Juli anmeldtes ikke noget Tilfælde; af de tilsammen 92 Angrebne behandledes 33 paa Lazaret. De fleste Syge vare let angrebne, og det var kun sjelden, at der kom Eftersygdomme.

Kighoste angives at have været almindelig udbredt i hele Amtet; i Fredrikshald var Sygdommen hyppigst i Vaarmaanederne og ophørt ved Aarets Udgang.

Diphtherisk Svælgbetændelse. I Eidsbergs Distrikt forekom enkelte Tilfælde overalt undtagen i Rødenæs; i Trygstad var den mest udbredt og tillige mere ondartet, medens den ellers optraadte mildt og lidet dødelig. (Klingenberg). I Moss Distrikt forekom den saagodtsom hele Aaret saavel i Byen som Landdistrikterne og antog kun epidemisk Udbredning i Tomter Annex til Haabøl. Dens Forløb var ualmindeligt mildt; af 80 Tilfælde i Moss By endte saaledes kun 1 dødeligt ved Sygdommens Overgriben paa Strubehovedet. (Høst). Tilfældenes

I Smaalenes Amt anmeldte

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.
	Behandlede.	Deraf døde.									
Typhoidfeber	159	8	159	15	5	12	2	7	4	16	13
Barselfeber	22	9	22	4	2	1	2	-	3	2	-
Børnekopper	2	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-
Vandkopper	94	-	94	13	3	5	2	10	2	4	4
Skarlagensfeber	260	13	259	14	18	42	23	30	15	12	21
Røde Hunde	33	-	33	1	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	29	-	29	6	13	3	-	-	-	5	-
Rosen	157	3	157	10	14	12	15	20	14	8	12
Kighoste	479	11	469	32	46	69	63	44	21	37	18
Diphtherisk Svælgbt.	566	114	566	66	33	40	51	30	22	26	25
Strubehoste	36	21	34	1	5	-	3	4	4	2	2
Kusma	285	-	285	100	62	41	30	11	13	4	5
Akut Katarrh.	5599	36	5584	648	727	639	616	475	274	225	226
Bronchit og Angina.	862	94	862	80	83	102	155	135	57	28	21
Lungebetændelse	109	5	109	16	12	12	13	9	6	7	5
Pleurit	171	3	171	19	14	13	19	10	12	13	10
Gigtfeber	16	-	16	3	-	-	3	-	2	2	2
Koldfeber	1488	22	1488	70	52	59	78	78	108	234	294
Diarrhoe (akut)	4	-	4	-	-	-	-	-	-	2	-
Cholera nostras.	11	-	11	-	-	1	-	4	1	2	-
Blodgang											
Skjørbug											
Tilsammen	10382	339	10354	1098	1089	1051	1075	867	560	629	658

Fordeling paa Byer og Herreder i Sarpsborg Distrikt var følgende: Fredrikstad By 81 (østre Fredrikstad 24, vestre Fredrikstad 57), Onsø 50, Borge 27, Tune 25, Glemminge 24, Skjeborg 10, Sarpsborg By 8, Varteig 2; for 15 Tilfælde er Herredet ikke angivet. Sygdommen optraadte her heftigst og mest ondartet i Aarets sidste Kvartal. Den allerstørste Del af de Behandlede var Fattigfolk og ubemidlede Arbejderfamilier; hos den bedre stillede Bondestand optraadte Sygdommen forholdsvis sjældnere og gjerne mindre ondartet. De fleste Dødsfald indtraf i Sygdommens 1ste Uge eller i 1ste Halvdel af 2den Uge under Symptomer paa Blodforgiftning med Hjertelammelse og Kollaps. I nogle Tilfælde var der stærk Feber, i de fleste moderat eller ingen; de lokale Symptomer vare for det meste heftige med stærkt Belæg i Svælget, paa Tonsillerne, Ganeseilet og i Næsen, betydelig Hævelse af Kjertlerne under Hagen og undertiden Spyttekjertlen. Det hændte ikke sjelden, at de lokale Symptomer vare moderate, men at Døden desuagtet indtraadte pludselig og uventet. Den samme Udgang indtraf undertiden paa et Tidspunkt, da den lokale Proces var forløbet, og Tilstanden idet- heletaget syntes at være i Bedring. I Hvaløernes Distrikt forekom Sygdommen

epidemiske Sygdomme.

September.	Oktober.	November.	December.	Ialt op- givne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.									
				Tilfælde.	Dødsfald.	1		2		3		4		5	
						Eidsberg		Moss.		Sarpsborg.		Hvaløerne.		Fredrikshald.	
						Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.
17	22	15	31	159	8	3	1	17	1	135	6	-	-	4	-
4	-	3	1	22	9	2	1	1	-	12	5	2	2	5	1
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
2	8	20	21	94	-	-	-	11	-	45	-	-	-	38	-
16	14	22	32	260	13	15	-	91	1	60	4	2	2	92	6
-	3	10	19	33	-	6	-	-	-	27	-	-	-	-	-
-	2	-	-	29	-	16	-	6	-	-	-	-	-	7	-
15	12	14	11	157	3	12	1	29	-	85	1	3	-	28	1
13	47	39	40	479	11	28	2	67	2	90	1	10	2	284	4
20	73	68	112	566	114	40	3	127	7	232	42	62	40	105	22
1	2	4	6	36	21	2	2	3	3	19	16	10	-	2	-
2	4	4	9	285	-	-	-	23	-	39	-	8	-	215	-
263	397	563	531	5599	36	315	6	674	3	2794	23	46	1	1770	3
21	36	68	76	862	94	107	10	158	13	498	48	21	17	78	6
7	9	10	3	109	5	34	-	22	1	51	2	2	2	-	-
5	11	23	22	171	3	31	1	39	1	55	1	3	-	43	-
-	-	3	1	16	-	-	-	-	-	11	-	-	-	5	-
186	110	114	105	1488	22	77	2	346	2	644	16	10	-	411	2
1	1	-	-	4	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	1	11	-	-	-	4	-	7	-	-	-	-	-
575	751	980	1021	10382	339	689	29	1621	34	4806	165	179	66	3087	45

hele Aaret igjennem i Herrederne Id, Berg og Hvaløerne og optraadte gjerne med stærk Feber og det karakteristiske Belæg i Halsen. Den syntes at være kommen til Distriktet dels ved Smitte fra Fredrikshald dels fra Sverige, hvor der langs Grænsen gik en betydelig Epidemi af denne Sygdom med mange Dødsfald. (Riis). I Fredrikshald optraadte den undtagen i Februar hele Aaret og mest i de sidste Maaneder. Af 105 Syge behandledes 71 paa Sygehus. Sygdommen angreb ofte Luftrøret og endte da oftest dødelig; dog hændte det ogsaa, at Belægget i Halsen var forsvundet, og Døden bevirkedes ved Hjertelammelse. (F. Zimmer).

Kusma var i Fredrikshald begyndt i Slutningen af 1882, naaede i de første Maaneder af 1883 en betydelig Udbredning og vedblev enkeltvis hele Aaret igjennem.

Af **katarrhalske Tilfælde** sees et betydeligt større Antal end Aaret forud at være behandlet i Sarpsborg Distrikt og Fredrikshald.

Lungebetændelse optraadte undtagen i Sarpsborg Distrikt, hvor et betydelig større Antal er behandlet end Aaret forud, omtrent i samme Udbredning

Liste over forskjellige væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn		Voxne.		Fordeling paa Lægedistrikter.									
	Tilfælde.	Dødsfald.					1		2		3		4		5	
			Eidsberg.		Moss.		Sarpsborg.		Hvaløerne.		Fredriks- hald.					
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.				
Chronisk Rheumatisme	516	-	-	3	295	218	87	-	78	-	247	-	16	-	88	-
Fnat	62	-	20	19	11	7	13	-	5	-	20	-	8	-	16	-
Skurv	4	-	1	3	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-
Kjertelsyge	361	-	113	155	29	53	72	-	69	-	142	-	14	-	64	-
Rachit	81	-	52	27	-	-	24	-	13	-	34	-	-	-	10	-
Simpel Meningit	26	22	8	6	7	5	6	3	3	2	8	8	9	9	-	-
Tuberkuløs Meningit	31	31	10	13	3	4	7	7	7	7	15	15	2	2	-	-
Svindst	432	160	24	32	159	206	88	37	79	33	177	50	21	21	67	19
Kræft	91	60	-	-	45	43	22	13	17	10	27	25	10	4	15	8
Vatersot og Morbus Brightii	139	¹⁾ 51	4	5	57	66	37	8	32	12	35	16	11	8	24	7
Blegsot og Anæmi	1197	-	67	141	86	863	258	-	90	-	637	-	13	-	199	-
Menstruationsuordener	180	-	-	-	-	180	33	-	32	-	70	-	8	-	37	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1851	6	50	92	843	850	440	-	233	-	729	-	27	-	422	-
Ormesygdomme	117	-	47	64	3	3	15	-	15	-	46	-	18	-	23	-
Drankersygdomme	5	-	-	-	5	-	1	-	2	-	1	-	-	-	1	-
Struma	6	-	-	-	-	6	4	-	1	-	-	-	1	-	-	-

¹⁾ Vatersot 15, Morbus Brightii 36.

Veneriske Sygdomme.

Sygdom.	Antal anmeldte Tilfælde.	Kjendte Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
			1	2	3	4	5	
			Eidsberg.	Moss.	Sarpsborg.	Hvaløerne.	Fredrikshald.	
			Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	55	2	-	21	21	2	1	12
Gonorrhoe	122	-	5	55	18	-	3	41

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager.			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Eidsberg	147	37	29	118
Moss	151	33	34	117
Moss By	72	14	17	55
Landdistrikt	79	19	17	92
Sarpsborg	380	50	165	215
Sarpsborg By	27	5	7	20
Fredrikstad	171	26	68	103
Landdistrikt	182	19	90	92
Hvaløerne	207	21	66	141
Fredrikshald	120	19	45	75
Smaalenenes Amt	1005	160	339	666
Deraf i Byer	390	64	137	253
— Landdistrikt	615	96	202	413

i Amtets øvrige Distrikter som Aaret forud. Dødsprocenten af de behandlede var 10,9 (Aaret forud 17,7).

Diarrhoe og Cholera nostras er optraadt sjeldnere end Aaret forud i Sarpsborg Distrikt og Fredrikshald.

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus sees af ovenstaaende Tabel.

Svindsot. For det hele Amt udgjør Dødsprocenten af Svindsot i Forhold til samtlige kjendte Dødsårsager 15,9 pCt. og til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme 24,0 pCt. For Byerne var Dødsprocenten af Svindsot i Forhold til nævnte Dødsårsager henholdsvis 16,4 pCt. og 25,3 pCt., for Landdistrikterne henholdsvis 15,6 pCt. og 23,2 pCt. (se ovenstaaende Tabel).

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.				Udtrækning.		Partus præma- turus artificialis.		Kephalo- tripsi.	Efterbyrds- operation.
	Mødre.		Børn.	Mødre.		Børn.		Mødre.	Børn.	Mødre.	Børn.	Mødre.	Mødre.
	lev.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	dødf.	lev.	lev.	død.	levende.
Utilstrækkelige Veer, langsom Fødsel	37	34	3	1	-	1	-	-	-	-	-	⁴⁾ 1	-
Bækkensneverhed	5	4	1	3	-	2	1	-	-	1	³⁾ 1	-	-
Barselkrampe	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia og Blødning	-	-	-	1	¹⁾ 1	1	1	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	2	²⁾ 1	1	2	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalisk Hoved	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ansigtsleie	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Forsømt Tverleie med Selvudvikling	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Sammenvoxning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Tilsammen	44	38	6	8	2	6	4	1	1	1	1	1	4
		44		10		4							

¹⁾ Dødsårsag: Blødning. ²⁾ Dødsårsag: Barselfeber. ³⁾ Døde 13 Timer gammelt. ⁴⁾ Døde 11te Døgn i Barselsengen af Blødning.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning. I Fredrikshald forpleiedes af Sindssyge i Henhold til Sindssygelovens § 19 : 15, hvoraf 4 paa Asyl, — efter Sindssygelovens § 17 : 7, der dels ere udsatte i Byen, dels i Landdistrikterne omkring Byen.

Af **obstetriciske Operationer** udførtes af Læger tilsammen 61 Operationer, hvoraf 5 i Eidsbergs, 12 i Moss, 26 i Sarpsborgs, 2 i Hvaløernes Distrikter og 16 i Fredrikshald. (Se Tabel Side 32).

Fødte og Døde.

Distrikt.	Fødte.	Døde				Død-fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾	paa Barselseng.		ved ulykke-Hændelser.	ved Selvmord.	ved Drab.
Eidsberg	631	337	41	3	1	14	11	3	-
Moss	632	306	47	6	1	19	7	2	1
Moss By	247	114	20	2	-	4	5	2	-
Landdistrikt	385	192	27	4	1	15	2	-	1
Sarpsborg	1658	710	174	15	7	42	18	1	-
Sarpsborg By	104	36	7	-	-	2	1	-	-
Fredrikstad	398	142	34	4	-	3	3	-	-
Landdistrikt	1156	532	133	11	7	37	14	1	-
Hvaløerne	446	268	41	4	2	5	11	1	-
Fredrikshald	337	203	35	5	-	8	7	-	-
Smaalenenes Amt.	3704	1824	338	33	11	88	54	7	1
Deraf i Byer	1086	495	96	11	-	17	16	2	-
— Landdistrikt	2618	1329	242	22	11	71	38	5	1

¹⁾ Efter Anmeldelser fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1880 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 49.2.

Døde paa Barselseng. Efter Presternes Opgaver døde paa Barselseng 11, hvoraf 9 af Barselfeber og 2 af Blødning.

De hyppigst opgivne **Dødsarsager.** (Se Tabel næste Side).

Veirliget. Fra Eidsberg Distrikt anføres, at Vinteren i Begyndelsen af Aaret var snefuld, Sommeren vekslede med Regnveir og mild Varme og Vinteren i Slutningen af Aaret mild, tildels regnfuld og med lidet Sne. Af Afgrøden slog Rug meget feil; Vaarsæden var foldrig, men let, Høsten fortrinlig. Tørraadenhed hos Poteterne ikke ringe.

Om **Levemaaade og hygiæniske Forhold** anføres fra Fredrikshald, at der ei har været Mangel paa Arbejde for den fattigere Befolkning, saa Nøden blandt de Fattige ikke har været saa stor som tidligere, skjønt Sygeligheden har været temmelig betydelig. Der bygges ikke ganske ubetydelig, saa der ei er

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindstot.....	160	64	96
Diphtherisk Svælgbetændelse.....	114	34	70
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen.....	98	28	70
Lungebetændelse.....	94	31	63
Alderdomssvaghed.....	64	19	45
Kræft.....	60	21	39
Vatersot og Morbus Brightii.....	51	22	29
Akut Bronchit.....	36	18	18
Organisk Hjertesygdom.....	36	16	20
Hjerneslag.....	33	14	19

Vanskelighed for tarvelige Boliger, hvilke dog i mange Henseender lade meget tilbage at ønske. Husleien holder sig fremdeles høj. Forsyningen med gode Fødemidler er fremdeles lige rigelig. Misbrugen af spirituøse Drikke maa ansees at være i Aftagende.

Badeindretninger. Moss Badehus var i Virksomhed i 85 Dage. Der leveredes 5 864 Strømbad, 1 001 Karbad, 697 Douschbad, 408 Karbad med Styrtd og 21 Styrtdbad. Fredrikshalds Badehus var aabent til daglig Afbenyttelse i Maanederne Juni, Juli, August og September samt ellers hele Aaret Fredag og Lørdag; der leveredes i Aaret 2 500 varme Karbad, 1 100 kolde Styrtdbad og 100 Dampbad. Thorsøkilens Bad havde samme Søgning som foregaaende Aar. Hankø Bad og Kystsankatorium fortsatte sin i forrige Aar begyndte Virksomhed som egentlig Kursted.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, af Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vaccine- rede.	Rets- medicinske Forret- ninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet.....	-	-	49	3133	10
Eidsberg.....	3	144	19	589	1
Moss.....	uop givet		17	617	3
Sarpsborg.....	1	ca. 200	4	1208	2
Hvaløerne.....	uop givet		4	426	2
Fredrikshald.....	-	611 ¹⁾	5	293	2

¹⁾ Heri medregnet de til Behandling paa Sygehus indlagte.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Sygehuse. I Amtet findes Amtssygehus i Fredrikstad, Moss Bys Sygehus, Fredrikstads og Fredrikshalds Bys Sygehuse, Fredrikstads og Fredrikstens Garnisonssygehuse.

IV. Buskeruds Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil	Indb. 30te Debr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordenøde.	Hjelpe- vaccinatorer.
Amtet		114.02	102 186	30	2	43	19
1. Drammen		4.690	31 370	8	2	14	2
	Drammen, Kjøbstad	0.045	18 643	8	2	9	-
	Holmsbo Ladested	0.002	433	-	-	-	-
	Lier	2.479	7 022	-	-	2	-
	Røken	0.894	2 828	-	-	2	1
	Hurum	1.270	2 444	-	-	1	1
2. Ringerike		13.18	14 367	6	-	5	4
	Hønefos, Kjøbstad ..	0.01	1 149	4	-	1	-
	Hole	2.39	4 080	1	-	2	1
	Norderhov	5.00	6 870	-	-	1	2
	Aadalen	4.88	2 268	1	-	1	1
3. Modum		17.57	25 384	8	-	10	4
	Eker	3.85	11 690	4	-	4	2
	Modum	4.04	7 429	3	-	3	1
	Sigdal	9.68	6 265	1	-	3	1
4. Næs		22.36	8 407	1	-	4	3
	Næs	11.94	4 196	1	-	2	1
	Gol	10.42	4 211	-	-	2	2
5. Aal		20.91	5 880	1	-	2	2
	Aal	20.91 }	3 728	1	-	1	1
	Hol		2 150	-	-	1	1
6. Sandsvær		10.01	11 766	4	-	5	1
	Kongsberg, Kjøbstad ..	0.02	4 357	4	-	-	-
	Sandsvær	5.57	4 717	-	-	-	-
	Flesberg	4.42	2 692	-	-	-	-
7. Rollag		25.30	5 012	2	-	3	3
	Rollag	3.28	1 773	2	-	1	1
	Nore	22.02	3 239	-	-	2	2

I Buskeruds Amt anmeldte

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	104	13	103	14	9	17	6	7	7	4	13	9
Cerebrospinal-Meningit	3	2	3	1	-	-	1	1	-	-	-	-
Barselfeber	26	5	26	6	2	2	1	2	2	1	3	1
Vandkopper	134	-	134	14	53	34	4	7	1	2	1	1
Skarlagensfeber	69	3	69	2	1	-	-	-	5	-	7	11
Røde Hunde	8	-	8	6	-	-	-	-	-	-	-	1
Mæslinger	4	-	4	-	2	-	1	-	-	-	-	-
Rosen	134	5	128	11	22	15	5	10	13	5	6	12
Kighoste	754	12	743	46	65	75	62	79	99	119	82	47
Diphtherisk Svælgbet.	82	10	82	8	2	5	1	1	2	3	2	8
Strubehoste	33	21	33	3	3	7	2	-	1	2	-	-
Kusma	134	-	134	3	6	18	43	23	9	7	5	3
Akut Bronchit	3721	43	3716	460	396	460	406	288	225	141	172	168
Andre katarrh. Tilfælde												
Lungebetændelse	532	58	531	46	36	63	50	56	35	16	14	16
Pleurit.	131	6	130	11	8	18	15	12	14	6	8	7
Gigtfeber	147	1	147	20	14	11	16	16	12	10	11	7
Koldfeber	3	-	3	-	-	1	-	-	1	-	1	-
Diarrhoe (akut)	1425	31	1424	93	84	79	74	99	137	265	224	111
Cholera nostras												
Blodgang	11	-	9	-	-	-	-	1	1	3	2	1
Skjørbug	6	-	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-
Tilsammen	7460	210	7430	744	703	805	687	602	564	587	551	403

Sundhedstilstanden omtales fra de fleste Distrikter som god; dog havde Lungebetændelse stor Udbredning i Næs og Aals Distrikter, medens den — ligesom Typhoidfeber — i det hele taget optraadte sjældnere end i 1882. Mæslinger, der i 1882 optraadte epidemisk, forekom sjældent. Flere af de epidemiske Sygdomme anmeldes imidlertid hyppigere end i det foregaaende Aar, navnlig Kighoste, akutte katarrhalske og gastriske Sygdomme samt Kusma.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1632 eller 15.9 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (102 900).

Typhoidfeber var fremdeles i Aftagende; i intet af Aarene siden 1856 er der anmeldt et saa lidet Antal Angrebne. — I Drammens By optraadte den noget hyppigere end i 1882, men i Regelen kun sporadisk; i Januar omtales dog en liden Husepidemi (4 Tilfælde) paa Bragernæs. Paa Sygehuset indlagdes 19; i Mai smittedes en Diakonisse. Af Komplikationer omtales 1 Tilfælde af Empyem, der opereredes (Resektion af Costa), og 1 af Otitis interna med Nekrose af Pars petrosa. — I Ringerikes Distrikt stod nogle Tilfælde i Haug samt 1

epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.													
					1		2		3		4		5		6		7	
			Tilfælde.	Dødsfald.	Drammen.		Ringe- rike.		Modum.		Næs.		Aal.		Sands- vær.		Rollag.	
					Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Df.	Tf.	Df.
6	6	5	106	15	64	8	17	1	9	2	-	-	-	-	16	4	-	-
-	-	-	3	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
2	2	2	26	5	7	3	3	-	4	1	-	-	3	-	7	-	2	1
1	6	10	134	-	114	-	2	-	4	-	-	-	1	-	13	-	-	-
3	20	20	69	3	47	2	7	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	8	-	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	5	1	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-
10	9	10	134	5	70	1	12	2	30	1	3	1	4	-	15	-	-	-
37	25	7	765	23	437	9	83	3	103	7	8	-	-	-	122	3	12	1
19	21	10	83	11	8	1	4	-	20	6	-	-	1	-	38	4	12	-
3	4	8	34	22	11	7	17	11	2	2	-	-	-	-	4	2	-	-
3	6	8	134	-	23	-	3	-	18	-	-	-	-	-	90	-	-	-
277	365	358	3730	52	2160	29	268	5	708	11	27	2	37	-	500	5	30	-
41	63	95	549	75	156	23	61	6	153	15	51	8	50	10	63	8	15	5
6	14	11	133	8	57	3	15	-	29	3	8	1	12	-	10	-	2	1
6	16	8	147	1	66	-	18	-	29	-	5	1	15	-	11	-	3	-
-	-	-	3	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
88	89	81	1428	34	836	31	98	-	281	1	7	-	14	-	183	2	9	-
-	-	1	11	-	2	-	2	-	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	1	-	-	-	2	-	-	-	2	-	1	-	-	-
502	648	634	7510	259	4069	118	612	29	1414	51	109	13	144	10	1077	30	85	8

i Norderhov og 1 i Hole i Forbindelse med det sidste Aars Epidemi; — ved andre 8 Tilfælde i Hole paa og omkring Gaarden Onsager skrev Smitten sig sandsynlig fra Kongsberg; nogle vare saa let angrebne, at de gik omkring, endog foretog Reiser og siges at have overført Smitte til Holmestrand og Jevnaker. — I Sandsværs Distrikt optraadte den spredt med enkeltstaaende Tilfælde.

Barselseber iagttoges noget hyppigere end i 1882, men sjældnere end i noget af de øvrige Aar siden 1868. Fra Drammen omtales et hurtigt forløbende, dødeligt endende Tilfælde af septisk Feber efter Prolaps af Livmoderen i 5te Svangerskabsmaaned med Gangræn af Portio cervicalis og Abort; Konen levede under mislige sanitære Forhold. I Røken anmeldtes i November 2 Tilfælde i en Jordmoders Praxis.

Af **Skarlagensfeber** kom en Del Tilfælde under Behandling, navnlig fra Høsten udover; Hønefos, hvor den optraadte mildt, angives sandsynlig smittet fra Christiania.

Kighoste gik fremdeles som en mild Epidemi (Lægehjelp søgtes sjelden) og holdt sig længst i de sydøstlige Amtsdele. I Rollags Distrikt, hvor den begyndte i Opdal i Slutningen af det foregaaende Aar, var dens Vei nordfra sydover; i Modum holdt den sig spredt især i Bygdens Udkanter, og i Næs Distrikt fik den ligesom i 1882 ingen synderlig Udbredning.

Af **diphtherisk Svælgbetændelse** anmeldes et noget større Antal Tilfælde end i det foregaaende Aar. I Flesberg af Sandsværs Distrikt optraadte der en Epidemi, hvorunder de færreste kom til Behandling; flere døde, inden Distriktslægen blev underrettet om Sygdommens Udbrud.

Lungebetændelse optraadte sjeldnere end i afvigte Aar. Det forholdsvis største Antal Tilfælde blandt Befolkningen opgives fra Aals Distrikt (henimod 9 pro mille); dernæst kommer Modums og Næs Distrikter (nær 6 pro mille), hvor Sygdommen begyndte paa Næs, men snart ogsaa iagttoges i Gol og Hemsedal og senere udover hele Distriktet, især i enkelte Strøg; Veirliget var i de sidste Maaneder af Aaret mildt og uden de sædvanlige pludselige Overgange; blandt Sygepleiere angrebes flere; men ellers var der sjelden mere end en enkelt Syg i hvert Hus uagtet utilstrækkelig Ventilation og Mangel af særskilt Sygeværelse.

Katarrhalsk Icterus havde mod Aarets Slutning ikke liden Udbredning i Sandsværs Distrikt, især i Landdistriktet.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Tilsammen Behandlede.	Kjendte Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.									
			1		2		3		4		6	
			Drammen.		Ringe- rike.		Modum.		Næs.		Sands- vær.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.		Tilf.	Dødsf.	Tilf.		Tilf.	
Syphilis	49	4	34	3	4	10	1	1	-			
Gonorrhoe, Urethrit. . .	130	-	98	-	5	15	-	-	12			

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede væsentlig **chroniske Sygdomme** hidsættes følgende Tabel: (Side 39).

Svindst udgjorde 17.0 pCt. af samtlige kjendte Dødsaaarsager og 22.3 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. I Byerne var Forholdet henholdsvis 15.2 pCt. og 21.0 pCt., i Landdistrikterne 18.1 pCt. og 23.1 pCt. (Se Tabel Side 40).

Fra Drammen anfører Distriktslægen, at i den senere Tid blive Sygeværrelser og de Dødes Eiendele desinficerede strax, allerede før Begravelsen, idet Dødsanmeldelser blive foreviste Distriktslægen umiddelbart efter Udstedelsen; tidligere skede det kun ved hver Maanedes Udgang efter Indsendelsen af Dødsanmeldelserne fra Sognepræsten til Sundhedskommissionen. (Dahl). Paa Ringerike skal Svindst fremdeles være hyppig, især i Tyristrandens Annex. Som Exempel paa Sygdommens Smitsomhed anføres, at i dette Aar døde en ung Kone, som af tretten Sødskende var den syvende, der døde af Svindst, medens Forældrene vare friske og levede i en høj Alder; den først angrebne af Børnene havt tjent sammen med og delt Soverum med en Phthisiker.

Liste over forskellige væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.													
	Tilfælde.	Dødsfald.						1		2		3		4		5		6		7	
			Drammen.	Ringerike.	Modum.	Næs.		Aal.	Sandsvær.	Rollag.											
											Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.
Chronisk Rheumatisme	529	-	6	1	244	227	22	79	-	39	-	290	1	9	-	28	-	75	-	9	-
Fnat	174	-	38	37	33	34	13	27	-	3	-	131	-	-	-	8	-	-	-	5	-
Skurv	6	-	2	2	1	1	4	1	-	-	-	3	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Kjertelsyge	406	5	143	164	35	64	22	119	3	52	-	198	1	5	1	14	-	15	-	3	-
Rachit	125	8	83	42	-	-	16	29	2	19	-	70	6	-	-	6	-	-	-	1	-
Simpel Meningit	32	24	8	11	3	2	11	21	17	7	3	-	-	-	-	1	1	3	3	-	-
Tuberkuløs Meningit	28	27	14	8	3	2	18	6	6	8	7	8	8	-	-	3	3	2	2	1	1
Svindstot	495	184	7	13	167	207	25	228	85	59	20	131	54	7	2	5	2	47	17	18	4
Kræft	140	79	-	-	43	45	21	62	33	13	10	40	16	-	-	4	2	15	13	6	5
Vatersot og Morbus Brightii	172	1) 38	4	4	78	70	22	73	11	21	5	55	17	3	-	9	2	11	3	-	-
Blegsot og Anæmi	1551	2	75	185	107	1174	25	653	1	175	-	535	-	16	-	77	-	91	1	4	-
Menstruationsuordener	238	-	-	1	-	237	21	102	-	21	-	91	-	4	-	5	-	14	-	1	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1455	9	48	58	517	733	24	527	3	145	-	582	5	37	1	43	-	88	-	33	-
Ormesygdomme	171	-	66	78	11	16	16	65	-	34	-	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drankersygdomme	20	3	-	-	16	2	8	17	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Struma	54	-	-	7	2	45	12	4	-	8	-	37	-	-	-	-	-	4	-	1	-

¹⁾ Vatersot 17, Morbus Brightii 21.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Drammen	506	85	118	388
Drammens By	329	52	86	243
Holmsbo —	5	-	1	4
Landdistrikt	172	33	31	141
Ringerike	107	20	29	78
Hønefos By	19	4	9	10
Landdistrikt	88	16	20	68
Modum	275	54	51	224
Næs	25	2	13	12
Aal	36	2	10	26
Sandsvær	110	17	30	80
Kongsberg By	69	8	21	48
Landdistrikt	41	9	9	32
Rollag	25	4	8	17
Buskeruds Amt	1084	184	259	825
Deraf i Byer	422	64	117	305
— Landdistriktet	662	120	142	520

Uddrag af Jordemødrenes Opgaver over Fødselshjelpen i 1883.

	Antal anmeldende Jordemødre. Have bistaaet ved Antal Fødsler.		Deraf opgives :							Af Børnene vare :				Kompli- kationer ved Føds- len :		Antal Fødsler, hvor Læge er tilkaldt.		Operationer.	
			Tvillingfødsler.	Isseleie.	Ansigtisleie.	Tverleie.	Sædeleie.	Fodleie.	Aborter.	Dødfødte.	Ufuldbaarne.	Forraadnede.	Navlesnoren slynget om Halsen.	Kramper.	Blødning.			Tangforlø- ning.	Vending.
Drammens By.....	9	804	10	765	4	-	10	7	-	17	8	5	4	5	2	11	7	2	
Lier og Røken.....	4	233	4	219	4	3	4	1	-	7	-	5	-	-	-	3	2	3	
Drammens Distrikt.	13	1037	14	984	8	3	14	8	-	24	8	10	4	5	2	14	9	1)5	
Modums Distrikt...	10	468	4	438	4	6	6	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2)3	

¹⁾ 4 Vendinger maa være udførte af Jordemødre, da Lægerne kun opgive 1. ²⁾ Udførtes af Jordemødre; af Læger udførtes ogsaa 3.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.			Perfora- tion.	Efterbyrds- operation.	
	Mødre	Børn			Mødre	Børn		Mødre	Mødre	
	lev.	lev.	dødf.	uopg. Udf.	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	uopg. Udf.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer . . .	20	19	1	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed . . .	4	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-
Blødning	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Trange ydre Fødselsdele	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ueftergivelig Moder- mund	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjævt Hovedleie, Frem- fald af Navlesnor . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Attagende Fosterlyd . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	¹⁾ 4	2	²⁾ 2	-	-	-
Afkræftelse, dødt Foster i Pandeie, forgjæves Tangforsøg	-	-	-	-	-	-	-	³⁾ 1	-	-
12 Timer efter Føds- len, afreven Navle- snor	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
«Fastsiddende» Efter- byrd	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Uopgiven Indikation . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tilsammen	31	26	3	2	4	2	2	1	5	2
		31				4			7	

¹⁾ Hos 1 ogsaa Tverleie ved 3 tidligere Fødsler. ²⁾ Deraf et 8 Maaneders Foster.

³⁾ IV para (havde tidligere født ved Naturens Hjælp), kraftige Veer, ingen Fremgang af Fødslen.

Andre Tilfælde. Fra Næs omtales et heldigt forløbende Tilfælde af Tetanus efter Knusning af højre Fod ved en Møllesten; Sygdommen, der var af nogle Ugers Varighed, behandlede med Chloral og Morphin.

Om Amtets Sindssyge se den almindelige Beretning.

Af obstetriciske Operationer udførtes af Læger tilsammen 43, hvoraf 18 i Drammens, 2 i Ringerikes, 13 i Modums, 2 i Næs, 3 i Aals, 4 i Sandsværs og 1 i Rollags Distrikter. Indikationer og Udfald sees af ovenstaaende Tabel.

Fra Drammens og Modums Distrikter omtales 2 Extraktioner af Mola.

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 42). For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1619 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse 100 : 50.2.

Døde paa Barselseng. I Lægernes Dødslistes opgives Dødsarsagen for 6 Barselkvinder: 5 døde af Barselseber og 1 af Tetanus 3 Døgn efter Tvillingfødsel.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde				Død- fødte. 1).	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Drammen	1103	551	120	5	5	26	22	1	-
Drammen By	684	355	78	5	3	13	20	1	-
Holmsbo —	14	9	1	-	-	2	-	-	-
Landdistrikt	405	187	41	-	2	11	2	-	-
Ringerike	458	225	37	5	1	11	4	1	1
Hønefos By	44	29	5	-	-	-	-	-	-
Landdistrikt	414	196	32	5	1	11	4	1	1
Modum	779	366	77	4	1	14	5	2	-
Næs	229	104	20	-	-	6	1	-	-
Aal	158	107	15	1	1	7	1	1	-
Sandsvær ..	372	199	30	1	-	7	2	2	-
Kongsberg By	152	81	18	1	-	3	1	1	-
Landdistrikt	220	118	12	-	-	4	1	1	-
Rollag	152	80	10	5	1	3	3	-	-
Buskeruds Amt	3251	1632	309	21	9	74	38	7	1
Deraf i Byer	894	474	102	6	3	18	21	2	-
— Landdistrikt ..	2357	1157	207	15	6	56	17	5	1

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

De hyppigst opgivne Dødsårsager vare:

Dødsårsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land- distrikter.
Svindstot	184	64	120
Alderdomssvaghed	93	21	72
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tils.	84	42	42
Kræft	79	32	47
Lungebetændelse	75	18	57
Akut Bronchit	50	27	23
Hjertefeil	39	11	28
Hjerneslag	38	20	18
Vatersot og Morbus Brightii	38	9	29
Chronisk Bronchit	36	13	23

Veirliget. Vinteren var i de indre Distrikter (Næs, Rollag) streng; Vaaren kom tidlig, var ligesom Aarets Slutning mild; Sommeren meget regnfuld og uden synderlig Varme. Udbyttet af Jordbruget var i Ringerikes Distrikt noget over middels.

Fra Hemsedal (Næs Distrikt) opgives Middelttemperaturen (R) for Maanederne:

	Morgen. R.	Aften. R.		Morgen. R.	Aften. R.
Januar	÷ 7.29	÷ 8.13	Juli	+ 9.03	+ 12.36
Februar	÷ 4.93	÷ 4.64	August	+ 7.90	+ 13.55
Marts	÷ 1.13	÷ 1.13	September	+ 3.59	+ 6.17
April	÷ 0.23	+ 0.97	Oktober	+ 0.23	+ 3.26
Mai	+ 3.84	+ 5.90	November	÷ 3.10	÷ 1.70
Juni	+ 7.27	+ 8.20	December	÷ 3.45	÷ 1.63

Følgende Tabel giver Oversigt over Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede samt retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske For- retninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Buskeruds Amt	11	2566	31	2771	31
Drammen	2	1091	18	776	10
Ringerike	1	145	¹⁾ 3	406	4
Modum	3	713	2	609	6
Næs	1	71	1	331	7
Aal	1	58	4	229	2
Sandsvær	2	²⁾ 444	-	329	2
Rollag	1	44	3	91	-

¹⁾ Der opgives «Møder i Hole, Hønefos og Aadalen», uden Opgave over Antallet.

²⁾ Blandt Arbejderne ved Kongsberg Sølvverk behandlede 401 Sygdomstilfælde.

Amtet har 2 faste **Sygehuse**: Amtssygehuset paa Kongsberg og Drammens Bys Sygehus. Epidemilazarettet paa Tangen i Drammen blev ikke benyttet.

Bade. Ved Modums Kuranstalt (St. Olafs Bad) behandlede 517, hvoraf 269 fra Norge, 116 fra Danmark, 99 fra Sverige, 18 fra Finland, 9 fra

Middelttemperaturen ved Modums Bad.

Juni.			Juli.			August.		
Kl. 7.	Kl. 12.	Kl. 7.	Kl. 7.	Kl. 12.	Kl. 7.	Kl. 7.	Kl. 12.	Kl. 7.
13	18	17	16	21	19	16	20	20

England, 2 fra Rusland, 2 fra Tydskland, 1 fra Frankrige og 1 fra Amerika. Af 507 opgivne Tilfælde angives 423 behandlede med gunstigt Resultat; de hyppigst behandlede Tilfælde vare Blegst og Blodmangel (135), Phthisis (84), Nervøsitet og almindelig Svækkelse (72), Hysteri og Hypochondri (40), Asthma og chronisk Bronchit (33), Dispositio catarrhalis (33).

Om Amtets Apotheker se den almindelige Beretning.

V. Jarlsberg og Laurviks Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		17.70	87 506	24	1	34	16
1. Tønsberg		6.047	40 794	10	1	15	9
	Tønsberg, Kjøbstad	0.012	4 913	4	1	4	-
	Horten	0.019	5 302	3	-	1	-
	Aasgaardstrand —	0.001	488	-	-	1	1
	Vaale	0.645	2 515	-	-	1	1
	Borre	0.482	2 887	-	-	1	1
	Sæm	0.808	5 742	-	-	1	1
	Andebu	1.34	2 651	-	-	1	1
	Stokke	0.935	5 097	1	-	2	1
	Nøterø	0.430	5 207	-	-	1	1
	Ramnæs	1.982	3 000	-	-	1	1
	Tjøme	0.293	2 992	2	-	1	1
2. Hof		6.469	18 346	6	-	7	3
	Holmestrand, Kjøbstad	0.003	2 147	2	-	1	-
	Svelvik, Ladested	0.004	1 614	1	-	1	-
	Hof	1.038	2 109	1	-	1	-
	Laurdal	2.08	2 543	1	-	1	-
	Skoger	0.884	3 267	1	-	-	-
	Strømmen	0.425	1 206	-	-	1	1
	Sande	1.353	3 431	-	-	1	1
	Botne	0.682	1 979	-	-	1	1
3. Laurvik		5.169	28 366	8	-	12	4
	Laurvik, Kjøbstad	0.019	7 737	4	-	-	-
	Sandefjord —	-	2 307	3	-	-	-
	Sandherred	0.80	5 934	-	-	-	-
	Tjølling	0.51	3 396	-	-	-	-
	Hedrum	2.32	3 871	-	-	-	4
	Brunlanæs	1.42	4 080	-	-	-	-
	Fredriksværn	-	1 141	1	-	-	-

Sundhedstilstanden betegnes som god; de fleste epidemiske Sygdomme iagttoges sjældnere end i 1882. Dog optraadte Skarlagensfeber, Kighoste og Kusma i enkelte Dele af Amtet.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1446 eller 15,4 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (93 800).

Typhoidfeber optraadte i Tønsbergs Distrikt betydelig sjældnere end i 1882, i Lårviks og især i Hofs Distrikt (Holmestrand og Omegn) derimod hyppigere. I det Hele iagttoges den noget sparsommere end i det sidste Aar; Tilfældenes Fordeling inden Lægedistrikterne sees af følgende Oversigt:

Anmeldt fra	Antal		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Tilf.	Dsf.												
Tønsberg	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Omegn	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Aasgaardstrand	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Horten	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Borre	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Tjøme	3	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Holmestrand	22	1	-	-	-	-	-	-	3	8	2	2	6	1
— Omegn	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	2
Svelvik	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skoger (Konnerud)	3	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammens Omegn	3	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Lårvik	17	1	-	1	-	1	-	-	-	9	5	-	-	1
— Omegn	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjølling	3	1	-	-	-	-	1	1	-	2	3	-	-	-
Hedrum	2		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brunlanæs	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	69	5	3	4	3	1	1	2	3	24	10	4	9	5

I Skoger optraadte den som en Husepidemi paa Konnerud (3 Tilfælde) og i Lårvik paa Thorstrand i 8 Huse, der manglede Vandledning og derfor benyttede Brønde, hvis Vand vel rostes som godt og velsmagende, men hvor der ofte vadskedes Tøi.

Skarlagensfeber viste sig hyppigere end i de sidste 5 Aar, dog kun paa enkelte Steder; først synes den at have gaaet i Hedrum (Lårviks Distrikt), hvor der i April skal have indtruffet 3—4 Dødsfald i Holtebygden, — ved Distriktslægens Ankomst var der ingen syg; fra Hedrum skal Sygdommen være importeret til Naboherredet Andebu (Tønsberg Distrikt) og her have optraadt som en lidet udbredt, men ondartet Epidemi med 5 Dødsfald, inden Læge blev tilkaldt. I Stokke derimod, hvor den var temmelig udbredt om Sommeren, viste den sig mild, og kun faa bleve behandlede. I Skoger (Hofs Distrikt) skal der have indtruffet nogle enkeltstaaende lette Tilfælde hele Aaret igjennem.

Kighoste anmeldtes fra Hofs og især fra Lårviks Distrikt hyppigere end i 1882; navnlig synes den at have været almindelig i Lårdals Herred i Aarets første Maaneder og i Skoger om Sommeren; i Lårdal skal der have indtruffet adskillige Dødsfald — blandt de Behandlede 5 af chronisk katarrhalsk Lungebetændelse.

I Jarlsberg og Laurviks Amt

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	69	5	69	3	4	3	1	1	2	3	24	10
Cerebrospinal-Meningit . . .	1	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Barselfeber	47	7	46	4	1	2	2	1	4	-	5	6
Vandkopper	120	-	120	4	5	7	3	16	7	4	-	3
Skarlagensfeber	130	7	129	2	-	2	12	15	28	16	12	4
Røde Hunde	33	-	33	7	3	7	-	2	4	-	1	-
Mæslinger	7	-	7	2	-	1	-	3	-	-	1	-
Rosen	101	4	101	14	9	7	7	4	10	8	6	7
Kighoste	424	24	421	37	64	82	42	39	48	62	25	11
Diphtherisk Svælgbet. . . .	60	6	60	7	6	3	5	4	7	9	5	1
Strubehoste	33	17	33	4	5	10	2	1	1	2	2	1
Kusma	283	-	283	65	19	24	11	24	3	3	3	5
Akut Bronchit	4082	32	4058	610	456	485	396	298	260	205	175	178
Andre katarrh. Tilfælde . .												
Lungebetændelse	630	91	629	71	60	88	88	70	49	25	13	25
Pleurit	105	5	103	11	12	11	12	10	7	11	7	5
Gigtfeber	129	-	129	18	9	15	12	6	3	10	6	6
Koldfeber	10	-	10	-	1	-	-	1	1	3	2	1
Diarrhoe (akut)	1410	29	1410	97	76	75	84	88	135	194	237	114
Cholera nostras												
Tilsammen	7674	228	7642	956	730	822	677	583	570	555	524	377

Kusma. Epidemien fra 1882 optraadte ligetil Midtsommer, paa enkelte Steder almindelig udbredt, saaledes paa Nøterø, i Dele af Stokke og Strømmen og tildels ved Fredriksværn; senere sees den at have været i Horten og Holmestrand, begge Steder væsentlig i sidste Kvartal.

Lungebetændelse. Der angrebes 6,8 pro mille af Befolkningen; Dødeligheden blandt Behandlede var 14,4 pCt.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde sees af følgende Tabel: (se næste Side).

Paa en Gaard ved Holmestrand optraadte 3 Tilfælde med Infektion gjennem Munden, Ulceration paa Tonsillerne og senere konstitutionelle Symptomer, uden at Genitalaffektion kunde observeres.

Svindstot. For det hele Amt udgjorde Dødsfald af Svindstot 18,8 pCt. af samtlige kjendte Dødsfald ved Sygdom og 27,1 pCt. af Dødsfald ved ikke epidemiske Sygdomme. I Byerne vare de samme Forhold henholdsvis 18,7 og 25,8 pCt., — i Landdistrikterne 19,1 og 28,8 pCt. (Se Tabel Side 49).

Anæmi omtales som hyppig fra Tjøme — tildels ogsaa hos den mandlige Befolkning — ofte compliceret med Neurastheni, Hysteri eller Hypochondri. (Bryhn).

anmeldte epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.					
					1		2		3	
			Tilfælde.	Dødsfald.	Tønsberg.		Hof.		Laurvik.	
					Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
4	9	5	69	5	9	1	35	2	25	2
-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
11	5	5	47	7	17	1	10	1	20	5
14	29	28	120	-	65	-	18	-	37	-
28	7	3	133	10	59	8	7	-	67	2
-	8	1	33	-	14	-	-	-	19	-
-	-	-	7	-	4	-	-	-	3	-
10	8	11	101	4	39	1	17	1	45	2
5	5	1	424	24	113	5	97	7	214	12
5	6	2	60	6	31	1	6	-	23	5
1	2	2	33	17	9	8	1	1	23	8
26	54	46	283	-	118	-	74	-	91	-
298	322	375	4082	32	2466	16	485	9	1131	7
50	35	55	636	97	290	42	86	17	260	38
10	4	3	105	5	63	2	10	1	32	2
11	15	18	129	-	66	-	13	-	50	-
-	-	1	10	-	8	-	1	-	1	-
108	89	113	1412	31	802	13	165	8	445	10
581	598	669	7685	239	4173	98	1025	47	2487	94

Veneriske Sygdomme.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.				
			1		2		3
			Tønsberg.		Hof.		Laurvik.
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.
Syphilis	82	2	26	1	19	37	1
Gonorrhoe, Urethrit	158	-	61	-	19	78	-

Liste over forskellige væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
	Tilfælde.	Dødsfald.						1		2		3	
			Tønsberg.		Hof.			Laurvik.					
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.		Tilf.	Dødsf.				
Chronisk Rheumatisme	628	-	2	2	387	227	22	383	-	52	-	193	-
Fnat	31	-	6	6	10	9	8	15	-	5	-	11	-
Skurv	8	-	4	2	1	-	5	-	-	2	-	6	-
Kjertelsyge	342	6	133	163	11	35	25	168	1	45	1	129	4
Rachit	147	1	92	55	-	-	14	102	1	11	-	34	-
Simpel Meningit	22	17	6	4	3	4	11	9	6	2	1	11	10
Tuberkuløs Meningit	47	46	17	25	3	1	16	23	22	5	5	19	19
Svindst	516	146	17	23	220	229	25	216	63	80	28	220	55
Kræft	102	57	1	-	43	45	23	44	26	18	13	40	18
Vatersot og Morbus Brightii	125	¹⁾ 24	4	7	54	56	20	63	11	23	7	39	6
Blegsot og Anæmi	1590	2	82	253	58	1196	27	1034	1	202	-	354	1
Menstruationsuordener	183	-	-	-	-	179	20	90	-	27	-	66	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1770	4	32	62	654	1022	28	964	3	276	-	530	1
Ormesygdomme	144	-	40	57	22	25	17	63	-	14	-	67	-
Drankersygdomme	14	-	-	-	14	-	7	6	-	2	-	6	-
Struma	6	-	-	-	2	4	5	4	-	1	-	1	-

¹⁾ Vatersot 2, Morbus Brightii 22.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Tønsberg	340	63	98	242
Tønsberg By	66	8	16	50
Horten —	86	15	19	67
Aasgaardstrand By	3	2	1	2
Landdistrikt	185	38	62	123
Hof	153	28	47	106
Holmestrand By	40	11	7	33
Svelvik —	20	.	11	9
Landdistrikt	93	17	29	64
Laurvik	284	55	94	190
Laurvik By	166	31	53	113
Sandefjord —	29	9	8	21
Landdistrikt	89	15	33	56
Jarlsberg og Laurviks Amt . . .	777	146	239	538
Deraf i Byer	410	76	115	295
— - Landdistrikt	367	70	124	243

De hyppigst opgivne Dødsårsager vare:

Dødsårsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land- distrikt.
Svindsot	146	76	70
Lungebetændelse	97	38	59
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tilsammen . . .	77	39	38
Kræft	57	22	35
Alderdomssvaghed	35	22	13
Akut Bronchit	32	19	13
Diarrhoe og Cholera nostras	31	18	13
Hjerneslag	29	19	10
Hjertefeil	28	19	9
Kighoste	24	16	8

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.						Vending.			Perforation.		Embryo- tomi.	Efterbyrds- operation.
	Mødre			Børn			Mødre	Børn		Mødre		Mødre	Mødre
	lev.	død.	uopg. Udfald.	lev.	død.	uopg. Udfald.	levende.	lev.	dødf.	lev.	død.	levende.	levende.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	42	-	-	40	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	5	-	-	¹⁾ 4	1	-	-	-	-	-	⁵⁾ 1	-	-
Barselkrampe	3	²⁾ 2	-	2	3	-	-	-	-	⁶⁾ 1	-	-	-
Fremfald af Navlesnoren	2	-	-	-	³⁾ 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Fare for Fosterets Liv	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ansigtspfødsel	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stort Foster	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trange ydre Fødselsdele	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræfttab	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	-	-	3	1	2	-	-	⁷⁾ 1	-
Placenta prævia, Blødning	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Uopgiven Indikation	-	-	2	-	-	2	1	⁴⁾ 1	-	-	-	-	-
Tilsammen	59	2	2	53	8	2	5	2	3	1	1	1	6
	63			63				5		2			

¹⁾ Et Barn døde 2 Timer efter. ²⁾ Dødsårsag: for begge Barselkrampe. ³⁾ En 2den Tvilling (1ste Tvilling fødtes ved Naturens Hjælp), Fød ved Siden af Hovedet, efterat Jordemoder havde forsøgt Vending. ⁴⁾ 2den Tvilling. ⁵⁾ 23 aarig Ipara; efter Perforation Vending og Udtrækning; hun døde 20 Timer efter (Dystoki). ⁶⁾ 30 aarig IIIpara (de 2 første Gange Abort), normal Conjugata; stort, forbenet Fosterhoved, Isseleie, Panden fortil og tilvenstre; Fosteret af dødt. ⁷⁾ Forsømt Tverleie, dødt Foster; Exvisceration.

Om Amtets Sindssyge se den almindelige Beretning.

Af obstetriciske Operationer opgives udførte af Læger 77, hvoraf 18 i Tønsbergs, 15 i Hofs og 44 i Laurviks Distrikter. Indikationer og Udfald sees af foranstaaende Tabel.

Fra Fredriksværn omtales 1 Tilfælde af Blæremola.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn. 1).	paa Barsel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Tønsberg	1282	629	110	11	3	26	17	2	1
Tønsberg By	206	84	21	1	-	1	1	1	-
Horten —	179	92	23	3	-	5	-	-	-
Aasgaardstrand By	14	16	4	-	-	-	1	-	-
Landdistrikt	883	437	62	7	3	20	15	1	1
Hof	590	327	53	4	4	19	10	2	-
Holmestrand By . .	82	46	7	-	-	1	2	-	-
Svelvik —	42	28	4	-	-	-	-	1	-
Landdistrikt	466	253	42	4	4	18	8	1	-
Laurvik	1095	490	108	10	5	30	6	2	-
Laurvik By	430	180	47	5	2	12	4	-	-
Sandefjord —	100	40	17	2	-	4	1	-	-
Landdistrikt	565	270	44	3	3	14	1	2	-
Jarlberg og Laur- viks Amt	2967	1446	271	25	12	75	33	6	1
Derafi Byer	1053	486	123	11	2	23	9	2	-
— Landdistrikt	1914	960	148	14	10	52	24	4	1

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1521 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 48.7.

I Lægernes Dødslisters opgives 10 **Dødsfald paa Barselseng**: 7 af Barsel-feber, 2 af Barselkrampe og 1 efter besværlig Forløsning (Perforation).

De hyppigst opgivne **Dødsarsager**. (Se Tabel Side 49).

Veiriget. Fra Hofs Distrikt omtales, at Vinteren var overordentlig snerig og Sommeren kold. Avlingen god.

I Hofs Distrikt siges der at spores nogen Fremgang med Hensyn til de **hygiæniske Forhold**.

Amtet har 2 **Sygehuse**, nemlig et fælles for Amtet og Tønsberg By samt Carljohansværns militære Sygehus.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommissioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Rets-medicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	13	887	36	2349	12
Tønsberg	5	423	12	1150	8
Hof	6	342	14	434	-
Laurvik	2	122	10	765	4

Badeindretninger. Foruden Laurviks og Sandefjords Bad have Badeindretninger i Carljohansværn, Holmestrand og Fredriksværn. Ved Sandefjords Bad behandlede ialt 541 Sygdomstilfælde, deraf 92,8 pCt. med gunstigt Resultat (jfr. C. A. Knutsen: Sandefjords Bad, Aachener Kur, Christiania 1884); de hyppigst behandlede Sygdomsformer vare: Rheumatisme 220, konstitutionel Syphilis 79, Nervøsitet 77, Neuralgi 34, chronisk Katarrh 29, Lamheder 23. — Ved Laurviks Bad gennemgik 305 en ordnet Kur og Badebehandling; 283 vare fra Norge, 9 fra Danmark, 7 fra England, 5 fra Sverige og 1 fra Finland. Desuden benyttede 45 Gjester Kilderne som Kurmiddel. De hyppigst behandlede Sygdomme vare Neurastheni (81 Tilfælde), chronisk Rheumatisme (80), chronisk Halskatarrh (30), Underlivssygdom (17), Chlorose og Anæmi (16), chronisk Bronchit (13), Infiltratio pulmonum (12). (Jfr. Tidsskrift f. prakt. Medicin. 1885 Nr. 4).

Meteorologiske lagttagelser ved Sandefjords Bad.

	Kl. 6 Form.	Kl. 12 Middag.	Kl. 6 Efterm.	Regnmængde pr. Kvadratfod.
Juni:				
Luftens Middeltemperatur...	14.1	21.7	18.3	5 ⁷ / ₈ Pot i 9 Dage.
Søens — ...	13.6	14.4	15.0	
Juli:				
Luftens Middeltemperatur...	16.8	21.6	20.8	11 Potter i 12 Dage.
Søens — ...	19.5	20.2	20.7	
August:				
Luftens Middeltemperatur...	13.5	19.6	19.4	8 ⁵ / ₈ Pot i 9 Dage.
Søens — ...	17.3	18.1	18.9	

Om Amtets Apotheker se den almindelige Beretning.

VI. Hedemarkens Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		204.14	120 618	29	2	40	40
1. Soler og Odalen		26.48	34 469	8	-	9	8
	Kongsvinger, Kjøb- stad	-	1 152	3	-	1	-
	Vinger	3.83	5 614	1	-	2	2
	Eidskog	4.78	6 236	1	-	1	2
	Søndre Odalen	3.92	7 002	1	-	1	1
	Nordre —	3.74	4 226	1	-	1	1
	Brandvold	3.95	3 907	-	-	1	1
	Grue	6.26	6 332	1	-	2	1
2. Hedemarken		20.38	41 055	10	2	11	8
	Hamar, Kjøbstad	-	2 335	4	2	1	-
	Vang	4.03	8 363	-	-	2	2
	Stange	2.71	6 171	1	-	3	2
	Romedal	2.63	4 960	1	-	1	1
	Løiten	2.79	4 461	1	-	1	1
	Næs	1.30	3 952	1	-	1	-
	Ringsaker	6.92	10 813	2	-	2	2
3. Søndre Østerdalen		23.27	18 925	5	-	6	6
	Elverum	10.77	7 148	2	-	2	2
	Vaaler	4.84	3 987	1	-	1	1
	Aasnæs	4.54	4 550	1	-	2	2
	Hof	3.12	3 240	1	-	1	1
4. Trysil		31.50	5 227	1	-	3	5
	Trysil	25.53	4 701	1	-	3	4
	Drevsjø Kapelsogn af øvre Rendalen		267				
	Øvre Engerdalens Ka- pelsogn af ytre Ren- dalen	5.97		-	-	-	1
			259				
5. Rendalen		44.40	9 673	3	-	5	6
	Aamot	8.01	3 583	1	-	2	2
	Storelvedalen	12.14	3 227	1	-	1	1
	Øvre Rendalen (Drevsjø Kapelsogn undtaget)		1 634				
	Ytre Rendalen (øvre Engerdalens Kapel- sogn undtaget)	24.15		1	-	2	3
			1 229				

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Debr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
6. Tønset.....		56.58	10 458	2	-	6	7
	Lilleelvedalen	16.12	3 310	-	-	2	2
	Tønset	8.09	3 082	2	-	2	2
	Kvikne (fraregnet Ind- set Annex)	7.25	747	-	-	1	-
	Tolgen Prestegjeld ...	24.52	3 319	-	-	1	3

A n m. Indset Annex til Kvikne (1.50 n. □ M. 573 Indb.) hører til Opdals Distrikt; en Del af Tolgens Herred (med 238 Indb.) hører til Røros Prestegjeld og til Røros Lægedistrikt, -- hvilke Distrikter begge tilhøre søndre Trondhjems Amt.

Sundhedstilstanden skildres som god fra de fleste Distrikter; i nogle Herreder af Solør og Odalens Distrikt samt i Tønset anføres der dog at have været en større Sygelighed end sædvanlig. Det samlede Antal epidemiske Sygdomme er adskillig mindre end i det foregaaende Aar, idet den da herskende Mæslingeepidemi var ophørt allerede ved Aarsskiftet og Kighostetilfældenes Antal i stærk Aftagende. Lungebetændelse forekom sjældnere. Skarlagensfeberen optraadte derimod noget hyppigere; ligesaa forekom Kusma.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1684 eller 14,05 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (120 000).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** bidsættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel. (Se Side 56).

Af **Typhoidfeber** optraadte i Solør og Odalens Distrikt kun nogle faa spredte Tilfælde. Paa Hedemarken, optraadte den paa Sælid i Vang og paa Linstad i Stange som Lokalepidemi; Sygdommen antages at være bragt til Linstad fra Gaarden Røhne i Romedal, hvor der i de senere Aar trods gjen- tagen Desinfektion har vist sig flere Typhoidfebertilfælde; Smittestoffet formodedes paa en eller anden Maade at være kommen i den Brønd, hvorfra Drikkevandet paa Linstad tages; Tilfældene optraadte omtrent samtidig, og der viste sig kun enkelte Tilfælde, efterat Brønden var lukket. Ogsaa paa Sælid antages Sygdommen forplantet ved Drikkevandet. Nogle andre Tilfælde paa samme Tid i Stange og Vang kunde ikke sættes i direkte Forbindelse med de ovenfor beskrevne. Fra søndre Østerdalen opføres et Par isolerede Tilfælde; det ene af disse var hos en Mand, som havde været i Besøg paa Linstad. I Tønset viste sig et enkelt Tilfælde paa en Gaard, hvor der for længere Tid (15 Aar) siden ogsaa har været Typhoidfeber.

Barselfeber anføres at findes hvert Aar i Ringsaker, ofte efter Fødsler, hvor ikke Jordemoder har været benyttet.

Vandkopper vare temmelig almindelige, især paa Hedemarken.

Skarlagensfeberen optraadte fremdeles epidemisk i Solør og Odalens Distrikt, især inden Eidsskogen og Grue Herreder; i Østmarkens Annex til Eidskogen blev for en Tid omtrent al Skolegang indstillet, og da Epidemien syntes at være ophørt, ansattes en Mand af Eidskogens Sundhedskommission for at være behjælpelig ved Desinfektion. I Hedemarkens Distrikt viste Sygdommen sig som smaa Lokalepidemier i Ringsaker, Næs og Stange, hvor Sygdommen allerede havde begyndt i 1882. Til Hamar førtes Smitten med en Jernbanebetjent fra Elverum. Til Næs bragtes Sygdommen fra Christiania med Børn, der laa paa Landet i

Ferierne. I søndre Østerdalen vedvarede Epidemien fra forrige Aar i de 3 sydlige Herreder og begyndte i Begyndelsen af Januar i Elverum, hvortil Sygdommen antoges at være bragt fra Solør ved et Taterfølge; den fik her adskillig Udbredning, herskede gennem hele Aaret og bevirkede mange Dødsfald ved Eftersygdomme (Nyrebetændelser) og alvorlige Komplikationer (Diphtherit og Glandelabcesser). Forrige Aar synes Sygdommen ikke at have forekommet længere nord i Østerdalen end i Vaaler; dette Aar førtes den saavel til Trysil som til Rendalen. Til Tønset importeredes Sygdommen nordenfra (fra Røros).

Mæslingerne, der forrige Aar havde været en af de almindeligste epidemiske Sygdomme, optraadte kun med nogle faa Tilfælde i Kongsvinger Omegn; fra Tønsets Distrikt nævnes et enkelt Tilfælde.

Medens **Kighosteepidemien** fra 1881—82 i Solør og Odalens Distrikt allerede var ophørt ved Aarskiftet, fortsatte den sig i Hedemarken og søndre Østerdalen til ud paa Vaaren; i de nordlige Distrikter fik Sygdommen først henimod Midtsommer større Udbredning, men syntes allerede at være i Aftagende senhøstes. Fra Aamot angives den at have været meget mild; fra Tønset derimod omtales hyppig Komplikationer med Lungesygdomme og deraf følgende Dødsfald.

Af diphtherisk **Svælgbetændelse** forekom kun spredte Tilfælde, men i Amtets fleste Distrikter. Hyppigst synes Sygdommen at have været i Trysil, hvor den dog viste sig særdeles godartet (16 Tilfælde uden Dødsfald) samt i Tønset.

Strubehoste var fremdeles almindeligere end sædvanlig paa Hedemarken.

Kusma optraadte ligesom forrige Aar epidemisk inden de fleste Distrikter. Den angives fra Ringsaker oftere at have været kompliceret med Testikelbetændelser, i enkelte Tilfælde med Meningealaffektioner.

Af **katarrhalske Tilfælde** anmeldtes nogle flere og af **Lungebetændelse** færre end Aaret iforveien; især i Hedemarkens Distrikt var Antallet af Lungebetændelser paafaldende mindre, ligesaa i enkelte Herreder af Solør og Odalen (i nordre Odalen 31 mod 81 Aaret iforveien). Fra Aasnæs i søndre Østerdalen anføres som Exempel paa Sygdommens Smitsomhed, at 2 Sødskende, der anbragtes i en Seng efter en nylig afdød Lungebetændelsespatient, begge angrebes af den. Ogsaa fra Tønset omtales den i flere Tilfælde som tydelig smitsom.

Diarrhoerne vare noget sjældnere end i det foregaaende Aar; derimod opgives der noget flere Tilfælde af tydelig smitsom blodig Diarrhoe og **Blodgang**. Fra Grue anføres, at Blodgang i de sidste Aar har optraadt i smaa Lokalepidemier, især inden en enkelt — Bjerkes — Skolekreds. Den angriber især Børn paa Steder, hvor der ikke findes Vandhuse, og hvor Exkrementer med alskens anden Urenlighed slaaes ud lige udenfor Husvæggen. I Nabobygden Hof, søndre Østerdalen, var ligeledes Sygdommen temmelig almindelig. Fra Tønset omtales 32 meget milde Tilfælde i Lilleelvedalen, især i Jernbanevogternes Boliger; Smitten antoges at være indbragt søndenfra.

Lette Tilfælde af **Skjørbug** omtales som ikke sjældne i søndre Odalen (L'Orsa).

Som **Gigtfeber** opføres fra Brøttum Annex til Ringsaker en epidemisk optrædende Sygdom, hvor Muskel- og Leddesmerter vare særlig udtalte, men som siges at have havt et typhoid Præg. Tarmaffektion, Miltsvulst og Exanthem lod sig ikke paavise, derimod var Tunghørhed og Synssvækkelse tilstede. En Sygepleierske angrebes, og senere angrebes hendes Mand. Sygdommen var mild og medførte kun et Dødsfald ved suppurerende Parotit. (F. Holst).

I Hedemarkens Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Typhoidfeber	75	13	75	1	1	1	6	8	18	11	11	9	2	4	3
Barsel-feber	43	8	43	4	9	1	7	2	3	2	1	4	4	3	3
Vandkopper	61	-	61	11	12	3	1	6	1	-	5	11	3	2	6
Skarlagensfeber	688	60	688	120	41	36	75	60	120	51	34	29	52	38	32
Røde Hunde	15	-	15	5	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	4	-	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3
Rosen	87	5	87	7	7	3	5	8	7	5	6	10	13	8	8
Kighoste	317	10	317	54	44	39	36	62	34	17	13	5	4	5	4
Diphtherisk Svælgbetændelse	78	7	78	9	19	5	11	8	4	5	4	2	4	4	3
Strubehoste	21	13	21	2	1	6	2	1	1	1	1	-	2	3	1
Kusma	152	-	152	12	47	30	26	13	14	1	2	1	-	2	4
Akut Bronchit	2405	20	2345	316	255	269	248	204	144	129	94	114	159	213	200
Andre katarrh. Tilfælde															
Lungebetændelse	628	65	628	81	66	73	93	82	33	25	20	20	45	45	45
Pleurit	173	8	170	19	23	13	15	13	15	13	13	9	10	17	10
Gigtfeber	151	3	151	21	16	9	16	24	18	12	1	8	4	8	14
Koldfeber	3	-	3	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Akut Diarrhoe	753	13	753	76	59	54	47	61	53	106	93	51	49	53	51
Cholera nostras															
Blodgang	61	1	61	7	2	17	14	3	2	1	1	2	-	2	10
Skjærbug	15	-	6	1	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	5730	228	5658	746	609	564	603	557	468	380	300	275	351	407	398

	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.													
			1		2		3		4		5		6		7	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Solør og Odalen.		Hedemarken.		Søndre Østerdalen.		Trysil.		Rendalen.		Tønset.		Indset.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Typhoidfeber	76	14	10	2	58	10	3	2	-	-	4	-	1	-	-	-
Barsel-feber	43	8	12	1	10	3	7	2	3	-	4	-	6	2	1	-
Vandkopper	61	-	7	-	43	-	1	-	3	-	7	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	688	60	180	21	29	2	411	34	23	-	19	-	26	3	-	-
Røde Hunde	15	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rosen	87	5	19	1	50	2	7	-	2	1	5	1	4	-	-	-
Kighoste	318	11	-	-	68	4	46	-	22	2	92	4	90	1	-	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	80	9	13	2	8	4	13	-	16	-	-	-	30	3	-	-
Strubehoste	22	14	2	2	18	12	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Kusma	152	-	36	-	100	-	11	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	2405	20	565	2	1025	9	269	6	72	-	200	1	269	2	5	-
Andre Katarrh. Tilfælde																
Lungebetændelse	628	65	109	12	225	17	154	13	32	4	50	6	54	12	4	1
Pleurit	173	8	51	3	64	3	12	-	11	1	15	-	20	1	-	-
Gigtfeber	151	3	45	1	71	2	14	-	4	-	7	-	10	-	-	-
Koldfeber	3	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut)	753	13	183	3	353	6	105	2	7	-	69	2	34	-	2	-
Cholera nostras																
Blodgang	61	1	15	-	3	-	11	-	-	-	-	-	32	1	-	-
Skjærbug	15	-	7	-	7	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	5735	231	1258	50	2132	74	1079	59	196	8	480	14	578	25	12	1

Liste over forskellige væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal anmeldende Læger.
	Tilfælde.	Dødsfald.					
			Md.	Kv.	Md.	Kv.	
Chronisk Rheumatisme	452	-	1	9	245	197	28
Fnat	37	-	9	10	6	7	11
Skurv	8	-	2	3	-	3	3
Kjertelsyge	212	2	79	101	7	19	23
Rachit	118	4	64	48	-	1	19
Simpel Meningit	23	20	7	3	3	9	14
Tuberkuløs Meningit	28	28	11	13	1	3	16
Svindst	314	120	6	12	113	157	27
Kræft	153	¹⁾ 87	-	1	65	78	27
Vatersot og Morbus Brightii . . .	109	²⁾ 36	4	7	42	51	24
Blegsot og Anæmi	1060	-	41	88	48	883	28
Menstruationsuordener	153	-	-	-	-	153	24
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1564	5	59	59	662	754	29
Ormesygdomme	154	-	56	69	11	16	20
Drankersygdomme	21	1	-	-	21	-	9
Struma	43	-	1	6	4	32	8

¹⁾ Cancer 85, Sarcom 2. ²⁾ Vatersot 9, Morbus Brightii 27.

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Antal Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
			1	2	3	4	5	6
			Solør og Odalen.	Hedemarken.	Søndre Østerdalen.	Trysil.	Ren-dalen.	Tønset.
			Tilf.	Tilf. Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	47	1	16	26	1	1	1	3
Gonorrhoe	60	-	14	27	-	14	2	-

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget ovenstaaende Tabel.

Svindst. For hele Amtet udgjør Dødsprocenten af Svindst 14.9 pCt. af samtlige kjendte Dødsarsager og 20.9 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten af Svindst i Forhold til nævnte Dødsarsager henholdsvis 17.0 pCt. og 21.6 pCt., for Landdistrikterne ligesaa henholdsvis 14.8 pCt. og 20.8 pCt. (Se Tabel Side 60).

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.													
1		2		3		4		5		6		7	
Solør og Odalen.		Hedemarken.		Søndre Østerdalen.		Trysil.		Rendalen.		Tønset.		Indset.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
136	-	160	-	29	-	27	-	80	-	20	-	-	-
8	-	21	-	-	-	5	-	2	-	1	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
57	1	86	-	31	1	6	-	17	-	13	-	2	-
35	-	41	2	6	1	5	-	25	1	6	-	-	-
8	7	10	8	1	1	1	1	3	3	-	-	-	-
4	4	6	6	11	11	-	-	5	5	2	2	-	-
87	27	100	42	57	26	4	1	35	11	29	12	2	1
37	21	67	37	22	12	6	3	16	12	5	2	-	-
33	13	53	12	11	7	2	1	6	-	4	3	-	-
268	-	393	-	95	-	6	-	150	-	146	-	2	-
47	-	52	-	15	-	5	-	25	-	9	-	-	-
396	2	650	-	230	1	30	-	135	2	117	-	6	-
11	-	99	-	13	1	2	-	28	2	1	-	-	-
2	-	9	1	2	-	-	-	7	-	1	-	-	-
-	-	32	-	3	-	-	-	8	-	-	-	-	-

Fra Solør og Odalen omtales, at en Mand, der døde efter 25 Aars Sygdom, smittede sin Hustru (af sund Familie) og 3 Børn, der alle døde før ham. (Juell). Fra Grue Finskog omtales Sygdommen fremdeles som meget sjelden.

Fra søndre Odalen anføres, at Sygdommen holder sig væsentlig til enkelte Familier, der i Regelen uddø. I en Familie er der saaledes død 8 Børn af 10, og af de 2 Gjenlevende har allerede en liden Pige havt Hæmoptyse og Spidskatarrh. (L'Orsa).

Antallet af **chroniske Gastriter** har i de sidste Par Aar igjen været i Stigende. Fra Hedemarkens Distrikt klages der over den overdrevne og ukontrollerede Brug af «Sundhedssalt». (W. Holm).

Af sjeldnere Tilfælde omtales fra Ringsaker et Tilfælde af **Paralysis muscularis pseudo-hypertrophica**. Patienten var en 12 Aar gammel Gut med kolossalt fortykkede Muskler i Nates og Lægger, men med atrofiske Laar. Underextremiteterne vare rødblaue og kolde, Ernæringstilstanden i det Hele daarlig. De hypertrofiske Muskler vare saa lidet kraftige, at han neppe kunde gaa og med Armene maatte hjælpe til, naar han bøiede sig forover og atter skulde reise sig. (U. Bugge).

Fra Veldre beskrives et Tilfælde af **Morbus Basedowi** med stærkt udtalt Struma, Exophthalmus og Hjertehypertrofi; Hjertelydene kunde høres i et Par Alens Afstand fra Sengen. Patientens Bedstefader, begge Forældrene og 4

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Solør og Odalen.....	181	27	50	131
Kongsvinger By.....	10	1	1	9
Landdistrikt.....	171	26	49	122
Hedemarken.....	296	42	74	222
Hamar By.....	37	7	9	28
Landdistrikt.....	259	35	65	194
Søndre Østerdalen.....	145	26	59	86
Trysil.....	43	1	8	35
Rendalen.....	75	11	14	61
Tønset.....	62	12	25	37
Indset.....	4	1	1	3
Hedemarkens Amt	806	120	231	575
Deraf i Byer.....	47	8	10	37
— - Landdistrikt.....	759	112	221	538

af 10 Sødskende vare døde af Tæring (den ene havde Struma og Exophthalmus og 1 Hjertefeil).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af **obstetriciske Operationer** kunne 40 sees at være udførte af Læger, nemlig 14 i Solør og Odalens, 12 i Hedemarkens, 2 i søndre Østerdalens, 3 i Trysils, 5 i Rendalens, 3 i Tønsets Distrikter og 1 i Indset. Indikationer og Udfald ville sees af Tabel Side 61.

Chirurgiske Tilfælde. For 59 Frakturer opgives Sædet saaledes:

Costarum.....	10	Humeri.....	5
Radii.....	9	Antibrachii.....	4
Femoris.....	9	Cubiti.....	3
Cruris.....	9	Digitorum.....	2
Claviculae.....	5	Fibulae.....	2
		Vertebrae colli.....	1

For 25 Luxationer:

Humeri.....	14	Maxillae inferioris.....	1
Cubiti.....	4	Antibrachii.....	1
Radii.....	2	Femoris.....	1
Pollicis.....	2		

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 62).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1986 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100:45.9.

Døde paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsårsagen for 9, hvoraf 8 døde af Barselsfeber og 1 af besværlig Fødsel.

De hyppigste **Dødsårsager.** (Se Side 62).

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.			Udtrækning.		Perforation.	Exviseration.	Efterbyrdsoperation.	
	Mødre.	Børn.		Mødre.	Børn.		Mødre.	Børn.	Mødre.	Mødre.	Mødre.	
	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	lev.	lev.	død.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer .	17	¹⁾ 15	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Issefødsel med Panden fortil	1	-	1	-	-	-	-	-	²⁾ 1	-	-	-
Stort Foster	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	4	1	3	-	-	-	-	-	-
Forsømt Tverleie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	³⁾ 1	-	-
Sædeleie	-	-	-	-	-	-	1	⁴⁾ 1	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Fastvoxning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	⁵⁾ 1
Tilsammen	24	20	4	4	1	3	1	1	1	1	8	1
		24			4						9	

¹⁾ Deraf en 2den Tvilling; Udfaldet opgivet for 1ste Tvilling, forløst ved Naturens Hjelp. ²⁾ Efter forgjæves Tangforsøg, Fosteret dødfødt; 34 aarig Førstefødende. ³⁾ Ved 2den Tvilling; Udfaldet for 1ste Tvilling opgivet. ⁴⁾ Ved Udtrækningen benyttedes stump Hage. ⁵⁾ Døde 14 Dage efter af Barselfeber.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Fødte.	Døde.				Død-fødte.	Omkomne.		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾ .	paa Bar-sel-seng.		ved ulykke-lige Hæn-delser.	Selv-mord.	Drab.
Solør og Odalen	1071	448	63	5	-	39	3	4	-
Kongsvinger By.....	39	11	1	-	-	1	-	-	-
Landdistrikt	42	437	62	-	-	38	3	4	-
Hedemarken	1325	591	70	6	3	33	8	9	-
Hamar By	121	49	15	1	-	1	-	-	-
Landdistrikt	1204	542	55	5	3	32	8	9	-
Søndre Østerdalen	529	290	42	4	2	8	9	2	-
Trysil	169	52	13	2	3	5	2	-	-
Rendalen	301	124	16	1	2	8	4	1	1
Tønset	251	164	30	-	1	8	7	1	-
Indset Annex	17	12	3	-	-	-	-	-	-
Gaarde af Tolgens Herred	7	3	2	-	-	-	-	-	-
Hedemarkens Amt	3670	1684	239	18	11	101	33	17	1
Deraf i Byer.....	160	60	16	1	-	2	-	-	-
— - Landdistrikt	3510	1624	223	17	11	99	33	17	1

¹⁾ Efter Anmeldelser fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land-distrikterne.
Svindsot	120	8	112
Kræft	87	3	84
Lungebetændelse	65	5	60
Skarlagensfeber	60	-	60
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tilsammen	51	3	48
Alderdomssvaghed	48	1	47
Vatersot og Morbus Brightii	36	2	34
Hjerneslag	22	-	22
Peritonit.	22	2	20
Organisk Hjertesygdom	22	3	19
Akut Bronchit	20	-	20
Strubehoste	14	1	13
Chronisk Bronchit	14	1	13
Typhoidfeber	14	-	14

Veirliget. De første Vintermaaneder vare jevnt kolde med megen Sne; Vaaren kom tidlig, saa Aannearbejderne bleve færdige i god betids. Sommeren var varm, men tildels regnfuld, ligesaa Høsten; de paafølgende Vintermaaneder meget milde. Udfaldet af Høsten var i det Hele meget tilfredsstillende, om end noget af Afgrøden blev mindre velbjerget. Tørraaddenhed gjorde adskillig Skade paa den forøvrigt rige Potetesavling.

Levemaade og hygieeniske Forhold. De daarlige Konjunkturer for Trælæsten bevirkede, at mangt og meget standsedes i sin Udvikling, hvilket ogsaa havde sin Indflydelse paa de hygieeniske Forhold, i hvilke der for det meste kun sporedes liden eller ingen Fremgang. Drikfældigheden synes at være i Aftagende paa Grund af den vanskeligere Adgang til at erholde stærke Drikke i den senere Tid baade i By og Bygd; dog klages der fremdeles over stort Fylder i ved Grundset Marked. Sædelighedstilstanden skildres fremdeles som slet i Solør og Odalen samt i søndre Østerdalen. Fra det hele Amt foregik en stor Amerika-udvandring, hvorfor Tilgangen paa Arbeidere og Tjenestefolk var vanskelig, til Hinder for Tømmerdrift og Aannearbejder. Fra de fleste Kanter klages over Vanskelighederne ved at erholde Melk til Husholdningerne, især paa Hamarkanten, hvor Melkekondenseringsfabriken sluger store Mængder, og hvor Meieribedriften er mest udviklet, bliver Melk for Arbeideren og den mindre bemidlede en ren Luxus. Fra Aasnæs omtales, at Arbeidernes Dragt under Skovhugsten og Tømmerdriften er altfor ussel; uldne Klæder nærmest Kroppen bruges næsten aldrig og i den samme Dragt gaar og ligger man ofte i 2—3 Uger ad Gangen uden at skifte. Kosten er ogsaa altfor ensartet og daarlig; hyppigst i Brug er den saakaldte «Stamp», tillavet af kogte Poteter, hvori istampes noget Mel, og som formet i fingertykke Kager istedenfor at steges kun lægges paa Kakkelovnen, indtil de stivne (Dreyer). Fra Trysil anføres, at Levemaaden er upaaklagelig, Melken billig.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommis-sioner. Antal Møder.	Vacci-nerede.	Rets-medicinske Forret-ninger.
	Antal an-meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	18	2 194	15	2 939	12
Solør og Odalen	4	531	1	765	1
Hedemarken	5	776	10	1185	3
Søndre Østerdalen	4	455	3	398	4
Trysil	1	72	-	188	-
Rendalen	3	310	-	156	2
Tønset	1	50	1	208	2
Indset Annex	-	-	-	39	-

Ved Amtets Sygehuse og Badeindretninger er ikke foregaaet nogen Forandring.

Om de 4 Apotheker se den almindelige Beretning.

VII. Christians Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		196.31	115 814	26	39	37
1. Hadeland og Land		22.46	24 150	7	6	6
	Jevnaker	3.35	5 707	1	2	2
	Gran	6.54	8 939	4	2	2
	Søndre Land	6.10	4 621	1	1	1
	Nordre —	6.47	4 883	1	1	1
2. Søndre Valders		19.12	10 961	2	¹⁾ 4	¹⁾ 5
	Søndre Aurdal	11.13	5 478	1	-	-
	Nordre Aurdal	7.99	5 483	1	-	-
3. Nordre Valders		22.52	7 855	2	4	4
	Østre Slidre	6.04	2 491	-	1	1
	Vestre Slidre	3.47	2 951	2	1	1
	Vang	12.41	2 413	-	2	2
4. Toten		11.10	23 921	6	9	7
	Gjøvik, Kjøbstad	-	1 051	1	-	-
	Østre Toten	2.96	7 186	3	-	-
	Vestre —	3.00	6 848	1	-	-
	Vardal	2.09	3 913	-	-	-
	Birid	3.05	4 923	1	-	-
5. Faaberg		17.61	16 844	4	5	4
	Lillehammer, Kjøb- stad	-	1 551	2	1	-
	Faaberg	3.65	5 662	-	1	1
	Øier	4.90	3 697	1	1	1
	Østre Gausdal	9.06	2 941	1	1	1
	Vestre —		2 993	-	1	1
6. Ringebu		27.50	13 649	2	4	4
	Ringebu	9.56	4 844	-	-	-
	Sollien	3.61	437	-	-	-
	Søndre Fron	3.97	3 261	2	-	-
	Nordre —	10.88	5 107	-	-	-

¹⁾ I 1882.

(Forts).	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb., 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordmødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Lægedistrikt.						
7. Lom		43.20	10 799	2	3	4
	Lom	14.85	3 119	1	1	1
	Skiaker	16.53	2 611	-	1	1
	Vaage (undtagen Sels Annex)	11.82	5 069	1	1	2
8. Lesje		32.78	7 635	1	4	3
	Lesje	17.26	3 196	-	2	1
	Dovre	11.08	2 432	1	1	1
	Sels Annex af Vaage .	4.44	2 007	-	1	1

Sundhedstilstanden skildres fra de fleste Distrikter som god, fra søndre Valdres som meget god, medens den i nordre Valdres var mindre tilfredsstillende. Amtet var forskaanet for større Epidemier, og kun Kighoste holdt sig fremdeles med noget større Udbredning end i det forrige Aar epidemisk inden de fleste Distrikter; Kuma var hyppigere end sædvanligt. Det samlede Antal epidemiske Sygdomme (3 236) er betydelig mindre end i det foregaaende Aar (4 612), men kun ubetydelig mindre end Middeltallet for Tiaaret 1871—80 (3 412).

De **Dødes** Antal udgjorde 1 592 eller 14.7 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (108 000).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hid sættes følgende efter Lægernes Opgave sammendragne Tabel. (Se næste Side).

Af **exanthematisk Typhus** optraadte en liden Epidemi paa en afsidesliggende Plads i Svatsum Annex til vestre Gausdal. Sygdommen, der angreb 8 Personer, var mild. Smittekilden lod sig ikke paavise.

Af **Typhoidfeber** optraadte mindre Lokalepidemier inden Hadeland og Lands, Totens og Ringebu Distrikter. Paa Erstad i Torpen — Hadeland og Land — forekom atter dette Aar flere Tilfælde af Sygdommen. Først angrebes nogle Personer, der reparerede et Fjøs, hvori i sin Tid Typhoidfeberpatienters Gang- og Sengklæder vare blevne opbevarede. Af disse smittedes 7 andre, hvorefter Smitten ikke udbredte sig. Alle gamle Bord bleve brændte, Fjøsset svovlrøget og Grunden desinficeret med Chlorkalk. Desuden forekom et Par andre isolerede Tilfælde inden Distriktet, hvor Smitteimport fra Nabobygderne lod sig paavise. Paa vestre Toten angrebes i en ussel Husmandshytte 6 Personer, hvoraf 2 døde; Lægen smittedes, men kom sig efter en haardnakket Sygdom. I Lillehammer optraadte 2 Tilfælde, der endte dødeligt, men ikke gave Anledning til videre Smitteudbredelse. I Fodvang Annex — Ringebu Distrikt — forekom ligeledes en begrændset Epidemi, hvis Aarsag forblev ubekjendt. Ved et Tilfælde i Skiaker — Loms Distrikt — formodes Smitten at skrive sig fra Benyttelsen af Sengklæder, hvori der for flere Aar siden havde ligget Patienter med denne Sygdom.

Af **Barselfeber** indtraf i nordre Land med kort Mellemrum 5 Tilfælde, hvis indbyrdes Forbindelse dog ikke lod sig paavise.

Vandkopper vare temmelig almindelige i Høstmaanederne paa Lillehammer.

I Christians Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Exanthematisk Typhus	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3
Typhoidfeber	58	8	58	8	5	2	7	5	6	4	2	5	3	5	6
Cerebrospinal-Meningit	2	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	18	7	18	2	2	3	1	1	-	1	3	-	2	1	2
Vandkopper	32	-	32	1	1	2	7	2	-	4	3	8	2	1	1
Skarlagensfeber	29	3	29	4	-	-	-	-	-	-	-	1	4	14	6
Røde Hunde	31	-	31	3	4	8	8	3	4	1	-	-	-	-	-
Mæslinger	14	-	14	7	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	72	1	72	6	3	8	5	11	5	5	6	6	7	4	6
Kighoste	449	29	449	53	52	55	28	37	23	56	30	43	38	21	13
Diphtherisk Svælgbetændelse	64	12	64	10	6	2	12	3	6	4	2	1	3	1	14
Strubehoste	7	1	7	2	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	1
Kusma	107	-	100	-	5	2	18	28	3	8	3	5	2	10	16
Akut Bronchit	1289	22	1289	204	122	122	117	107	82	59	59	73	98	125	121
Andre katarrh. Tilf.															
Lungebetændelse	526	48	526	52	58	60	75	80	39	14	24	14	26	35	49
Pleurit	84	7	81	9	13	11	11	4	8	3	2	4	3	7	6
Gigtfeber	114	2	114	12	12	10	14	15	5	11	5	8	4	9	9
Diarrhoe (akut)	293	7	290	23	26	22	17	25	27	39	33	27	13	19	19
Cholera nostras															
Blodgang	19	2	19	3	4	1	-	1	3	-	1	3	1	2	-
Skjørbug	5	1	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilsammen	3217	150	3208	402	320	310	323	322	213	209	173	198	206	260	272

	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.															
			1		2		3		4		5		6		7		8	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Hadeland og Land.		Søndre Valders.		Nordre Valders.		Toten.		Faaberg.		Ringebu.		Lom.		Lesje.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus . . .	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	58	8	18	1	-	-	-	-	26	3	3	2	8	2	2	-	1	-
Cerebrospinal- Meningit .	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	18	7	12	5	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	2	1
Vandkopper	32	-	1	-	11	-	1	-	1	-	16	-	2	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	29	3	-	-	-	-	-	-	29	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Røde Hunde	31	-	-	-	-	-	1	-	-	-	29	-	1	-	-	-	-	-
Mæslinger	17	3	5	-	3	-	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	72	1	24	1	1	-	7	-	21	-	14	-	2	-	-	-	3	-
Kighoste	455	35	254	12	-	-	20	7	24	2	97	8	52	5	8	1	-	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	64	12	14	4	-	-	2	-	15	1	26	7	-	-	1	-	6	-
Strubehoste	8	2	5	1	-	-	-	-	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-
Kusma	103	-	3	-	-	-	1	-	5	-	93	-	-	-	1	-	-	-
Akut Bronchit	1291	24	418	8	33	-	106	5	299	5	287	4	54	-	77	1	17	1
Andre katarrh. Tilf. . . . }																		
Lungebetændelse	530	52	182	24	12	-	41	8	107	5	73	6	25	2	62	3	28	4
Pleurit	87	10	24	2	6	-	8	2	15	-	24	4	2	1	5	1	3	-
Gigtfeber	114	2	35	-	12	-	17	-	20	2	5	-	10	-	5	-	10	-
Diarrhoe (akut)	293	7	107	1	7	2	32	-	63	3	59	-	13	-	6	1	6	-
Cholera nostras																		
* Blodgang	19	2	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	16	2	-	-	-	-
Skjærbug	5	1	1	1	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	3236	168	1103	60	85	2	246	25	636	25	737	32	186	12	167	7	76	6

Liste over forskellige væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	1	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Hadeland og Land	
			Tilf.	Dødsf.					
					Md.	Kv.		Md.	Kv.
Chronisk Rheumatisme	342	3	6	5	157	148	22	110	1
Fnat	99	-	31	29	26	13	12	36	-
Skurv	4	-	2	1	1	-	4	2	-
Kjertelsyge	217	4	71	77	20	26	24	51	1
Rachit	99	4	52	41	-	-	17	34	3
Simpel Meningit	30	20	12	7	5	6	15	12	8
Tuberkuløs Meningit	22	21	13	6	1	1	13	11	10
Svindstot	176	92	3	8	57	84	24	33	16
Kræft	85 ¹⁾	59	-	-	30	45	21	25	19
Vatersot og Morbus Brightii	128 ²⁾	44	2	3	65	49	23	44	8
Blegsot og Anæmi	588	1	25	70	24	469	23	187	1
Menstruationsuordener	125	-	-	-	-	125	18	27	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1041	10	33	42	401	527	24	288	1
Ormesygdomme	130	-	52	54	7	14	19	58	-
Drankersygdomme	12	1	-	-	11	1	8	7	-
Struma	48	-	-	2	4	42	13	24	-

¹⁾ Cancer 58 Sarcom 1. ²⁾ Hydrops 13 Morbus Brightii 31.

¹⁾ Cancer 58, Sarcom 1. ²⁾ Hydrops 13, Morbus Brightii 31.

Skarlagensfeber, hvoraf der Aaret iforveien ikke omtales noget Tilfælde inden Amtet, viste sig i Gjøvik By og de nærmest liggende Bygder af Totens Distrikt. Til Birid bragtes Sygdommen ved en omvankende Gesel, der smittede et Barn i et Hus ved Veien, hvor han havde faaet Nattelogi.

Mæslinger viste sig af og til i Hadeland og Lands Distrikt, hyppigere i søndre og nordre Valders i Aarets første Maaneder. Hermed standsede Mæslingepidemien, der det forrige Aar havde gaaet over det hele Amt.

Kighoste, der i sidste Kvartal af 1882 havde faaet megen Udbredning over den største Del af Amtet, var fremdeles meget almindelig inden de fleste Distrikter. Den beskrives som mere ondartet end Aaret iforveien og gav Anledning til mange Dødsfald ved komplicerende Lungesygdomme.

Af **diphtherisk Svælgbetændelse** forekom mindre Lokalepidemier i Torpen — Hadeland og Lands Distrikt — og i Faaberg. Paa sidstnævnte Sted optraadte den med Heftighed inden enkelte Familier saavel i Lillehammer By som i Nabobygderne, men udviklede sig ikke til nogen større Epidemi; Fjerdeparten af de Angrebne døde. Til Lesje overførtes Sygdommen fra Rendalen ved en Postfører, i hvis Hjem Halsbetændelsen herskede.

Kusma var flersteds temmelig hyppig, især i Lillehammer By.

Af **katarrhalske Sygdomme** opføres noget færre Tilfælde end i det foregaaende Aar, medens **Lungebetændelse** optraadte omtrent med samme Antal. Fra Hadeland og Lands Distrikt beskrives en Række af formentlig

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.													
2		3		4		5		6		7		8	
Søndre Valders.		Nordre Valders.		Toten.		Faaberg.		Ringebu.		Lom.		Lesje.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
16	-	76	-	41	-	47	-	26	2	17	-	9	-
-	-	15	-	-	-	19	-	4	-	14	-	11	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	45	2	44	-	21	-	23	-	22	1	7	-
-	-	30	-	10	1	3	-	5	-	13	-	4	-
1	1	3	-	8	6	2	2	1	1	2	1	1	1
1	1	-	-	2	2	3	3	1	1	3	3	1	1
12	5	19	10	39	23	29	18	12	9	25	9	7	2
9	5	18	17	6	5	11	5	4	2	8	4	4	2
11	3	19	5	16	12	14	4	6	5	12	4	6	3
14	-	53	-	102	-	114	-	43	-	54	-	21	-
8	-	21	-	32	-	22	-	3	-	6	-	6	-
42	-	144	5	206	3	120	1	72	-	122	-	47	-
3	-	8	-	23	-	23	-	7	-	5	-	3	-
1	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-
-	-	2	-	3	-	12	-	3	-	2	-	2	-

smitsomme Lungebetændelsestilfælde. Af 53 iagttagne lod Smitte sig saaledes mere og mindre direkte paavise i 39; i enkelte Tilfælde syntes Forkjølelse at befordre Smitteoverførelsen. (Anton Olsen).

Epidemisk Diarrhoe og Blodgang vare adskillig sjeldnere end i det foregaaende Aar. Sidstnævnte Sygdom forekom hele Aaret igjennem i Ringebu Distrikt, hvor den udelukkende paa Elvens Vestside udbredte sig fra syd mod nord fra Øier til nordre Fron. Epidemien var mild, og kun de færreste kom under Lægebehandling; 2 opgives som døde af 16 Behandlede.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Syphilis og Gonorrhoe sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Tils. behandlede Tilfælde.	Fordeling paa Lægedistrikterne.							
		1	2	3	4	5	6	7	8
		Hadeland og Land.	Søndre Valders.	Nordre Valders.	Toten.	Faa- berg.	Rin- gebu.	Lom.	Lesje.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	23	12	2	2	-	6	-	1	-
Gonorrhoe	19	9	-	3	1	2	2	-	2

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager.			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Hadeland og Land.....	184	16	60	124
Søndre Valders	34	5	2	32
Nordre —	120	10	25	95
Toten	133	23	25	108
Gjøvik By.....	13	3	1	12
Landdistrikt	120	20	24	96
Faaberg	119	18	32	87
Lillehammer By.....	36	8	9	27
Landdistrikt	83	10	23	60
Ringeby	46	9	12	34
Lom	53	9	7	46
Lesje	25	2	6	19
Christians Amt	714	92	169	545
Deraf i Byer	49	11	10	39
— Landdistrikt	665	81	159	506

Om **Fnat** berettes fra nordre Valders, at Sygdommen er meget almindelig inden den simplere Klasse, men at den hyppig behandles af Patienterne selv uden Lægehjelp.

Kjertelsyge og **Rachit** ere meget udbredte mellem Børnene i nordre Valders paa Grund af uhensigtsmæssig Ernæring i de første Aar. For at Børnene skulle blive rigtig fede, proppes de lige fra Fødselen af med uhensigtsmæssige Næringsmidler, hvoriblandt Flødegrød, der helst skulde være kogt, og raastegte, tyggede Vafler med sur Fløde. Børnenes Stel forøvrigt skildres ogsaa som misligt, idet tykke Lag af Smuds dække Legemet hos de Smaa (J. F. Holst).

Struma beskrives som ikke sjelden i Øier og Ringeby; Sygdommen bliver dog hyppigst seet i lidet udviklede Former (O. Malm).

Svindsot. For hele Amtet udgjør Dødsprocenten af Svindsot 12,9 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 16,9 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten af Svindsot i Forhold til de nævnte Dødsårsager henholdsvis 22,4 pCt. og 28,2 pCt.; for Landdistrikterne ligesaa 12,2 pCt og 16,0 pCt.

Fra Hadeland og Land omtales et Tilfælde af **Pityriasis rubra**, der senere indlagdes paa Rigshospitalet.

Chirurgiske Tilfælde. For 66 Fracturer opgives følgende Sæde:

Costarum	14	Fibulæ	4
Radii	11	Claviculæ	3
Femoris	10	Scapulæ	1
Cruris	9	Tibiæ	1
Humeri	6	Patellæ	1
Antibrachii	6		

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.			Udtrækning.		Perfo- ration.	Efterbyrds- operation.
	Mødre	Børn		Mødre	Børn		Mødre	Børn	Mødre	Mødre
	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	levende.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer . . .	25	23	¹⁾ 2	1	²⁾ 1	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	2	2	-	-	-	-	-	-	³⁾ 2	-
Blødning og Placenta prævia	2	2	-	1	-	1	-	-	-	-
Stort Foster	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	4	¹⁾ 3	2	-	-	-	-
— med fremfalden Arm	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-
— — — Navlesnor	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Sædeleie	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Svulst i Æggestokken	-	-	-	-	-	-	-	-	⁴⁾ 1	-
Skjævt Isseleie	-	-	-	-	-	-	-	-	⁵⁾ 1	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tilsammen	30	28	2	9	4	6	1	1	4	2
		30			10					

¹⁾ Deraf en 2den Tvilling, 1ste forløstes ved Vending og var levende. Moderen ilive, Udfaldet opført under Tang. ²⁾ 1ste Tvilling, 2den forløstes ved Naturens Hjelp, men var dødfødt. ³⁾ a) Vpara (med 2 levende fødte Børn), forgjæves Tangforsøg; — b) Ipara med rachitisk Bækken; stort Foster; forgjæves Tang. ⁴⁾ IIpara, dødt Foster med fremfalden Navlesnor. ⁵⁾ Efter 4½ Døgn's Fødselsarbeide; forgjæves Tang.

For 35 Luxationer opgives følgende Sæde:

Humeri	21	Patellæ	2
Antibrachii	6	Maxillæ inferioris	1
Digitorum	3	Manus	1
		Pollicis	1

Obstetriciske Operationer. Tabellen Side 71 giver en Oversigt over de af Lægerne udførte Operationer med Angivelse af Indikation og Udfald for Mødre og Børn.

Ialt 47 obstetriciske Operationer, udførte af Læger, hvoraf 13 i Hadeland og Lands, 5 i søndre og 4 i nordre Valders, 13 i Totens, 5 i Faabergs, 2 i Ringeby, 1 i Lom og 4 i Lesje Distrikter.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde.				Død- fødte.	Omkomne	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn: 1).	paa Barsel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.
Hadeland og Land	755	317	69	5	6	21	5	1
Søndre Valders . . .	308	151	24	1	2	11	1	2
Nordre —	242	137	25	-	-	4	4	-
Toten	691	290	49	4	2	23	4	3
Gjøvik By	41	12	3	-	-	-	-	1
Landdistrikt	650	278	46	-	2	23	4	2
Faaberg	422	274	47	3	1	8	1	2
Lillehammer By . . .	37	31	3	-	-	-	-	-
Landdistrikt	385	243	44	-	1	8	1	2
Ringeby	379	182	35	4	-	15	4	3
Lom	337	149	25	-	-	8	-	1
Lesje	179	92	14	3	-	7	1	-
Christians Amt . . .	3313	1592	288	20	11	97	20	12
Deraf i Byer	78	43	6	-	-	-	-	1
— - Landdistrikt . . .	3235	1549	282	20	11	97	20	11

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1721 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 48.1.

Som **Døde paa Barselseng** opgives 9; for 7 var Dødsaaarsagen Barsel-feber; 2 døde uforløste, den ene af Livmoderblødning, den anden af ubekjendt Aarsag (Tvillingsvangskab).

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindstot	92	11	81
Alderdomssvaghed	62	4	58
Kræft	59	1	58
Lungebetændelse	52	-	52
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tilsammen ..	45	2	43
Vatersot og Morbus Brightii	44	2	42
Organisk Hjertesygdom	39	1	38
Kighoste	35	-	35
Akut Bronchit	24	3	21
Chronisk Bronchit	24	-	24
Hjerneslag	18	2	16

Veirliget. Nedenstaaende af Distriktslæge Buchholz meddelte Tabel viser Middelthermometerstand (Reaumur), Middelbarometerstand (Tommer) og Antallet af Regndage paa Gaarden Helmen i Gran. (Se næste Side).

Paa Gaarden Granheim i vestre Slidre 1 220 Fod (407 Meter) over Havet var efter Distriktslæge Printz's Opgaver Aarets Middeltemperatur $+ 3,12^{\circ}$ C., altsaa meget mildt, dog ikke opnaaende den usædvanlige Varmegrad, som udmærkede det foregaaende Aar, da Middeltemperaturen var $+ 3,81$. Den højeste Varmegrad var $+ 30,0$ og den største Kulde $- 33,0$, saa at Aarets Amplitude udgjorde 63 Grader. Der faldt Regn i 76 Dage, Sne i 58 Dage, Slud i 5, Hagel i 2 og Taage i 14 Dage, saa at Aarets Nedbør var 487,2 Mm., omtrent normal. Kuldegrad noteredes 210 Dage.

Udbyttet af Korn- og Høavling skildres fra de fleste Kanter som et godt Middelsaars. Poteterne vare ogsaa foldrige, men lede tildels af nogen Frostskaade (Lom).

Levemaaade og hygiæniske Forhold. Fra begge Valdersdistrikter klages over det ufornuftige og daarlige Madstel, hvorved de gode Næringsmidler skjæmmes og ikke fuldt ud tilgodegjøres. Misbrug af Spirituosa skal være sjelden og Renlighedssandsen i Fremgang, om end Stellet paa de fleste Steder er alt andet end renligt. Fra vestre Slidre omtales saaledes Skiddenfærdigheden som forfærdelig. Kun paa de færreste Gaarde vadskes nogenlunde; Gulvene dækkes af et tykt Lag af al Slags Affald; Ventilation mangler, Luften i Værelserne holdes stadig fugtig ved Damp fra Kogeoerne, der have afløst de tidligere Skorstene. Alle Slags Sygdomsspirer gro i en saadan Stue som i en Mistbænk og inficere den for Smørproduktion eller til Husholdningsbrug opsamlede Melk, der sammen med Rester efter Maaltiderne hensættes ofte utildækket paa de langs Væggene opslaaede Hylder. Det lovpriste Fjeldsmør kan paa denne Maade blive en farlig Vare for Forbrugerne i Byerne (J. F. Holst). Fra Faaberg omtales, at de økonomiske Forhold igjen ere blevne bedre for Arbeidsmanden paa Grund

Tabel over Temperatur- og Barometerstand samt

Aar 1883.	Januar.	Februar.	Marts.	April.
Middelthermometerstand	÷ 7.66	÷ 3.58	÷ 6.16	2.32
Middelbarometerstand	28.25	28.35	28.17	28.41
Antal Regndage	-	1	-	3

af større Fortjeneste ved Skogdrift og Tømmerhugst, der atter drives i større Udstrækning end i de foregaaende Aar. Den store Udvandring har ogsaa berøvet Distriktet en Mængde Arbeidskraft, hvorfor det ofte er ondt for Arbeidsfolk, og Daglønnen er i Stigende. I Ringebu vises der almindelig baade Ligegyldighed og Ukyndighed ved Tilberedning af Maden for Tjeneste- og Arbeidsfolk. Som særlig skadelig for Helbredden nævnes den saakaldte «Kaal» (harsk Kjød og Flek med utilstrækkelig kogte Ærter og Byggryn).

Sygehuse. Fra de sydlige Dele af Amtet klages der stadig over Mangel paa Sygehus siden Amtssygehusets Flytning til Lillehammer. I denne By er der paa Fattighuset indrettet et større Værelse til Sygestue for Kvinder med chroniske Sygdomme. Den antagne Sygepleierske, der tillige besørger Økonomien, kontrolleres af Fattigforstanderen, der bor i Bygningen. Paa Lillehammer virker desuden et Selskab for privat Sygepleie, der lønner en Diakonisse, som ved Sygdomstilfælde i Fattigfolks Hjem bistaar med Raad og Daad.

Kvaksalveri. Fra flere Kanter klages der over talrige Kvaksalvere. Offentlig ansatte Mænd, en Amtsyrlæge i Valders og en Skolelærer i Ringebu, have endog indladt sig paa denne uheldige Bisyssel. (J. F. Holst).

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af fattige Syge, Sundhedskommissionsmøder, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundhedskommissioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	18	1630	37	2455	17
Hadeland og Land	5	764	5	596	3
Søndre Valders	2	94	1	165	-
Nordre —	1	9	1	47	1
Toten	2	134	14	646	3
Faaberg	3	419	10	370	3
Ringebu	2	29	4	275	1
Lom	2	163	2	182	6
Lesje	1	18	uopg.	174	-

Fugtighedsforhold paa Gaarden Helmen i Gran 1883.

Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
7.21	11.23	12.56	10.07	6.50	2.24	÷ 0.28	÷ 3.91
28.19	28.32	28.12	28.15	28.20	28.10	28.33	28.14
3	9	15	11	7	4	7	2

VIII. Bratsbergs Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjelpe- vaccinatorer.
Amtet		115.86	83 171	26	2	38	33
1. Skien		8.26	24 487	9	2	13	5
	Skien, Kjøbstad	0.016	5 362	5	2	3	-
	Porsgrund —	-	3 453	2	-	2	-
	Brevik —	-	2 252	2	-	2	-
	Eidanger	1.15	2 999	-	-	1	1
	Solum	2.42	5 121	-	-	4	2
	Gjerpen	2.97	4 285	-	-	-	1
	Slemdal	1.71	1 015	-	-	1	1
2. Kragerø		12.85	19 666	7	-	6	5
	Kragerø, Kjøbstad ..	-	4 669	3	-	3	-
	Langesund, Ladested ..	0.003	1 084	1	-	1	-
	Stathelle — ..	-	427	-	-	-	-
	Bamble	2.20	4 050	1	-	-	1
	Sandøkedal }	2.63	2 174	-	-	1	1
	Skaatø }	2.63	3 803	1	-	-	1
	Drangedal	8.02	3 459	1	-	1	2
3. Holden		8.18	11 274	3	-	5	5
	Holden	1.89	3 233	2	-	1	1
	Lunde	2.04	2 131	-	-	1	1
	Bø	1.68	2 501	-	-	2	1 ¹⁾
	Saude	2.57	3 409	1	-	1	2

¹⁾ ledig.

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 30te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
4. Sauland		12.30	7 190	2	-	4	4
	Hiterdal	3.33	3 048	1	-	2	2
	Hjertdal	6.75	2 744	1	-	1	2
	Gransherred (Hovinds Sogn undtaget)	2.22	1 398	-	-	1	-
5. Hviteseid		17.57	8 704	2	-	3	6
	Silgjord	5.54	3 743	1	-	1	3
	Hviteseid	5.41	3 265	1	-	1	2
	Nissedal	6.62	1 696	-	-	1	1
6. Laardal		34.40	8 217	2	-	5	5
	Laardal	2.17	1 391	2	-	1	1
	Fyresdal	9.48	2 040	-	-	1	1
	Mo	5.22	1 915	-	-	1	1
	Vinje	9.29	1 987	-	-	1	1
	Rauland	8.24	884	-	-	1	1
7. Tinn		22.28	3 633	1	-	2	3
	Tinn	17.22	2 567	1	-	1	-
	Hovinds Sogn (af Grans- herred)	3.24	897	-	-	1	-
	Mjøsstrandens Sogn (af Rauland)	1.82	169	-	-	-	-

Sundhedstilstanden omtales som god fra alle Distrikter, fra Skien og Kragerø endog som usædvanlig god. Af epidemiske Sygdomme anmeldtes næsten det samme Antal som i 1882. Mæslinger og Lungebetændelse optraadte sjældnere, derimod vare akutte katarrhalske Sygdomme noget almindeligere end Aaret iforveien, og af diphtherisk Svælgbetændelse og Kusma opgives et større Antal Tilfælde end i noget tidligere Aar siden 1868.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1 465 eller 16,9 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (87 000).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hid sættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel. (Side 78).

Typhoidfebrenes Antal, der Aaret iforveien havde naaet sit Minimum siden 1853, tiltog atter noget, især i Skien og Kragerø Distrikter. Fra Porsgrund, Langesund og Kragerø By omtales Smitteimport fra udenlandske Havne med hjemvendende Sømænd; en Del andre Tilfælde i Langesund tilskrives Smitte fra Bamble Sogn, hvor Sygdommen ligesom i flere andre Prestegjeld ved Skiensfjorden og Nordsjø forekom sporadisk.

Barselseber. 2 af de 3 dødelig endende Tilfælde i Kragerø By optraadte med kort Mellemrum i samme Jordemoders Praxis; hun maatte ophøre med sin Virksomhed i 5 Uger og underkaste sig en grundig Desinfektion.

Vandkopper havde fremdeles nogen Udbredning i Byerne ved Skiensfjorden og i Kragerø.

Skarlagensfeberen holdt sig ogsaa væsentlig til Byerne og de nærmeste Landdistrikter, hvor den navnlig mod Aarets Slutning fik større Udbredning.

Mæslingeepidemien, der havde naaet sit Kulminationspunkt Vaaren 1882, var næsten ophørt ved Aarsskiftet. Nogle Tilfælde anmeldes dog fra Bamble og Skien By langt ud paa Sommeren.

Kighoste optraadte epidemisk i Skien og Omegn fra Januar til August Maaned. I Tinns Distrikt, hvor der havde hersket en Epidemi siden November 1882, var Sygdommen i Aarets første Halvdel fremdeles almindelig.

Diphtherisk Svælgbetændelse omtales fra alle Distrikter undtagen Laardal og forekom i alle Aarets Maaneder, hyppigst i 3die og 4de Kvartal. Skjøndt Tilfældenes Antal var temmelig betydeligt, optraadte ingensteds nogen større Epidemi; de fleste Tilfælde baade i Byerne (Skiens Distrikt) og Landdistrikterne forekom sporadisk med mere eller mindre tydelig udtalt Smitteforbindelse. Fra Lunde Sogn (Holden), fra Lilleherred (Sauland) og fra Nissedal (Hviteseid) omtales mindre Epidemier. Smittestoffet synes at have trængt frem fra de østlige Nabobygder i Nummedal.

Af **Kusma** omtales et større Antal Tilfælde end i de foregaaende 15 Aar tilsammen; navnlig i Vaarmaanederne var Sygdommen meget almindelig udbredt over største Delen af Amtet; fra Skien omtales hyppige Metastaser til Testiklerne og enkelte Tilfælde med Hjernekomplikationer.

Lungebetændelse. Fra Kragerø Distrikt omtales en Epidemi, der i Marts—Juni Maaneder hjemsøgte Drangedal Herred; Sygdommen begyndte nordlig i Tørdal Annex og udbredte sig derfra sydover gennem Drangedal Hovedsogn til Gaardene ved Tokevandets Midte, hvor den syntes at standse; Refrigerium som Aarsagsmoment lod sig i Regelen udelukke, derimod var i de fleste Tilfælde Smitte tydelig paaviselig; Sygdommen optraadte oftest med 2—3 Tilfælde i hvert Hus og udbredte sig fra Grænd til Grænd, idet kun faa Gaarde gik aldeles fri. Mortalitetsprocenten var over 34, og mange, navnlig ældre decrepide Individuer og Børn under 1 Aarsalderen bortreves efter et meget kort Sygeleie (Glatved). Ogsaa fra Tinns Distrikt omtales flere Tilfælde inden en begrændset Lokalitet i Jørstadbygden (små. Distriktslæge Augestads Beretning om Lungebetændelsens Optræden i Tinns Distrikt, optaget som Bilag i Medicinalberetningen for 1881.)

Blodgang optraadte i Skiens Distrikt paa 2 temmelig langt fra hinanden beliggende Steder (Mælum og Gjerpen); nogle faa Tilfælde omtales ogsaa fra Kragerø Distrikt (Bamblé).

Koldfeber optraadte udelukkende mellem Sømænd, der havde paadraget sig Sygdommen under Ophold i fremmede Havne.

Skjørbug forekom fremdeles temmelig almindelig i Laardals Distrikt; hyppigst sees kun en skorbutisk Affektion af Tandkjødet, bekjendt under Navnet «Tandsjuka».

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tilsammen Behandlede.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
		1	2	3	4	5	7
		Skien.	Kragerø.	Holden.	Hviteseid.	Sauland.	Tinn.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	50	22	24	-	3	-	1
Gonorrhoe, Urethrit	75	52	20	1	-	1	1

I Bratsbergs Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Typhoidfeber	36	5	36	7	-	3	6	3	1	8	3	1	1	1	2
Barselfeber	12	7	10	1	-	-	3	1	-	-	1	-	1	2	1
Vandkopper	75	-	75	7	9	12	6	10	2	6	-	4	7	1	11
Skarlagensfeber	38	1	38	2	-	4	-	-	2	1	4	7	-	5	13
Røde Hunde	6	-	6	3	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Mæslinger	7	-	7	2	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-
Rosen	103	1	103	3	11	10	12	7	7	4	5	5	12	13	14
Kighoste	157	2	157	16	32	27	17	16	15	20	10	3	1	-	-
Diphtherisk Svælgbetændelse	102	28	102	9	1	9	7	7	9	5	20	6	6	2	21
Strubehoste	31	12	30	5	2	10	2	2	1	1	1	1	1	2	2
Kusma	630	-	622	45	37	102	130	128	52	31	17	17	23	19	21
Akut Bronchit.	3132	29	3132	386	310	352	258	359	218	214	162	133	188	235	317
Andre katarrh. Tilfælde															
Lungebetændelse	496	87	496	72	50	53	79	72	32	25	19	9	15	34	36
Pleurit	121	4	121	14	11	12	12	11	11	7	8	9	12	7	7
Gigtfeber	73	1	73	13	8	4	7	4	5	4	7	8	8	8	5
Koldfeber	7	-	7	-	-	1	1	-	1	2	1	1	-	-	-
Diarrhoe (akut)	1170	22	1170	79	48	61	61	85	97	212	181	93	78	92	83
Cholera nostras															
Blodgang	9	1	7	-	-	-	-	-	-	-	5	-	2	-	-
Skjørbug	26	1	25	1	-	3	4	2	6	4	2	1	1	-	1
Tilsammen	6231	201	6217	665	519	664	608	707	460	542	443	297	356	422	534

	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.													
			1		2		3		4		5		6		7	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Skien.		Kragerø.		Holden.		Sauland.		Hviteeid.		Laardal.		Tinn.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Typhoidfeber	36	5	15	1	16	2	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	12	7	4	2	4	3	1	-	-	-	1	-	2	2	-	-
Vandkopper	75	-	32	-	39	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	38	1	17	-	21	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Røde Hunde	6	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	7	-	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	103	1	57	1	24	-	6	-	9	-	4	-	3	-	-	-
Kighoste	157	2	111	1	5	-	-	-	6	-	-	-	-	-	35	1
Diphtherisk Svælgbet. . . .	103	29	55	14	7	1	34	9	4	2	1	-	-	-	2	1 ¹⁾ 3
Strubehoste	31	12	14	5	14	6	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Kusma	630	-	172	-	329	-	10	-	4	-	76	-	35	-	4	-
Akut Bronchit	3134	31	1368	20	1437	3	58	1	49	2	116	4	66	1	40	-
Andre katarrh. Tilfælde																
Lungebetændelse	507	98	221	27	115	39	22	3	30	4	67	11	37	9	15	5
Pleurit	121	4	38	-	31	2	9	1	17	1	11	-	10	-	5	-
Gigtfeber	73	1	29	1	14	-	6	-	8	-	7	-	3	-	6	-
Koldfeber	7	-	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut)	1171	23	426	6	599	9	63	6	26	2	40	-	11	-	6	-
Cholera nostras																
Blodgang	9	1	6	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjorbug	26	1	1	1	-	-	-	-	-	-	3	-	22	-	-	-
Tilsammen	6246	216	2576	80	2667	66	217	22	153	11	330	15	190	13	113	9

¹⁾ Deraf 1 blandt de i 1882 anmeldte Tilfælde.

Liste over forskellige væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt op- givne.		Børn.		Voxne.		Antal anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.													
								1		2		3		4		5		6		7	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Md.	Kv.	Md.	Kv.	Skien.		Kragereø.		Holden.		Sauland.		Hvites- eid.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.						Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Chronisk Rheumatisme	335	-	2	-	168	99	24	99	-	77	-	7	-	12	-	42	-	66	-	32	-
Fnat	527	-	50	50	28	27	8	10	-	5	-	5	-	31	-	476	-	alm.	-	-	-
Skurv	6	-	3	2	1	-	4	-	-	1	-	1	-	1	-	3	-	-	-	-	-
Kjertelsyge	233	5	57	83	15	28	19	59	-	46	4	55	1	13	-	29	-	29	-	2	-
Rachit	113	-	54	47	1	-	15	21	-	23	-	11	-	10	-	20	-	28	-	-	-
Simpel Meningit	20	17	6	4	6	3	10	4	4	5	3	-	-	3	2	5	5	2	2	1	1
Tuberkuløs Meningit	42	41	15	21	1	1	13	22	21	15	15	2	2	3	3	-	-	-	-	-	-
Svindstot	365	154	15	20	125	161	24	146	60	103	50	31	9	23	11	47	15	8	4	7	5
Kræft	100	65	-	-	41	56	22	39	23	24	18	8	5	11	5	8	5	4	4	6	5
Vatersot og Morbus Brightii	84 ¹⁾	19	7	1	42	34	18	39	5	21	6	3	2	5	2	12	2	3	1	1	1
Blegsot og Anæmi	1074	1	35	119	62	758	22	501	1	358	-	17	-	32	-	73	-	50	-	43	-
Menstruationsuordener	249	-	-	-	-	249	18	104	-	24	-	8	-	27	-	27	-	59	-	-	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1292	7	17	20	532	444	23	440	-	411	2	30	-	149	4	89	1	109	-	64	-
Ormesygdomme	118	-	42	57	8	9	17	32	-	17	-	6	-	3	-	29	-	31	-	-	-
Drankersygdomme	14	3	-	-	14	-	9	4	1	2	-	1	1	-	-	2	-	4	-	1	1
Struma	8	-	1	1	-	6	2	-	-	-	-	-	-	3	-	5	-	-	-	-	-

1) Vatersot 6, Morbus Brightii 13.

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget Tabel Side 80.

Fnat er fremdeles meget almindelig i Hviteseid og Laardal. I først-nævnte Distrikt uddeltes ved offentlig Foranstaltning Styraxliniment til 372 Patienter. Den brugelige Desinfektion af Klæder, der ikke kunne vadskes, ved Opvarmning i Badstue synes ikke at være fuldt paalidelig (Vaumund).

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsaaarsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Skien	295	60	80	215
Skien By	108	25	37	71
Porsgrund —	61	10	15	46
Brevik —	28	7	10	18
Landdistrikt	98	18	18	80
Kragerø	271	50	66	205
Kragerø By	62	12	11	51
Langesund —	15	1	4	11
Stathelle —	2	-	-	2
Landdistrikt	192	37	51	141
Holden	58	9	22	36
Sauland	46	11	11	35
Hviteseid	55	15	15	40
Laardal	62	4	13	49
Tinn	31	5	9	22
Bratsbergs Amt	818	154	216	602
Deraf i Byer	276	55	77	199
— Landdistrikt	542	99	139	403

For hele Amtet udgjør Dødsprocenten af Svindsot 18,8 pCt. af samtlige kjendte Dødsaaarsager og 25,6 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten henholdsvis 19,9 pCt. og 27,6 pCt., for Landdistrikterne ligesaa henholdsvis 18,3 pCt. og 22,1 pCt.

I Laardal er Sygdommen fremdeles i Aftagende. (Bakke).

Forgiftning forekom inden en Familie i Hviteseid, hvor samtlige 5 Børn bleve syge efter Nydelsen af Poteter, der vare kogte i en Kjedel, netop benyttet til Rødfarvning af Strømper med arsenikholdig Anilinfarve. Familiens voksne Medlemmer fik ogsaa lette gastro-enteritiske Forgiftningssymptomer; ingen døde. (K. Grimsgaard).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning.		Exvisce- ration.	Efter- byrds- opera- tion.
	Mødre.		Børn.		Mødre.		Børn.		Mødre.	Børn.	Mødre.	Mødre.
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer . . .	24	-	23	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed . . .	2	-	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnoren ¹⁾ 2	-	¹⁾ 1	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-
Trange Fødselsveie . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydropisk Foster . . .	-	²⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-
Placenta prævia og Blødning	-	-	-	-	-	³⁾ 1	-	1	-	-	-	-
Isseleie med fremfalden Arm og Navlesnor . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Bækkensneverhed ved Fødsel	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Tilsammen	29	1	27	3	4	1	1	4	1	1	1	8
	30		30		5		5					

¹⁾ 1 Gang efter Vending ved udvendige Haandgreb og Reposition af Navlesnoren.

²⁾ Døde 2 Døgn efter Forløsningen (Biberia). ³⁾ Døde 2 Timer efter Forløsningen af Blødning.

Desuden udførtes 1 Gang Accouchement forcé paa uforløst død Kvinde. Strax efterat Moderen var død under et eclamptisk Anfald, udvidedes Modermunden, og Vending foretoges; Fosteret var dødt, idet Udtrækning vanskeliggjordes ved Modermundens Modstand.

Ialt 46 **obstetriciske Operationer** udførte af Læger, hvoraf 22 i Skien, 13 i Kragerø, 7 i Holden, 3 i Sauland og 1 i Hviteseid Distrikter. Indikationer og Udfald ville sees af ovenstaaende Tabel.

Fødte og Døde. (Se Tabel næste Side).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1155 Fødte over Døde og Forkøldet mellem hine og disse = 100 : 55.9.

Døde paa Barselseng. Lægerne opgive Dødsårsagen for 9 Barselkvinder: 7 døde af Barselfeber, 1 af besværlig Fødsel og 1 uforløst af Eclampsii.

De hyppigste Dødsårsager. (Se næste Side).

Veirliget. Vinteren var snefuld og tildels kold, ligesaa Vaaren; Sommeren og Høsten middelsvarm med en Mængde Regn, der tildels vanskeliggjorde Indhøstningen; den paafølgende Vinter mild. Udbyttet af Jordbruget var som et godt Middelsaars, særlig var Høavlingen meget betydelig.

Levemaade og hygieeniske Forhold. Fra Skien anføres, at Arbeidsfortjenesten har været meget god, og at der har været rigelig Adgang til Køb af gode Levnetsmidler (Backer). I Kragerø, hvor der er liden Plads for

Fødte og Døde.

Distrikt.	Fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Skien	825	462	90	8	2	25	9	1	-
Skien By	233	120	30	2	1	3	-	-	-
Porsgrund —	102	54	18	2	1	5	-	-	-
Brevik —	52	33	5	-	-	2	-	-	-
Landdistrikt	438	255	37	4	-	15	9	1	-
Kragerø	721	333	76	12	5	26	8	-	-
Kragerø By	158	66	15	3	4	6	1	-	-
Langesund —	35	17	2	-	-	2	-	-	-
Stathelle —	12	6	-	-	-	-	1	-	-
Landdistrikt	516	244	59	9	1	18	6	-	-
Holden	313	197	32	3	1	7	3	1	1
Sauland	216	121	20	-	1	7	1	-	-
Hviteeid	241	153	19	1	1	4	-	1	-
Laardal	206	137	18	-	3	9	2	-	-
Tinn	98	62	10	1	-	4	2	-	-
Bratsbergs Amt	2620	1465	265	25	13	82	25	3	1
Deraf i Byer	592	296	70	7	6	18	2	-	-
— Landdistrikt	2028	1169	195	18	7	64	23	3	1

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindsol	154	55	99
Lungebetændelse	98	23	75
Alderdomssvagthed	77	15	62
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	72	29	43
Kræft	65	22	43
Organisk Hjertesygdom	32	12	20
Akut Bronchit og Laryngit	31	15	16
Diphtherisk Svælgbetændelse	29	9	20
Hjerneslag	26	14	12
Medfødt Svaghed	24	12	12
Diarrhoe og Cholera nostras	23	7	16

Byudvidelsen, ere Gaderne fremdeles trange og Bebyggelsen altfor tæt. Drangedal beskrives som en stærkt konsumerende og lidet producerende Bygd, der væsentlig lever af sin i Form af store Skove opsparede Kapital, medens Jordbruget ligger betydelig nede. I den senere Tid ere dog Skovene stærkt medtagne, uden at derfor nogen økonomisk Fremgang har fundet Sted. Vilkaarene hos Arbeidsfolk og den talrige Inderstklasse ere yderst smaa, og Kravene paa Fattiggassen blive stadig større og større; hertil bidrager væsentlig de altfor tidlig indgaaede Ægteskaber, Mangel paa Sparsommelighed og Ukyndighed hos Kvinderne i Husstellet. Med Renligheden er det ogsaa daarlig bevendt. Drikfældigheden er bleven noget indskrænket ved en i de senere Aar stærkt udbredt pietistisk Vækkelse, der dog ikke har kunnet sætte nogen Stopper for det meget udbredte og ødelæggende Natteløberi, der florerer saa godt som nogensinde før (Glatved). Fra Holden klages over megen Drukkenskab ombord i Dampskibene; Brændevin bringes med, og Øl erholdes ombord. Tobaksrøgning er meget udbredt ogsaa mellem Kvinderne (Holmboe). Fra Laardal anføres, at Husstellet er blevet ordentligere, og Madtillavningen bedre; Ædruelighedsforholdene ere upaaklagelige (Bakke).

Sygehuse. Foruden Amtssygehuset i Skien findes 2 Sygestuer i den derværende Fattiggaard for chroniske Patienter; det midlertidige Sygehus for Optagelse af epidemiske Syge i Kragerø har 2 Gange været i Brug til Typhoid-feberpatienter.

Bade. I Skien findes en Anstalt for varme og kolde Bad; i Porsgrund, Brevik og Eidanger flere Strømbadsindretninger; i Kragerø en meget benyttet Badeanstalt, hvor man faar varme og kolde Bad i Ferskvand eller Søvand.

Amtet har 5 **Apotheker**, der alle visiteredes; se forøvrigt den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Sundhedskommissionsmøder, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommissioner. Antal Møder.	Vaccinerede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	11	1175	32	1859	17
Skien	3	645	10	573	10
Kragerø	3	125	14	311	1
Holden	1	117	6	278	1
Sauland	1	35	-	285	-
Hviteseid	2	170	-	231	5
Laardal	-	-	-	181	-
Tinn	1	83	2	-	-

IX. Nedenæs Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil	Indb. 30te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		71.95	71 987	20	2	29	20
1. Østre Nedenæs ...		6.85	27 902	6	-	7	5
	Østerrisor, Kjøbstad	-	2 390	3	-	1	-
	Tvedestrand, Ladested	-	1 364	2	-	-	-
	Gjerestad	2.41	2 582	-	-	1	2
	Søndeled	1.49	3 429	-	-	1	1
	Dybvaag	0.49	4 479	1	-	2	2
	Holt	1.42	4 346	-	-	1	-
	Østre Moland	-	2 485	-	-	1	-
	Barbo	1.04	4 568	-	-	-	-
	Tromø	-	2 159	-	-	-	-
2. Vestre Nedenæs ..		8.757	30 018	11	2	16	7
	Arendal, Kjøbstad	-	4 132	6	2	6	-
	Grimstad, —	-	2 552	3	-	1	-
	Lillesand, Ladested	-	1 325	1	-	1	-
	Froland	2.27	2 058	-	-	1	1
	Øiestad	0.924	4 272	1	-	1	-
	Hisø		2 476	-	-	-	-
	Fjære	0.471	4 236	-	-	1	1
	Landvik	1.495	2 189	-	-	1	1
	Eide	0.254	748	-	-	1	1
	Vestre Moland	0.806	2 295	-	-	1	1
	Birkenæs	1.868	1 730	-	-	1	1
	Høivaag	0.660	2 005	-	-	1	1
3. Aamli		15.27	5 401	1	-	3	3
	Aamli	8.07	2 338	1	-	1	1
	Mykland	3.28	658	-	-	-	-
	Vegaardsheien	2.67	1 819	-	-	1	1
	Heirefos	1.25	586	-	-	1	1
4. Evje		8.84	4 046	1	-	1	3
	Veigusdal	3.94	933	-	-	-	1
	Evje		857	-	-	-	1
	Hordnæs	4.90	2 256	1	-	-	1
	Iveland			-	-	1	
5. Sætersdalen		32.21	4 620	1	-	2	2
	Bygland	10.39	2 224	1	-	1	1
	Valle	21.82	2 396	-	-	1	1

I Nedenæs Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	55	6	55	10	2	7	1	3	3	2	4	5
Barselfeber	10	2	9	1	-	-	-	1	-	1	4	-
Vandkopper	28	-	28	5	4	1	4	9	-	3	-	-
Skarlagensfeber	256	14	256	37	17	25	30	34	18	16	8	16
Røde Hunde	6	-	6	2	2	-	-	-	-	-	1	-
Mæslinger	49	1	49	10	9	19	2	2	1	5	-	-
Rosen	65	-	65	9	5	8	3	5	7	5	4	5
Kighoste	385	19	385	7	3	9	6	6	25	38	66	51
Diphtherisk Svælgbetændelse	77	22	77	3	10	2	2	9	15	5	7	10
Strubehoste	7	5	7	-	4	1	-	-	1	-	-	-
Kusma	343	-	343	2	2	7	13	22	56	35	26	18
Akut Bronchit	2510	43	2442	257	264	379	375	356	164	108	85	72
Andre katarrh. Tilfælde												
Lungebetændelse	356	43	356	23	28	71	62	55	19	11	8	7
Pleurit	97	3	97	10	7	6	10	9	5	11	2	5
Gigtfeber	96	3	96	12	9	9	7	13	3	7	4	8
Koldfeber	20	-	20	3	-	-	2	5	3	-	1	4
Diarrhoe (akut)	695	14	695	55	45	62	57	61	49	88	73	52
Cholera nostras												
Blodgang	4	-	4	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Skjørbug	5	-	5	1	1	-	1	1	1	-	-	-
Tilsammen	5064	175	4995	448	414	606	575	491	370	335	293	253

	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.									
						1		2		3		4		5	
				Tilfælde.	Dødsfald.	Østre Nedenæs.		Vestre Nedenæs.		Aamli.		Evje.		Sætersdalen.	
						Tilfælde.	Dødsf.	Tilfælde.	Dødsf.	Tilfælde.	Dødsf.	Tilfælde.	Dødsf.	Tilfælde.	Dødsf.
Typhoidfeber	4	10	4	55	6	28	2	27	4	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	1	-	1	10	2	3	-	5	1	-	-	1	1	1	-
Vandkopper	1	1	-	28	-	9	-	19	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	13	20	22	256	14	113	5	135	9	4	-	4	-	-	-
Røde Hunde	1	-	-	6	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	-	1	-	49	1	8	-	28	-	-	-	6	-	7	1
Rosen	3	5	6	65	-	18	-	44	-	1	-	2	-	-	-
Kighoste	58	57	59	385	19	59	2	271	17	52	-	-	-	3	-
Diphtherisk Svælgbetændelse	1	7	6	77	22	22	8	55	14	-	-	-	-	-	-
Strubehoste	-	1	-	7	5	3	2	3	2	1	1	-	-	-	-
Kusma	40	76	46	343	-	161	-	168	-	8	-	6	-	-	-
Akut Bronchit	118	161	203	2512	45	795	16	1577	26	77	3	60	-	3	-
Andre katarrh. Tilfælde															
Lungebetændelse	13	28	31	362	49	144	22	201	23	7	1	2	1	8	2
Pleurit	10	11	11	97	3	51	1	37	2	3	-	4	-	2	-
Gigtfeber	5	10	9	96	3	31	2	59	1	5	-	1	-	-	-
Koldfeber	1	-	1	20	-	7	-	13	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut)	55	54	44	699	18	258	5	402	11	35	2	4	-	-	-
Cholera nostras															
Blodgang	-	1	-	4	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Skjærbug	-	-	-	5	-	-	-	2	-	-	-	-	-	3	-
Tilsammen	324	443	443	5076	187	1713	65	3053	110	193	7	90	2	27	3

Sundhedstilstanden skildres som god i Bydistrikterne, som usædvanlig god i de indre Distrikter. Mæslingeepidemien fra foregaaende Aar fortsatte sig til henved Midtsommer; diphtherisk Svælgbetændelse optraadte noget sjældnere end Aaret iforveien, derimod vandt Skarlagensfeber, Kighoste og Kusma forøget Udbredning inden næsten alle Distrikter. Akute katarrhalske Sygdomme og Lungebetændelse optraadte hyppigere, akute gastriske Sygdomme adskillig sjældnere end i Aaret 1882.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1355 eller 16.9 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (80 300).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** er indtaget foranstaaende af Lægerne Opgaver sammendragne Tabel. (Side 86).

Typhoidfeber. Tilfældenes Antal var lidt færre end i det foregaaende Aar; Sygdommen opgives ligesom da kun fra Kystdistrikterne. I østre Nedenæs bragtes Smitten ved en Omstreiferfamilie til Søndeled Sogn, hvorfra den atter ved en syg Tjenestepige førtes til hendes Hjem i Gjerestad. I Holt optraadte ogsaa nogle Tilfælde, der stode i Forbindelse med dem i Søndeled. Flere Gange importeredes Sygdommen ved hjemkomne syge Søfolk, men vandt ingen videre Udbredning. Fra vestre Nedenæs omtales ogsaa flere Importer med syge Sømænd.

Af **Vandkopper** forekom spredte Tilfælde navnlig i Byerne ved Kysten.

Skarlagensfeber, der siden 1881 igjen har tiltaget i Hyppighed, optraadte inden alle Distrikter med Undtagelse af Sætersdalen. Navnlig vandt den større Udbredelse i østre og vestre Nedenæs, hvor den fra Byerne Tvedestrand og Arendal synes at have spredt sig til de nærmest liggende Landsbygder. I Arendal havde Sygdommen allerede i 4de Kvartal 1882 hersket som Epidemien og fortsatte sig som saadan i hele det paafølgende Aar med en liden Stands i Juli Maaned. Fra Aamli Distrikt omtales 4 Tilfælde paa en Gaard i Topdal med Smitte fra Arendalskanten. Det lykkedes her at indskrænke Sygdommen til den først angrebne Gaard. Til Evje importeredes ogsaa Smitte fra en af Smaabyerne ved Kysten; Sygdommen udbredte sig ikke udenfor den oprindelig angrebne Gaard i Iveland.

Samtidig med Skarlagensfeber og Mæslinger iagttoges nogle Tilfælde af **røde Hunde** i Arendal og Omegn.

Mæslingeepidemien, der i Mai 1882 havde naaet sit Maximum, fortsatte sig ind i dette Aar, idet den væsentlig holdt sig til mere afsidesliggende Gaarde i Landdistrikterne, medens den synes at have raset ud i Byerne. Til de øvre Sogne i Sætersdalen naaede Sygdommen sidst i Juli Maaned, og hermed synes Epidemien afsluttet; den var i det hele mild, og der meldes kun om et Dødsfald (i Sætersdalen).

Kighoste, der Aaret iforveien væsentlig havde holdt sig til Tvedestrand og Omegn i østre Nedenæs, udbredte sig østenfra vestover til Byerne i vestre Nedenæs, hvorfra atter Landdistrikterne smittedes. Til Aamli bragtes Sygdommen midtsommers, og i November omtales de første Tilfælde i Sætersdalen inden en indflyttet Familie i Bykland. Epidemien, der naaede sit Maximum i Juli Maaned, var i det hele mild; de opgivne Dødsfald skyldtes i flere Tilfælde komplicerende Lungesygdomme hos svagelige Børn.

Diphtherisk Svælgbetændelse optraadte med for det meste spredte Tilfælde i begge Kystdistrikter. Fra Gjerestad omtales dog 6 Tilfælde, hvoraf 5 dødelige, paa 2 høit og afsides liggende Nabogaarde, og i Høivaag forekom en liden Epidemien inden 3 nærboende Familier. Enkelte af de samtidig optrædende **Strubehostetilfælde** vare muligens ogsaa af diphtherisk Natur.

Epidemisk Parotit var overalt med Undtagelse af i Sætersdalen meget udbredt. Over 30 Procent af de anmeldte Tilfælde forekom mellem Voxne;

Liste over forskellige væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikter.									
	Tilfælde.	Dødsfald.						1		2		3		4		5	
			Østre Nedenæs.		Vestre Nedenæs.			Aamli.		Evje.		Sætersdalen.					
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.		Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.				
Chronisk Rheumatisme	192	-	1	2	101	88	18	28	-	151	-	8	-	3	-	2	-
Fnat.	84	-	18	18	21	27	15	32	-	45	-	6	-	1	-	-	-
Skurv	6	-	4	1	-	1	3	1	-	3	-	2	-	-	-	-	-
Kjertelsyge	195	4	57	88	17	33	19	66	1	106	3	13	-	7	-	3	-
Rachit	56	4	22	26	3	4	15	18	1	36	3	1	-	-	-	1	-
Simpel Meningit	17	13	6	8	2	1	10	5	4	8	6	-	-	2	2	2	1
Tuberkuløs Meningit.	25	23	13	10	1	-	15	11	10	13	13	-	-	1	-	-	-
Svindstot	411	144	14	36	139	212	20	143	47	225	75	21	14	5	2	17	6
Kræft	53	34	-	-	25	24	18	18	11	25	16	4	3	4	3	2	1
Vatersot og Morbus Brightii	70	1) 27	-	4	32	27	17	22	14	35	9	4	2	4	1	5	1
Blegsot og Anæmi	636	-	23	71	21	52	20	207	-	383	-	38	-	6	-	2	-
Menstruationsuordener	143	-	-	-	-	143	18	24	-	106	-	7	-	5	-	1	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1061	5	18	72	301	659	20	301	1	654	4	52	-	41	-	13	-
Ormesygdomme	204	-	71	93	19	21	17	45	-	142	-	9	-	8	-	-	-
Drankersygdomme	7	1	-	-	7	-	4	2	-	4	-	1	1	-	-	-	-
Struma	2	-	-	-	1	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-

¹⁾ Vatersot 13, Morbus Brightii 14.

Komplikationer, især Testikelbetændelser, vare meget hyppige. I Evje skal Kusma med omtrent 10 Aars Mellemrum 3 Gange have optraadt i Distriktet. Dette Aar forekom Sygdommen kun paa 3 isolerede Gaarde i Iveland.

Lungebetændelse omtales som meget sjelden i Evje Distrikt, og der nævnes et Par Gaarde, Birkeland og Tønnesland i Hordnæs, hvor Sygdommen synes at have Tilbøielighed til at holde sig. (Chr. Bull).

Epidemisk Diarrhoe, tildels med blodige Udtømmelser, optraadte flere-steds i Aamli Distrikt. Paa en Gaard Uldal i Mykland, hvor der er 5 Op-siddere, angrebes næsten samtlige Beboere.

Skjørbug. Fra Valle og Bykle i Sætersdalen omtales slemme Mund-affektioner, der maa ansees for skorbutiske, som hyppig forekommende. (A. Olsen).

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus ville sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Antal Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.				
			1		2		4
			Østre Nedenæs.		Vestre Nedenæs.		Evje.
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.
Syphilis	50	2	13	1	36	1	1
Gonorrhoe, Urethrit ..	102	-	20	-	81	-	1

Fra Evje anføres at veneriske Sygdomme ere aldeles ukjendte paa disse Kanter mellem Bygdens egne Folk. De 2 Angrebne vare fremmede, en Sømand og en Veiarbejder.

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget foranstaaende Tabel. (Side 89).

Fnat. Medens Sygdommen anføres at være i betydeligt Aftagende i Aamli, er den i Sætersdalen fremdeles meget udbredt. Særlig synes Faren for Smitteoverførelse at være stor under Opholdet paa Sætrene. Ifølge Sundheds-kommissionsbeslutning ere Lærerne paalagte at efterse, om Skolebørnene lide af Sygdommen. (A. Olsen).

Svindstot. For hele Amtet udgjorde Dødsfald af Svindstot 21.1 pCt. af samtlige kjendte Dødsaaarsager og 30.6 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten af Svindstot i Forhold til de nævnte Dødsaaarsager henholdsvis 19.8 pCt. og 27.0 pCt., for Landdistrikterne 22.6 pCt. og 31.9 pCt. (Se Tabellen næste Side).

Sjeldne Tilfælde. Fra Omegnen af Tvedestrand omtales et Tilfælde af Solstik (Insolatio). Den 24de Juli Kl. 12 Middag under klart Solskinsveir (det var i disse Dage indtil 24° R. i Skyggen) blev en 37aarig Pige efter fore-gaaende Velbefindende under Arbeidet med Høaannen heftig syg med stærk Hovedpine, Hallucinationer, paroxysmevis optrædende Kramper og snart indtræ-dende Bevidstløshed. Den Syge maatte bæres til Hus, og Lægen, der kom til 3 Timer efter Anfaldet, fandt hende bevidstløs med kongestioneret Ansigt, stærk Puls i Karotiderne, lige store Pupiller og sløvt Blik; svag Reaktion af Øienlaag ved Berørelse, Respirationen hurtig (46), Temperatur 40.3^o C. og Puls 128. Senere indtraadte atter Kramper, og Patienten henlaa komatøs, indtil Døden indfandt sig efter 24 Timers Forløb (F. Vogt).

Misdannelser. I Sætersdalen fødtes et Barn med 3 overtallige Fingre

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Østre Nedenæs	242	47	65	177
Østerrisør By	30	8	7	23
Tvedestrand —	19	4	3	16
Landdistrikt	193	35	55	138
Vestre Nedenæs	336	75	110	226
Arendal By	53	10	14	39
Grimstad —	53	6	17	36
Lillesand —	17	6	5	12
Landdistrikt	213	53	74	139
Aamli	49	14	7	42
Evje	14	2	2	12
Sætersdalen	17	6	3	14
Nedenæs Amt	658	144	187	471
Deraf i Byer	172	34	46	126
— - Landdistrikt	486	110	141	345

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.		Efterbyrdsoperation.
	Mødre.		Børn.		Mødre.	Børn.	Mødre.
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	dødf.	levende.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	29	-	28	1	-	-	-
Bækkensneverhed	1	-	-	1	-	-	-
Barselkrampe	1	-	1	-	-	-	-
Ansigtspfødsel	2	-	¹⁾ 1	1	-	-	-
Fremfald af Navlesnoren	2	-	1	1	1	1	-
Ueftergivelige ydre Fødselsdele	1	²⁾ 1	1	1	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	1	1	-
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	10
Blødning	-	-	-	-	-	-	3
Tilsammen	36	1	32	5	2	2	13
	37		37				

¹⁾ 1ste Tvilling (2den i normalt Leie ved Naturens Hjelp). ²⁾ Døde 8 Dage efter af Barselfeber.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde				Død-fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾	paa Bar-seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Østre Nedenæs	995	530	111	12	1	18	13	1	-
Østerrisør By	74	36	9	-	-	-	1	-	-
Tvedestrand —	54	20	3	-	-	2	1	-	-
Landdistrikt	867	474	99	12	1	16	-	-	-
Vestre Nedenæs	981	571	98	10	1	37	13	-	1
Arendal By	129	54	7	1	-	6	2	-	-
Grimstad —	99	54	13	1	-	3	1	-	-
Lillesand —	35	26	3	-	-	1	-	-	-
Landdistrikt	718	437	75	8	1	27	10	-	1
Aamli	182	96	25	-	-	2	7	-	-
Evje	102	56	5	-	2	3	-	-	-
Sætersdalen	144	102	22	2	-	2	1	1	1
Nedenæs Amt	2404	1355	261	24	4	62	34	2	2
Deraf i Byer	391	190	35	2	-	12	5	-	-
— Landdistrikt	2013	1165	226	22	4	50	29	2	2

¹⁾ Efter Anmeldelser fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

De hyppigst opgivne Dødsårsager vare:

Dødsårsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land- distrikter.
Svindst	144	34	110
Lungebetændelse	49	7	42
Hjernebetændelse, tuberkuløs Menin- git og Kramper i Børnealderen	48	15	33
Akut Bronchit og Laryngit	45	16	29
Kræft	34	8	26
Hjerneslag	32	10	22
Vatersot og Morbus Brightii	27	9	18
Organisk Hjertesygdom	26	10	16
Diphtherisk Svælgbetændelse	22	4	18
Kighoste	19	5	14
Akut Diarrhoe og Cholera nostras	18	4	14

(2 paa venstre og 1 paa høire Haands Ulnarside) og 1 overtallig Taa paa venstre Fod. Patienten underkastedes Operation med heldigt Resultat.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af Lægerne udførtes 52 **obstetriciske Operationer**, hvoraf 26 i østre og 20 i vestre Nedenæs, 2 i Aamli og 4 i Evje Distrikter. Indikationer og Udfald sees af Tabellen Side 91.

Fra Omegnen af Tvedestrand omtales 1 død uforløst af ubekjendt Aarsag (normal Svangerskabstid og Fødselsleie, lidt Blødning, Jordemoder tilstede i den sidste halve Time).

Af **Dødsfald paa Barselseng** opgives af Lægerne 4: 2 af Barselfeber, 1 af Svindsot og 1 af ubekjendt Dødsarsag (uforløst.)

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 92)

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1049 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 56.4.

De **hyppigste Dødsarsager.** (Se Tabel Side 92).

Veirliget. Vinteren var kold, og Vaaren kom sent. Sommeren, der tildels var noget regnfuld, havde dog tilstrækkelig Varme, og Høsten var heldig. Udbyttet af Jordbruget var derfor tilfredsstillende baade for Hø, Korn og Poteternes Vedkommende.

Levemaade og hygiæniske Forhold. Medens der i Kyststrækningerne, hvor de hygiæniske Forhold karakteriseres som i det Hele gode, ikke synes at være foregaaet nogen mærkbar Forandring, omtales det fra Aamli, at Sandesen for bedre Husstel og Renlighed vækkes mere og mere; Brændevinsdrik er sjelden, og de faa Undtagelser fra denne Regel findes væsentlig mellem fremmede Arbeidere, der opholde sig inden Bygden. (E. Hansen).

Jordemoderhjelpen, der synes tilstrækkelig og paa de fleste Steder benyttes jevnt, anvendes i Sætersdalen kun sjældent (12 Gange ved 60 Fødsler i Bykland.)

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundhedskommissioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	9	652	23	1728	16
Østre Nedenæs	5	264	6	828	5
Vestre Nedenæs	2	323	5	623	9
Aamli	-	-	3	175	-
Evje	1	17	1	61	-
Sætersdalen	1	48	8	41	2

Sygehuse. Amtet har 2 Sygehuse, nemlig Østerrisør Bys og Arendals Bys Sygehus.

Foruden Strømbadeindretninger flersteds findes i Tvedestrand et **Dampbad**, der benyttes flittigt.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

X. Lister og Mandals Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		56.79	76 549	22	2	24	26
1. Christianssand . . .	Christianssand, Kjøbstad	0.13	11 766	10	2	5	-
2. Oddernæs		8.991	20 732	¹⁾ 4	-	²⁾ 5	6
	Mandal, Ladested	-	3 885	3	-	-	nupgivet.
	Oddernæs	1.093	4 001	-	-	1	
	Tvet	0.875	1 714	-	-	-	
	Vennesland	0.832	1 195	-	-	-	
	Øvrebø og Hægland . .	2.501	1 840	-	-	1	
	Søgne	1.880	3 640	-	-	1	
	Holme	0.883	1 490	-	-	-	
	Halsaa og Hartmark . .	0.924	2 967	-	-	1	
3. Undal		15.202	12 939	1	-	5	7
	Søndre Undal	1.843	4 561	-	-	1	2
	Nordre Undal	1.535	2 027	1	-	2	1
	Øslebø og Løvdal	1.971	1 950	-	-	1	1
	Finsland	0.895	885	-	-	-	2
	Bjelland og Grindem . .	2.328	2 088	-	-	-	
	Aaseral	6.63	1 428	-	-	1	1
4. Lyngdal		6.598	6 909	1	-	2	5
	Lyngdal	2.981	4 808	1	-	1	3
	Hægebostad	3.617	2 101	-	-	1	2
5. Vanse		2.104	9 149	3	-	3	3
	Farsund, Ladested . . .	-	1 419	3	-	1	-
	Vanse	1.094	5 460	-	-	1	1
	Herod	1.010	2 270	-	-	1	2
6. Flekkefjord		23.758	15 054	3	-	4	5
	Flekkefjord, Kjøb- stad	-	1 651	3	-	1	-
	Næs	1.885	3 675	-	-	-	-
	Hiterø	-	-	-	-	1	1
	Kvinesdal	2.854	4 039	-	-	1	1
	Fjotland	3.834	1 107	-	-	-	1
	Bakke	3.294	2 639	-	-	-	1
	Siredalen	11.891	1 943	-	-	1	1

¹⁾ Distriktslægen bosat i Christianssand. ²⁾ Bopæl nupgivet for 1 Jordemoder.

Sundhedstilstanden skildres fra de fleste Distrikter som god. Af det foregaaende Aars Epidemier vare Børnekopper fuldstændig og Mæslinger saagodtsom ophørte; ogsaa de fleste epidemiske Sygdomme iagttoges sjældnere. Dog gik der en betydelig Kighosteepidemi i de midtre og vestlige Dele af Amtet, — i en Del af Flekkefjords Distrikt tillige diphtherisk Svælgbetændelse. Af Kusma og akute katarrhalske Tilfælde anmeldes det største Antal Tilfælde siden 1868.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1 525 eller 19.8 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (77 100).

Typhoidfeber viser den mindste Udbredning og Dødelighed siden 1868; der kjendes kun noget over det halve Antal Tilfælde mod 1882; Formindskelsen er størst i Christianssands og Flekkefjords Distrikt. I Christianssand anføres, at Sundhedskommissionen under Sygdommen daglig besørger Desinfektion af Binger i vedkommende Huse, og efter dens Ophør tillige paaser Desinfektion af Sygerum og Effekter. I Halsaa Sogn af Oddernæs Distrikt optraadte den i September epidemisk paa Gaardene Kige og Eskeland efter Import fra Udlandet ved en hjemkommen Matros. Paa Isolationslokalet i Mandal indlagdes i September 4 af Besætningen paa et norsk Skib; Smitten tilskrives Drikkevandet, der var taget i Hernøsand fra Floden direkte ved Skibssiden, medens der lige ovenfor laa et andet Fartoi, der havde flere Tilfælde af Typhoidfeber ombord. I Undals Distrikt anmeldtes Sygdommen alene fra søndre Undal; paa en Gaard angrebes 2 Søstre af en i Slutningen af 1882 fra Udlandet hjemkommen syg Sømand; fra 1 Tilfælde, der var opstaaet i Hilø (nær Mandal), smittedes en af Naboerne, efterat Exkrementerne trods Advarsel var henlagte paa et Sted, der havde Tilsig til dennes Brønd. (Pihl). Paa Gaarden Huseby i Vanse Herred angrebes i Januar—Februar 4, som antoges smittede ved en Del Uldfiller, som var kjøbt paa en Auktion i Lundevaag efter en Kone, død et halvt Aar før af Typhoidfeber; Fillerne vare tagne i Brug til Lapning af Klæder kort før Sygdommens Udbrud; fra Huseby kom Sygdommen til et Hus i Farsund (4 Angrebne i Marts, 1 i Juni) (Lossius).

Vandkopper anmeldes noget hyppigere end i 1882.

Skarlagensfeber optraadte med nogle faa Tilfælde i enkelte Herreder. Til Christianssand antages den i 1 Tilfælde importeret ved et Brev; 2 Tilfælde vare svenske Emigranter fra et af Thingvallaliniens Skibe.

Mæslinger viste sig om Vaaren i Christianssand og i Sommerens Løb i Oddernæs Distrikt som en let Epidemi i Venneslands Sogn; Læge søgtes ikke.

Kighoste kulminerede i Januar i Mandal, udbredte sig det hele Aar i Undals og Lyngdals Distrikter, i 1ste Halvaar ude paa Lister (Vanse) og om Sommeren i Flekkefjord og Omegn. I Lyngdals Distrikt angrebes næsten hver Gaard; saagodtsom aldrig søgtes Læge. Den var i Regelen mild, men optraadte mod Slutningen dødelig oppe i Eken, ligesaa i Fjotlands Herred (af Flekkefjords Distrikt) i sidste Kvartal (af 14 Døde vare 11 under et Aar gamle). I Undals Distrikt, hvis nordlige Del den endnu ikke havde naaet ved Aarets Udgang, opgives efter paalidelige Opgaver fra Lægfolk 27 Dødsfald.

Diphtherisk Svælgbetændelse optraadte fra Slutningen af April dødelig i Hiterø i Flekkefjords Distrikt (40 Dødsfald blandt 120 Tilfælde); den viste sig først i en afsides liggende Gaard hos en yderst fattig Familie; af 6 Børn døde 5 i Løbet af 13 Dage. Det anføres, at Sygdommen var ledsaget af forskjelligt Exanthem, undertiden efterfulgt af Deskvamation; hos 2 Pigebørn angrebes de udvendige Genitalia.

Kusma herskede fra Slutningen af Marts i Farsund og udbredtes senere over Landdistriktet; den fik stor Udbredning, men optraadte meget mildt.

Lungebetændelse var ogsaa i dette Aar forholdsvis sjælden, kun lidet

I Lister og Mandals Amt

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	43	3	43	4	3	5	-	3	1	-	3	9
Cerebrospinal-Meningit	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	9	2	9	-	2	2	1	-	1	-	-	-
Vandkopper	107	-	107	-	5	-	-	2	9	4	8	29
Skarlagensfeber	37	2	37	6	-	3	5	-	-	-	2	4
Røde Hunde	5	-	5	2	-	-	-	1	-	-	-	-
Mæslinger	17	-	17	-	-	-	9	2	2	2	2	-
Rosen	63	1	63	4	8	2	5	4	2	4	6	5
Kighoste	194	10	194	11	5	7	4	11	24	56	30	18
Diphtherisk Svælgbetænd.	178	48	178	6	1	-	-	43	7	2	50	8
Strubehoste	20	10	20	1	2	2	-	2	3	-	-	5
Kusma	317	-	317	15	32	38	65	91	48	16	3	3
Akut Bronchit.	3369	37	3369	284	330	388	413	315	337	178	136	161
Andre katarrh. Tilfælde												
Lungebetændelse	240	34	240	16	29	26	34	38	26	6	10	10
Pleurit	85	2	85	6	3	15	13	6	4	6	5	6
Gigtfeber	148	4	148	14	7	23	14	14	12	4	6	10
Koldfeber	11	-	11	-	1	1	-	1	1	2	1	2
Diarrhoe (akut)	1027	10	1022	67	74	71	75	84	72	139	126	92
Cholera nostras												
Blodgang	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Skjørbug	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	5874	165	5869	437	502	583	638	617	549	419	388	364

hyppigere end i 1882. Dødeligheden blandt de Behandlede var atter sunket til 14.2 pCt.; i 1882 var den 22.2 pCt., i 1881: 14.9 pCt. Fra Oddernæs anføres, at der i November iagttoges paa en Gaard 3 Tilfælde med 7 Dages Mellemrum, de 2 første alvorligt angrebne og med langsom Rekonvalescents.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde sees af Tabellen paa næste Side.

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede væsentlige **chroniske Sygdomme** hidsættes efterstaaende Tabel (Side 98).

Svindstot. Dødsprocenten af Svindstot udgjør for Amtet 21.0 pCt. af samtlige kjendte Dødsarsager og 28.9 pCt. af Dødsfald ved ikke epidemiske Sygdomme; for Byerne var den henholdsvis 20.3 pCt. og 26.1 pCt. og i Land-distrikterne 21.7 pCt. og 32.2 pCt. (Se Tabel Side 99).

Fra Oddernæs oplyses, at Svindstot atter optræder sjældnere; i Tvet Sogn har der paa Gaardene Ryen og Bøen i en Aarrække været mange Tæringspatienter, men nu ingen; Sygdommen var indbragt til Ryen ved en Mand fra et andet Distrikt; han selv og Konen døde af Tæring, Børnene giftedes ind i

anmeldte epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialtopgivne		Fordeling paa Lægedistrikterne.											
					1		2		3		4		5		6	
			Tilfælde.	Dødsfald.	Christianssand.		Oddernæs.		Undal.		Lyngdal.		Vanse.		Flekkefjord.	
					Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
2	10	3	43	3	4	2	22	-	5	1	-	-	11	-	1	-
-	1	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	1	10	3	3	-	2	-	-	-	2	1	1	1	2	1
9	23	18	107	-	65	-	20	-	-	-	11	-	-	-	11	-
3	13	1	37	2	3	-	8	1	3	-	2	-	-	-	21	1
-	-	2	5	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	17	-	16	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	6	9	63	1	28	-	25	1	1	-	1	-	6	-	2	-
2	15	11	215	31	30	1	34	7	16	2	6	2	11	-	118	19
8	27	26	180	50	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	177	50
2	2	1	21	11	11	5	5	3	-	-	-	-	-	-	5	3
1	1	4	317	-	201	-	70	-	-	-	-	-	44	-	2	-
206	353	268	3373	41	1896	25	1035	6	75	6	14	2	162	-	191	2
14	13	18	248	42	112	13	91	19	7	2	10	2	9	3	19	3
4	7	10	85	2	25	1	29	-	3	-	5	-	12	1	11	-
11	13	20	148	4	74	1	39	2	1	-	3	-	5	-	26	1
-	-	2	11	-	4	-	5	-	-	-	1	-	-	-	1	-
64	86	72	1028	11	575	7	358	-	16	-	1	-	38	2	40	2
-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
336	570	466	5912	203	3052	56	1750	40	127	11	56	7	299	7	628	82

forskjellige Familier og bragte Sygdommen med til disse; det hele Afkom er senere uddød og Gaardene befriet (Dietrichson). Fra Lyngdals Distrikt anføres, at Svindsot er almindelig i de ydre langs Havet liggende Dele, Austad og Aa, aftager i Hyppighed, jo længere man fjerner sig fra Søen, og er i den øverste Del, Eken, neppe almindeligere end i de bedre stillede Amter paa Østlandet. Det oplyses tillige, at Befolkningen øverst i Distriktet er kraftigere end den, der bor nærmere Kysten, hvor Skrophulose er almindelig og unge Sømænd ofte angribes efter de første Reiser; Ønskeligheden af lovbealet Kontrol med Folke-lugarerne udhæves (Løberg).

Af **Anthrax malignus** opgives fra Omegnen af Christianssand 1 heldigt forløbende Tilfælde hos en voxen Mand, der var smittet af et miltbrandssygt Dyr i Rannøund.

Efter **Kulosforgiftning** omtales fra Vanse 2 Dødsfald (70 Aar gamle Sødskende), hvoraf det første efter 17 Dages og det andet under Symptomer af Meningit efter 30 Dages Sygdom.

Liste over forskellige væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialtopgivne		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.											
								1		2		3		4		5		6	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Md.	Kv.	Md.	Kv.	Christians- sand.		Oddernæs.		Undal.		Lyngdal.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.						Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme . . .	271	-	5	7	129	130	21	191	-	16	-	7	-	7	-	26	-	24	-
Fnat	74	-	20	18	17	19	18	29	-	34	-	1	-	-	-	8	-	2	-
Skurv	9	-	3	3	2	1	9	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Kjertelsyge	287	5	108	116	27	36	21	154	5	89	-	11	-	13	-	7	-	13	-
Rachit	50	2	33	17	-	-	21	24	1	14	-	1	1	1	-	7	-	3	-
Simpel Meningit	11	7	1	3	1	3	8	5	1	2	2	-	-	-	-	1	1	3	3
Tuberkuløs Meningit	51	49	30	17	-	2	19	26	26	13	12	4	4	-	-	4	4	4	3
Svindst	354	155	8	9	140	169	20	100	45	132	38	36	17	18	14	35	25	33	16
Kræft	66	25	-	-	28	36	21	20	7	29	10	2	1	3	3	7	2	5	2
Vatersot og Morbus Brightii	123	¹⁾ 38	12	6	47	47	20	48	16	48	14	3	-	4	-	8	2	12	6
Blegsot og Anæmi	651	-	22	52	11	566	20	257	-	286	-	20	-	22	-	32	-	34	-
Menstruationsuordener . . .	140	-	-	1	-	139	19	70	-	57	-	2	-	-	-	6	-	5	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1294	3	47	47	466	734	21	504	1	515	-	75	-	12	1	114	1	74	-
Ormesygdomme	56	-	22	14	10	10	20	19	-	22	-	4	-	-	-	7	-	4	-
Drankersygdomme	8	-	-	-	7	1	7	3	-	2	-	1	-	-	-	2	-	-	-

¹⁾ Vatersot 22, Morbus Brightii 16.

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Antal Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.						
			1	2		3	4	5	6
			Christianssand.	Oddernæs.		Undal.	Lyngdal.	Vanse.	Flekkefjord.
			Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	73	1	50	11	1	2	1	3	6
Gonorrhoe, Urethrit	77	-	51	19	-	-	-	5	2

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Christianssands Stadsfysikat . . .	247	45	56	191
Oddernæs	172	38	40	132
Mandal By	60	13	17	43
Landdistrikt	112	25	23	89
Undal	45	17	11	34
Lyngdal	41	14	7	34
Vanse	94	25	7	87
Farsund By	31	8	5	26
Landdistrikt	63	17	2	61
Flekkefjord	140	16	82	58
Flekkefjord By	37	10	6	31
Landdistrikt	103	6	76	27
Lister og Mandals Amt	739	155	203	536
Deraf i Byer	375	76	84	291
-- Landdistrikt	364	79	119	245

Ergotismus convulsivus. I Undals Distrikt optraadte i Februar og April 13 Tilfælde, hvoraf 1 dødeligt, paa Gaarden Øidne i Grindem Sogn; de Angrebne bestod af 3 Familiers samtlige Medlemmer. Alle led af Hovedpine, Ildebefindende, stikkende og prikkende Fornemmelser med vexlende, mere og mindre udbredt, mørkerød til blaalig Farvning af Huden, især paa Hænder og Fødder. Hertil kom Kramper i høist forskjellig Grad og Udbredning, — fra smertelig Trækning og Stivhed i enkelte Muskelgrupper, vedholdende, ubevægelig bøiet eller udstrakt, skjæv, forvreden Stilling af et enkelt Lem eller den ene Lægems halvdel indtil fuldstændigt epileptiforme Anfald. Særligt stærkt angrebnes en Kone, 50 Aar, og hendes Søn, 30 Aar gammel; begge havde mange voldsomme Krampeanfald. Konen blev ganske forvirret og rasende, saa hun maatte bort-sættes under Bevogtning, men kom sig igjen i Løbet af nogle Uger; Sønnen, der blev fundet liggende paa Gulvet maalløs og uden Samling, døde efter et

Par Dage. De to af disse Familier havde laant Mel hos den tredie; ved Eftersyn hos denne befandtes Kornet («Kapsæd») i betydelig Grad forurenset med Meldraie. Melet havde især været anvendt til Grød. Det fortæltes, at Kjør, som havde spist af det, havde angrebet Mennesker og stauget mod Gjærder og Husvægge. Ved Bekjendtgjørelse fra Kirkelækkerne og Omtale i Sundhedskommissionerne blev Befolkningen advaret mod Brugen af Korn, forurenset med Meldraie. Ligeoverfor Paastanden i Warneche's Pharmacologi, at «Sygdommen kun forekommer under saadanne Omstændigheder, hvor ogsaa andre Lidelser, navnlig Skjørbug og Typhus, pleie at udbryde», oplyses, at saadanne Omstændigheder her ikke vare tilstede, at de nævnte to Sygdomme ere ukjendte paa Stedet, og dets hygiæniske Forhold og Sundhedstilstanden forøvrigt blandt dets Befolkning ere saa gode, som de ialmindelighed træffes paa Landet. (Pihl).

Misdannelse. Fra Vanse opgives 1 Tilfælde af Atresia ani; Mekonium kom i rigelig Mængde ud gennem Urinrøret; Forsøg paa Operation mislykkedes; Barnet levede i 4 Dage.

Andre Tilfælde. Fra Mandal omtales en Udtrækning fra Rektum af et Gebis, der var sunket under Søvn og viste sig efter 1½ Døgn ovenfor Anus.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af Læger udførtes 43 **obstetriciske Operationer**, nemlig 8 i Christianssand, 21 i Oddernæs, 1 i Undals, 3 i Lyngdals, 6 i Vanse og 5 i Flekkefjords Distrikter. Indikationer og Udfald sees af følgende Tabel:

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.			Efterbyrdsoperation.
	Mødre	Børn		Mødre	Børn		Mødre
	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	24	24	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	6	5	1	²⁾ 1	-	1	-
Barselkrampe	¹⁾ 2	-	2	-	-	-	-
Afkræftelse	1	1	-	-	-	-	-
Sidstkommande Hoved	1	-	1	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	4	2	2	-
Timeglasformig Sammentrækning	-	-	-	-	-	-	3
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	34	30	4	5	2	3	4
		34			5		

¹⁾ En 35aarig Fødende (Vanse Distrikt), Ødem i Ansigt, Hænder og Fødder, blev efter Antydning til et eclamptisk Anfald pludselig fuldstændig blind under en Ve, uden Tab af Bevidsthed; efter Forløsningen atter et eclamptisk Anfald; efter flere Timers rolig Søvn vendte Synet tilbage. ²⁾ Conjugata 2½—3¾ Tomme.

I Lyngdals Distrikt døde 1 Kvinde uforløst af Kollaps efter Blødning; Fosterhovedet i Bækkenhulen; Jordemoder tilstede.

Angaaende Barselseng og Fødselshjelp i Lyngdals Distrikt oplyses, at stor Urenlighed finder Sted, Konerne ligge ofte i hele Barselsengen paa det af Frugt- vand og Blod gennemtrukne Leie, med hvis Renlighed det allerede før var daar-

ligt bevendt; Behandlingen i Efterbyrdsperioden er uhensigtsmæssig og raa; «Hjælpekonerne» have for Skik, saasnart Barnet er født, med fuld Haand at gaa ind og fatte Placenta, og naar de arme Koner under denne Manøver jamre sig ligesaa ilde som under selve Fødselsarbeidet, heder det gjerne, at «det sidder fast» — en Udtalelse, man maa give sin Tilslutning, naar man nogle Gange har faaet se de forrevne Filler af en Placenta, Haanden bringer i Dagen.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Fødte.	Døde.				Død-fødte.	Omkomne.	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾ .	paa Barselseng.		ved ulykke-lige Hændelser.	ved Selv-mord.
Christianssands Stadsfysikat	380	258	53	2	-	15	4	2
Oddernæs	694	368	59	3	3	12	12	-
Mandal By	132	73	12	-	-	3	-	-
Landdistrikt	562	295	47	3	3	9	12	-
Undal	369	266	50	2	-	7	1	-
Lyngdal	217	161	29	1	2	7	9	-
Vanse	277	147	31	2	1	13	4	-
Farsund By	63	41	10	1	-	3	2	-
Landdistrikt	214	106	21	1	1	10	2	-
Flekkefjord	467	325	62	4	-	20	6	1
Flekkefjord By	47	41	5	1	-	2	-	-
Landdistrikt	420	284	57	3	-	18	6	1
Lister og Mandals Amt	2404	1525	284	14	6	74	36	3
Deraf i Byer	622	413	80	4	-	23	6	2
— - Landdistrikt	1782	1112	204	10	6	51	30	1

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

For det hele Amt bliver saaledes et Overskud af 879 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 63.4.

I Lægernes Dødslisters opgives 7 Dødsfald paa Barselseng: 3 af Barselfeber, 2 af Livmoderblødning (deraf en uforløst), 1 af Nephrit og 1 efter besværlig Fødsel.

De hyppigste Dødsaaarsager. (Se næste Side).

Veirliget. Vinteren var kold og snerig, Vaaren kom sent; Sommeren med drivende Varme og heldige klimatiske Forhold. (Lyngdal). Udbyttet blev godt, over middels. Frugtavlen ualmindelig rig. (Vanse).

Levemaade og hygieeniske Forhold. Distriktslægen i Lyngdal anfører: Den, der er kjendt over de brede Bygder østerpaa, vil formentlig blive slaaet af Forundring over, at Brugene ere saa smaa, men sikkerlig ligesaa meget over, at Fattigdommen ikke er større; det har sin naturlige Forklarings-

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindstot	155	76	79
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tilsammen	73	50	23
Alderdomssvagthed	59	33	26
Diphtherisk Svælgbetændelse	50	1	49
Lungebetændelse	42	22	20
Akut Bronchit	41	30	11
Vatersot og Morbus Brightii tilsammen ..	38	20	18
Kighoste	31	7	24
Kræft	25	8	17
Hjerneslag	20	15	5
Hjertefeil	20	7	13

grund i den Nøisomhed og Tarvelighed, der er et gennemgaaende Charaktertræk hos Listerboen, og som vistnok for udenforstaaende heldigere Stillede kan antage Præget af smaaligt Kniberi, men som efter min Mening Ingen, der har seet Forholdene paa nært Hold, kan andet end bøie sig for og respektere. Især lever Folket paa Heiegaardene et tungt og besværligt Liv i de ydre Distrikter, hvor der ikke findes Skov; hver Stok til Husbrug maa bæres paa Skulderen fra Dalen ofte ad Veie, hvor den Uvante har nok med at greie sig selv; Plog kan ikke bruges, Ageren maa spades, Gjødselen bæres ud om Vaaren og Avlingen ind om Høsten; Resultatet af Strævet er Tag over Hovedet, og dette ofte daarligt nok, og Føde for Dagen; længere rækker man ikke. — — I Dalen og da fornemmelig i Kvaas og Eken er der forholdsvis Velstand mod paa Heien. Befolkningen er stærkt religiøst bevæget, uægte Fødsler og Drikfældighed sjelden i de ydre Distrikter; men Onani er hyppigere paa disse Kanter af Landet end andetsteds, hvor jeg er kjendt. I Eken og Hægebostad drikkes der meget Brændevin, naar Leilighed byder sig ved Barsel, Ligfærd, Bryllup og fornemmelig i Julen; det gaar da vildt til, og deres Kirkefærd paa de store Høitidsdage med sin vilde Tummel af sprængkjørte Heste og halvdrukne Folk hører ikke til Lyspunkterne i deres Liv; jeg skulde sige om Ekdølen, at han har et isoleret Fjeldfolks gode og slette Sider i fuldt Maal; han er raa, vild og ustyrlig, naar han bliver drukken, stivsindet og selvgod, men han er ogsaa intelligent, snarraadig, haardfør og seig i Forfølgelsen af sit Maal, og fremfor Alt han elsker sin «Egebygd», hvor der virkelig ogsaa er smukt, som det bedste Sted paa Jorden. Han er isoleret og uberørt af Civilisation endnu, men der er Stof i ham til Udvikling i alle Retninger; med Renligheden er det skrøbeligt bevendt, og jo mindre der tales om deres Senge og deres Beboere, des bedre. (Løberg). Fra Vanse Distrikt indberettes: Levemaade og hygieeniske Forhold har vistnok i de senere Aar ikke undergaaet synderlig mærkbare Forandringer; dog antages der at være nogen Fremgang i enkelte Retninger. Renlighed hersker nogenlunde i Husene, men disse ere ialmindelighed trange og smaa; især ere Værelserne for lave under Taget; der er ogsaa sjelden et Vindu til at lukke op. Den økonomiske Tilstand for Tiden maa idethele betegnes som god. De sidste Aars ret tilfredsstillende Udbytte af Jordveien, det jevnt gode Makrelfiske, hvori største Delen af den

mandlige Befolkning deltager, samt de temmelig høje Matroshyrer (fra disse Kanter kommer en Mængde Sømænd, der bemandede Østlandets store Seilflaade) have fornemmelig bidraget til den tilfredsstillende Stilling, hvori Almuen her befinder sig. Luxus især i Klædedragten synes i de senere Aar at tage Overhaand. Landbefolkningen er ædruelig; især udmærker den egentlige Listerbo sig i denne Henseende. Sædeligheden er ogsaa god; dog synes Onani at drives ikke lidet af den mandlige Ungdom. (Lossius). Fra Flekkefjords Distrikt omtales, at Drikfældigheden er langt mindre end tidligere undtagen blandt Arbejderne ved de nye Veianlæg i Distriktet.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundhedskommissioner. Antal Møder.	Vaccinerede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	6	¹⁾ 432	33	906	6
Christianssand	1	147	13	22	2
Oddernæs	1	70	3	139	1
Undal	1	57	5	172	1
Lyngdal	1	40	2	96	1
Vanse	1	78	4	234	-
Flekkefjord	1	²⁾ ca. 40	6	243	1

¹⁾ For Fattigvæsenets Regning forpleiedes 63 Sindssyge, hvoraf 5 vare tilkomne og 7 sees udgaaede i Aarets Løb (2 døde). ²⁾ Foruden et større Antal, som ikke nærmere er opgivet.

Amtets **Sygehuse** ere: Amtssygehuset i Flekkefjord, Eg Sindssygeasyl ved Christianssand, Christianssands Sindssygeasyl, Christianssands Garnisonssygehus, Christianssands Bys Sygehus med Isolationslokale samt Mandals Syge- og Isolationslokale. Isolationslokalet ved Christianssands Bys Sygehus er udvidet, har nu 16 Senge i 8 Værelser. — Paa Mandals Syge- og Isolationslokale indlagdes 14 (hvoraf 6 for Typhoidfeber); 11 udgik i Aarets Løb, og 1 døde. (Med Hensyn til Sygehusets Drift etc. henvises til Tidsskrift f. prakt. Medicin 1883. Mai.)

Af **Badeindretninger** omtales fra Christianssand 1 Varmbadeanstalt, ligesaa ved Byens Sygehus, Byens Sindssygeasyl og Eg Asyl, 1 Dampbad ved Garnisonssygehuset og 3 Søbadeindretninger; i Flekkefjord haves ved Amtssygehuset 1 Badeindretning og 2 Søbadehus, hvoraf et til opvarmede Bad, samt et Par private.

Am Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

XI. Stavanger Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		70.39	110 965	19	2	42	34
1. Sogndal		6.199	5 930	1	-	2	3
	Sogndal, Ladested . .	-	490	1	-	1	-
	Sogndal	2.283	2 935	-	-	-	1
	Lunde	2.294	1 464	-	-	1	1
	Heskestad	1.622	1 041	-	-	-	1
2. Ekersund		10.175	12 966	1	-	3	3
	Ekersund, Ladested . .	-	2 408	1	-	1	-
	Ekersund	1.630	2 850	-	-	-	-
	Ogne	0.829	1 215	-	-	1	1
	Helleland	1.123	1 305	-	-	-	-
	Birkrem	5.435	2 063	-	-	-	1
	Haa	1.158	3 125	-	-	1	1
3. Sandnæs		15.241	14 386	2	-	5	4
	Sandnæs, Ladested . .	-	1 468	2	-	2	-
	Høiland	1.344	3 618	-	-	-	1
	Klep	0.917	2 442	-	-	1	1
	Time	1.448	2 467	-	-	-	-
	Gjesdal	1.709	1 144	-	-	1	1
	Høle	0.869	1 179	-	-	-	1
	Fossan	8.954	2 068	-	-	1	-
4. Stavanger		1.638	28 354	8	2	12	5
	Stavanger, Kjøbstad . .	-	20 275	8	2	10	-
	Hetland	0.92	4 579	-	-	-	3
	Haaland	0.668	3 045	-	-	1	1
	Hvittingsø Sogn af Ren- nesø	0.04	455	-	-	1	1
5. Finnø		11.778	12 393	1	-	6	6
	Rennesø (undtagen Hvi- tingsø Sogn)	0.50	1 906	-	-	-	-
	Finnø	0.34	1 698	1	-	-	-
	Strand	1.538	2 267	-	-	-	-
	Aardal	3.78	1 086	-	-	-	-
	Hjelmeland og Fister . .	4.39	3 056	-	-	-	-
	Nerstrand	0.93	1 552	-	-	-	-
	Sjærnerø	0.30	828	-	-	-	-
6. Sand		18.92	11 233	1	-	4	5
	Jælse	1.99	2 558	-	-	1	1
	Sand	1.62	1 761	1	-	1	1
	Suledal	9.23	2 112	-	-	-	1
	Saude	3.88	1 888	-	-	1	1
	Vikedal	2.20	2 914	-	-	1	1

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
7. Karmøen	Skudsnæshavn, Lade- sted	3.38	14 706	3	-	6	4
	Kopervik, Ladested	-	1 224	1	-	1	-
	Skudsnæs	0.76	4 495	1	-	1	-
	Avaldsnæs	1.15	5 218	1	-	1	1
	Bukken	0.35	956	-	-	1	1
	Tysvær	1.12	1 996	-	-	-	1
8. Haugesund	Haugesund, Kjøbstad	3.02	10 997	2	1	4	4
	Torvestad	-	4 102	2	1	2	-
	Skaare	0.80	1 843	-	-	1	2
	Skjold	2.22	1 552	-	-	1	1
			3 500	-	-	1	1

Til Haugesunds Distrikt hører Sveens Herred (1.84 n. □ M., med 3 125 Indbyggere) af søndre Bergenhus Amt, hvor Herredets Sygdomsforhold m. V. findes omhandlet. Lægedistriktet indbefatter saaledes 4.86 n. □ M., med 14 122 Indbyggere.

Sundhedstilstanden. Af det sidste Aars Epidemier greb diphtherisk Svælgbetændelse stærkere om sig næsten i hele Amtet og navnlig i Stavanger By, medens Typhoidfeber især optraadte i Amtets nordvestlige Dele. Sygeligheden var forøvrig mindre end i 1882, Mæslingerne vare ophørte.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 2 257 eller 19.3 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (117 100).

Af **Typhoidfeber** anmeldes det samme Antal Tilfælde som i 1882; den optraadte mest i Amtets nordvestlige Dele, Finnø, Karmøens og Haugesunds Distrikter, medens den var i Aftagende søndenfor Stavangerfjorden. I Ekersunds og Sandnæs Distrikter optraadte den spredt og kun i Landdistriktet. Fra Stavanger By anmeldes 26 Tilfælde (5 Dødsfald) og 3 Tilfælde (1 Dødsfald) i Hetlands Sogn. Sygdommen har i mange Aar ikke haft nogen Udbredning i dette Distrikt, hvortil rimeligvis har bidraget, at de Angrebne saavel Sommer som Vinter ere blevne indlagte paa Amtssygehuset (Stang). Inden Finnø Distrikt optraadte den hyppigere end i 1882, mest i Rennesø og Aardal (Import fra en af Hjelme-lands Fjeldgaarde), men ogsaa med enkelte Tilfælde paa Nerstrand og Strand. Paa Karmøen optraadte den ved Aarets Begyndelse ondartet paa forskellige Steder i Kopervik, hvor den havde forekommet lige siden den foregaaende Vaar, men standsede i Februar; spredtes derfra omkring i Landdistrikterne. Fra Haugesund By anmeldes 8 Tilfælde; 1 Tilfælde i Skaare (angreben i Nordland) og 8 Tilfælde (1 Død) i Vats Sogn af Skjold. Paa Haugesunds Sygehus indlagdes under Fisket 5 (2 døde) fra et enkelt Logisfartøj; Mandskabet, som fordetmeste hørte hjemme i Hardanger, led forøvrig næsten alle af Hovedpine, Næseblødning m. m. (Nørregaard). Typhoidfeber opgives desuden i 6 Tilfælde importeret til Karmøens og Haugesunds Distrikter ved syge Søfolk, deraf 4 Gange fra Udlandet.

I Stavanger Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgiivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Typhoidfeber	157	30	154	40	19	25	21	5	6	7	2	4	15	7	3
Cerebrospinal-Meningit	8	6	8	-	1	1	3	1	-	-	2	-	-	-	-
Barselfeber	30	8	29	3	5	1	1	1	3	1	-	5	3	3	3
Vandkopper	115	-	115	23	18	18	10	9	10	4	1	3	5	2	12
Skarlagensfeber	266	23	266	-	12	47	70	62	23	9	7	6	16	1	13
Røde Hunde	15	-	15	-	1	1	1	1	2	5	-	-	1	1	2
Mæslinger	5	-	5	1	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
Rosen	84	2	82	2	4	4	6	8	12	5	5	12	9	8	7
Kighoste	331	16	331	92	54	37	21	15	15	12	15	18	17	21	14
Diphtherisk Svælgbetændelse	505	93	505	32	43	46	57	64	47	31	22	42	31	25	65
Strubehoste	58	32	58	12	8	11	5	5	6	1	1	1	2	2	4
Kusma	13	-	13	2	1	-	3	2	-	-	1	-	-	2	2
Akut Bronchit	2869	34	2865	401	380	318	294	212	247	134	102	122	161	229	265
Andre katarrh. Tilf.															
Lungebetændelse	420	49	418	30	61	65	55	41	45	19	12	8	10	36	36
Pleurit	103	5	103	4	10	3	13	13	12	7	9	8	11	4	9
Gigtfeber	158	2	158	23	14	18	20	10	19	6	8	7	7	10	16
Koldfeber	23	-	23	-	1	3	3	3	5	1	2	-	1	2	2
Diarrhoe (akut)	840	15	840	81	51	52	39	43	47	138	111	73	70	64	71
Cholera nostras															
Blodgang	4	1	4	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-
Skjørbug	4	-	4	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-
Tilsammen	6008	316	5996	746	686	650	623	497	501	381	301	309	361	417	524

	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.															
			1		2		3		4		5		6		7		8	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Sogndal.		Ekersund.		Sandnæs.		Stavanger.		Finnø.		Sand.		Karmøen.		Haugesund.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Typhoidfeber	165	38	-	-	9	1	5	1	33	10	39	12	-	-	50	9	29	5
Cerebrospinal- Meningit	8	6	-	-	-	-	4	2	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	33	11	3	1	1	-	8	1	8	3	3	1	-	-	7	4	3	1
Vandkopper	115	-	7	-	5	-	5	-	76	-	-	-	3	-	4	-	15	-
Skarlagensfeber	269	26	197	17	3	-	-	-	8	1	31	5	10	2	8	-	12	1
Røde Hunde	15	-	-	-	3	-	6	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Mæslinger	6	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3	1
Rosen	84	2	1	-	8	-	7	-	37	2	-	-	1	-	25	-	5	-
Kighoste	334	19	8	-	13	2	7	-	238	12	2	2	42	1	12	-	12	2
Diphtherisk Svælgbetænd.	518	106	4	4	12	4	55	18	366	51	33	16	14	7	24	6	10	-
Strubehoste	58	32	-	-	2	2	6	3	35	16	-	-	-	-	10	9	5	2
Kusma	13	-	-	-	1	-	1	-	8	-	-	-	-	-	1	-	2	-
Akut Bronchit	2874	39	88	2	87	3	147	5	2020	13	-	-	53	-	276	9	203	7
Andre katarrh. Tilf.																		
Lungebetændelse	422	51	29	5	7	1	28	5	148	13	12	3	8	2	106	16	84	6
Pleurit	103	5	4	1	2	1	12	-	31	1	3	-	8	1	14	-	29	1
Gigtfeber	158	2	5	-	1	-	15	-	69	2	5	-	3	-	25	-	35	-
Koldfeber	23	-	-	-	2	-	-	-	13	-	-	-	-	-	6	-	2	-
Diarrhoe (akut)	841	16	29	-	36	1	42	2	468	7	-	-	6	1	200	3	60	2
Cholera nostras																		
Blodgang	4	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Skjørbug	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Tilsammen	6047	355	375	30	192	15	348	37	3571	135	128	39	148	14	770	56	515	29

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	1	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Sogndal.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	282	1	1	1	229	50	14	9	-
Fnat	36	-	11	11	10	4	8	12	-
Skurv	8	-	4	2	-	2	4	-	-
Kjertelsyge	446	7	176	140	76	48	15	19	-
Rachit.	57	3	18	38	1	-	12	3	-
Simpel Meningit.	21	16	6	2	3	3	10	2	1
Tuberkuløs Meningit	47	47	10	28	-	1	15	-	-
Svindstot	456	217	9	16	160	162	17	9	9
Kræft	51	32	-	-	18	17	16	2	2
Vatersot og Morbus Brightii	60 ¹⁾	30	4	1	17	27	14	4	2
Blegsot og Anæmi	330	1	8	54	7	256	14	6	-
Menstruationsuordener	78	-	-	-	-	78	10	15	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	849	9	19	28	340	446	14	98	2
Ormesygdomme	94	-	40	33	8	13	10	2	-
Drankersygdomme	3	1	-	-	2	1	3	-	-
Struma	1	-	-	-	-	1	1	-	-

¹⁾ Vatersot 8. Morbus Brightii 22

¹⁾ Vatersot 8, Morbus Brightii 22.

Epidemisk Cerebrospinalmeningit. De fra Sandnæs Distrikt anmeldte Tilfælde optraadte alle i Landdistriktet: 1 i Haa, 2 i samme Hus i Gjesdal og 1 i Høiland, uden paavist Forbindelse mellem de angrebne Steder.

Af **Skarlagensfeber** anmeldes færre Tilfælde end i 1882. Fra Januar til Marts skal den paa Karmøen have gaaet mildt i Avaldsnæs (Sørvaag), importeret fra Haugesund, hvortil den antages kommen fra Søndhordland. Udover Vaaren blev den almindelig i Sogndals Landsogn og Ladested og begyndte i Aarets sidste Maaneder atter at gribe om sig i Lunde Herred; Befolkningen sees at have været villig til at følge de givne Forholdsregler. Ogsaa i Finnø Distrikt optraadte den om Vaaren, navnlig paa Finnø og Øerne i Fister, men tillige i Hjelmeland og Sørbo Sogn af Rennesø.

Kighoste optraadte i Sands og Sandnæs Distrikter. Medens Epidemien fra 1882 i Stavanger Distrikt afsluttedes i Aarets Begyndelse i Hvitingsø og Hetland, kom den om Vaaren sydover til Sandnæs Distrikt, hvor den efterhaanden udbredte sig over Jæderen og fik stor Udbredning i Ladestedet Sandnæs. I Sands Distrikt holdt den sig især til Jælse, Vikedal og Saude; skjønt den saavel her som i Sandnæs Distrikt synes at have optraadt temmelig ondartet, søgtes der sjelden Lægehjelp; Antallet af Angrebne kan derfor ikke opgives.

Diphtherisk Svælgbetændelse optraadte fremdeles; der anmeldes endog meget over det dobbelte Antal Tilfælde og over 3 Gange saamange Dødsfald som i det foregaaende Aar; især havde den stor Udbredning i Stavanger

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.													
2		3		4		5		6		7		8	
Ekersund.		Sandnæs.		Stavanger.		Finnø.		Sand.		Karmøen.		Haugesund.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
11	-	25	-	92	1	-	-	3	-	118	-	24	-
10	-	5	-	7	-	-	-	-	-	1	-	1	-
3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
7	1	44	-	321	6	-	-	14	-	20	-	21	-
1	-	8	-	30	2	-	-	-	-	12	1	3	-
1	1	-	-	10	9	1	1	2	2	-	-	5	2
5	5	-	-	23	23	1	1	2	2	12	12	4	4
26	15	55	15	192	93	15	15	23	13	74	33	62	24
2	2	4	2	17	15	3	3	-	-	19	6	4	2
2	2	7	4	12	7	1	1	9	7	21	7	4	-
23	-	47	-	87	-	-	-	26	-	83	1	58	-
-	-	42	-	-	-	-	-	8	-	13	-	-	-
44	-	52	-	261	-	-	-	55	5	150	2	189	-
-	-	12	-	45	-	-	-	3	-	19	-	13	-
1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

By, medens den i de omliggende Landdistrikter iagttoges sjeldnere og som smaa Husepidemier, men med stor Dødelighed paa et Par Steder i Hetland og Haaland. Den optraadte vexlende over hele Sandnæs Distrikt undtagen Høgsfjord, men i Ekersunds kun i Haa, hvor den optraadte lumsk, idet den med ubetydelig Halsaffektion meget hurtigt endte dødeligt. Paa Foraaret begyndte den flere Steder i Finnø Distrikt, ligesaa i Sommermaanederne i Sands Distrikt. Til Jælse og Saude antages den importeret fra Vaabenøvelserne paa Malde ved Stavanger. I Haugesund tiltog den mod Aarets Slutning.

Akute katarrhalske Tilfælde. Fra Sandnæs anføres, at der paa Grund af Frygten for Diphtherit kom et stort Antal Halsbetændelser under Behandling. I Karmøens Distrikt optraadte Angina, angreb i Regelen hele Husstanden og var næsten altid forbundet med stærke Øresmerter.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde ville sees af følgende Tabel (se næste Side).

I Sands Distrikt siges veneriske Sygdomme at være saagodtsom ukjendte. I Haugesund smittede en Sømand sin Hustru og 4 Børn med en fra Nordland medbragt Syphilis.

Døde af Svindsot. (Se Tabellen næste Side).

Dødsfald af Svindsot udgjorde for det hele Amt 22.5 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 35.5 pCt. af Dødsfald ved ikke epidemiske Sygdomme;

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Kjendte Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.						
			1	2	3	4		7	8
			Sogndal.	Eker-sund.	Sand-næs.	Stavanger.		Karm-øen.	Hauge-sund.
			Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	60	1	2	2	4	29	1	10	13
Gonorrhoe, Urethrit	44	-	1	-	3	11	-	3	26

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager.			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Sogndal	66	9	30	36
Sogndal By	14	3	8	6
Landdistrikt	52	6	22	30
Ekersund	58	15	15	43
Ekersund By	43	13	10	33
Landdistrikt	15	2	5	10
Sandnæs	73	15	37	36
Sandnæs By	26	8	13	13
Landdistrikt	47	7	24	23
Stavanger	388	93	135	253
Stavanger By	377	91	130	47
Landdistrikt	11	2	5	6
Finnø	78	15	39	39
Sand	59	13	14	45
Karmøen	154	33	56	98
Skudsnæshavn By	15	3	4	11
Kopervik	24	7	10	14
Landdistrikt	115	23	42	73
Haugesund	90	24	29	61
Haugesund By	48	9	17	31
Landdistrikt	42	15	12	30
Stavanger Amt	966	217	355	611
Deraf i Byer	547	134	192	355
— Landdistrikt	419	83	163	256

Indikation.	Tangforløsning.						Vending.						Udtrækning ved Bækkenendefødsel.				Perforation.	Exvisce-ration.	Exarti-kulation af Arm.	Efterbyrds-operation.	
	Mødre			Børn			Mødre			Børn			Mødre		Børn		Mødre	Mødre	Mødre	Mødre	
	lev.	død.	uopg. Udf.	lev.	død.	uopg. Udf.	lev.	uopg. Udf.	lev.	død.	uopg. Udf.	lev.	uopg. Udf.	lev.	uopg. Udf.	lev.	lev.	lev.	død.	lev.	uopg. Udf.
Utilstrækkelige eller smerte-fulde Veer	54	-	2 ¹⁾	52	2 ²⁾	2	-	-	-	-	-	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	2 ³⁾	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Blødning og Placenta prævia	3	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnoren	2	-	-	1	1	-	1	-	-	2 ⁴⁾	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Livmoderbristning	- ⁴⁾	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Afkræftelse	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vatersot, Albuminuri	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ueftergivelig Modermund	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svage Fosterlyd	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stort, forbenet Fosterhoved	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tvillingfødsel ⁵⁾	-	-	-	1	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	-	-	7	-	3	6)	4	-	-	-	-	-	-	7)	2	8)	1
Hydrocephalisk Foster, IX ^{para}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Høitstaaende Hoved, frem-falden Navlesnor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Timeglasformig Sammen-trækning af Livmoderen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Uopgiven Indikation	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	67	2	3	63	7	3	10	1	5	5	1	2	1	2	1	1	4	1	1	4	1
	72			73			11			11			3		3					5	

¹⁾ Et Barn døde 1/2 Time efter Fødslen. ²⁾ 1 afdødt. ³⁾ Dødsaaarsag: Peritonit. ⁴⁾ Døde Dagen efter. ⁵⁾ I 1 Tilfælde forløstes 1ste Tvilling ved Tang, 2den Tvilling ved Vending, hvor Udfaldet for Moderen er opført. I det andet Tilfælde forløstes 1ste Tvilling ved Naturens Hjelp, 2den Tvilling ved Vending. ⁶⁾ 2 forraadnede Fostre. ⁷⁾ Forsømt Skulderleie med fremfalden Arm. ⁸⁾ Forraadnet Foster; Vending, der før viste sig umulig, foretoges efter Operationen af Jordmoderen. Moderen døde den 7de Dag pludselig (ubekjendt Dødsaaarsag).

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn. 1).	paa Barsel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Sogndal	175	146	14	2	2	7	5	1	-
Sogndal By	26	15	1	1	-	1	1	-	-
Landdistrikt	149	131	13	1	2	6	4	1	-
Ekersund	413	244	35	3	1	16	7	-	-
Ekersund By	99	57	14	1	-	3	2	-	-
Landdistrikt	314	187	21	2	1	13	5	-	-
Sandnæs	496	258	39	1	4	14	8	2	-
Sandnæs By	53	39	5	-	1	1	1	-	-
Landdistrikt	443	219	34	1	3	13	7	2	-
Stavanger	1067	708	135	8	5	35	7	1	2
Stavanger By	811	550	110	7	3	25	4	1	2
Landdistrikt	256	158	25	1	2	10	3	-	-
Finnø	351	222	28	3	3	10	8	1	-
Sand	333	184	25	-	-	9	7	-	-
Karmøen	514	287	48	3	2	11	8	1	-
Skudsnæshavn By	35	19	4	1	-	2	-	-	-
Kopervik	25	28	10	-	-	1	-	-	-
Landdistrikt	454	240	34	2	2	8	8	1	-
Haugesund	424	208	37	4	7	24	3	-	-
Haugesund By	231	78	23	2	-	11	2	-	-
Landdistrikt	193	130	14	2	7	13	1	-	-
Stavanger Amt	3773	2257	361	24	24	126	53	6	2
Deraf i Byer	1280	786	167	12	4	44	10	1	2
— Landdistrikt	2493	1471	194	12	20	82	43	5	-

¹⁾ Efter Anmeldelser fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

for Byerne udgjorde de samme Forhold henholdsvis 24.5 pCt. og 37.7 pCt. og for Landdistrikterne 19.8 pC. og 32.4 pCt.

I Ekersund og Sandnæs Distrikter synes Svindsot at blive mere og mere almindelig. Ogsaa i Stavanger Distrikt sees den at være hyppig. I Skudsnæshavn døde en 65 aarig Kone, i hvis Familie der i Løbet af 4 Aar vare døde 3 Sønner, en Broder og Broderkone.

Om Amtets Sindssyge se den almindelige Beretning.

Af Læger udførtes 98 **obstetriciske Operationer**, hvoraf 3 i Sogndals, 7 i Ekersunds, 10 i Sandnæs, 4 i Stavangers, 4 i Finnø, 1 i Sands, 14 i Karmøens og 18 i Haugesunds Distrikter. Indikationer og Udfald sees af Tabellen paa foregaaende Side.

Fra Haugesunds Distrikt opgives 1 død uforløst i Vats Sogn (se Tidsskrift for praktisk Medicin 1883. No. 12); Hovedet mod underste Aabning, Jordemoder tilstede.

Fra Vignæs anfører Verkslægen, at han var tilkaldt i 12 Tilfælde af Abort.

Angaaende **Jordemoderhjælpen** meddeles fra Sands Distrikt nedenstaaende Uddrag af Jordemødrenes Opgaver:

	Mødre		Børn				Fosterleie.					Tangforløsning.	Efter- byrdsoperation.	Blødning efter Fødselen.
	Første- fødende	Fler- fødende	fuldbaarne.	ufuldbaarne.	levende.	døde.	1ste Isseleie.	2det Isseleie.	Sædeleie.	Tverleie.	ubestemt.			
	levende.	levende.												
Ialt	13	80	89	5	88	6	55	33	4	1	1	1	4	4

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 112).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1516 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 59.8.

Lægerne opgive 17 Dødsfald paa Barselseng; 11 døde af Barselseber, 2 af Livmoderblødning, 1 af Livmoderbristning, 1 af Peritonit, 1 uforløst (Dystoki) samt 1 pludselig den 7de Dag efter Mutilation (uden nærmere kjendt Aarsag).

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land-distrikter.
Svindst	217	134	83
Diphtherisk Svælgbetændelse	106	60	46
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	81	59	22
Lungebetændelse	51	22	29
Typhoidfeber	38	16	22
Akut Bronchit	36	26	10
Kræft, Sarcom	32	17	15
Vatersot og Morbus Brightii	30	17	13
Skarlagensfeber	26	7	19
Chronisk Bronchit	21	9	12

Veirliget. Vinter og Vaar kolde, Sommeren tør og varm; fra Høsten Regn, mod Aarets Slutning Storme. Udbyttet opgives fra de nordligere Distrikter som et godt middels. Sildefisket slog ikke til. — Temperaturforholdene i Sands Distrikt ville sees af følgende Tabel, meddelt af Distriktslægen:

Temperaturforholdene i Sands Distrikt i 1883.

	Temperatur (Reaumur).						
	1883.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.
Middeltemperatur	+ 5.9	÷ 0.3	+ 2.0	÷ 1.2	+ 6.1	+ 8.8	+ 11.4
Maximum	+ 25.0	+ 4	+ 5	+ 8	+ 14	+ 18	+ 22
Minimum	÷ 9.0	÷ 5	÷ 4	÷ 7	÷ 1	+ 8	+ 8
	Temperatur (Reaumur).						
	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	
Middeltemperatur	+ 12.7	+ 11.0	+ 10.3	+ 6.2	+ 3.3	+ 0.5	
Maximum	+ 25	+ 15	+ 18	+ 13	+ 8	+ 5	
Minimum	+ 6	+ 8	+ 6	+ 3	÷ 2	÷ 9	

Levemaaade og hygiæniske Forhold. Fra Vigsnæs anfører Verkslæge J. F. Nielsen bl. A., at der findes adskillige Arbeidere, som aldrig blive fortrolige med Natarbeidet; selv efter flere Aar befinde de sig mindre vel den Uge, de have «Natschicht». Af Arbeidet i Gruben har der — som han antager, som Følge af den udmærkede Ventilation paa de fleste Steder, selv i 460 Meters Dybde — ikke været seet nogen skadelig Indflydelse paa Helbreden, ligesaa lidt som der er paavist Lungelidelser efter Arbeide i den støvfyldte Luft i Vadskerierne, hvor Malmen bliver knust tør, før den gennemgaar de forskjellige Rensningsprocesser. Arbeidet i Smeltehytten er det mest anstrengende; de hyppige og bratte Overgange fra den stærke Hede fremkalde let Bronchit og Laryngit, dog ikke saa ofte, som det kunde ventes. Af kvindelige Arbeidere findes der et ganske lidet Antal i Vadskerierne. Af Børn arbeide ikke saa faa, nogen skadelig Indflydelse paa Helbreden er ikke iagttaget; de begynde ofte i 10—12 Aars Alder; før Konfirmationen arbeide de kun 3 Dage i Ugen, de øvrige ere Skoledage. Noget Brændevinsudsalg findes ikke paa Stedet, og Ædruelighedsforholdene skildres som noksaa gode, dog mindre i dette Aar end i de nærmest foregaaende. De økonomiske Forhold ere i det hele taget gode. (Cfr. Medicinalberetningen for 1879).

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommissioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Rets-medicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Stavanger Amt	8	427	70	2056	22
Sogndal	1	58	2	71	1
Ekersund	1	¹⁾ 36	7	212	-
Sandnæs	2	167	13	343	-
Stavanger	uopgivet		26	415	16
Finnø	1	39	4	126	1
Sand	1	55	4	176	1
Karmøen	1	59	13	405	2
Haugesund	1	13	1	308	1

¹⁾ I Landdistriktet.

Af **Sygehuse** haves Amtssygehuset i Stavanger, Stavanger Bys Sygehus med Sindssygeasyl, Ekersunds Bys Sygehus og Vaarsildeafgiftsfondets Sygehus i Haugesund, som tillige benyttes til Lokale for Sømandsskolen. Ved Vignæs Kobberverk haves et privat Sygehus paa 16 Senge. Paa Ekersunds Bys Sygehus behandlede i Aarets Løb 7.

Af **Badeindretninger** omtales foruden Søbadehuse og de ved Sygehuse indrettede Bade: i Stavanger 2 Koldt vandsbade samt 1 med Karbad for Sø og Ferskvand, Styr-, Douche- samt russiske og romerske Bad; i Skudeneshavn 1 Badeanstalt.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

XII. Søndre Bergenhus Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb., 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		118.75	114 560	17	50	58
1 a. Sveens Herred ¹⁾		1.84	3 125	-	1	2
1 b. Indre Søndhordland		8.45	9 369	1	4	3
	Skonevig	4.54	3 128	1	1	1
	Etne	2.46	2 498	-	1	1
	Fjælberg	1.45	3 743	-	2	1
2. Ytre Søndhordland		4.51	9 572	1	7	7
	Stordøen	1.01	1 990	1	-	-
	Valestrand	0.38	1 076	-	-	-
	Finaas	1.69	4 230	-	-	-
	Fitje	1.43	2 276	-	-	-
3. Tysnæs		7.89	8 502	2	5	6
	Tysnæs	1.92	4 084	1	2	3
	Kvindeherred	5.97	4 418	-	3	3
4. Indre Hardanger		42.24	10 164	2	7	7
	Ullensvang	19.57	5 435	2	3	3
	Ulvik	17.59	3 805	-	3	3
	Røldal	15.08	924	-	1	1
5. Ytre Hardanger		6.42	7 211	2	4	2
	Strandebarm og Vardalsø	1.42	2 429	1	2	1
	Jondal	1.02	1 882	-	1	-
	Vikør	3.38	2 900	1	1	1

¹⁾ Sveens Herred hører til Haugesunds Lægedistrikt i Stavanger Amt.

(Forts.).	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil	Indb. 30te Debr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
6. Voss		15.87	9 420	2	4	4
	Voss	10.30	7 410	2	-	-
	Vossestranden	5.57	2 010	-	-	-
7. Søndre Midthordland		7.29	11 191	1	6	7
	Os	3.13	3 777	1	-	-
	Fuse	2.86	3 104	-	-	-
	Sund	1.30	4 310	-	-	-
8. Nordre Midthordland		3.60	14 153	¹⁾ 2	3	3
	Fane	1.67	4 043	-	1	1
	Fjeld	1.02	2 763	-	1	1
	Askøen	0.70	5 056	1	1	1
	Aarstad	0.21	2 291	-	-	-
9. Indre Nordhordland		12.66	16 954	3	4	8
	Haus	1.53	4 689	2	-	-
	Bruvik	2.97	2 252	-	-	-
	Hammer	1.77	5 685	1	-	-
	Hosanger	6.39	4 328	-	-	-
10. Ytre Nordhordland		7.98	14 899	1	5	9
	Herlø	0.80	2 655	-	1	2
	Manger	1.02	4 513	-	1	2
	Lindaas	6.16	5 695	1	2	5
	Masfjorden		2 036	-	1	

¹⁾ Distriktslægen bor i Bergen.

Sundhedstilstanden omtales som god i Amtets fleste Distrikter; kun fra Tysnæs, indre Hardangers og begge Midthordlands Distrikter betegnes den som mindre tilfredsstillende. Af de epidemiske Sygdomme, hvis samlede Antal er meget mindre end det foregaaende Aar (2 485 mod 3 197 i 1882), viste Typhoidfeber, diphtherisk Svælgbetændelse, de katarrhalske Sygdomme og Lungebetændelse mere eller mindre Tiltagen, medens Mæslingeepidemien for det meste ophørte, og Skarlagensfeberen optraadte med kun det halve Antal Tilfælde. Af akute gastriske Sygdomme opgives et usædvanligt ringe Antal.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1 975 eller 16.3 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (121 100).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel.

Af **Typhoidfeber** optraadte 4 Tilfælde inden en Husstand i Sveen (Haugesunds Distrikt); Smitten angives didført fra Haugesund By ved en syg Tjenestepige. Forøvrigt forekom Sygdommen i de sydlige Distrikter kun sporadisk. Smitteimport omtales fra Haugesund By, Nordlands Amt og Voss, hvor der især i 1ste Kvartal herskede en baade alvorlig og udbredt Epidemi. 10 pCt. af de Angrebne døde, og flere, som tilsidst kom sig, vare meget haardt angrebne. Ved Siden af de alvorlige Tilfælde forekom ogsaa en Mængde ambulatoriske; ad-

skillige diagnosticeredes paa Lægens Kontor. En syg Mand havde taget et Barn paa Fanget paa et Sted, hvor han havde været inde og spist; 14 Dage senere angrebes Barnet. I Vangens Fattigstue, der i hygiænisk Henseende lader meget tilbage at ønske, viste Sygdommen sig gjentagne Gange nagtet den foretagne Desinfektion. Fra Vangen førtes Smitten til Evanger og Bolstadøren, hvor det staar meget slet til med Renligheden baade inden og uden Døre, og hvor Drikkevandet desuden er daarligt; paa Bolstadøren optraadte en hel Del Tilfælde (Næsheim og J. Frost). Fra søndre Midthordland omtales 3 Tilfælde paa Gaarden Gjørde i Samnanger (Smitte rimeligvis didført ved Jernbanearbejdere fra Osterfjorden) og nogle spredte i Os uden paavisselig Smitte. I nordre Midthordland fortsatte Epidemien fra forrige Aar sig mellem Arbejderne ved Laxevaag Verk, hvor Arbejderboligerne ere overfyldte og de sanitære Forhold som oftest mislige; de alvorligste Tilfælde indlagdes ofte paa Sygehus i Bergen. Fra begge Nordhordlands-distrikter omtales spredte Tilfælde, for det meste importerede fra Bergen. Paa Hopland i Lindaas holdt Sygdommen sig i næsten 3 Fjerdingaar og angreb 17 Personer, hvoraf 1 døde; Smitten var i Slutningen af 1882 didbragt fra Manger Sogn.

Af **Cerebrospinal-Meningit** omtales fra Voss 2 dødelige Tilfælde.

Skarlagensfeber var fremdeles almindelig udbredt over det hele Amt, idet den i 1881 begyndte Epidemi, som havde naaet sit Maximum i 1882 med 1577 Tilfælde, med et jævnt aftagende Antal fortsatte sig lige til Aarets Slutning. I indre Søndhordland optraadte 2 mindre Lokalepidemier i Fjælberg og Etne Sogne; Smittekilden ubekjendt. Til Aakrevik, en tæt befolket Grænd med Kirke, Handelssted og Dampskibsexpedition i Skonevik, bragtes Smitten fra Nordland; Sygdommen anmeldtes sent og fik Anledning til at udbrede sig til 2 andre tætbebyggede Grænde, Skoneviksøen og Bouge, hvor i det hele 46 Personer angrebes. I ytre Søndhordland forekom Sygdommen i Valestrand. Til Tysnæs omtales gjentagne Smitteimporter fra Bergen, hvis Bondestuer ikke ere af de renligste, og hvor smitsomme Sygdomme har den bedste Anledning til at overføres ved det intime Samliv inden trange og daarlig ventilerede Rum (Gjestland). Over indre og ytre Hardanger var Sygdommen almindelig udbredt, men optraadte i Regeln mildt; i Voss forekom hist og her nogle lette Tilfælde. I begge Midthordlands Distrikter fortsatte Epidemien sig fra forrige Aar, men var mindre ondartet; gjentagende nye Smitteimporter fra Bergen omnævnes. I indre og ytre Nordhordland ophørte Epidemien henvend Aarets Slutning. Ved Arne Fabriker i Haus, hvor de første Tilfælde af Sygdommen viste sig efter Nytaar, oprettedes et Isolationslokale.

Mæslinger optraadte temmelig almindelig i indre Søndhordland, Skonevik Prestegjeld; de bevirkede et Par Dødsfald, hvoriblandt en voxen Pige.

Af **Kighoste**, der i Treaaret 1880 — 82 havde optraadt epidemisk, anmeldtes dette Aar kun 34 Tilfælde, væsentlig i indre Søndhordland.

Diphtherisk Svælgbetændelse, der siden 1881 havde faaet adskillig Udbredning over næsten hele Amtet, optraadte dette Aar som Epidemi i flere Distrikter, særlig i Tysnæs og i nordre Midthordland samt i indre Nordhordland, hvor de Angrebnes Antal dog ikke kjendes. Desuden meldes om hyppige, men spredte Tilfælde i ytre Hardanger og i ytre Nordhordland, hvor der Aaret efter i Masfjorden udviklede sig en større Epidemi. Smittestoffet henføres, forsaavidt det har ladet sig paavise, til forskellige Kilder, Bergen, Nordland og Nabodistrikterne.

Af **Strubehoste** optraadte en liden ondartet Lokalepidemi i Aarstad Sogn (nordre Midthordlands Distrikt); 12 angrebne, 4 døde.

Lungebetændelsernes Hyppighed svarer til Middeltallet for Tiaaret 1871—80. Som bemærkelsesværdig omtales fra indre Hardanger en Gruppe

I Søndre Bergenshus Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Typhoidfeber	246	24	246	58	21	25	18	21	15	9	16	13	20	13	17
Cerebrospinal-Meningit	2	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Barselfeber	16	5	16	-	-	3	1	4	1	-	4	1	-	2	-
Vandkopper	17	-	13	-	-	1	-	5	3	1	1	2	-	-	-
Skarlagensfeber	800	60	800	141	173	117	84	43	59	44	25	35	24	34	21
Røde Hunde	6	-	6	-	-	1	1	-	2	-	1	1	-	-	-
Mæslinger	117	-	117	-	-	2	39	37	31	2	1	2	3	-	-
Rosen	57	-	57	8	3	7	2	1	4	4	7	6	4	4	7
Kighoste	34	3	34	3	20	1	1	-	-	-	9	-	-	-	-
Diphtherisk Svælgbetændelse	141	26	141	23	4	7	6	5	7	19	6	6	21	13	24
Strubehoste	18	10	16	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	10	3
Kusma	6	-	6	-	-	-	1	3	-	-	-	2	-	-	-
Akut Bronchit	434	9	433	56	46	68	42	44	26	12	37	17	22	35	28
Andre katarrh. Tilfælde															
Lungebetændelse	225	30	225	22	17	31	21	30	7	13	7	8	10	35	24
Pleurit	93	3	93	8	5	5	7	12	12	20	4	8	6	4	2
Gigtfeber	97	3	97	4	6	9	19	11	9	13	9	2	3	7	5
Koldfeber	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut)	164	2	164	9	11	2	14	9	18	30	22	16	4	13	16
Cholera nostras															
Blodgang	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Skjørbug	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	2476	177	2469	332	307	279	258	225	194	167	150	121	118	170	148

(Forts.).	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.																							
			1 a		1 b		2		3		4		5		6		7		8		9		10			
	Tilfælde.	Dødsfald.	Sveens Herred.		Indre Sønd- hordland		Ytre Sønd- hordland		Tysnæs.		Indre Har- danger.		Ytre Har- danger.		Voss.		Søndre Midt- hordland		Nordre Midt- hordland		Indre Nord- hordland		Ytre Nord- hordland			
			Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Typhoidfeber	246	24	4	-	4	2	1	-	-	-	7	2	2	-	73	7	8	1	77	4	33	6	37	2		
Cerebrospinal-Meningit . . .	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-		
Barselfeber	17	6	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	3	-	3	1	2	-	3	1	3	1	-	-		
Vandkopper	17	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	13	-	Epid.	-	-	-		
Skarlagensfeber	801	61	-	-	64	4	31	11	22	3	124	11	72	3	13	3	98	7	165	8	165	7	47	4		
Røde Hunde	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-		
Mæslinger	118	1	1	1	100	1)	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-		
Rosen	57	-	1	-	3	-	4	-	-	-	8	-	20	-	7	-	6	-	2	-	4	-	2	-		
Kighoste	34	3	-	-	15	2	-	-	-	-	2	-	11	1	4	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
Diphtherisk Svælgbetænd. . .	141	26	-	-	3	1	9	3	48	11	3	1	12	-	5	-	11	3	42	3	Epid.	2	8	2		
Strubehoste	18	10	-	-	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	12	4	-	-	-	-		
Kusma	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-		
Akut Bronchit	437	12	2	-	66	-	1	1	16	5	237	1	52	-	16	-	19	-	5	1	5	1	18	3		
Andre katarrh. Tilfælde																										
Lungebetændelse	227	32	2	-	13	3	18	3	9	2	31	5	15	2	40	5	20	3	15	2	26	1	38	6		
Pleurit	93	3	-	-	4	-	4	-	13	-	20	1	20	1	17	-	3	-	2	-	7	-	3	1		
Gigtfeber	97	3	1	-	4	1	1	-	4	2	8	-	17	-	35	-	10	-	6	-	7	-	4	-		
Koldfeber	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-		
Diarrhoe (akut)	165	3	1	-	20	-	-	-	2	-	28	-	49	-	24	1	7	1	16	1	4	-	14	-		
Cholera nostras																										
Blodgang	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
Skjørbug	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-		
Tilsammen	2485	186	12	1	300	16	71	20	124	24	472	21	276	7	242	22	187	15	373	24	257	18	171	18		

1) Desuden omtales et par Dødsfald uden nærmere Opgave.

Liste over forskjellige væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	1 a		1 b	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Sveens Herred.		Indre Søndhordland.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme . . .	100	-	-	1	43	56	7	-	-	18	-
Fnat	56	-	20	18	7	11	7	-	-	10	-
Skurv	3	-	1	-	2	-	2	-	-	-	-
Kjertelsyge	135	1	57	63	6	9	10	-	-	4	-
Rachit	41	1	21	19	-	-	8	-	-	1	-
Simpel Meningit	26	17	6	4	7	8	9	-	-	4	4
Tuberkuløs Meningit	16	14	7	8	1	-	7	-	-	2	2
Svindot	159	76	6	2	73	71	13	1	1	9	7
Kræft	54 ¹⁾	29	-	-	18	35	12	1	1	4	4
Vatersot og Morbus Brightii	31 ²⁾	9	4	1	10	16	9	-	-	4	1
Blegsot og Anæmi	469	1	8	57	28	376	12	1	-	72	-
Menstruationsuordener . . .	71	-	-	-	-	71	9	1	-	5	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	430	5	8	18	193	210	12	7	1	9	1
Ormesygdomme	23	-	7	10	2	4	5	-	-	4	-
Drankersygdomme	3	-	-	-	2	1	2	-	-	-	-

1) Cancer 28. Sarcome 1

2) Hydrog 2. Morbus Brightii 7

3) Dødsf 11. Fremmede 1

¹⁾ Cancer 28, Sarcoma 1. ²⁾ Hydrops 2, Morbus Brightii 7. ³⁾ Deraf 11 Fremmede.

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Fordeling paa Lægedistrikterne.							
		1b	3	4	5	6	7	8	10
		Indre Søndhordland.	Tysnæs.	Indre Hordland.	Ytre Hordland.	Voss.	Søndre Midt-hordland.	Nordre Midt-hordland.	Ytre Nord-hordland.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	12	-	4	1	-	-	1	3	3
Gonorrhoe (Urethrit)	16	1	4	1	1	3	1	5	-

(7) Tilfælde, alle paa et enkelt Sted, Eidfjord, og i samme Døgn, omkring 15de November, efter første Gangs skarp Østenvind, hvorfor de fleste eller alle de Angrebne i Sved havde været udsatte; ogsaa høiere op i Dalen angrebes en Pige samme Dag. (Garmann-Andersen). Paa den anden Side omtales Tilfælde, hvor Sygdommen antages overført ved Smitte; saaledes angrebes i et Hus i Østreim (ytre Nordhordland) 4 Personer umiddelbart efter hverandre. (Collett).

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Syphilis og Gonorrhoe ville sees af ovenstaaende Tabel.

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne																	
2		3		4		5		6		7		8		9		10	
Ytre Søndhordland		Tysnæs.		Indre Hordanger.		Ytre Hordanger.		Voss.		Søndre Midthordland		Nordre Midthordland.		Indre Nordhordland.		Ytre Nordhordland.	
Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
-	-	10	-	38	-	11	-	-	-	19	-	-	-	-	-	4	-
-	-	6	-	18	-	15	-	-	-	-	-	6	-	1	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	6	-	46	-	21	1	27	-	5	-	hyppig.	-	26	-	-	-
1	1	-	-	11	-	4	-	12	-	4	-	2	-	6	-	-	-
-	-	2	2	3	2	1	1	3	1	6	4	-	-	1	-	6	3
3	3	-	-	3	3	1	1	4	2	2	2	-	-	1	1	-	-
6	4	24	7 ³⁾	27	8	27	15	26	18	7	5	4	1	24	8	4	2
1	1	8	6	7	3	2	2	13	4	5	1	1	1	8	5	4	1
-	-	2	-	3	-	5	2	4	3	5	1	3	1	2	-	3	1
-	-	28	-	171	-	18	-	37	-	1	-	hyppig.	-	138	1	3	-
-	-	6	-	27	-	10	-	6	-	8	-	hyppig.	-	8	-	-	-
-	-	12	-	142	-	64	2	44	-	38	-	hyppig.	-	68	1	46	-
-	-	-	-	3	-	12	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** hidsættes ovenstaaende Tabel.

Chronisk Gastrit omtales fra ytre Nordhordland som særlig almindelig om Sommeren i de Distrikter, hvor Kreaturerne ere tilfjelds, og hvor den saakaldte «Syreblande» nydes som Drikke. (Collett).

Svindstot. De Dødes Antal udgjorde for det hele Amt 16,5 pCt. af samtlige opgivne Dødsaaarsager og 27,7 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. (Se Tabel næste Side).

Chirurgiske Tilfælde. For 39 Frakturer opgives følgende Sæde:

Femur	8	Clavicula	2
Radius	7	Costæ	2
Antibrachium	7	Cranium	2
Tibia	3	Crus	2
Humerus	2	Digiti	1
Patella	2	Fibula	1

For 8 Luxationer var Sædet følgende:

Humerus 7, Genu 1.

Det ene Tilfælde af Knæluxation (med Condylus femoris bagtil) opstod hos en Kvinde, som, medens hun bar en tung Høvær udover en Bakke, gled fremover og derved forstrakte (hyperextendede) Benet. Luxationen reponeredes under Chloroformnarkose ca. 14 Timer efter Læsionen; $\frac{1}{2}$ Aar efter havde hun fuld Førlighed i Benet. (Krüger).

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Sveens Herred	5	1	1	4
Indre Søndhordland	50	7	16	34
Ytre —	39	4	20	19
Tysnæs	47	7	24	23
Indre Hardanger	44	8	21	23
Ytre —	44	15	7	37
Voss	75	18	22	53
Søndre Midthordland	44	1	15	29
Nordre —	29	1	24	5
Indre Nordhordland	42	8	18	24
Ytre —	41	2	18	23
Søndre Bergenhus Amt	460	76	186	274

Af obstetriciske Operationer udførtes af Læger 23, hvis Indikationer og Udfald ville sees af følgende Tabel:

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.		Udtrækning ¹⁾		Perforation.	Exvisceration.	Efterbyrdsoperation.
	Mødre		Børn	Mødre	Børn	Mødre	Børn	Mødre	Mødre	Mødre
	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	lev.	lev.	lev.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer . . .	15	12	3	-	-	-	-	-	-	-
Ansigtspfødsel	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Issefødsel med Panden fortil	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Forsømt Tverleie	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Sædeleie	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Stort Fosterhoved	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tilsammen	17	13	4	1	1	1	1	1	1	2
		17								

¹⁾ Med stump Hage.

Af ovennævnte Operationer udførtes 2 i indre og 1 i ytre Søndhordland, 1 i Tysnæs, 3 i indre og 3 i ytre Hardanger, 2 i Voss, 1 i søndre og 2 i nordre Midthordland, 3 i indre og 5 i ytre Nordhordland.

Døde paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsårsagen for 8, nemlig for 6 Barselfeber, og for 2 besværlig Fødsel. 1 døde uforløst i Tysnæs

Distrikt af Blødning ved Placenta prævia uden at være tilset af Læge eller Jordemoder; uagtet der kun var ca. $\frac{1}{2}$ Mils Vei til Lægen, blev han tilkaldt saa sent, at Konen var død ved hans Ankomst.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde.				Død-fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾ .	paa Barsel-seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selvmord.	ved Drab.
Sveens Herred . . .	96	55	13	-	-	3	3	1	-
Indre Søndhordland	267	156	33	-	2	9	4	-	-
Ytre —	331	172	33	1	1	12	3	-	-
Tysnæs	301	203	36	5	3	9	4	-	-
Indre Hardanger .	266	143	19	2	-	7	5	-	-
Ytre —	200	102	17	3	2	6	2	1	-
Voss	307	143	16	2	-	8	4	-	-
Søndre Midthordl.	332	206	35	2	2	10	4	2	-
Nordre —	598	272	69	2	3	26	13	1	-
Indre Nordhordland	623	243	41	5	3	27	13	-	-
Ytre —	516	280	69	3	3	19	10	1	1
Søndre Bergenhus Amt.	3837	1975	381	25	19	136	65	6	1

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1 862 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 51.5.

De hyppigste Dødsårsager vare:

Dødsårsag.	Antal Dødsfald.
Svindlot	76
Skarlagensfeber	61
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	33
Lungebetændelse	32
Kræft og Sarkom	29
Diphtherisk Svælgbetændelse	26
Typhoidfeber	24
Organisk Underlivssygdom	14
Akut Bronchit	12
Strubehoste	10
Alderdomssvaghed	10
Vatersot og Morbus Brighthii	9

Veirliget. Vinteren var mild, tildels stormende. Vaaren kom tidlig og var gunstig for Aanarbejderne; ogsaa Sommeren og Høsten udmærkede sig ved et sjelden smukt og for Jordbruget gunstigt Veirlig. Avlingen af Hø, Korn og Potetes var derfor over et Middelaars, og Bjergningen for det meste heldig. Frugtavlen slog ogsaa godt til i de fleste Distrikter.

Levemaade og hygiæniske Forhold. Fra indre Søndhordland berettes om utvivlsom Fremgang i Renlighed og bedre Stel. I Tysnæs skildres de økonomiske Forhold som ganske gode, hvilket ikke uvæsentlig skyldes Ungdommens Deltagelse i Lofot- og Islandsfiskerierne. Fra søndre Midthordland skriver Distriktslægen: «Man lever fremdeles hovedsagelig af Havregrød med tyk Melk, Spegesild (Brisling) med Poteter og Havrefladbrød; tildels, især ved høitidelige Anledninger, har man Fisk, sjeldnere Kjød og Flesk. Ved Havkanten mere Fisk og længere ind i Fjordene samt oppe i Dalene mere Spegekjød og Flesk. Folket synes at klare sig godt med denne Kost og er baade sundt og kraftigt. Ædrueligheden er upaaklagelig, især i Os og Fuse». Fra nordre Midthordland omtales ogsaa de paa Grund af godt Aarsudbytte heldige økonomiske Forhold for Landmanden. Virkningen heraf mærker man ogsaa paa Forbedring af Renlighedsforholdene og Husstellet; Havstrilerne staa dog fremdeles meget tilbage. I ytre Nordhordland fortsættes Udskiftningen af Landeieendommene med størst mulig Hurtighed. Distriktet er i jevn og stadig Fremgang, men Manger og Herlø staa dog endnu tilbage. Der klages ogsaa over, at Almuen, især Børnene, holdes for meget indestængte ved den almindelige Notbinding, der drives ikke alene til Folkets eget Forbrug, men ogsaa for bergenske Kjøbmænds Regning; den opvoxende Slægt mister derved ofte baade frisk Luft og Bevægelse. (Collett).

Kvaksalveriet synes mere og mere at forsvinde ved Kommunikationsmidlernes Forbedring, hvorved Adgangen til Lægehjelp i den senere Tid er betydelig lettet. (H. Krohn).

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Sundhedskommissionsmøder, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundhedskommissioner. Antal Møder.	Vaccinerede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	9	349	28	2671	8
Sveens Herred	-	uopg.	-	33	1
Indre Søndhordland	1	45	2	160	-
Ytre —	1	22	4	285	-
Tysnæs	1	51	3	81	-
Indre Hardanger	2	uopg.	3	60	1
Ytre —	1	52	1	199	1
Voss	1	48	3	355	-
Søndre Midthordland	1	62	4	265	-
Nordre —	-	uopg.	4	493	-
Indre Nordhordland	-	uopg.	uopg.	629	2
Ytre —	1	69	4	111	3

Paa et Sundhedskommissionsmøde i søndre Midthordland behandledes en indkommen Klage over Forurensning af en Bæk, hvorfra Drikkevand hentedes. Vedkommende Overtræder af Sundhedsvedtægterne ilagdes Mulkt.

Sygehuse. Foruden Møllendals Sindssygeasyl i Aarstad Herred ved Bergen findes kun ved Arne Fabriker i indre Nordhordland en Sygestue og et Isolationslokale for syge Arbeidere.

Af **Badeindretninger** omtales kun nogle Søbadehuse ved Hardangerfjorden.

Om Amtets **Apothek** paa Vossevangen se den almindelige Beretning.

XIII. Bergens By.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Amtet.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.
Bergen	0.07	38 573	¹⁾ 29	6	24

¹⁾ Foruden Distriktslægen i nordre Midthordland, som er bosat i Bergen.

Sundhedstilstanden var tilfredsstillende. Der optraadte ingen Epidemier af Betydenhed. Skarlagensfeber og Kighoste aftog stærkt. Akute Sygdomme i Respirationsorganerne og rheumatiske Affektioner forekom noget hyppigere, mens Diarrhoerne vare sjældnere end Aaret forud.

De **Dødes** Antal udgjorde 832 eller 18,5 pro mille af Aarets beregnede Middelbefolkning (44 900).

Fra Lægerne er til Sundhedskommissionen indkommen Dødsanmeldelse over 817 kjendte Dødsfald, hvis Aarsager sees af nedenstaaende Liste over Dødsfald. De opgivne 817 Dødsfald vare saaledes fordelt paa Maanederne: Januar 100, Februar 87, Marts 69, April 67, Mai 62, Juni 53, Juli 57, August 57, September 49, Oktober 72, November 73, December 71.

Til Oplysning om de epidemiske Sygdomme hidsættes følgende af Lægernes og Sygehusets Opgaver sammendragne Tabel. (Se Side 126).

Exanthematisk Typhus (Flekfeber). 9 Tilfælde, der alle behandledes paa Sygehus, kom samtlige fra samme Hus i Nøstet. De hygiæniske Forhold vare yderst mislige. Smitte ved udenlandske Søfolk er sandsynlig.

Typhoidfeber forekom med omtrent samme Antal som i det foregaaende Aar og noget hyppigere end i Aarene 1879—1881, men mindre hyppig end i en lang Aarrække før Aaret 1879. 55 Tilfælde behandledes paa Sygehuset; af disse vare 18 udenbys fra.

Meningitis cerebro-spinalis epidemica. De to deraf anmeldte Tilfælde optraadte til ganske forskjellig Tid og Sted.

Barselfeber. Da man troede at kunne paavise nogle Tilfælde, der syntes at staa i Smitteforbindelse i samme Jordemoders Praxis, besluttede Sundheds-

I Bergens By anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Tilfælde.	Dødsfald.												
Exanthematisk Typhus	9	-	-	-	-	-	-	2	2	4	-	-	-	1
Typhoidfeber	75	6	10	3	8	4	2	6	7	6	4	5	18	2
Cerebrospinal-Meningit	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Barsel-feber	11	8	-	1	-	1	1	1	-	-	-	2	4	1
Vandkopper	161	-	29	36	20	8	9	12	2	6	10	10	13	6
Skarlagen-feber	267	38	115	50	26	34	17	11	2	-	-	1	5	6
Røde Hunde	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-
Rosen	94	3	12	13	7	5	5	8	9	5	6	5	11	8
Kighoste	17	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	5	8
Diphtherisk Svælgbetændelse	66	13	9	4	3	5	6	2	6	-	2	1	14	14
Strubehoste	30	30	-	5	3	-	1	2	-	1	-	3	10	5
Kusma	14	-	-	2	-	3	6	-	3	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	3744	38	645	655	388	311	219	164	139	159	235	261	320	248
Andre katarrh. Tilfælde														
Lungebetændelse	283	58	39	31	45	39	33	18	13	8	13	16	12	16
Pleurit	98	-	12	11	14	15	6	7	6	7	5	4	5	6
Gigtfeber	171	5	24	23	16	20	25	13	5	2	1	7	22	13
Diarrhoe (akut)	1104	20	101	96	69	70	64	48	127	155	109	84	102	79
Cholera nostras														
Skjørbug	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	6151	222	996	930	600	515	394	295	321	353	387	404	543	413

kommissionen at overdrage en af Bylægerne mod en derfor særlig bevilget Godtgjørelse at føre Kontrol med, at enhver Jordemoder, der havde haft Tilfælde af Barsefeber i sin Praxis, foretog en nøagtig Desinfektion af sin Person, Klæder og Instrumenter, idet al Praxis forbødes hende, indtil hun af den kontrollerende Læge erholdt Bevidnelse om, at fornøden Desinfektion havde fundet Sted.

Vandkopper forekom det hele Aar igjennem.

Skarlagensfeber fortsatte sig fra Epidemien i 1882 og aftog jevnt udover for ganske at forsvinde i Sommermaanederne.

De anmeldte Tilfælde af **røde Hunde** ere mulig forvexlede med Skarlagensfeber, hvoraf der paa samme Tid optraadte nogle faa Tilfælde.

Kighoste optraadte paany — efter epidemisk Udbredning Aaret forud — i Aarets 4 sidste Maaneder.

Diphtherisk Svælgbetændelse. 42 Tilfælde behandledes i Byen og 24 paa Sygehus. Sygdommens Hyppighed i de 3 sidste Aar er større, end hvad der har været Tilfældet i en lang Aarrække.

Strubehoste optraadte med stor Hyppighed i Høstmaanederne og fortsattes stigende ind i 1884.

Lungebetændelse forekom fremdeles temmelig hyppig.

Gigtfeber forekom ligeledes hyppigere end vanlig.

Diarrhoe og Cholera nostras optraadte sjældnere end i de nærmest foregaaende Aar.

Veneriske Sygdomme. Nedenstaaende Tabel giver Oversigt over Antallet af anmeldte veneriske Tilfælde i Aarene 1872—1883:

Aar.	Syphilis.						Gonorrhoe (Urethrit).						Tilsammen.		
	Paa Sygehus.			Udenfor Sygehus.			Paa Sygehus.			Udenfor Sygehus.			Veneriske Sygdomme.	Syphilis.	Gonorrhoe.
	Behandlede.	Deraf		Behandlede.	Deraf		Behandlede.	Deraf		Behandlede.	Deraf				
		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.			
1883..	73	34	39	122	88	34	31	13	18	243	214	29	479	195	274
1882..	97	36	61	122	98	24	36	14	22	253	243	10	508	219	289
1881..	55	22	33	68	53	15	44	15	29	188	180	8	355	123	232
1880..	57	28	29	47	38	9	46	7	39	139	130	9	289	104	185
1879..	30	14	16	48	uopg.	uopg.	30	5	25	130	uopg.	uopg.	238	78	160
1878..	38	17	21	54	(22	3)	54	4	50	95	89	6	241	92	149
1877..	41	19	22	66	53	13	69	7	62	129	123	6	305	107	198
1876..	39	11	28	62	52	10	66	8	58	139	130	9	306	101	205
1875..	48	23	25	52	44	8	41	11	30	94	90	4	235	100	135
1874..	40	19	21	31	25	6	83	18	65	97	95	2	251	71	180
1873..	24	12	12	26	23	3	58	6	52	68	uopg.	uopg.	176	50	126
1872..	60	33	27	32	24	8	74	7	67	70	uopg.	uopg.	236	92	144

Ved Visitationen af løsaftige Fruentimmer, hvoraf paa 56 Visitationsdage mødte tilsammen 137 Kvinder, foranledigedes 36 Indlæggelser paa Sygehus: 25 for Urethrit, 1 for primær Syphilis, 9 for konstitutionel Syphilis og 1 for Ulcus.

Dødsfald af **chroniske Sygdomme** ville sees af den Side 130 indtagne Tabel over Dødsårsager.

Dødsfald af **Svindstot** (130) udgjorde 16,3 pCt. af samtlige kjendte Døds-
aarsager (796) og 21,8 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme.

Af **obstetriciske Operationer** udførtes ialt 55, hvoraf 9 paa Fødsels-
stiftelsen. Foruden de paa Tabellen opførte Operationer udførtes udenfor Fødsels-
stiftelsen: 1 Gang **Accouchement forcé** ved afdøet macereret Foster, hvis
Navlesnor var fremfalden og afrevet; Konen forblev ilive. 1 Gang **Partus præ-**
maturus artificialis i 6te Maaned ved Barselkrampe. Konen døde af Barsel-
feber.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.			Udtrækning.			Efterbyrds- operation.
	Mødre		Børn		Mødre		Børn	Mødre		Børn	Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	lev.
Paa Stiftelsen:											
Utilstrækkelige Veer, langsom Fødsel	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Issefødsel med Panden fortil	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjævt Isseleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnor	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	8	-	7	1	-	-	-	-	-	-	1
Udenfor Stiftelsen:											
Utilstrækkelige Veer, langsom Fødsel	25	-	23	2	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1 ¹⁾	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Issefødsel med Panden fortil	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Issefødsel med Haand ved Siden af Hovedet	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	6	5	1	-	-	-	-
Bækkenendeleie	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
Bækkenendeleie med op- slaaede Arme	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Sammentrækning af indre Modermund . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	31	1	30	2	6	5	1	3	2	1	3

¹⁾ Dødsårsag: Barselfeber.

Paa **Fødselsstiftelsen** forpleiedes ialt 78 Barselkvinder, hvoraf 3 laa
tilbage fra 1882, 75 indkom, 1 døde af dobbeltsidig Pleurit og Parametrit 9
Dage efter normal Forløsning, og 2 laa tilbage ved Aarets Udgang. Desuden
behandlede 3 for Kvindesygdomme. Af de 75 Fødende vare 37 gifte og 38
ugifte. Liggedagenes Antal var 1300.

Der fødtes 76 Børn, idet der indtraf 1 Tvillingfødsel. Fosterleierne vare:

1ste Isseleie 52 (deraf 4 med Panden fortil),

2det — 24 (— 1 « — «).

Tvillingerne (Gut og Pige) fødtes begge i 1ste Isseleie. Af Børnene vare 2 dødfødte.

Ved den i Forbindelse med Stiftelsen staaende Jordemoderskole bleve 11 Elever examinerede, hvoraf 1 ikke bestod Prøven; af de 10 udexaminerede vare: fra Stavanger Amt 1, søndre Bergenhus Amt 5, nordre Bergenhus Amt 1, Romsdals Amt 2, nordre Trondhjems Amt 1.

Døde paa Barselseng. Efter Presternes Opgave døde 15 Kvinder paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsaaarsagen for 9, hvoraf 8 døde af Barselfeber og 1 af Barselkrampe.

Fødte og Døde.

	Fødte.	Døde				Død-fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾	paa Barselseng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Bergens Stadsfysikat ..	1489	832	185	9	15	54	13	1	1

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

Overskudet af Fødte over Døde bliver saaledes 657 og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 55,8.

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.
Svindstot	130
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	80
Lungebetændelse	58
Skarlagensfeber	38
Akut Bronchit.	38
Spedalskhed	37
Kræft	35
Alderdomssvaghed	34
Hjerneslag	33
Organisk Hjertesygdom	32
Strubehoste	30

Om de hygiæniske Forhold indeholder den af Stadsfysikus afgivne Beretning bl. a. følgende: Alt paa dette Omraade er i jevn Fremadskriden, hvilket man kan finde bestyrket ved en aftagende Dødelighed. Det nye Renovationsvæsen arbejder fremdeles med ønskelig Regelmæssighed og til almindelig Tilfredshed. Dets Budget for 1883 bevilgedes med en Udgift af Kr. 84 230, hvorfra gik beregnet Indtægt af Poudretfabrikken Kr. 17 370, altsaa en endelig

Liste over de af Lægerne meddelte

[illegible]

Dødsaaarsager i Bergens By i 1883.

15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	2	1	5	5	9	5	2	3	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	3	3	2	4	1	-	-	1
-	-	-	1	2	1	2	2	6	5	6	4	-	4	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11	5	17	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	2	3	4	1	5	4	4	3	2	1	3	-	3	-	1	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	2	-	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(Forts) Dødsarsag.	Sum.	Deraf ere:		0—1 1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Gastritis chronica	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia umbilici . . .	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— uteri	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmoptysis	2	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Hernia incarcerata	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Icterus	3	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-
Ileus	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania	12	8	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Intoxicatio acid. carbol. . .	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Invaginatio intestini	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Laryngitis	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Meningitis	17	11	6	-	1	7	2	1	1	-	-
— tuberculosa	29	19	10	4	-	9	8	3	2	1	-
— spinalis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Morbus Addisoni	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Morbus Brightii, Nephritis	15	9	6	-	-	1	1	-	-	-	-
Oedema pulmonum	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonæitis	7	3	4	1	-	1	-	-	-	-	-
Phlegmone, Abscessus . . .	7	5	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Pneumonia	58	28	30	8	5	6	5	-	5	-	-
Pyæmia	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	2	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-
Rheumatismus acutus	5	3	2	-	-	-	-	1	-	-	1
Scarlatina	38	24	14	3	1	16	12	3	1	1	-
Scrophulosis	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Spasmus glottidis	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Submersio	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suffocatio	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	3	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Thrombosis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trismus neonatorum	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis pulmonum . . .	130	62	68	2	2	3	2	2	2	1	1
Tumor uteri	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Tussis convulsiva	3	1	2	-	1	1	1	-	-	-	-
Ulcus ventriculi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitia organica abdominis .	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-

15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	2	1	-	-	3	1	1	1	1	-	1	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	1	3	2	1	1	-	-	2	1	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
-	-	-	2	2	2	1	2	1	2	4	5	5	2	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	6	16	17	15	9	4	14	7	6	5	8	4	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-

(Forts.). Dødsaaarsag.	Sum.	Deraf ere:		0—1 1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Vitia organica cerebri . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— — cordis . . .	32	10	22	-	-	-	-	1	1	-	-
Volvulus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vulnera	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Suicidium	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Causa mortis ignota . . .	³⁾ 15	6	9	2	1	1	2	1	-	-	-
Tilsammen	817	421	396	107	54	80	59	17	18	7	4

¹⁾ Ved Hængning (Sindssyg). ²⁾ Ved Skydning. ³⁾ For 1 Alder uopgivet.

Udgift af Kr. 66 860. Regnskabsextrakten for 1883 viser imidlertid, at der paa Driften indsparedes Kr. 1 778, medens der fra Fabrikken solgtes Gødning for Kr. 2 520 mere end forudsat. Byens Udgift til det hele Renovationsvæsen viste sig altsaa at være Kr. 62 562 mod Kr. 77 712 i 1882. Ved Beretnings-aarets Begyndelse vare i Brug 6 200 Kagger i 3 219 Huse; ved Aarets Udgang var dette forøget til 6 444 Kagger i 3 268 Huse. Af Dagrenovation bortførtes omtrent 65 000 Hektoliter. Til Desinfektion er forbrugt ca. 6 720 Hektoliter Kalk og Myrjord. (Sparre).

Efter Opgave fra Stadsingeniøren er i 1883 anlagt offentlige Kloaker i en Længde af 681.40 m.

Samlet Længde af offentlige Kloaker ved Udgangen af 1882: 34 673.24 «

altsaa samlet Længde af offentlige Kloaker ved Udgangen af 1883: 35 354.64 m.

Fattigsygepleien. Følgende Tabel viser de for Fattigvæsenets Regning forpleiede eller behandlede Syge.

Behandlede fattige Syge.	Md.	Kv.	Tilsammen.	Deraf	
				Md.	Kv.
I Hjemmet			1479	553	926
Paa Sygehuset			507	229	278
Paa Arbeidsanstaltens Sygestuer:					
Tilbageliggende fra 1882	28	25	} ¹⁾ 103	54	49
Indlagte i 1883 fra Byen	12	18			
— - — fra Arbeidsanstalten	14	6			
Af Sindssyge:					
I Byens Sindssygeasyl	33	32	} 107	59	48
- Rosenbergs —	21	13			
- Møllendals —	4	3			
- andet Asyl	1	-			
Tilsammen			2196	895	1301

¹⁾ Tilbageliggende ved Udgangen af 1883: 50, 26 Mænd og 24 Kvinder.

15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	-	3	1	2	1	-	-	2	1	5	2	4	2	4	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	¹⁾ 1	-	-	²⁾ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1
9	12	28	37	33	33	26	35	33	26	34	42	32	43	14	31	-	2

Fattigvæsenets Sygeudgifter beløber sig i 1883 til:

Syge behandlede i Sygehuset	Kr. 36 727.52
— — — Sindssygeasyler	« 39 259.20
— — — Hjemmet	« 6 781.81
Kvinder i Fødselsstiftelsen	« 186.84
Jordemoderhjelp	« 45.00
Arbeidsanstaltens Sygeudgifter	« 4 963.22
Lægelønninger	« 3 370.00

Tilsammen Kr. 91 333.59

Badeindretninger. Foruden Militæretatens Indretning for Søbad findes hersteds kun en lignende privat Indretning. Søgningen til Bergens offentlige Bad ved Sygehuset vil erfares af nedenstaaende Tabel:

Benyttet af	Karbad.		Romer- bad.	Dampbad.	Styrte- bad.	Vaadt Lagen.
	Fersk- vand.	Søvand.				
Søgende fra Byen	8 529	2 238	1 048	1 939	1 750	35
Sygehusets Patienter	4 163	-	285	1 068	-	206

Om Byens **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Nedenstaaende Tabel giver Oplysning om Antal Møder i Sundhedskommissionen, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

	Sundheds- kommissionen. Antal Møder.	Vaccinerede ¹⁾ .	Retsmedicinske Forretninger.
Bergens Stadsfysikat	27	668	14

¹⁾ Ved den offentlige Vaccination vaccineredes 598 Børn, af Lægerne privat 70. 15 Personer ere revaccinerede. Til Læger og Hjelpevaccinatorer forsendtes 230 Rør med Vaccinelymphe, ligesom flere af Byens Læger forsynedes med samme. Jordemodereleverne ere som sædvanlig underviste i Vaccinationens Udførelse.

XIV. Nordre Bergenhus Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		143.00	86 208	13	44	41
1. Lærdal		28.90	7 066	1	4	5
	Lærdal	4.20	2 476	1	1	1
	Borgund	4.00	885	-	-	-
	Aardal	9.00	1 530	-	1	1
	Aurland	11.70	2 128	-	2	2
	Af Lekanger: Gaardene Frøningen med underliggende Brug og Thingestad af Fresviks Sogn ..	-	47	-	-	1
2. Lyster		13.20	5 723	1	2	2
	Lyster	7.20	3 614	1	1	1
	Jostedal	5.10	870	-	1	1
	Af Hafslo Sognene: Joranger	ca. 0.90	467	-	-	-
	Fet		416	-	-	-
	samt af Solvorn Sogn Gaarden ytre Kroken og det tidligere Urnæs Sogn ¹⁾		356	-	-	-
3. Indre Sogn		8.20	5 354	1	2	3
	Sogndal	5.10	3 632	1	1	1
	Af Hafslo: Hafslo Sogn	ca. 3.10	1 306	-	1	1
	Solvorn(undtagen Gaar- den ytre Kroken og det tidligere Urnæs Sogn) ..		416	-	-	1
4. Midtre Sogn		14.80	7 626	1	4	6
	Lekanger (med Undta- gelse af det, som hører til Lærdals Distrikt) ..	4.20	2 272	-	1	2
	Balestrand	6.00	2 167	-	2	2
	Vik	4.60	3 187	1	1	2
5. Ytre Sogn		12.70	8 751	1	5	1
	Evindvik	3.00	3 014	-	1	-
	Utvær	1.70	1 501	-	1	-
	Ladvik og Brekke ..	2.00	2 044	1	2	1
	Klævold	4.70	1 597	-	1	-
	Bø Sogn af Hyllestad ..	0.40	596	-	-	-

¹⁾ Fra 15de Juni 1883, cfr. kgl. Resolution af 19de Mai 1881.

(Forts).	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
6. Ytre Søndfjord		6.20	8 868	1	5	2
	Hyllestad (undtagen Bø Sogn)	1.00	1 918	-	1	1
	Askevold	1.60	3 138	-	-	-
	Ytre Holmedal	3.60	3 812	1	4	1
7. Indre Søndfjord		19.26	11 504	1	5	7
	Indre Holmedal	6.80	3 567	-	2	2
	Jølster	6.20	2 607	-	1	2
	Førde	6.26	5 330	1	2	3
8. Kinn		6.94	8 383	1	3	3
	Florø, Ladested	-	503	1	1	1
	Kinn	-	4 491	-	1	-
	Bremanger	6.00	2 058	-	1	1
	Vefring	0.94	1 311	-	-	1
9. Ytre Nordfjord		4.64	6 356	2	3	3
	Selø	2.70	4 680	2	2	2
	Rugsund Sogn af Da- vikens Herred	1.94	1 676	-	1	1
10. Nordfjordeidet		5.34	4 580	1	3	2
	Eid	3.48	3 014	1	-	-
	Daviken (undtagen Rug- sund Sogn)	1.86	1 566	-	-	-
11. Gloppen		9.00	4 817	1	3	2
12. Indviken		13.82	7 200	1	5	5
	Hornindal	1.72	1 699	-	1	1
	Indviken	5.80	3 006	1	2	2
	Stryn	6.80	2 495	-	2	2

Fra Distrikterne omkring Sognefjorden beskrives **Sundhedstilstanden** som meget god, fra Nord- og Søndfjordsdistrikterne som mindre tilfredsstillende, men bedre end i det foregaaende Aar. Epidemien af Mæslinger og Kighoste synes næsten ophørte ved Udgangen af 1882, medens derimod Skarlagensfeber og Diphtherit fik forøget Udbredning over største Delen af Amtet. Typhoidfeber, Lungebetændelse og akute gastriske Sygdomme forekom sjældnere end Aaret forud, medens Antallet af akute Katarrher var lidt større. Det samlede Antal epidemiske Sygdomme var 30 pCt. mindre end i 1882, men noget større end Middeltallet for Tiaaret 1871—1880; Antallet af Døde af epidemiske Sygdomme var ligesom i det foregaaende Aar stort, hvilket i 1883 navnlig skyldtes Skarlagensfeber, Diphtherit og Strubehoste.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1 348 eller 15.4 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (87 300).

I Nordre Bergenhus Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Typhoidfeber	58	9	58	15	16	4	1	1	1	4	2	6	2	4	2	58	9
Barselfeber	23	5	23	2	3	3	4	2	1	-	2	-	4	2	-	24	6
Vandkopper	31	-	31	1	-	1	5	6	-	10	2	1	-	-	5	31	-
Skarlagensfeber	675	61	675	106	96	118	54	64	72	59	39	18	15	16	18	684	70
Røde Hunde	9	-	9	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	9	-
Rosen	43	1	43	1	7	5	3	6	3	1	1	2	4	4	6	45	3
Kighoste	9	1	9	2	3	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	9	1
Diphtherisk Svælgbetænd.	279	56	279	66	33	25	17	7	13	18	22	31	24	13	10	279	56
Strubehoste	25	15	25	3	2	2	-	-	-	-	2	7	4	4	1	25	15
Kusma	3	-	3	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-
Akut Bronchit	635	13	635	86	67	65	64	57	50	39	19	29	49	55	55	635	13
Andre katarrh. Tilf. . . }																	
Lungebetændelse	299	45	299	35	31	30	59	35	27	19	7	4	15	19	18	301	47
Pleurit	70	9	70	9	8	8	10	5	2	7	4	3	5	3	6	70	9
Gigtfeber	93	3	93	15	7	10	11	9	9	4	6	3	4	7	8	93	3
Diarrhoe (akut)	140	8	140	13	6	8	6	10	13	26	18	12	11	11	6	144	12
Cholera nostras }																	
Blodgang	4	-	4	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4	-
Tilsammen	2396	226	2396	357	281	279	234	202	202	187	124	120	137	138	135	2414	244

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne		Antal af anmeldende Læger.	1		2	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Lærdal.		Lyster.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.					
Chronisk Rheumatisme . . .	138	-	-	1	72	65	8	8	-	-	-
Fnat	74	-	21	28	10	7	7	20	-	2	-
Skurv	3	-	-	2	1	-	2	-	-	-	-
Kjertelsyge	82	1	28	38	6	6	12	11	-	5	-
Rachit	21	1	15	6	-	-	7	3	-	-	-
Simpel Meningit	10	10	3	-	4	2	7	1	1	-	-
Tuberkuløs Meningit	7	7	5	2	-	-	5	-	-	-	-
Svindstot	155	47	2	7	68	74	12	35	6	8	4
Kræft	62	41	-	-	36	17	12	10	3	1	1
Vatersot og Morbus Brightii	60 ¹⁾	16	5	8	20	24	10	6	-	5	2
Blegsot og Anæmi	550	-	20	39	61	430	12	88	-	38	-
Menstruationsuordener . . .	71	-	-	1	-	70	11	11	-	1	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	698	14	35	40	299	323	12	56	1	17	-
Ormesygdomme	54	-	20	29	2	3	8	13	-	1	-
Drankersygdomme	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-

1) Vatersot 7. Morbus Brightii 9.

¹⁾ Vatersot 7, Morbus Brightii 9.

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** er indtaget foranstaaende efter Lægernes Opgaver sammendragne Tabel (Side 138—139).

Typhoidfeber forekom spredt i de fleste Distrikter uden nogensteds at danne betydeligere Epidemier. I ytre Sogn optraadte dog flere Tilfælde i Evindvik og Klævold Sogne efter Smitteimport fra Bergen, Lærdal og Nordland. I indre Søndfjord forekom 8 Tilfælde paa Gaarden Hafstad i Førde; Smitten formentlig fra Nabogaardene, hvor der Aaret iforveien havde været Typhoidfeber. I Florø Ladested — Kinns Distrikt — optraadte ligeledes Sygdommen i et Hus, hvor den havde hersket i 1882. I Gloppen fortsatte Epidemien fra forrige Aar sig paa Gaarden Bredheien. Til Enehjellen i Hyen, en Gaard med en Mængde Opsiddere, bragtes Sygdommen fra Søndfjord; næsten aarlighaars har der i den sidste Tid optraadt Typhoidfeber inden denne Grænd. I Indvikken optraadte Typhoidfeber paa Gaardene Møklebust og Bruland i Utvikens Herred og paa Navlsaker og Holmøvik i Hornindal. Smitteimport lod sig kun paavise til sidstnævnte Gaard; paa de andre Steder synes Smittestoffet «deponeret» fra tidligere Epidemier (Bruland i 1879, Navlsaker i 1881).

Vandkopper forekom almindelig i ytre Sogn, ellers sporadisk i Distrikterne ved Sognefjorden og i Nordfjord.

Skarlagensfeberen fortsatte sin epidemiske Udbredning med et forøget Antal Angrebne inden 7 af Amtets 12 Distrikter. I Lærdal holdt Sygdommen sig væsentlig i Aardal Sogn, hvor den var begyndt i Oktober 1882. I Lyster opstod og vedligeholdtes Sygdommen ved stadige Importer fra Aardal af Lærdals

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.																			
3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
Indre Sogn.		Midtre Sogn.		Ytre Sogn.		Ytre Søndfjord.		Indre Søndfjord.		Kinn.		Ytre Nordfjord.		Nordfjord-eidet.		Gloppen.		Indviken.	
Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Df.	Tilf.	Dsf.
-	-	10	-	-	-	6	-	9	-	-	-	15	-	33	-	24	-	33	-
31	-	-	-	8	-	6	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
11	-	6	1	4	-	4	-	4	-	15	-	6	-	7	-	6	-	3	-
-	-	2	-	1	-	-	-	7	-	-	-	4	-	-	-	2	-	2	1
-	-	1	1	2	2	-	-	2	2	-	-	1	1	1	1	2	2	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	3	3	1	1
14	-	8	3	10	3	8	4	5	5	6	1	19	5	9	3	11	2	22	11
8	6	3	2	9	7	4	4	3	2	3	3	4	1	7	4	3	2	7	6
8	3	2	2	17	5	12	-	1	-	-	-	5	1	2	2	-	-	2	1
99	-	97	-	8	-	26	-	29	-	24	-	56	-	42	-	33	-	10	-
-	-	4	-	10	-	9	-	5	-	1	-	4	-	10	-	7	-	9	-
49	-	46	1	21	-	43	-	58	2	56	-	49	1	31	-	80	-	192	9
11	-	-	-	7	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-	9	-	7	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Distrikt. Den optraadte mildt og fik ikke større Udbredning, da Isolationens Nytte er begyndt at blive indlysende for de fleste. I ytre Sogn fik Sygdommen adskillig Udbredning, fornemmelig i Brekke Sogn af Ladvik Herred. Den anmeldtes sent, saa Isolationen blev lidet virksom mod Sygdommen, der spredte sig baade til Bø og Evindvik. Fra ytre Søndfjord omtales Epidemien, der havde fortsat sig fra det foregaaende Aar, som meget udbredt, men mildere i sit Forløb. I indre Søndfjord optraadte den først i Nøstdal; antagelig Import fra Bergen. Den udbredtes hurtig, især inden en Skolekreds, hvor Lærerens Børn angrebes, uden at det kom til Lægens Kundskab, saa Forholdsregler kunde tages itide. I Vefring — Kinns Distrikt — fortsatte Epidemien fra 1882 sig; senere bragtes ny Smitte fra Bergen. Til Gloppen importeredes Sygdommen 4 Gange fra Nabodistrikterne uden at faa videre Udbredning. I Indviken synes ogsaa Sygdommen væsentlig gennem Skolerne at have udbredt sig hurtig over hele Distriktet.

Af Mæslinger omtales enkelte Tilfælde i Lærdals Distrikt uden nærmere Opgave over Antallet.

Af Kighoste anmeldtes i indre og ytre Sogn nogle Tilfælde, hvormed Epidemien, der havde begyndt i 1881, afsluttedes.

Diphtherisk Svælgbetændelse, der allerede Aaret forud havde optraadt epidemisk i Kinns Distrikt, spredte sig nu over indre Søndfjord og Distrikterne i Nordfjord med Undtagelse af Indviken. Det samlede Antal Angrebne (267 med 56 Dødsfald) er betydeligt større end i noget foregaaende Aar siden

1868. (I Tiaaret 1871—80 anmeldtes gennemsnitlig 13.9 Angrebne om Aaret; i 1881 steg Antallet til 68 og i 1882 til 131). Sygdommens Udbredelse kunde i Regelen forfølges fra Hus til Hus og fra Bygd til Bygd. Mangesteds angrebes samtlige Børn i Huset, og de Voxne undgik ofte heller ikke Smitten; over 20 pCt. af de anmeldte Tilfælde indtraf mellem Personer over 15 Aars Alderen. Foruden de typiske Tilfælde omtales fra flere Kanter en stor Mængde andre Svælgbetændelser med betydelig tonsillær Affektion og langvarig Rekonvalescents. De haardest hjemsogte Distrikter vare Kinn og ytre Nordfjord. Mindre Epidemier omtales fra indre Sogn (Sogndals Herred), indre Søndfjord (Dale), Nordfjordeidet og Gloppen.

Lungebetændelse optraadte som Epidemi i Juli Maaned paa 3 Nabo-gaarde i ytre Søndfjord; ogsaa fra Kinn omtales 6 Tilfælde i en liden Grænd, deraf 3 i et Hus. Ellers synes Lungebetændelse, der forøvrigt var temmelig almindelig inden alle Distrikter, kun at have optraadt sporadisk uden paaviselig Smitteforbindelse.

Epidemisk Diarrhoe med tildels dysenterisk Charakter omtales fra ytre Sogn. Tydelig udtalt **Blodgang** var sjelden, men omtales fra midtre Sogn og ytre Søndfjord.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Syphilis og Gonorrhoe ville sees af nedenstaaende Tabel:

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Fordeling paa Lægedistrikterne.			
		1	7	8	9
		Lærdal.	Indre Søndfjord.	Kinn.	Ytre Nordfjord.
		Tilfælde.	Tilfælde.	Tilfælde.	Tilfælde.
Syphilis	2	-	1	1	-
Gonorrhoe	6	2	-	2	2

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget foranstaaende Tabel (se Side 140—141).

Fnat omtales fra Lærdal og indre Sogn som hyppig forekommende.

Svindsot tiltager i Hyppighed i flere af Distrikterne omkring Sognefjorden. Fra ytre Sogn anføres, at Sygdommen oftere opstaar i Bergen og bringes ind med Syge, der søge til sine Slægtninge i Hjembygden. (Brandt-Rantzau).

For det hele Amt udgjør Dødsprocenten af Svindsot 8.4 af samtlige kjendte Dødsaa

sager og 14.8 af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme; for Land-distrikterne henholdsvis 8.5 pCt. og 14.9 pCt. (Se Tabellen næste Side).

Andre Sygdomme. Fra Lærdal omtales et Tilfælde af **Septichæmi**, hvor der efter Knusning af et Par Fingre under stærk Feber udviklede sig en erysipelatos Betændelse i Armen, Exsudat i Pleura og Ømfindtlighed for Tryk paa Hvirvelsøjlen. Ved Berørelse af de ømfindtlige Punkter opstod Kramper, der endte med Skrig, betydelig Dyspnoe og cyanotisk Udseende; betydelig Feber, Uro og Søvnløshed. Patienten, en 9 Aar gammel Gut, tilfrisknede efter et Par Maaneders Forløb.

I et med gjentagende Udbrud af **Urticaria** kompliceret Tilfælde af høigradig Anæmi opnaaedes Helbredelse ved Anvendelse af Arsenik. (Møinichen).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Lærdal	32	6	9	23
Lyster	19	4	8	11
Indre Sogn	37	-	11	26
Midtre —	32	3	9	23
Ytre —	81	3	30	51
Ytre Søndfjord	49	4	13	36
Indre —	48	5	15	33
Kinn	50	1	36	14
Flørø By	5	-	2	3
Landdistrikt	45	1	34	11
Ytre Nordfjord	44	5	31	13
Nordfjordeidet	50	3	29	21
Gloppen	29	2	12	17
Indviken	90	11	41	49
Nordre Bergenhus Amt	561	47	244	317
Deraf i By	5	-	2	3
— - Landdistrikt	556	47	242	314

Af obstetriciske Operationer opgives som udførte af Læger ialt 30, hvoraf 1 i Lærdal, 3 i Lyster, 5 i indre, 4 i midtre og 3 i ytre Sogn, 2 i ytre og 2 i indre Søndfjord, 3 i Kinn, 1 i ytre Nordfjord, 3 i Gloppen og 3 i Indviken.

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.			Perforation.	Efterbyrdsoperation.
	Mødre		Børn	Mødre		Børn	Mødre	Mødre
	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	død.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer ..	23	¹⁾ 23	1	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	1	-	1	-	-	-	⁴⁾ 1	-
Tverleie	-	-	-	2	³⁾ 1	1	-	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	1
Osses Bækkensvulst ..	-	-	-	-	-	-	⁵⁾ 1	-
Tilsammen	24	23	2	2	1	1	2	1
		25			2			

¹⁾ Deraf 1 1ste Tvilling, 2den forløstes ved Vending, hvor Udfaldet for Moderen er opført. ²⁾ Deraf 1 1ste Tvilling, 2den født levende ved Naturens Hjelp. ³⁾ 2den Tvilling; se under Anm. ⁴⁾ Døde 4de Dag efter Forløsningen af ubekjendt Dødsårsag (formentlig Barselfeber, hvoraf 2 døde i Kinns Distrikt). ⁵⁾ Dødsårsag: Livmoderbristning.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Lærdal	331	79	14	3	-	9	2	-	-
Lyster	170	54	16	2	-	9	3	-	-
Indre Sogn	164	71	14	-	-	3	1	-	-
Midtre —	256	88	22	2	-	12	5	-	1
Ytre —	238	134	12	-	3	6	10	-	-
Ytre Søndfjord	219	131	20	2	-	12	6	-	-
Indre —	346	176	22	1	1	9	8	1	-
Kinn	207	182	14	-	1	15	14	-	-
Florø By	24	4	-	-	-	-	-	-	-
Landdistrikt	183	178	14	-	1	15	14	-	-
Ytre Nordfjord	175	169	23	1	1	8	6	-	-
Nordfjordeidet	136	74	16	1	-	3	1	-	-
Gloppen	141	61	7	1	1	8	1	-	-
Indviken	221	129	10	2	2	6	-	-	1
Nordre Bergenhus Amt	2504	1348	190	15	9	100	57	1	2
Deraf i By	24	4	-	-	-	-	-	-	-
— Landdistrikt	2480	1344	190	15	9	100	57	1	2

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

De vigtigste Dødsårsager vare:

Dødsårsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Florø By.	Land- distrikterne.
Skarlagensfeber	70	-	70
Diphtherisk Svælgbetændelse	56	-	56
Svindstot	47	-	47
Lungebetændelse	47	-	47
Kræft	41	-	41
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	22	-	22
Alderdomssvagbed	19	-	19
Vatersot og Morbus Brightii	16	-	16
Strubehoste	15	-	15
Akut Bronchit	13	-	13
Chronisk Gastrit	13	-	13
Organisk Hjertesygdom	13	-	13
Peritonit	12	1	11

Døde paa Barselseng. Lægerne meddele Oplysning om 8, hvoraf 6 døde af Barselfeber, 1 af besværlig Fødsel (Livmoderbristning efter Perforation); 1 døde uforløst af ubekjendt Aarsag (opført under Dystoki).

Fødte og Døde. Se Tabellen paa Side 144.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1 156 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 53.8.

Veirliget var gennemgaaende smukt, tørrere end sædvanligt paa Vestlandet; tidlig Vaar og solrig Sommer; god Høst, mildt Veir til Aarets Slutning. Velmoden Avling og heldig Indbjergning. Poteterne var dog ikke fri for Sygdom. Frugtavlen var usædvanlig rig.

Levemaade og hygiæniske Forhold. I Lærdal staar Hygiænen fremdeles lavt; der spores liden Fremgang i Renlighed, Boligernes Udluftning og Madstellet; derimod behandles Kreaturerne Afkastning bedre, og Drikfældigheden er i Aftagende, da der i alle Bygder er Forbud mod Handel med alslags spirituøse Drikke. Fra Lyster omtales, at Sundhedsforskrifternes Bestemmelse om Opførelse af Vandhuse lidt efter lidt efterkommes; Lediggang og Natteløberi synes sent at ville udryddes. I indre Sogn er Sultefodring af Heste og Kvæg nu yderst sjelden; Renlighedsforholdene bedres ogsaa Aar for Aar. Fra ytre Sogn berettes ligeledes om jevn, men langsom Fremgang; Sundhedsvedtægterne trænge efterhaanden igjennem, omend tildels under seig Modstand. Den stærkt fortrykte økonomiske Stilling, frembragt ved de i senere Tider mislykkede Fiskerier, lægger dog store Hindringer iveien for alle Slags Forbedringer. Det samme gjælder ogsaa om Kinn og ytre Nordfjord; inden sidstnævnte Distrikt siges Urenligheden paa Gaardspladsen og inde i Husene at grændse til det utrolige. De for Selø Herred vedtagne Sundhedsforskrifter ere ikke blevne paaseede gennemførte og have derfor lidet eller intet gavnet. (O. Hjorth). Bedre synes Forholdene at være i indre Nordfjords Distrikter; her ere de økonomiske Forhold gennemgaaende gode, og Fremgang spores i alle Retninger; særlig synes Misbrugen af spirituøse Drikke at være i Tilbagegang, og der findes faa egentlige Drankere. (Torgersen). Med Hensyn til Bygningsmaaden føres der dog fremdeles Klage over, at der bygges for trangt og for smaat.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af fattige Syge, Sundhedskommissionsmøder, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommissioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Rets-medicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	12	1053	34	2392	15
Lærdal	1	86	2	166	3
Lyster	1	63	3	174	1
Indre Sogn	1	86	1	184	-
Midtre —	1	99	1	292	4
Ytre —	1	142	2	281	-
Ytre Søndfjord	1	60	10	197	-
Indre —	1	91	3	338	3
Kinn	1	223	3	143	3
Ytre Nordfjord	1	30	4	189	-
Nordfjordeidet	1	39	2	128	-
Gloppen	1	58	-	128	-
Indviken	1	76	3	172	1

Om **Vaccinationen** beretter konst. Distriktslæge Herlofsen: Medens Lymfen fra det ene af 2 fra Bergen modtagne Rør slog meget godt an, fik de Børn, der vaccineredes fra det andet, enten ikke Anslag, eller der udviklede sig hos dem istedenfor Vaccinepustler omkring Inokulationsaabningerne store furunkel-lignende Svulster med stærk Induration i Omkredsen og Suppuration i Midten. Denne varede længe og bidrog sammen med Feber til, at flere Børn holdt sig blege og kleine lang Tid efter. Han oplyser for Kontrollens Skyld at have brugt samme Lancet til begge Sorter Vaccine og en anden ny Lancet til den slette Vaccine, men uden Forandring i Resultatet.

Om Amtets **Apothek** paa Lærdalsøren se den almindelige Beretning.

XV. Romsdals Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		114.70	117 220	23	3	66	54
1. Vestre Søndmøre		6.70	10 718	1	-	7	6
	Vanelven	2.60	2 615	-	-	-	-
	Herø	1.60	2 729	1	-	-	-
	Sandø	1.60	2 487	-	-	-	-
	Ulvsten	2.50	2 887	-	-	-	-
2. Indre Søndmøre		9.60	7 353	1	-	3	3
	Volden	6.10	5 548	1	-	2	2
	Hjerendfjord	3.50	1 805	-	-	1	1
3. Østre Søndmøre		17.20	6 404	1	-	6	6
	Stranden	3.50	2 351	1	-	2	2
	Norddalen	9.30	2 337	-	-	2	2
	Sunnelven	4.40	1 716	-	-	2	2
4. Ørskog		6.90	9 983	1	-	4	5
	Ørskog	2.70	3 781	1	-	2	2
	Skodje	1.60	2 738	-	-	1	1
	Vestnæs	2.60	3 464	-	-	1	2
5. Nordre Søndmøre		2.20	13 726	4	1	9	6
	Aalesund, Kjøbstad	-	5 603	4	1	-	-
	Borgund	1.40	5 381	-	-	-	-
	Harham	0.80	2 742	-	-	-	-

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
6. Ytre Romsdal		6.50	12 974	3	-	7	6
	Molde, Kjøbstad	-	1 672	3	-	1	-
	Bolsø	2.20	3 821	-	-	1	1
	Bud	1.10	2 080	-	-	2	1
	Akerø	1.10	2 228	-	-	1	2
	Sandø	0.20	736	-	-	1	1
	Frænen	1.90	2 437	-	-	1	1
7. Indre Romsdal		17.80	11 045	1	-	4	4
	Gryten	8.00	3 052	-	-	1	1
	Eid	2.00	684	-	-	1	1
	Vold		996	-	-	-	-
	Veø	1.60	2 570	1	-	1	1
	Næsset	6.20	3 743	-	-	1	1
8. Søndre Nordmøre		5.71	20 055	6	2	11	7
	Christianssund, Kjøbstad	0.11	8 251	5	2	4	-
	Kværnæs	2.80	6 556	1	-	3	3
	Fredø og Grip	0.40	1 489	-	-	2	2
	Øre	1.90	2 489	-	-	1	1
	Strømsnæsset	0.50	1 270	-	-	1	1
9. Sundalen		15.80	6 295	2	-	¹⁾ 4	4
	Sundalen	9.20	2 302	1	-	1	1
	Øksendalen	4.30	1 329	-	-	2	2
	Tingvold	2.30	2 664	1	-	1	1
10. Surendalen		17.75	9 235	2	-	4	3
	Stangvik	3.70	3 225	1	-	2	1
	Surendalen	7.20	3 105	1	-	1	1
	Rindalen	6.40	2 772	-	-	1	1
	Heggemstranden og Staknæs Bygdelag af Halse Herred	0.45	133	-	-	-	-
11. Nordre Nordmøre		8.45	9 432	1	-	7	4
	Edø	2.20	2 865	-	-	-	-
	Tustern		1 339	-	-	-	-
	Aure	5.20	3 906	1	-	-	-
	Halse (undt. Heggem- stranden og Staknæs Bygdelag)	1.05	1 322	-	-	-	-

¹⁾ 2 Poster ledige.

Sundhedstilstanden var mindre god; flere epidemiske Sygdomme, deriblandt Skarlagensfeber, diphtherisk Svælgbetændelse og Lungebetændelse, havde tildels stor Udbredning. Mæslingeepidemien var derimod ophørt.

I Romsdals Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		I	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.	Søndmøre Fogderi (Bergens Stift.)	
																		Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus	3	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Typhoidfeber	94	10	94	31	9	4	3	10	2	1	6	6	7	1	14	94	10	40	4
Barselseber	43	10	42	8	6	8	5	1	3	2	3	1	-	4	1	43	10	12	7
Vandkopper	29	-	29	-	9	1	8	3	2	-	-	-	-	-	6	29	-	15	-
Skarlagensfeber	1113	140	1113	252	140	81	124	96	62	93	41	44	95	57	28	1113	140	404	32
Røde Hunde	11	-	11	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	1	6	11	-	-	-
Mæslinger	4	-	4	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Rosen	82	4	82	5	12	14	10	6	1	6	12	1	5	4	6	82	4	24	1
Kighoste	125	3	125	18	4	5	31	28	18	7	6	2	4	1	1	125	3	77	3
Diphtherisk Svælgbet.	282	48	282	59	27	20	35	26	14	17	14	30	12	15	13	282	48	229	34
Strubehoste	21	16	20	5	5	1	-	-	3	1	1	-	2	1	1	21	16	16	12
Kusma	95	-	95	27	25	19	15	1	2	2	-	-	2	2	-	95	-	86	-
Akut Bronchit	2586	19	2586	349	319	256	242	252	213	156	111	111	139	224	214	2586	19	1330	9
Andre katarrh. Tilf.																			
Lungebetændelse	972	99	972	128	171	107	108	107	81	40	14	22	37	58	99	972	99	437	33
Pleurit	223	10	223	29	16	8	24	26	15	19	20	18	20	13	15	223	10	118	5
Gigtfeber	156	2	156	13	15	17	25	18	8	9	9	5	6	17	14	156	2	69	-
Koldfeber	2	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-
Diarrhoe (akut)	750	16	750	64	60	42	42	50	56	75	71	93	78	67	52	750	16	395	9
Cholera nostras																			
Blodgang	196	2	196	3	2	-	1	2	2	173	1	6	3	3	-	196	2	3	1
Skjærbug	3	-	3	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-
Tilsammen	6790	379	6788	991	823	584	676	628	488	601	309	340	410	468	470	6790	379	3256	150

	II		Fordeling paa Lægedistrikterne.																					
	Nordmøre og Roms- dals Fog- deri (Trond- hjems Stift)		1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
			Vestre Sønd- møre.	Indre Sønd- møre.	Østre Sønd- møre.	Ørskog.	Nordre Sønd- møre.	Ytre Roms- dal.	Indre Roms- dal.	Søndre Nord- møre.	Sundal.	Suren- dal.	Nordre Nord- møre.											
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dst.	Tilf.	Df.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Df.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Exanthematisk Typhus ..	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	54	6	1	-	10	1	25	2	3	1	1	-	10	-	1	-	29	1	7	-	5	4	2	1
Barselfeber	31	3	3	1	3	2	2	-	3	3	1	1	7	3	-	-	21	-	1	-	1	-	1	-
Vandkopper	14	-	-	-	-	-	-	-	9	-	6	-	4	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber.....	709	108	2	-	20	2	134	15	19	5	229	10	126	16	16	4	313	55	54	3	29	5	171	25
Røde Hunde	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	58	3	3	-	3	-	1	-	5	1	12	-	10	-	4	-	23	-	7	2	11	1	3	-
Kighoste	48	-	5	1	69	2	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	29	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	53	14	66	22	12	7	-	-	1	-	150	5	27	9	11	2	4	-	6	1	5	2	-	-
Strubehoste	5	4	3	3	5	5	-	-	-	-	8	4	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kusma	9	-	-	-	2	-	-	-	-	-	84	-	-	-	1	-	6	-	-	-	-	-	2	-
Akut Bronchit	1256	10	56	5	77	1	6	-	21	2	1170	1	438	1	56	1	568	5	79	2	35	-	80	1
Andre katarrh. Tilf.																								
Lungebetændelse	535	66	28	5	31	7	17	1	23	4	338	16	87	9	48	5	204	24	46	8	90	11	60	9
Pleurit	105	5	12	2	14	-	16	3	8	-	68	-	12	-	-	-	56	4	22	-	9	-	6	1
Gigtfeber	87	2	9	-	5	-	5	-	5	-	45	-	7	-	2	-	51	1	15	1	11	-	1	-
Koldfeber	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Diarrhoe (akut)	355	7	10	-	44	1	12	5	22	1	307	2	80	1	12	-	200	2	48	4	4	-	11	-
Cholera nostras																								
Blodgang	193	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	164	-	4	-	15	1	2	-	5	-
Skjørbug	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	3534	229	201	40	295	28	218	26	119	17	2423	39	829	43	317	12	1516	92	300	22	200	23	372	37

Liste over forskellige, væ-

	Ialtopgivne		Børn.		Voxne		Antal af anmeldende Læger.	I		II		1	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Søndmøre Fogderi (Bergens Stift).		Romsdals og Nord- møre Fog- derier (Trond- hjems Stift).		Vestre Søndmøre.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme . . .	335	-	1	1	115	118	15	80	-	155	-	12	-
Fnat	27	-	12	10	2	3	7	10	-	17	-	-	-
Skurv	3	-	-	2	1	-	2	2	-	1	-	-	-
Kjertelsyge	117	-	52	47	2	14	11	14	-	103	-	5	-
Rachit	70	-	47	23	-	-	10	15	-	55	-	1	-
Simpel Meningit	20	19	6	3	4	5	12	8	8	12	11	1	1
Tuberkuløs Meningit . . .	27	23	14	10	2	1	8	5	4	22	19	1	1
Svindst	216	97	11	3	104	96	16	50	37	166	60	10	8
Kræft	74	42	-	2	27	41	15	27	14	47	28	10	5
Vatersot og Morbus Brightii	126 ¹⁾	23	21	15	44	40	15	32	8	94	15	3	-
Blegsot og Anæmi	770	-	21	68	48	633	18	218	-	552	-	15	-
Menstruationsuordener . .	149	-	-	-	-	149	16	53	-	96	-	6	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1354	8	33	48	470	802	18	601	5	753	3	72	1
Ormesygdomme	80	-	27	36	3	14	14	28	-	52	-	-	-
Drankersygdomme	2	-	-	-	-	2	2	-	-	2	-	-	-
Struma	6	-	-	-	-	6	5	-	-	6	-	-	-

¹⁾ Vatersot 6. Morbus Brightii 17.

¹⁾ Vatersot 6, Morbus Brightii 17.

Dødeligheden. Antallet af Døde udgjorde 2 199 eller 17.5 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (125 700).

Exanthematisk Typhus. 3 Tilfælde hos Børn forekom i Christianssund i Juni Maaned.

Typhoidfeber. I vestre Søndmøre stod Tilfældene i Forbindelse med de Aaret forud forekomne Sygdomstilfælde. I indre Søndmøre forekom i Juli og August i Ørsten Sogn 7 Tilfælde paa forskellige Gaarde blandt Mandskaber, der vare hjemkomne fra Bataljonsevelserne i Nordfjordeidet; 3 vare haardt angrebne, og af disse døde 1; 4 Tilfælde var lettere, tildels tvivlsomme. Det blev oplyst, at samtlige 7 Syge tilligemed et Par andre, der ikke bleve angrebne, paa Nordfjordeidet under Bataljonsevelserne havde ligget i samme Seng. I østre Søndmøre optraadte i Januar til Marts 9 Tilfælde paa en Gaard i Geiranger og 6 Tilfælde i Eidsdalen; i Oktober begyndte Sygdommen paa ytre Dal og holdt sig her Aaret ud. Ytre Dal bestaar af en langs Stranden liggende Samling af fattige Huse med omtrent 40 Baadnøst, hvor den fornødne Renlighed savnes, og hvor Sundhedskommissionens Tilsynsmænd heller ikke udøvede den nødvendige Kontrol. I Ørskog stode de paa Ellingsæter ved Tommerfjorden optraadte Tilfælde rimeligvis i Forbindelse med de ved forrige Aars Slutning forekommende Tilfælde paa Gaarden Rekdal ved samme Fjord. I søndre Nordmøre forekom en Del Tilfælde i Christianssund, væsentlig paa Kirkelandet, og i Landdistriktet de fleste Tilfælde paa Gaarden Fladsæt i Fredø, hvor efterhaanden den hele Hus-

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.																			
2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
Indre Søndmøre.		Østre Søndmøre.		Ørskog.		Nordre Søndmøre.		Ytre Romsdal.		Indre Romsdal.		Søndre Nordmøre.		Sundal.		Surendal.		Norde Nordmøre.	
Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
14	-	10	-	-	-	44	-	77	-	6	-	58	-	1	-	5	-	8	-
1	-	-	-	1	-	8	-	9	-	-	-	-	-	7	-	1	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	2	-	1	-	29	-	3	-	55	-	11	-	5	-	-	-
3	-	-	-	3	-	8	-	2	-	2	-	19	-	28	-	3	-	1	-
-	-	-	-	2	2	5	5	5	5	-	-	1	1	2	2	3	2	1	1
2	2	1	-	-	-	1	1	-	-	1	1	13	10	2	2	2	2	4	4
13	7	4	4	7	4	16	14	25	5	3	-	91	30	15	11	22	9	10	5
5	3	2	1	4	3	6	2	4	3	1	1	22	9	10	8	10	7	-	-
1	1	3	-	8	5	17	2	16	1	3	1	22	2	16	3	13	3	24	5
54	-	-	-	8	-	141	-	157	-	21	-	211	-	116	-	19	-	28	-
25	-	1	-	5	-	16	-	29	-	6	-	41	-	15	-	2	-	3	-
116	-	35	2	38	2	340	-	191	-	29	-	303	1	126	-	38	-	66	2
27	-	-	-	1	-	-	-	16	-	2	-	28	-	2	-	3	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	1	-	1	-	-	-

stand (11 Personer) blev angreben; fra denne Gaard bragtes Smitten til enkelte af Nabogaardene. I Sundalen forekom Sygdommen i Tingvold paa en Husmands-plads, hvor ogsaa alle Beboerne (6) efterhaanden bleve syge. Den 7de Behand-lede i Distriktet, en Almueskolelærer, havde paadraget sig Sygdommen i Chri-stianssund. I Surendal optraadte Tilfældene spredt og uden Sammenhæng med hverandre.

Skarlagensfeber i vestre Søndmøre paa Flaavær Fyrstation skyldtes Smitte fra Aalesund. I indre Søndmøre forekom de fleste Tilfælde i Juli og August omkring Bunden af Østfjorden i Volden; paa en af de angrebne Gaarde havde kort forud logeret en Mand fra Nordfjord, hvis Broder nylig forud var død af Skarlagensfeber. Før Lægen fik Underretning om Sygdommen, havde der mellem de angrebne Gaarde været adskillig Samkvem. I østre Søndmøre vedblev Sygdommen fra Aaret forud og optraadte paa Gaarde, der vare forskaanede i 1882; de fleste Angrebne fandtes i Norddalen. I Ørskog forekom i Januar nogle Tilfælde paa Gaarden Søholt som Afslutning af Epidemien i 1882. I Mai optraadte en Del Tilfælde i Søkelyns Annex, hvilke vare tvivlsomme, om det var Skarlagensfeber eller røde Hunde, hvad der ogsaa gjælder en Del Tilfælde i November Maaned; men senere Tilfælde af utvivlsom Nephritis scarlatinosa i de Trakter, hvor disse lettere Tilfælde forekom, synes at tyde paa, at Sygdommen virkelig har været Skarlagensfeber; Antallet af Angrebne har sandsynligvis været stort. Smitten antoges at skrive sig fra Aalesund, hvor begge disse Sygdomme

samtidig forekom. (C. A. Randers). I nordre Søndmøre vedblev Sygdommen fra forrige Aar saavel i Aalesund som i Landdistrikterne, mest udbredt i 1ste Halvaar. I ytre Romsdal optraadte Sygdommen snart paa en, snart paa en anden Kant af Distriktet som Fortsættelse af den gennem flere Aar varende Epidemi. I indre Romsdal forefaldt en Del spredte Tilfælde i Væ og Visdalen Annex til Næssets Herred. I søndre Nordmøre viste Sygdommen sig saavel i Christianssund som i Landdistrikterne. I Kværnæs var den mere end almindelig ondartet med diphtherisk Halsbetændelse, Glandelabscesser og Nyresygdom som Eftersygdom. De flere Steder slette hygiæniske Forhold — smaa og overbefolkede Husrum — og Befolkningens Uvillie til at iagttage de nødvendige Forsigtighedsregler hæmmede de trufne Foranstaltninger mod Sygdommens Udbredelse. I Øre Sogn optraadte den paa flere Gaarde omkring Kirken, men mere mildt og godartet, hvad der ogsaa gjælder dens Optræden i Strømsnæsset i Oktober og November. I Sundal optraadte Sygdommen i Øxendalen i Aarets Begyndelse og i Aarets Slutning i Sundalen. I Surendalen havde den fornemlig Udbredning i Aasgaard Sogn af Stangvik samt i Rindalen, til disse Steder importeret fra Nabobygderne Halse og Meldalen. Surendalen blev saagodtsom skaanet for Sygdommen. Den optraadte mere som spredte Lokalepidemier og i det Hele taget mildt. I nordre Nordmøre begyndte Sygdommen i Januar inderst i Valsøfjorden, hvor den hurtig udbredte sig ved den livlige Samfærdsel i Julehelgen paa den ene Side af Fjorden, hvor Landeveien ligger, medens der paa den anden Side af den kun $\frac{1}{2}$ Kilometer brede Fjord ikke forekom noget Tilfælde. Ved Paaske-tider var Epidemien saagodtsom ophørt her; men Sygdommen forekom senere spredt hist og her omkring i Distriktet som mindre Hus- eller Gaardepidemier.

Kighoste optraadte i indre Søndmøre i alle 3 Herreder, men almindelig let, saa Lægehjelp lidet søgtes. I nordre Søndmøre ophørte Epidemien fra Aaret forud i heromhandlede Aars Begyndelse. Fra Distrikterne i Romsdalen, Sundalen og Surendal omtales ikke Sygdommen, hvorimod den i nordre Nordmøre angives meget udbredt, især paa Vaartiden.

Diphtherisk Svælgbetændelse. Efterat Epidemien fra forrige Aar i Vanerven i vestre Søndmøre var ophørt ved Januar Maanedes Udgang, optraadte Sygdommen igjen i Juli Maaned paa en anden Kant af Herredet og udbredte sig temmelig ondartet fra Hus til Hus og Gaard til Gaard uden længere Sprang, indtil den ophørte mod Aarets Slutning; samtidig var den imidlertid kommen til den sydlige Del af Sandø, men viste sig her mindre ondartet. Almuen er bange for Smitten, og Forsigtigheden kan af og til gaa vel vidt paa Humanitetens Bekostning, medens de, i hvis Hus Sygdommen er kommen, ikke altid vise den tilbørlige Forsigtighed. (H. Holst). I indre Søndmøre forekom de fleste Tilfælde i Ørsten og Volden. I nordre Søndmøre var Sygdommen temmelig almindelig i Aalesund, delvis ogsaa i Landdistrikterne. I Sundal lykkedes det at begrænse Sygdommen til en enkelt Gaard og tilliggende Pladse ved Afsondring af de Angrebne og den hele Husstand indtil 6 Uger efter Sygdommens Ophør, hvorefter Desinfektion foretoges. I de øvrige Distrikter omtales kun spredte Tilfælde.

Lungebetændelse optraadte fremdeles temmelig hyppig i Amtet, omend i flere Distrikter (Søndmøre Fogderis) ikke i den Udstrækning som Aaret forud. I søndre Nordmøre var den fornemlig hyppig i 1ste Halvaar i Kværnæs. Fra Sundal anføres, at den optraadte mere end almindelig ondartet; i Surendalen forekom den i 1ste Halvaar, især i Rindalen. I nordre Nordmøre var den almindelig og spredt over hele Distriktet. Distriktslægen oplyser, at han fra November 1882 til Mai 1883 havde behandlet 101 Tilfælde af denne Sygdom.

Blodgang. De fleste (164) Tilfælde forekom i Juli Maaned under Søndmøre Bataljons Øvelser paa Veblungsnæs (Gryten, indre Romsdals Distrikt) blandt

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tils. Behandtede ¹⁾	Fordeling paa Lægedistrikterne.										
		I	II	1	4	5	6	7	8	9	10	11
		Søndmøre Fogderi. Tilf.	Romsdals og Nord- møre Fogderi. Tilf.	Vestre Sønd- møre. Tilf.	Ørskog. Tilf.	Nordre Søndmøre Tilf.	Ytre Romsdal. Tilf.	Indre Romsdal. Tilf.	Søndre Nordmøre Tilf.	Sundal. Tilf.	Surendal. Tilf.	Nordre Nordmøre Tilf.
Syphilis	65	6	59	-	2	4	5	-	46	7	1	-
Gonorrhoe . . .	189	60	129	1	-	59	22	3	91	4	2	7

¹⁾ Ingen kjendte Dødsfald.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Vestre Søndmøre	78	8	40	48
Indre —	56	7	28	28
Østre —	41	4	26	15
Ørskog	49	4	17	32
Nordre Søndmøre	79	14	39	40
Aalesund By	41	8	17	24
Landdistrikt	38	6	22	16
Ytre Romsdal	97	5	43	54
Molde By	45	4	15	30
Landdistrikt	52	1	28	24
Indre Romsdal	28	-	12	16
Søndre Nordmøre	168	30	92	76
Christianssund By	99	28	35	64
Landdistrikt	69	2	57	12
Sundal	66	11	22	44
Surendal	61	9	23	38
Nordre Nordmøre	64	5	37	27
Romsdals Amt	787	97	379	408
Deraf i Byer	185	40	67	118
— - Landdistrikt	602	57	312	290

Mandskaber og Underbefal. Den væsentligste Grund til dens Omsiggriben beroede antagelig paa, at de fleste Kvarterer mangle Priveter, hvad der medførte Vanskelighed for en gennemført paalidelig Desinfektion. Sygdommen medførte ikke Dødsfald og helbrededes paa 3—4 indtil 10 Dage. (R. Hoffmann).

Veneriske Sygdomme. Tabellen Side 153 giver Oplysning om de udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Syphilis og Gonorrhoe. Distriktslægen i søndre Nordmøre omtaler, at der forekom en Del Tilfælde af Gonorrhoe hovedsagelig mellem Søfolk, der kom hjem fra Udlandet og fra Nordland, og at Tilstandea i Christiansund blev bedre, efterat flere Kvinder ved Politiets Foranstaltning vare transporterede til Arbeidsanstalten ved Trondhjem.

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget Tabellen Side 150—151.

Svindstot. For hele Amtet udgjør Dødsprocenten af Svindstot 12.3 pCt. af samtlige kjendte Dødsaaarsager og 23.8 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten henholdsvis 21.6 pCt. og 33.9 pCt. og for Landdistrikterne ligesaa henholdsvis 9.5 pCt. og 19.6 pCt.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Obstetriciske Operationer. Nedenstaaende Tabel giver en Oversigt over de af Lægerne udførte Operationer med Angivelse af Indikationer og Udfald. Tilsammen udførtes 53 Operationer, hvoraf 5 i vestre, 3 i indre, 5 i østre og 6, i nordre Søndmøre, 4 i ytre, 2 i indre Romsdal, 23 i søndre Nordmøre, 4 i Sundal, 1 i Surendal.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsn- ing.				Vending.			Udtrækning.		Perfora- tion.	Efter- byrdsope- ration.
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre		Mødre.
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	lev.	dødf.	lev.	død.
Utilstrækkelige Veer, langsom Fødsel	39	-	37	2	1	-	1	-	-	-	-
Bækkensneverhed	2 ¹⁾	2	-	4	1	-	1	-	-	1	-
Blødning, Placenta prævia	1	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnor	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Sædeleie	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Fastvoxen Efterbyrd . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	²⁾ 1
Tilsammen	42	2	37	7	6	1	5	1	1	1	1

¹⁾ Dødsaaarsager: Dystoki 1, Barselfeber 1. ²⁾ Dødsaaarsag: Barselfeber.

Døde paa Barselseng. Efter Presternes Opgaver døde 23 Kvinder paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsaaarsag for 12, hvoraf Barselfeber for 10, Dystoki for 1, Skarlagensfeber for 1.

Fødte og Døde. Se Tabellen næste Side.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1 467 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 60.0.

De hyppigste **Dødsaaarsager.** (Se Tabellen næste Side).

Fødte og Døde.

Distrikt.	Fødte.	Døde.				Død- fødte.	Omkomne.		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn 1).	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selvmord.	ved Drab.
Vestre Søndmøre.....	315	202	26	-	1	13	6	-	-
Indre —	226	129	16	-	2	8	1	-	-
Østre —	180	103	14	3	-	11	3	-	-
Ørskog.....	342	154	19	3	3	9	6	-	-
Nordre Søndmøre	484	259	44	4	3	10	11	-	-
Aalesund By	220	106	12	2	2	2	6	-	-
Landdistrikt	264	153	32	2	1	8	5	-	-
Ytre Romsdal	398	262	26	2	6	18	12	2	-
Molde By	41	41	1	-	1	2	-	-	-
Landdistrikt	357	221	25	2	5	16	12	2	-
Indre Romsdal	286	168	18	-	-	6	3	2	-
Søndre Nordmøre	714	463	73	8	5	40	9	1	1
Christianssund By	354	160	34	4	3	15	4	-	1
Landdistrikt	360	303	39	4	2	25	5	1	-
Sundal	188	91	12	3	-	2	3	-	-
Surendal	241	161	17	1	1	5	2	1	-
Nordre Nordmøre	292	207	23	2	2	9	13	-	-
Romsdals Amt	3666	2199	288	26	23	131	69	6	1
Deraf i Byer	615	307	47	20	6	25	10	-	1
— - Landdistrikt	3051	1892	241	6	17	106	59	6	-

¹⁾ Ifølge Anmeldelser fra Læger og Jordemødre om dødfødte og inden 24 Timer døde Børn ifølge Cirkulære af 9de December 1842.

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Skarlagensfeber	139	13	126
Lungebetændelse	99	28	71
Svindstot	97	40	57
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tilsammen	50	20	30
Diphtherisk Svælgbetændelse	48	7	41
Kræft	41	7	34
Vatersot og Morbus Brightii tilsammen	23	4	19
Peritonit.....	22	7	15
Alderdomssvaghed	19	5	14
Akut Bronchit.....	17	5	12

Veirliget. Vinteren tildels med Regn, dels Sne, langs Kysten ofte Storm, hvorved Fiskerierne mislykkedes. Sommeren varm, hvorved Aarets Afgrøde paa flere Steder blev god og rig. Høsten og de første Vintermaaneder milde.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Amtet har **Sygehus** i Molde, hvor tillige Reknæs Pleiestiftelse for de Spedalske findes; desuden findes Sygehus i Aalesund.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissionerne, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske Forret- ninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	14	1158	55	2715	9
Vestre Søndmøre	1	76	4	239	-
Indre —	1	39	5	195	-
Østre —	1	10	uopg.	148	-
Ørskog	1	28	2	214	-
Nordre Søndmøre	2	¹⁾ 469	²⁾ 1	457	-
Ytre Romsdal	1	108	9	332	3
Indre —	1	65	3	143	1
Søndre Nordmøre	1	25	17	568	3
Sundal	2	74	7	145	1
Surendal	2	168	2	170	1
Nordre Nordmøre	1	96	5	104	-

¹⁾ Deraf 419 Fattige i Aalesund. ²⁾ 1 i Landdistriktet; flere i Aalesund.

I enkelte Kredse af de Distrikter, hvor Skarlagensfeber var meget udbredt (saaledes i søndre og nordre Nordmøre), foretoges ikke Vaccination.

XVI. Søndre Trondhjems Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjelpe- vaccinatorer.
Amtet		143.75	116 804	43	2	49	31
1. Trondhjems Stads- fysikat	Trondhjem, Kjobstad	0.20	22 152	21	2	15	-

(Forts).	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
2. Strinden	Strinden	5.90	13 356	1) 5	-	5	5
	Klæbbu	2.70	7 879	4	-	2	2
	Bynæsset	1.90	1 548	-	-	1	1
	Leinstranden	0.60	2 046	-	-	1	1
	Budviken	0.40	1 091	-	-	1	1
	Budviken	0.30	792	-	-	1	1
3. Selbu	Selbu	19.60	5 633	1	-	2	-
4. Røros	Røros med Bergstaden	17.90	5 190	2	-	2	3
	Røros	12.30	1 903	-	-	-	2
	Aalen	5.60	1 635	2	-	-	-
	Til Røros Prestegjeld og Røros Lægedistr. hører derhos en Del af Tol- gens Herred (238 Indb.) af Hedemarkens Amt, hvorefter Lægedistrik- tet indbefatter	17.90	1 652	-	-	1	1
5. Guldal	Melhus	23.35	14 552	2	-	5	6
	Flaa	1.94	2 529	1	-	-	-
	Høilandet	1.21	631	-	-	-	-
	Horg	2.30	1 247	-	-	-	-
	Støren	2.30	2 445	1	-	-	-
	Budal	5.60	2 225	-	-	-	-
	Soknedalen	3.30	531	-	-	-	-
	Singsaas	5.40	1 980	-	-	-	-
	Holtaalen	3.60	1 757	-	-	-	-
6. Opdal	Opdal	20.70	5 133	1	-	2	1
	En Del af Rennebu (søn- denfor en Linie, trukket over Orkla Elv mellem Gaarden Flaa og Sliper til Grændsen af Gul- dals Fogderi).	18.90	4 311	1	-	2	1
	Anm. Til Opdals Læge- distrikt hører derhos Indset Annex (1.50 □ M. med 573 Indb.) til Kvik- ne af Hedemarkens Amt, hvorefter Læge- distriktet indbefatter	1.80	822	-	-	-	-
	Orkedal	22.20	5 706	-	-	-	-
7. Orkedal	Bersen	14.40	15 617	3	-	7	5
	Orkedal	2.00	3 711	-	-	2	1
	Orkedal	4.00	6 574	3	-	2	2

1) Distriktslægen er bosat i Trondhjem.

(Forts.).	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 30te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
	Meldal	4.60	3 427	-	-	1	1
	Rennebu (den til Opdals Distrikt hørende Del fraregnet)	3.80	1 905	-	-	1	1
8. Hiteren		7.30	8 421	1	-	2	2
	Hiteren	7.30	4 469	1	-	1	1
	Frøien		3 952	-	-	1	1
9. Hevne	Hevne	9.00	4 799	1	-	2	2
10. Ytre Fosen		7.70	8 768	3	-	2	2
	Bjugn	3.80	4 190	¹⁾ 1	-	1	-
	Ørlandets Hovedsogn af Ørlandet	1.00	3 175	1	-	1	1
	Jæssunds Sogn af Aa- fjord	2.90	1 403	1	-	-	1
11. Indre Fosen.		6.30	7 009	2	-	3	2
	Stadsbygden	2.10	1 901	1	-	1	-
	Rissen	3.30	3 837	1	-	1	1
	Værnæs Sogn af Ør- landet	0.90	1 271	-	-	1	1
12. Nordre Fosen		11.40	6 471	1	-	2	3
	Bjørnør	6.40	4 237	-	-	1	2
	Aa Hovedsogn af Aa- fjord	5.00	2 234	-	-	1	1

¹⁾ Ingen Beretning indkommen

Sundhedstilstanden omtales fra Trakterne om den ydre Del af Trondhjemsfjorden som gode; i de øvrige Amtsdele var der i 1ste Halvaar stor Sygelighed og Dødelighed. I Orkedals Distrikt overstiger de Dødes Antal de Levendefødtes. Mest udbredte vare Skarlagensfeber, Lungebetændelse, Kighoste samt diphtherisk Svælgbetændelse og Strubehoste. De epidemiske Sygdomstilfælde tilsammentagne vare dog i betydelig Aftagen, da Mæslingepidemien var ophørt og de akute katarrhalske samt gastriske Sygdomme langt sjældnere end Aaret forud.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 2 525 eller 20,9 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (120 800).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel.

Typhoidfeber viser i det Hele nogen Aftagen; kun i Strindens Herred optraadte den hyppigere end Aaret forud. Der omtales nogle mindre, begrænsede Epidemier; saaledes en i Lade Sogn (Strinden) i sidste Kvartal; en i Selbu i 1ste Halvaar med 13 Angrebne i Nærheden af Gaarden Sæter og en liden ond-

artet Epidemi i Børsen (Orkedal). Det ene fra indre Fosen anmeldte Tilfælde stod i Forbindelse med de i December 1882 Angrebne i Rissen. I nordre Fosen optraadte den paa Gaarden Herfjord i Stoksund i Februar—Marts med 5 Tilfælde (1 døde) samt i Oktober og December med 2 Tilfælde i Roan Sogn, begge Steder antagelig importeret fra Trondhjem. 1 Tilfælde i Mai iagttoges paa Handelsstedet Aarnæs i Aafjord. At Typhoidfeber i den senere Tid ikke faar nogen videre Udbredning i Selbu, tilskriver Distriktslægen den større Renligheds-sands hos Almuen, Sygestuernes Udluftning, den almindelige Brug af Desinfektionsmidler samt tillige Befolkningens Frygt for denne Sygdom, der er saa stor, at det undertiden falder umuligt at faa Sygepleiere; ligeoverfor Skarlagensfeber og andre smitsomme Børnesygdomme respekteres derimod intet Forbud.

Cerebrospinal-Meningit. Fra Opdal anføres, at en 9 Aars Pige samtidig led af denne Sygdom og en let Skarlagensfeber; efter dennes Ophør recidiverede Cerebrospinal-Meningiten og endte dødelig.

Skarlagensfeber var fremdeles meget udbredt, mest i den sydvestlige Del af Amtet (Opdal, Orkedal og Hevne) samt i Røros Distrikt; i de fleste af de øvrige Distrikter derimod aftagende, dog ogsaa her tildels hyppigere end anmeldt (Hiteren). Antallet af opgivne Tilfælde er noget mindre end Aaret forud. I Strinden optraadte den temmelig heftig, men uden alvorlige Eftersygdomme eller Komplikationer; i Orkedals Distrikt derimod, hvor den især holdt sig i Orkedals Herred, var den meget ondartet; i Hevne iagttoges Nyreaffektioner meget hyppigt. Tidligst synes Epidemien at have standset i Selbu, Hiteren og Hevne Distrikter. I Røros optraadte den, som nævnt i Beretningen for 1882, allerede i forrige Aar i Brækkebygden, udbredte sig derfra langsomt til de omgivende Dele af Røros Landsogn, blussede derpaa i April op i Bergstaden, men standsede snart og hendøde udover Sommeren; flere Dødsfald skyldes Nyresygdom med Vatersot. Til Opdals Distrikt importeredes den Julen 1882 fra Trondhjem med en voxen Opdøl og spredtes ved Nytaarstid ved den samme Mand rundt i Bygden; Distriktslægen, som først tilkaldtes i Februar, anfører, at der kun i ca. 50 pCt. iagttoges Exanthem, hvorimod Angina var det almindeligste Symptom; 9 Dødsfald skyldtes Larynxaffektion, der omtales som temmelig hyppig, 2 Kramper, 2 Feber og 3 gastriske Tilfælde.

Kighoste optraadte hyppigst i Trondhjem og Røros Distrikt, i det sidste almindelig udbredt næsten hele Aaret og ofte meget haardnakket; de fleste kom ikke under Behandling.

Diphtherisk Svælgbetændelse var fremdeles meget almindelig; kun fra Trondhjem og nordre Fosen anmeldes den sjældnere end Aaret forud. Blandt de i 1882 forskaaenede Distrikter viste den sig i Selbu først i Tydal i Juli med 3 hurtig dødelig endende Tilfælde; i Selbu Herred iagttoges den paa 4 langt fra hinanden liggende Steder; paa det ene af disse angrebes først 6 af Familien af let follikulær Angina (se nedenfor), medens en 3 Aar gammel Søster angrebes 12 Dage efter af Diphtherit og døde. Der skal her, ligesom i Hiteren og nordre Fosen, have været mange Tilfælde, som ikke kom under Behandling. I Røros optraadte den temmelig almindelig over hele Distriktet; i ytre Fosen ligeledes med enkeltstaaende Tilfælde i den sydvestlige Del af Distriktet, i Skjørn Sogn. I nordre Fosen, hvor den var mest udbredt i Aa i Aarets første og sidste Maaneder, viste den sig meget ondartet; hos smaa Børn hyppigst compliceret med Larynxaffektion, som de færreste overstod; i en Familie i Aa døde 5 Børn; blandt de ikke behandlede opgives 24 Dødsfald. — Fra indre Fosen anmeldes intet behandlet Tilfælde; men der anføres, at der i Værnæs Sogn døde flere Børn under Croupsymptomer, mulig af diphtherisk Natur, men paa Dødslisten opførte under Strubehoste.

I søndre Trondhjems Amt anmeldte Tilfælde af epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Typhoidfeber	104	16	103	10	15	12	7	5	7	3	5	5	11	15	8	104	16
Cerebrospinal-Meningit	5	2	5	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	5	2
Barselfeber	53	7	53	4	6	4	8	4	5	7	2	2	2	4	5	60	14
Vandkopper	159	-	159	11	17	15	33	15	8	4	4	8	12	11	21	159	-
Skarlagensfeber	1112	129	1112	219	264	165	117	88	87	55	28	20	29	22	18	1137	154
Røde Hunde	12	-	12	1	3	-	2	-	-	3	3	-	-	-	-	12	-
Mæslinger	13	1	13	-	-	-	2	3	2	2	3	-	-	-	1	13	1
Rosen	127	7	127	28	17	23	13	5	12	7	3	6	6	4	3	127	7
Kighoste	311	14	311	16	43	58	17	32	52	30	12	18	16	13	4	312	15
Diphtherisk Svælgbetændelse	228	64	228	36	18	18	21	9	14	16	13	9	21	32	21	273	109
Strubehoste	89	65	89	10	6	11	15	8	4	5	8	-	8	9	5	117	93
Kusma	11	-	11	-	4	-	2	-	-	-	1	1	-	1	2	11	-
Akut Bronchit	4471	26	4431	544	496	542	391	340	272	189	192	276	346	407	436	4475	30
Andre katarrh. Tilfælde																	
Lungebetændelse	1044	154	1036	136	129	124	161	155	97	41	29	24	37	44	59	1073	183
Pleurit	172	8	170	18	18	22	13	21	15	10	11	15	9	9	9	173	9
Gigtfeber	212	4	212	24	23	21	31	29	18	11	11	12	3	10	19	212	4
Diarrhoe (akut)	1319	45	1319	97	66	89	86	91	89	189	200	98	84	129	101	1323	49
Cholera nostras																	
Blodgang	19	7	17	-	2	-	-	1	2	8	3	-	1	-	-	20	8
Skjærbug	4	-	4	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	1	4	-
Tilsammen	9465	549	9412	1155	1128	1105	921	807	684	580	528	494	586	711	713	9610	694

(Forts.)	Fordeling paa Lægedistrikterne.																							
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
	Trondhjem.		Strinden.		Selbu.		Røros.		Guldal.		Opdal.		Orkedal.		Hiteren.		Hevne.		Ytre Fosen.		Indre Fosen.		Nordre Fosen.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Typhoidfeber	39	7	23	-	13	1	1	1	10	3	-	-	6	2	-	-	-	-	3	1	1	-	8	1
Cerebrospinal-Meningit . . .	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Barsel-feber	12	-	2	1	-	-	7	-	2	1	-	-	5	-	4	4	1	1	15	3	3	1	9	3
Vandkopper	133	-	7	-	-	-	8	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3	-	5	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	134	15	71	10	37	2	192	22	-	-	225	16	320	48	21	10	118	21	13	4	6 ¹⁾	6	-	-
Røde Hunde	2	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	-	-	7	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Rosen	47	1	4	1	-	-	16	1	10	1	7	1	24	1	-	-	-	-	12	1	4	-	3	-
Kighoste	203	13	10	1	-	-	96	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Diphtherisk Svælgbetænd. . .	30	7	12	3	14	6	51	2	9	3	2	-	45	23	24	13	-	-	22	12	-	-	64	40
Strubehoste	29	28	3	2	-	-	14	9	1	1	-	-	34	25	12	5	-	-	17	16	7	7	-	-
Kusma	5	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	2940	16	146	-	51	1	535	3	165	-	47	1	185	3	43	3	19	-	169	-	123	3	52	-
Andre katarrh. Tilfælde . . .																								
Lungebetændelse	251	48	75	13	6	1	94	11	169	23	68	5	111	23	51	7	58	12	75	11	44	16	71	13
Pleurit	60	1	17	1	2	-	9	1	26	2	1	-	36	4	2	-	2	-	11	-	3	-	4	-
Gigtfeber	106	3	11	-	-	-	20	-	16	1	6	-	39	-	3	-	1	-	5	-	5	-	-	-
Diarrhoe (akut)	827	25	28	5	9	-	231	6	31	1	47	3	40	1	12	-	7	-	46	3	17	2	28	3
Cholera nostras																								
Blodgang	2	-	4	-	-	-	9	7	2	1	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-
Skjærbug	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	4823	164	422	37	132	11	1303	64	446	37	405	27	845	130	172	42	210	34	399	52	213	35	240	61

¹⁾ Alle angrebne i 1882.

Liste over forskellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	1		2	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Trond- hjem.		Strinden.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.					
Chronisk Rheumatisme.....	447	-	3	2	257	163	22	159	-	24	-
Fnat	69	-	27	24	8	10	7	2	-	3	-
Skurv	7	-	4	3	-	-	5	2	-	1	-
Kjertelsyge	294	3	110	111	28	38	21	171	-	13	-
Rachit.....	50	2	22	20	2	1	14	13	1	2	-
Simpel Meningit.....	46	32	12	14	8	6	25	13	13	2	-
Tuberkuløs Meningit	40	40	18	16	4	1	15	17	17	4	4
Svindstot	545	221	18	22	191	248	35	195	97	63	11
Kræft	106	56	-	1	51	45	28	40	15	17	8
Vatersot og Morbus Brightii ..	89 ¹⁾	28	2	2	32	30	20	37	13	6	-
Blegsot og Anæmi.....	916	2	20	80	41	704	31	311	-	75	-
Menstruationsuordener	261	-	-	-	-	242	24	124	-	13	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1825	6	46	68	707	882	30	453	1	101	1
Ormesygdomme	89	-	37	41	3	3	16	34	-	2	-
Drankersygdomme	13	-	-	-	12	1	5	11	-	-	-
Struma	7	1	-	-	-	7	3	2	-	-	-

¹⁾ Vatersot 13. Morbus Brightii 15.

¹⁾ Vatersot 13, Morbus Brightii 15.

Af **Strubehoste** er anmeldt et usædvanligt stort Antal Tilfælde og Dødsfald (117 og 93), hvoraf 28 Dødsfald fra Trondhjem og 25 fra Orkedal.

Follikulær Halsbetændelse siges at have optraadt hyppig i Løbet af Høsten og Vinteren i Selbu og Tydal.

Af **Lungebetændelser** anmeldes det største Antal siden 1868, nemlig 8,9 pro mille Angrebne blandt Befolkningen. Kun fra Trondhjem, Selbu og ytre Fosen opgives den sjældnere end Aaret forud. I Hevne og i nordre Fosen, hvor de fleste Tilfælde iagttoges i Bjørnør, herskede der samtidig tørt, skarpt Veirlig med østlige Vinde. I Opdal indtraf der i Løbet af 2—3 Uger paa 2 Steder 3 Tilfælde i samme Husstand; ligesom tidligere iagttoges der ogsaa i dette Aar flere Tilfælde ad Gangen inden større Kredse og Grænder.

Diarrhoe optraadte i Løbet af Sommeren epidemisk paa Røros med adskillige Dødsfald, tildels under dysenteriske Symptomer.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde ville sees af Tabellen paa næste Side.

I Trondhjem foretoges ugentlig Visitation af Puellæ publicæ; Antallet af Visitationer har varieret mellem 4 og 16; Indlæggelse paa Sygehuset skede 47 Gange: 13 for Exkorationer, 26 for Leucorrhoe og Urethrit, 7 for Syphilis; for 1 er Sygdommen ikke anført.

For Byens Regning indlagdes endvidere paa Sygehuset 42 Tilfælde af Syphilis, 8 af Gonorrhoe.

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.																			
3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
Selbu.		Røros.		Guldal.		Opdal.		Orkedal.		Hiteren.		Hevne.		Ytre Fosen.		Indre Fosen.		Nordre Fosen.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
7	-	124	-	24	-	5	-	7	-	6	-	4	-	59	-	2	-	26	-
-	-	8	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	46	-	-	-	-	-
-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	-	42	-	1	-	14	1	19	-	-	-	-	-	9	1	4	1	8	-
-	-	16	-	6	-	5	1	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-
1	-	11	7	5	1	-	-	5	5	5	3	2	2	1	-	1	1	-	-
4	4	2	2	4	4	-	-	1	1	-	-	-	-	6	6	1	1	1	1
11	7	29	12	52	13	33	10	70	29	22	13	4	2	38	14	15	7	13	6
2	1	11	7	6	6	2	-	13	8	3	3	3	1	3	3	3	1	3	3
2	1	12	1	4	-	5	2	10	3	5	5	-	-	2	-	2	1	4	2
7	-	123	1	67	-	77	-	45	-	12	-	14	-	128	1	16	-	41	-
2	-	27	-	15	-	5	-	12	-	8	-	-	-	38	-	5	-	12	-
47	1	360	-	144	3	97	-	148	-	132	-	14	-	178	-	53	-	98	-
1	-	28	-	3	-	1	-	7	-	-	-	-	-	6	-	3	-	4	-
-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tilssammen Behandlede.	Antal Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.											
			1	2	3	4	5	7	9	10	11		12	
			Trondhjems Stadsfysikat.	Strinden.	Selbu.	Roros.	Guldal.	Orkedal.	Hevne.	Ytre Fosen.		Indre Fosen.		Nordre Fosen.
			Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.
Syphilis	166	3	105	6	8	6	2	19	-	14	2	4	1	2
Gonorrhoe, Urethrit	166	-	111	12	-	1	3	11	3	12	-	8	-	5

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget ovenstaaende Tabel.

Svindstot. Dødsfald af Svindstot udgjorde 14,6 pCt. af samtlige kjendte

Dødsaaarsager og 26,9 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme; for Trondhjem udgjorde de samme Forhold henholdsvis 19,4 pCt. og 28,8 pCt., — for Landdistrikterne 12,4 pCt. og 25,6 pCt.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsaaarsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Trondhjems Stadsfysikat	501	97	164	337
Strinden	72	11	37	35
Selbu	28	7	11	17
Røros	162	12	64	98
Guldal	71	13	37	34
Opdal	93	10	27	56
Orkedal	193	29	130	63
Hiteren	84	13	42	42
Hevne	45	2	34	11
Ytre Fosen	106	14	52	54
Indre —	79	7	35	44
Nordre —	91	6	61	30
Søndre Trondhjems Amt	1515	221	694	821
Deraf i By	501	97	164	337
— - Landdistrikt	1014	124	530	484

Fra Selbu anføres, at Svindsot synes at være i Tiltagende. Fra Bergstaden Røros opføres intet Dødsfald af Svindsot blandt 36 opgivne Dødsaaarsager.

Blegsot omtales fra Trondhjem som meget almindelig blandt Skolepiger (lang Skoletid og meget Hjemmearbejde) (Bødtker).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning. For Trondhjems Kommunes Regning behandledes ved Udgangen af 1883 33 Sindssyge paa Asyl, nemlig 26 i Trondhjems og 7 paa Rotvold; til Forpleining vare udsatte 54 paa Landet og 3 i Byen.

Misdannelse. Fra Hiteren omtales 1 Tilfælde af Atresia ani, hvor noget Mekonium udtømtes gennem Urethra. Operation negtedes, og Barnet døde.

Af Læger udførtes 32 **obstetriske Operationer**, hvoraf 9 i Trondhjem, 3 i Strinden, 2 i Selbu, 4 i Røros, 6 i Guldal, 1 i Opdal, 2 i Hiteren, 3 i ytre, 1 i indre og 1 i nordre Fosen. Indikationer og Udfald sees af Tabellen paa næste Side.

I nordre Fosen døde 1 Kvinde uforløst af Blødning ved Placenta prævia, inden Vending kunde tilendebringes; Blødningen havde varet i 3 Uger.

Jordemoderhjelpen. I indre Fosen assisterede Distriktets 3 Jordemødre ved 108 Fødsler, hvoraf 3 vare Tvillingfødsler; Leiets var i 100 Isseleie (deraf 2 med Panden fortil), i 8 Bækkenendeleie (deraf i 2 Tilfælde begge Tvillinger og i 1 sidste Tvilling). I nordre Fosen benyttedes Jordemoder i Bjørnør ved 29 Fødsler, i Aa ved 11.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.						Vending.				Perforation	Partus præmaturus artificialis.				Efterbyrdsoperation.
	Mødre			Børn			Mødre		Børn			Mødre		Børn		Mødre
	lev.	død.	uopg. Udf.	lev.	dødf.	uopg. Udf.	lev.	død.	lev.	dødf.	levende.	lev.	død.	lev.	dødf.	uopg. Udf.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	¹⁾ 15	-	1	14	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	3 ²⁾	1	-	3	1	-	-	-	-	-	-	³⁾ 2	⁴⁾ 1	2	1	-
Afkræftelse	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjevt Isseleie	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forsømt Tverleie	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Livmoderbristning	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Blødning; hydrocephalisk, foraadnet Foster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Afreven Navlesnor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Uopgiven Indikation	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	21	1	1	19	4	1	2	1	1	2	1	2	1	2	1	1
	23			24			3		3			3		3		

¹⁾ Ved en Tvillingfødsel begge forløste ved Tang: 1ste Tvilling ilive, 2den dødfødt. ²⁾ Dødsårsag: Barselseber. ³⁾ a) III_{para} (1ste Gang Perforation, 2den Gang Partus præmaturus artificialis i 1879 med heldigt Udfald), skjevt forsnevret Bækken, Conjugata omtrent normal; Fødsel indledet 4 Uger før Tiden; Fostret i Tverleie, forløst ved Vending og Extraktion, levende, veiede 3.75 kg.; b) IX_{para} (3 Gange Perforation, 5 Gange Tang), Conjugata 9.2 cm.; 36te Uge; Barnet døde 2 Dage efter. ⁴⁾ Conjugata ikke over 8 cm. Barnet dødt. Konen døde 1 Maaned efter under pyæmiske Symptomer (Barselseber) uden Lokalaffektion af Fødselsorganerne.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Trondhjems Stadsfysikat	746	528	102	4	1	21	7	4	-
Strinden	374	299	47	-	2	15	2	1	-
Selbu	160	82	14	2	-	4	4	-	-
Røros ²⁾	139	114	11	1	-	2	1	-	-
Guldal	327	272	20	1	-	12	6	1	-
Opdal ³⁾	126	101	12	4	1	2	1	1	-
Orkedal	367	376	30	2	2	14	-	-	-
Hiteren	305	176	22	-	5	11	7	-	-
Heyne	151	117	9	-	1	6	3	-	-
Ytre Fosen	294	179	18	-	3	10	6	1	-
Indre —	192	117	11	-	1	3	3	-	1
Nordre —	219	164	21	1	3	5	5	-	-
Søndre Trondhjems Amt	3400	2525	317	15	19	105	45	8	1
Deraf i By	746	528	102	4	1	21	7	4	-
— - Landdistrikt	2654	1997	215	11	18	84	38	4	1

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842. ²⁾ Fradraget den til Hedemarkens Amt hørende Del af Tolgen (cfr. Side 62). ³⁾ Fradraget det til Hedemarkens Amt hørende Indset Annex (cfr. Side 62).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 875 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 74,1.

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Trondhjems By.	Land- distrikterne.
Svindstot	221	97	124
Lungebetændelse	183	48	135
Skarlagensfeber	154	15	139
Diphtherisk Svælgbetændelse	109	7	102
Alderdomssvaghed	94	30	64
Strubehoste	93	28	65
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tilsammen . .	87	39	48
Kræft	56	15	41
Diarrhoe og Cholera nostras tilsammen .	49	25	24
Hjerneslag	39	16	23

Ved 16 Dødsfald paa Barselseng opgives Dødsårsagen: ved 14 Barselseber, ved 1 Livmoderbristning og ved 1 (uførlost) Livmoderblødning.

Dødsårsagerne i Trondhjems By ville sees af følgende af Stadsphysikus meddelte Tabel. (Side 168).

Veirliget. Vinteren mild; Vaaren tidlig, i Havdistrikterne (Hiteren, Hevne og nordre Fosen) med ualmindelig kolde, skarpe, østlige Vinde. Aaret forøvrigt mildt og gav godt Udbytte; i Opdal faldt det dog paa Grund af Regn vanskeligt at faa Kornet tørt i Hus. Fra Hiteren omtales Fiskerierne som mislykkede.

Fra Trondhjem og Bergstaden Røros meddeles nedenstaaende Opgave over Temperaturforholdene:

Trondhjem. Middeltemperatur.

Januar . . .	÷ 1.2	Mai	+ 7.2	September .	+ 8.4	Aaret havde 146 Regndage; Regnmængden beløb sig til ca. 27 Tommer.
Februar . . .	+ 0.1	Juni	+ 10.4	Oktober . . .	+ 4.7	
Marts	÷ 1.6	Juli	+ 12.9	November . .	+ 2.0	
April	+ 5.2	August	+ 11.2	December . .	+ 0.4	

Røros. 700 Meter over Havet. Middeltemperatur (C.)

	Middel- temp.	Høiest Temp.	Lavest Temp.		Middel- temp.	Høiest Temp.	Lavest Temp.
Januar	÷ 12.2	+ 2.0	÷ 37.0	Juli	+ 14.4	+ 23.0	+ 0.5
Februar	÷ 9.2	+ 0.6	÷ 38.0	August	+ 9.7	+ 21.5	÷ 1.0
Marts	÷ 16.9	+ 3.2	÷ 34.0	September	+ 5.1	+ 16.2	÷ 4.4
April	÷ 0.1	+ 8.8	÷ 12.0	Oktober	+ 0.1	+ 9.4	÷ 10.8
Mai	+ 4.9	+ 17.6	÷ 16.5	November	÷ 3.7	+ 3.2	÷ 19.0
Juni	+ 7.5	+ 22.0	÷ 2.0	December	÷ 7.9	+ 3.4	÷ 36.0

Levemaade og hygiæniske Forhold. I Trondhjem blev der fra Høsten 1883 antaget en Assistent ved Sundhedskommissionen til Undersøgelse af Leieboliger, Kloakkumme, Binger etc. I 1883 anlagdes 680 Meter Kloakledninger; ved Aarets Udgang beløb disse sig til 10 446 Meter. Med Hensyn til Skolerne bemærkes, at Forholdene tildels ere mislige, hvorom Sundhedskommissionen gjentagende har udtalt sig; forgjæves har Skolekommissionen søgt at tilvejebringe midlertidige Hjælpelokaler, indtil ny Almskole bliver bygget. Stadsfysikus fremhæver ligeledes det beklagelige i, at Loven ikke fastsætter noget Minimum af Kubikrum pr. Elev ved Siden af Paabud om Ventilation. I 1883 er et Brændevinsbolag traadt i Virksomhed. — Fra Opdal anføres angaaende Misbrugen af Kaffe, at det i Rennebu er bleven en almindelig Skik i Bygden, at Ungdommen samles Lørdag Aften til Sammenskudskaffelag, hvor Gutter som Piger nyder sine 6—8 Kopper Kaffe i Løbet af Natten uden Brød eller anden Mad; hos Deltagerne har der vist sig Blegsot, Kardialgi, heftige Palpitationer og neurastheniske Tilfælde.

Liste over de af Lægerne meddelte

Dødsårsag.	Sum.	Deraf:		0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Angina membranacea	28	16	12	1	1	10	8	5	3	-	-
Apoplexia cerebri	16	10	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthrocace	2	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Atrophia infantum	3	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-
Bronchitis acuta	16	10	6	8	2	2	3	-	-	-	-
— chronica	8	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Cancer	15	8	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Carditis, Endo-, Peri-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Caries, Necrosis, Periostitis .	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Cholera nostras	8	2	6	2	4	-	1	-	-	-	-
Combustio	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Contusio	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Convulsiones infantum	9	4	5	4	4	-	1	-	-	-	-
Debilitas congenita	19	10	9	10	9	-	-	-	-	-	-
— senilis	30	9	21	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoea	17	11	6	9	6	2	-	-	-	-	-
Diphtheritis faucium	7	4	3	-	-	1	1	-	2	-	-
Embolia, Thrombosis	9	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Enteritis, Gastro-	8	3	5	2	-	1	1	-	1	-	-
Epilepsia	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erysipelas	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Febris rheumatica	3	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1
— typhosa	7	3	4	-	-	-	-	-	2	-	-
Gangraena	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Gastritis	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
— chronica	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia pulmonum	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventriculi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hernia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Herpes Zoster	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrops	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Intoxicatio	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Meningitis	13	6	7	1	2	-	3	1	-	-	1
— tuberculosa	17	9	8	5	1	4	4	-	3	-	-
— spinalis, Myelitis	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Morbus viarum uriniferar. . .	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis, Morbus Brightii . .	8	2	6	-	-	-	-	-	-	1	-

Dødsaaarsager i Trondhjems By i 1883.

15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	1	-	1	1	1	-	3	1	2	2	1	2	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	3	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	3	3	2	-	-	-	-	-
1	-	-	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	7	5	11	2	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	2	-	2	-	2	1	1	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-

(Forts.) Dødsårsag.	Sum.	Deraf:		0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Paralysis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonæitis	8	6	2	-	-	1	-	-	-	-	-
Phlegmone, Abscessus . . .	6	3	3	1	3	-	-	-	-	-	-
Pleuritis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumonia	48	23	25	3	5	2	3	1	-	2	-
Pyæmia	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ruptura uteri	1	-	¹⁾ 1	-	-	-	-	-	-	-	-
Scarlatina	15	11	4	-	-	6	3	4	1	1	-
Spasmus glottidis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Spina bifida	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Syphilis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis pulmonum . . .	97	35	62	1	1	1	3	3	3	1	2
— aliorum organ.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tussis convulsiva	13	4	9	2	2	2	5	-	2	-	-
Vitia organica abdominis .	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
— — cerebri	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
— — cordis	15	9	6	-	-	-	-	1	-	-	1
— — hepatis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — ventric. & canalis intestinalis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vulnera	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suffocatio	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Submersio	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Suicidium	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Causa aliæ & ignotæ	12	9	3	6	3	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	518	247	¹⁾ 271	57	49	35	38	15	17	7	5

¹⁾ Alder uopgivet for 1.

Af Sygehuse har Amtet: Rotvold Sindssygeasyl og Reitgjerdets Pleie-
stiftelse for Spedalske, begge beliggende i Strinden; Trondhjems Sindssygeasyl og
Trondhjems Sygehus. Ved Røros Verk haves et Sygehus paa 12 Senge. Paa
det i Strinden (Lade Sogn) beliggende Fattigarbeidshus behandledes 14 Syge (2
døde). — Paa Sygestuerne i Trondhjems Tugthus behandledes ialt 105 (Fan-
gernes Antal var 374), hvoraf 8 vare tilbageliggende fra 1882, og 97 indlagdes
i Aarets Løb. 87 udgik helbredede, 8 i Bedring, 3 uhelbredede og 7 vare tilbage-
liggende ved Aarets Udgang. Forpleiningsdagens Antal udgjorde 3 229 eller
32,9 for hver Udskreven. Af Sygdomstilfælde, som ikke nødvendiggjorde Ind-

15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	2	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	4	3	-	-	4	3	1	1	2	3	2	4	2	3	-	-
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	7	5	15	9	9	2	12	4	7	5	3	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	2	1	1	1	4	1	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
12	8	18	28	19	10	15	22	17	21	19	22	22	28	9	20	2	2

læggelse paa Sygestuerne, behandlede ialt 326 og blandt Betjeningen 45. Udgifterne til Medicin udgjorde Kr. 903,65.

Af **Badeindretninger** findes i Trondhjem 1 Badeanstalt for romersk Bad, Damp- og Karbad, Styrte, Bassin og Douche (med gjennemsnitlig 90 Bad daglig); ligeledes 1 Varmbadeindretning og 1 Søbadehus. Ved Fattighuset i Strinden Karbad, 1 Røros 1 Damp- og Karbad samt 2 Styrtebad.

Om Amtets 6 **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske For- retninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	13	1804	40	2355	10
Trondhjem	3	¹⁾ 903	11	⁴⁾ 281	6
Strinden	1	253	5	300	-
Selbu	1	123	1	287	-
Røros	1	147	3	91	1
Guldal	uopgi	vet	4	344	-
Opdal	1	75	6	45	-
Orkedal	1	ca. 100	³⁾ 4	300	-
Hiteren	1	47	1	101	1
Heyne	1	48	1	177	-
Ytre Fosen	1	²⁾ 13	-	135	-
Indre —	1	46	2	174	2
Nordre —	1	49	2	120	-

¹⁾ Deraf indlagdes 97 paa Sygehus. ²⁾ I sidste Kvartal. ³⁾ 1 à 2 i hvert Herred
⁴⁾ Efter 82 Rekvisitioner omsendtes 170 Rør Vaccinelymfe.

XVII. Nordre Trondhjems Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælp. vaccinatorer.
Amtet		178.50	82 272	20	36	43
1. Stjørdal		15.40	11 539	2	4	4
	Nedre Stjørdalen..	15.40	6 989	2	2	2
	Hegre		2 845	-	1	1
	Meraker		1 705	-	1	1
2. Frosten		4.60	7 969	2	4	4
	Frosten	1.60	3 025	1	1	1
	Aasen		1 923	-	1	1
	Leksviken		3 021	1	2	2

(Forts.)	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjelp- vacanater.
3. Levanger		15.40	13 328	5	4	6
	Levanger, Kjøbstad . . .	-	955	1	-	-
	Levanger Landdistrikt	3.60	2 162	-	1	1
	Skogn		3 704	2	1	2
	Værdalen	11.80	6 507	2	2	3
4. Inderøen		17.40	13 864	2	5	8
	Yterøen	0.30	1 478	-	-	-
	Mosviken og Verran . .	7.50	2 755	-	-	-
	Inderøen	1.20	5 346	2	-	-
	Sparbu	8.40	4 285	-	-	-
5. Stenkjær		11.60	9 462	3	5	5
	Stenkjær, Ladested . .	-	1 427	2	3	-
	Stod	3.80	2 333	-	1	2
	Egge		877	-	-	1
	Beitstaden	7.80	4 825	1	1	2
6. Grong		78.90	6 475	1	5	6
	Grong	41.40	3 146	1	2	3
	Snaasen	37.50	2 232	-	1	1
	Lierne		1 097	-	2	2
7. Namsos		13.10	6 179	2	2	2
	Namsos, Ladested . . .	-	1 637	2	1	-
	Namsos Landdistrikt . .	13.10	2 184	-		1
	Overhalden		2 358	1	1	1
8. Fosnæs		9.20	5 019	1	2	3
	Fosnæs	9.20	3 266	1	1	2
	Flatanger		1 753	-	1	1
9. Ytre Namdal		12.80	8 436	1	5	5
	Kolvereid	12.80	2 668	-	2	2
	Nærø		1 793	1	1	1
	Viktn		2 119	-	1	1
	Leko		1 856	-	1	1

Sundhedstilstanden skildres som mindre god fra Stjørdalen, Inderøen og Fosnæs; i de øvrige Distrikter synes den at have været ret tilfredsstillende. Den epidemiske Sygelighed var betydelig mindre end i 1882, men lidt større end gjennemsnitlig i Tiaaret 1871—80. Foruden af Mæslinger, der ved Aarets Begyndelse næsten havde ophørt, og af Kighoste, der ogsaa var betydelig aftagen, opgives et langt mindre Antal af Skarlagensfebre samt af akute katarrhalske og gastriske Sygdomme end Aaret iforveien; derimod fik diphtherisk Svælgbetændelse en større Udbredning end nogensinde tidligere siden 1862, og Typhoidfebertilfældenes Antal var noget større end sædvanligt.

I nordre Trondhjems Amt anmeldte Tilfælde af epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Typhoidfeber	136	11	136	21	18	8	12	13	7	8	5	9	10	8	17	140	15
Cerebrospinal-Meningit .	6	2	6	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2
Barselfeber	29	2	29	1	1	1	2	1	3	5	4	5	3	2	1	29	2
Vandkopper	10	-	10	-	-	3	3	-	1	-	-	-	-	3	-	10	-
Skarlagensfeber	278	25	278	58	42	31	29	18	40	15	16	10	4	2	13	279	26
Røde Hunde	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	7	-
Mæslinger	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Rosen	46	1	46	3	5	6	6	4	5	1	4	1	5	4	2	47	2
Kighoste	40	3	40	17	10	3	3	2	3	1	1	-	-	-	-	40	3
Diphtherisk Svælgbetænd.	356	85	356	71	34	26	7	19	24	18	30	23	24	44	36	372	101
Strubehoste	13	10	13	2	2	2	1	3	-	-	-	-	-	-	3	13	10
Kusma	5	-	5	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	2	5	-
Akut Bronchit	980	15	980	122	109	97	85	124	83	64	56	45	63	72	60	982	17
Andre katarrh. Tilf. . . }																	
Lungebetændelse	511	83	511	75	68	72	67	81	42	13	12	11	15	20	35	515	87
Pleurit	67	6	67	3	8	4	6	8	7	8	4	7	4	6	2	67	6
Gigtfeber	130	3	130	13	11	14	18	13	16	2	7	4	11	10	11	131	4
Koldfeber	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Diarrhoe (akut)	335	6	335	32	20	24	24	24	23	42	35	28	24	32	27	336	7
Cholera nostras }																	
Blodgang	46	2	46	4	5	5	1	5	-	2	6	7	1	8	2	46	2
Skjørbug	2	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-
Tilsammen	2999	255	2998	426	335	297	264	317	255	179	181	157	165	211	211	3029	285

(Forts).	Fordeling paa Lægedistrikterne.																	
	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	Stjærdal.		Frosten.		Levanger.		Inderøen.		Stenkjær.		Grong.		Namsos.		Fosnæs.		Ytre Namdal.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Typhoidfeber	5	1	12	1	57	6	15	2	6	-	-	-	20	5	1	-	24	-
Cerebrospinal-Meningit	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	2	-
Barsel-feber	-	-	-	-	3	-	3	2	2	-	-	-	9	-	6	-	6	-
Vandkopper	-	-	-	-	1	-	3	-	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Skarlagensfeber	15	5	73	9	72	5	97	5	13	-	-	-	2	1	-	-	7	1
Røde Hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Mæslinger	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	2	-	2	-	17	1	7	1	7	-	-	-	4	-	1	-	7	-
Kighoste	29	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	6	-
Diphtherisk Svælgbetændelse	66	40	9	6	101	4	53	10	36	11	6	5	1	-	13	7	87	18
Strubehoste	1	-	1	-	1	1	8	7	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	52	4	49	-	199	2	123	3	211	2	71	-	165	4	57	-	55	2
Andre katarrh. Tilfælde																		
Lungebetændelse	77	13	22	4	58	3	51	20	117	11	31	6	74	14	29	5	56	11
Pleurit	6	1	2	-	9	1	5	-	20	2	2	-	11	1	2	1	10	-
Gigtfeber	13	-	2	-	33	2	6	-	34	1	4	-	16	-	7	-	16	1
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Diarrhoe (akut)	31	-	18	1	56	1	36	2	61	2	12	-	67	-	36	-	19	1
Cholera nostras																		
Blodgang	-	-	1	-	8	1	5	-	14	-	-	-	6	1	5	-	7	-
Skjorbug	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	297	67	192	21	616	28	416	52	531	32	127	11	389	27	158	13	303	34

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	1	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Stjerdal.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	264	1	2	6	135	121	13	3	-
Fnat	38	-	9	12	11	6	5	10	-
Skurv	1	-	-	-	-	1	1	-	-
Kjertelsyge	80	-	26	47	4	3	12	21	-
Rachit	12	-	5	7	-	-	7	2	-
Simpel Meningit	11	5	3	3	2	3	8	1	1
Tuberkuløs Meningit	17	17	7	3	4	2	9	4	4
Svindstot	181	69	5	2	84	74	16	19	16
Kræft	72	42	-	-	31	29	13	6	3
Vatersot og Morbus Brightii .	37	1) 9	4	1	11	18	12	2	2
Blegsot og Anæmi	422	-	2	21	46	353	15	87	-
Menstruationsuordener	69	-	-	-	-	69	15	11	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	854	6	38	26	328	462	16	49	-
Ormesygdomme	40	-	13	18	2	7	9	8	-
Drankersygdomme	5	-	-	-	4	1	5	1	-
Struma	1	-	-	-	1	-	1	-	-

1) Vatersot 4. Morbus Brightii 5.

¹⁾ Vatersot 4, Morbus Brightii 5.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1 390 eller 17.1 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (81 500).

Typhoidfeber fik forøget Udbredning inden de fleste Distrikter; i Stenkjær var den dog betydelig sjeldnere end Aaret forud. I Frosten, hvor Sygdommen for det meste forekom spredt, optraadte i November ved Smitte gennem en fra Trondhjem syg hjemvendende Gaardbruger en liden Epidemi paa Gaarden Vangberg; 6 Personer angrebes, de fleste meget mildt, og 1 døde. I Levanger forekom mange sporadiske Tilfælde og mindre Epidemier, der dog ingensteds fik større Udbredning. Paa en afsidesliggende Gaard i Verran (Inderøen) smittede en Tjenestegut fra Leksviken Husbondens 2 Børn; forøvrigt forekom sporadiske Tilfælde baade i Verran og paa Inderøen. I Beitstaden af Stenkjærs Distrikt, hvor der Aaret forud havde hersket en mindre Epidemi af Typhoidfeber, optraadte som Fortsættelse heraf kun et enkelt Tilfælde. I Namsos, i Landdistriktet, forekom flere for det meste sporadiske Tilfælde, deriblandt 2 i Overhalden paa Gaarden Vipstad, hvor der i den senere Tid, omend med Aars Mellemrum, jevnlig har forekommet Tilfælde, navnlig mellem Fremmede, der ere komne til Gaarden (Chr. Cappelen). Fra ytre Namdal opgives 24 Tilfælde, hvoraf 5 mildt forløbende, i samme Hus paa Gaarden Klepvold i Vikten.

Skarlagensfeber aftog fra Aaret iforveien nogenlunde jevnt indtil December Maaned, da der atter var nogen Stigning; den var hyppigst i Distrikterne ved Trondhjemsfjorden og forekom kun sjelden i de namdalske. I Stjerdal

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.															
2		3		4		5		6		7		8		9	
Frosten.		Levan- ger.		Inderøen.		Stenkjær.		Grong.		Namsos.		Fosnæs.		Ytre Namdal.	
Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
1	-	31	-	23	-	64	-	8	-	21	-	103	-	10	1
11	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	12	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
1	-	4	-	3	-	25	-	5	-	6	-	1	-	14	-
-	-	1	-	-	-	2	-	1	-	2	-	4	-	-	-
-	-	3	1	2	2	-	-	2	-	1	1	1	-	1	-
-	-	1	1	1	1	4	4	2	2	2	2	1	1	2	2
1	-	31	14	12	8	24	9	11	3	31	8	32	8	20	3
5	4	17	14	6	2	12	7	5	3	5	4	8	1	8	4
2	-	7	-	1	1	1	-	1	-	13	3	7	3	3	-
2	-	35	-	3	-	62	-	23	-	49	-	61	-	100	-
4	-	13	-	7	-	17	-	4	-	3	-	5	-	5	-
26	-	88	-	118	-	107	1	41	1	57	-	299	3	69	1
-	-	6	-	-	-	8	-	8	-	4	-	6	-	-	-
-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-

fortsatte Epidemien sig fra forrige Aar med enkelte Tilfælde i Vernæs og Skatvold Sogne. I Frosten optraadte kun enkelte Tilfælde i Aasen og Leksviken Herreder, medens den i selve Frosten var spredt over hele Herredet. Smitte indbragtes formentlig ofte fra Trondhjem, hvormed Bygden staar i livlig Forbindelse; Epidemien, der syntes ophørt i September, optraadte atter i December. I Levanger standsede Sygdommen inden alle Herreder; i Værdalen, hvor den længst holdt sig epidemisk, viste den sig saa godt som ikke i andet Halvaar. I Inderøens Distrikt var Sygdommen almindelig i Aarets første Halvdel, især i Inderøens Herred.

Af Mæslinger omtales kun et enkelt Dødsfald i Stenkjær Landdistrikt.

Kighosteepidemien fortsatte sig fra forrige Aar i Stjørdalen i Aarets første Maaneder; ogsaa i Inderøens Distrikt var Sygdommen almindelig i første Halvaar i Mosviken og paa Ytterøen.

Diphtherisk Svælgbetændelse fortsatte sin epidemiske Udbredning fra forrige Aar og optraadte inden alle Distrikter, om end med meget forskjellig Intensitet. De fleste Tilfælde omtales fra Stjørdalen, Levanger og ytre Namdal, medens der fra Namsos kun opgives et eneste. Det samlede Antal Tilfælde — 372 med 101 Dødsfald — er betydelig større end i noget andet Aar siden 1862 og ikke saa lidet større end Summen af Angrebne i hele det foregaaende Tiaar. I Stjørdalen fik Sygdommen temmelig stor Udbredning, især fra Juli Maaned af tiltagende mod Aarets Slutning; den optraadte spredt, især i Meraker, Leksdaalen

og i og om Stjerdalshalsen. Fra Frosten omtales 9 Tilfælde i en liden afsidesliggende Grænd, Smaalandsgrænden, hvorfra Smitten dog ikke udbredtes videre. I Levanger var Sygdommen allerede i sidste Kvartal af 1882 almindelig og vedblev at udbrede sig epidemisk i 1ste Kvartal af 1883; senere forekom for det meste kun sporadiske Tilfælde. I Inderøen optraadte Sygdommen næsten hele Aaret rundt og i alle Distriktets Sogne, paa de fleste Steder sporadisk, undertiden i smaa Epidemier, hvoriblandt en med 10 Angrebne i en Gaardgrænd paa Inderøens Vestside. I Stenkjær forekom flere Tilfælde i Beitstaden og Egge Herreder. I Harran Annex i Grong indtraf 5 dødelig endende Tilfælde paa en Gaard med underliggende Husmandsplads; Familien paa Gaarden mistede alle sine 4 Sønner. Fra Namsos omtales kun et Tilfælde hos en fra Sildefisket i Salten syg hjemkommen Fisker. Fra Fosnæs anføres, at Sygdommen optraadte sporadisk uden paaviselig Smitteforbindelse. I ytre Namdal var den almindelig inden alle Herreder; til Lekø bragtes Smitten fra Bindalen gjennem en Omstreiferskes Barn, til Kolvereid og Nærø fra Vikten. De fleste Behandlede vare Børn; men mange Angrebne, især Voxne, hos hvem Sygdommen var mild, bleve ikke observerede af Lægen.

Lungebetændelse optraadte sjældnere end Aaret forud, men var fremdeles almindeligere end sædvanlig.

Trachomatøs Konjunktiv har i flere Aar til enkelte Tider optraadt i mere eller mindre udbredte Epidemier i Levanger Distrikt, næsten udelukkende i Værdalens Prestegjeld. Dette Aar var Sygdommen temmelig udbredt paa 2 Gaarde i nævnte Prestegjeld ved Veien til Jemteland, hvor efter Sigende trachomatøs Øienbetændelse skal herske, og hvorfra den sandsynlig importeres til Værdalen. (Dietrichson).

Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af **veneriske Sygdomme** sees af følgende Tabel:

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Fordeling paa Lægedistrikterne.							
		1	2	3	4	5	7	8	9
		Stjerdal.	Frosten.	Levanger.	Inderøen.	Stenkjær.	Namsos.	Fosnæs.	Ytre Namdal.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	20	2	7	-	-	3	7	-	1
Gonorrhoe (Urethrit) . . .	21	2	1	4	1	2	5	2	4

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget Tabellen Side 176—177.

Svindsot. For det hele Amt udgjorde Dødsfald af Svindsot 11,9 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 23,5 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne vare de samme Forhold henholdsvis 19,4 pCt. og 28,0 pCt. og for Landdistrikterne ligeledes 11,4 pCt. og 23,1 pCt. (Se Tabel næste Side).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af **obstetriciske Operationer** udførtes ialt af Lægerne 31, nemlig 3 i Frostens, 6 i Levangers, 1 i Inderøens, 5 i Stenkjærs, 12 i Namsos, 2 i Fosnæs og 2 i ytre Namdals Distrikter. Indikationer og Udfald ville sees af Tabellen Side 180.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Stjørdal	108	16	67	41
Frosten	31	-	21	10
Levanger	87	14	28	59
Levanger By	6	2	2	4
Landdistrikt	81	12	26	55
Inderøen	83	8	52	31
Stenkjær	78	9	32	46
Stenkjær By	14	3	5	9
Landdistrikt	64	6	27	37
Grong	30	3	11	19
Namsos	66	8	27	39
Namsos By	16	2	4	12
Landdistrikt	50	6	23	27
Fosnæs	35	8	13	22
Ytre Namdal	60	3	34	26
Nordre Trondhjems Amt	578	69	285	293
Deraf i Byer	36	7	11	25
— Landdistrikt	542	62	274	268

Fødte og Døde (se Tabellen Side 182).

For det hele Amt bliver der et Overskud af 809 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 63,2.

Lægerne opgive 5 **Dødsfald paa Barselseng**: 2 af Barselseber, 2 af besværlig Fødsel (Kræfttab) og 1 af Peritonit.

De hyppigste Dødsårsager vare:

Dødsårsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land-distrikter.
Diphtherisk Svælgbetændelse	101	2	99
Lungebetændelse	87	3	84
Lungesvindsot	69	7	62
Kræft	42	4	38
Skarlagensfeber	26	-	26
Hjernebetændelse, tuberkuløs Menin- git og Kramper i Børnealderen . .	25	6	19
Akut Bronchit	17	-	17
Alderdomssvaghed	17	-	16
Peritonit	16	1	15
Typhoidfeber	65	3	12
Hjerneslag	13	1	12
Organisk Hjertesygdom	12	1	11

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.				Perforation.	Efterbyrdsoperation.
	Mødre		Børn	Mødre		Børn		Mødre	Mødre
	levende.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	død.	levende.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer . . .	16	¹⁾ 14	2	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	1	1	-	-	-	-	-	²⁾ 1	-
Barselkrampe	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Blødning og Placenta prævia	1	1	-	-	³⁾ 1	1	-	-	-
Ueftergivelige Fødselsdele	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	2	-	1	1	-	-
Svulst i Livmoderen og den store Skamlæbe .	-	-	-	-	-	-	-	⁴⁾ 1	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Uopgiven Indikation . .	-	-	-	1	-	⁵⁾ 1	-	-	-
Tilsammen	21	19	2	3	1	3	1	1	4
		21		4		4			

¹⁾ 2 Gange 1ste Tvilling, 2den forløstes ved Naturens Hjelp, den ene dødfødt, den anden levende. ²⁾ Conjugata 7—8 cm.; Tangforløsning og Vending forsøgt forgjæves; fremfalden, pulsøs Navlesnor. Konen døde 13 Timer efter af Afkræftelse (Dystokia). ³⁾ Død Morgenen efter af Afkræftelse (Dystokia). ⁴⁾ Anlæggelse af Tang umulig paa Grund af Svulsten. Konen døde i 2det Døgn af Peritonit. ⁵⁾ 2den Tvilling, døde 6 Timer efter Forløsningen; 1ste fødtes levende ved Naturens Hjelp.

Veirliget. Vinteren var mild (undtagen i Grong), og Vaaren kom tidlig; den varme Sommer og tørre Høst var særdeles gunstig for Jordbruget, der gav et baade godt og rigeligt Udbytte; Poteterne, der var meget foldrige, beskadigedes flersteds af Tørraaddenhed. Den gennemsnitlige Barometer- og Thermometerstand efter Iagttagelser i Skogn vil sees af den paa næste Side indtagne Oversigt, meddelt af Distriktslægen i Levanger.

Levemaade og hygieeniske Forhold skildres som uforandrede i Stjørdal. Armoden hos Arbeidsklassen, især blandt Strandsidderne paa Stjørdalshalsen, bliver større for hvert Aar, da Anledningen til Fortjeneste (særlig ved Trælasttrafikken) bliver mindre. (Angell). Fra Frosten hvor de hygieeniske Forhold ogsaa ere omtrent som før, spores dog Fremgang i Husstel, Klæde- dragt og Boliger. (Gude). I Inderøen foregaar ingen synderlig Forandring til det bedre i Retning af Boligernes Indredning og ingen Ændring i det u hensigts- mæssige og ensformige Koststel. (Bodum). Fra Namsos skrives, at Landbefolk- ningen i Almindelighed ikke bruger Sylmure under sine Huse, saa at Tømmeret berører Jorden, og der ikke bliver nogen Kjælder under Husene. (C. Cappelen).

Amtet har 2 Sygehuse, et i Skogn og et i Namdalen.

Af **Badeindretninger** findes i Stenkjær et Damp-, Douch- og Karbad, der benyttes flittig.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Temperaturforhold i Skogn.

Maaned.	Barometerstand (norske Tommer og Linier).			Thermometerstand (R).					
	Kl. 12 Middag.	Høiest.	Lavest.	Kl. 8 Morgen.	Kl. 12 Middag.	Kl. 4 Efter- middag.	Høiest.	Lavest.	Gjennem- snit af Minimum om Natten.
	T. L.	T. L.	T. L.						
Januar	28—2	22de:29	30te:27—3	÷ 3.5	÷ 2.6	÷ 3.5	18de: + 4	5te: ÷ 16	÷ 5.8
Februar	28—3	8de: 28—10	25de:27—7	÷ 3.1	÷ 0.7	÷ 1.2	11te: + 4	7de: ÷ 15	÷ 4.1
Marts	28—2	3die: 28—10	29de:27—2	÷ 3.6	÷ 1	÷ 2.1	3die: + 5	14de: ÷ 12	÷ 6.8
April	28—5	22de:29	16de:27—8	+ 4.2	+ 7	+ 6.7	27de: + 11	1ste: ÷ 1	÷ 0.4
Mai	28—2	17de:28—6	24de:27—10	+ 7.2	+ 9	+ 9	29de: + 17.5	2den: 0	+ 2.5
Juni	28—4	25de:28—6	17de:27—11	+ 11	+ 13.7	+ 14.3	27de: + 21	5te: + 5.5	+ 6.1
Juli	28—1	27de:28—5	13de:27—7	+ 12.7	+ 15.5	+ 16.3	5te: + 20	14de: + 10	+ 7
August	28—1	20de:28—6	29de:27—9	+ 11.1	+ 13.4	+ 13.8	1ste: + 18	25de: + 8	+ 7.3
September	28—2	14de:28—11	6te:27—7	+ 7	+ 9.6	+ 8.7	18de: + 15	30te: + 2	+ 3.4
Oktober	27—11	30te:28—9	19de:27—1	+ 3.5	+ 5.4	+ 4.5	17de: + 11	1ste: ÷ 2	+ 1.7
November	27—11	14de:28—9	6te:27—3	+ 0.6	+ 2	+ 1	5te: + 6	24de: ÷ 9	÷ 1.5
December	28	29de:28—7	14de:27—1	÷ 1.4	÷ 0.8	÷ 1.1	26de: + 5.5	5te: ÷ 12	÷ 3
Gjennemsnit for hele Aaret	28—2	22de April 29	19de Oktbr. 27—1	+ 3.8	+ 5.9	+ 5.5	27de Juni + 21	5te Januar ÷ 16	+ 0.5

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde				Død-fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn. ¹⁾	paa Barsel-seng.		ved ulykke-lige Hæn-delser.	ved Selv-mord.	ved Drab.
Stjørdalen	303	231	38	3	-	2	4	1	-
Frosten	200	124	17	4	-	3	1	-	-
Levanger	294	196	19	-	2	7	3	1	1
Levanger By	23	13	-	-	-	-	-	-	-
Landdistrikt	271	183	19	-	2	7	3	1	1
Inderøen	337	217	27	2	3	5	4	3	-
Stenkjær	259	155	13	2	1	4	5	-	-
Stenkjær By	61	20	3	-	-	-	-	-	-
Landdistrikt	198	135	10	2	1	4	5	-	-
Grong	180	122	13	2	2	3	5	3	-
Namsos	192	98	10	1	2	7	-	1	-
Namsos By	75	25	6	-	-	2	-	-	-
Landdistrikt	117	73	4	1	2	5	-	1	-
Fosnæs	144	77	6	1	1	5	3	1	-
Ytre Namdal	290	170	25	2	-	4	8	-	-
Nordre Trondhjems Amt	2199	1390	168	17	11	40	33	10	1
Deraf i Byer	159	58	9	-	-	2	-	-	-
-- Landdistrikt	2040	1332	159	17	11	38	33	10	1

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af fattige Syge, Sundheds-kommissionsmøder, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommis-sioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Rets-medicinske Forret-ninger.
	Antal an-meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	12	852	34	2250	2
Stjørdal	1	189	2	186	1
Frosten	1	74	-	236	-
Levanger	uop givet		6	365	-
Inderøen	2	117	5	465	-
Stenkjær	3	101	2	290	1
Grong	1	91	10	114	-
Namsos	2	77	2	100	-
Fosnæs	1	91	3	275	-
Ytre Namdal	1	112	4	219	-

XVIII. Nordlands Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, * Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		297.60	104 151	¹⁾ 20	49	50
1. Brønnø		18.80	9 884	1	5	5
	Bindalen	9.40	2 208	-	1	1
	Brønnø	8.20	4 679	1	2	2
	Velfjorden		1 177	-	1	1
	Vegø	1.20	1 820	-	1	1
2. Alstahaug		9.90	9 896	1	5	3
	Alstahaug		3 770	1	} uopgi vet	
	Herø	9.90	3 085	-		
	Tjøtte		3 341	-		
3. Vefsen		55.44	6 992	2	3	3
	Mosjøen	-	774	2	-	-
	Vefsen		5 150	1	2	2
	Hatfjeldalen	55.44	1 068	-	1	1
4. Ranen		39.70	12 152	2	5	4
	Næsne	5.00	4 320	1	2	2
	Hemnæs		4 063	1	1	1
	Mo	34.70	3 769	-	2	1
5. Lurø		18.20	6 953	1	3	4
	Lurø		1 884	-	} uopgi vet.	
	Trænen	2.10	364	-		
	Rødø	16.10	4 723	1		
6. Gildeskaal		14.50	4 142	1	2	3
	Gildeskaal		2 787	1	1	2
	Beieren	14.50	1 355	-	1	1
7. Bodø		4.20	4 831	1	2	2
	Kjøbstaden Bodø	-	1 519	1	1	} uopg.
	Bodø Landsogn	4.20	3 312	-	1	
8. Folden	Folden	17.80	3 335	1	1	1
9. Skjærstad		31.20	5 957	1	2	2
	Skjærstad	11.80	3 653	1	1	1
	Saltdalen	19.40	2 304	-	1	1

¹⁾ Desuden 3 Læger, som under Fisketiden opholdt sig inden Amtet.

(Forts).	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Lægedistrikter.						
10. Stegen		11.70	5 504	1	3	2
	Stegen	3.40	2 975	1	2	1
	Hammerø	8.30	2 529	-	1	1
11. Lødingen		22.20	4 036	1	3	3
	Lødingen	22.20	2 438	1	2	2
	Tysfjorden		1 598	-	1	1
12. Ofoten	Ofoten	23.28	4 105	1	2	2
13. Buksnæs		2.26	5 459	1	2	2
	Buksnæs	1.50	3 111	1	1	1
	Borge Sogn af Borge Herred	0.76	2 348	-	1	1
14. Flakstad		3.10	2 408	1	3	4
	Flakstad	3.00	1 844	1	2	2
	Værø	0.10	564	-	1	2
15. Østlofoten		4.94	4 729	2	2	3
	Vaagen	3.40	3 151	2	1	1
	Gimsø	0.40	1 058	-	1	1
	Valberg Sogn af Borge Herred	1.14	520	-	-	1
16. Hadsel		7.40	7 307	1	3	2
	Hadsel	6.00	4 520	1	2	1
	Bø	1.40	2 787	-	1	1
17. Sortland ²⁾		12.50	6 461	1	³⁾ 3	³⁾ 5
	Sortland	4.60	1 870	1	} uopgi vet	
	Øksnæs	3.20	2 423	-		
	Dverberg	4.70	2 168	-		

²⁾ Fra Sortland er paa Grund af Distriktslægens Død den indkomne Beretning ufuldstændig. ³⁾ I 1882.

Sundhedstilstanden synes at have været bedst i Amtets midterste Distrikter, medens den sydligst i Helgeland og nordligst i Lofoten og Vesteraalen har været mindre tilfredsstillende; fra Østlofoten og Hadsel karakteriseres den endog som slet. Til dette mindre heldige Forhold bidrog væsentlig en meget udbredt Epidemi af diphtherisk Svælgbetændelse samt et større Antal katarrhalske Tilfælde end Aaret iforveien; derimod var Mæslingeepidemien næsten ophørt og Skarlagensfeber betydelig aftaget. Det samlede Antal epidemiske Tilfælde er

noget mindre end i det foregaaende Aar, men henved 40 pCt. større end Middeltallet for Tiaaret 1871—80.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 2 227 eller 18.8 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (118 600).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel (se næste Side).

Exanthematisk Typhus, hvoraf der i de 2 foregaaende Aar ikke er anmeldt noget Tilfælde inden Amtet, optraadte med et enkelt dødeligt Tilfælde i Gildeskaals Distrikt (Smitteforholdene uoplyste) og med 28 i Lødingen. I sidstnævnte Distrikt viste den sig først paa Gaarden Kvankjos — Lødingens Herred — vestligst i Distriktet, hvor 2 Personer allerede vare døde af Sygdommen før Lægens Ankomst; siden angrebes 12 andre, hvoraf 3 døde, paa samme Gaard; ogsaa i 1880 havde der hersket exanthematisk Typhus paa Kvankjos. Senere optraadte nogle Tilfælde paa Pladsen Kjeldhavn under Kalvig i Tysfjorden samt paa Gaarden Skarstad i Lødingen Hovedsogn.

Typhoidfeber forekom adskillig sjældnere end i de 4 foregaaende Aar, for det meste med sporadiske Tilfælde inden de fleste Distrikter. I Alstahaug angrebes i Mai og Juni 4 Personer af samme Husstand paa Gaarden Bjørn i Herø; herfra smittedes en Kone i Novigen (Alstahaug); fra Oktober til Aarets Udgang viste Sygdommen sig paa en Plads under Bjørn og hos Naboen paa Engesvig. I Ranen fortsatte den om Høsten 1882 begyndte Epidemi paa Gaarden Valla i Hemnæs sig med 3 Angrebne i Januar Maaned. Ogsaa i Næsne viste Sygdommen sig paa Gaarden Levang, hvor i et lidet usselt Hus, der beboedes af 2 Familier, alle angrebes undtagen begge Husfædrene; Nervefeber skal være forekommet for en Del Aar tilbage paa samme Sted. Fra Folden omtales, at 2 Piger bleve syge efter samtidig kort Tid iforveien at have været paa Bodø i Besøg. I Lødingen indtraf et dødeligt Tilfælde hos en ung Gut, der var smittet paa Fiskeri udenfor Distriktet. I Ofoten afsluttedes Epidemien mellem Lapperne i Balangsmark; de fleste af disse antages af Distriktslægen nu at have gennemgaaet Sygdommen, der ikke lod sig begrænse inden den fattige og skiddenfærdige Befolkning. Fra Buksnæs omtales 4 Tilfælde inden en Familie, hvor Smitten antoges bragt ind ved en gammel Skindfæld, der var laant fra Naboen, som længere Tid iforveien selv havde haft Sygdommen. I Hadsel, hvor Sygdommen i flere Aar var forekommet sjelden, optraadte mange smaa Epidemier baade i Bø og Hadsel. Under Fisket i Nyksund bragtes Smitten fra Steirø i Sortland og udbredtes videre ved de hjemvendende Fiskere, hvorved Grunden lagdes til en Epidemi, der i de paafølgende Aar antog temmelig store Dimensioner. Fra Sortland omtales paa Handelsstedet Andenæs og Steirø flere Tilfælde, der tilskrives Smitte fra Lofotfisket; desuden optraadte Sygdommen med 4 Tilfælde paa 2 Nabogaarde i Øxnæs; Smittestoffet formodedes at skrive sig fra en nærliggende Husmandsplads, hvor der for nogen Tid siden havde hersket Typhoidfeber. Under Lofotfisket forekom mange, men i Regelen lette Tilfælde, især ved Fiskeværerne Bolstad og Stene.

Af **epidemisk Cerebrospinalmeningit** omtales 17 Tilfælde paa et Par Gaarde i Dalsgrænden af Mo Herred i Ranen Distrikt; Sygdommen, karakteriseret ved stærk Hovedpine, tildels med Delirier, Brækninger samt Stivhed i Hals- og Nakkemusklernes, forløb mildt og medførte ingen Dødsfald.

Af **Barselfeber** forekom usædvanlig mange Tilfælde, især i Østlofoten og Hadsel Distrikter; nogen indbyrdes Sammenhæng mellem disse lod sig i Regelen ikke paavise.

Den i 1879 paabegyndte **Skarlagensfeber**epidemi, der Vinteren 1881—1882 havde naaet sit Maximum, fortsatte sig væsentlig inden Alstahaug og

I Nordlands Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		1	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.	Brønne.	
																		Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus . .	29	4	29	-	-	-	4	8	5	1	-	-	-	11	-	29	4	-	-
Typhoidfeber	125	15	125	14	10	15	11	20	18	4	4	6	9	5	9	125	15	-	-
Cerebrospinal-Meningit . .	17	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	17	-	-	-
Barselfeber	38	13	38	3	3	1	4	4	5	4	3	1	2	4	4	41	16	2	2
Vandkopper	15	-	15	-	-	-	3	2	2	1	5	-	2	-	-	15	-	-	-
Skarlagensfeber	416	54	416	82	31	70	36	22	23	33	21	21	32	19	26	426	64	16	6
Røde Hunde	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Mæslinger	16	-	16	6	3	1	3	2	-	-	-	-	1	-	-	16	-	-	-
Rosen	54	2	54	2	3	1	4	4	7	6	2	7	7	8	3	54	2	1	-
Kighoste	105	2	105	3	1	-	-	-	1	20	12	13	21	23	11	106	3	24	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	1045	262	1045	113	125	142	75	59	31	32	64	111	112	103	78	1076	293	25	6
Strubehoste	30	16	30	7	1	-	1	2	2	5	-	3	-	8	1	39	25	-	-
Kusma	100	-	100	-	6	11	6	3	2	4	1	1	9	20	37	100	-	-	-
Akut Bronchit	1678	11	1678	292	385	221	150	92	67	68	58	65	85	93	102	1683	16	11	1
Andre katarrh. Tilfælde. }																			
Lungebetændelse	324	44	324	41	64	28	37	35	24	17	5	9	13	18	33	338	58	25	3
Pleurit	168	7	168	19	18	21	15	23	19	8	8	8	7	12	10	168	7	5	-
Gigtfeber	107	1	107	22	21	18	9	2	6	5	3	3	3	3	12	107	1	7	-
Diarrhoe (akut)	6	95	4	695	67	168	144	42	28	36	49	51	27	33	22	28	695	4	23
Cholera nostras																			
Blodgang	22	2	22	2	6	2	1	2	2	1	-	1	-	1	4	22	2	-	-
Skjørbug	7	1	6	1	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	7	1	-	-
Tilsammen	4993	438	4992	674	848	676	401	309	251	258	237	276	353	351	358	5066	511	139	18

(Forts.)	Fordeling paa Lægedistrikterne.																	
	2		3		4		5		6		7		8		9		10	
	Alstahaug.		Vefsen.		Ranen.		Lurø.		Gildeskaal		Bødø.		Folden.		Skjærstad.		Stegen.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus . .	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	17	2	-	-	13	2	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-
Cerebrospinal-Meningit . .	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	5	3	3	2	1	1	2	1	-	-	-	-	3	1	-	-	2	1
Vandkopper	-	-	6	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	113	20	22	9	60	4	5	-	111	13	2	1	-	-	6	2	27	-
Røde Hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	6	-	-	-	3	2	4	-	5	-	6	-	-	-	2	-	6	-
Kighoste	23	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	158	39	28	20	78	23	194	48	-	-	2	-	1	1	42	3	18	6
Strubehoste	7	5	7	5	1	1	-	-	-	-	3	3	2	-	-	-	6	5
Kusma	-	-	75	-	1	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	15	-	89	6	102	1	50	3	15	1	179	1	4	-	24	1	71	1
Andre katarrh. Tilf.																		
Lungebetændelse	21	4	16	10	20	1	10	4	18	1	20	5	3	2	4	-	14	-
Pleurit	15	2	3	-	12	1	5	1	4	-	2	-	-	-	2	-	9	-
Gigtfeber	3	-	6	-	8	-	6	-	2	-	3	-	-	-	-	-	2	-
Diarrhoe (akut)	31	-	39	1	34	-	21	1	9	-	46	-	8	-	14	-	15	-
Cholera nostras																		
Blodgang	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	6	-
Skjørbug	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	415	77	296	53	350	36	298	58	168	16	279	10	23	4	94	7	176	13

I Nordlands Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

(Forts.)	Fordeling paa Lægedistrikterne.															
	11		12		13		14		15		16		17		18	
	Lødingen.		Ofoten.		Buksnæs.		Flakstad.		Østlofoten.		Hadsel.		Sortland.		Under Lofotfisket.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus . .	28	3	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	1	1	5	2	14	2	2	-	1	-	22	1	22	4	24	1
Cerebrospinal-Meningit . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselseber	2	1	-	-	1	-	2	-	10	3	8	1	-	-	-	-
Vandkopper	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	3	-	16	2	1	1	2	-	42	6	-	-
Røde Hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	5	-	5	-
Rosen	3	-	3	-	-	-	3	-	2	-	7	-	-	-	3	-
Kighoste	-	-	-	-	4	-	-	-	12	1	42	1	-	-	1	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	49	21	37	15	28	10	11	5	109	26	167	65	22	2	107	3
Strubehoste	-	-	-	-	9	2	-	-	3	3	-	-	-	-	1	1
Kusma	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	11	-
Akut Bronchit	18	-	97	1	78	-	63	-	68	-	160	-	46	-	593	-
Andre katarrh. Tilfælde. }																
Lungebetændelse	14	4	24	6	28	3	19	2	9	2	19	7	4	-	70	3
Pleurit	15	-	9	-	27	1	3	-	8	-	11	1	1	-	37	1
Gigtfeber	2	-	3	-	5	-	4	-	4	-	8	1	2	-	42	-
Diarrhoe (akut).	13	-	3	-	28	2	18	-	40	-	25	-	5	-	323	-
Cholera nostras																
Blodgang	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-	5	-	-	-	2	2
Skjørbug	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-
Tilsammen	146	30	184	24	230	20	145	9	273	36	478	77	152	12	1220	11

Gildeskaal Distrikter med et mod Aarets Slutning nogenlunde jevnt aftagende Antal Tilfælde. I Alstahaug forekom den inden alle 3 Prestegjeld; ligesaa var den meget udbredt i Raanen, hvor især et Par Gaarde vare haardt hjemsøgte. I Bodø Landdistrikt optraadte et Par Tilfælde; Smitte sandsynligvis fra Gildeskaal. Herfra bragtes ogsaa Sygdommen til Skjærstad og Saltdalen. Til Skjølffjord i Flakstad bragtes Smitten ved Fiskere; paa Stokmarknæs i Hadsel iagttoges 2 Tilfælde inden en Omstreiferfamilie, der opholdt sig i en Markedsbod. I Sortland viste Sygdommen sig i Høstmaanederne paa Andenæs, hvortil Smitten antoges bragt med en Tilreisende fra Trondhjem.

Mæslingerne, der Aaret iforveien havde optraadt epidemisk over hele Amtet, forekom spredt især inden Lofotdistrikterne; Sygdommen var mild og medførte ingen Dødsfald.

Kighoste havde kun i Hadsel en noget større Udbredning mod Aarets Slutning.

Diphtherisk Svælgbetændelse, hvoraf der i 1881 og 1882 angrebes henholdsvis 81 og 631 Personer, optraadte dette Aar endnu mere udbredt; der opgives 1 076 Angrebne med 293 Dødsfald; der døde 25,1 pCt. af de Behandlede. Sygdommen, der forekom i alle Distrikter undtagen Gildeskaal, fik i dette Aar en forøget Udbredning inden de sydligste Distrikter samt i Distrikterne paa Øst-siden og ved Bunden af Vestfjorden, medens der fra det øvrige Lofoten og Vester-aalen opgives omtrent det samme Antal Tilfælde som Aaret iforveien. De fleste Tilfælde opgives fra Alstahaug, Lurø, Østlofoten, Hadsel og fra Lofotfisket. Epidemien synes at have kulmineret i Marts Maaned; i Løbet af 2det Kvartal sank Tilfældenes Antal betydelig for atter at hæve sig i Slutningen af 3die Kvartal; i Aarets sidste Maaneder bemærkedes atter nogen Aftagen; paa de fleste Steder synes der at have været direkte Forbindelse med Epidemien det foregaaende Aar. Fra Vefsen anføres, at Sygdommen som sædvanlig blev importeret fra Sverige, med hvilket Land, navnlig fra Hatfjelddalen, Kommunikationen er meget almindelig. (G. Bugge). Størst Betydning synes dog Lofotfisket at maatte tillægges; under dette forekom 107 Tilfælde, der behandledes af Fiskelægerne, væsentlig i Kabelvaag og Svolvær; ved hjemvendende Fiskere spredtes Smitten herfra til disses Hjemsteder over det hele Amt. I Kabelvaag oprettedes under Fisket et Lazaret, hvor 22 Fiskere og 11 andre bleve optagne; Middelbelægget varierede mellem 10 og 20; Antallet af Forpleiningsdage udgjorde 417. Fra Hadsel omtales, at der under Epidemien forekom et dødeligt Tilfælde af Saardiphtherit (paa en Hudløshed efter spansk Flue i Cardia). I Sortland optraadte flere spredte Tilfælde, især inden Sortland Herred.

Af **Kusma** optraadte mindre Epidemier i Vefsen, paa Bodø og i Østlofoten. Under Fisket forekom flere med Testikelbetændelse komplicerede Tilfælde.

Af tilsyneladende meget smitsom **Lungebetændelse** omtales en mindre Epidemi i Evindnæs Sogn af Ofotens Distrikt. En under Fisket smittet Husmand antages at have overført Sygdommen til sin Hustru og sin Broder, der alle døde. En Kone, der havde vadsket Liget efter den først Afdøde, angrebes et Par Dage efter; derefter angrebes hendes Mand; ogsaa disse Tilfælde endte dødelig. Fra de først Angrebne siges ogsaa 2 andre smittede i en tredie Husmandsplads, men begge kom sig efter en langvarig Rekonvalescents. Saavidt vides, var ingen andre end de senere Angrebne komne i Berørelse med den hjemvendende Fisker og hans Hustru; ingen af de Angrebne levede under særlig daarlige Forhold; Sygdommen var ofte kompliceret med Gulsot og Blodudtrædelser i Huden. (H. G. Holst).

Af **epidemisk Diarrhoe** forekom mange Tilfælde mellem Fiskerne i Stor-

Liste over forskjellige, væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialtopgivne		Børn.		Voxne		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.											
								1		2		3		4		5		6	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Md.	Kv.	Md.	Kv.	Brønnø.		Alstahaug.		Vefsen.		Ranen.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.						Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	394	-	-	1	256	137	13	4	-	-	-	60	-	48	-	36	-	-	-
Fnat	79	-	21	24	20	14	10	6	-	-	-	-	-	7	-	17	-	-	-
Skurv	9	-	4	2	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Kjertelsyge	180	1	83	82	9	6	18	7	-	16	-	23	-	7	-	9	-	1	-
Rachit	31	-	16	15	-	-	10	1	-	3	-	8	-	3	-	2	-	1	-
Simpel Meningit	13	9	2	2	2	4	7	1	1	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-
Tuberkuløs Meningit	23	19	9	7	1	4	9	-	-	2	2	6	3	5	5	1	1	-	-
Svindstot	162	78	2	2	69	71	17	7	1	15	10	14	10	24	12	6	4	3	-
Kræft	64	44	-	-	33	27	14	-	-	6	3	5	5	7	3	2	2	3	2
Vatersot og Morbus Brightii	70 ¹⁾	23	2	4	32	26	17	3	2	7	4	4	3	8	4	3	1	3	1
Blegsot og Anæmi	752	-	29	87	71	565	18	20	-	80	-	56	-	27	-	39	-	14	-
Menstruationsuordener	181	-	-	-	-	181	17	17	-	4	-	27	-	14	-	15	-	7	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	2076	12	40	59	1275	702	18	39	-	87	-	159	10	106	-	108	-	29	1
Ormesygdomme	55	-	27	21	4	3	11	4	-	9	-	-	-	3	-	13	-	-	-
Drankersygdomme	4	-	-	-	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Struma	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Vatersot 7, Morbus Brightii 16.

(Forts.)	Fordeling paa Lægedistrikterne.																			
	7		8		9		10		11		12		13		14		15		16	
	Bødø.		Folden		Skjærstad.		Stegen.		Lødingen.		Ofoten.		Buksnæs.		Flakstad.		Østlofoten.		Hadsel.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Chronisk Rheumatisme . . .	20	-	37	-	19	-	52	-	-	-	9	-	33	-	17	-	41	-	-	-
Fnat	-	-	-	-	-	-	10	-	8	-	6	-	15	-	1	-	5	-	4	-
Skurv	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Kjertelsyge	10	-	1	1	3	-	7	-	10	-	12	-	19	-	15	-	8	-	26	-
Rachit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	2	-	2	-	-	-	1	-
Simpel Meningit	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	1	1
Tuberkuløs Meningit	2	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	3	3	-	-	2	2	-	-
Svindstot	14	9	2	1	10	3	5	3	5	5	11	5	4	4	-	-	15	7	10	3
Kræft	6	5	-	-	-	-	2	2	4	3	4	4	7	7	-	-	4	1	7	6
Vatersot og Morbus Brightii	6	4	1	-	4	2	2	1	3	1	3	-	5	-	2	-	2	-	4	-
Blegstot og Anæmi	30	-	6	-	11	-	139	-	46	-	86	-	59	-	16	-	31	-	47	-
Menstruationsuordener . . .	15	-	10	-	8	-	18	-	6	-	5	-	16	-	6	-	5	-	5	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	169	-	26	1	94	-	65	-	38	-	16	-	206	-	70	-	130	-	101	-
Ormesygdomme	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	5	-	1	-	-	-	2	-	8	-
Drankersygdomme	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	1
Struma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Veneriske Sygdomme

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Kjendte Dødsfald.	1	2	3	4	5	6	7	
			Brønne.	Alstahaug.	Vefsen.	Ranen.	Lurø.	Gildeskaal.	Bodø.	
			Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.
Syphilis	81	3	4	3	5	-	2	2	15	1
Gonorrhoe	22	-	8	12	11	8	1	4	49	-

vaagen; alle de syge havde hentet sit Drikkevand fra en liden Bæk «Vasosen», der var stærkt forurensset ved Tilsig fra omliggende, rigelig gjødslede Marker. (Olsen Ramm).

Fra Bodø omtales, at Flerheden af de for **venerisk Sygdom** Behandlede var Reisende eller Fremmede, som opholdt sig dersteds under Fisket.

Antallet af veneriske Syge under Lofotfisket har været i stadigt Stigende siden 1876. Smitten udbreder sig blandt den omflakkende Fiskerbefolkning fra de større Fiske- og Markedspladse, der jevnlig besøges af smittede, prostituerede Fruentimmer og omreisende Handelskarle. (Opsynschef Kaptein Brodtkorb).

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget foranstaaende Tabel (Side 190—191).

Svindstot angives at være meget udbredt i Ranen, ogsaa fra Østlofoten omtales dens tiltagende Hyppighed.

For hele Amtet udgjorde Dødsprocenten af Svindstot 8.9 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 21.4 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten af Svindstot i Forhold til de nævnte Dødsårsager henholdsvis 15.3 pCt. og 20.5 pCt; for Landdistrikterne ligesaa 8.4 pCt. og 21.5 pCt.

Sindssyge hjemmet paa Brændbjerget i Hemnæs (Ranens Distrikt) er fremdeles i Virksomhed.

Forgiftninger. Fra Ofoten omtales et Tilfælde af Sublimatforgiftning hos en Fotograf, der ved en Feiltagelse havde drukket Sublimatopløsning istedetfor Vand om Natten. Tilfældet endte dødeligt efter over 8 Dages Forløb; Lægen blev først hentet efter 1 Uges Forløb. — Sammestedsfra omtales chronisk Tobakforgiftning hos 5 Mænd, der foruden Røgtobak hver havde brugt fra 1 til 1.5 Kilogram Bladtobak til Tygning om Maaneden. (H. G. Holst).

Af **obstetriciske Operationer** udførtes af Læger ialt 29, hvoraf 3 i Brønne, 2 i Alstahaug, 2 i Vefsen, 4 i Ranen, 1 i Lurø, 6 i Bodø, 1 i Stegen, 2 i Lødingen, 1 i Ofoten, 2 i Buksnæs, 1 i Østlofoten, 2 i Hadsel, 1 i Sortland og 1 under Lofotfisket. (Se Tabel Side 194).

For det hele Amt bliver der et Overskud af 1 807 **Fødte** over **Døde** og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 55.2. (Se Tabel Side 195).

Døde paa Barselseng. Som døde paa Barselseng opgives af Lægerne 22, hvoraf 16 af Barselsfeber, 4 af besværlig Fødsel (alle af Livmoderbristning) og 2 af Blødning.

De hyppigst opgivne **Dødsårsager.** (Se Tabel Side 196).

udenfor Sygehus.

Fordeling paa Lægedistrikterne.										Blandt Almuen under Lofotfisket.	
9	10	11	12	13	14	15		16	17		
Skjærstad.	Stegen.	Lødingen.	Ofoten.	Buksnæs.	Flakstad.	Østlofoten.		Hadsel.	Sortland.		
Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.
1	-	-	-	7	7	6	1	9	2	20	1
-	1	1	6	8	5	19	-	21	4	64	-

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsaaarsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Brønnø	24	1	18	6
Alstahaug	110	10	77	33
Vefsen	111	10	53	58
Mosjøen By	23	2	11	12
Landdistrikt	88	8	42	46
Ranen	70	12	36	34
Lurø	73	4	58	15
Gildeskaal	22	-	16	6
Bodø	53	9	10	43
Bodø By	36	7	4	32
Landdistrikt	17	2	6	11
Folden	9	1	4	5
Skjærstad	15	3	7	8
Stegen	29	3	13	16
Lødingen	43	5	30	13
Ofoten	47	5	24	23
Buksnæs	59	4	20	39
Flakstad	11	-	9	2
Østlofoten	70	7	36	34
Hadsel	97	3	77	20
Sortland	15	1	12	3
Ved Fiskerierne	18	-	11	7
Nordlands Amt	876	78	511	365
Deraf i Byer	59	9	15	44
— - Landdistrikt	817	69	496	321

Veiriget var det hele Aar usædvanlig godt; Vinteren mild og stormfri, Vaaren tidlig, Sommeren lang og varm, den paafølgende Høst og Vinter mild og rolig. Jorden gav rigelig Afgrøde saavel af Hø som af Korn og Potetes; fra

Obstetriciske Operationer

Indikation.	Tangforløsn- ing.			Vending.			Udtrækning.		Perfora- tion.		Efter- byrdsope- ration.
	Mødre		Børn	Mødre		Børn	Mødre	Børn	Mødre		Mødre.
	lev.	lev.	dødf.	lev.	død.	dødf.	lev.	lev.	lev.	død.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer . . .	15	11	¹⁾ 5	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	2	1	1	-	-	-	-	-	2	⁶⁾ 1	-
Sædeleie	-	-	-	-	-	-	(1)	⁵⁾ 1	-	-	-
Tverleie	-	-	-	1	-	²⁾ 1	-	-	-	-	-
Barselkrampe	-	-	-	-	1	³⁾ 1	-	-	-	-	-
Bristning af Livmoderen . . .	-	-	-	-	⁴⁾ 1	1	-	-	-	-	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Tilsammen	17	12	6	1	2	3	-	1	2	1	4
		18		3					3		

¹⁾ Deraf 2 1ste Tvillinger; 2den Tvilling fødtes a) ved Naturens Hjælp, dødfødt; b) ved Vending, hvor Udfaldet for Moderen, der døde, er opført (se Barselkrampe). ²⁾ 2den Tvilling; 1ste forløst ved Udtrækning, Moderen ilive (se under Sædeleie). ³⁾ 2den Tvilling; 1ste forløst ved Tang (se ovenfor), Moderen død af Ruptura uteri. ⁴⁾ VIIpara, tvende Gange forløst ved Tang, en Gang ved Vending. ⁵⁾ 1ste Tvilling; 2den forløst ved Vending, dødfødt (se under Tverleie, Anmærkning ²⁾). ⁶⁾ Død af Livmoderbristning.

enkelte Distrikter (Gildeskaal) berettes, at store Mængder Lemæn og Markmus gjorde Skade paa Foderet. Sildefisket slog tildels godt til; derimod var Lofotfisket mindre tilfredsstillende, idet det opfiskede Kvantum var meget mindre end de foregaaende Aars, saa Fiskernes Udbytte uagtet bedre Priser var lidet nok.

Levemaade og hygieeniske Forhold. Fra de fleste Distrikter klages over daarlige Tider; de gjentagne mislykkede Fiskerier have medført et tildels stort økonomisk Tryk, der vistnok har bidraget til at indskrænke Forbruget af Nydelsesmidler, især Spirituosa, men som ogsaa virker lammende paa Udviklingen. Jordbruget er paa mange Steder i Opkomst, og Almuen har, da det vante Udbytte fra Søen er blevet mindre, lært at sætte mere Pris paa sine Jorder, paa Fædrift og Kvægavl. Som den vigtigste Næringsvei lægger dog Fiskeriet fremdeles i altfor høj Grad Beslag paa Arbeidskraften; netop i den travleste Aannetid ligger den arbejdsdygtigste Del af Befolkningen borte ved Sildefisket, der desuden virker demoraliserende ved det Dovenskab og Dagdriveri, hvortil det ofte giver Anledning; ved dettes Uregelmæssighed bliver nemlig megen Tid tilovers, der bortsløses, og hvor der er Brændeviushandel, forlokkes de unge Folk til mangeslags Udskeielser. (C. A. Sellæg). Fra Alstahaug berettes, at der bygges større og rummeligere Huse, og at der ikke er saa mange Steder, hvor der nu ikke findes Privet. Fra Folden omtales, at Dagligværelserne i Regelen forsynes med Slagvinduer, og at Rummene gjøres høiere under Loftet og mindre trange end forhen. I Bodø, hvortil der i de senere Aar har været en stadig tiltagende Indflytning af arbejdssøgende Folk, finder megen Nybygning Sted. Sildefiskerierne i Nærheden have slaaet godt til. Fra Lofotfisket klages fremdeles over de gamle smaa, slet ventilerede, lavtliggende og overfyldte Rorboder. Uagtet alt Arbejde i Land, Reparation af Fiskeredskaberne, Agnsætning osv. foregaar under Tag, gjøres Rummene sjelden eller aldrig rene; Jordbunden inficeres, da Grundvandet ikke skaffes Afløb, og alskens Smittestoffer finde de heldigste Betingelser

Fødte og Døde

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde.				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn 1).	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selvmord.	ved Drab.
Brønnø	406	222	42	2	4	7	6	1	-
Alstahaug	356	193	25	1	4	6	5	3	-
Vefsen	289	127	24	-	1	3	4	-	-
Mosjøen By	49	15	3	-	-	-	-	-	-
Landdistrikt	240	112	21	-	1	3	4	-	-
Ranen	354	207	19	4	2	17	5	1	-
Lurø	261	167	28	1	1	9	4	-	-
Gildeskaal	150	82	10	-	-	3	3	1	1
Bodø	223	94	15	-	1	16	5	1	-
Bodø By	99	49	8	-	-	5	5	-	-
Landdistrikt	124	45	7	-	1	11	-	1	-
Folden	130	33	9	-	1	3	-	-	-
Skjærstad	193	117	19	-	2	10	1	1	-
Stegen	186	90	12	1	3	3	2	-	-
Lødingen	166	131	12	1	2	9	-	1	-
Ofoten	148	69	14	1	1	1	-	-	-
Buksnæs	252	172	32	-	-	5	16	1	-
Flakstad	107	59	15	-	-	3	16	-	-
Østlofoten	242	144	28	-	3	14	10	1	-
Hadsel	323	198	44	1	1	9	8	-	-
Sortland	248	122	28	1	-	11	1	-	-
Nordlands Amt	4034	2227	376	13	26	129	82	11	1
Deraf i Byer	148	64	11	-	-	5	5	-	-
— Landdistrikt	3886	2163	365	13	26	124	77	11	1

¹⁾ Ifølge Anmeldelser fra Læger og Jordemødre om døde fødte og inden 24 Timer døde Børn ifølge Cirkulære af 9de December 1842.

for sin Udvikling og Forplantelse. (Fearnley). Bestræbelserne for at skaffe bedre Drikkevand fortsættes; men man har fra Undersøgelserne endnu ikke skredet til Handling. (Opsynschef, Kaptein i Marinen Brodtkorb).

Kvaksalveri. Fra Alstahaug klages over omreisende, fordrukne Bedragerere dels fra vort eget Land, dels fra Nabolandene, der beregne en ublu Betaling for «Medicin» og Veiledning. Ogsaa fra Ranen og Gildeskaal lyde Klager i samme Retning.

Foruden de 3 faste **Amtssygehuse** i Alstahaug, Bodø og Buksnæs findes Fiskesygehuse i Kabelvaag og Henningsvær (Østlofoten) og i Stene (Buksnæs), samt en Pleiestue i Skroven (Østlofoten). Indretningen i de fleste er dog meget mangelfuld, særlig naar det gjælder Isolation af epidemiske Syge. I Kabelvaag smittedes saaledes, medens Diphtheritpatienter indlagdes paa Sygehuset. 2 andre Patienter. I Reine maatte en Rorbod benyttes til Sygehus. I Stene mangler Drikkevand, og det ellers noksaa godt udstyrede Sygehus savner Baderum (Kamstrup).

De hyppigste Dødsaarsager vare:

Dødsaarsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Diphtherisk Svælgbetændelse	293	4	289
Svindot	78	9	69
Skarlagensfeber	64	1	63
Lungebetændelse	58	5	53
Kræft	44	2	42
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tilsammen . .	32	7	25
Strubehoste	25	4	21
Vatersot og Morbus Brightii	23	3	20
Barselfeber	16	-	16
Akut Bronchit	16	1	15
Typhoidfeber	15	-	15
Alderdomssvaghed	14	-	14

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Sundhedskommissionsmøder, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vacci- nerede ¹⁾ .	Rets- medicinske Forret- ninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	17	915	31	3073	14
Brønnø	1	80	6	253	-
Alstahaug	1	91	3	318	1
Vefsen	1	47	7	256	-
Ranen	2	86	3	241	3
Lurø	1	41	2	85	-
Gildeskaal	1	51	1	64	2
Bodø	1	60	flere	190	2
Folden	1	26	-	74	-
Skjærstad	1	23	-	23	-
Stegen	1	63	2	223	-
Lødingen	1	36	-	61	1
Ofoten	1	38	1	310	-
Buksnæs	1	104	-	155	-
Flakstad	1	68	-	61	-
Østlofoten	-	uopgivet	4	3	1
Hadsel	1	94	1	395	3
Sortland	1	7	1	361	1

¹⁾ I mange Distrikter foretoges Vaccinationen i liden Udstrækning paa Grund af de herskende epidemiske Sygdomme.

Om Amtets Apotheker se den almindelige Beretning.

XIX. Tromsø Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Debr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordenødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		206.17	54 019	14	1	24	33
1. Trondenes		13.018	9 207	2	-	3	5
	Kvædfjord	6.818	2 520	-	-	1	1
	Trondenes	5.447	5 522	2	-	1	3
	Sand	0.753	1 165	-	-	1	1
2. Ibestad		12.370	6 572	1	-	2	2
	Ibestad	8.861	4 985	1	-	1	2
	Salangen	3.509	1 587	-	-	1	-
3. Tranø	Tranø	8.922	3 876	1	-	1	3
4. Lenvik		14.522	6 116	2	-	5	5
	Berg	5.350	1 730	1	-	2	2
	Lenvik	5.566	3 396	1	-	2	1
	Hillese	3.606	990	-	-	1	2
5. Maalselven		45.824	3 980	1	-	3	3
	Maalselven	25.698	2 939	1	-	2	2
	Bardodalen	20.126	1 041	-	-	1	1
6. Balsfjorden		12.753	3 802	1	-	2	2
	Balsfjorden	9.255	2 508	1	-	1	1
	Malangen	3.498	1 294	-	-	1	1
7. Tromsø		11.379	8 870	3	1	3	3
	Tromsø	-	5 409	3	1	3	-
	Tromsøundet	11.379	3 461	-	-	-	3
8. Lyngen	Lyngen	28.977	4 653	1	-	2	3
9. Karlsø	Karlsø	10.793	2 167	1	-	1	2
10. Skjærvø		47.548	4 476	1	-	2	5
	Skjærvø	31.037	3 120	1	-	1	uopg.
	Kvænangen	16.511	1 656	-	-	1	

I Tromsø Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Exanthematisk Typhus	17	5	17	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8	17	5
Typhoidfeber	134	4	134	13	13	7	21	13	17	4	6	3	1	21	15	134	4
Barselfeber	19	3	19	1	-	2	2	1	2	2	1	2	3	-	3	19	3
Vandkopper	29	-	29	15	5	-	-	2	2	1	-	1	1	1	1	29	-
Skarlagensfeber	183	15	183	13	6	1	4	17	46	30	19	12	26	7	2	183	15
Røde Hunde	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	1	4	-
Mæslinger	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Rosen	49	1	49	4	1	4	3	-	6	5	6	5	5	2	8	49	1
Kighoste	190	2	190	-	-	-	-	-	-	-	-	5	11	54	120	190	2
Diphtherisk Svælgbet.	785	105	785	69	72	50	51	31	54	56	89	53	62	101	97	790	110
Strubehoste	62	40	62	15	8	4	3	3	3	2	-	3	6	5	10	62	40
Kusma	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2	-
Akut Bronchit	1869	5	1857	149	206	120	123	108	123	129	113	115	200	240	231	1869	5
Andre katarrh. Tilf.																	
Lungebetændelse	268	19	268	17	23	25	16	24	19	14	13	10	33	30	44	268	19
Pleurit	119	1	119	13	6	4	8	19	13	12	8	7	9	7	13	119	1
Gigtfeber	60	2	60	15	3	3	2	3	2	4	4	5	6	4	8	60	2
Koldfeber	2	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2	-
Diarrhoe (akut)	475	7	475	34	38	19	34	38	35	43	47	42	61	55	29	475	7
Cholera nostras																	
Blodgang	8	3	8	-	1	1	-	-	3	-	-	3	-	-	-	8	3
Skjørbug	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Tilsammen	4279	212	4264	359	382	240	267	259	326	303	307	267	426	535	593	4284	217

	Fordeling paa Lægedistrikterne																			
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10	
	Trondenaes.		Ibestad.		Tranø.		Lenvik.		Maalselven.		Balsfjorden.		Tromsø.		Lyngen.		Karlsø.		Skjærvø.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Exanthematisk Typhus . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	5
Typhoidfeber	9	2	15	-	1	-	4	-	1	-	17	-	51	1	35	1	-	-	1	-
Barselseber	7	1	1	-	1	1	-	-	2	-	1	-	5	1	1	-	1	-	-	-
Vandkopper	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	26	-	-	-	1	-	-	-
Skarlagensfeber	9	-	-	-	12	1	95	13	31	1	-	-	36	-	-	-	-	-	-	-
Røde Hunde	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	9	-	4	-	-	-	7	1	2	-	5	-	19	-	1	-	2	-	-	-
Kighoste	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	185	2	-	-	-	-	-	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	94	5	55	2	16	7	113	24	86	19	72	9	147	7	108	16	19	13	30	8
Strubehoste	22	9	-	-	1	1	-	-	-	-	2	1	33	27	-	-	-	-	4	2
Kusma	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	93	1	62	-	85	-	1) 561	2	70	-	63	-	903	2	25	-	4	-	3	-
Andre katarrh. Tilfælde. }	63	3	23	-	25	4	47	3	24	-	7	-	63	9	14	-	-	-	2	-
Lungebetændelse	14	-	13	-	10	-	10	-	12	-	2	-	42	1	12	-	3	-	1	-
Pleurit	11	1	2	-	2	1	19	-	3	-	1	-	22	-	-	-	-	-	-	-
Gigtfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Koldfeber	49	1	29	-	34	3	131	-	9	1	3	-	202	2	7	-	11	-	-	-
Akut Diarrhoe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	5	3	-	-	-	-
Cholera nostras	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Blodgang	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjørbug	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	381	23	205	2	239	18	993	43	240	21	176	10	1740	52	208	20	41	13	61	15

¹⁾ Hvoraf 455 ere opgivne af Lægen ved Senjens Nikkelverk.

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal anmeldende Læger.
	Tilfælde.	Dødsfald.					
			Md.	Kv.	Md.	Kv.	
Chronisk Rheumatisme	272	-	7	-	173	92	10
Fnat	45	-	12	13	10	10	8
Skurv	5	-	2	2	1	-	3
Kjertelsyge	94	-	42	41	6	5	8
Rachit	44	1	28	16	-	-	8
Simpel Meningit	10	3	2	5	1	1	6
Tuberkuløs Meningit	8	6	4	4	-	-	5
Svindst	131	36	3	3	59	65	12
Kræft og Sarkom	36	17	-	-	16	17	12
Vatersot og Morbus Brightii	64	¹⁾ 8	6	6	22	30	10
Blegsot og Anæmi	907	-	45	85	69	708	12
Menstruationsuordener	155	-	-	-	-	155	11
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1275	2	38	25	600	612	12
Ormesygdomme	60	-	34	19	4	3	6

¹⁾ Vatersot 2. Morbus Brightii 6. ²⁾ Alle opgivne af Lægen ved Senien

¹⁾ Vatersot 2, Morbus Brightii 6. ²⁾ Alle opgivne af Lægen ved Senjens

Sundhedstilstanden skildres fra de fleste Distrikter som mindre god, fra Lyngen, Karlsø og Skjærvø som nogenlunde tilfredsstillende. Blandt de epidemiske Sygdomme, hvoraf opgives 4 284 Tilfælde (i 1882 var Antallet 4 440, i Tiaaret 1871—80 gjennemsnitlig 1 726) optraadte væsentlig diphtherisk Svælgbetændelse hyppig og udbredt over hele Amtet; af Strubehoste (ligesom i 1882) og Kighoste opgives ogsaa usædvanligt mange Tilfælde. Akute Katarrher og Lungesygdomme forekom noget hyppigere, exanthematisk Typhus, Skarlagensfeber og akute gastriske Sygdomme betydeligt sjældnere end Aaret iforveien; Mæslinger viste sig næsten ikke.

Dødeligheden var fremdeles stor. De Dødes Antal udgjorde 1 323 eller 21.5 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (61 400).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** er indtaget en af Lægenes Opgaver sammendraget Tabel. (Se Side 198—199),

Exanthematisk Typhus optraadte dette Aar kun i Skjærvø Distrikt, hvor der i Kvæningen som Fortsættelse af Epidemien i 1882 forekom et enkelt dødeligt endende Tilfælde i Januar Maaned. Hermed syntes Epidemien ophørt; men i November begyndte den igjen og angreb i Aarets sidste 2 Maaneder 16 Personer, hvoraf 4 døde. Uagtet de ugunstige Forhold, smaa, overbefolkede Boliger, hvis Vinduer ikke kunne lukkes op, og uagtet Beboernes fatalistiske Opfatning af smitsom Sygdom betydelig vanskeliggjorde Lægens Opgave, lykkedes det dog inden Aarets Udgang at hindre Sygdommens videre Udbredelse. (C. L. Dahl).

Typhoidfeber optraadte noget sjældnere end Aaret forud. Til Trondenæs bragtes Sygdommen ved hjemvendende Lofotiskere i Mai Maaned; senere viste den sig inden en Lappefamilie, der beboede en elendig Gamme i Sannesmarken; 2 af

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.																			
1		2		3		4		5		6		7		8		9		10	
Tronde- næs.		Ibestad		Tranø.		Lenvik.		Maals- elven.		Balsfjor- den.		Tromsø.		Lyn- gen.		Karlso.		Skjærvo.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
17	-	26	-	36	-	123	-	10	-	-	-	50	-	9	-	1	-	-	-
3	-	-	-	3	-	13	-	-	-	12	-	9	-	-	-	2	-	3	-
-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
14	-	14	-	9	-	23	-	9	-	1	-	24	-	-	-	-	-	-	-
25	-	1	1	-	-	2	-	-	-	1	-	12	-	1	-	2	-	-	-
-	-	1	-	2	-	2	1	1	1	1	-	2	1	1	-	-	-	-	-
1	1	2	-	-	-	-	-	3	3	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
33	4	8	2	6	2	10	7	5	2	6	1	39	12	19	3	3	2	2	1
10	1	3	1	1	-	2	1	3	1	2	-	10	9	1	-	1	1	3	3
22	1	10	-	6	2	12	2	2	-	-	-	5	2	5	-	2	1	-	-
289	-	55	-	24	-	152	-	65	-	26	-	253	-	15	-	28	-	-	-
29	-	18	-	13	-	16	-	6	-	2	-	52	-	19	-	-	-	-	-
257	-	163	-	81	1	144	-	44	-	21	-	397	1	80	-	18	-	70	-
11	-	-	-	-	-	32	-	-	-	1	-	13	-	3	-	-	-	-	-

Nikkelverk.

de 5 Angrebne døde. I Ibestad optraadte 13 Tilfælde i Aarets første 5 Maanedér, siden 2 i November; det ene af disse kunde paavises at være opstaaet ved Smitte fra de i Foraaret Angrebne, idet den Syge havde ligget i af dem benyttede Sengklæder. I Tromsø Distrikt indtraf spredte Tilfælde baade i Byen og paa et Par Gaarde i Tromsøundet. Paa Amtssygehuset indlagdes 17 Personer; 2 Tilfælde angives at være opstaaede paa selve Sygehuset, hvoraf det ene hos en Urethritpatient, der antoges smittet ved, at hun hjalp til med Madhentning paa Typhoidfeberstuen. I Lyngen optraadte flere Tilfælde paa Gaarden Pallen; Smitten formodedes didført fra Gaarden Lyngsdalen, hvor Sygdommen havde forekommet tidligere om Sommeren. Import fra Sverige omtales i et enkelt Tilfælde; Distriktslægen klager over, at der hos Befolkningen hersker den største Lige-gyldighed for Smitte, saa at det angrebne Hus fortrinsvis bliver Samlingssted for Grændens Beboere; de smaa, lave, yderlig skidne Huse tillade ingen virksom Isolation, saa i Regelen den hele Husstand angribes, naar først en af Medlemmerne bliver syg. (Parelius).

Af **Vandkopper** opgives de fleste Tilfælde fra Tromsø By; ellers synes Sygdommen kun at have forekommet enkeltvis i Tromsø Landdistrikt, Tranø og Karlso.

Skarlagensfeber naaede ikke paa langt nær den Udbredning som Aaret iforveien. I Tranø fortsatte Epidemien fra forrige Aar sig paa Dyrøen paa en enkelt Gaard, hvor alle Børnene angrebes; i Reisen ophørte Sygdommen kort efter Nytaar. Fra Senjens Nikkelverk i Lenvik opgives der 91 Tilfælde med 13 Dødsfald; Epidemien begyndte i April og syntes afsluttet i Oktober. Herfra anføres Smitte at være bragt til Bardo Sogn i Maalselven, hvor Sygdommen i en enkelt Grænd var hyppig udover Høsten. I Tromsø optraadte nogle Tilfælde

i Aarets 2 første Maaneder; i Juni viste sig atter et Tilfælde, og da Sygdommen fra September af syntes at ville faa en større Udbredning, besluttedes et Lazaret oprettet i Tromsø By; i November og December aftog atter Epidemien, der kunde siges at være ophørt ved Aarets Slutning. Nordenfor Tromsø synes Sygdommen ikke at have naaet.

Af **Mæslinger**, der i 1882 havde hersket som en udbredt Epidemi over den største Del af Amtet, omtales kun 1 enkelt Tilfælde midtsommers fra Tromsø By.

Kighoste viste sig i Slutningen af August i Tromsø og udviklede sig i de følgende Maaneder til en større Epidemi, der kulminerede i December.

Diphtherisk Svælgbetændelse fik en endnu større Udbredning end i 1882; den forekom inden alle Distrikter og hele Aaret igjennem, med det største Antal Tilfælde i 4de Kvartal. Af samtlige Angrebne var 40 pCt. over 15 Aar; Dødsprocenten var omtrent 13. I de fleste Distrikter synes Epidemien fortsat fra det foregaaende Aar; men der omtales ogsaa nye Importer fra det ene Distrikt til det andet og fra Lofotfisket. De fleste Tilfælde (over 100) opføres fra Lenvik, Tromsø og Lyngen; fra Karlsø opgives det mindste Antal (19), hvori ogsaa er indbefattet enkelte Strubehostetilfælde af formentlig diphtherisk Oprindelse. (Stockfleth). I Tranø begyndte Epidemien i den sydvestligste Del af Distriktet, overført fra Ibestad, og udbredte sig først langsomt, siden efter Lofotfiskets Slutning hurtig over Senjenøen og derfra til Reisen; paa Dyrø indtraf kun et Par Tilfælde. I Lenvik, hvor Epidemien fra 1882 ophørte i Begyndelsen af Aaret, optraadte Sygdommen paany i Mai og varede siden hele Aaret, værst i Stønnesbotn og Lysbotn. I Maalselven, hvortil Sygdommen var bragt i August 1882 fra Lavangen i Ibestad, blev Kirkedalen haardst hjemsøgt, medens Maalselvns Øvrebygd slap med faa Syge. I Balsfjorden fik Sygdommen navnlig Udbredning paa et Par Gaarde i Malangen og ved Bunden af Balsfjorden. I Tromsø By forekom den hele Aaret igjennem med det største Antal Tilfælde i 1ste og sidste Kvartal. I Lyngen forplantedes Sygdommen fra det egentlige Lyngen og Sørfjordens Annex, hvor den havde optraadt epidemisk allerede i 1882, til Storfjorden, hvor den siden holdt sig udover Høsten. I Karlsø optraadte den først i 2det Kvartal, men importeredes ogsaa siden flere Gange fra Tromsø. Fra Skjærvø omtales de første Tilfælde i Juni; Sygdommen holdt sig siden hist og her i Distriktet, især i Kvæningen og Rotsundelvdalen.

Strubehoste var største Delen af Aaret almindelig i Tromsø By; fra Trondenæs opgives ogsaa mange Tilfælde. Fra Karlsø kan Antallet ikke opgives, da de ere medregnede under diphtherisk Svælgbetændelse.

Kusma anføres at have været almindelig i Maalselven, men kom ikke under Behandling.

Af **Blodgang** omtales 3 Tilfælde paa Gaarden Laxelvdal i Balsfjorden og 5, hvoraf 3 dødelige, i Lyngens Distrikt.

«**Lemænfeber**». Fra Ibestad bemærkes, at Aaret har været et Lemænaar, og at der er forekommet mange Tilfælde af mere eller mindre udtalt «Lemænfeber». Fra Balsfjorden skrives, at der samtidig med enkelte spredte Typhoidfebertilfælde forekom flere Tilfælde af Febris simplex eller maaske rettere «Lemænfeber». Aarsagen kunde mangedes paavises ved at undersøge Brøndene, hvor der kunde ligge flere døde Lemæn; Sygdommen optraadte imidlertid ogsaa paa mange Gaarde, der tog sit Drikkevand fra Bækkene, hvis Vand dog ogsaa var forurenset, da Markerne paa mange Steder vare bedækkede med døde Lemæn. (A. Selmer).

Katarrhalsk Konjunktivit optraadte i Trondenæs paa et Par Gaarde; Tilfældene vare bestemt kontagiøse, men hurtig og heldigt forløbende. (I. Lund).

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus ville sees af følgende Tabel.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Fordeling paa Lægedistrikterne								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Trondenæs.	Ibestad.	Tranø.	Lenvik.	Maalselven.	Balsfjorden.	Tromsø.	Lyngen.	Karlsø.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	37	7	-	-	-	4	-	13	13	-
Gonorrhoe, Urethrit	116	16	9	5	3	-	1	58	17	7

Fra Karlsø anføres, at forholdsvis mange Tilfælde af venerisk Sygdom optraadte efter et Sildefiske i Langesund, hvortil der var mødt frem Sildesaltersker fra Tromsø. (Stockfleth).

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Trondenæs	37	4	23	14
Ibestad	6	2	2	4
Tranø	31	2	18	13
Lenvik	60	7	43	27
Maalselven	30	2	21	9
Balsfjorden	11	1	10	1
Tromsø	100	12	52	48
Tromsø By	90	10	47	43
Landdistrikt	10	2	5	5
Lyngen	25	3	20	5
Karlsø	18	2	13	5
Skjærvø	19	1	15	4
Tromsø Amt	337	36	217	120
Deraf i By	90	10	47	43
— Landdistrikt	247	26	170	77

For hele Amtet udgjør Dødsfald af Svindsot 10.7 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 30.0 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Tromsø By udgjorde de samme Forhold henholdsvis 11.1 pCt. og 23.3 pCt., for Landdistrikterne ligeledes 10.5 pCt. og 34.0 pCt.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af **obstetriciske Operationer** (se Tabellen næste Side) opgives udførte af Læger ialt 30, hvoraf 3 i Trondenæs, 4 i Ibestad, 9 i Lenvik, 1 i Maalselven, 6 i Tromsø, 6 i Lyngen og 1 i Karlsø Distrikter.

Obstetriciske Operationer

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning.			Perforation.	Exvisceration.	Partus præmaturus artificialis.		Efterbyrdsoperation.
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre	Børn		Mødre	Mødre	Mødre	Børn	Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	levende.	levende.	lev.	lev.	levende.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	13	¹⁾ 2	²⁾ 16	1	⁴⁾ 4	-	³⁾ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	⁶⁾ 2	-	-	-	-
Ansigtstfødsel	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruptur af Livmoderen	-	-	-	-	-	⁵⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Forsømt Tverleie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	⁷⁾ 1	-	-	-
Sædefødsel	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-
Placenta prævia og Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Tilsammen	15	2	17	2	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	3
	17		19		2		2			2				2		

¹⁾ En død af Hjertefeil (Asystoli) og en af Barselfeber. ²⁾ Deraf 1 Gang begge Tvillinger (Moderen ilive) og 1 Gang 2den Trilling (1ste fødtes levende ved Naturens Hjelp, 3die levende ved Vending, hvor Udfaldet «ilive» opført for Moderen). ³⁾ 3die Trilling (cfr. Anm. ²⁾). ⁴⁾ Konen, der var forløst med Trillinger (se ovenfor Anm. ²⁾ og ³⁾), døde omtrent ³/₄ Aar senere af Strube- og Lungesvindstot. ⁵⁾ Døde nogle Timer efter Forløsningen. ⁶⁾ a) Moderen kyphotisk (skjævt forsnævret Bækken). b) Perforation af sidstkommende Hoved efter Vending og Udtrækning hos en Førstefødende med forsnævret Bækken; Conjugata knapt 7 cm. ⁷⁾ Det afdøde Foster nedtrykt i Hulheden.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde.				Død- fødte.	Omkomne	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾ .	paa Barsel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.
Trondenæs	352	244	43	-	1	12	1	-
Ibestad	251	142	22	1	-	9	1	-
Tranø	136	67	15	2	-	2	-	-
Lenvik	229	166	27	3	-	6	3	-
Maalselven	165	85	17	5	-	5	-	-
Balsfjorden	143	122	27	-	2	8	-	-
Tromsø	344	200	32	1	3	14	8	1
Tromsø By	200	119	20	1	1	10	1	1
Landdistrikt	144	81	12	-	2	4	7	-
Lyngen	142	115	24	-	1	6	-	-
Karlsø	82	65	14	-	-	2	6	-
Skjærvø	172	117	26	-	2	1	1	-
Tromsø Amt	2016	1323	247	12	9	65	20	1
Deraf i By	200	119	20	1	1	10	1	1
— - Landdistrikt	1816	1204	227	11	8	55	19	-

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

For det hele Amt bliver der et Overskud af 693 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 65.6.

Af Lægerne opgives 5 **Dødsfald paa Barselseng**: 3 af Barselfeber, 1 af organisk Hjertesygdom (Asystoli), 1 af Livmoderbristning.

De hyppigste Dødsaaresager vare:

Dødsaaresag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		By.	Land- distrikt.
Diphtherisk Svælgbetændelse	110	4	106
Strubehoste	40	27	13
Svindst	36	10	26
Lungebetændelse	19	8	11
Kræft og Sarcom	17	8	9
Skarlagensfeber	15	-	15
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tilsammen	11	4	7
Vatersot og Morbus Brightii tilsammen	8	2	6
Diarrhoe	7	2	5

Veirliget. Efter en meget mild Vinter indfandt Vaaren sig usædvanlig tidlig; Sommeren var varm, tildels noget tør, Høsten heldig for Grødens Indhøstning og den paafølgende Vinter mild. Aarsudbyttet var godt, baade hvad Kvantitet og Kvalitet angaar; enkelte Steder blev dog Græsvæksten sat tilbage ved den stærke Tørke om Sommeren; og den store Mængde Lemæn, der synes at have forekommet over det hele Amt, gjorde ogsaa en Del Skade paa Avlingen.

Ifølge Meddelelse fra Tromsø var Middelttemperaturen (Celsius) dersteds:

Aaret 1883.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
+ 3.6	+ 2.0	+ 1.1	+ 2.8	+ 2.5	+ 5.2	+ 10.6	+ 11.4	+ 11.4	+ 6.8	+ 2.9	+ 0.3	+ 1.2

Levemaaade og hygiæniske Forhold. Fra Trondenæs anføres: «Det heldige Udfald af Høsten kan ikke noksom prises, da alle Fiskerier kun gavede lidet Udbytte». Fra Tranø klages over stor Urenlighed og over den daarlige, men kostbare Levemaade, da Levnetsmidlernes Tilberedning er uhensigtsmæssig. Befolkningen er ædruelig; Husfliden liden eller ingen og de økonomiske Forhold daarlige. Fra Maalselven anføres, at de hygiæniske Forhold ere noksaa gode, især blandt den søndensfra indflyttede Befolkning og deres Efterkommere, medens de ere mindre tilfredsstillende blandt Kystbeboerne og i et Par Udkanter af Distriktet (Fagerfjeld og Storfjord).

Sygehuse. Foruden Amtssygehuset i Tromsø og Fiskersygehusene i Karlsø og Skjærvø findes i Ibestad et af Fattigvæsenet underholdt lidet Sygehus i Nærheden af Lægens Bolig.

Af **Badehuse** omtales ingen nye. Fra Trondenæs skrives, at offentlige Badeindretninger fremdeles savnes. Det gode Sommergeir tillod dog Badning i Søen, der benyttedes ret meget, ialfald af Børn og Ungdommen. Sandsen for Svømning synes at være vakt hos Gutterne, hvoraf flere viste ikke saa liden Færdighed, naar hensees til den korte Øvelse i Idrætten. (Schjelderup).

Om Amtets **Apothek** i Tromsø se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissionerne, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundhedskommissioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Tromsø Amt	10	500	20	1180	8
Trondenæs	1	42	1	204	-
Ibestad	1	26	1	172	-
Tranø	1	32	3	127	-
Lenvik	1	8	1	109	3
Maalselven	1	102	3	159	-
Balsfjorden	1	12	1	183	-
Tromsø	1	250	7	171	4
Lyngen	1	3	-	40	-
Karlsø	1	10	1	-	1
Skjærvø	1	15	2	15	-

XX. Finmarkens Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordenedre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		371.54	24 075	10	18	25
1. Alten		95.0	5 254	1	2	3
	Alten	23.5	2 389	1	} uopg.	-
	Talvik	12.5	2 146	-		2
	Kautokeino	59.0	719	-		1
2. Loppen		9.2	1 425	1	2	3
	Loppen og Øksfjord ..	5.0	862	-	1	2
	Hasvik	3.3	563	1	1	1
3. Hammerfest		26.6	3 622	2	2	-
	Hammerfest, Købst.	-	2 101	2	2	-
	Hammerfest	} 26.6	875	-	-	-
	Kvalsund		646	-	-	-
4. Maasø		15.08	1 322	1	1	5
	Maasø	} 15.08	902	1	1	3
	Kjelvik		420	-	-	2
5. Kistrand		128.9	2 569	1	3	3
	Kistrand	34.7	1 357	1	1	1
	Karasjok	59.1	540	-	1	1
	Lebesby	35.1	672	-	1	1
6. Tanen		30.6	2 393	1	2	4
	Tanen	17.2	2 064	1	1	-
	Pohnaks Distrikt af Nesseby Herred	13.4	329	-	1	-
7. Vardø		17.7	2 063	¹⁾ 1	2	2
	Vardø, Købstad	-	1 322	1	2	} uopg.
	Vardø, Landdistrikt ..	17.7	741	-	-	
8. Vadsø		20.1	3 798	1	3	2
	Vadsø, Købstad ²⁾ ...	-	1 764	1	2	1
	Vadsø	8.1	1 072	-	-	-
	Nesseby, undtagen Pol- maks Distrikt	12.0	962	-	1	1
9. Sydvaranger		39.1	1 629	1	1	3
	Sydvaranger	39.1	1 629	-	-	-

¹⁾ Foruden Distriktslægen praktiserer ved Fiskeværret Kiberg en russisk Læge, der yder sine Landsmænd Lægehjælp i Fisketiden. ²⁾ Købstaden Vadsø, der ikke udgjør særskilt Kommune, hører til Vadsø Herred.

I Finmarkens Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Exanthematisk Typhus...	65	5	65	17	26	18	1	-	2	-	-	-	1	-	-	65	5
Typhoidfeber	14	3	14	-	1	2	1	-	-	1	1	3	5	-	-	14	3
Cerebrospinal-Meningit ...	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Barselfeber	5	2	5	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	5	2
Vandkopper	7	-	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	7	-
Skarlagenfeber	53	2	53	-	5	15	19	7	-	-	-	-	6	-	1	53	2
Rosen	34	2	34	3	2	1	2	9	4	4	2	3	2	-	2	34	2
Kighoste	142	9	142	-	-	-	-	-	-	-	-	20	20	77	25	142	9
Diphtherisk Svælgbetænd.	217	35	217	8	20	9	10	8	6	8	13	28	26	35	46	224	42
Strubehoste	33	20	33	6	4	1	3	1	3	2	4	2	2	5	-	33	20
Kusma	4	-	4	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	4	-
Akut Bronchit	792	7	792	76	68	74	136	66	49	63	56	36	58	62	48	792	7
Andre katarrh. Tilfælde. }																	
Lungebetændelse	83	6	83	6	7	7	9	10	8	5	8	5	8	6	4	83	6
Pleurit	36	2	36	8	5	2	3	4	4	1	3	3	2	-	1	36	2
Gigtfeber	30	-	30	3	3	4	4	4	1	-	2	-	2	5	2	30	-
Diarrhoe (akut)	189	1	189	16	10	14	30	23	19	22	8	19	7	14	7	189	1
Cholera nostras																	
Blodgang	23	1	23	3	3	2	-	1	1	3	-	2	1	5	2	23	1
Skjorbug	6	-	5	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-
Tilsammen	1734	95	1733	148	163	151	218	134	98	110	98	122	142	209	140	1741	102

(Forts.).	Fordeling paa Lægedistrikterne.																	
	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	Alten.		Loppen.		Hammerfest.		Maasø.		Kistrand.		Tanen.		Vardø.		Vadsø.		Sydvaranger.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus	-	-	33	4	31	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Typhoidfeber	1	1	-	-	10	1	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Cerebrospinal-Meningit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Barsel-feber	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-
Vandkopper	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	46	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Rosen	-	-	2	-	11	1	3	-	1	-	1	-	11	-	5	1	-	-
Kighoste	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	6	80	3	13	-
Diphtherisk Svælgbetændelse	75	11	19	3	29	7	13	9	3	-	11	1	42	7	18	1	14	3
Strubehoste	2	1	-	-	4	2	6	4	-	-	1	1	8	2	12	10	-	-
Kusma	hyppig	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Akut Bronchit	12	-	56	1	254	1	80	2	25	1	17	-	192	2	147	-	9	-
Andre katarrh. Tilfælde	8	1	2	1	29	-	1	1	7	-	2	-	14	2	18	1	2	-
Lungebetændelse	-	-	-	-	10	1	6	-	3	-	1	-	12	-	4	1	-	-
Pleurit	2	-	-	-	6	-	1	-	1	-	-	-	12	-	5	-	3	-
Gigtfeber	13	-	14	-	51	1	4	-	8	-	4	-	62	-	27	-	6	-
Diarrhoe (akut)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	21	1	-	-
Cholera nostras	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodgang	-	-	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjørbug	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	159	16	129	9	449	16	119	16	48	1	40	2	406	20	341	19	50	3

Liste over forskellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	1	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Alten.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	159	-	-	-	97	44	8	7	-
Fnat	4	-	-	-	4	-	2	-	-
Skurv	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Kjertelsyge	32	-	13	18	-	1	5	1	-
Rachit	6	-	4	1	-	-	3	-	-
Simpel Meningit	5	5	-	1	4	-	3	-	-
Tuberkuløs Meningit	8	8	1	4	1	2	3	-	-
Svindst	33	11	-	1	9	22	9	5	2
Kræft	12	9	-	-	6	4	5	-	-
Vatersot og Morbus Brightii .	10	¹⁾ 4	1	-	2	5	6	2	-
Blegsot og Anæmi	159	-	2	11	18	121	8	44	-
Menstruationsuordener	31	-	-	-	-	31	4	-	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	443	1	12	11	246	143	9	11	-
Ormesygdomme	20	-	3	11	3	-	5	-	-
Drankersygdomme	4	-	-	-	4	-	1	-	-

¹⁾ Morbus Brightii

¹⁾ Morbus Brightii.

Sundhedstilstanden omtales som god fra Kistrand, Tanen og Vadsø; fra de øvrige Distrikter som mindre tilfredsstillende. De mest fremtrædende epidemiske Sygdomme vare diphtherisk Svælgbetændelse og Kighoste; exanthematisk Typhus var sjældnere end i det foregaaende Aar, og Typhoidfeber i det Hele taget sjælden; ligeledes opgives der af Lungebetændelse og akute gastriske Sygdomme adskillig færre end Aaret iforveien. Det samlede Antal epidemiske Sygdomstilfælde 1741 (i 1882 2 372) er henved 30 pCt. større end Middeltallet for Tiaaret 1871—1880 (1 345).

Dødeligheden var mindre end i de foregaaende 3 Aar. De Dødes Antal var 605 eller 21.8 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (27 700).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** er indtaget foregaaende af Lægerne's Opgaver sammendragne Tabel. (Side 208—209).

Exanthematisk Typhus, der Aaret iforveien optraadte usædvanlig udbredt over en større Del af Amtet, navnlig i Alten og Hammerfest, var dette Aar, naar undtages et enkelt Tilfælde i Vadsø, indskrænket til Loppen og Hammerfests Distrikter, hvor Sygdommen fremdeles var temmelig almindelig. I Loppen optraadte den som Fortsættelse af Epidemien fra 1882 i Øxfjord og Nufsfjord (Øxfjord Sogn), hvor 23 Personer angrebes. Til Pomperviken (Hasvik Sogn) importeredes Sygdommen fra Hammerfest Landsogn; den holdt sig i 3 Gammer og angreb 10 Personer, hvoraf 1 døde. I Hammerfest By fortsatte

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.															
2		3		4		5		6		7		8		9	
Loppen.		Hammerfest.		Maasø.		Kistrand.		Tanen.		Vardø.		Vadsø.		Sydvaranger.	
Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
30	-	27	-	24	-	18	-	15	-	35	-	-	-	3	-
1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	-	18	-	4	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
-	-	4	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	2	2	-	-	-	-	2	2	-	-	1	1	-	-
-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	2	2	4	4	-	-
2	-	12	-	2	2	2	1	4	1	3	2	2	2	1	1
-	-	3	2	2	2	2	1	3	2	2	2	-	-	-	-
2	-	3	3	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
26	-	62	-	7	-	7	-	2	-	9	-	-	-	2	-
6	-	9	-	4	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
52	-	80	-	69	-	31	-	20	-	98	-	69	-	13	1
-	-	8	-	4	-	3	-	-	-	3	-	2	-	-	-
-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ligeledes Epidemien fra foregaaende Aar sig med 27 angrebne i Maanederne Januar til Marts. Paa det oprettede Epidemilazaret indlagdes i 1882 og 1883 tilsammen 60 Personer, Byen vedkommende; 35 af disse vare Børn; kun 1 Person døde. Smitteoverførelsen kunde altid tydelig paavises; for en Patients Vedkommende antoges Smitten importeret ved Melk fra Gaarden Oksvik paa Søraen, hvor ogsaa Sygdommen den Gang optraadte epidemisk. Ifølge Iagttagelser, anstillede paa Lazaretet i Hammerfest, begyndte Sygdommen efter en Inkubationstid, der neppe kan sættes kortere end 9 Dage, i Almindelighed med flere Smaafrysninger, hvorefter Hovedpine, Svindel, Brækning og næsten konstant Katarrh i Conjunctiva, Næsen og Bronchierne snart indfandt sig. 3die til 7de Dag efter disse Symptoms Optraeden udviklede der sig et mæslingelignende Exanthem, der blev staaende 2, høist 3 Dage, hvorefter det forsvandt eller dannede Petechier; Exanthemet observeredes ikke faa Gange ogsaa i Ansigtet. Hos 2 optraadte Diarrhoe, hos 3 Næseblødning. Miltsvulst lod sig paavise i 53 Tilfælde. Efter en konstant Temperaturremission i Slutningen af 1ste eller i Begyndelsen af 2den Uge, steg Feberen atter og holdt sig til omtrent 14de Dag, da den i Regelen begyndte at falde; Defervescenten varede sjelden over 2 Døgn; Rekonvalescenten var som oftest kortvarig. I 3die Uge saaes en ofte rigelig mæslingelignende Deskvamation, kun hos 1 Patient var denne lamellos som ved Skarlagensfeber. Sygdommens Forløb var i det Hele mildt. (Roll). I Vadsø forekom et enkelt Tilfælde, hvor Smitteforholdene ikke kunde udredes.

Af Typhoidfeber optraadte ogsaa en liden Epidemi i Hammerfest By;

den først Angrebne var en liden Gut, hvis Moder holder Logis og Spisekvarter for gennemreisende Fiskere, særlig Lapper. Med en Opvartningskone fra dette Logishus overførtes Sygdommen til Fattighuset, hvor 10, mest Børn af 4 forskellige Familier, angrebes i August til Oktober. Fra Vardø omtales en mindre Epidemi i Februar og Marts i Syltefjord og Baadfjord uden nærmere Angivelse af de Syges Antal; fra Landdistriktet opføres (i Marts) 1 Tilfælde, fra Vardø By 2 Tilfælde.

Af Cerebrospinalmeningit omtales et enkelt Tilfælde i Vardø By.

Skarlagensfeber var i Alten temmelig udbredt i Aarets første og andet Kvartal. I Hammerfest optraadte den ud paa Høsten inden 4 forskellige Familier uden paaviselig Forbindelse eller Smitte; samtidig indtraf mange Tilfælde af Angina, der muligens vare skarlatinøse; hos 1 optraadte Nephrit og Hydrops.

Kighoste havde i Høstmaanederne ikke liden Udbredning i Østfinmarkens Byer og i Sydvaranger.

Diphtherisk Svælgbetændelse, hvoraf der allerede Aaret forud havde vist sig sporadiske Tilfælde i flere af Distrikterne, fik særlig mod Aarets Slutning en betydelig Udbredelse over det hele Amt. Det opgivne Antal Tilfælde 244 er større end i noget Aar siden 1853 med Undtagelse af Aaret 1862, da der opgaves 286, og nærmer sig stærkt den samlede Sum for Tiaaret 1871—80. I Alten bragtes Sygdommen midtsommers ved en Lofotværing til Lerbotten Grænd, hvor den holdt sig til ud paa Høsten. Ved en Kirkeindvielse i Talvik, der trods Lægens Raad afholdtes, efter at allerede 10 Huse paa selve Kirkestedet havde vist sig at være smittede, spredte Sygdommen sig over hele Sognet. Til Loppen (Hasvik) importeredes Smitten fra Skjærvø; 5 Fiskere angrebes i en Rorbod. Samtidig indtraf flere Tilfælde inden 2 Handelsmænds Familier paa Loppene, Smitten antagelig fra Tromsø. I Hammerfest By optraadte Sygdommen i 12 forskellige Huse med 1—3 Tilfælde i hvert; Exsudaternes Forplantelse til Struben var almindelig; 10 indlagdes paa Sygehuset. I Landdistriktet indtraf 2 Tilfælde paa Øen Seiland. Fra Maasø omtales, at Svælgdiphtheriten først viste sig, efter at en usædvanlig Mængde katarrhalske og follikulære Halsbetændelser havde gaaet iforveien, saaledes at man ikke kunde værgе sig for Indtrykket af en gradvis Overgang fra de lettere til de gravere Former. Sygdommen forekom saavel paa Øerne (Gjesvær, Maasø) som ved Fjordene paa Fastlandet. (A. Habel). I Tanen optraadte Sygdommen baade i Elve- og Fjorddistriktet i 2 vel adskilte Grupper uden paaviselig indbyrdes Forbindelse. I Vardø og Vadsø Distrikter, hvor de fleste Tilfælde forekom i Byerne, lod Smittekilderne sig ikke sikkert paavise; til Vadsø antages Sygdommen bragt allerede i Oktober 1882 fra Berlevaag. I Sydvaranger viste de første Tilfælde sig hos 2 Lærere i Kirkenæs og Langfjorddalen, hvorfor Skolerne indtil videre maatte standses, da Skolebørnene i disse Kredse ere nødte til at bo hos Lærerne.

Samtidig med Svælgbetændelsen forekom i flere Distrikter kroupnigende Tilfælde, der vistnok ofte var diphtheriske.

Nogle Tilfælde af **epidemisk Lungebetændelse** optraadte i Loppen, hvor Fader, Søn og en tilreisende Fisker angrebes samtidig i et Hus.

Blodgang forekom fremdeles hele Aaret igjennem i Vadsø, men optraadte som almindelig mildt.

Af **Skjorbug** omtales 1 Tilfælde i Hammerfest og 5 i Maasø Distrikt.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Titfælde sees af Tabellen paa næste Side.

Fra Maasø anføres, at de fleste Tilfælde forekom mellem fremmede Fiskere og Fartøjsfolk, smittede udenfor Distriktet. Fra Vardø omtales ligeledes, at der

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Fordeling paa Lægedistrikterne.								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Alten.	Loppen.	Hammerfest.	Maasø.	Kistrand.	Tanen.	Vardø.	Vadsø.	Sydvaranger.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	¹⁾ 27	2	1	12	2	1	1	6	2	-
Gonorrhoe	81	6	4	34	4	1	1	22	7	2

¹⁾ Intet kjendt Dødsfald.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	Ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Alten	19	2	16	3
Loppen	12	-	9	3
Hammerfest	37	-	16	21
Hammerfest By	31	-	14	17
Landdistrikt	6	-	2	4
Maasø	29	2	16	13
Kistrand	3	1	1	2
Tanen	9	1	2	7
Vardø	37	2	20	17
Vardø By	32	2	18	14
Landdistrikt	5	-	2	3
Vadsø	33	2	19	14
Vadsø By	28	2	16	12
Landdistrikt	5	-	3	2
Sydvaranger	6	1	3	3
Finmarkens Amt	185	11	102	83
Deraf i Byer	91	4	48	43
— - Landdistrikt	94	7	54	40

med Loddefisket om Vaaren, naar Fiskekjøberfartøierne ankomme, ogsaa gjerne kommer ny Forsyning af venerisk Smittestof.

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** se Tabellen Side 210—211.

Svindsot, der tidligere syntes at være sjelden i Tanens Distrikt, har i de sidste Aar vundet større Udbredelse, især blandt den lappiske Del af Befolkningen i Elvedalføret. (Klouman).

De Dødes Antal udgjorde for det hele Amt 5.9 pCt. af samtlige opgivne Dødsårsager og 13.3 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten af Svindsot i Forhold til nævnte Dødsårsager henholdsvis

4.4 pCt. og 9.3 pCt.; for Landdistrikterne ligesaa henholdvis 7.6 pCt. og 17.5 pCt.

Trachomatøs Konjunktivit forekom som en liden Epidemi blandt Lopperne i Loppen (Øifjord i Hasvik Sogn).

Fra Hammerfest omtales et Tilfælde af **Tetanus rheumaticus**, hvor Temperaturen i Dødsøjeblikket var 42 °; i Løbet af den første halve Time efter Døden steg den til 42.5, hvorefter den begyndte at falde. (Roll).

Sammesteds behandledes paa Sygehuset et Tilfælde af **Echinococcus hepatis** hos en 26aarig Fisker fra Kvæningen, der ikke havde været udenfor Landets Grændser. Echinococcusblærer ophostedes gjentagne Gange; Patienten udskreves af Sygehuset, men skal senere være død. (Roll).

Af **obstetriciske Operationer** udførtes af Læger 4 Tangforretninger, 1 Embryotomi og 1 Efterbyrdsforløsning, hvis Indikationer og Udfald ville sees af efterfølgende Tabel.

Indikation.	Tangforløsning.			Embryo- tomi.	Efterbyrds- operation.
	Mødre	Børn		Moder	Moder
	lev.	lev.	dødf.	død.	levende.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	2	2	-	-	-
Bækkensneverhed	2	1	1	-	-
Forsømt Tverleie	-	-	-	¹⁾ 1	-
Timeglasformig Sammentrækning af Livmoderen	-	-	-	-	²⁾ 1

¹⁾ Døde omtrent 24 Timer efter Operationen. ²⁾ Konen fik Pyæmi, men helbrededes efter et langvarigt Sygeleie.

Ialt 6 obstetriciske Operationer, hvoraf 2 i Tanen, 3 i Vadsø og 1 i Sydvaranger Distrikter.

Døde paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsaaarsagen for 4, 2 af Barselfeber, 2 af besværlig Fødsel; den ene af disse døde uforløst af Livmoderbristning

Jordemoderhjelpen. Fra følgende Distrikter foreligge Opgaver over Antallet af Fødsler, hvorved Jordemødre have assisteret:

Alten 40 Fødsler
 Loppen 9 — , alle Isseleier.
 Hammerfest 77 — , 76 Isseleier (1 Tvilling), 2 Sædefødsler.
 Vadsø 70 —

Fødte og Døde se Tabellen næste Side.

Før det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 386 Fødte over Døde, og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 61.

Veirliget var sjelden godt med mild Vinter og varm, tildels noget tør Sommer. Aarets Udbytte af Hø og Poteter var over et Middelsaars; Multehøsten var ujevn, i Vardø særdeles rig, i Tanen daarlig. Loddefisket slog for det meste feil, medens Sommerfisket gav et rigt Udbytte, og Varen afsattes til gode Priser.

Fødte og Døde.

	Fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn ¹⁾	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.
Alten	182	107	22	-	2	1	2	1
Loppen	58	30	7	-	1	-	-	-
Hammerfest	147	106	24	-	2	5	5	1
Hammerfest By	84	56	9	-	1	3	2	1
Landdistrikt	63	50	15	-	1	2	3	-
Maasø	60	60	14	-	-	3	13	-
Kistrand	96	39	12	-	2	3	2	-
Tanen	85	44	14	1	2	2	3	-
Vardø	108	70	18	-	2	3	3	1
Vardø By	80	53	13	-	2	3	3	1
Landdistrikt	28	17	5	-	-	-	-	-
Vadsø	210	111	41	3	3	8	4	-
Vadsø By	118	63	20	-	1	5	4	-
Landdistrikt	92	48	21	3	2	3	-	-
Sydvaranger	45	38	16	1	2	3	1	-
Finmarkens Amt	991	605	168	5	16	28	33	3
Deraf i Byer	282	172	42	-	4	11	9	2
— Landdistrikt	709	433	126	5	12	17	24	1

¹⁾ Efter Anmeldelse fra Jordemødre og Læger i Henhold til Cirkulære af 9de December 1842.

De hyppigste Dødsarsager vare:

Dødsarsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land- distrikterne.
Diphtherisk Svælgbetændelse	42	13	29
Strubehoste	20	12	8
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen tilsammen ..	16	12	4
Svindstot	11	4	7
Kighoste	9	8	1
Kræft	9	3	6
Akut Bronchit	7	3	4
Alderdomssvaghed	6	2	4
Lungebetændelse	6	2	4
Exanthematisk Typhus	5	1	4
Peritonit	5	3	2
Organisk Hjertesygdom	5	3	2

Levemaade og hygiæniske Forhold. Almuens økonomiske Stilling, der ved tidligere Aars mislykkede Fiskerier og ved det store Tab af Baade og Fiskeredskab i den forrige Vinters Storme var bleven meget daarlig, forbedredes ikke lidet ved det gode Sommerfiske og den heldige Høst. Disse Omstændigheder have ogsaa vist Indflydelse paa de hygiæniske Forhold, der for det meste siges at være i nogen Fremgang. Fra Loppen og Maasø omtales saaledes en forøget Sands for bedre Husstel, Boliger, Klædedragt og Kosthold. Fra Kistrands Distrikt fremhæves den umaadelige Forbrug af Kaffe, der drikkes tidlig og sent, som en væsentlig Grund til de meget hyppig forekommende chroniske Gastriter. Af Spirituosa er derimod Forbruget lidet, hovedsagelig paa Grund af den i de senere Aar almindelig udbredte Læstadianske Vækkelse. (Nordang). Misbruget af Spirituosa synes ogsaa i Vardø at være i ikke lidet Aftagende, dels paa Grund af Afholdsselskabernes Virksomhed og dels paa Grund af mindre Fortjeneste ved Fisket; fra Loppen klages der dog fremdeles over meget Fylderier paa Kirkestederne om Søndagene, og fra Vadsø omtales en stor Drikfældighed mellem de tilreisende Kvæner, især efter afsluttet Vaarfiske, medens Byens faste Befolkning er langt ædrueligere end tidligere. De i senere Aar oprettede store Hvalfiske-etablissementer og Guanofabrikker medføre især i Sommertiden sanitære Ulemper paa Grund af den uundgaelige Stank. Værst synes Forholdet at være i Vardø, der paa en Gang er By og Fiskevær med Guanofabrik, Hvaletablisement og Anlæg for Fisketørring inde i den tættest bebyggede Del af Byen. (Hannestad). Fra Sydvaranger skrives: «Sandsen for at pleie de Syge synes ganske at mangle; ofte findes disse liggende paa Gulvet paa et Renskind uden Hjelp og Pleie. Der hersker en frygtelig Urenlighed, selv mellem Folk, som burde vide det bedre. I et Hus, hvor der havde ligget Diphtheritpatienter, uden at engang de ophostede Sputa vare blevne fjernede, maatte hele Familien ud, og Huset rengøres af Fremmede. Lægehjelp søges kun sjelden af den fattige Befolkning paa Grund af de store Afstande og veirhaarde Reiser; kun 5 af de i Distriktet døde 38 Personer havde søgt Lægehjelp». (F. Bendeke).

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af fattige Syge, Sundhedskommissionsmøder, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.				Sundheds kommis- sioner. Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske For- retninger.
	Antal anmel- dende Læger.	Behandlede for Fattigvæsenets Regning.	Antal anmel- dende Læger.	Behandlede for Medicinalfon- dets Regning.			
Amtet	6	326	4	631	14	372	2
Alten ¹⁾	1	12	-	-	1	10	-
Loppen	1	75	1	199	1	15	-
Hammerfest	1	99	1	171	4	28	-
Maasø	1	20	1	11	1	23	-
Kistrand	-	-	-	-	1	9	-
Tanen	1	25	-	-	2	31	-
Vardø	-	-	-	-	1	79	-
Vadsø	1	95	1	250	1	165	2
Sydvaranger	-	-	-	-	2	12	-

¹⁾ Vaccinationen standsedes paa Grund af Epidemi af Skarlagensfeber og Diphtherit.

Sygehuse. Foruden de 4 faste Amtssygehuse i Alten, Hammerfest, Vardø og Vadsø findes 3 Fiskesygehuse i Loppen, Maasø og Tanen. Ved det katholske St. Vincents Hospital i Hammerfest tjenstgjøre 3 barmhjertige Søstre af St. Elisabeth's Congregation.

Bade. Foruden Bade ved alle Sygehuse findes i Vardø 1 og i Vadsø 5 russiske Dampbade, der benyttes flittig.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

C. Uddrag og Sammenstilling

af de ifølge Lov af 20de Mai 1882 fra Dyr lægerne indkomne Beretninger om Sundhedstilstanden blandt Husdyrene og om Veterinærvæsenets Tilstand m. m. i 1883¹⁾.

Kreaturholdet den 31te December 1875 i Riget og dets Amter vil sees af følgende efter «Statistisk Aar bog for 1880» indtagne Tabel. (Se Tab II næste Side).

Sundhedstilstanden opgives som god fra det hele Land; fra enkelte Amter, Smaalenenes, Jarlsberg og Laurviks, Christians og Stavanger omtales dog Kværkesygdomme hos Hesten og Katarrher mellem Storfæet som temmelig almindelige i Vaar- og Høstmaanederne. Ingen Epizooti fik forøvrigt nogen større Udbredning. De væsentligste i 1883 behandlede Sygdomme blandt Husdyrene ville sees af følgende Tabeller, sammendragne af de fra Dyr lægerne indkomne Beretninger.

¹⁾ Ifølge den officielle Fortegnelse over autoriserede Dyr læger i 1883 var deres Antal 82. Af disse antages 10 ikke at have praktiseret. Følgende Tabel giver en Oversigt over Antallet af Dyr læger, deres Fordeling paa Amterne m. m.

Tabel I.			
Overøvrighedsdistrikter.	Antal Dyr læger.	Antal Dyr læger, fra hvem Ind- beretning er indkommen.	De sidstnævntes Bopæl.
Christiania By	8	6	Christiania.
Akershus Amt	6	5	Aas (2), Nannestad, Eidsvold, Skedsmo
Smaalenenes —	8	7	Trygstad, Eidsberg, Tune, Moss, Fredrikstad (2), Fredrikshald.
Buskeruds —	5	4	Drammen (2), Hønefos, Næs.
Jarlsberg og Laurviks —	5	4	Laurvik, Holmestrand, Tønsberg, Hof.
Hedemarkens —	11	9	Hof, Aasnæs, Kongsvinger, Elverum (2), Vang, Tønset, Stange, Rings- aker.
Christians —	7	7	Østre Toten, Land, Gran, Gjøvik, Nordre Aurdal, Lillehammer, Vaage.
Bratsbergs —	4	4	Kragerø, Hiterdal, Skien, Hviteseid.
Nedenæs —	1	-	
Lister og Mandals —	2	2	Christianssand, Mandal.
Stavanger —	2	2	Haugesund, Stavanger.
Søndre Bergenhus —	4	3	Voss, Bergen, Stordøen.
Bergens By	1	1	Bergen.
Nordre Bergenhus Amt	1	-	
Søndre Trondhjems —	5	5	Trondhjem (2), Ørlandet, Orkedalen, Melhus.
Nordre —	7	7	Inderoen, indre Stjørdalen, Sten- kjær, Overhalden, Værdalen, Skogn, Frosten.
Nordlands —	1	-	
Uopgivet Bosted	4	-	
Tilsammen	82	66	

Antallet af **Dyr læger** samt af dem, der have indsendt Beretning i hvert Amt i Aarene 1858 til 1883, vil sees af den paa Side 220 indtagne Tabel III.

Kreaturhold den 31te December 1875.

Tabel II.							
Overøvrighedsdistrikter.		Heste.	Storfæ.	Faar.	Gjeder.	Svin.	Rensdyr.
Smaalenenes	Amt	10 819	45 672	18 336	49	3 589	-
Akershus	—	13 161	57 427	29 762	664	6 440	-
Christiania By		1 364	539	67	-	241	-
Hedemarkens	Amt	14 837	80 132	91 493	16 194	9 335	-
Christians	—	17 048	100 169	111 927	53 647	11 183	4
Buskeruds	—	8 631	52 945	50 157	14 172	3 577	1
Jarlsberg og Laurviks	—	7 423	35 847	15 579	51	2 907	1
Bratsbergs	—	5 530	39 784	58 792	10 360	3 299	-
Nedenæs	—	3 466	26 886	35 772	10 709	1 999	-
Lister og Mandals	—	3 257	40 480	49 806	12 068	953	-
Stavanger	—	8 950	55 619	207 689	16 580	3 788	-
Søndre Bergenhus	—	6 657	87 687	226 381	20 577	5 577	23
Bergens By		174	113	126	2	10	-
Nordre Bergenhus	Amt	9 252	92 360	189 917	40 627	9 625	231
Romsdals	—	9 896	85 275	180 004	30 939	8 636	-
Søndre Trondhjems	—	9 764	69 319	122 504	24 742	10 450	3 211
Nordre	—	9 107	48 481	106 495	28 952	11 725	7 183
Nordlands	—	7 531	59 175	119 204	27 693	5 726	14 799
Tromsø	—	4 566	30 084	62 078	11 954	1 726	5 824
Finmarkens	—	470	8 623	20 217	2 881	234	65 290
Rekapitulation:							
Bygder		147 475	1 009 894	1 682 934	322 224	97 977	96 546
Byer		4 429	6 723	3 372	637	3 043	21
Riget i 1875		151 904	1 016 617	1 686 306	322 861	101 020	96 567
— 1865		149 167	953 036	1 705 394	290 985	96 166	101 768
— 1855		154 447	949 935	1 596 199	357 102	113 320	116 891
— 1845		131 894	842 568	1 447 274	290 950	88 637	90 273
— 1835		113 163	644 414	1 028 945	184 518	79 874	82 225

Ifølge Opgave fra Politiet betales der i Christiania i 1883 Skat af 663 Hunde.

Hesten.

Ialt haves Opgaver over 88 dræbte paa Grund af Sygdom og 229 døde; 5 døde eller dræbtes efter Operationer.

Af Miltbrand opgives 14 Tilfælde, de fleste i søndre Bergenhus Amt, hvor Sygdommen især i de midthordlandske Herreder forekom temmelig hyppig ogsaa blandt Hornkvæget og Faarene. Fra Brunlaugnes (Jarlsberg og Laurviks Amt) omtales 2 Tilfælde paa en Gaard, hvor der ogsaa forekom 2 Tilfælde hos Kjør; ellers forekom Sygdommen kun enkeltvis

Snive optraadte i Rakkestad (Smaalenene) og i Lunde (Lister og Mandals Amt) med et enkelt isoleret Tilfælde paa hvert Sted.

Antal af samtlige Dyrslæger og af Dyrslæger, der

Tab. III.		Riget.	Overøvrigheds-								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
			Christiania By	Akershus.	Smaalene.	Buskerud.	Jarlsberg og Laurvik.	Hedemarken	Christian.	Bratsberg.	Nedenes.
Aar.											
1883	82—66	8—6	6—5	8—7	5—4	5—4	11—9	7—7	4—4	1—«	
1882	81—68	7—6	5—5	8—7	6—5	4—4	12—11	7—7	4—3	1—«	
1881	77—66	7—6	4—4	7—7	5—5	5—4	11—10	8—7	3—3	1—«	
1880	78—60	7—4	5—4	7—6	5—5	5—4	11—9	7—7	3—2	1—«	
1879	78—63	8—5	6—5	8—6	4—4	4—4	12—11	6—6	3—3	1—«	
1878	79—62	9—5	7—6	8—6	5—5	3—2	11—10	7—7	3—3	1—«	
1877	79—58	8—3	7—5	8—6	4—4	3—2	11—9	9—9	3—3	1—«	
1876	80—63	7—6	7—4	8—7	5—3	3—2	13—11	9—9	3—3	1—«	
1875	78—64	6—6	7—4	8—7	5—4	3—2	13—11	9—9	3—3	1—1	
1874	77—61	6—5	7—4	8—7	5—4	3—2	13—12	9—9	3—3	1—«	
1873	77—55	6—4	7—4	9—7	5—4	3—1	11—8	10—7	3—3	1—«	
1872	77—63	6—5	7—4	9—7	5—4	3—2	11—11	10—9	3—3	1—1	
1871	77—63	7—4	6—4	9—6	6—5	3—2	9—9	8—8	3—3	1—1	
1870	76—60	7—3	9—5	7—6	5—4	3—2	9—9	9—8	3—3	1—«	
1869	76—62	7—5	7—4	8—6	5—5	3—2	10—8	9—9	3—3	1—1	
1868	75—63	8—7	6—5	8—6	5—5	3—3	10—7	9—8	3—3	1—1	
1867	75—63	8—5	8—6	6—5	4—4	4—3	1—8	9—8	3—3	1—1	
1866	73—64	—3	—6	—6	—3	—3	—11	—9	—3	—1	
1865	73—51	—«	—5	—6	—3	—3	—10	—7	—3	—1	
1864	71—49	—1	—2	—2	—4	—3	—9	—7	—3	—1	
1863	70—50	«	—4	—2	—4	—3	—9	—7	—3	—1	
1862	68—52	«	—4	—4	—5	—3	—9	—8	—4	—1	
1861	63—50	«	—5	—6	—4	—3	—9	—6	—4	—1	
1860	59—47	«	—4	—6	—3	—3	—10	—6	—3	—1	
1859	57—38	«	—2	—4	—2	—3	—9	—7	—2	«	
1858	51—32	«	—«	—4	—2	—3	—7	—6	—2	«	

A nmærkning. Tallet foran Stregen betegner det hele Antal Dyrslæger i Amtet, Dyrslæger i Amterne ikke opført i de trykte Medicinalberetninger.

Af **Typhus** forekom en liden godartet Epidemi i Christiania paa Artilleristalden. Desuden optraadte Sygdommen i Fredrikshalds Omegn og paa et Par Steder i Trysil og Solør med flere Tilfælde inden samme Besætning; ellers omtales kun sporadiske Tilfælde.

Katarrhalske Sygdomme vare ikke lidet hyppigere end i de nærmest foregaaende Aar.

Ogsaa **Kværke** forekom mere udbredt end i 1882 og beskrives fra flere Kanter, især Valdres og nordre Gudbrandsdalen, som meget ondartet. Fra Vinje i Bratsberg anføres, at Sygdommen bragtes vestenfra over Haukelidfjeldet ved vestlandske Heste, der siden solgtes og udbredte Smitten nedover Telemarken. (A. Bjørnson). Smitteoverførelse fra et Føl til 2 unge Kviger omtales fra Buskerud. De angrebne Dyr, der havde staaet ved Siden af Føllet, fik under Halsen og mellem Kjæberne Bylder, der aabnede sig.

Høsthæm anføres fra flere Kanter som almindelig paa Grund af daarlig

have indsendt Beretning, i Aarene 1858—1883.

distrikter.										Uopgivet Bosted.
10	11	12	13	14	15	16	17	18	20	
Lister og Mandal.	Stavanger.	Søndre Bergenhus.	Bergens By.	Nordre Bergenhus.	Romsdal.	Søndre Trondhjem.	Nordre Trondhjem.	Nordland.	Finmarken.	
2—2	2—2	4—3	1—1	1—«	«	5—5	7—7	1—«	«	4—«
1—1	2—2	4—4	1—1	2—«	«	5—5	7—7	1—«	«	4—«
1—1	2—2	4—3	1—1	2—1	«	5—5	7—7	1—«	«	3—«
1—1	2—2	4—3	1—1	2—«	«	5—5	7—7	1—«	«	4—«
1—1	1—1	3—2	2—2	2—1	«	5—5	7—7	1—«	1—«	3—«
1—1	1—1	4—2	1—1	2—1	«	5—5	7—7	1—«	1—«	2—«
1—1	1—1	5—3	«—«	2—1	«	4—4	7—7	1—«	1—«	3—«
1—1	1—1	5—4	2—1	«	«	4—4	7—7	1—«	1—«	2—«
1—1	1—1	3—3	2—1	«	«	3—3	8—8	1—«	1—«	3—«
«—«	1—1	4—3	2—1	«	«	3—3	8—8	1—«	1—«	«—«
«—«	1—1	3—3	2—1	2—1	«	4—3	8—8	1—«	1—«	«—«
«—«	1—1	3—3	2—1	2—1	«	4—4	8—8	«—«	«—«	«—«
1—1	1—1	3—2	2—2	2—1	1—1	4—4	8—8	1—1	1—«	1—«
1—1	1—1	2—2	1—1	2—1	1—1	5—4	8—8	1—1	1—«	«
1—1	1—1	2—2	1—1	1—1	1—1	5—4	7—7	1—1	1—«	«
1—1	1—1	2—2	1—1	1—1	1—1	5—5	7—7	1—1	1—«	«
1—1	1—1	1—1	2—2	1—1	1—1	5—5	7—7	1—1	1—«	«
—1	—1	—2	—1	—1	—1	—5	—6	—1	1—«	«
«	—1	—2	—1	—1	—1	—4	—2	—1	1—«	«
«	—1	—2	—2	—1	—1	—5	—3	—1	—1	«
«	—1	—3	—2	—2	—1	—5	—2	—1	«	«
«	—1	—1	—1	—2	—1	—3	—3	—1	—1	«
«	—1	—1	—1	—2	«	—4	—3	«	«	«
«	—1	—1	—1	—2	«	—3	—3	«	«	«
«	—1	—1	—1	—2	«	—2	—2	«	«	«
«	—1	—2	«	—1	«	—2	—1	«	1—1	«

efter Stregen Antallet af anmeldende Dyr læger; for Aarene 1858—66 er det hele Antal

bjerget Foder, der indeholder Støv, Mug eller Sop.

De hyppigste **chirurgiske Tilfælde** vare Led- og Hovbetændelser, oftest fremkomne ved Skoningen.

Af **chirurgiske Operationer** omtales 2 Gange Luftrørsnit ved Kværke med heldigt Resultat. Desuden opgives Urethrotomi at være udført en Gang ved Sten; Tilfældet forløb heldigt.

Ved **Kastrationer** anvendes nu ofte Afbrænding under Chloroformnarkose; Metoden med Klemmer synes dog fremdeles at være den almindeligst anvendte.

Koen.

Ialt have Opgaver over 623 dræbte paa Grund af Sygdom og 227 døde; desuden døde eller dræbtes 47 efter Fødselsoperationer.

Af **Miltbrand** opgives omtrent det samme Antal som Aaret iforveien.

Tabel IV. Sygdomme hos Hesten.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrlæger.	1 Christiania By.			2 Akershus Amt.			3 Smaa- lenenes Amt.			4 Buskeruds Amt.			5 Jarlsberg og Laurviks Amt.		
	Behandl.	Deraf			Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
		dræbte.	døde.			dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
Miltbrand.....	14	1	12	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Snive og Springorm	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Typhus	37	4	8	11	13	1	-	2	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-
Føllesyge	6	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Børbetændelse.....	6	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen, Pletfeber	230	2	-	43	44	-	-	22	2	-	33	-	-	13	-	-	21	-	-
Mundsyge	6	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
Muk	852	-	-	56	252	-	-	69	-	-	74	-	-	74	-	-	70	-	-
Katarrhalfeber, Influenza.	334	-	5	19	118	-	1	16	-	-	21	-	-	5	-	-	-	-	-
Andre katarrhalske Til- fælde, Strengel	1738	1	5	53	288	-	-	143	-	-	126	-	-	97	-	-	197	-	-
Kværke	1496	10	43	58	171	-	2	114	-	4	142	1	7	74	-	-	62	-	3
Halsbetændelse	441	1	3	37	46	1	-	40	-	-	68	-	-	58	-	-	8	-	-
Lunge-, Brystbetændelse .	192	3	20	40	21	-	1	4	-	1	5	-	-	17	-	-	16	-	3
Brystvatersot	26	1	3	9	2	1	-	3	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Hjerte-, Hjerteposebetæn- delse	20	-	6	12	2	-	1	-	-	-	1	-	1	5	-	-	1	-	1
Rheumatisme, rheumatisk Feber	237	2	1	38	73	-	-	11	-	-	24	-	-	23	-	-	15	1	-
Diarrhoe	144	-	5	35	46	-	-	13	-	1	12	-	1	1	-	-	11	-	1
Forstoppelse	208	-	11	40	19	-	1	22	-	2	25	-	-	18	-	1	6	-	1
Indigestion	1149	-	1	59	151	-	-	84	-	-	127	-	-	125	-	-	188	-	1
Kolik	706	2	45	60	135	-	7	53	-	6	65	1	4	42	1	-	79	-	1
Forgiftninger	2	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Trommesyge	3	-	1	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bughinde-, Mave- og Tarm- betændelse	68	5	23	28	6	1	1	8	-	7	4	2	1	11	-	-	3	-	1
Gastrisk Feber	113	-	1	14	59	-	1	10	-	-	9	-	-	-	-	-	12	-	-
Leverbetændelse, Galdefe- feber, Gulsot	27	1	4	6	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndresyge, Vatersot og Blegsot	13	1	1	5	-	-	-	3	-	-	-	-	-	7	-	-	1	1	-
Ormetilfælde	214	-	1	33	-	-	-	3	-	-	9	-	-	3	-	-	1	-	-
Hjernebetændelse, Koller.	41	4	6	18	9	-	1	1	-	-	4	1	-	8	-	-	3	1	2
Lamheder.....	83	8	3	31	11	1	1	12	1	-	8	-	-	8	1	-	7	3	-
Kramper.....	14	1	-	7	2	-	-	1	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-
Stivkrampe	16	3	10	11	6	3	2	1	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	1
Nyrebetændelse	80	7	7	30	16	2	-	11	1	-	9	-	2	10	-	1	5	2	-
Blodpis	8	-	-	3	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab	57	-	-	12	-	-	-	18	-	-	8	-	-	-	-	-	3	-	-
Udslet, Lus og Kløe	1178	-	-	48	70	-	-	42	-	-	103	-	-	70	-	-	45	-	-
Lungetæring, Tuberkler, Perle-, Rognesyge	7	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Asthma	268	2	5	44	51	-	2	38	1	1	57	1	-	14	-	-	18	-	-
Øiensygdomme	313	-	-	50	42	-	-	20	-	-	30	-	-	18	-	-	10	-	-
Aborter.....	10	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-

6			7			8			10			11			12			13			16			17		
Hede- markens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.	
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	9	-	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	3	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	1
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36	-	-	19	-	-	7	-	-	4	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	25	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
114	-	-	50	-	-	11	-	-	4	-	-	-	-	-	15	-	-	19	-	-	28	-	-	72	-	-
118	-	3	32	-	-	-	-	-	4	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-
296	-	1	357	1	2	35	-	-	8	-	-	-	-	-	3	-	-	5	-	-	62	-	2	121	-	-
358	-	4	347	8	12	48	-	4	11	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	54	1	5	114	-	1
91	-	-	44	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	73	-	1
45	-	2	33	-	2	-	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	4	36	3	6
2	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	2
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	4	-	2
33	1	-	31	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	16	-	1
15	-	-	14	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	3	-	-	17	-	1
35	-	1	30	-	-	1	-	-	6	-	2	-	-	-	4	-	1	1	-	-	12	-	-	29	-	2
165	-	-	155	-	-	5	-	-	11	-	-	8	-	-	1	-	-	5	-	-	45	-	-	79	-	-
61	-	4	71	-	5	13	-	2	13	-	2	10	-	1	18	-	3	19	-	2	37	-	3	90	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	2	3	5	-	3	1	-	1	2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	-	1	12	-	4
23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	1	4
-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
71	-	-	17	-	-	2	-	-	3	-	-	1	-	-	65	-	-	-	-	-	7	-	-	32	-	1
2	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	1	1
8	1	1	22	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	5	1	-
3	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	-	2	-	-	-	1	-	1	3	-	1
5	-	1	8	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	1	11	-	2
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	8	-	-
492	-	-	136	-	-	17	-	-	6	-	-	10	-	-	2	-	-	-	-	-	151	-	-	34	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	1
14	-	-	23	-	-	7	-	-	10	-	2	-	-	-	16	-	-	-	-	-	6	-	-	14	-	-
63	-	-	88	-	-	5	-	-	5	-	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	6	-	-	16	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	5	-	-

Tabel IV og V.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrlæger.	1			2			3			4			5		
					Christiania By.		Akershus Amt.		Smaa- lenenes Amt.		Buskeruds Amt.		Jarlsberg og Laurviks Amt.						
	Behandl.	Deraf			Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
		dræbte.	døde.			dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
Sygdomme hos Hesten og Koen.																			
Efterbyrdens forhaalede Af- gang	6	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yverbetændelse	28	-	-	15	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Chirurgiske Tilfælde	6097	25	7	61	992	-	-	356	1	-	546	5	-	413	-	-	422	4	-
Epilepsi	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Forfangenhed	11	1	-	6	-	-	-	-	-	-	5	-	-	1	-	-	-	-	-
Operationer:																			
Kastrationer	1687	2	1	54	120	-	-	112	-	-	129	-	-	80	-	1	71	-	-
Fødselshjelp	16	1	1	10	-	-	-	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Koen.																			
Miltbrand	92	19	62	18	3	-	3	3	-	3	-	-	3	-	3	9	3	6	-
Typhus	46	6	28	8	-	-	-	4	-	2	1	1	-	-	-	2	1	1	-
Kalvingsfeber	374	112	29	57	58	13	1	37	11	5	38	23	-	32	10	1	47	10	-
Børbetændelse	125	18	5	34	21	2	1	13	2	1	14	5	-	6	-	-	5	2	-
Ægte Kopper	176	10	-	8	-	-	-	-	-	-	16	10	-	-	-	-	144	-	-
Rosen, Pletfeber	38	1	-	16	4	-	-	14	1	-	1	-	-	5	-	-	4	-	-
Klov- og Mundsyge	110	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muk ¹⁾	123	-	-	5	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Katarrhalfeber, Influenza Andre katarrhalske Til- fælde, Strengel	90	29	1	22	2	-	-	3	1	-	15	6	-	10	1	-	1	1	-
Halsbetændelse	129	2	-	26	14	-	-	6	-	-	1	-	-	23	-	-	12	-	-
	54	2	2	14	3	-	-	5	1	-	1	-	-	6	-	-	-	-	-
Lunge- og Brystbetændelse	215	28	13	36	23	9	-	14	2	5	12	1	1	13	3	-	12	3	-
Brystvatersot	33	8	5	8	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Hjerte-, Hjerteposebetæn- delse	54	36	1	19	6	5	-	1	1	-	4	4	-	8	5	-	7	5	-
Rheumatisme og rheuma- tisk Feber	120	2	1	23	-	-	-	13	-	-	9	-	-	18	-	-	8	-	-
Diarrhoe	501	21	5	53	24	-	-	43	-	1	20	-	-	13	2	-	132	2	-
Forstoppelse	454	28	6	46	10	-	-	31	3	-	48	4	-	23	-	-	41	5	-
Indigestion	705	13	-	57	40	4	-	57	1	-	91	1	-	50	-	-	115	2	-
Kolik	69	1	-	17	1	-	-	10	1	-	11	-	-	-	-	-	16	-	-
Forgiftninger	81	12	7	12	-	-	-	3	-	3	6	-	-	3	3	-	48	4	4
Trommesyge	214	10	7	44	15	-	-	23	-	2	25	-	-	18	2	-	7	1	1
Bughinde-, Mave- og Tarm- betændelse	129	23	13	29	5	-	2	10	3	5	4	2	-	25	2	-	7	4	1
Gastrisk Feber	187	13	5	25	60	-	2	19	2	-	27	3	-	-	-	-	5	2	1
Leverbetændels, Galdefe- ber, Gulsot	68	3	1	16	3	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	8	-	-
Flydressyge, Vatersot, Blegsot	32	18	1	12	-	-	-	1	-	-	12	10	-	-	-	-	5	3	-
Ormetilfælde	11	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjernebetændelse, Koller.	21	10	1	10	-	-	-	1	-	-	4	3	1	2	2	-	1	-	-
Lamheder	64	4	2	21	2	-	-	3	-	-	12	-	-	6	-	-	10	1	-
Kramper	30	5	-	14	-	-	-	5	1	-	5	1	-	1	-	-	2	-	-

¹⁾ Desuden opgives fra nordre Trondhiems Amt 100 Tilfælde af «Muk og Drankudslet».

¹⁾ Desuden opgives fra nordre Trondhjems Amt 100 Tilfælde af «Muk og Drankudslet».

6			7			8			10			11			12			13			16			17		
Hede- markens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	3	-	-
8	-	-	10	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	
1365	4	2	753	3	1	109	-	-	79	3	2	23	-	-	33	-	1	40	-	-	329	2	-	637	3	1
3	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
223	-	-	455	-	-	20	2	-	8	-	-	16	-	-	82	-	-	-	-	-	169	-	-	202	-	-
3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	
4	-	4	5	2	1	-	-	-	2	2	-	13	11	-	45	1	37	4	-	4	1	-	1	-	-	
1	-	1	22	3	14	-	-	-	-	-	-	1	1	-	12	-	9	-	-	-	-	-	-	3	-	
28	9	3	8	4	-	13	5	2	19	1	7	-	-	-	23	9	7	6	2	-	23	7	2	42	8	
18	-	2	14	3	1	2	-	-	11	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	26	3	
-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	
55	1	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	2	
120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
23	7	-	11	3	-	2	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	6	4	-	16	3	
31	-	-	5	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	6	-	-	6	-	-	11	1	-	8	1	
-	-	-	22	-	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	1	
52	3	2	36	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	49	5	
2	1	-	8	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	18	6	
9	6	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	10	6	-	6	1	
26	1	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	15	1	-	18	-	
61	1	1	71	10	-	10	-	-	6	-	1	6	-	-	45	3	2	1	-	-	21	1	-	48	2	
89	2	-	65	1	2	5	1	-	8	-	1	-	-	-	32	5	2	-	-	-	40	3	1	62	4	
94	-	-	65	-	-	17	2	-	17	-	-	10	-	-	88	2	-	7	-	-	31	-	-	122	1	
1	-	-	8	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	14	-	
13	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	4	
19	-	1	43	3	1	1	-	-	-	-	-	4	-	-	10	2	1	-	-	-	10	-	-	39	2	
12	-	-	25	3	2	6	2	2	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	2	-	19	5	
31	1	-	19	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	-	18	3	
19	-	-	13	1	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	12	-	
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	4	2	-	5	2	
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	1	-	-	8	4	
6	-	-	9	-	-	2	-	-	5	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1	
1	1	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	8	2	

Tabel V og VI.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrlæger.	1			2			3			4			5		
					Christiania By.			Akershus Amt.			Smaa- lenenes Amt.			Buskeruds Amt.			Jarlsberg og Laurviks Amt.		
	Behandl.	Deraf			Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
		døde.	døde.			døde.	døde.		døde.	døde.		døde.	døde.		døde.	døde.		døde.	døde.
Sygdomme hos Koen og Faaret.																			
Stivkrampe	5	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Nyrebetændelse	8	-	1	6	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
Blodpis	273	26	11	41	19	1	-	22	3	-	28	3	-	20	-	-	45	8	2
Skab	65	-	-	6	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Udslet, Lus og Kløe	13621	-	-	56	295	-	-	1183	-	-	2263	-	-	579	-	-	627	-	-
Parresyge	32	5	-	11	-	-	-	1	1	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Lungetæring, Tuberkler, Perle-, Rognesyge	111	53	9	27	1	1	-	8	4	4	31	5	-	13	12	-	9	7	-
Asthma	22	3	-	7	-	-	-	2	-	-	6	-	-	-	-	-	1	-	-
Benskjørhed, Slikkesyge ..	439	31	2	27	-	-	-	6	-	-	12	1	-	-	-	-	24	2	-
Øiensygdomme	160	-	-	35	4	-	-	3	-	-	6	-	-	1	-	-	7	-	-
Kalvekastning	776	-	-	39	11	-	-	75	-	-	22	-	-	14	-	-	41	-	-
Efterbyrdens forhaalede Af- gang	847	3	2	60	113	-	-	46	-	-	65	1	-	36	-	-	78	-	-
Yverbetændelse	905	16	-	61	128	-	-	55	2	-	47	-	-	57	2	-	73	4	-
Feil ved Melken	373	-	-	37	65	-	-	-	-	-	13	-	-	30	-	-	28	-	-
Chirurgiske Tilfælde	2143	45	1	57	40	-	-	110	8	-	138	2	-	52	-	-	127	8	-
Børkrængning	29	1	-	8	-	-	-	3	-	-	11	-	-	6	-	-	-	-	-
Forfangenhed	4	-	-	2	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-
Kræft	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Vandkopper	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operationer:																			
Kastrationer	41	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Fødselshjelp	515	33	14	59	69	-	-	48	2	6	52	6	2	37	1	-	37	4	2
Faaret.																			
Miltbrand	23	13	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhus	149	3	125	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Børbetændelse	11	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Klov- og Mundsyge	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Katarrhalfeber, Influenza ..	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre katarrhalske Til- fælde, Strengel	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og Brystbetændelse ..	15	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brystvatersot	20	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjerte-, Hjerteposebetæn- delse	6	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rheumatisme og rheuma- tisk Feber	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	35	4	2	6	-	-	-	1	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Forstoppelse	10	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Indigestion	7	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyge	9	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bughinde-, Mave- og Tarm- betændelse	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Flyndresyge, Vatersot, Blegsot	201	20	24	15	4	-	-	39	1	6	21	5	9	7	1	4	36	6	-
Dreiesyge	55	32	-	6	-	-	-	-	-	-	18	4	-	-	-	-	-	-	-

6			7			8			10			11			12			13			16			17		
Hede- markens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.	
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	
10	1	-	11	2	-	7	-	-	15	4	2	2	-	-	24	2	3	3	-	-	22	2	1	45	-	3
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	-	-	
5659	-	-	1340	-	-	31	-	-	7	-	-	18	-	-	454	-	-	-	-	-	784	-	-	381	-	-
4	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	5	2	-	6	2	-
10	9	-	19	6	2	-	-	-	6	3	2	-	-	-	2	1	1	-	-	-	1	1	-	11	4	-
-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	9	3	-
25	-	-	7	2	-	8	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	110	17	-	244	9	2
75	-	-	33	-	-	3	-	-	3	-	-	2	-	-	5	-	-	-	-	-	3	-	-	15	-	-
451	-	-	78	-	-	13	-	-	-	-	-	6	-	-	20	-	-	-	-	-	6	-	-	39	-	-
215	-	-	94	-	-	13	-	-	15	-	-	6	-	-	21	2	2	3	-	-	54	-	-	88	-	-
183	2	-	111	3	-	30	-	-	16	-	-	4	-	-	45	2	-	7	-	-	26	-	-	113	1	-
51	-	-	3	-	-	4	-	-	9	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	53	-	-	111	-	-
1166	10	1	150	5	-	32	-	-	11	4	-	5	-	-	8	1	-	2	-	-	137	6	-	165	1	-
1	-	-	4	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	1	-	-
67	1	1	53	4	1	18	3	-	8	-	-	13	1	-	10	2	-	3	-	1	34	2	-	71	7	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	-	14	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	100	9	3	5	-	-	-	-	-	-	40	-	20
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	6	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	2	14	4	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-	2	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	6	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	-	2	32	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	1	20	7	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	1	-	-	32	27	-

Tabel VI, VII og VIII. Sygdomme hos Faaret, Gjeden og Svinet.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrlæger.	1			2			3			4			5		
	Christiania By.				Akershus Amt.			Smaa- lenenes Amt.			Buskeruds Amt.			Jarlsberg og Laurviks Amt.					
	Behandl.	Deraf			Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
		dræbte.	døde.			dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
Hjernebetændelse	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lamheder	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodpis	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab	267	3	3	6	-	-	-	-	-	-	15	-	-	13	-	-	-	-	-
Udslet, Lus og Kløe . . .	185	-	-	4	-	-	-	-	-	-	19	-	-	2	-	-	-	-	-
Øiensygdomme	18	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aborter	8	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Efterbyrdens forhaalede Af- gang	12	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Yverbetændelse	27	-	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chirurgiske Tilfælde . . .	39	3	-	12	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-
Børkrængning	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operationer:																			
Kastrationer	460	-	1	17	-	-	-	22	-	-	3	-	-	7	-	-	-	8	-
Fødselshjelp	15	1	2	7	-	-	-	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Gjeden.																			
Typhus	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og Brystbetændelse	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	9	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftninger	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyge	3	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndresyge, Vatersot, Blegst	58	3	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyge	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Udslet, Lus og Kløe . . .	187	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Øiensygdomme	6	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yverbetændelse	7	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Feil ved Melken	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chirurgiske Tilfælde . . .	8	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operationer:																			
Kastrationer	72	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fødselshjelp	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinet.																			
Miltbrand	21	3	10	9	-	-	-	1	-	1	5	1	2	-	-	-	-	-	-
Typhus	6	1	2	3	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grisefeber	35	5	2	15	2	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	3	2
Børbetændelse	12	2	1	4	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Ægte Kopper	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	16	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	23	-	-	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	2	-	-	-	3	-
Rosen, Pletfeber	216	6	14	28	6	-	-	4	1	1	2	1	-	11	1	-	17	-	-

6			7			8			10			11			12			13			16			17		
Hede- markens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
	dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
160	-	-	34	-	1	-	-	-	200	-	2	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	9	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	10	-	-
6	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	13	-	-
8	-	-	1	1	-	1	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	14	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	-	-	85	-	1	2	-	-	4	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	38	-	-	262	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	8	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	3	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
110	-	-	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	2	-	-
5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	7	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	9	-	4
2	-	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	20	2	1
3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	2	-	-	-	-	-	-	-	7	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	1	-	-	-	8	2	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	47	1	1	107	-	11

[illegible]

Tabel IX. Sygdomme hos Hunden.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrlæger.	1 Christiania By.			2 Akershus Amt.			3 Smaa- lenenes Amt.			4 Buskeruds Amt.			5 Jarlsberg og Laurviks Amt.		
	Behandl.	Deraf			Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
		dræbte.	døde.			dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
Hvalpesyge	146	12	13	19	101	10	5	6	-	2	5	-	1	9	-	2	1	-	1
Andre katarrhalske Tilfælde, Strengel	20	-	-	4	13	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	6	-	-
Halsbetændelse	4	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Lunge- og Brystbetændelse	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rheumatisme og rheumatisk Feber	14	2	-	6	-	-	-	2	-	-	3	2	-	2	-	-	2	-	-
Diarrhoe	15	-	-	7	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Forstoppelse	13	-	-	8	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Indigestion	9	-	-	4	-	-	-	-	-	-	6	-	-	2	-	-	-	-	-
Bughinde-, Mave- og Tarmbetændelse	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Leverbetændelse, Galdefeber, Gulsot	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Ormetilfælde	20	1	-	8	3	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjernebetændelse	1	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lamheder	7	1	2	5	2	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Kramper	16	2	2	8	8	2	1	-	-	-	1	-	1	3	-	-	1	-	-
Udslet, Lus og Kløe	28	-	-	11	14	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Asthma	2	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Øiensygdomme	22	-	-	11	10	-	-	2	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Yverbetændelse	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chirurgiske Tilfælde	106	-	2	20	44	-	1	2	-	1	13	-	-	11	-	-	5	-	-
Kræft	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Operationer:																			
Kastrationer	43	-	-	14	7	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	3	-	-

Henved Halvdelen af Tilfældene indtraf i søndre Bergenhus Amt, desuden var Sygdommen forholdsvis almindelig i Stavanger Amt og i Jarlsberg og Laurviks Amt, hvor der flersteds indtraf en Del Tilfælde inden samme Besætning; ellers omtales kun isolerede Sygdomsudbrud, spredte over de fleste Amter sønden- og vestenfjelds. Smitte til 2 Personer, der havde flaaet de døde Dyr, omtales fra Stavangerkanten; de overstode begge Sygdommen. Et lignende Tilfælde med heldigt Udfald indtraf i østre Aker.

Af Typhus forekom en mindre Epidemi i nordre Aurdal i Valdres; Sygdommen var ondartet og bortrev største Delen af de Angrebne; en Kone, der blev bidt i Haanden af en syg Ko, fik temmelig alvorlige Symptomer, men kom sig igjen. (Bolling).

Kalvningsfeber, der væsentlig optræder hos velnærede, kraftige, rigtmalkende Dyr, synes paa Kongsbergkanten at være bleven sjældnere, efterat man har indført en knappere Fodring umiddelbart før og efter Kalvningen. (Schmidt).

Kopper forekom midtsommers i de indre Smaalensbygder inden et Par Besætninger. De havde sit Sæde hos Melkekjørene paa Yveret og vare temmelig ondartede; over Halvdelen af de Angrebne maatte dræbes paa Grund af den i mange Tilfælde paafølgende putride Feber. (Wonen). Fra Jarlsberg og Laurviks

6			7			8			10			11			12			13			16			17		
Hedemarkens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
	dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
6	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	7	2	-	6	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
4	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	1	-	-	7	-	-	6	-	-	-	-	-	3	-	-	8	-	-	1	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	12	-	-

Amt omtales ogsaa mange Tilfælde af Kopper, der havde sit Sæde paa Yveret, men forløbe godartet; de beskrives dels som ægte, dels som uægte (simple) Kopper og vides ikke i noget Tilfælde at være overførte paa Mennesker.

Ondartet Katarrhalfeber omtales fra Smaalenene (Id), Christians Amt (Lom og Lesje), Bratsberg (Nissedal) samt nordre Trondhjems Amt (Værdalen, Skogn og Namdalen). Omtrent $\frac{2}{3}$ delene af de angrebne Dyr angives at være døde eller slagtede; det nøjagtige Antal af Angrebne kan ikke angives, da Sygdommen af de fleste Anmeldere ikke adskilles fra de almindelige Katarrher.

Ved de fleste Tilfælde af **Hjerte- og Hjerteposebetændelser** fandtes traumatiske Aarsager: Naale, Strikkepinder, Stykker af Staaltraad o. L., der med Foderet vare komne ind i Fordøielseskanalen og derfra havde trængt ind i Brystorganerne.

Af **Forgiftninger** forekom flere med Kviksølv, der var anvendt til Fordrivning af Lus og mod Hududslet. Fra Akershus omtales 2 Tilfælde af Forgiftning med Blyukker, der forsætlig var anbragt i Krybben for en Ko og en Gris. (Tøsti). I en Besætning, hvor koncentreret Arsenikopløsning var anvendt istedenfor Arsenikedikke mod Lus, forekom 5 dødelig endende Forgiftningstilfælde blandt 6 behandlede. Paa et andet Fjøs havde man brugt Paraffinolie til

Antal syge, døde eller dræbte Kjør, der opgives at have lidt af

Tabel X.	Aar.	Riget.	Antal anmeldende Dylager.	1	2	3	4	5
				Christiania By.	Akershus.	Smaalenene.	Buskerud.	Jarlsberg og Laurvik.
	1883.....	210—62	27	1—1	8—8	31—5	13—12	9—7
	1882.....	127—81	24	«	4—3	25—2	28—23	17—13
	1881.....	194—83	25	«	5—4	84—23	18—12	9—3
	1880.....	152—77	22	3—3	7—6	46—11	21—16	9—6
	1879.....	186—68	31	7—6	9—7	53—9	31—3	7—5
	1878.....	202—97	28	15—3	6—6	56—10	33—22	5—5
	1877.....	94—68	17	«	5—4	14—3	2—2	3—3
	1876.....	85—46	15	«	8—2	20—7	3—3	7—6
	1875.....	74—25	19	«	6—»	17—4	«	4—4
	1874.....	51—31	17	«	3—1	4—3	5—5	3—3
	1873.....	60—28	14	«	14—8	17—4	«	«
	1872.....	69—37	14	9—1		7—5	8—8	2—2
	1871.....	24—14	6	2—2		«	«	4—2
	1870.....	27—14	8	«		«	2—2	«
	1869.....	22—9	10	«		1—1	«	1—1
	1868.....	29—23	9	7—7		«	1—1	2—2
	1867.....	23—15	9	6—3		1—1	«	1—1
	1867—1870....	101—61		«	13—10	2—2	3—3	4—4
	1871—1880....	997—491		25—12	69—37	234—56	103—59	44—36
	1881—1883 ...	432—226		1—1	17—15	140—30	59—47	35—23
	Tils. alle Aar	1530—778		26—13	99—62	376—88	165—109	83—63

Anmærkning. Tallet foran Stregen betegner Angrebne, Tallet efter Stregen

Vask mod Utøi; samtlige Dyr bleve syge, men ingen døde. (Bentsen). Fra Hedemarken omtales Forgiftning af 12 Dyr med Kuldamp, hvoraf 1 døde. (Øvergaard).

Tarmbetændelse. Paa et Fjøs i Skedsmo døde i Løbet af nogle Maaneder 5 Kjør af Tarmbetændelse, antagelig fremkaldt ved Fodring med Bomuldsfrøkagemel. (Blystad).

Blodpis synes med den tiltagende Opdyrkning og Drænering af Jorden at aftage paa de fleste Kanter; fra Aas (Akershus) og flere Bygder i Jarlsberg og Laurviks Amt omtales dog Sygdommen som stationær.

Tuberkulose opgives noget hyppigere fra Smaalenene; ellers forekommer spredte Tilfælde af Sygdommen i de fleste Amter, hvorfra haves Beretning. I Drammen og nærmeste Omegn forekommer hvert Aar flere Tilfælde, importerede med Driftekvæget fra Hallingdal. (Myrvold). Fra Elverum anføres, at man ikke sjelden hos forhenværende gode Melkekjør ved Slagtningen mange Aar bagefter finder større eller mindre Tuberkelafsætninger i Lungerne, uden at Dyrene tilsyneladende have lidt nogen Men deraf. (Findsen). Til Oplysning om Sygdommens Forekomst i Aarene 1867—1883 er indtaget ovenstaaende Tabel over de af Dyr-lægerne i de forskjellige Amter opgivne Tilfælde og Dødsfald.

Lungetæring, Tuberkler, Perle- og Rognesyge i Aarene 1867—1883.

Overøvrighedsdistrikter.

6	7	8	10	11	12	13	14	16	17	18
Hedenarken.	Christians.	Bratsberg.	Lister og Mandal.	Stavanger.	Søndre Bergenhus.	Bergens By	Nordre Bergenhus.	Søndre Trondhjem.	Nordre Trondhjem.	Nordland.
10—9	19—8	«	6—5	«	2—2	«	«	1—1	11—4	»
12—12	15—11	«	2—2	1—1	6—3	«	«	4—2	13—9	»
9—7	31—12	«	1—1	«	5—1	«	«	2—2	30—18	»
9—5	26—15	1—1	«	«	8—5	«	«	2—1	20—8	»
11—8	45—14	«	2—2	«	8—8	«	«	2—2	11—4	»
13—10	38—15	«	1—1	5—5	9—9	«	«	1—1	20—10	»
27—25	28—17	«	«	«	7—7	3—3	«	«	5—4	»
13—8	24—17	«	«	«	«	«	«	«	10—3	»
13—6	20—6	6—2	1—1	«	«	«	«	5—1	2—1	»
14—5	7—3	«	«	«	»	1—1	1—1	2—2	11—7	»
«	14—3	«	«	1—1	«	4—4	4—4	«	6—4	»
6—2	27—13	«	«	«	«	4—4	«	«	6—2	»
«	6—3	«	«	«	«	«	«	»	12—7	»
8—6	13—4	«	«	«	«	«	1—1	«	3—1	»
6—4	5—2	«	«	«	«	«	«	«	8—1	1—«
8—7	5—2	«	«	«	5—4	«	«	»	1—»	«
4—4	3—1	«	«	«	3—3	«	«	1—»	4—2	«
26—21	26—9	«	«	«	8—7	«	1—1	1—	16—4	1—
106—69	235—106	7—3	4—4	6—6	32—29	12—12	5—5	12—7	103—50	«
31—28	65—31	«	9—8	1—1	13—6	«	«	7—5	54—31	«
163—118	326—146	7—3	13—12	7—7	53—42	12—12	6—6	20—12	173—85	1—«

Dræbte eller Døde.

Med Hensyn til besværlige Forløsninger henvises til Tabel XI paa næste Side, som viser forekommende Fødselsuregelmæssigheder samt Udfaldet for Moderdyr og Afkom.

Faaret.

Miltbrand. Alle de opgivne Tilfælde forekom i Stavanger og søndre Bergenhus Amt som oftest paa Gaarde, hvor samtidig enten Heste eller Kjør vare angrebne af Sygdommen.

Som «Typhus» omtales en ondartet Epidemi paa Gaarden Bru i Ogne Herred, Stavanger Amt, hvor 3 Opsiddere mistede omtrent 100 Faar i Løbet af et Aar. Spredte Tilfælde opgives desuden fra søndre Bergenhus og nordre Trondhjems Amt.

Af **Faareskab** opgives kun 267 Tilfælde, hvoraf 200 fra Lister og Mandals Amt. Om Sygdommens Optræden i nordre Bergenhus Amt oplyses i Amtsformandskabets Forhandlinger for 1883, at den ifølge Indberetninger fra Lensmændene for Tiden ikke skal findes i Sogn, medens den nylig har vist sig eller fremdeles er tilstede i Askevold, ytre Holmedal, indre Holmedal, Førde, Kinn, Daviken, Eid, Indviken, Stryn, Hornindal og især i Gloppen.

Fødselshjelp hos Koen.

Tabel XI. Fødselsuregelmæssighed.	Udfald for Moderdyr.				Udfald for Afkom.			
	lev.	dræbte.	døde.	uopg.	lev.	dræbte.	døde.	uopg.
Kramper i Børmunden	-	-	1	-	1	-	-	-
Børslyngning	27	5	-	2	13	5	5	11
Sammenvoxning af Børen	2	-	-	-	2	-	-	-
Berbristning	-	2	-	-	-	2	-	-
Børvattersot	-	1	1	1	1	-	-	1
Forsnevring af Bækkenet	1	2	-	-	-	1	2	-
For trange Fødselsveie	9	-	-	-	4	3	-	2
For svage Veer	3	-	-	-	3	-	-	-
Hovedet i forskjelligt Leie	54	5	-	2	44	3	9	5
Forlændsleie	6	-	-	-	5	1	-	-
Baglændsleie	20	-	1	2	14	1	2	6
Ryggleie	18	2	2	-	10	6	4	2
Tverleie	2	-	-	3	4	-	-	1
Knæstilling	7	-	-	-	4	-	1	2
Tilbagebøiede Forben	7	1	-	-	5	-	2	1
Feilagtigt Leie uden nærmere Op- gave	5	-	-	-	4	1	-	-
For stort Foster	7	1	-	2	-	8	-	2
Afdødt Foster	10	2	-	1	-	-	13	-
Misfoster	4	2	-	-	-	-	5	1
Tvillinger	6	1	-	-	10	4	-	-
Tilsammen	188	24	4	13	124	35	43	34
	229				236			

Medens **Husdyrrøgten** fra største Delen af Landet angives at være i en jevn, om end langsom Fremgang, klages der dog særlig fra de høiestliggende Dalstrøg paa Østlandet og fra Kyststrækningerne vestenfelds over mange Misligheder ved Husdyrenes Fodring og Stel. Fra Vaage skrives saaledes: «Røgten gjør kun umærkelige Fremskridt; Fodringen er undtagen for Hestens Vedkommende altfor knap. Kreaturerne, hvoraf der holdes altfor mange, friste mangededs Livet paa tør Halm, ubetydeligt Hø og forøvrigt Surrogater, som Mose, Løv og Hestegjødse; værst stillet er Ungfæet, Faaret og Gjeden, af hvilke sidste efter Sigende mange hvert Aar dø af Sult. Fæhuse og Stalde ere for det meste trækfulde, mørke og trange, Hudpleien i Regelen rent forsømt, derimod spores Fremgang med Hensyn til Hovbeslaget». (Bjørndal). Fra Bergenskannten klages over, at en stor Del af Gaardbrugerne paa Øerne og ved Kysten lade Kreaturerne gaa ude hele Vinteren, naar Marken ikke er snedækket. Dyrene, der oftest ere magre og befængte med alskens Utøi, faa kun lidet Hø, men maa ellers nøies med næringsfattige Tang- og Lyngplanter, der gjøre Dyrene disponerede for mange Slags Sygdomme. (Lekven). Lignende Klager føres ogsaa i Medicinalberetningerne fra Nordland og Finnmarkens Aanter, hvor Fiskeaffald mangededs maa erstatte Græs eller Hø. Mest forsømt over det hele Land synes Hudpleien at være.

Husdyravlen synes at gaa jevnt fremover paa de fleste Kanter. Større Omhyggelighed ved Valget af Avlsdyr baade for Han- og Hundyrets Vedkommende bliver mere og mere almindelig, og ved Krydsning med udenlandske Racer eller med gode indenlandske Stamdyr søger man at bøde paa den mindre gode Kvalitet af den oprindelige Bygderace. Dyreskuer og Præmieuddelinger af Offentlige og Private blive stedse almindeligere, og under forbedrede Samfærdselsveie udvikles større og større Konkurrence.

D. Bilag.

1. Regler og Veiledning for Bylægerne i Christiania med Hensyn til Skarlagensfeber.

Uddrag af Beretning om Folkemængden og Sundhedstilstanden i Christiania i Aaret 1883.

§ 1. Paatræffer Bylægen i sin Praxis inden sit Distrikt Tilfælde af Skarlagensfeber, søger han, saavidt muligt, at opspore Smittekilden, og at erfare, om der i Familien eller i Huset skulde findes flere Tilfælde af denne Sygdom. Han sørger for, at den Angrebne, om muligt, strax indlægges i Sygehus, idet han med Anmeldelsen om Sygdomstilfældet til Sundhedskommissionen lader følge en Indlæggelsesordre til Paategning af Sadsphysikus. Indlægges den Syge ikke, drager han Omsorg for betryggende Isolation i Hjemmet.

§ 2. Tilkaldes Bylægen til en Skarlagensfebersyg udenfor sit Distrikt, har han de samme Pligter som en privat praktiserende Læge.

§ 3. Erholder Bylægen Melding om et Sygdomstilfælde, der inden hans Distrikt er iagttaget af en anden Læge, henvender han sig først til denne, med hvem han konfererer om den Syges Isolation, Indlæggelse i Sygehus, om Desinfektion og Skoleforbud. Med den behandlende Læges Tilladelse besøger han, om nødvendigt, derefter den Syges Hjem og forsøger, forsaavidt det skulde ansees hensigtsmæssigt, at faa den Syge indlagt i Sygehus.

§ 4. Er der i den Angrebnes Familie Skole- eller Asylbørn, der ifølge § 5 maa negtes Skolegang, optages en Fortegnelse over Børnene, Skolens eller Asyls Navn og Klassens Navn eller Nummer. Besøge Børnene kommunale Skoler eller Asyler, sendes Melding om Forbudet mod Skolegang direkte til Skolens eller Asyls Bestyrer eller Bestyrerinde, i modsat Fald gennem Sundhedskommissionen.

§ 5. Med Hensyn til Forbud mod Skolegang gjælder:

Friske Skolebørn fra den angrebne Familie have, naar de allerede tidligere have gennemgaaet Sygdommen, efter foretagen Desinfektion af Hjemmet Adgang til Skole eller Asyl; i modsat Fald udstedes der Forbud mod Skolegang i de paafølgende 14 Dage. Forbliver den Syge hjemme, tilstedes det ikke de friske Børn at besøge Skole eller Asyl, saalænge Sygdommen varer, medmindre Isolationen er fuldstændigt betryggende, hvilket afgjøres i hvert enkelt Tilfælde af Sundhedskommissionen.

Naar det ikke er sandsynligt, at vedkommende Skolebørn ere immune, udstrækkes Forbudet indtil 14 Dage, efterat en nøiagtig Desinfektion er foretaget.

§ 6. Naar Forbudet mod Skolegang efter § 5 kan ophøre, underretter Bylægen vedkommende Familie herom, og for de kommunale Skolers eller Asylers Vedkommende sendes Melding herom direkte til Skolens eller Asyls Bestyrer eller Bestyrerinde. For de øvrige Skolers Vedkommende sendes denne Melding gennem Sundhedskommissionen.

§ 7. Bylægen inspicerer, saavidt muligt, af og til de kommunale Skoler og Asyler i sit Distrikt forat undersøge, om disse besøges af Børn, der lide af

af Skarlagensfeber. Forefindes et saadant Barn, udstedes Forbud mod dets Skolegang; Bylægen foretager derefter en Undersøgelse i den Syges Hjem og træffer Forføjning til den Syges betryggende Isolation og Hjemmets Desinfektion.

§ 8. Under sine Besøg i Skoler og Asylr søger Bylægen at bringe i Erindring Sundhedskommissionens Anmodning til Skolernes eller Asylernes Bestyrere eller Bestyrerinder om, at Klasselærerne eller Lærerinderne jevnligt maa forhøre sig hos Skolebørnene, om der i de respektive Hjem skulde findes Skarlagensfeber-syge, der ikke have Lægetilsyn.

§ 9. Forsaaavdt der under disse Besøg i Skoler eller Asylr er Anledning, søger Bylægen at underrette Lærerne og Lærerinderne om de mere fremtrædende Symptomer af Skarlagensfeber.

§ 10. Tro Lærerne og Lærerinderne at have opdaget et Tilfælde af Skarlagensfeber, der ikke er under Lægebehandling, ere de anmodede om gennem Bestyrerne eller Bestyrerinderne at sende Bylægen Underretning herom, og Bylægen undersøger da den Syge og dennes Hjem og træffer de nødvendige Forføjninger til Isolation, Desinfektion etc.

§ 11. Bylægen paaser enten personlig eller gennem sin Assistent, at der i ethvert Sygdomstilfælde foretages en nøiagtig Desinfektion.

§ 12. Indlægges den Syge i Sygehus, hvorunder Transporten bør foregaa i den dertil bestemte Sygevojn, desinficeres uden unødigt Ophold de Rum, hvor den Syge har opholdt sig, samt alle Gjenstande, der bero i disse.

Desinfektionen foregaar isaafald paa følgende Maade: (§§ 13 til 17).

§ 13. Alle Gang-, Sengklæder o. L., der taale Vadsk, lægges, forinden de bringes ud af Sygerummet, uden at rystes eller afstøves, i en Balje med Grønsæbeopløsning (ca. 15 Gram til 10 Liter lunkent Vand) eller bindes ind i et Lagen, der er gennemvædet med samme Opløsning. Derefter vadskes de snarest muligt op i varmt Vand, eller koges en halv eller hel Time i Potaskelud.

§ 14. Andre Gang- eller Sengklæder bringes, med saa liden Afrystning eller Afstøvning som muligt, indhyllede i et vaadt Lagen, til Byens Desinfektionsovn, hvor de desinficeres ved tør*) Varme og derefter udrystes og udluftes.

§ 15. Gang- eller Sengklæder o. L., der ikke taale de under §§ 13 og 14 angivne Desinfektionsmaader, ophænges i de af den Syge benyttede Rum under Udrøgningen af disse.

§ 16. Værdiløse Gjenstande (Sengehalm, Affald, Feieskarn o. L.) opbrændes.

§ 17. Saasnart Seng- og Gangklæder o. L. ere bragte bort til Vadsk eller Desinfektionsovnen, udrøges de af den Syge benyttede Rum. Til dette Øiemed lukkes Vinduer, Døre og andre Aabninger godt, hvorimod Skuffer og Gjemmer i Møbler og Vægge aabnes. I en Gryde eller Ovn's Askeskuf eller L., der anbringes paa en eller anden ildsikker Maade, bringes der for hver m³, Rummet indeholder, ca. 20 Gram Stangsvovl. Svovlen antændes. Naar det er i god Brand, forlader man Værelset og tillukker Udgangsdøren og aabner den igjen først efter ca. 6 Timers Forløb.

Derefter udluftes Rummet grundigt ved Aabning af Vinduer og Døre; samtidigt eller senere vadskes Tag, Vægge, Gulv samt Møbler og andre Gjenstande, der uden at ødelægges taale denne Behandling, med en Grønsæbeopløsning (ca. 15 Gram til 10 Liter Vand). Tapeter bør om muligt gnides let over med en vaad Svamp.

Istedetfor Svovlrøgning kan benyttes Chlordampe, der fremstilles ved i et fladt Stentøisfad at overgyde Chlorkalk med Saltsyre. For hver m³, Rummet indeholder, benyttes ca. 20 Gram Chlorkalk og en lignende Kvantitet Saltsyre.

Til Beskyttelse mod Indvirkningen af Svovl- og Chlorrøgningen kan man

*) Desinfektionsovnen er i 1884 forandret, hvorved Desinfektionen ogsaa kan udføres med overhede strømme Vanddampe.

overstryge Gjenstande af Metal, som ikke iforveien kunne fjernes, med et tyndt Lag Olie eller Lakfernis.

Blomster i Potter maa, forsaavidt de ønskes bevarede, ogsaa fjernes før Udrøgningen, i hvilket Tilfælde de, om muligt, tilligemed Potten afvadskes med en svag Sæbeopløsning eller afskylles med Vand. Saavidt muligt fornyes Jorden i Potten.

Malerier bør helst fjernes under Udrøgningen og vadskes isaafald af.

Ved enhver Udrøgning bør Beboerne af de nærmeste Værelser ved Siden, samt over og under varsles, da Røgen vil kunne trænge igjennem til dem.

§ 18. Forbliver den Syge i Hjemmet, bør strax ved Sygdommens Begyndelse alle unødvendige Møbler og Gjenstande fjernes fra Sygeværelset. Saalænge Sygdommen varer, bør der desinficeres paa følgende Maade (§§ 19—27).

§ 19. Urinen og de faste Exkrementer kunne opsamles i et Møbel, der er halvfylt med en 5 pCt. holdig Opløsning af raa (100 pCt.s) Karbolsyre, eller tilblandes med Chlorkalk. Det samme gjælder Spyt.

§ 20. Privetbeholdere, hvori de Syges Exkreter slaaes, tømmes hyppigt og paastrøes rigeligt med Jord og Kalk.

§ 21. Alle Seng- og Gangklæder o. L. (Lagener, Vaar, Linneder, Haandklæder etc.), der benyttes af den Syge, maa, naar de bringes ud af Sygeværelset, enten lægges i en Balje med Grønsæbeopløsning eller indhylles i et vaadt Lagen for strax derefter at vadskes eller koges paa den i § 13 angivne Maade.

§ 22. Andre Gjenstande som Kopper, Glas og andre Kjørel, der ere blevne benyttede af den Syge, maa, forinden de igjen benyttes af Friske, vadskes omhyggeligt af. Spisevarer, der have henstaaet i Sygeværelset, bør ikke nydes af Friske.

§ 23. Feieskarn og andet værdiløst Affald fra Sygeværelset opbrændes.

§ 24. Under Sygdommen luftes Værelset flittigt ud.

§ 25. Er Afskallingen endt, og ønskes Isolationen derefter hævet, bades eller vadskes den Syge over hele Legemet og bringes umiddelbart derefter ind i et ikke inficeret Værelse og erholder rene Klæder. Bade- og Vadskevand kan slaaes i Kloaken. De benyttede Kar og Kjørel skylles imidlertid godt af.

§ 26. Lig af Individuer, der ere døde af Skarlagensfeber, bør indhylles i et Ligklæde, der dypes i en Grønsæbeopløsning, og snarest muligt lægges i Kiste.

§ 27. Har den Syge rømmet Sygeværelset, eller er den Døde fjernet, forholdes med dette og dets Indhold som angivet i §§ 13, 14, 15, 16 og 17.

§ 28. Hvad enten den Syge indlægges i Sygehus eller ikke, fører Bylægen enten personlig eller gennem sin Assistent jævnligt Tilsyn med det angrebne Hus indtil 14 Dage, efterat Desinfektion er foretaget.

§ 29. Desinfektionen kan, naar undtages Desinfektion af Gang- og Sengklæder i Byens Desinfektionsovn, udføres af den Syges Paarørende. Paa Anmodning kan Assistenten, forsaavidt Tiden tillader ham det, være behjælpelig med Svovl- eller Chlorrøgningen. Denne kan imidlertid ogsaa udføres af Portørerne ved Byens Sygehus, naar deres Hjælp rekvireres. Portørerne besørge ogsaa Seng- og Gangklæder etc., der skulle desinficeres i Byens Desinfektionsovn, afhentede og tilbageleverede, naar de derom anmodes ved Rekvisition til Forstanderen for Byens Sygehus. Denne Rekvisition kan, om ønskes, foregaa gennem Assistenten, der isaafald paa Rekvisitionen anfører, om Vedkommende er uformuende eller ikke.

Hjælp til Vadskning af Værelser etc. kan, om nødvendigt, rekvireres gennem Assistenten.

§ 30. Naar Bykassen bestrider Udgifterne ved Desinfektionen, sendes Regninger for samme til Sundhedskommissionen. Paa disse Regninger maa Assistenten attestere, at Arbejdet er ordentlig udført.

2. Regler og Veiledning for Bylægerne i Christiania med Hensyn til Børnekopper, Mæslinger, Diphtherit, Blodgang, exanthematisk og abdominal Typhus, Rosen og Barsefeber.

Uddrag af Beretning om Folkemængden og Sundhedstilstanden i Christiania i Aaret 1883.

Børnekopper.

§ 1. Paatræffer Bylægen i sin Praxis, eller erholder han Melding om Tilfælde af Børnekopper inden Bylægedistriktet, drager han hurtigst muligt Omsorg for, at den Syge uden Ophold indlægges i Sygehus, forsaavidt Stadsphysikus ikke maatte give Vedkommende speciel Tilladelse til at forblive i Hjemmet. Rekvisitionen om Indlæggelse sendes Stadsphysikus til Paategning. Bylægen lader derhos paa et iøinefaldende Sted af det angrebne Hus opslaa en Plakat paatrykt: «Her er Børnekopper». Denne Plakat bliver staaende saa længe, indtil den Syge er bleven indlagt i Sygehus, og de inficerede Rum og Gjenstande ere blevene desinficerede.

§ 2. Bylægen søger saavidt muligt at opspore Smittekilden og at erfare, om der i den Angrebnes Familie eller i Huset, hvor den Syge bor, eller paa de Steder i Byen, hvor han har opholdt sig, skulde forefindes flere Tilfælde af samme Sygdom. Ligge disse Steder udenfor Bylægens Distrikt, meddeler Bylægen Underretning herom til Sundhedskommissionen, der lader den nærmere Undersøgelse her foretage af vedkommende Distrikts Bylæge.

§ 3. Saasart muligt sørger derefter Bylægen for, at samtlige Uvaccinerede i det angrebne Hus vaccineres, og at alle Andre, som deri indvilge, revaccineres. Har den Syge efter Sygdommens Udbrud havt Ophold andre Steder end der, hvor han for Øieblikket findes, besøger Bylægen, forsaavidt disse Steder ligge indenfor hans Distrikt, Vaccination og Revaccination ogsaa udført her.

Saafermt Bylægen ikke selv skulde være i Besiddelse af Vaccinelymphe, erholder han saadan ved Henvendelse til Sundhedskommissionens Kontor.

§ 4. Skole- og Asylbørn fra den angrebne Familie tillades ikke at besøge Skole eller Asyl i de første 14 Dage, efterat den Syge er blevet indlagt og Desinfection foretaget. Med Hensyn til Skoleforbudets Forkyndelse og Ophævelse forholder Bylægen sig som angivet i §§ 4 og 6 i de for Skarlagensfeber udstedte Regler.

§ 5. Bylægen paaser, at der i den Syges Hjem eller Opholdssted, forsaavidt det ligger inden hans Distrikt, foretages en nøiagtig Desinfection.

Desinfectionen foretages paa følgende Maade: (§§ 6—9).

§ 6. Individet, som have været i intimere Berøring med den Syge, sendes, saavidt gjørligt, i Bad, helst i Byens Sygehus, medens samtidigt deres Gangklæder desinficeres i Desinfectionsovn.

§ 7. Indlægges den Syge i Sygehus, hvorunder Transporten bør foregaa i den dertil bestemte Sygevogn, desinficeres uden unødvendig Ophold de Rum, hvor den Syge har opholdt sig, samt alle Gjenstande, der bero i disse, paa samme Maade som ved Skarlagensfeber (se §§ 13 til 17 i Reglerne for denne Sygdom).

§ 8. Ved den i foregaaende § angivne Desinfection kan der under Bylægens eller en anden paalidelig Persons specielle Tilsyn anvendes følgende Afændring. Efter Udrøgningen (hvortil helst bør vælges Ch'ordampe) af de inficerede Rum kunne Tag, Vægge, Gulv samt Møbler og andre Gjenstande afgnides med en Svamp eller Børste, der dyppes i en Opløsning af 1 Del Sublimat til 6000 Dele Vand, hvorefter de afvaskes omhyggeligt med Grønsæbeopløsning.

§ 9. Ved enhver Desinfection bør Assistenten være tilstede. Iøvrigt henvises til §§ 29 og 30 i Regler for Skarlagensfeber.

§ 10. Lig af Individer, der ere døde af Børnekopper, indhyles i et Ligklæde, der dyppes i en Grønsæbeopløsning, lægges i Kiste og bringes snarest mulig til Lazaretet, hvorfra det begravnes.

§ 11. I de følgende 14 Dage, efter at den Syge er bleven indlagt, og Desinfektionen foretaget, stilles det angrebne Hus under Observation saaledes, at saavidt muligt samtlige Beboere daglig undersøges.

§ 12. Forbliver den Syge i Hjemmet, ville Regler for Bylægens Forhold i hvert enkelt Tilfælde blive ham meddelte af Stadsphysikus.

Mæslinger.

For denne Sygdom gjælder Alt, hvad der er bestemt i Reglerne for Skarlagensfeber.

Diphtherit, Blodgang, exanthematisk Typhus.

For disse Sygdomme gjælde alle Bestemmelser i Reglerne for Skarlagensfeber med Undtagelse af §§ 7 til 10.

Til Udregning bør dog helst benyttes Chlordampe. Vadskninger med Sublimat (se § 8 af foranstaaende Regler for Børnekopper) kunne anvendes.

Abdominaltyphus.

For denne Sygdom gjælde Bestemmelserne i Regler for Skarlagensfeber med Undtagelse af §§ 4 til 10.

Rosen, Barselfeber.

For disse Sygdomme gjælde Reglerne for Skarlagensfeber med Undtagelse af disses §§ 4 til 10 og § 28.

3. Om Levesæt og Livsvilkaar i Ullensakers Distrikt.

Uddrag af Distriktslæge N. W. Thoresens Medicinalberetning.

Folkets Levesæt synes ikke at skulle undergaa nogen Forandring til det Bedre i den nærmeste Fremtid. Det skorter ofte paa sunde og vel tilberedte Næringsmidler, og Kaffe nydes fremdeles i Overmaal baade af Voxne og Børn og almindeligst uden Melk eller Fløde. Fremholdes Skadeligheden heraf, kommer altid den Undskyldning frem, at det er vanskeligt at faa Noget istedet. Det maa ogsaa erkjendes, at for Arbeidsmanden, der selv ikke holder Melkekjør, synes Adgangen til Melk at blive næsten for hvert Aar vanskeligere; thi hver Melke-draabe skal til Meierierne. Nydelsen af Øl synes at være i Aftagende, og Grunden hertil skriver sig vistnok fra Vanskeligheden ved at erholde samme; thi Kommunebestyrelserne have, saavidt det staar til dem, sløfet alle Øludsalg.

Almuens Livsvilkaar ere snarere knappere end forhen. Landbefolkningen i mit Distrikt maa almindelig talt siges at være i en gjældbunden Tilstand, og dette skriver sig for en stor Del fra det letsindige Kreditsystem, som drives af vore Landhandlerier, der have formeret sig i utilbørlig Grad og saaledes lide under en ruinerende Konkurrence. Disse Landhandlerier maa nu siges at være det almindelige Forraadskammer, hvorfra Almuen forsyner sig med sine daglige Fornødenheder, og naar disse kunne erholdes og ofte paanødes uden kontant Betaling, fristes man ofte til Forsyning over Evne. Naar nu Regnskabsdagen endelig

engang kommer, og Penge skulle opdrives, sker det paa den Maade, at Skyldneren ved Auktioner maa skille sig med sine allernødvendigste Artikler, som Besætning, Bohave, Gaardsredskaber etc. og staar saagodtsom aldeles blottet tilbage; deraf alle disse ulykkelige Auktioner, som tyde paa en slet økonomisk Tilstand hos Befolkningen. Fra Auktionarius gaa Pengene ofte ikke til Landhandlerne, der ogsaa have ruineret sig ved sit Kreditsystem, men til Byernes Kjøbmænd. Denne Trafik har været drevet i mange Aar og synes ved Landhandleriernes utilbørlige Formerelse at skulle tiltage. En anden Grund til den slette økonomiske Tilstand ligger ogsaa deri, at de gamle Erhvervskilder mere og mere slippe op, og den Overgangsperiode, hvori nye maa opsøges og prøves, endnu ikke er overvunden. Blandt Erhvervskilderne maa efter min Formening Jordbruget staa i første Række. Dette maa siges i mit Distrikt at være sat tilbage paa Grund af Skovdriften og Kjørsel i Landeveien og staar endnu paa et lavt Standpunkt; navnlig synes Almuen ikke at have faaet sine Øine aabne for Dræningens Nødvendighed og at overvurdere dens Kostbarhed i Forhold til dens Nytte. Følgen heraf er, at en stor Del af vore flade Marker og mest letbrugte Jordsmon ligge udyrkede, medens man ser Bonden ødsle sine Kræfter bort paa de tungvindte og kostbare Bakker. Jeg for min Part anser tilstrækkelig Dræning for en af de vigtigste Betingelser for at modarbejde de mange Vanskeligheder, som vor nordlige Beliggenhed paafører vort Jordbrug, ikke at tale om, at raa og med koldt Undervand opfyldt Jord aldrig giver den Foldrigthed og Vægt af Korn som drænerede og tørlagte Marker. En Lykke for Eidsvolds Herred i denne Tid er, at her er begyndt at udvikle sig en ikke ubetydelig Fabrikdrift med Træsliberi, hvorved mange Familier have sin Underholdning.

De mest fremtrædende Sygdomme ere fremdeles de anæmiske og derpaa grundede Former, hvortil jeg ogsaa regner Kardialgien. I Ungdommen fremavles Anæmien ved slette og uhensigtsmæssig tilberedte Næringsmidler i Forbindelse med stærk Kaffedrikken, hvortil kommer i senere Aar en mindre haardfør Opdragelse, Forandring i Klædedragt efter Tidens Moder, hvilket Alt tilsammen gør den opvoxende Slægt mindre modstandskraftig i Tider, hvor der stilles Fordringer til en kraftig og sund Blodblanding. Det er dog utvivlsomt, at vor gjængse Sygdom Kardialgi ogsaa kan bestaa som en for sig selvstændig Sygdom, men her ligger da alene til Grund de samme Betingelser, som jeg har nævnt ved Anæmien, og i det Hele bestaar her et Kausalforhold, der ikke altid er let at hitte Rede i. Saameget er imidlertid vist, at her findes Forbindelser, som ved overfladisk Undersøgelse ofte forbigaaes.

Rettelser og Trykfeil i Beretningen for 1881.

Side.	Staar.	Læs.
Epidem. Tabel. 22.	Tilsammen 3780	7380

i Beretningen for 1882.

XII	Døde af 100 Levende	Døde af 1000 Levende.
XXII	3 Smalenes Amt	3 Smaalenenes Amt.
LIX	Procent Døde af Diphtheritis faucium 1.9	19.5.
	Udtrækning ved Bækkenendefødsel, Børn pCt i 1881: 53.6	41.4
48	Tønsberg, Kjøbstad, Jordemødre: 33	3.
69	3 Apotheker	4.
89	Tinn: Retsmedicinske Forretninger 23	udgaar.
106	3die Linie fra oven. Etne	Eken.
151	Gonorrhoe, Indviken 23	Ytre Nordfjord. 23
209	Amtets Læger 11	12.
234	Lungetæring etc. Riget. Dræbte 18	68.

i Beretningen for 1883.

LXVIII	4 Linie fra neden. Christiaandssands	Christianssands.
1.	2den Linie fra neden i Texten. kirkelige	virkelige.
25.	Døde i 1ste Døgn	Aker 3, Ullensaker 6, Høland 8, Follo 3, Akershus Amt 20, Landdistrikt 20.

